

Kallelse/Ärendelista

**Sammanträde med Kommunfullmäktige,
onsdag 23 oktober 2024**

Tid: Kl 18:00

Plats: Bojorten, kommunhuset, Vänerns kommun

Annalena Levin
Ordförande

Johan Högmark
Sekreterare

Förhinder för ordinarie ledamot att delta vid sammanträdet anmäls till Johan Högmark, 0521 - 72 26 05, johan.hogmark@vanersborg.se

Ledamöter

Socialdemokraterna

Benny Augustsson
Madelaine Karlsson
Dan Nyberg
Anneli Guilotte
Joakim Sjöling
Ann-Marie Jonasson
Anders Gunn
Christin Slättmyr
Kenneth Borgmalm
Ann-Sofie Dolk Olsson
Reidar Eriksson
Bengt Larsson
Benny Jonasson
Angelica König Cassel
Malin Tell

Sverigedemokraterna

Ola Wesley
Mathias Olsson
Anders Strand
Göran Nilsson
Torbjörn Moqvist

Ersättare

Maria Abrahamsson
Hans-Peter Norén
Sandra Stegeröd
Zdenko Petrusic
André Storm
Roland Stegeröd
Annika Larsson Lindlöf
Birgitta Persson

2024-10-23

Kalle Lundgren
Anna Gustafsson

Moderaterna

Henrik Harlitz
Lena Eckerbom Wendel
Robin Danielsson
Ann-Helen Selander
Henrik Josten
Dan Åberg
Tor Wendel
Kristina Edvinsson
Robin Skenhede

Margareta Olsson
Sofia Jakobsson
Johan Bengtsson
Filip Milén
Piotr Gabrys

Vänsterpartiet

Stefan Kärvling
Gunilla Cederbom
Ida Hildingsson
Lutz Rininsland

Peter Lenberg
James Bucci

Centerpartiet

Mats Andersson
Annalena Levin
Bo Carlsson
Johan Andersson

Åsa Edvardsson
Daniel Tesfay

Kristdemokraterna

Magnus Ekström
Elisabeth Johansson
Torgny Hjorth

Anette Taimory
Hans-Peter Nielsen

Medborgarpartiet

Göran Svensson
Thomas Larsson
Bengt Rydholm

Birgitta Lindahl
Eva Bodén Johansson

Liberalerna

Cecilia Prins
Gunnar Henriksson

Bibbi Henriksson
Kerstin Svan

Miljöpartiet

Jonas Sjöblom

Anna-Karin Sandberg
Annika Repo Wallman

Övriga närvarande

Lena Tegenfeldt, kommundirektör
Johan Högmark, kommunsekreterare

2024-10-23

Inledande formalia

- Mötets öppnande
- Upprop
- Val av justerare – förslag Torgny Hjorth (KD) och Robin Skenhede (M)

	Ärendelista	Dnr	Sida
1	Fastställande av dagordning	2024/49	5 - 6
2	Medborgarförslag om ny Konstgräsplan i Frändefors	2024/618	7 - 8
3	Medborgarförslag om att anställa personal som förhindrar rekrytering av barn och ungdomar till kriminella gäng	2024/586	9
4	Medborgarförslag om att bygga badbrygga/badpir på Fredriksberg	2024/583	10
5	Svar på motion om att utreda möjlighet att skapa ett kommunalägt energibolag	2023/963	11 - 18
6	Svar på motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas	2023/1080	19 - 37
7	Kommunens delårsrapport augusti 2024	2024/61	38 - 115
8	Delårsrapport april 2024 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund - NÄRF	2024/353	116 - 158
9	Antagande av fördjupad översiktsplan (FÖP) Brålanda	2018/371	159 - 336
10	Beslut om medfinansiering av järnvägsplan och systemhandling för Brålanda station	2024/130	337 - 411
11	Omfördelning av budget 2024 från valnämnden till finansförvaltningen	2024/389	412 - 415
12	Tilläggsanslag till socialnämnden 2024 och 2025 mot bakgrund av generella statsbidrag till äldreomsorgen	2024/573	416 - 421
13	Försäljning av fastigheten Penséen 14	2019/468	422 - 430
14	Revidering av bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB	2024/287	431 - 474
15	Antagande av arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen	2023/578	475 - 492
16	Fyllnadsval till uppdrag som nämndeman	2024/145	493 - 496
17	Fyllnadsval till uppdrag i socialnämnden	2024/600	497 - 498
18	Fyllnadsval till uppdrag i socialnämnden	2024/362	499 - 500

2024-10-23

19	Fyllnadsval till uppdrag som ledamot i Miljö- och hälsoskyddsnämnden	2024/411	501 - 502
20	Fyllnadsval till uppdrag som ersättare i kultur- och fritidsnämnden	2024/509	503 - 504
21	Motionsredovisning	2024/31	505 - 518
22	Redovisning av medborgarförslagsärenden	2024/16	519 - 528
23	Meddelandelista till kommunfullmäktige 2024-10-23	2024/26	529

Tänk på allergiker och använd inte produkter som ger upphov till stark doft, t.ex. parfym eller rakvatten.

Gällande övriga ärenden såsom meddelanden, motioner, interpellationer, frågor, avsägelser m.m.: Handlingar i dessa ärenden som inkommit efter att kallelsen publicerats, publiceras på Netpublicator.

Kommunfullmäktiges sammanträden är offentliga. Handlingar i de ärenden som ska behandlas finns tillgängliga på kommunkansliet, Sundsgatan 29, Vänersborg, samt på kommunens hemsida www.vanersborg.se. Kommunfullmäktige sänds via webb-tv, länk till sändningen finns via Vänersborgs kommuns hemsida, under fliken "Kommunfullmäktiges sammanträden".
<https://vanersborg.kommun.tv/>

Kommunfullmäktiges sammanträde sänds även via Trollhättans Närradio på 90,6 Mhz.

2024-10-23

Inledande formalia

- Mötets öppnande
- Upprop
- Val av justerare – förslag Torgny Hjorth (KD) och Robin Skenhede (M)

	Ärendelista	Dnr	Sida
1	Fastställande av dagordning	2024/49	
2	Medborgarförslag om ny Konstgräsplan i Frändefors	2024/618	5 - 6
3	Medborgarförslag om att anställa personal som förhindrar rekrytering av barn och ungdomar till kriminella gäng	2024/586	7
4	Medborgarförslag om att bygga badbrygga/badpir på Fredriksberg	2024/583	8
5	Svar på motion om att utreda möjlighet att skapa ett kommunalägt energibolag	2023/963	9 - 16
6	Svar på motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas	2023/1080	17 - 35
7	Kommunens delårsrapport augusti 2024	2024/61	36 - 113
8	Delårsrapport april 2024 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund - NÄRF	2024/353	114 - 156
9	Antagande av fördjupad översiktsplan (FÖP) Brålanda	2018/371	157 - 334
10	Beslut om medfinansiering av järnvägsplan och systemhandling för Brålanda station	2024/130	335 - 409
11	Omfördelning av budget 2024 från valnämnden till finansförvaltningen	2024/389	410 - 413
12	Tilläggsanslag till socialnämnden 2024 och 2025 mot bakgrund av generella statsbidrag till äldreomsorgen	2024/573	414 - 419
13	Försäljning av fastigheten Penséen 14	2019/468	420 - 428
14	Revidering av bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB	2024/287	429 - 472
15	Antagande av arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen	2023/578	473 - 490
16	Fyllnadsval till uppdrag som nämndeman	2024/145	491 - 494
17	Fyllnadsval till uppdrag i socialnämnden	2024/600	495 - 496
18	Fyllnadsval till uppdrag i socialnämnden	2024/362	497 - 498

2024-10-23

19	Fyllnadsval till uppdrag som ledamot i Miljö- och hälsoskyddsnämnden	2024/411	499 - 500
20	Fyllnadsval till uppdrag som ersättare i kultur- och fritidsnämnden	2024/509	501 - 502
21	Motionsredovisning	2024/31	503 - 516
22	Redovisning av medborgarförslagsärenden	2024/16	517 - 526
23	Meddelandelista till kommunfullmäktige 2024-10-23	2024/26	527

Tänk på allergiker och använd inte produkter som ger upphov till stark doft, t.ex. parfym eller rakvatten.

Gällande övriga ärenden såsom meddelanden, motioner, interpellationer, frågor, avsägelser m.m.: Handlingar i dessa ärenden som inkommit efter att kallelsen publicerats, publiceras på Netpublicator.

Kommunfullmäktiges sammanträden är offentliga. Handlingar i de ärenden som ska behandlas finns tillgängliga på kommunkansliet, Sundsgatan 29, Vänersborg, samt på kommunens hemsida www.vanersborg.se. Kommunfullmäktige sänds via webb-tv, länk till sändningen finns via Vänersborgs kommuns hemsida, under fliken ”Kommunfullmäktiges sammanträden”.
<https://vanersborg.kommun.tv/>

Kommunfullmäktiges sammanträde sänds även via Trollhättans Närradio på 90,6 Mhz.

Lämna medborgarförslag

✓ 1. Lämna medborgarförslag till fullmäktige

Ange hur du vill lämna in ditt medborgarförslag

Jag vill skriva mitt medborgarförslag i E-tjänsten

Här skriver du ditt medborgarförslag

Medborgarförslag om en ny Konstgräsplan i Frändefors

Denna konstgräsplan har gjort sitt. Redan när den sattes upp utan underarbete 2014 i Frändefors. Då den var kasserad från sportcentrum i Vänerns borg och skulle utbytas mot en ny.

Den har skador på sig och grästuvor som sticker upp som man kan snubbla på.

Är de ens lagligt att utöva skolans gymnastiklektioner på denna konstgräsplan kan man undra?

Vill ni ledande politiker i Vänerns borgs kommun verkligen oss Frändeforsungar så illa, då till och med högstadiets idrottslärare säger att konstgräsplanen är livs farlig och Skaderisken är hög då underarbetet ej är gjort. Även på rasterna spelas de fotboll på denna konstgräsplan.

Vi behöver en ny eller bättre begagnad konstgräsplan eller ännu hellre en multiarena, som vi kan spela fotboll och ha gymnastiklektioner på ett säkrare underlag.

I denna tid då fler ungdomar blir alltmer stillasittande borde det vara en självklarhet att även vi unga i Frändefors borde bli prioriterade, Multiarenor finns i alla andra stadsdelar, som i mycket annat känns det som att Frändefors har glömts bort.

Med vänlig hälsning, Victor Haglund pnr:

Victor Haglund

Önskar du att hålla en kortare presentation av ditt medborgarförslag på kommunfullmäktiges sammanträde? Ja

✓ 2. Ange dina kontaktuppgifter

Ange dina kontaktuppgifter

Personnummer

För- och efternamn ANNICA

HAGLUND

Adress

Postnummer och ort

Telefon

E-postadress

Mobiltelefon

Notifieringar

E-post

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.

Namn: ANNICA HAGLUND

Person ID:

Datum: 2024-10-11 16:02

Signerad checksumma:

Lämna medborgarförslag

✓ 1. Lämna medborgarförslag till fullmäktige

Ange hur du vill lämna in ditt medborgarförslag

Jag vill skriva mitt medborgarförslag i E-tjänsten

Här skriver du ditt medborgarförslag

Har tidigare skickat in förslag om att inte skapa en enda fritidsgård i Vänerns kommun för att fånga upp barn och ungdomar från olika områden i Vänerns kommun. Men mitt förslag är att vi redan på grundskolorna börjar jobba mot att mellanstadieelever rekryteras till kriminella gäng. Mitt förslag är att anställa personal på varje mellanstadieskola som arbetar med dessa viktiga frågor och som samarbetar med alla mellanstadieskolor i Vänerns kommun för att kunna förhindra rekrytering i ett tidigt skede. Jag själv brinner för dessa frågor i kommunen och vet vad man sparar i pengar med förebyggande arbete med barn och ungdomar. Kan man undvika en placering av ett barn så har man sparat in kostnaden för flera anställda. Och då pratar vi om ett barn. Våra barn och ungdomar i Vänerns kommun är vår framtid och vi i Vänerns kommun kan visa för andra kommuner att vi tar barn och ungdomars vardag på allvar.

Önskar du att hålla en kortare presentation av ditt medborgarförslag på kommunfullmäktiges sammanträde?

Nej

✓ 2. Ange dina kontaktuppgifter

Ange dina kontaktuppgifter

Personnummer

För- och efternamn

KARL MIKAEL FORSS

Adress

Telefon

Mobiltelefon

Notifieringar

E-post

Postnummer och ort

E-postadress

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.

Namn: KARL MIKAEL FORSS

Person

Datum: 2024-09-15 18:07

Signerad checksumma:

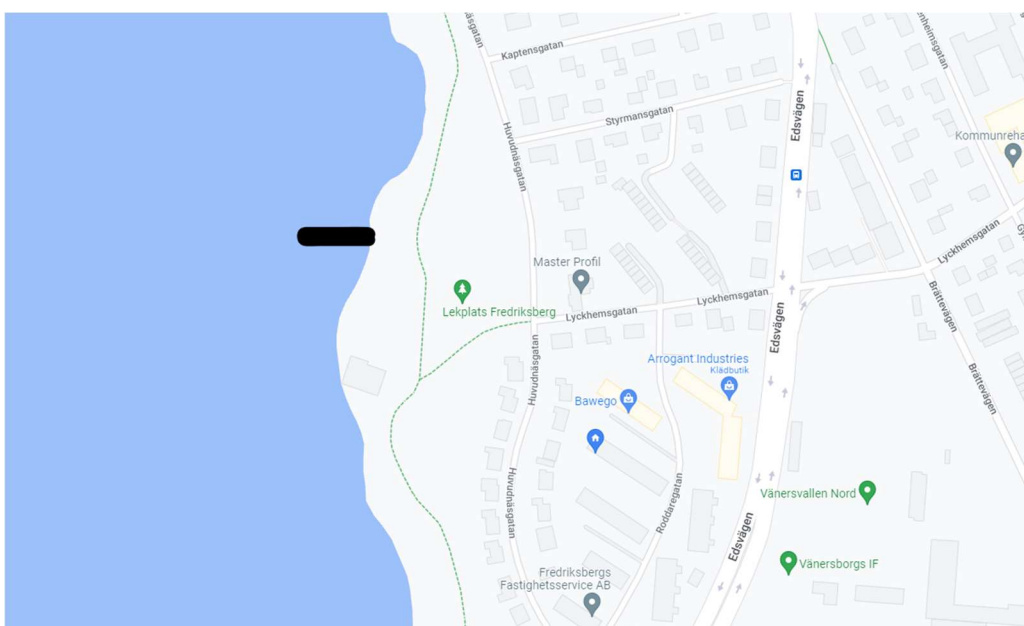
Ärende: Medborgarförslag gällande badbrygga/badpir på Fredriksberg

Området vid Fredriksberg (Huvudnäs-gatan) ligger fint beläget utmed Vänerns vatten och utgöra ett lättillgängligt området för stadens invånare, gammal som ung. Området skulle kunna göras tydligt mer attraktivt och fler skulle ta del av området om närheten till vatten nyttjades fullt ut, för det är ju närheten till natur och vatten som många av invånarna uppskattar såväl nyinflyttade som rotade Vänersborgare.

Förslaget som nu läggs fram görs för att möjliggöra och skapa förutsättningar att få ta del av just detta. Förslaget är att en alt två badbryggor alt cementerade pirar med badsteg skulle vara en del i göra området mer attraktivt och skapa en naturlig plats för återhämtning för alla invånare, barnfamiljer som pensionärer och alla andra däremellan inte bara sommartid utan även också vintertid.

Idag löper Elisabeths Promenad genom området, Vänersborgs roddklubb har sin klubblokal belägen i området och en fin lekplats finns upprättad. Det saknas idag möjlighet till ett säkert bad/ dopp i fina Väneren. Redan idag bada/doppar sig många utmed kanten så väl sommar som vinter, då ifrån de områden där man kommer ner till de flata bergen samt vid Roddklubben (där inte klubben har gjort en inhägnad)

Att lägga i badbryggor alt cementerade pirar skulle skapa tillgänglighet och förutsättning för säkra bad i området för alla åldersgrupper.

§ 175

Svar på motion om att utreda möjlighet att skapa ett kommunalägt energibolag

KS 2023/963

Beslut

- Kommunfullmäktige bifaller motionen om att utreda möjligheten och behovet av att tillskapa ett kommunalägt energibolag.
- Kommunfullmäktige uppdrar åt Kommunstyrelsen att i samarbete med Samhällsbyggnadsnämnden utreda möjliga alternativ samt förorda förslag på åtgärder.

Sammanfattning av ärendet

Sverigedemokraterna, genom Anders Strand (SD), har inkommit med en motion där man vill att Vänersborgs kommun utreder möjligheten att skapa ett kommunalägt energibolag. Motiveringen är att genom ett energibolag kan kommunen själva hålla i taktpinnen för utbyggnaden och laddinfrastruktur och sälja elen vilket vi inte får göra inom ramen för ordinarie kommunal verksamhet. Det ger oss också möjlighet att skynda på utbyggnaden av fibernätet på landsbygden. Vi får en möjlighet att utveckla energilager, fjärrvärme och få en större rådighet över kostnader och möjligheter till utveckling av egen energiproduktion.

De framför också att det i dagsläget finns cirka 150 elbolag i Sverige, de flesta av dessa 150 bolag är kommunägda. Grästorp Energi AB, Uddevalla energi AB, Trollhättan energi AB, är några exempel på grannkommuner som driver egna energibolag. 1992 bildade Fyrstads kommunerna elhandelsbolaget Fyrstad Kraft, med uppdrag att förse kommuninvånare och företag med billig elkraft. Vänersborg hoppade snabbt av och sålde sitt energibolag till Vattenfall, något som gett vänersborgarna högre elpriser enligt motionen.

De politiska ambitionerna inom miljö och energi innebär att vi behöver fortsätta sätta upp fler solceller på våra kommunala fastigheter. I Strategi för ett fossilfritt 2030, (KF 2021-06-16 §86), beskrivs målet att till 2030 ska 5% av kommunens elbehov täckas med elproduktion från egna solceller. Som ett led i detta görs en hel del investeringar i solceller på taken på våra fastigheter. Vid nybyggnation eller takrenovering av befintliga byggnader är det den beställande nämndens ekonomi som avgör om ett tak med bra förutsättning kan kompletteras med solceller och därmed bidra till att nå målen. I dagsläget ligger utbyggnaden i takt men kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att investering i solceller kommer behöva prioriteras ekonomiskt framledes för att uppnå målen.

Utöver solelsproduktion och gaselsproduktion (reningsverket) som säljs till energigrossist hanterar kommunen också närvärmeenergi i Vargön och Brålanda samt

Utdragsbestyrkande

2024-10-09

tillhandahåller laddning via laddstolpar på två platser, Öxnered Station samt vid kommunhuset.

Från och med 1 januari 2025 ställer Boverket krav på laddstationer i anslutning till vissa fastigheter. Kommunen har gjort en publik utlysning av geografiska platser för etablering av laddstationer i form av paket som omfattar platser där det finns behov enligt kommande lagstiftning eller som bedöms vara strategiska. Privata energibolag har möjlighet att anmäla intresse för dessa olika paket och sätta upp och drifva laddstolpar på anvisade platser. Kommunens befintliga laddstolpar erbjuds aktörerna att ta över.

Närvarmen i Vargön säljs i dagsläget bara till kommunala verksamheter men i Brålanda säljs den delvis till privata företag.

Regelverket kring energiförsäljning är komplicerat då det finns vissa undantag att förhålla sig till samt att det är olika regelverk för de olika energislagen. Utifrån påverkande beslutade prioriteringar i Strategin för ett fossilfritt 2030, Miljöstrategi 2030 och Strategi för laddinfrastruktur samt aktuell lagstiftning bedöms en utredning kunna tydliggöra behov och möjligheter.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att frågan om bildandet av energibolag är komplex och att ett sådant bolag kan bedrivas med olika ambition och målsättning.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-09-23 § 127
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-15
- Motion om att utreda möjlighet att skapa ett kommunalägt energibolag

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Anders Strand (SD) yrkade bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns ett förslag till beslut, nämligen kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut.

Ordföranden ställde kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag under acklamation och fann att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med förslaget.

Utdragsbestyrkande

§ 127

Svar på motion om att utreda möjlighet att skapa ett kommunalägt energibolag

KS 2023/963

Beslut

- Kommunfullmäktige bifaller motionen om att utreda möjligheten och behovet av att tillskapa ett kommunalägt energibolag.
- Kommunfullmäktige uppdrar åt Kommunstyrelsen att i samarbete med Samhällsbyggnadsnämnden utreda möjliga alternativ samt förorda förslag på åtgärder.

Sammanfattning av ärendet

Sverigedemokraterna, genom Anders Strand (SD), har inkommit med en motion där man vill att Vänersborgs kommun utreder möjligheten att skapa ett kommunalägt energibolag. Motiveringen är att genom ett energibolag kan kommunen själva hålla i taktpinnen för utbyggnaden och laddinfrastruktur och sälja elen vilket vi inte får göra inom ramen för ordinarie kommunal verksamhet. Det ger oss också möjlighet att skynda på utbyggnaden av fibernätet på landsbygden. Vi får en möjlighet att utveckla energilager, fjärrvärme och få en större rådighet över kostnader och möjligheter till utveckling av egen energiproduktion.

De framför också att det i dagsläget finns cirka 150 elbolag i Sverige, de flesta av dessa 150 bolag är kommunägda. Grästorps Energi AB, Uddevalla energi AB, Trollhättan energi AB, är några exempel på grannkommuner som driver egna energibolag. 1992 bildade Fyrstads kommunerna elhandelsbolaget Fyrstad Kraft, med uppdrag att förse kommuninvånare och företag med billig elkraft. Vänersborg hoppade snabbt av och sålde sitt energibolag till Vattenfall, något som gett vänersborgarna högre elpriser enligt motionen.

De politiska ambitionerna inom miljö och energi innebär att vi behöver fortsätta sätta upp fler solceller på våra kommunala fastigheter. I Strategi för ett fossilfritt 2030, (KF 2021-06-16 §86), beskrivs målet att till 2030 ska 5% av kommunens elbehov täckas med elproduktion från egna solceller. Som ett led i detta görs en hel del investeringar i solceller på taken på våra fastigheter. Vid nybyggnation eller takrenovering av befintliga byggnader är det den beställande nämndens ekonomi som avgör om ett tak med bra förutsättning kan kompletteras med solceller och därmed bidra till att nå målen. I dagsläget ligger utbyggnaden i takt men kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att investering i solceller kommer behöva prioriteras ekonomiskt framledes för att uppnå målen.

Utöver solelsproduktion och gaselsproduktion (reningsverket) som säljs till energigrossist hanterar kommunen också närvärmeenergi i Vargön och Brålanda samt

Utdragsbestyrkande

2024-09-23

tillhandahåller laddning via laddstolpar på två platser, Öxnered Station samt vid kommunhuset.

Från och med 1 januari 2025 ställer Boverket krav på laddstationer i anslutning till vissa fastigheter. Kommunen har gjort en publik utlysning av geografiska platser för etablering av laddstationer i form av paket som omfattar platser där det finns behov enligt kommande lagstiftning eller som bedöms vara strategiska. Privata energibolag har möjlighet att anmäla intresse för dessa olika paket och sätta upp och drifva laddstolpar på anvisade platser. Kommunens befintliga laddstolpar erbjuds aktörerna att ta över.

Närvarmen i Vargön säljs i dagsläget bara till kommunala verksamheter men i Brålanda säljs den delvis till privata företag.

Regelverket kring energiförsäljning är komplicerat då det finns vissa undantag att förhålla sig till samt att det är olika regelverk för de olika energislagen. Utifrån påverkande beslutade prioriteringar i Strategin för ett fossilfritt 2030, Miljöstrategi 2030 och Strategi för laddinfrastruktur samt aktuell lagstiftning bedöms en utredning kunna tydliggöra behov och möjligheter.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att frågan om bildandet av energibolag är komplex och att ett sådant bolag kan bedrivas med olika ambition och målsättning.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-15
- Motion om att utreda möjlighet att skapa ett kommunalägt energibolag

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Anders Strand (SD) yrkade bifall till kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns ett förslag till beslut, nämligen kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut.

Ordföranden ställde kommunstyrelseförvaltningens förslag under acklamation och fann att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat i enlighet med kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Utdragsbestyrkande

2024-08-15

Dnr: KS 2023/963

Handläggare

Per-Ola Rasmussen
per-ola.rasmussen@vanersborg.se
0521-72 21 28

Mottagare

Kommunfullmäktige

Svar på motion om att utreda möjligheten att skapa ett kommunalägt energibolag

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige bifaller motionen om att utreda möjligheten och behovet av att tillskapa ett kommunalägt energibolag.
- Kommunfullmäktige uppdrar åt Kommunstyrelsen att i samarbete med Samhällsbyggnadsnämnden utreda möjliga alternativ samt förorda förslag på åtgärder.

Sammanfattning av ärendet

Sverigedemokraterna, genom Anders Strand (SD), har inkommit med en motion där man vill att Vänerns kommun utreder möjligheten att skapa ett kommunalägt energibolag. Motiveringen är att genom ett energibolag kan kommunen själva hålla i taktspinnen för utbyggnaden och laddinfrastruktur och sälja elen vilket vi inte får göra inom ramen för ordinarie kommunal verksamhet. Det ger oss också möjlighet att skynda på utbyggnaden av fibernätet på landsbygden. Vi får en möjlighet att utveckla energilager, fjärrvärme och få en större rådighet över kostnader och möjligheter till utveckling av egen energiproduktion.

De framför också att det i dagsläget finns cirka 150 elbolag i Sverige, de flesta av dessa 150 bolag är kommunägda. Grästorps Energi AB, Uddevalla energi AB, Trollhättan energi AB, är några exempel på grannkommuner som driver egna energibolag. 1992 bildade Fyrstads kommunerna elhandelsbolaget Fyrstad Kraft, med uppdrag att förse kommuninvånare och företag med billig elkraft. Vänerns borg hoppade snabbt av och sålde sitt energibolag till Vattenfall, något som gett vänerns borgarna högre elpriser enligt motionen.

De politiska ambitionerna inom miljö och energi innebär att vi behöver fortsätta sätta upp fler solceller på våra kommunala fastigheter. I Strategi för ett fossilfritt 2030, (KF 2021-06-16 §86), beskrivs målet att till 2030 ska 5% av kommunens elbehov täckas med elproduktion från egna solceller. Som ett led i detta görs en hel del investeringar i solceller på taken på våra fastigheter. Vid nybyggnation eller takrenovering av befintliga byggnader är det den beställande nämndens ekonomi som avgör om ett tak med bra förutsättning kan kompletteras med solceller och därmed bidra till att nå målen. I dagsläget ligger utbyggnaden i takt men kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att investering i solceller kommer behöva prioriteras ekonomiskt framledes för att uppnå målen.

Utöver solelsproduktion och gaselsproduktion (reningsverket) som säljs till energigrossist hanterar kommunen också närvärmeenergi i Vargön och Brålanda samt tillhandahåller laddning via laddstolpar på två platser, Öxnered Station samt vid kommunhuset.

Från och med 1 januari 2025 ställer Boverket krav på laddstationer i anslutning till vissa fastigheter. Kommunen har gjort en publik utlysning av geografiska platser för etablering av laddstationer i form av paket som omfattar platser där det finns behov enligt kommande lagstiftning eller som bedöms vara strategiska. Privata energibolag har möjlighet att anmäla intresse för dessa olika paket och sätta upp och drifva laddstolpar på anvisade platser. Kommunens befintliga laddstolpar erbjuds aktörerna att ta över.

Närvärmen i Vargön säljs i dagsläget bara till kommunala verksamheter men i Brålanda säljs den delvis till privata företag.

Regelverket kring energiförsäljning är komplicerat då det finns vissa undantag att förhålla sig till samt att det är olika regelverk för de olika energislagen. Utifrån påverkande beslutade prioriteringar i Strategin för ett fossilfritt 2030, Miljöstrategi 2030 och Strategi för laddinfrastruktur samt aktuell lagstiftning bedöms en utredning kunna tydliggöra behov och möjligheter.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att frågan om bildandet av energibolag är komplex och att ett sådant bolag kan bedrivas med olika ambition och målsättning.

Beredning

Kommunens behov, planer och skyldigheter kopplat till energi har diskuterats med Samhällsbyggnadsförvaltningen, Avdelningen för juridik och säkerhet samt Avdelningen för hållbar utveckling.

Underlag

- Plan- och bygglag 2010:900
- Plan- och byggförordning 2011:338

Jenny Kudryk

Avdelningschef Avdelningen för hållbar
utveckling

Bilagor

- Motion om att utreda möjlighet att skapa ett kommunalägt energibolag – KS 2023/963

Sändlista

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden

2023-10-18

Motion till Vänersborgs fullmäktige

Utreda möjligheten att skapa ett kommunalägt energibolag

Efterfrågan på el ökar på grund av bland annat befolkningsökning, stor nyproduktion av bostäder och en ökad elektrifiering inom transportsektorn och industrin.

Genom ett energibolag kan vi själva hålla i taktpinnen för utbyggnaden och laddinfrastruktur och sälja elen vilket vi inte får göra inom ramen för ordinarie kommunal verksamhet. Det ger oss också möjlighet att skynda på utbyggnaden av fibernätet på landsbygden. Vi får en möjlighet att utveckla energilager, fjärrvärme och få en större rådighet över kostnader och möjligheter till utveckling av egen energiproduktion.

I dagsläget finns det cirka 150 elbolag i Sverige, de flesta av dessa 150 bolag är kommunägda.

Grästorps Energi AB, Uddevalla energi AB, Trollhättan energi AB, är några exempel på grannkommuner som driver egna energibolag.

1992 bildade Fyrstadskommunerna elhandelsbolaget Fyrstad Kraft, med uppdrag att förse kommuninvånare och företag med billig elkraft. Vänersborg hoppade snabbt av och sålde sitt energibolag till Vattenfall, något som gett vänersborgarna högre elpriser.

Idag är vi fortfarande helt i händerna på Vattenfall AB, ett bolag som redovisade ett resultat på 48,0 miljarder SEK 2021.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

Att: Vänersborgs kommun utreder möjligheten att skapa ett kommunalägt energibolag.

För Sverigedemokraterna Vänersborg

.....

Anders Strand

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Anders Strand

§ 176

Svar på motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas

KS 2023/1080

Beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att avslå motion att utreda hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att utreda trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med AB Vänersborgsbostäder, socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Stefan Kärvling (V) och Göran Svensson (MBP) reserverade sig mot beslutet med hänvisning till partiernas reservation i socialnämnden 2024-06-12.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har i beslut 2023-12-12, § 239, remitterat en motion från Vänsterpartiet och Medborgarpartiet benämnd att få leva tills man dör – utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas till socialnämnden och kommunstyrelsen för yttrande.

Motionen belyser i korthet situationen kring ofrivillig ensamhet som drabbar många äldre. I motionen lyfts även de höga siffror som statistik visar kring psykisk ohälsa och suicid hos äldre. De påtalar även den demografiska utvecklingen där vi har en åldrande befolkning där kommunens befintliga boendeformer inte möter upp behoven.

Sedan 2019 ger socialtjänstlagen kommunerna möjligheten att införa boendeformen biståndsbedömt trygghetsboende. I dagsläget finns endast trygghetsboende 70+ som individen själv får ställa sig i kö till och hyra via det kommunala bostadsbolaget. Ett biståndsbedömt trygghetsboende ger de individer som inte längre upplever det som tryggt att bo kvar i det egna hemmet ett alternativ.

Ett ytterligare syfte är att bryta den isolering som många äldre som bor kvar hemma lider av. Motionen hänvisar till undersökningar som påvisat hälsofrämjande effekter hos individerna som bor i boendeformen samt minskade kostnader för hälso- och sjukvård samt hemtjänst.

Avslutningsvis yrkar motionen på att;

- kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen tillsammans med berörda nämnder utreder hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg.

2024-10-09

- utredningen ska även innehålla vilka sociala, ekonomiska och hållbara värden införande av trygghetsboende skulle ha ur ett folkhälsoperspektiv, samt hur det skulle möta den demografiska utvecklingens behov i kommunen.

Utifrån ett folkhälsoperspektiv är bostaden en viktig plats för återhämtning, vila och rekreation. En sund, trygg och trivsam boendemiljö är ett grundläggande mänskligt behov och den som inte har rimligt goda boendeförhållanden har svårare att klara övriga delar av livet som i sin tur har stor betydelse för hälsan.

Gruppen över 65 år beräknas växa fram till 2070, då var fjärde invånare i Sverige beräknas vara över 65 år (Boverket). För att tillgodose människors behov och önskemål i livets olika skeden behövs bostäder i olika upplåtelseformer och av skilda slag och storlek.

Desto äldre människor blir, ju mindre deltar de i sociala och kulturella aktiviteter, vilket innebär ökad risk för ensamhet i form av social isolering. Att vara del i ett socialt sammanhang, ingå i sociala nätverk, känna delaktighet och bli sedd och hörd är centrala skyddsfaktorer för hälsan. Då kan trygghetsboende, där dessa möjligheter finns, vara ett alternativ. Boendeformen är ämnad för äldre i behov av ökad trygghet.

Socialnämnden föreslår, utifrån synpunkter och bedömningar från tjänstepersoner och företrädare inom hemtjänst, biståndsenhet, socialt ansvarig samordnare och AB Vänersborgsbostäder samt utifrån förvaltningens samlade bedömning, att motionen avslås. Vidare föreslås förslag till kommunfullmäktige om att initiera en utredning gällande trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med kommunstyrelsen, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och AB Vänersborgsbostäder.

Socialnämndens förslag om en utredning gällande trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv, bekräftas utifrån den växande äldre befolkningen och dess förutsättningar för en god och jämlik hälsa enligt ovan. Det finns ett behov att se över möjligheterna för trygghetsboende enligt socialnämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-09-23 § 128
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-05
- Kommunfullmäktiges beslut 2023-12-13 § 239
- Motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas
- Yttrande över motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Göran Svensson (MBP) och Stefan Kärvling (V) yrkade bifall till motionen.

Utdragsbestyrkande

2024-10-09

Elisabeth Johansson (KD), Benny Augustsson (S), Lena Eckerbom Wendel (M) och Mats Andersson (C) yrkade bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, nämligen kommunstyrelsens arbetsutskottets förslag och Göran Svensson (MBP) och Stefan Kärvling (V) bifallsyrkande till motionen.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med kommunstyrelsens arbetsutskottets förslag.

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 128

Svar på motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas

KS 2023/1080

Beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att avslå motion att utreda hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att utreda trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med AB Vänersborgsbostäder, socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har i beslut 2023-12-12, § 239, remitterat en motion från Vänsterpartiet och Medborgarpartiet benämnd att få leva tills man dör – utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas till socialnämnden och kommunstyrelsen för yttrande.

Motionen belyser i korthet situationen kring ofrivillig ensamhet som drabbar många äldre. I motionen lyfts även de höga siffror som statistik visar kring psykisk ohälsa och suicid hos äldre. De påtalar även den demografiska utvecklingen där vi har en åldrande befolkning där kommunens befintliga boendeformer inte möter upp behoven.

Sedan 2019 ger socialtjänstlagen kommunerna möjligheten att införa boendeformen biståndsbedömt trygghetsboende. I dagsläget finns endast trygghetsboende 70+ som individen själv får ställa sig i kö till och hyra via det kommunala bostadsbolaget. Ett biståndsbedömt trygghetsboende ger de individer som inte längre upplever det som tryggt att bo kvar i det egna hemmet ett alternativ.

Ett ytterligare syfte är att bryta den isolering som många äldre som bor kvar hemma lider av. Motionen hänvisar till undersökningar som påvisat hälsofrämjande effekter hos individerna som bor i boendeformen samt minskade kostnader för hälso- och sjukvård samt hemtjänst.

Avslutningsvis yrkar motionen på att;

- kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen tillsammans med berörda nämnder utreder hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg.
- utredningen ska även innehålla vilka sociala, ekonomiska och hållbara värden införande av trygghetsboende skulle ha ur ett folkhälsoperspektiv, samt hur det skulle möta den demografiska utvecklingens behov i kommunen.

Utifrån ett folkhälsoperspektiv är bostaden en viktig plats för återhämtning, vila och rekreation. En sund, trygg och trivsamt boendemiljö är ett grundläggande mänskligt

Utdragsbestyrkande

2024-09-23

behov och den som inte har rimligt goda boendeförhållanden har svårare att klara övriga delar av livet som i sin tur har stor betydelse för hälsan.

Gruppen över 65 år beräknas växa fram till 2070, då var fjärde invånare i Sverige beräknas vara över 65 år (Boverket). För att tillgodose människors behov och önskemål i livets olika skeden behövs bostäder i olika upplåtelseformer och av skilda slag och storlek.

Desto äldre människor blir, ju mindre deltar de i sociala och kulturella aktiviteter, vilket innebär ökad risk för ensamhet i form av social isolering. Att vara del i ett socialt sammanhang, ingå i sociala nätverk, känna delaktighet och bli sedd och hörd är centrala skyddsfaktorer för hälsan. Då kan trygghetsboende, där dessa möjligheter finns, vara ett alternativ. Boendeformen är ämnad för äldre i behov av ökad trygghet.

Socialnämnden föreslår, utifrån synpunkter och bedömningar från tjänstepersoner och företrädare inom hemtjänst, biståndsenhet, socialt ansvarig samordnare och AB Vänersborgsbostäder samt utifrån förvaltningens samlade bedömning, att motionen avslås. Vidare föreslås förslag till kommunfullmäktige om att initiera en utredning gällande trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med kommunstyrelsen, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och AB Vänersborgsbostäder.

Socialnämndens förslag om en utredning gällande trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv, bekräftas utifrån den växande äldre befolkningen och dess förutsättningar för en god och jämlik hälsa enligt ovan. Det finns ett behov att se över möjligheterna för trygghetsboende enligt socialnämndens förslag.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-05
- Kommunfullmäktiges beslut 2023-12-13 § 239
- Motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas
- Yttrande över motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2024-09-05

Dnr: KS 2023/1080

Handläggare

Anne Ekstedt
anne.ekstedt@vanersborg.se
0521-72 13 91

Mottagare

Kommunfullmäktige

Svar på motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att avslå motion att utreda hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänerns borg.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att utreda trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med AB Vänerns borgsbostäder, socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har i beslut 2023-12-12, § 239, remitterat en motion från Vänsterpartiet och Medborgarpartiet benämnd att få leva tills man dör – utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas till socialnämnden och kommunstyrelsen för yttrande.

Motionen belyser i korthet situationen kring ofrivillig ensamhet som drabbar många äldre. I motionen lyfts även de höga siffror som statistik visar kring psykisk ohälsa och suicid hos äldre. De påtalar även den demografiska utvecklingen där vi har en åldrande befolkning där kommunens befintliga boendeformer inte möter upp behoven.

Sedan 2019 ger socialtjänstlagen kommunerna möjligheten att införa boendeformen biståndsbedömt trygghetsboende. I dagsläget finns endast trygghetsboende 70+ som individen själv får ställa sig i kö till och hyra via det kommunala bostadsbolaget. Ett biståndsbedömt trygghetsboende ger de individer som inte längre upplever det som tryggt att bo kvar i det egna hemmet ett alternativ.

Ett ytterligare syfte är att bryta den isolering som många äldre som bor kvar hemma lider av. Motionen hänvisar till undersökningar som påvisat hälsofrämjande effekter hos individerna som bor i boendeformen samt minskade kostnader för hälso- och sjukvård samt hemtjänst.

Avslutningsvis yrkar motionen på att;

- kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen tillsammans med berörda nämnder utreder hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänerns borg.
- utredningen ska även innehålla vilka sociala, ekonomiska och hållbara värden införande av trygghetsboende skulle ha ur ett folkhälsoperspektiv, samt hur det skulle möta den demografiska utvecklingens behov i kommunen.

Utifrån ett folkhälsoperspektiv är bostaden en viktig plats för återhämtning, vila och rekreation. En sund, trygg och trivsamt boendemiljö är ett grundläggande mänskligt behov och den som inte har rimligt goda boendeförhållanden har svårare att klara övriga delar av livet som i sin tur har stor betydelse för hälsan.

Gruppen över 65 år beräknas växa fram till 2070, då var fjärde invånare i Sverige beräknas vara över 65 år (Boverket). För att tillgodose människors behov och önskemål i livets olika skeden behövs bostäder i olika upplåtelseformer och av skilda slag och storlek.

Desto äldre människor blir, ju mindre deltar de i sociala och kulturella aktiviteter, vilket innebär ökad risk för ensamhet i form av social isolering. Att vara del i ett socialt sammanhang, ingå i sociala nätverk, känna delaktighet och bli sedd och hörd är centrala skyddsfaktorer för hälsan. Då kan trygghetsboende, där dessa möjligheter finns, vara ett alternativ. Boendeformen är ämnad för äldre i behov av ökad trygghet.

Socialnämnden föreslår, utifrån synpunkter och bedömningar från tjänstepersoner och företrädare inom hemtjänst, bistånds-enhet, socialt ansvarig samordnare och AB Vänersborgsbostäder samt utifrån förvaltningens samlade bedömning, att motionen avslås. Vidare föreslås förslag till kommunfullmäktige om att initiera en utredning gällande trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med kommunstyrelsen, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och AB Vänersborgsbostäder.

Socialnämndens förslag om en utredning gällande trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv, bekräftas utifrån den växande äldre befolkningen och dess förutsättningar för en god och jämlik hälsa enligt ovan. Det finns ett behov att se över möjligheterna för trygghetsboende enligt socialnämndens förslag.

Beredning

Kommunstyrelsen remitterade motionen om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas till socialnämnden.

Underlag

- Yttrande över motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas, Socialnämnden 2024-06-12 § 93

Jenny Broberg Kudryk

Chef avdelningen för hållbar utveckling

Bilagor

- Beslut KF 2023-12-13 Motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas

- Motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas
- Yttrande över motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas, Socialnämnden 2024-06-12 § 93

Sändlista

Handläggare av ärendet

Socialnämnden

Vänsterpartiet

Medborgarpartiet

§ 239

**Motion om att få leva tills man dör - utred hur
biståndsbedömt trygghetsboende kan införas**

KS 2023/1080

Beslut

Kommunfullmäktige remitterar ärendet till kommunstyrelsen. Ärendet ska handläggas på så sätt att kommunfullmäktige kan avgöra det inom ett år.

Sammanfattning av ärendet

Ida Hildingsson (V) och Göran Svensson (MBP) har den 12 december 2023 inkommit med motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas.

Beslutsunderlag

- Motion från Ida Hildingsson (V) och Göran Svensson (MBP), inkommen 2023-12-12

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Ordföranden föreslog ovanstående beslut till avgörande och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas!

Ofrivillig ensamhet är en hälsorisk som inte minst drabbar många äldre. Lägg därtill en låg pension så är risken för sjukdom och sämre livskvalitet uppenbar. Höga siffror kring psykisk ohälsa och suicid hos äldre, både kvinnor och män, är något vi bör ta på stort allvar. Samtidigt har vi en demografisk utveckling som pekar på en åldrande befolkning där kommunens befintliga boendeformer inte möter upp behoven.

Sedan 2019 ger socialtjänstlagen kommunerna möjligheten att införa boendeformen biståndsbedömt trygghetsboende. Flera kommuner har gjort detta och många av våra äldre invånare önskar denna boendeform där de själva får vara med och utforma en meningsfull vardag och ingå i en gemenskap.

Vi ska alla ha möjlighet att leva hela livet.

I dagsläget finns endast trygghetsboende 70+ (icke biståndsbedömt), i kommunen, där hyresgästen själv hyr sitt boende som en helt vanlig bostad genom bostadsbolag. Detta ingår således inte i socialnämndens boendepplan (som ska möta behoven hos våra invånare). Alla har inte heller möjlighet till dessa befintliga 70+ boenden (genom bostadsbolag) av olika skäl, bland annat ekonomi och koncepten skiljer sig även åt.

Biståndsbedömt trygghetsboende är ett särskilt boende avsett för äldre personer som har ett omvårdnadsbehov som understiger heldygnsvård, men som inte längre upplever det som tryggt att bo kvar i det egna hemmet. Ett ytterligare syfte är att bryta den isolering som många äldre som bor kvar hemma lider av. Ett biståndsbedömt trygghetsboende kan erbjuda äldre exempelvis gemensamma måltider, kulturella aktiviteter och umgänge i kombination med de insatser som den boende är i behov av.

Boendeformen erbjuds efter behov och har i flera av de kommuner som erbjuder detta, visat på hälsofrämjande effekter hos de boende, där övriga insatser och kostnader vad gäller hälso sjukvård och hemtjänst minskat. Även trycket på befintliga särskilda boende/äldreboenden har visat sig minska.

Utifrån den senaste behovsinventeringen gällande boenden och lokaler 2025-2034 i socialnämnden, som lämnats till det kommungemensamma lokalförsörjnings underlaget, så pekar socialförvaltningen extra på att befolkningsprognosen visar en kraftig ökning av antalet äldre invånare i kommunen under den tioårsperiod som behovsinventeringen omfattar. Antalet invånare 65+ från 9.621 till 10.818 och 80+ från 3.056 till 3.657. Detta kommer innebära betydligt fler boendeplatser och alternativa lösningar i förhållande till dagens utbud.

Mot denna bakgrund yrkar vi att:

- kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen tillsammans med berörda nämnder utreder hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg.
- utredningen ska även innehålla vilka sociala, ekonomiska och hållbara värden införande av trygghetsboende skulle ha ur ett folkhälsoperspektiv, samt hur det skulle möta den demografiska utvecklingens behov i kommunen.

Ida Hildingsson - för Vänsterpartiet Vänersborg

Göran Svensson - för Medborgarpartiet

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Ida Hildingsson

§ 93

Remissvar- Motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas

SOC 2024/16

Beslut

1. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motion att utreda hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg.
2. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att uppdra åt kommunstyrelsen att utreda trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med berörda nämnder samt bostadsbolag.

Reservationer

Ida Hildingsson (V) och Göran Svensson (MBP) reserverar sig mot beslutet i enlighet med bilaga 1.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har i beslut 2023-12-12, § 239, remitterat en motion från Vänsterpartiet och Medborgarpartiet benämnd att få leva tills man dör – utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas till socialnämnden och kommunstyrelsen för yttrande.

Socialförvaltningen föreslår, utifrån synpunkter och bedömningar från tjänstepersoner och företrädare inom hemtjänst, biståndsenhet, socialt ansvarig samordnare och AB Vänersborgsbostäder samt utifrån förvaltningens samlade bedömning, att motionen avslås. Vidare föreslås socialnämnden att lämna förslag till kommunfullmäktige om att initiera en utredning gällande trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med berörda nämnder samt bostadsbolag.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-05-29
- Remiss av motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas
- Beslut KF 2023-12-13 Motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas
- Motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas

2024-06-12

Socialnämndens behandling under sammanträdet

Utskickat förslag från förvaltningen:

1. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motion att utreda hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg.
2. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att uppdra åt kommunstyrelsen att utreda trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med berörda nämnder samt bostadsbolag.

Förslag till beslut på sammanträdet

Ida Hildingsson (V) och Göran Svensson (MBP) yrkar följande: Socialnämnden föreslår Kommunfullmäktige att bifalla motion att utreda hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg. Hildingsson och Svensson har inga anmärkningar på förvaltningens andra att-sats.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två föreslag till beslut, utskickat förslag från förvaltningen samt Hildingssons och Svenssons förslag.

Ordförande ställer föreslagen mot varandra och finner att socialnämnden beslutat enligt utskickat förslag.

Omröstning begärs.

Socialnämnden godkänner följande beslutsgång. Ja-röst för utskickat förslag. Nej-röst för Hildingssons och Svenssons förslag.

Omröstningsresultat

Namn	Ja	Nej
Magnus Ekström (KD)	X	
Henrik Josten (M)	X	
Tomas Eklind (SD)	X	
Christina Mattelin (M)	X	
Kenneth Borgmalm (S)	X	
Ida Hildingsson (V)		X
Reidar Eriksson (S)	X	
Anna Gustafsson (SD)	X	
Jörgen Zander (S)	X	
Göran Svensson (MBP)		X
Tomas Öberg (C)	X	

Utdragsbestyrkande

2024-06-12

Cecilia Prins (L)	X	
Dan Nyberg (S)	X	

Med 11 ja-röster mot 2 nej-röster konstaterar ordförande att socialnämnden beslutat enligt utskickat förslag.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Utdragsbestyrkande

Reservation - ärende 5 - Motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas.

Vi reserveras oss till förmån för eget yrkande; att socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att bifalla motion att utreda hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg.

Vi vänder oss mot det märkliga beslutet att föreslå att avslå motionen (punkt 1) samtidigt som nämnden (punkt 2) föreslår att göra just det som är motionens intention. Det vill säga att kommunstyrelsen tillsammans med berörda nämnder (och självklart övriga relevanta aktörer såsom bostadsbolag) utreder hur trygghetsboende kan införas och utvecklas, där biståndsbedömt trygghetsboende då är en del av detta.

Att det inte står med bostadsbolag i vårt yrkande eller att ordvalet "hur" väljer att omtolkas till "ska", trots förtydligande kring detta under sammanträden, och ligger till grund för att avslå motionen, ser vi som en lek med ord, prestige och att medvetet misstolka motionen. Vilket blir mycket olyckligt och riskerar att det inte blir något av den fortsatta processen som alla verkade hålla med om under sammanträdet. Det vill säga att utreda och utveckla boendeformen trygghetsboende för att möta den demografiska utvecklingen, nya socialtjänstlagen och ökade behov av boendelösningar och ett stärkt förebyggande arbete kring folkhälsa och ofrivillig ensamhet.

Det är motionens att-satser kommunfullmäktige har att ta ställning till och att då välja vägen att föreslå avslag utifrån ovan beskrivet samt göra ett medskick med samma innebörd, men som i praktiken betyder att det kommer behövs ett ytterligare politiskt initiativ om något ska påbörjas, är ett mycket onödigt fördröjande av att påbörja en angelägen process, processer som vi alla vet tar tid.

I remiss svarets underlag förs fram som argument att tillskapandet av nya trygghetsboenden inte är en angelägenhet enbart för socialförvaltningen, utan måste ses som en kommungemensam fråga att ha dialog kring. Det är precis vad motionen också menar och föreslår. Att utreda hur biståndsbedömt trygghetsboende skulle kunna införas är en del i detta, då trygghetsboende 70+ redan finns via kommunala bostadsbolagen. Det går att göra flera saker samtidigt och sammanfoga dessa processer i det kommunövergripande utvecklingsarbetet.

Vi ser det också som anmärkningsvärt att socialnämnden och förvaltningen säger nej till att utreda hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas då detta är en lagstadgad möjlighet som finns i den socialtjänstlag som vi har att förhålla oss till i vårt uppdrag. Även med tanke på kommande nya socialtjänstlag där de förebyggande insatserna på universell och gruppnivå, blir allt mer centrala.

Att det i underlaget förs fram argument att efterfrågan i nuläget inte är speciellt stor, blir också ett märkligt argument då logiken talar för sig själv att inte ansöka om något som inte finns. Detta är en möjlighet som funnits i socialtjänstlagen sedan 2019 och vi saknar också den omvärldsbevakning som motionen lyfter fram kring hur andra kommuner framgångsrikt arbetat kring detta.

Ida Hildingsson (V) och Göran Svensson (MBP)

2024-05-29

Dnr: SOC 2024/16

Handläggare

Eva Grindén Nolblad
eva.grindennolblad@vanersborg.se
0521-72 24 41

Mottagare

Socialnämnden

Jarmo Lahtinen

jarmo.lahtinen@vanersborg.se
0521-72 14 56

Remissvar – Motion om att få leva tills man dör, utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas

Förslag till beslut

1. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motion att utreda hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg.
2. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att uppdra åt kommunstyrelsen att utreda trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med berörda nämnder samt bostadsbolag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har i beslut 2023-12-12, § 239, remitterat en motion från Vänsterpartiet och Medborgarpartiet benämnd att få leva tills man dör – utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas till socialnämnden och kommunstyrelsen för yttrande.

Socialförvaltningen föreslår, utifrån synpunkter och bedömningar från tjänstepersoner och företrädare inom hemtjänst, biståndsenhet, socialt ansvarig samordnare och AB Vänersborgsbostäder samt utifrån förvaltningens samlade bedömning, att motionen avslås. Vidare föreslås socialnämnden att lämna förslag till kommunfullmäktige om att initiera en utredning gällande trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med berörda nämnder samt bostadsbolag.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Motionen belyser i korthet situationen kring ofrivillig ensamhet som drabbar många äldre. I motionen lyfts även de höga siffror kring psykisk ohälsa och suicid hos äldre. De påtalar även den demografiska utvecklingen där vi har en åldrande befolkning där kommunens befintliga boendeformer inte möter upp behoven. Sedan 2019 ger socialtjänstlagen kommunerna möjligheten att införa boendeformen biståndsbedömt trygghetsboende. I dagsläget finns endast trygghetsboende 70+ som individen själv får ställa sig i kö till och hyra via det kommunala bostadsbolaget. Ett biståndsbedömt trygghetsboende ger de individer som inte längre upplever det som tryggt att bo kvar i det egna hemmet ett alternativ. Ett ytterligare syfte är att bryta den isolering som många äldre som bor kvar hemma lider av. Motionen hänvisar till undersökningar som påvisat

hälsofrämjande effekter hos individerna som bor i boendeformen samt minskade kostnader för hälso- och sjukvård samt hemtjänst.

Avslutningsvis yrkar motionen på att;

- kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen tillsammans med berörda nämnder utreder hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg.
- utredningen ska även innehålla vilka sociala, ekonomiska och hållbara värden införande av trygghetsboende skulle ha ur ett folkhälsoperspektiv, samt hur det skulle möta den demografiska utvecklingens behov i kommunen.

Dialog har förts med tjänstepersoner och företrädare inom hemtjänst, biståndsenhet, socialt ansvarig samordnare och AB Vänersborgsbostäder. Utifrån dessa dialoger har det bland annat framförts att socialtjänsten enligt den nya kommande socialtjänstlagen ska vara mer förebyggande och lätt tillgänglig.

Det skulle kunna innebära att kommunen ger äldre individer möjlighet att bo i en typ av boende som inte är så resurskrävande, där den enskilde får hjälp i form av hemtjänst när det inte längre fungerar att bo kvar i det egna hemmet.

Tankar framfördes också kring hur socialförvaltningen tillsammans med AB Vänersborgsbostäder gemensamt skulle kunna organisera och eventuellt samfinansiera olika aktiviteter på de befintliga trygghetsboendena.

Vid dialogen med biståndsenheten framkom att de ansökningar som inkommer idag visar på en liten efterfrågan av trygghetsboenden. Det är idag mestadels äldre personer med kognitiv svikt eller stora fysiska utmaningar som ansöker om insatser.

Det framkom också vid dialogerna att tillskapandet av nya trygghetsboenden inte är en angelägenhet enbart för socialförvaltningen, utan måste ses som en kommungemensam fråga att ha dialog kring.

Socialförvaltningen ser behov av en utredning kring trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv. En utredning som endast undersöker hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas bedöms bli begränsat, behov finns att utvidga frågeställningen.

Socialförvaltningen föreslår, utifrån synpunkter och bedömningar från tjänstepersoner och företrädare inom hemtjänst, biståndsenhet, socialt ansvarig samordnare och AB Vänersborgsbostäder samt utifrån förvaltningens samlade bedömning, att motionen avslås. Vidare föreslås socialnämnden att lämna förslag till kommunfullmäktige om att initiera en utredning gällande trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med berörda nämnder samt bostadsbolag.

Beredning

Samråd har skett med kommunala fastighetsbolaget AB Vänersborgsbostäder, socialt ansvarig samordnare samt berörda verksamheter inom bistånd och hemtjänst.

Underlag

Motion om att få leva tills man dör – utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas, 2023-12-13, § 239 kommunfullmäktige

Motion om boende i Vänersborgs kommun, 2020-12-16, § 178 kommunfullmäktige

Karin Hallberg
Förvaltningschef

Sändlista

Kommunstyrelsen

§ 162

Kommunens delårsrapport augusti 2024

KS 2024/61

Beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2024.

Mot bakgrund av det låga budgeterade resultatet är det viktigt att samtliga nämnder vidtar nödvändiga åtgärder för att nå balans mot beslutade ekonomiska ramar.

Sammanfattning av ärendet

Ekonomikontoret har sammanställt delårsrapport till och med augusti 2024.

Kommunens resultat per augusti uppgick till 19 mnkr. Det prognostiserade resultatet uppgår till 24 mnkr vilket är 23 mnkr bättre än budget. Nämnderna prognostiserar ett sammanlagt underskott på 17 mnkr medan finansförvaltningen prognostiserar ett överskott på 40 mnkr.

Sammantaget prognostiseras skatteintäkterna och de generella statsbidragen ge ett budgetöverskott på 56 mnkr. I dessa ingår utökade generella statsbidrag på 15 mnkr för att utöka antalet sjuksköterskor på särskilda boenden samt minska antalet timanställningar inom äldreomsorgen. Socialnämnden föreslår i separat ärende att dessa 15 mnkr tillförs nämnden som ett tilläggsanslag under 2024. Finansförvaltningen i övrigt innefattar arbetsgivaravgifter, pensioner och intern finansiering och prognostiserar ett budgetunderskott på 15 mnkr.

Enligt fullmäktiges beslut uppgår investeringsbudgeten till totalt 480 mnkr för 2024. Investeringarna t.o.m. augusti uppgick till 178 mnkr, vilket är 99 mnkr lägre än vid samma tidpunkt föregående år. Nämnderna prognostiserar att investera för totalt 349 mnkr för 2024, vilket är 131 mnkr lägre än budget och 142 mnkr lägre än 2023.

För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda, samt minst hälften av inriktningsmålen. Med nuvarande prognos uppnås samtliga fem inriktningsmål men endast två av fyra finansiella mål vilket gör att verksamheten inte prognostiseras kunna bedrivas inom ramen för god ekonomisk hushållning under 2024.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-10-02
- Delårsrapport augusti 2024

Utdragsbestyrkande

2024-10-02

Dnr: KS 2024/61

Handläggare

Kerstin Rosendahl
kerstin.rosendahl@vanersborg.se
0521-72 24 46

Mottagare

Kommunstyrelsen

Delårsrapport augusti 2024

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2024.

Mot bakgrund av det låga budgeterade resultatet är det viktigt att samtliga nämnder vidtar nödvändiga åtgärder för att nå balans mot beslutade ekonomiska ramar.

Sammanfattning av ärendet

Ekonomikontoret har sammanställt delårsrapport till och med augusti 2024.

Kommunens resultat per augusti uppgick till 19 mnkr. Det prognostiserade resultatet uppgår till 24 mnkr vilket är 23 mnkr bättre än budget. Nämnderna prognostiserar ett sammanlagt underskott på 17 mnkr medan finansförvaltningen prognostiserar ett överskott på 40 mnkr.

Sammantaget prognostiseras skatteintäkterna och de generella statsbidragen ge ett budgetöverskott på 56 mnkr. I dessa ingår utökade generella statsbidrag på 15 mnkr för att utöka antalet sjuksköterskor på särskilda boenden samt minska antalet timanställningar inom äldreomsorgen. Socialnämnden föreslår i separat ärende att dessa 15 mnkr tillförs nämnden som ett tilläggsanslag under 2024. Finansförvaltningen i övrigt innefattar arbetsgivaravgifter, pensioner och intern finansiering och prognostiserar ett budgetunderskott på 15 mnkr.

Enligt fullmäktiges beslut uppgår investeringsbudgeten till totalt 480 mnkr för 2024. Investeringarna t.o.m. augusti uppgick till 178 mnkr, vilket är 99 mnkr lägre än vid samma tidpunkt föregående år. Nämnderna prognostiserar att investera för totalt 349 mnkr för 2024, vilket är 131 mnkr lägre än budget och 142 mnkr lägre än 2023.

För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda, samt minst hälften av inriktningsmålen. Med nuvarande prognos uppnås samtliga fem inriktningsmål men endast två av fyra finansiella mål vilket gör att verksamheten inte prognostiseras kunna bedrivas inom ramen för god ekonomisk hushållning under 2024.

Thomas Sannemalm
Ekonomichef

Bilagor

Delårsrapport augusti 2024

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samtliga nämnder
Kommunens revisorer
Ekonomikontoret

Delårsrapport augusti 2024

Vänersborgs kommun

Innehållsförteckning

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	1
Finansiell analys	6
Finansiella rapporter	12
Barn- och utbildningsnämnden	23
Byggnadsnämnden	27
Kommunstyrelsen	29
Kultur- och fritidsnämnden	32
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	35
Samhällsbyggnadsnämnden	37
Socialnämnden	42
Överförmyndarnämnden	47
AB Vänersborgsbostäder	49
Fastighets AB Vänersborg	51
Kunskapsförbundet Väst	53
Halle och Hunneberg	56
Vattenpalatset Vänerparken AB	58
Nätaktiebolaget Biogas i Brålanda AB	60
Norra Älvsborgs Räddningstjänst	61
Fyrstads Flygplats AB	63

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I god ekonomisk hushållning ingår uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål, måluppfyllelse och finansiell analys.

Vänersborgs kommun - attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet

Kommunens vision fastställdes av kommunfullmäktige i december 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är ledstjärnan för all kommunal verksamhet.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

För att konkretisera visionen tar kommunfullmäktige fram inriktningsmål för vad som ska uppnås. De nuvarande inriktningsmålen är antagna för perioden 2024-2026. Under året görs delårsrapporter april och augusti och årsredovisning.

Den övergripande målavstämningen är en sammanfattning av hur de politiska inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen.

För att god ekonomisk hushållning anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Ett inriktningsmål anses uppfyllt när övervägande andel av de förväntade resultaten är uppnådda eller delvis uppnådda. Enligt årets prognos för inriktningsmålen bedöms samtliga fem uppnås. Enligt årets prognos för de förväntade resultaten bedöms 14 delvis uppnås och 37 uppnås.

Inriktningsmål	Prognos augusti	Prognos april	Måluppfyllelse förväntade resultat
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv			5 st 8 st
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier			2 st 5 st
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan			2 st 6 st
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag			2 st 11 st
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv			3 st 7 st

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

● Uppnås

Kommunen visar positiv trend i arbetslöshet med lokalt färre arbetssökande både på kort och lång sikt. Utrikesfödda kvinnor bidrar med en positiv utveckling. Aktuell arbetslöshet är 6,9%, vilket är en procentenhet lägre än för två år sedan. God samverkan mellan kommunen, arbetsförmedlingen och utbildningsaktörer utvecklas kontinuerligt. Antalet lediga jobb per 100 arbetslösa är 10,7, vilket är lägre än länets 25,3 och landets 26,8. Utvecklingen kring hushåll med försörjningsstöd är hittills i år 408 st med prognos att landa på 413 för hela året, jämfört med årsvisa genomsnitt 401 2023, 404 2022 och 520 2021. Hushåll 18-24 år som uppbar försörjningsstöd 50,6 hittills i år, prognos helår 50 st att jämföra med 48,5, 62,8 och 86,2 åren innan. Nyföretagarrådgivning har upphandlats via Nyföretagarcentrum, där blivande företagare får stöd vid uppstart. Hittills har 41 rådgivningar genomförts, och 14 av dessa har resulterat i nystartade företag. Arbetsmarknadsdag med syftet att inspirera kring olika yrkesroller, skapa lokala kontakter och öka förståelsen för arbetsmarknaden genomfördes i maj med alla åttondeklassare från Dalboskolan och Brålanda företagarförening. Samarbeta med Ung Företagsamhet innebär genomförande av Framtidskollen på alla grundskolor åk 9. Trygghetsvandring har genomförts i centrum i samarbete med säkerhetssamordnare, Samhällsbyggnadsförvaltningen, polisen och Forum Vänersborg, koordinerat av Näringslivsavdelningen. Flera projekt genomförs med finansiering från Rådet för hälsa och social hållbarhet, exempelvis "Lämna ingen utanför" (hbtqi), initiativ mot våld i nära relationer och tobaksfri skola. Under hållbarhetsveckan genomfördes hållbarhetsdag där konsumtion sättes i relation till ekonomisk skuldsättning, miljöpåverkan och välmående. Socialförvaltningen genomför ett projekt inom breddad rekrytering med 18 deltagare i höst och startar utbildning för serviceassistenter på Kunskapsförbundet Väst. Projektet väntas öka egenförsörjande andelen, minska belastning på befintlig personal samt möta den långsiktiga kompetensförsörjningsutmaningen.

Handläggare från bygg finns vissa dagar på Brålanda bibliotek. Ny webbkarta med digitala detaljplaner lanseras. Bostäder planeras i Nabbensberg Västra, Penséen och Södra Vänersnäs. Kultur- och fritidsnämnden arbetar för jämn könsfördelning bland verksamhetens deltagare och fördelning bedöms nå 60/40 %, vilket generellt sett anses vara en jämn könsfördelning. Nämnden har valt att fokusera på underrepresenterade grupper och geografisk spridning och nästan alla kultur- och fritidsaktiviteter är avgiftsfria. Som ett led i detta har lovaktiviteter under sommaren 2024 arrangerats på Torpa-området där sammanlagt 38 aktiviteter arrangerades och närmare 850 deltagare registrerats. Mötesplats HBTQI bedrivs på huvudbiblioteket, Fritidsbanken erbjuder gratis utlån av fritidsutrustning, och Barnens kastanj organiserar aktiviteter för barn 6–12 år. Arbetsätt implementeras i enlighet med den antagna skogspolicyn och riktlinjer för skogshantering. Information till allmänheten om utbud av anläggningar och träningsplatser samt trygghetsåtgärder görs via hemsida och den interaktiva webbkartan.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

● Uppnås

Andelen elever i årskurs 9 som har behörighet till yrkesprogram ökar. Andelen elever i årskurs 9 i de kommunala grundskolorna som hade behörighet till yrkesprogram var 82,0% (81,2 % pojkar och 89,3 % flickor) vårterminen 2024 jämfört med 80,6% vårterminen 2023, dessa resultat är innan lovskolan. Efter lovskolan ökade behörigheten och landade på 85,3% vårterminen 2024, jämfört med 82,5% vårterminen 2023. I årskurs nio har det under det gångna läsåret gjorts en satsning på matematiken, samtliga klasser har haft tillgång till behöriga lärare varje matematiklektion och elever har erbjudits stöd i matematik innan och efter skoldagens slut vid tre tillfällen per vecka, lovskolor och extra studietid. Det har även skapats fler mindre grupper för att kunna ge bättre stöd i undervisningen för elever med problematisk skolfrånvaro i kombination med psykisk ohälsa. Andelen elever i årskurs 6 som uppfyller de jämförbara kraven som ställs för att antas till

ett yrkesprogram inom gymnasieskolan är högre vårterminen 2024 (80%) jämfört med föregående år (71%). Fortsatta skillnader mellan flickor (81,8%) och pojkar (79,4%) samt mellan elever med svenska som modersmål och elever med annat modersmål.

Andelen barn boende i Vänersborgs kommun inskrivna i förskolan var 91,0% vid mät datumet den 15 augusti 2024 att jämföra med genomsnittet 90% för år 2023. Från och med hösten 2024 erbjuder inte kommunen pedagogisk omsorg utan samtliga barn erbjuds kommunal förskola. Trygghetsvandringar och framtagande av plan mot kränkande behandling gör tillsammans med elever. "Livskunskap i skolan" genomförs i syfte att öka tryggheten i sig själv och i lärmiljön. Kultur- och fritidsaktiviteter inom baskulturutbudet i skolan och under fritid bidrar till en aktiv fritid. Möjlighet att få röra på sig eller uttrycka sig genom kulturutövande har en positiv effekt på fysisk och psykisk hälsa. Fler barn ska uppleva att skolvägen är trygg (senaste mätning 2023 ger 83 %). Enkät genomförs för åk 1-9 för att kartlägga skolbarns upplevelse över hur de upplever sin skolväg. Utifrån analys av största problemet ska minst en skola besökas för att genomföra en insats. Tillsammans med NTF hålls trafiksäkerhetsutbildning för årskurs 2 och 4. Mätning 2023 definierade en generell ökning av andel besökare i skolrestaurangerna ökning under året från 3 till 7,5 procentenheter för de olika kostområdena. God mat, bemötande från måltidsbiträden och kockar samt att miljön som eleverna äter i är lugn och inte används som allmänt uppehållsrum påverkar. Vid årets början fanns 128 KAA-ungdomar (kommunalt aktivitetsansvar) och per augusti 146 st. Extra personella resurser getts till KAA-uppdraget under våren och framåt. AME har också tillsammans med Folkuniversitet lämnat in en ESF-ansökan i syfte att tillsammans driva ett projekt med målet att fler UVAS, som ej är inskrivna på Arbetsförmedlingen, ska återgå till studier. AME är också samarbetspartner i en annan projektansökan, där fokus också är fler till studier. Målgruppen är dock inte enbart UVAS, utan långtidsarbetslösa med lågutbildning. Besked kring ansökningarna lämnas i mitten av september.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

● Uppnås

Kommunen har utlyst möjligheten till externa aktörer att etablera laddinfrastruktur utifrån inventerade behov. Avtal är tecknade och etablering sker inom kort. Under kommunens hållbarhetsvecka genomfördes bland annat klimatsmarta kvällen som var fullbokad med en väntelista av intresserade invånare som ville veta mer om hur man kan bli mer självförsörjande genom t ex egen odling. Information kring skräp i havet gjordes praktisk genom fiskdamm och sopsortering. Energialog för näringslivet genomfördes under Hållbarhetsveckan. Redovisning av industriell symbiosprojektet har skett, vidare arbete pågår för fortsattning. Tre positioner på Aqua Blå-festivalen har möjliggjort för besökarna möjligheten att sopsortera. Byggnadsnämnden verkar för att bostäder i kollektivnära läge ska öka. Kolada visar trenden för bostadsbyggande är att inom tätort är siffran konstant medan vi ökar utanför tätort. Planering för tågstopp i Brålanda pågår där FÖP Brålanda är en viktig del som planeras gå vidare till antagande under året. Biblioteks-samarbetet i Fyrstad erbjuder kommunen ett utökat utbud av media utan att själva behöva utöka sin kapacitet avseende utlåningsmaterial. Ungkulturverksamheten Timjan erbjuder utlån i form av spel, skapandematerial och dylikt och Fritidsbanken bedriver utlåningsverksamhet kopplade till fritidsaktiviteter. Samtlig utlåning är kostnadsfri som bidrar till cirkulär konsumtion med minskad klimatpåverkan. På enheten idrottsanläggningar har det bland annat investerats i robotgräsklippare och en verksamhetsanpassad traktor som ämnar effektivisera verksamheten och bidra till ökad hållbarhet. Tre ärenden är uppstartade inom egeninitierad tillsyn av förorenade områden och arbete enligt handlingsplan fortskrider. Vid starten av år 2024 uppgick tillsynsskulden inom förhandsdebiterad miljöskyddstillsyn till 35 timmar. Arbetet med att beta av skulden löper enligt plan liksom arbetet att genomföra 100% av den förhandsdebiterade tillsynen 2024. Klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp är 1,7 koldioxidekvivalenter (CO₂e) är 1,7. Förskolorna har 1,35 CO₂e. Outhyrda kvadratmeter är 3%, arbete pågår med att lägga

fram förslag på lokaler för ev. avyttring där kommunen inte har någon hyresgäst och/eller där kommunal verksamhet inte bedrivs. Ett mindre behov av möbelinköp uppfattas jmf med 2023 som följd av marknadsföring samt kommunens riktlinje om att i första hand välja möbelinköp via Remöblera och i sista hand göra kompletteringar genom externa inköp.

Vänerns borgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Uppnås

2024 års resultat (mätår 2023) av det totala NKI (nöjd kund index) för Insikt har ökat till 79 (75, 2022). Rikssnittet för Sverige ligger på 75. Inom området bygg ökar kommunen med två enheter till index 68, vilket är rikssnittet. Genomsnittlig handläggningstid för bygglov är 4,0 veckor efter årets första åtta månader. Resultat Miljö- och hälsoskyddstillsyn Miljö, 78 (rikssnittet 71) och Livsmedel, 82 (rikssnittet 78). Tillståndssökande av enskilda avlopp landade på 68 (rikssnitt saknas). Handläggning gällande serveringstillstånd är Vänersborg bland de tio bästa i landet. Platsutvecklingsgruppens arbete har under perioden fokuserat på Brinkebergs kullens sluss, torgkioskerna och Norra Sanden- utredningen. Uppstart i projektet Tillväxt och Tillsyn har genomförts, ett leaderprojekt tillsammans med övriga kommuner i leaderområdet Göta Älv och Sävåån som handlar om att ”bli den myndighet man själv vill möta”. Vänersborgs kommun är uttagna som en av åtta kommuner i Sverige till Svenskt Näringslivs utvecklingsprogram 2024-2025. Identifierade fokusområden är kommunikation och ambassadörskap. Företagsdialogerna och Frukostforum fortsätter med ett fortsatt högt intresse och deltagarantal. Områdesträff på Trestad är genomförd. Ansökan till Leader för att skapa mötesplatser i Brålanda och Frändefors som en förlängning av arbetet inom Våra Rum-projektet är inlämnad. Genomförda evenemang är t ex Aqua Blå, Lilla Paris Open och Food Court på Fisktorget under Diggiloo-helgen. Utredning kring Norra Sanden som ny plats för gästhamn, marina och ställplatser är klar. Ledningsprinciper för organisationskulturen är framtagna som innefattar service och bemötande. Principerna togs fram i samband

med handboken för tillämpning av riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

God geografisk spridning med idrottsanläggningar över hela kommunen, fyra bibliotek och tre fasta platser för musik- och kulturskola. I stort sett alla kultur- och fritidsförvaltningens aktiviteter är avgiftsfria som en del i allas lika möjligheter att delta, aktiviteter för olika åldrar och intressen för att alla barn och unga ska ha möjlighet till en aktiv fritid av något slag. Arbetet med Torpa fritidsgård pågår med fokus på ungdomsinflytande och en mer flexibel verksamhet. Förvaltningen har effektiviserat kostnader inom enheten för idrottsanläggningar samtidigt som kvaliteten har höjts. Bibliotekssamarbetet i Fyrstad erbjuder god service och hög effektivitet då det möjliggör för låntagare att med enkelhet nå ett utökat utbud av media. Gatubelysningsarmaturerna byts ut till LED-armaturer med målsättningen att andelen gatubelysningsarmaturer (LED) ska öka med 2 % årligen samt att den totala energiförbrukningen, kwh, ska minska. Nuläge: 24 % led-armaturer samt 4 264 292 kWh i förbrukning (2023).

Införande av digitalt beslutsstöd effektiviserar statistikframtagande, gör beslutsprocesserna tydligare genom mer korrekta underlag inom socialförvaltningen. Införande av digitala läkemedelsgivare till brukare inom hemtjänsten och socialpsykiatri fortsatt, idag 20 automater ute med målsättning 50 innan årsskiftet och förvaltningen ser att det direkt ger en ökad självständighet för den enskilde. Digital tillsyn har inte breddinförts än då upphandlingen hos VGR försenats och kommer troligen igång först i höst 2024. Vi har 4 kameror igång och det har givit en ökad självständighet, fungerat väldigt bra och varit uppskattade hos både brukare och anhöriga. Inom personligt stöd och omsorg pågår tester av att dela information på digitala TV skärmar anpassade till brukarens behov av stöd. Projektet planeras att breddas för fler målgrupper inom förvaltningen. Inom boendestöd så har de personer som bor i ordinärt boende möjlighet att beställa sin mat via digitala lösningar. PSO har under våren 2024 fått 2 stycken digvi ombud, projekt via FuB och allmänna arvsfonden, där syftet med projektet är att via en app skall personer med

funktionsnedsättning skapa relationer med nya personer och hålla kontakt med personer i andra delar av landet. Digitala tjänster för att lämna intresseanmälan för grupper och Råd och stödsamtal för kommuninvånare, samtycken från familjehemsföräldrar i alla lägen inhämtas digitalt med bank-id istället för pappershantering som gjorts tidigare, e-anmälan och e-ansökan finns tillgängliga. Säker e-brevlåda och stöd för möte med konsumentkontoret utvecklas. Samarbete med SKR pågår för att skapa en "försörjningsstrategi" för i första hand hemtjänsten för att kunna prioritera, öka volym och få mesta möjliga nytta av införandet av välfärdsteknik.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

● Uppnås

Den ackumulerade sjukfrånvaron för årets sju första månader är 9% för hela organisationen, samma som föregående år. Kontinuerligt och långsiktigt arbete med att påverka nivån på sjukfrånvaro pågår. Utveckling av rehabprocessen, utveckling av digitalt stöd, karriärväxling samt översyn av styrande och stödjande dokument kopplade till sjukfrånvaro har genomförts.

Fokus i det systematiska arbetet utgår från medarbetarundersökningens resultat förra året, med fokusområden motivation och feedback. Utifrån respektive resultatanalys arbetar samtliga förvaltningar med framtagna handlingsplaner där friskfaktorer är ett prioriterat område.

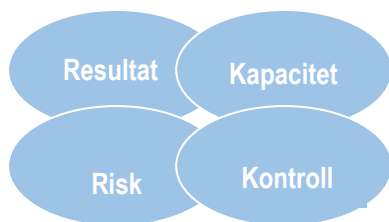

Finansiell analys

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta.

Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?

Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt? Vilken betalningsberedskap finns?

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer?

Avsikten med analysen är att identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är upprättade enligt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. I Vänersborgs koncern ingår, förutom kommunen, Kunskapsförbundet Väst (KFV), AB Vänersborgsbostäder (ABVB) och Fastighets AB Vänersborg (FABV). För ytterligare upplysning, se redovisningsprinciper

Koncernens delårsresultat positivt

Det sammanställda resultatet för koncernen t.o.m. augusti uppgick till 43 mnkr. Koncernens resultat per aug 2023 uppgick till 81 mnkr. Kommunens resultat uppgick till 19 mnkr, ABVB till 24 mnkr, FABV till minus 1 mnkr och Kunskapsförbundets Väst minus 3 mnkr. Skillnader i bolagens resultat och koncernens beror på elimineringsringar som görs till följd av interna köp och försäljningar, ägarandel samt skillnader i redovisningsprinciper.

Kommunens delårsresultat lägre än föregående år

Periodens resultat uppgår till 19 mnkr, vilket motsvarar 0,9 % av periodens skatter och generella statsbidrag.

Resultatet är 39 mnkr lägre än vid motsvarande period föregående år då resultatet uppgick till 58 mnkr.

I jämförelse med motsvarande period 2023 är verksamhetens nettokostnader 104 mnkr högre, skatteintäkter och generella statsbidrag är 75 mnkr högre och finansnettot har ökat med 11 mnkr.

Intäkterna uppgick till 392 mnkr för perioden vilket är en ökning med 6 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år. Det är framförallt taxor och avgifter som ökar. Personalkostnaderna var 1 496 mnkr, en ökning med 68 mnkr. Ökningen förklaras av ökade pensionskostnader framför allt för avsättningen som ökat kraftigt på grund av den höga inflationen. Ytterligare orsak är löneökning. Köp av tjänster uppgick till 648 mnkr, en ökning med 34 mnkr, där köp av huvudverksamhet ökade med 16 mnkr och övriga tjänster 18 mnkr. Bidragen ökade med 3 mnkr varav ekonomiskt bistånd ökade med 2 mnkr, ett negativt trendbrott då ekonomiskt bistånd minskat de senaste två åren. Materialkostnaderna och avskrivningskostnaderna ökade med 3 mnkr vardera. Sammantaget ökade nettokostnaderna med 104 mnkr.

Delårsresultatet för augusti var 19 mnkr bättre än budgeten för perioden. Nämndernas budgetöverskott uppgick till 26 mnkr. Finansförvaltningen hade en negativ avvikelse på 7 mnkr, vilket framför allt förklaras av att en stor del av årets pensionskostnader avser värdesäkring av redan intjänade pensioner och därför belastar finansförvaltningen i sin helhet från årets början

Positiva resultatprognoser både i koncernen och kommunen

Koncernens resultat prognostiseras till 37 mnkr. Kommunens prognos uppgår till 24 mnkr, ABVBs till 13 mnkr, FABV till 0 mnkr och KFV ett negativt resultat på 6 mnkr. Kommunens prognos på

24 mnkr är 23 mnkr högre än budgeten men 63 mnkr lägre än resultatet för 2023.

Kommunens resultatmål

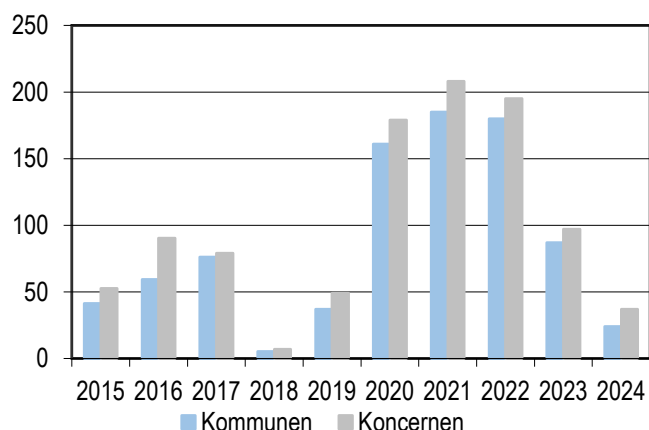
Finansiellt mål för kommunen

Årets resultat bör uppgå till minst 2 % av skatter och generella statsbidrag.

Enligt kommunens finansiella mål ska årets resultat uppgå till minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd.

Kommunens prognostiserade resultat är 24 mnkr. Prognosen för kommunen utgår från nämndernas prognoser med tillägg för finansförvaltningens poster. Årets prognostiserade resultat motsvarar endast 0,8 procent av skatter och generella statsbidrag. Med denna prognos uppfylls inte årets finansiella resultatmål.

Årets resultat 2015-2024

I 2023 års bokslut hade nämnderna ett totalt budgetöverskott på 20 mnkr. För 2024 prognostiserar nämnderna ett budgetunderskott på totalt 17 mnkr. Motsvarande prognos i april var då 13 mnkr i budgetunderskott. Socialnämndens budgetunderskott prognostiseras till 31 mnkr. Barn- och utbildningsnämnden och Miljö- och hälsoskyddsnämnden prognostiserar en budget i balans. Kommunstyrelsen prognostiserar överskott med 7,3 mnkr, samhällsbyggnadsnämnden med 3,5 mnkr och kultur- och fritidsnämnden med 1,5 mnkr. Övriga nämnder prognostiserar budgetöverskott.

Sammantaget prognostiseras skatteintäkterna

och de generella statsbidragen ge ett budgetöverskott på 56 mnkr. I dessa ingår utökade generella statsbidrag på 15 mnkr för att utöka antalet sjuksköterskor på särskilda boenden samt minska antalet timanställningar inom äldreomsorgen. Socialnämnden föreslår att dessa 15 mnkr tillförs socialnämnden som ett tilläggsanslag under 2024.

För finansnettot prognostiseras en budget i balans. Det är framför allt en lägre upplåning än budgeterat som bidrar till att budgeten inte överskrids.

Finansförvaltningen i övrigt innefattar arbetsgi-varavgifter, pensioner och intern finansiering och prognostiserar ett budgetunderskott på 15 mnkr.

Skatte- och nettokostnadsutveckling

Mellan 2023 och 2024 beräknas nettokostnadsökningen bli 6,2 procent i koncernen och 6,5 procent i kommunen. En förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än de intäkter kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Utveckling kommunen i %	2024	2023	2022
Skatte- och statsbidragsutveckling	4,8	5,2	3,9
Nettokostnadsutveckling	6,5	8,0	4,3

Enligt prognosen för 2024 kommer kommunens nettokostnader att uppgå till 3 034 mnkr, vilket innebär en ökning med 6,5 procent jämfört med 2023. Skatteintäkterna och de generella statsbidragen kommer enligt prognosen att uppgå till 3 107 mnkr, vilket är en ökning mellan åren med 4,8 procent. Med nuvarande prognoser blir nettokostnadsutvecklingen betydligt högre än skatte- och statsbidragsutvecklingen.

Investeringar i VA, skolfastigheter och bostäder

Koncernens investeringar t.o.m. augusti uppgick till 252 mnkr, vilket är 137 mnkr lägre än vid samma tidpunkt föregående år. Kommunen står för 71 % av koncernens investeringar. Enligt prognoser från förvaltningar och bolag kommer årets investeringar för koncernen att uppgå till 462 mnkr, vilket är betydligt högre än avskrivningskostnaderna som prognostiseras till 211 mnkr.

Enligt fullmäktiges beslut uppgår kommunens investeringsbudget till totalt 480 mnkr för 2024. Materiella investeringar prognostiseras till totalt 344 mnkr för 2024, vilket är 109 mnkr lägre än under 2023. Av investeringsprognosen avser 130 mnkr VA och renhållning.

Till och med augusti har samhällsbyggnadsnämnden investerat för 165 mnkr, varav 27 mnkr avser Skräcklans vattenverk, 20 mnkr avser Holmängen skola och 20 mnkr avser Rörviks vattenverk. Ytterligare stora investeringar är Holmängens avloppsreningsverk 16 mnkr, Köp av fastigheten Frode 15 mnkr samt Skaven /Öxnared 7 mnkr.

Den prognostiserade avvikelser mot årets budget består b.l.a av exploaterings- och fastighetsinvesteringar på 48 mnkr vardera samt Va investeringar på 32 mnkr.

ABVB största investeringar är ombyggnationen av fastigheten Skänken 5 i Vargön för socialförvaltningens del samt stamrening av bostadsfastigheterna Tjädern 14 och 16 och Kråkan 4.

Investeringsvolymen i förhållande till nettokostnaderna minskar med tre procentenheter och uppgår till 11,5 procent 2024. Som en jämförelse var den genomsnittliga investeringsnivån för kommunerna i Västra Götaland och Halland 12 procent av nettokostnaderna för 2023.

Finansiellt mål för kommunen

Årets investeringar (exkl. VA och renhållning) ska maximalt uppgå till 7 % av skatter och generella statsbidrag.

I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för en god ekonomisk hushållning. I kommunens mål exkluderas VA och renhållningsverksamheterna. Om målet maximalt uppgår till sju procent har målet uppnåtts.

I 2024 års prognos uppgår målet till 7 procent vilket innebär att målet nås.

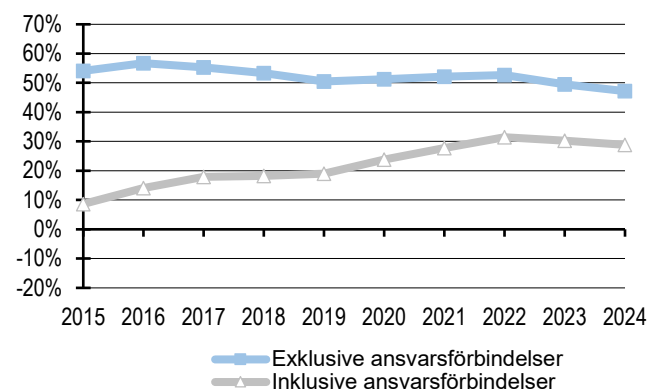
Långsiktig finansiell styrka

Finansiellt mål för kommunen

Soliditeten inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 % årligen under mandatperioden.

Soliditet är ett finansiellt nyckeltal som anger hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Nyckeltalet används för att beskriva kommunens finansiella styrka på lång sikt. En förändrad åldersstruktur kommer på sikt att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Soliditetsutveckling 2015-2024

Kommunens soliditet inklusive ansvarsförbindelsen uppgick till 30 procent i bokslutet för 2023, till 28 procent i delårsbokslutet för augusti 2024 och beräknas till 29 procent i bokslutet för 2024. Kommunens mål om ökad soliditet inklusive hela pensionsåtagandet med en procentenhet uppnås inte för den del av mandatperioden som kan mätas.

Koncernens soliditet uppgick till 34 procent i bokslutet 2023 och enligt prognosen för 2024 försämras soliditeten till 33 procent. För kommunen var soliditeten föregående år 50 procent exklusive kommunens ansvarsförbindelse för pensionsåtaganden. I augusti och i prognosen uppgår soliditeten till 47 procent för kommunen. För-sämringen förklaras av lågt resultat och höga investeringar.

Likviditetsmålet uppnås

Koncernens kassalikviditet i bokslutet för 2023 uppgick till 64 procent, men beräknas minska till 63 procent i bokslutet för 2024. Kommunens kassalikviditet ökar, från 63 procent föregående år, till 65 procent enligt prognosen för 2024.

Finansiellt mål för kommunen

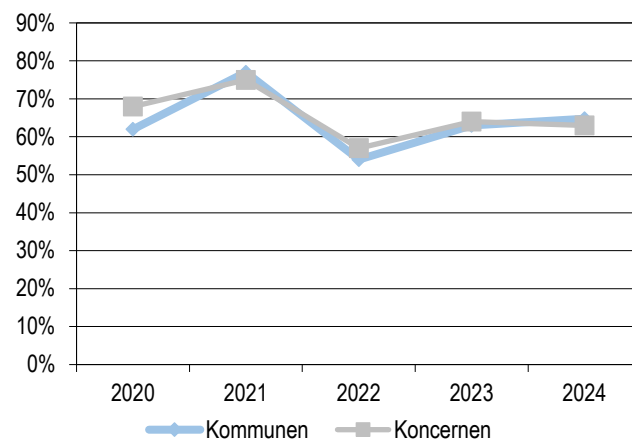
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel, inklusive kortfristiga placeringar, tillsammans med kommunens checkkredit på 200 mnkr bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder. Måttet används för att spegla kommunens betalningsberedskap på kort sikt.

Kassalikviditeten var 63 procent i bokslut 2023. De likvida medlen redovisades i delårsbokslutet augusti 2024 till 597 mnkr inklusive checkkredit och de kortfristiga skulderna till 746 mnkr. Kassalikviditeten var därmed 80 procent i delårsbokslutet

I prognosen för 2024 beräknas kassalikviditeten uppgå till 65 procent. Målet om en kassalikviditet på minst 50 procent i prognosen för 2024 uppnås därmed

Kassalikviditet 2020-2024

Lån och placeringar

Koncernens låneskuld beräknas uppgå till 2 741 mnkr vid årets slut, vilket är en ökning med 60 mnkr. Det är kommunen, som ökat sin låneskuld.

Ränte- och finansieringsrisken i kommunens låneportfölj ligger inom de ramar som anges i finanspolicyn. Genomsnittsräntan på kommunens totala låneskuld om 778,5 mnkr var på balansdagen 2,84 procent och den genomsnittliga räntebindningstiden var 1,79 år. Under perioden omsattes tre lån om 60 mnkr, 30 mnkr samt 31 mnkr. Under perioden togs ett nytt lån upp om 60 mnkr. Det nya lånet togs upp till fast ränta och de omsatta lånen om 60 respektive 30 mnkr till rörlig ränta och lånet på 31 mnkr omsattes till fast ränta. Inga finansiella placeringar gjordes under perioden.

Budgetföljsamheten i nämnderna

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet i verksamheten är viktiga delar för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Tabellen visar budgetavvikelse per nämnd i bokslutet för 2023 och den budgetavvikelse för helåret som nämnden prognostiserar i delårsbokslutet för augusti 2024.

Nämnd, mnkr	Prognos augusti 2024	Prognos april 2024	Bokslut 2023
Byggnadsnämnden	0,5	0,0	-0,1
Miljö- & hälsoskyddsnämnd	0,0	0	-0,1
Revisionen	0,0	0	0,2
Valnämnden	0,6	0,6	0,3
Överförmyndarnämnden	0,3	0,1	0,5
Barn- & utbildningsnämnden	0,0	0,0	1,8
Kommunstyrelsen	7,3	1,6	12,3
Kultur- & fritidsnämnd	1,5	1,2	0,6
Samhällsbyggnadsnämnd	3,5	0,0	8,3
Socialnämnd	-31,1	-12,8	-3,6
Summa	-17,4	-9,4	20,2

Nämnderna redovisar i sina augustiprognoser ett sammanlagt underskott mot budget på 17 mnkr för 2024.

Barn- och utbildningsnämnden prognostiserar en budget i balans.

Kommunstyrelsen prognostiserar ett sammantaget budgetöverskott på 7 mnkr.

Kultur- och fritidsnämnden prognostiserar budgetöverskott med 1,5 mnkr.

Samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar ett budgetöverskott om 3,5 mnkr.

Socialnämnden prognostiserar ett budgetunderskott med 31 mnkr. Individ- och familjeomsorg prognostiserar underskott med 41 mnkr. Personligt stöd och omsorg prognostiserar 11 mnkr i underskott och Arbete, sysselsättning och integration 2 mnkr i underskott. Övriga redovisningsnivåer 23 mnkr i överskott.

Övriga mindre nämnders prognoser framgår av tabellen.

Sammanfattande slutsatser

Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2024 innebar ett budgeterat resultat på 1 mnkr. Det prognostiserade resultatet uppgår till 24 mnkr vilket är 23 mnkr bättre än budget.

Nämndernas prognoser följer i huvudsak budget. Det är socialnämnden som prognostiserar underskott med 31 mnkr. Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden, Överförmyndarnämnden och Valnämnden prognostiserar överskott. Övriga nämnder prognostiserar en budget i balans.

Mot bakgrund av det låga budgeterade resultatet är det viktigt att de åtgärder som erfordras vidtas för att nå balans mot beslutade ekonomiska ramar.

Med nuvarande prognos kommer kommunen bara klara två av fyra finansiella mål. De mål som nås är kassalikviditeten och investeringsmålet. Övriga finansiella mål uppnås inte.

Avstämning finansiella mål	Prognos Aug 2024	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Årets resultat bör uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag.	0,8	2,9	6,4
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.	65	63	54
Soliditeten inklusive hela pensionsåtagandet ska i genomsnitt förbättras med 1 % årligen under mandatperioden.	29	30	31
Årets investeringar exkl. VA och renhållning ska maximalt uppgå till 7 % av skatter och generella statsbidrag.	7	11	11

För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska mer än hälften av de finansiella målen, samt minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning sker både i delårsrapporter och i årsredovisningen. Med nuvarande prognoser uppnås två av fyra finansiella mål och alla fem inriktningsmål. Utifrån den bedömningsmodell som lagts fast i kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning uppnås inte en god ekonomisk hushållning 2024.

Balanskravsresultat

Vid en avstämning mot det lagstadgade balanskravet enligt kommunallagen kan följande avräkning, utifrån helårsprognosen, göras

Balanskravsutredning, Mnkr	2024	2023	2022
Årets resultat enligt resultaträkning	24,0	87,2	179,7
Avgår realisationsvinster	-1,6	-2,4	-0,3
Förändring av resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0
Justerat resultat	22,4	84,8	179,4

Enligt balanskravsutredningen kommer kommunens resultat för 2024 uppgå till 22 mnkr. Vänersborgs kommun prognostiseras därmed att uppfylla balanskravet.

Händelser av väsentlig betydelse

Några specifika händelser som direkt påverkat kommunens ekonomi innevarande år är Socialstyrelsen beslut. Socialstyrelsen beviljade kommunen statsbidrag för att minska andelen timanställda inom äldreomsorgen med 33,1 mnkr och statsbidrag för utökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden med 5,5 mnkr. Dessa bidrag har periodiserats över 2024 och 2025 enligt gällande regelverk. Ytterligare händelser som skett under perioden är att politiken fattat beslut om att bilda Fyrbodals Räddningstjänstförbund. Detta genom ett samgående mellan de två Räddningstjänstförbunden Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och Mitt Bohuslän Räddningstjänstförbund.

Förväntad utveckling

Ovan nämnda händelser har tillfälligt förbättrat de ekonomiska förutsättningarna för 2024. Ekonomin är dock fortfarande pressad med hög inflation, kraftiga prisökningar, ökade pensionskostnader, stigande räntor samt minskade statsbidrag. Från 2025 och framåt ser de ekonomiska prognoserna bättre ut. Detta förutsätter dock att Riksbanken kommer att vara framgångsrik i sin inflationsbekämpning

Under 2023 uppgick kommunens investeringar till 491 mnkr. I år bedöms investeringsnivån uppgå till 349 mnkr vilket är en minskning. Budgetavvikelsen prognostiseras till 131 mnkr vilket beror på förseningar av olika anledningar och kommer att belasta kommande års investeringar. År 2025 planerar kommunen att investera för 507 mnkr och 2026 för 422 mnkr enligt beslutad

Mål- och resursplan 2025-2027 vilket är fortsatt höga nivåer.

Trots de höga resultaten de senaste tre åren har låneskulden ökat kraftigt framför allt under 2022 och 2023. Nyupplåningen uppgick till 130 mnkr år 2022, 149 mnkr år 2023 och nyupplåningen för 2024 är 60 mnkr. Kommunens låneskuld uppgår till 779 mnkr den sista augusti i år. Nuvarande betydligt högre räntor påverkar finansnetto negativt. Räntekostnader för den långfristiga låneskulden har ökat de senaste två åren och uppgår nu till 22 mnkr. De höga investeringsnivåerna leder till också till ökade avskrivningskostnader samt även drift och underhållskostnader för fastigheterna. Detta sammantaget leder till ett minskat ekonomiskt utrymme för övriga verksamheter.

I ett längre perspektiv innebär den demografiska utvecklingen, med en ökad andel äldre, att ett ekonomiskt utrymme måste frigöras från övrig verksamhet för att finansiera ökade kostnader inom äldreomsorgen. En annan konsekvens av samma utveckling är att den andel av befolkningen som arbetar och betalar skatt kommer att sjunka stadigt under de kommande 20 åren. En ytterligare aspekt på den demografiska utvecklingen är kommunens kostnader för tjänstepensioner som ökar. I takt med att allt fler före detta anställda befinner sig i pensionsåldern.

Resultaträkning, mnkr	Kommunen							Koncernen			
	Not	Prognos 2024	Budget 2024	Budget diff	Bokslut 2023	Aug 2024	Aug 2023	Prognos 2024	Bokslut 2023	Aug 2024	Aug 2023
Verksamhetens intäkter	2,5	580	520	60	589	392	386	987	851	581	567
Verksamhetens kostnader	3,5	-3 481	-3 382	-99	-3 311	-2 318	-2 211	-3 752	-3 452	-2 401	-2 294
Avskrivningar	4	-133	-139	6	-126	-86	-83	-211	-200	-138	-130
Verksamhetens nettokstn		-3 034	-3 001	-33	-2 848	-2 012	-1 908	-2 976	-2 801	-1 959	-1 858
Skatteintäkter	6	2 139	2 139	0	2 094	1 424	1 391	2 139	2 094	1 424	1 391
Gen.statsbidrag & utjämning	6	968	912	56	872	641	599	968	872	641	599
Verksamhetens resultat		73	49	23	118	53	82	131	165	106	132
Finansiella intäkter	7	7	4	3	14	5	4	7	12	4	3
Finansiella kostnader	7	-55	-52	-3	-45	-39	-27	-101	-80	-68	-54
Resultat före extraord. poster		24	1	23	87	19	58	37	97	43	81
Extraordinära poster			0	0	0	0	0			0	0
Perioden/Årets resultat		24	1	23	87	19	58	37	97	43	81

Kassaflödesanalys, mnkr	Kommunen					Koncernen					
	Not	Prognos 2024	Bokslut 2023	Aug 2024	Aug 2023	Prognos 2024	Bokslut 2023	Aug 2024	Aug 2023		
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN											
Periodens/Årets resultat			24	87	19	58		37	97	43	81
Justering för övriga ej likviditetssp. poster	8		238	191	184	146		332	277	246	201
Medel från verk. före förändr av rörelsekap			262	278	204	204		369	374	289	282
FÖRÄNDRING RÖRELSEKAPITAL											
Ökning (-) minskning (+) förråd			0	2	0	2		0	2	0	2
Ökning (-) minskning (+) kortfristiga fordringar	11		20	25	20	19		0	-33	-9	85
Ökning (+) minskning (-) kortfristiga skulder	15		48	52	48	67		60	95	52	-58
Medel från den löpande verksamheten			330	357	272	292		429	438	332	311
INVESTERINGSVERKSAMHETEN											
Investering i materiella anläggningstillgångar			-344	-453	-177	-274		-457	-610	-251	-385
Investering i finansiella anläggningstillgångar			-5	-38	-1	-4		-5	-5	-1	-4
Försäljning av anläggningstillgångar			1	39	1	1		1	1	1	6
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar											0
Anläggningsavgifter och investeringsbidrag			3	26	3	25		3	97	3	64
Medel från investeringsverksamheten			-345	-426	-174	-251		-458	-517	-248	-319
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN											
Ökning (+) långfristiga skulder	14		60	160	60	89		60	184	60	144
Minskning (-) långfristiga skulder (amortering)				0					0		0
Ökning (-) långfristiga fordringar och placeringar				0					0		0
Minskning (+) långfristiga fordringar och placeringar									0		0
Medel från finansieringsverksamheten			60	160	60	89		60	184	60	144
Periodens /Årets kassaflöde			45	91	157	129		31	104	144	136

Balansräkning, mnkr	Kommunen					Koncernen			
		Prognos	Bokslut	Aug	Aug	Prognos	Bokslut	Aug	Aug
	Not	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
TILLGÅNGAR									
Anläggningstillgångar									
Immateriella tillgångar		0	0	0	0	0	0	0	0
Materiella anläggningstillgångar	9	3 366	3 155	3 246	3 056	5 800	5 549	5 661	5 411
Mark, byggnader & teknisk anläggningar	9	3 270	3 059	3 146	2 974	5 685	5 434	5 541	5 309
Maskiner och inventarier	9	96	96	101	82	115	115	120	102
Finansiella tillgångar	10	149	144	145	110	51	51	52	50
Summa anläggningstillgångar		3 515	3 299	3 391	3 166	5 851	5 600	5 714	5 461
Omsättningstillgångar									
Förråd		25	25	25	25	25	25	25	25
Fordringar	11	256	276	256	282	291	291	300	172
Kortfristiga placeringar		0	0	0	0	0	0		0
Kassa och bank	12	284	239	397	276	284	253	397	285
Summa omsättningstillgångar		565	539	678	583	600	569	722	482
SUMMA TILLGÅNGAR		4 080	3 838	4 069	3 749	6 451	6 170	6 436	5 943
EG. KAP, AVSÄTTN. & SKULDER									
Eget kapital									
Periodens/årets resultat		24	87	20	58	37	97	43	81
Resultatutjämningsreserv		50	50	50	50	50	50	50	50
Övrigt eget kapital		1 851	1 764	1 851	1 764	2 055	1 958	2 055	1 958
Summa eget kapital		1 925	1 901	1 921	1 872	2 142	2 105	2 148	2 089
Avsättningar									
Avsätt. för pensioner & liknande förpliktelser	13	405	299	402	295	433	318	430	315
Andra avsättningar	13	22	17	18	16	73	61	63	53
Summa avsättningar		427	316	420	311	506	379	493	368
Skulder									
Långfristiga skulder	14	983	924	983	854	3 036	2 979	3 036	2 932
Kortfristiga skulder	15	746	697	746	712	767	707	759	554
Summa skulder		1 729	1 622	1 728	1 566	3 803	3 686	3 795	3 486
S:A EG.KAP, AVSÄTTN. & SKULDER		4 080	3 838	4 069	3 749	6 451	6 170	6 436	5 943
Ansvarsförbindelser:									
Pensionsåtaganden t.o.m 1997-12-31	16	746	739	764	754	746	739	764	754
Övriga ansvarsförbindelser	17		1 896	1 897	2 000		18		16
Ställda panter							110		

Jämförelsetal, övergripande	Kommunen				Koncernen			
	Prognos	Bokslut	Aug	Aug	Prognos	Bokslut	Aug	Aug
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Invånare, antal**		40 012		40 081				
Personal								
Antal anställda (tillsv.- och visstidsanställda)		3 676	3 617	3 720				
varav kvinnor		2 858	2 797	2 893				
varav män		818	820	827				
Sjukfrånvaro*		10%	9,0%	9,0%				
för kvinnor		10%	9,7%	9,8%				
för män		7%	6,7%	6,7%				
Pensionsavgångar*			35	30				
varav med sjukersättning			3	0				
Finansiella mål								
Periodens resultat/skatter & generella statsbidrag	0,8%	2,9%	0,9%	2,9%	1,2%	3,3%	2,1%	4,1%
Soliditet, eget kapital/tillgångar								
exkl pensionsåtaganden	47%	50%	47%	50%	33%	34%	33%	35%
inkl pensionsåtaganden	29%	30%	28%	30%	22%	22%	21%	22%
Kassalikviditet, likvida medel inkl checkräknings- kredit/kortfristiga skulder	65%	63%	80%	67%	63%	64%	79%	88%
Årets investeringar (ex va rh)/skatt&statsbidrag	7%	11%	4%	9%				

** Uppgifter för aug är junisiffror

* Uppgifter för aug är julisiffror.

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Kommunens redovisning upprättas enligt kommunallagen och enlighet med lag om kommunal bokföring- och redovisning (LKBR) samt följer anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. Förtydligande och kommentarer till förändringar kommenteras under respektive avsnitt. Alla belopp i mnkr (miljoner kronor) om inget annat anges.

Anläggningstillgångar

Med anläggningstillgång menas tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. För att klassas som anläggningstillgång ska värdet vara över ett halvt basbelopp, d.v.s. över 28 650 kr. Värdet av anläggningstillgången är anskaffningsvärdet med gjorda avskrivningar över anläggningstillgångens nyttjandeperiod. Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet. Avskrivningstiderna baseras på anläggningstillgångarnas beräknade nyttjandeperiod och sker med rak nominell metod, d.v.s. linjär avskrivning. Avskrivning av färdiginvesterade anläggningstillgångar påbörjas tertialvis.

Avskrivningstider	
Verksamhetsfastigheter	5-80 år
Fastigheter för affärsverksamhet	5-50 år
Bostäder och lokaler	5-50 år
Gator, vägar och parker	10-33 år
Fastigheter för annan verksamhet	5-80 år

Vad gäller anläggningar med komponenter som förbrukas under olika tidsperioder har väsentliga komponenter fastställts för de betydande byggnaderna, gator och Va-anläggningar. Lånekostnader redovisas enligt huvudregeln enligt R4 vilket innebär att inga lånekostnader ingår i anskaffningsvärdet.

Jämförelsestörande poster är resultat av handlingar eller transaktioner som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Dessa redovisas i not.

Klassificering av finansiella tillgångar
Vänerns borg kommuns finansiella anläggningstillgångar består av aktier i kommunala

bolag, andelar i förbund och bostadsrätter. I anskaffningsvärdet ingår inga lånekostnader. Kortfristiga placeringar som kan omsättas inom 0-3 dagar klassas som likvida medel. Placeringsmedel värderas till verkligt värde.

Koncernkonto

Koncernens tillgångar placerade i koncernkonto redovisas som likvida medel i kommunen. De kommunala bolagens andel redovisas som kortfristig skuld i kommunen och som kortfristig fordran i respektive bolag.

Leasing

De fåtal finansiella leasingavtal kommunen har redovisas som operationella då avtalens värde bedöms som obetydliga. Detta bedöms inte ha någon effekt på kommunens resultat och ställning. Vad gäller de hyresavtal kommunen har är inte alla fullständigt beräknade. Den eventuella påverkan detta har för den ekonomiska ställningen är att såväl anläggningstillgångar som långfristiga skulder redovisas till ett något för lågt värde.

Intäktsredovisning

Investeringsbidrag och anläggningsavgifter för VA redovisas som förutbetalda intäkter. De förutbetalda intäkterna redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas nyttjandeperiod. 1/45 intäktsförs per år. Renhållningsverksamhetens resultat redovisas som en förutbetald intäkt och dess egna kapital som kortfristig skuld till renhållningskollektivet. Va-verksamheten har inget eget kapital per 240831.

Periodisering av generella statsbidrag

Följande statsbidrag har redovisats som generella med följande periodisering

Generella statsbidrag	Periodisering
Minskat antal timanställda beslut 2023	1/12 per mån till december 2024
Utökning bemanning sjuksköterskor beslut 2023	1/12 per mån till december 2024
Minskat antal timanställda beslutade 2024	1/19 juni 2024 till december 2024
Utökning bemanning sjuksköterskor beslutade 2024	8/12 aug därefter 1/12 per mån till december 2024
Utökning bemanning sjuksköterskor beslutade 2024	1/19 juni 2024 till december 2024
Skolverket beslut 2024	6/12 juni därefter 1/12 till dec 2024

Pensioner

Pensionsskulden redovisas enligt blandmodellen. Pensionsrätt intjänad t.o.m. 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Det finns inga finansiella placeringar avseende pensionsmedlen utan medlen har använts i den egna verksamheten, till investeringar m.m. Pensionsförpliktelserna är beräknade utifrån beräkningsmodellen RIPS21 (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld).

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskuld och andra löneskulder till personalen redovisas som en kortfristig skuld. Någon förändring på semesterlöneskuld och timlöneskuld är inte bokad under året

Sammanställda räkenskaper

Enligt RKR:s rekommendation, R16 Sammanställda räkenskaper behöver endast de bolag och kommunalförbund vars omsättning eller omslutning är mer än 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag ingå i koncernens räkenskaper. Så i koncernens räkenskaper ingår endast kommunen, Kunskapsförbundet Väst, AB Vänersborgsbostäder och Fastighets AB Vänersborg.

Konsoliderade enheter	Andel
AB Vänersborgsbostäder (ABVB)	100 %
Fastighets AB Vänersborg (FAAB)	100 %
Kunskapsförbundet Väst (KFV)	38,7%

Enheter som inte konsolideras

Enheter som inte konsolideras	Andel
Halle- och Hunneberg AB	100 %
Vattenpalatset Vänerparken AB	100 %
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	73,0 %
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF)	35,6 %
Fyrstads Flygplats AB	34,0 %

Skillnader i redovisningsprinciper mellan bolagen och kommunen vad gäller investeringsbidrag och en uppskrivningsfond har justerats till kommunens gällande principer. I koncernredovisningen ska intäkter och kostnader för interna tjänster redovisas under samma år. Skillnader i pensionsredovisning ska inte justeras.

Resultaträkning

Not 2 Verksamhetens intäkter	Kommunen		Koncernen	
	Aug 2024	Aug 2023	Aug 2024	Aug 2023
Försäljningsintäkter material	26	24	27	25
Taxor och avgifter	140	129	140	129
Hyror och arrenden	62	58	219	195
Bidrag från staten	132	146	132	146
Bidrag	12	9	28	35
Försäljn.expl.fast & anl tillg	3	6	3	8
Övriga intäkter	16	15	32	31
Summa	392	386	581	567

Not 3 Verksamhetens kostnader	Kommunen		Koncernen	
	Aug 2024	Aug 2023	Aug 2024	Aug 2023
Löner	973	958	1 068	1 050
Pensionskostnader	168	139	181	145
Sociala avgifter och löneskatt	355	331	389	364
Anläggnings- och underhållsmaterial	4	5	4	5
Fastighetskostnader	58	57	150	141
Lokal och markhyror	106	93	49	43
Köp av huvudverksamhet	372	356	246	244
Övriga tjänster	140	137	161	155
Lämnade bidrag	76	73	77	73
Material	60	55	63	58
Övriga kostnader	6	7	13	15
Reaförluster och utrangeringar	0			
Summa	2 318	2 211	2 401	2 294

Not 4 Avskrivningar	Kommunen		Koncernen	
	Aug 2024	Aug 2023	Aug 2024	Aug 2023
Avskrivningar enligt plan	86	83	138	130
Summa	86	83	138	130

Not 5 Jämförelsestörande poster	Kommunen		Koncernen	
	Aug 2024	Aug 2023	Aug 2024	Aug 2023
Elstöd		11		11
Summa	0	11	0	11

Not 6 Skatteintäkter	Kommunen		Koncernen	
	Aug 2024	Aug 2023	Aug 2024	Aug 2023
Preliminär skattebetalning	1 423	1 368	1 423	1 368
Slutavräkningsdifferens föreg. år	-7	8	-7	8
Prel. slutavräkning innevarande år	7	14	7	14
Summa	1 424	1 391	1 424	1 391

Not 6 Kommunalekonomisk	Kommunen		Koncernen	
	Aug 2024	Aug 2023	Aug 2024	Aug 2023
Inkomstutjämnning	368	349	368	349
Kostnadsutjämnning	53	53	53	53
Bidrag LSS-utjämnning	46	42	46	42
Kommunal fastighetsavgift	67	61	67	61
Generella bidrag från staten	26	31	26	31
Regleringsbidrag	81	62	81	62
Summa	641	599	641	599

Not 7 Finansiella intäkter	Kommunen		Koncernen	
	Aug 2024	Aug 2023	Aug 2024	Aug 2023
Övr finansiella intäkter	2	1	4	3
Borgensavgift	3	3	0	0
Summa	5	4	4	3

Not 7 Finansiella kostnader	Kommunen		Koncernen	
	Aug 2024	Aug 2023	Aug 2024	Aug 2023
Räntekostnader	15	10	39	31
Ränta på pensionsskuld	24	18	29	23
Summa	39	27	68	54

Kassaflödesanalys

Not 8 Justering för ej likviditetspåverkande poster	Kommunen		Koncernen	
	Aug	Aug	Aug	Aug
	2024	2023	2024	2023
Justering för				
Av- och nedskrivningar	86	83	138	130
Gjorda avsättningar	110	74	120	86
Ianspråkstagna avsättningar	-6	-6	-6	-6
Realisationsvinster/förluster	-2	-1	-2	-5
Övriga likviditetspåverkande poster	-4	-4	-4	-4
Summa	184	146	246	201

Balansräkning

Not 9 Materiella anläggningstillgångar	Kommunen		Koncernen	
	Aug	Dec	Aug	Dec
	2024	2023	2024	2023
Markreserv	15	15	15	15
Verksamhetsfastigheter	1715	1421	2419	2164
Fastigheter för affärsverksamhet	815	654	815	654
Publika fastigheter	282	286	282	286
Fastigheter för annan verksamhet	23	24	81	24
Bostäder och övriga fastigheter			1543	1603
Pågående investeringar	296	659	387	688
Summa	3 146	3 059	5 541	5 434

Not 9 Inventarier	Kommunen		Koncernen	
	Aug	Dec	Aug	Dec
	2024	2023	2024	2023
Maskiner och inventarier	90	83	100	94
Bilar och andra transportmedel	11	13	20	21
Summa	101	96	120	115

Not 10 Finansiella anläggningstillgångar	Kommunen		Koncernen	
	Aug	Dec	Aug	Dec
	2024	2023	2024	2023
AB Vänersborgsbostäder	91	91		0
Vänerhamn AB	1	1	1	1
Fastighets AB Vänersborg	1	1		0
Hunneberg AB	1		1	
Hunneberg Viltmuseum AB	0	0	0	0
Fyrstads Flygplats AB	2	2	2	2
Vattenpalatset Vänerparken AB	7	7	7	7
Bostadsrätter	3	3	3	3
Kommuninvest	35	35	35	35
Nätaktiebolag Biogas Brålanda	1	1	1	1
Dalslands Turist AB	0	0	0	0
Övriga andelar	0	0	0	0
Kommunasurans Syd AB	1	1	1	1
Summa	145	144	52	51

Not 11 Kortfristiga fordringar	Kommunen		Koncernen	
	Aug	Dec	Aug	Dec
	2024	2023	2024	2023
Kundfordringar	17	26	36	40
Uppl. Generella statsbidrag	92	78	92	78
Upplupna intäkt. & förutbetalda kostnad.	104	42	96	47
Uppl. riktade statsbidrag	14	10	14	10
Skattefordringar	32	88	32	88
Övriga korta fordringar	-3	31	31	27
Summa	256	276	300	291

Not 12 Likvida medel	Kommunen		Koncernen	
	Aug	Dec	Aug	Dec
	2024	2023	2024	2023
Kassa	0	0		
Bank	9	13	9	27
- varav gåva Dorchimont	5	5	5	5
Plusgiro (likställt med bank)	388	226	388	226
Summa	397	239	397	253

Not 13 Avsättningar	Kommunen		Koncernen	
	Aug	Dec	Aug	Dec
	2024	2023	2024	2023
Pensionsavsättningar				
Ing pensionsavsättningar	299	231	318	244
förmånsbestämd ålderspension	68	43	75	47
efterlevandepension	2	2	2	2
Åretsutbetalningar	-6	-8	-6	-8
Ränte- & basbeloppsuppräkn	24	18	24	18
Övrig post	-6		-6	
Förändring löneskatt	20	14	22	15
S:a pensionsavsättningar	402	299	430	318
NÄRF	18	17	18	17
Uppskjuten skatt			44	44
Totalt avsättningar	420	316	493	379

Not 14 Långfristiga lån	Kommunen		Koncernen	
	Aug	Dec	Aug	Dec
	2024	2023	2024	2023
Lån i bank och kreditinstitut	779	719	2 741	2 681
Summa	779	719	2 741	2 681

Not 14 Övriga långfristiga skulder	Kommunen		Koncernen	
	Aug	Dec	Aug	Dec
	2024	2023	2024	2023
Lån del av reavinst	11	12		
Anläggningsavgifter	173	174	173	173
Investeringsbidrag	20	21	122	125
Summa	204	206	295	298

Not 15 Kortfristiga skulder	Kommunen		Koncernen	
	Aug	Dec	Aug	Dec
	2024	2023	2024	2023
Skuld till bolagen i kommunens koncernkontosystem	270	232	141	77
Leverantörsskulder	50	88	65	132
Skuld till VA & RH kollektivet	3	0	3	0
Löneskuld, timanställda	9	9	10	10
Semesterlöneskuld	112	112	125	126
Upplupna sociala avg & prelskatt	83	79	92	87
Upplupna kostnad & förutbetalda intäkt.	92	57	185	145
Förutbet.riktad statsbidrag	33	22	33	22
Upplupen pensionskostnad	68	51	78	60
Förutb. generella statsbidrag	11	28	11	28
Gåva Dorchimont	5	4	5	4
Övriga kortfristiga skulder	10	15	12	16
Summa kortfristiga skulder	746	697	759	707

Not 16 Ansvarförbindelse pensioner	Kommunen		Koncernen	
	Aug	Dec	Aug	Dec
	2024	2023	2024	2023
Pensionsförpliktelse				
Ing pensionsförpliktelse	739	730	739	730
Ränte- & basbeloppsuppräkn.	45	48	45	48
Årets utbetalningar	-32	-41	-32	-41
Övrig post	7	0	7	0
Förändring löneskatt	5	2	5	2
Summa ansvarförbindelse	764	739	764	739

Not 17 Övriga ansvarförbindelser	Kommunen		Koncernen	
	Aug	Dec	Aug	Dec
	2024	2023	2024	2023
Föreningar m.fl.	12	12	12	12
Fastighets AB Vänersborg	46	44		0
AB Vänersborgsbostäder	1 836	1 836		0
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	2	2	2	2
Fyrstads Flygplats AB	4	3	4	3
Privata medel	0	0	0	
Fastigo	0	0	1	1
Summa	1 898	1 897	18	18

Finansiella rapporter

Driftredovisning, Tkr	Prognos helår 2024	Budget diff helår	Netto budget 2024	Periodis. Nettoutfall 24/08	Budget diff 24/08	Bokslut Nettoutfal 2023	Budget diff 2023	Periodis. Nettoutfal 23/08	Budget diff 23/08	
Byggnadsnämnden	19 692	500	20 192	11 971	1 441	20 405	-137	13 745	-470	
Kommunfullmäktige	2 586	0	2 586	1 534	190	2 737	-164	1 984	-274	
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	11 626	0	11 626	7 270	433	11 449	-83	7 290	194	
Revisionen	1 675	0	1 675	744	373	1 403	155	531	506	
Valnämnden	1 574	640	2 213	1 553	-77	438	265	138	330	
Överförmyndarnämnden	5 754	265	6 019	3 093	919	5 838	524	3 043	1 186	
Summa	42 907	1 405	44 311	26 164	3 279	42 270	560	26 732	1 472	
Barn- och utbildningsnämnden										
- Nämnd och administration	8 683	2 300	10 983	5 297	2 025	4 564	9 389	3 907	6199	
- Barnomsorg	308 746	4 070	312 816	204 270	4 172	300 498	-1 826	202 505	-4 447	
- Grundskola	645 056	2 109	647 165	424 481	6 895	621 898	-892	415 473	-2668	
- Anpassad grundskola	50 556	-8 479	42 077	31 936	-3 901	41 452	-4 878	25 421	-926	
Summa	1 013 041	0	1 013 041	665 985	9 191	968 412	1 794	647 307	-1 842	
Kommunstyrelsen										
- Styrelse	19 062	4 224	23 286	8 361	7 163	10 782	5 123	7 234	3 528	
- Kommunledning	127 841	2 436	130 277	78 219	8 717	123 974	4 325	79 847	5 198	
- Räddningstjänst/försäkr.	42 723	1 562	44 285	29 389	134	44 830	-2 069	31 199	-2 087	
- Gymnasium	220 395	-1 600	218 795	148 291	-2 427	211 497	2 166	140 991	1 201	
- Komvux	38 323	700	39 023	25 880	136	37 834	2 759	25 230	1 791	
Summa	448 343	7 322	455 665	290 139	13 723	428 916	12 304	284 501	9 630	
Kultur och fritidsnämnden										
- Nämnd & administration	11 792	500	12 292	7 442	753	7 482	321	4 776	400	
- Kultur	60 464	85	60 549	39 145	1 220	59 729	-67	40 147	-457	
- Fritid	66 580	950	67 530	43 778	1 241	62 336	321	41 650	59	
Summa	138 836	1 535	140 371	90 365	3 213	129 547	575	86 573	2	
Samhällsbyggnadsnämnden										
Skattefinansierad verksamhet										
- Nämnd och administration	10 575	2 300	12 875	6 885	1 698	628	13 953	-2 880	15 962	
- Gator/Park/Teknik & trafik	75 624	1 900	77 524	49 339	2 329	68 168	2 048	45 853	553	
- Fastighetsenheten	9 186	2 300	11 486	1 636	6 021	3 205	4 228	-3 911	5 031	
- Kost-/Städ-/Serviceenhet	3 972	-2 000	1 972	1 777	-448	7 590	-5 893	5 275	-4 125	
Summa	99 357	4 500	103 857	59 637	9 600	79 592	14 335	44 338	17 421	
Taxebaserad verksamhet										
- Renhållningsverk	-2 500	2 500	0	-3 321	3 321	1 977	-1 977	982	-921	
- VA-verksamhet	3 500	-3 500	0	187	-153	4 030	-4 030	3 190	-3 214	
Summa	1 000	-1 000	0	-3 134	3 169	6 007	-6 007	4 172	-4 135	
Summa	100 357	3 500	103 857	56 503	12 769	85 599	8 328	48 510	13 286	
Socialnämnden										
- Nämnd och administration	77 489	4 500	81 989	50 208	4 449	63 025	-778	41 264	121	
- Äldreomsorg	575 515	18 446	593 960	385 855	9 632	570 237	41 163	383 802	-7 078	
- Individ- och familjeomsorg	223 972	-41 024	182 948	144 565	-22 595	208 586	-28 666	135 956	-16 608	
- Personlig stöd och omsorg	294 376	-11 257	283 119	197 883	-9 342	285 785	-13 481	192 678	-11 955	
- Arbete, sysselsätt. & integra	73 103	-1 737	71 366	46 094	1 448	69 758	-1 798	46 295	-1 689	
Summa	1 244 454	-31 073	1 213 381	824 604	-16 408	1 197 391	-3 560	799 995	-37 208	
Summa nämndsverksamhet	2 987 937	-17 312	2 970 625	1 953 761	25 765	2 852 134	20 001	1 893 616	-14 660	
Finansförvaltningen(verksamhetskostnader)										
Pensioner interna pålägg mm	46 328	-15 264	31 064	58 422	-36 731					
Summa verksamhet	3 034 265	-32 576	3 001 689	2 012 131	-10 966					

Investeringsredovisning

Investering per nämnd, tkr	Budget	Utfall aug	Prognos	Budget-
	2024	2024	2024	avvikelse
Barn- och utbildningsnämnden	14 100	10 363	14 100	0
Byggnadsnämnden	500	41	100	400
Kommunstyrelsen	2 600	253	2 600	0
Kultur- och fritidsnämnden	3 100	1 738	3 100	0
Samhällsbyggnadsnämnden	452 973	164 540	317 897	135 076
Socialnämnden	6 300	500	6 300	0
Finansiella investeringar	0	1 000	4 789	-4 789
Totalt	479 573	178 435	348 886	130 687

Ett urval av större investeringsprojekt	Budget	Utfall	Prognos	Budget-
	2024	aug	2024	diff
Samhällsbyggnadsnämnden				
Skräcklans vattenverk	80 000	26 571	62 087	17 913
Holmängen skolan	36 173	20 486	32 173	4 000
Rörviks vattenverk	24 216	19 928	22 986	1 230
Holmängens avloppsreningsverk	17 000	15 892	16 000	1 000
Frode	15 124	14 955	15 124	0
Skaven/öxnered	12 040	6 738	7 500	4 540
Maskiner/bilar gatueneheten	5 200	4 355	5 200	0
Hallebergs förskola UH	4 047	4 047	4 047	0
Summa	193 800	112 971	165 117	28 683

Kommentarer till investeringsredovisningen

Enligt Mål- och resursplan för 2024-2026 uppgår investeringsbudgeten till 420 mnkr. Ytterligare beslut bland annat om överföring av pågående investeringar har tagits under året. Totalt uppgår investeringsbudgeten till 480 mnkr. Det är samhällsbyggnadsnämnden som står för de stora investeringarna. Av tabellen ovan framgår de största pågående investeringarna. Budgetavvikelsen prognostiseras till 131 mnkr. Det är exploaterings- och

fastighetsinvesteringarna som avviker från budget. Avvikelserna är oftast hänförliga till att investeringarna försenats. Orsaker till förseningarna kan vara både legala såsom bygglov som överklagats men även miljömässiga och tekniska hinder kan uppstå. Övriga nämnder investerar huvudsakligen i inventarier som möbler maskiner och liknande.

Nyckeltal

Nyckeltal	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Antal utbetalda löner, år 2022	4 187	4 182	4 312	4 265	4 405	4 411	4 624	4 470	4 373	4 459	4 272	4 282
Antal utbetalda löner, år 2023	4 345	4 279	4 564	4 279	4 350	4 554	4 605	4 366	4 462	4 482	4 470	4 459
Antal utbetalda löner, år 2024	4 548	4 508	4 612	4 504	4 523	4 624	4 933					
Sjukfrånvarotimmar i % av tillgänglig arbetstid												
Kommunen totalt, år 2022	18,5	12,2	9,6	9,8	10,1	8,5	7,4	8,4	9,8	10,1	10,6	12,4
Kommunen totalt, år 2023	9,9	10,1	10,0	9,6	8,8	7,6	6,6	7,7	9,3	10,2	11,6	12,0
Kommunen totalt, år 2024	10,8	11,2	10,1	9,6	7,7	7,7	5,4					
varav kvinnor	11,6	12,0	10,9	9,4	8,4	8,3	5,9					
män	8,2	8,6	6,6	6,3	5,4	5,6	3,7					
Antal arbetslösa, inklusive i åtgärder												
Kommunen totalt, år 2022	1 685	1 650	1 594	1 549	1 498	1 524	1 482	1 443	1 417	1 393	1 373	1 401
Kommunen totalt, år 2023	1 408	1 400	1 358	1 328	1 310	1 318	1 338	1 359	1 319	1 310	1 361	1 378
Kommunen totalt, år 2024	1 390	1 385	1 372	1 325	1 319	1 315	1 317	1 301				
Antal öppet arbetslösa, kommunen tot	580	559	532	484	498	531	537	563				
Antal personer i arbetsmarknads- åtgärder, kommunen tot	810	826	840	841	821	784	780	738				
Antal utförda hemtjänsttimmar för personer i eget boende, per vecka (egen regi och extern utförare)												
År 2022	4 449	4 524	4 695	4 536	4 494	4 525	4 385	4 539	4 520	4 501	4 463	4 455
År 2023	4 602	4 658	4 882	4 759	4 865	4 893	4 842	4 917	4 823	4 932	4 886	4 588
År 2024	4 876	4 982	4 864	4 889	4 727	4 641	4 788					
Utbetalt försörjningsstöd under månaden, Tkr												
År 2022	3937	4023	4347	3795	3958	4094	3880	3435	3679	3548	3556	3844
År 2023	3 673	3 733	3 696	3 471	3 865	3 741	3 801	3 778	3 651	3 445	3 682	4 051
År 2024	3 889	4 144	3 934	3 772	4 093	3 811	4 199	4 081				
Antal placeringar i HVB och familjehem den 15:e i månaden												
År 2022	84	84	77	77	75	77	77	83	82	83	81	81
År 2023	83	83	85	89	89	87	80	90	89	87	88	92
År 2024	88	86	86	85	88	89	92	93				
- hem för vård eller boende (HVB)	18	18	18	15	17	15	17	17				
- familjehem	70	68	68	70	71	74	75	76				
Totalt inskrivna i barnomsorg den 15:e i månaden, barn 1-5 år												
År 2022	2 119	2 138	2 167	2 197	2 210	2 215	2 154	1 944	2 072	2 104	2 123	2 132
År 2023	2 192	2 230	2 264	2 304	2 335	2 345	2 248	1 959	2 068	2 100	2 107	2 102
År 2024	2 152	2 166	2 213	2 215	2 240	2 257	2 179	1 939				
Totalt inskrivna i skolbarnomsorg den 15:e i månaden, barn 6-13 år												
År 2022	1 731	1 751	1 764	1 762	1 760	1 595	1 668	1 668	1 895	1 905	1 837	1 816
År 2023	1 723	1 766	1 745	1 703	1 694	1 569	1 815	1 815	1 861	1 886	1 821	1 787
År 2024	1 679	1 693	1 670	1 664	1 658	1 505	1 392	1 625				
Totalt inskrivna i grundskolan den 15:e i månaden												
År 2022	4 914	4 917	4 917	4 952	4 969	4 972	4 972	4 877	4 887	4 888	4 884	4 894
År 2023	4 895	4 903	4 904	4 911	4 901	4 886	4 886	4 829	4 803	4 795	4 785	4 792
År 2024	4 795	4 801	4 813	4 810	4 810	4 804	4 804	4 762				

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförande: Bo Carlsson (C)

Vice ordförande: Christin Slättmyr (S)

2:e vice ordförande: Gunnar Henriksson (L)

Förvaltningschef: Sofia Bråberg

Verksamhetsbeskrivning

Barn- och utbildningsnämndens ansvar framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige och utgår från skollagen. Verksamheten omfattar förskola, öppen förskola, annan pedagogisk verksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. I kommunens regi finns 26 förskolor, öppna förskolan Sirius och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds (Lanternan). Det finns 17 kommunala grundskolor (varav 2 även har anpassad grundskola) och vid alla F-6 skolor finns det fritidshem. Det finns 2 fristående aktörer inom grundskolan, 5 fristående förskolor samt 1 aktör för enskild pedagogisk omsorg belägna i Vänersborgs kommun. Dessutom finns det barn och elever folkbokförda i Vänersborgs kommun som går i verksamhet, såväl fristående som kommunal, i andra kommuner.

Barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde omfattar även tillsynsuppdraget för fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg. Tillsynsuppdraget styrs via skollagen. Kommunen ska följa upp fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg för att tillse att dessa verksamheter har god kvalitet och arbetar utifrån gällande styrdokument.

Resultatavstämning

Nedan redovisas barn- och utbildningsnämndens förväntade resultat som ska bidra till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Andelen barn inskrivna i förskolan ökar

● Uppnås

Bedömningen är att det förväntade resultatet kommer att uppnås.

Andelen barn boende i Vänersborgs kommun inskrivna i förskolan var 91,0% vid mätdatumet den 15 augusti 2024, vilket kan jämföras med genomsnittet för år 2023 som låg på 90,0%.

5 augusti 2024 var det uppstart för den nya förskolan på Holmängen som har utökat den kommunala förskolans totala kapacitet för att kunna ta emot fler barn. Det bedrivs fortsatt uppsökande verksamhet för att få in fler barn i förskolan. Information om förskolan skickas hem till familjer med barn i förskoleålder och förmedlas via olika arenor som familjecentralen Sirius, vårdcentralerna och i dialog med huvudmannen för enskild pedagogisk omsorg. Från och med hösten 2024 erbjuder inte kommunen pedagogisk omsorg utan samtliga barn erbjuds kommunal förskola.

Andelen elever i årskurs 9 som har behörighet till yrkesprogram ökar

● Uppnås

Bedömningen är att det förväntade resultatet kommer att uppnås.

Andelen elever i årskurs 9 i de kommunala grundskolorna som hade behörighet till yrkesprogram var 82,0% vårterminen 2024 jämfört med 80,6% vårterminen 2023, dessa resultat är innan lovskolan. Efter lovskolan ökade behörigheten och landade på 85,3% vårterminen 2024, jämfört med 82,5% vårterminen 2023. Slutligt resultat presenteras i bokslutet då även kunskapsresultat från andra huvudmän ingår.

I årskurs nio har det under det gångna läsåret gjorts en satsning på matematiken. Samtliga klasser i årskurs 9 har haft tillgång till behöriga lärare varje matematiklektion och elever har erbjudits stöd i matematik innan och efter skoldagens slut vid tre tillfällen per vecka. Utöver ovanstående har lovskolor och extra studietid påverkat behörigheten för flera elever. Dessutom har det skapats fler mindre grupper för att kunna ge bättre stöd i undervisningen för elever med problematisk skolfrånvaro i kombination med psykisk ohälsa. Behörigheten till yrkesprogram 2024 är lägre bland pojkar (81,2%) jämfört med flickor (89,3%), andelen avser efter genomförd

lovskola.

Andelen elever i årskurs 6 som uppfyller de jämförbara kraven som ställs för att antas till ett yrkesprogram inom gymnasieskolan är högre vårterminen 2024 jämfört med föregående år. Vårterminen 2023 var andelen 71% jämfört med 80% vårterminen 2024. Även om resultatet för årskurs 6 har förbättrats 2024 jämfört med föregående år finns fortsatta skillnader mellan flickor (81,8%) och pojkar (79,4%). Skillnader finns även mellan elever med svenska som modersmål och elever med annat modersmål.

Andelen barn och elever som upplever trygghet i lärmiljön ökar

● Uppnås

Bedömningen är att det förväntade resultatet kommer att uppnås.

Elevenkät kommer att genomföras under hösten 2024 och resultatet presenteras i bokslutet.

För att bland annat öka tryggheten är barn och elever delaktiga i utformandet av lärmiljöer och undervisningen. Samtliga enheter tar fram och arbetar aktivt med en plan mot kränkande behandling. En viktig del i det systematiska trygghetsarbetet är trygghetsvandringar med barn och elever där man på respektive enhet kan kartlägga och förbättra tryggheten. För det främjande och förebyggande trygghetsarbetet är barn- och elevhälsan en viktig pusselbit, bland annat med insatsen "Livskunskap i skolan" som genomförs i syfte att öka tryggheten i sig själv och i lärmiljön.

Hållbart medarbetarengagemang ökar

● Uppnås

Bedömningen är att det förväntade resultatet kommer att uppnås.

Resultat för 2024 kommer att presenteras i bokslutet då kommunens medarbetarundersökning genomförs i september 2024.

Bedömningen utgår ifrån att arbetet med HÖK21 och HÖK24 kommer att bidra till en förbättring av resultatet över tid. Hållbart

medarbetarengagemang (HME) är komplext och det finns därför en risk för att det tar längre tid innan en förändring kan mätas. Analyser av förra årets medarbetarundersökning visar att medarbetarna blir bemötta på ett bra sätt av kollegorna, vet vad som förväntas av dem i sitt arbete, arbetet känns meningsfullt och de är insatta i arbetsplatsens mål. De delar i undersökningen som har lägst värden inom barn- och utbildningsförvaltningen är möjlighet till återhämtning i sitt arbete och upplevelsen av att ha de resurser som behövs för att utföra sina arbetsuppgifter. Utifrån analyserna arbetar samtliga enheter med framtagna handlingsplaner där friskfaktorer är ett prioriterat område.

Sjukfrånvaron hos våra medarbetare minskar

● Uppnås

Bedömningen är att det förväntade resultatet kommer att uppnås.

Under perioden januari-juli 2024 var den totala sjukfrånvaron för barn- och utbildningsförvaltningen 7,9%. Motsvarande siffra för 2023 var 8,8%. Både korttidssjukfrånvaron (dag 1-14) och långtidssjukfrånvaron (dag 15 och framåt) är lägre jämfört med samma period föregående år. Om barn- och utbildningsförvaltningen följer samma trend som föregående år under hösten är prognosen att förväntat resultat kommer att uppnås. HR-partner fortsätter arbetet tillsammans med verksamhetschefer för att stötta rektorerna i olika delar som att synliggöra, närvara på möten, initiera möten med exempelvis sjukvård och Försäkringskassan.

Sjukfrånvaron är lägre inom grundskolan januari-juli 2024 jämfört med samma period 2023, medan sjukfrånvaron inom förskolan ligger på samma nivå. Inom samtliga verksamheter finns det dock skillnader mellan enheter när det gäller sjukfrånvaron, det kan skilja upp till 20 procentenheter i sjukfrånvaro mellan olika enheter.

Nyckeltal/jämförelsetal

Antal placeringar finansierade av Vänersborgs kommun, genomsnitt per år	Prognos 2024	Detalj-budget 2024	Bokslut 2023	Utfall 24/08
Förskola, pedagogisk omsorg				
Totalt antal placeringar 1-5 år	2 116	2 144	2 188	1 939
- varav extern verksamhet, %	10,8		12,0	10,5
Fritidshem, pedagogisk omsorg				
Totalt antal placeringar 6-12 år	1 687	1 735	1 749	1 625
- varav extern verksamhet, %	13,9		13,8	14,6
Förskoleklass, grundskola åk 1-9				
Totalt antal elever 6-15 år	4 724	4 755	4 780	4 672
- varav extern verksamhet, %	12,8		12,3	12,9
Anpassad grundskola åk 1-9				
Totalt antal elever 7-15 år	88	76	73	92

Tabellen visar antal placerade barn och elever som finansieras av Vänersborgs kommun. Antal inskrivna barn och elever för bokslut och prognos avser ett genomsnitt för året. Utfall per augusti anger antal placerade barn och elever aktuell månad.

Av de barn som går i extern verksamhet (1-5 år) per augusti 2024 finns 179 barn i fristående förskola och 25 barn i enskild pedagogisk omsorg. Av de elever som går i extern verksamhet (6-12 år) per augusti 2024 finns 219 elever i fristående fritidshem och 19 elever i enskild pedagogisk omsorg. Antalet elever i förskoleklass till årskurs 9 i extern verksamhet är 615 elever.

Prognostiserat färre antal barn och elever i verksamheterna förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem, förskoleklass och grundskola åk 1-9 resulterar i en lägre kostnad om 3,9 mnkr. Fler elever i anpassad grundskola resulterar i en prognostiserad kostnad om 4,0 mnkr mer än budgeterat. Prognostiserad budgetavvikelse gällande antal barn och elever är därmed 0,1 mnkr.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Bokslut 2023	Utfall 24/08	%	Utfall 23/08
Statsbidrag	89,7	87,3	91,2	59,9	69	60,5
Övriga intäkter	43,3	43,1	42,8	28,1	65	26,6
S:a intäkter	133,0	130,3	134	88	68	87,1
Personal	699,6	701,9	685,1	468,3	67	462,9
Omkostnader	441,3	436,4	412,7	282,6	65	268,5
Avskrivningar & internränta	5,1	5,1	4,6	3,2	64	3
S:a kostnader	1 146,6	1 143,4	1 102,4	754,1	66	734,4
Nettokostnad	1 013,0	1 013,0	968,4	666,1	66	647,3
Nettobudget	1 013,0	1 013,0	970,2	1 013,0		970,2
Budgetdiff	0	0	1,8	9,1		-1,8

Utfall 2024-08-30

Barn- och utbildningsnämnden uppvisar per den 31 augusti 2024 ett överskott om 9,1 mnkr, vilket motsvarar 0,9 % av periodens budget.

En jämförelse mellan resultatet augusti 2024 och augusti 2023 visar ett högre resultat 2024 med 10,9 mnkr. Det redovisade överskottet per augusti 2024 samt jämförelsen med augusti 2023 avser del av ännu ej förbrukad budget gällande lokalkostnader för Holmängens förskola och grundskola, nämndens förfogandeanslag och högre statsbidrag från främst Migrationsverket än budgeterat. Överskottet består också av vakanshållning av tjänster inom barn- och elevhälsan och administrativa avdelningen samt förbättrad budgetföljsamhet inom både förskola och grundskola. Personalkostnaderna har ökat med 5,4 mnkr mellan augusti 2023 och augusti 2024, vilket beror på ett högre personalomkostnadspålägg. Barn- och utbildningsförvaltningen följer varje månad personalkostnad per barn och elev. Hittills under 2024 är personalkostnad per barn och elev lägre än förra året, förutom i anpassad grundskola där det är högre personalkostnad per elev. Omkostnaderna har ökat med 14,1 mnkr, vilket beror på högre lokalkostnader, ökade kostnader för köp av måltider och IT samt kostnadsökningar på varor och tjänster beroende på inflation.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Budget -diff	Utfall 24/08	%
Nämnd*	8,6	10,9	2,3	5,3	48
Förskola**	308,7	312,8	4,1	204,3	65
Grundskola***	645,1	647,2	2,1	424,5	66
Anpassad grundskola****	50,6	42,1	-8,5	31,9	76
Netto	1 013,0	1 013,0	0,0	666,0	66

*Nämnd: Nämnd och nämndadministration

**Förskola: Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år

***Grundskola: Förskoleklass, grundskola åk 1-9, fritidshem och pedagogisk omsorg 6-12 år

****Anpassad grundskola: åk 1-9

Prognos 2024-12-31

Prognos för budgetåret 2024 visar ett nollresultat.

Nämnd och nämndadministration har en prognos på 2,3 mnkr avseende ej förbrukat förfogandeanslag.

Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år uppvisar en prognos på ett överskott om 4,1 mnkr, vilket motsvarar en budgetavvikelse om 1,3 %. Överskottet består av mindre avvikelser på några enheter, färre barn i fristående förskola samt omfördelning mellan verksamheter under året av kostnadsposter gällande IT. Höga kostnader för barn i behov av särskilt stöd är fortsatt en utmaning.

Förskoleklass, grundskola åk 1-9, fritidshem och pedagogisk omsorg 6-12 år uppvisar en prognos på ett överskott om 2,1 mnkr, vilket motsvarar en budgetavvikelse om 0,3 %. Större budgetunderskott finns gällande köp av måltider, IT och modersmålsenheten. Nämnda budgetunderskott vägs upp av att det prognostiserade elevantalet i extern verksamhet är lägre än budgeterat samt av statsbidrag barn- och utbildningsnämnden har fått behålla från 2023. Höga kostnader för elever i behov av särskilt stöd är fortsatt en utmaning, främst avseende psykosociala och språkliga behov.

Anpassad grundskola åk 1-9 prognostiserar ett underskott om 8,5 mnkr, vilket motsvarar en budgetavvikelse om 20,2 %. Underskottet avser fler elever i anpassad grundskola än budgeterat. Dessa elever har stora undervisnings- och omsorgsbehov, vilket innebär höga personalkostnader. Till följd av fler elever i denna skolform ökar även kostnaderna för tilläggsbelopp och skolskjuts. Inför Mål- och resursplan 2024-2026 påtalade barn- och utbildningsnämnden ett utökat budgetbehov om 4,5 mnkr för det elevantal som prognostiserades i verksamheten. I december 2023 utökade kommunfullmäktige budgetramen för anpassad grundskola med 2,1 mnkr. Prognostiserat elevantal för 2024 är 12 fler än i Mål- och resursplan 2024-2026. En svårighet med att finansiera de ökade kostnaderna i anpassad grundskola är att inte försämra förutsättningarna i övriga verksamheter.

Inför 2024 beslutade barn- och utbildningsnämnden om åtgärder motsvarande 13,1 mnkr för att nå budgetbalans. Kommunfullmäktige tillsköt 3,4 mnkr för Lanternan, 2,1 mnkr till anpassad grundskola och 4,5 mnkr för att trygga anställningar. Utöver

detta avslutade barn- och utbildningsförvaltningen avtalet gällande köp av kultur, utveckling och lärande (KUL) motsvarande 1,8 mnkr. Det resterande förväntade underskottet har hanterats genom färre antal barn och elever än prognos i Mål- och resursplan 2024-2026. Det minskade barn- och elevantalet har också givit utrymme att klara av kostnadsökningar för inte fullt ut finansierade statliga uppdrag. De statliga uppdragen är uppsökande verksamhet och ett särskilt erbjudande om plats i förskola samt extra studietid och utökad lovskola.

Åtgärder

Barn- och utbildningsnämndens prognos för budgetåret 2024 visar ett nollresultat.

Barn- och utbildningsnämnden och barn- och utbildningsförvaltningen arbetar fortsatt aktivt och målmedvetet med verksamhets- och ekonomistyrning för att nå budget i balans, de förväntade resultaten och kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Barn- och utbildningsnämnden har följt kommunfullmäktiges beslut i juni 2023 (KS 2023/60) om att hålla nere nämndens kostnader. Det har inneburit strikt vakansprövning, återhållsamhet med inköp av varor och tjänster samt stor restriktivitet med beslut som leder till ökade kostnader.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Budget- diff	Utfall 24/08
Inventarier	14,1	14,1	0,0	10,3
Netto	14,1	14,1	0,0	10,3

Prioritering och prövning av investeringsbehov görs kontinuerligt och justeras utifrån planerade underhållsinvesteringar.

Barn- och utbildningsnämndens investeringar avser främst inköp till Holmängens förskola och grundskola. Andra investeringar avser också arbetsmiljöåtgärder och återinvesteringar.

Byggnadsnämnden

Ordförande: Benny Jonasson (S)

Vice ordförande: Piotr Gabrys (M)

Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och har ett övergripande ansvar för fastighetsbildning. Verksamheten styrs av ett antal speciallagar, främst plan- och bygglagen samt fastighetsbildningslagen. Enligt dessa lagar ska nämnden verka för en god byggnadskultur och en god stads- och landskapsmiljö, uppmärksamt följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och dess närmaste omgivning samt ta de initiativ som behövs i frågor om planläggning, byggande och fastighetsbildning. Nämnden ansvarar för prövning av dispenser och tillsyn av strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken. Nämnden ansvarar också för mätning och kartframställning samt utveckling av geodata. Byggnadsnämndens ärenden bereds av miljö- och byggnadsförvaltningen. Förvaltningen fullgör även viss fysisk strategisk planering (översiktlig fysisk planering) på uppdrag av kommunstyrelsen

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Andelen invånare som tycker att de aktivt kan delta i arbetet med utveckling av kommunen ska öka

● Uppnås

Prognosen är att resultatet uppnås. Resultatet mäts i medborgarundersökningen som genomförs under 2024. Förvaltningen har under året deltagit bland annat på kommunens födelsedag och på Fyrstads flygplats flygdag. Handläggare finns tillgängliga på Brålanda bibliotek vissa dagar under året. En ny webbkarta på hemsidan introduceras i närtid. I denna kan bland annat de digitala detaljplanerna presenteras på ett användarvänligt sätt.

Kommunens planberedskap för nya bostäder ska öka

◆ Uppnås delvis

Bostäder planeras i de pågående detaljplanerna för Nabbensberg Västra, Penséen, och Södra Vänersnäs men inga detaljplaner för bostäder har antagits under året.

Befolkning bosatta i kollektivtrafiknära läge ska öka

● Uppnås

Prognosen är att resultatet uppnås. Kolada publicerar uppgifter med två års eftersläpning, uppgifter för 2022 publicerades under 2024. Trenden är att inom tätort är siffran konstant medan vi ökar utanför tätort. Planering för tågstopp i Brålanda pågår där FÖP Brålanda är en viktig del som planeras gå vidare till antagande under året.

Genomsnittlig handläggningstid för bygglov (enligt PBL) ska minska

● Uppnås

Den genomsnittliga handläggningstiden för bygglov ligger på 4,0 veckor efter årets första åtta månader.

Nöjd kund-index (INSIKT) för nämnden myndighetsområde ska uppgå till minst rikssnittet.

● Uppnås

Prognosen är att resultatet uppnås. 2023 års slutresultat släpptes 24 april i år. Det visar att inom område bygg ökar kommunen med två enheter och landar på index 68 vilket också är rikssnittet. 2024 års resultat släpps i april 2025.

Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 80

● Uppnås

En handlingsplan har upprättats och

förvaltningen arbetar löpande med att höja resultatet. Minskning av lokaler kommer ske under året vilket kan påverka resultatet.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2023	Utfall 24/08	Prognos 2024
Bygglov			
Handläggningstid medel	41 dagar	28 dagar	28 dagar
Handläggningstid median	39 dagar	25 dagar	25 dagar
Boende			
Färdigställda bostäder*, antal	275	62	83

*Färdigställda bostäder innebär att bygglov sökts, byggnaden är uppförd och inflyttningsklar. Det gäller både enbostadshus och antal lägenheter i flerbostadshus.

Handläggningstiden har minskat till följd av låg frånvaro, effektiv handläggning samt gynnsam karaktär på inkomna ärenden på bygglovssidan.

Antalet färdigställda bostäder är per augusti 62, varav 45 i flerbostadshus, 17 enbostadshus (9 permanentus och 8 fritidshus).

Prognosen för helår är 83 färdigställda bostäder, varav 19 i flerbostadshus, 64 enbostadshus (56 permanentus och 8 fritidshus).

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Bokslut 2023	Utfall 24/08	%	Utfall 23/08
Statsbidrag	0	0	0,1	0	0	0,1
Övriga intäkter	12,8	13,2	13,2	9,5	72	8,1
S:a intäkter	12,8	13,2	13,3	9,5	72	8,2
Personal	26,1	27,5	26,2	17,3	63	17,6
Omkostnader	5,9	5,4	7,1	3,9	72	4,1
Avskrivningar & internränta	0,5	0,5	0,4	0,3	68	0,3
S:a kostnader	32,5	33,4	33,7	21,5	64	22,0
Nettokostnad	19,7	20,2	20,4	12,0	59	13,8
Nettobudget	20,2	20,2	20,3	13,4	67	13,3
Budgetdiff	0,5	0	-0,1	1,4		-0,5

Utfall 2024-08-31

Föregående år hade nämnden ett underskott på 0,5 mnkr per augusti månad. Nämnden uppvisar i år ett överskott på 1,4 mnkr på augusti månad. En förbrukning motsvarande 59 % av helårsbudget för perioden januari-augusti 2023. Riktvärdet för motsvarande period är 67%.

Intäktssidan visar ett överskott på 0,7 mnkr.

Främst till följd av ärendeökning på bygglov innan sommaren. Arbetskraftskostnaderna är lägre än budgeterat, 1,0 mnkr. Detta främst till följd av två vakanser, två föräldraledigheter och senare rekrytering av utvecklingsledare än budgeterat. Verksamhetskostnaderna i övrigt visar ett underskott mot budget på 0,3 mnkr främst till följd av ökade IT-kostnaderna och ökade konsultkostnader på Plan.

Prognos 2024-12-31

Byggnadsnämnden prognostiserar ett överskott om 0,5 mnkr på nämnden i stort. Intäkterna beräknas till ett underskott om 0,4 mkr, till följd av färre inkomna ärenden på KLM och Kart- och geodata samt vakans och föräldraledigheter som inte ersatts. Arbetskraftskostnaderna beräknas till ett överskott om 1,4 mnkr mot budget till följd av föräldraledigheter, uppskjuten rekrytering av utvecklingsledartjänst samt vakanser. På kostnadssidan förväntas ett underskott på 0,5 mkr, vilket främst beror på att konsulter behövs köpas in för utredningar på plansidan samt ökade IT kostnader.

Förvaltningskontoret väntas visa ett underskott på 0,1 tkr på grund av ökade IT- kostnader. Nämnden väntas visa ett överskott på 0,1 mnkr mot budget främst till följd av lägre arbetskraftskostnader än budgeterat. Bygglov väntas visa ett överskott på 0,5 mnkr till följd av högre intäkter än budgeterat. KLM förväntas göra ett underskott på 0,1 mnkr mot budget till följd av låga intäkter. Kart- och geodatas prognos är ett överskott på 0,4 mnkr mot budget, detta på grund av låga arbetskraftskostnader. Plan väntas ett underskott på 0,3 mnkr, främst på grund av låga intäkter och högre konsultkostnader än budgeterat.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Budget- diff	Utfall 24/08
Inventarier	0,1	0,5	0,4	0,0
Netto	0,1	0,5	0,4	0,0

Under första fyra månaderna av året har ingen investering gjorts. Planen är att investera 0,1 mnkr i en drönare under hösten.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Benny Augustsson (S)

Vice ordförande: Mats Andersson (C)

2:e vice ordförande: Henrik Harlitz (M)

Förvaltningschef: Lena Tegenfeldt

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. De närmare uppgifterna för styrelsen finns i kommunallagen och reglemente för kommunstyrelsen. Inom kommunstyrelsen verkar ett arbetsutskott och ett personal- och förhandlingsutskott.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås. Av nämndens bidrag till inriktningsmål bedöms fyra uppfyllas och ett delvis uppfyllas. Av nämndens 10 förväntade resultat bedöms åtta uppfyllas och två delvis uppfyllas. Nämndens samtliga uppdrag har påbörjats.

Andelen med egenförsörjning ska öka

● Uppnås

Positiv trend när det gäller kommunens arbetslöshet. Lokalt nedåtgående antal arbetssökande, både på långtid och kort. Utrikesfödda kvinnor bidrar med en positiv utveckling. Aktuell arbetslöshet är 6,9%, en procentenhet lägre än för två år sedan. God samverkan mellan kommun, arbetsförmedling och utbildningsaktörer utvecklas kontinuerligt. Antalet lediga jobb per 100 arbetslösa är 10,7 vilket är lägre än länets 25,3 och landets 26,8.

Nyföretagarrådgivning upphandlad med Nyföretagarcentrum där potentiella företagare har möjlighet att få stöd vid nystart. Hittills har 41 rådgivningar skett, varav 14 lett till nystartade företag. Arbetsmarknadsdag med syfte att inspirera yrkesroller, knyta lokala kontakter och få förståelse för arbetsmarknaden genomfördes i

maj med alla åttondeklassare på Dalboskolan och Brålanda företagarförening.

Invånarnas möjlighet till delaktighet ska öka

Uppnås

Implementeringen av metoden Invånardialog möjliggör för hela organisationen att vid behov använda det framtagna stödet.

Den sociala hållbarheten ska öka

Uppnås

Flera projekt genomförs inom kommunen med finansiering från Rådet för hälsa och social hållbarhet, t ex Lämna ingen utanför (hbtqi), våld i nära relation, tobaksfri skola. Under hållbarhetsveckan genomfördes en hållbarhetsdag med konsumtion i centrum sattes i sammanhang med ekonomisk skuldsättning, miljöpåverkan och mående.

Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år ska öka

Uppnås delvis

En något nedåtgående trend kring de som tar examen inom 4 år. Finns viss utmaning i mätetalet eftersom flera gymnasieelever väljer att läsa till någon extra kurs för att te x klara antagningskrav vidare.

Andelen invånare som är nöjda med kommunens information för att minska personlig miljö- och klimatpåverkan ska öka

Uppnås

Under hållbarhetsveckan genomfördes bland annat klimatsmarta kvällen var helt fullbokad (med en väntelista) av intresserade invånare som ville veta mer om odling i pallkrage och hur man kan bli mer självförsörjande. Skräphantering i havet demonstrerades praktiskt genom fiskdamm och sopsortering. Tre positioner på Aqua Blå-festivalen har möjliggjort för besökarna

möjligheten att sopsortera. Laddinfrastruktur etableras.

Växtkraften i våra företag ska öka

● Uppnås

Platsutvecklingsgruppens arbete har under perioden fokuserat på Brinkebergs kullens sluss, torgkioskerna och Norra Sanden-utredningen. Utredning kring Norra Sanden som ny plats för gästhamn, marina och ställplatser är klar.

Uppstart i projektet Tillväxt och Tillsyn har genomförts.

Nöjd kund-index (INSIKT) ska öka

● Uppnås

2024 års resultat (mätåret 2023) av det totala indexet för Insikt har ökat till 79 (jämfört med 75, 2022). Rikssnittet för Sverige ligger på 75.

Invånarnas och företagens omdöme om hur kommunens service och bemötande är, ska öka

● Uppnås

Ledningsprinciper för organisationskulturen är framtagna som innefattar service och bemötande. Principerna togs fram i samband med handboken för tillämpning av riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

Kontinuerliga resonemang förs kring utformning av information och tjänster riktade till våra invånare som bottnar både i ett tillgänglighetsperspektiv och utifrån tekniska möjligheter att skapa enkelt och nytta. Uppstart i projektet Tillväxt och Tillsyn har genomförts, ett leaderprojekt tillsammans med övriga kommuner i leaderområdet Göta Älv och Sävån som handlar om att "bli den myndighet man själv vill möta". Vi deltar som en av åtta kommuner, i Svenskt Näringslivs utvecklingsprogram 2024-2025. Företagsdialogerna och Frukostforum fortsätter med ett fortsatt högt intresse och deltagarantal.

Sjukfrånvaron ska minska

◆ Uppnås delvis

Den ackumulerade sjukfrånvaron för årets sju första månader på Kommunstyrelseförvaltningen ligger på 5,6% (9% för hela organisationen, samma som föregående år).

Kontinuerligt och långsiktigt arbete med att påverka nivån på sjukfrånvaro pågår. Utveckling av rehabprocessen, utveckling av digitalt stöd, karriärväxling samt översyn av styrande och stödjande dokument kopplade till sjukfrånvaro har genomförts.

Attraktiviteten som arbetsgivare ska öka

● Uppnås

Fortsatt arbete kring fokusområden motivation och feedback pågår som resultat av medarbetarundersökningens resultat förra året. Utvärderingen av den Välkommenträff för nyanställd personal i Vänersborgs kommun som genomfördes i maj gav ett medelvärde på helhetsintryck av dagen 4,52 av 5.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Bokslut 2023	Utfall 24/08	%	Utfall 23/08
Statsbidrag	7,7	6,6	9,8	4,6		4,4
Övriga intäkter	65,0	63,7	61,3	44,9		39,6
S:a intäkter	72,7	70,2	71,1	49,5		44,0
Personal	89,2	90,3	85,7	57,2		56,9
Omkostnader	429,9	433,3	412,2	280,9		270,4
Avskrivningar & internränta	1,9	2,3	2,0	1,5		1,2
S:a kostnader	521,0	525,9	499,9	339,6		328,5
Nettokostnad	448,3	455,7	428,0	290,1		284,5
Nettobudget	455,6	455,7	441,1	303,8		294,1
Budgetdiff	7,3	0	12,3	13,7		9,6

Redovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Budget -diff	Utfall 24/08	%
Styrelsen	19,1	23,3	4,2	8,3	
Kommunledning	127,8	130,3	2,4	78,2	
Räddningstjänst/ Säkerhet	42,7	44,3	1,6	29,4	
Gymnasium	220,4	218,8	-1,6	148,3	
Vuxenutbildning	38,3	39,0	0,7	25,9	
Netto	448,3	455,7	7,3	290,1	

Utfall 2024-08-31

Det periodiserade resultat per augusti visar ett överskott på 13,7 mnkr, vilket är högre än motsvarande period förra året. Intäkterna är högre än budget och avser främst projektintäkter samt intäkter inom IT. Omkostnaderna visar ett överskott och avser kommunstyrelsens anslag för oförutsett samt att bidraget till Vattenpalatset och NÄRF varit lägre än budgeterat. Vakanser samt sjukfrånvaro inom förvaltningen under årets första månader bidrar till överskott mot budget.

Prognos 2024-12-31

Totalt prognostiseras ett överskott på 7,3 mnkr, vilket är en avvikelse mot budget på ca 9,8%.

Kommunstyrelsen, politisk verksamhet

För kommunstyrelsens politiska verksamhet prognostiseras +4,2 mnkr avseende övriga omkostnader och bidrag. Kommunstyrelsens anslag för oförutsett prognostiseras ett överskott på 3,0 mnkr, medel för socialt förebyggande arbete förväntas att förbrukas i sin helhet.

Kommunledningskontoret

Sammantaget för redovisningsnivån kommunledning så prognostiseras ett överskott på +2,4 mnkr jämfört med budget.

Kostnader utöver budget avser olika typer av avtalsbunden verksamhet som ökat på grund av den höga inflationen, ofinansierade licenskostnader för datasystem, samt kostnader för införande och drift av E-arkiv. Dessa underskott prognostiseras att under 2024 vägas upp av bl. a. lägre personalkostnader p.g.a. vakanser, av utvecklingsmedel som inte nyttjas fullt ut, ökade projektintäkter och bidrag samt en allmän återhållsamhet vad gäller omkostnader.

Gymnasiet/Komvux

För gymnasieverksamheten beräknas ett underskott -1,6 mnkr, kopplat till högre andel elevunderlag än budgeterat samt ökade pensionskostnader. För Vuxenutbildningen prognostiseras ett överskott på 0,7 mnkr, avseende lägre volymer i beslutat uppdragsavtal än budgeterat.

Räddningstjänst och säkerhet

För räddningstjänsten prognostiseras +1,6 mnkr beroende på att pensionskostnaderna är lägre än budgeterat utifrån uppdaterade pensionsprognoser. För säkerhetsverksamheten prognostiseras budget i balans.

Åtgärder

Mot bakgrund av det ekonomiska läget 2024 och 2025 för såväl kommunstyrelsen som kommunen som helhet så kommer förvaltningen att bedriva ett fortsatt arbete med generella åtgärder för att hålla nere kostnaderna. Detta innebär vakansprövning, återhållsamhet med inköp av varor och tjänster samt omprövning av befintlig verksamhet och ambitionsnivå i samband med fortsatt verksamhetsplanering. Förvaltningen ser även ett behov av återhållsamhet med beslut som leder till ökade kostnader.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Budget- diff	Utfall 24/08
Inventarier	2,6	2,6	0	0,25
Netto				

Av årets investeringsbudget på 2,6 mnkr har hittills 0,25 mnkr använts för IT/Datanät, server och lagring. Totalt beräknas 2,6 mnkr av budgeten att förbrukas.

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande: Ann-Sofie Dolk Olsson (S)

Vice ordförande: Kristina Edvinsson (M)

Förvaltningschef: Anna Svensson

Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden omfattar barn- och ungdomskultur, bidrag, stöd och stimulans till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom nämndens verksamhetsområde, folkbibliotek, fornvård, fritidsgårdsverksamhet, huvudmannaskap för Vänersborgs museum, idrotts- och fritidsanläggningar, konsthall, musik- och kulturskola, stipendier inom nämndens områden samt öppna offentliga arrangemang.

Nämnden har beslutat att verksamheten ska fokusera på underrepresenterade grupper och geografisk spridning.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Könsfördelningen bland deltagarna i kultur-och fritidsnämndens verksamheter ska vara jämn

● Uppnås

Generellt så anses en jämn könsfördelning att vara en fördelning om 60/40 %, vilket också är förvaltningens utgångspunkt avseende målbild. Utifrån detta bedömer förvaltningen att målet om en jämn könsfördelning kommer att uppfyllas då kultur- och fritidsutbudet lockar både tjejer och killar, men i olika stor omfattning. Likt påvisade nationella trender kan det konstateras att kulturverksamheterna i större utsträckning besöks av flickor/kvinnor medan fritidsverksamheterna lockar en större andel pojkar/män.

Samtidigt har en del av verksamheterna arbetat med riktade insatser mot underrepresenterade grupper vilket upplevs sänka trösklarna och öka gruppernas deltagande. På enheten Allmän kultur har könsfördelningen blivit jämnare bland deltagarna i verksamheten Timjan som nästintill når eftersträvd målbild. Fritidsgårdarna har

fortsatt att arbeta aktivt med att försöka öka antal besökande tjejer vilket givit resultat sett till föregående år, även om målbilden inte nås fullt ut. Dock ska det tilläggas att den öppna ungdomsverksamheten når eftersträvd målbild utifrån ett sammantaget perspektiv.

Alla enheter har dock inte möjlighet att mäta könsfördelning i samband med antal besökare. Biblioteksverksamheten är ett exempel där det närmsta mått som går att ta fram är antal aktiva låntagare där flickor/kvinnor är kraftigt överrepresenterade. Avseende idrottsanläggningar så nyttjas dessa anläggningar av föreningar vilket innebär att det inte är förvaltningens verksamhet och således inget som förvaltningen kan redovisa även om fördelningen förväntas följa de nationella trenderna där pojkar tenderar att föreningsidrotta mer än flickor (60/40 %).

Öka antalet utlån (bibliotek och fritidsbanken) för att inspirera till mer hållbar och cirkulär konsumtion

◆ Uppnås delvis

Ur ett förvaltningsperspektiv är det i dagsläget osäkert om antal utlån kommer att öka under 2024 då det saknas jämförbar statistik från tidigare år i samband med stora delar av utlåningsverksamheterna. Kulturverksamheten Timjan startade nyligen en utlåningsverksamhet och under året har 16 utlåningar gjorts. I samband med Fritidsbanken upplevs nuvarande utlåningssiffror, trots brist på jämförande statistik, att vara över förväntan och framöver kommer det att finnas jämförbar statistik i och med införandet av ett digitalt bokningssystem.

Avseende utlåning i biblioteksverksamheten möjliggör bibliotekssamarbetet i Fyrstad ett utökat utbud av media för låntagarna. Hittills tycks antal utlån snarlikt sett till föregående år. I statistiken ingår dock inte e-media vilket blivit allt vanligare och om-lån som görs via hemsidan registreras inte längre i Vänersborg p.g.a. det

gemensamma utlåningssystemet.

Biblioteksverksamheten ser också att många läser tidskrifter och dagstidningar digitalt via bibliotekets hemsida samt att besökare i större utsträckning använder biblioteket till mer än bara att låna hem media.

Besökare och deltagare anser att verksamheten möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande

● Uppnås

Kultur- och fritidsförvaltningen strävar efter att ständigt erbjuda besökare och deltagare en kvalitativ verksamhet som präglas av god service och ett gott bemötande. Administrationen är i uppstartsfas med att ta fram förslag på metod för att mäta kvalitet och service, då detta saknas, där en eller två enheter under hösten kommer att få agera pilot. Utöver detta kommer kommunen att genomföra SCB:s medborgarundersökning vilket blir ett komplement till de egna mätningarna.

Ur ett förvaltningsperspektiv förväntas dock målet att uppnås utifrån verksamheternas egna bedömningar då man i mångt och mycket arbetar med utveckling samt för dialog med besökare om behov och önskemål. På fritidssidan har enheten Idrottsanläggningar gjort ett flertal investeringar som ämnar effektivisera samt höja kvaliteten i verksamheten och på fritidsgårdarna arbetar man med att stämna av hur aktiviteter upplevts och besökare uttrycker ett stort förtroende för personalen samt att de bemöts på ett bra sätt.

Avseende kulturverksamheterna präglas dessa av återkommande besökare vilket är ett tecken på nöjdhet. Bibliotekssamarbetet i Fyrstad är under vidareutveckling och biblioteksverksamheten arbetar också själva med förbättringsåtgärder för att höja både kvalitet och servicegrad. Inom Musik- och kulturskolan stannar elever kvar i verksamheten år efter år och upplevelsen är att klagomål på verksamheten är få. På enheten Allmänskultur pågår ständig dialog med besökare genom inflytande och delaktighetsmetoder om hur verksamheterna kan stärkas, vilket är ett sätt att säkerställa kvalitet och aktualitet.

Hållbart medarbetarengagemang (HME) ska uppgå till minst 77

● Uppnås

Vid 2023 års medarbetarundersökning påvisades ett resultat om 76 avseende HME-indexet och förvaltningens ambition är att detta resultat skall förbättras vid 2024 års medarbetarundersökning som genomförs i slutet av september. Det kan konstateras att HME-resultatet varierade kraftigt mellan verksamheterna i föregående års undersökning. En del av resultatet tros kunna förklaras genom arbetsmiljörelaterad problematik kopplat till osäkerhet, arbetsbelastning, neddragningar och personalomsättningar.

Tillsammans med fackliga organisationer har förvaltningen planerat in extra insatser för att skapa en bättre arbetsmiljö. I samband med vissa verksamheter har öppettiderna minskats och nya scheman har lagts vilket bidragit till utökat utrymme för förberedelser och en jämnare arbetsfördelning. En del verksamheter har också arbetat med kompetensförsörjning samt gjort investeringar för att underlätta det dagliga arbetet. Utifrån dessa insatser hoppas förvaltningen på att se en positiv effekt där målet om ett HME om minst 77 nås.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2023	Utfall 24/08	Prognos 2024
Bibliotek och kultur			
Bibliotek			
Antal utlånade media	127 124	75 720	115 000
Huvudbiblioteket			
Antal besökare	115 334	72 517	110 000

* Avser ej e-böcker, e-ljudfiler eller film

	Bokslut 2023	Utfall 24/08	Prognos 2024
Timjan			
Antal aktiviteter*	106	92	150
Antal besök	1 248	1 908	2 800
Varav flickor i %	41	50,1	53
Varav pojkar i %	37	38,6	35
Varav annat i %	22	11,3	12

	Bokslut 2023	Utfall 24/08	Prognos 2024
Öppen ungdomsverksamhet			
Öppet antal kvällar/år*	586	384	600
Antal besök	22 650	11 885	20 000
Varav flickor i %	34	40,45	40
Varav pojkar i %	66	59,07	59,5
Varav annat i %	-	0,48	0,5

* avser det sammanslagna utfallet för tre enheter

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Bokslut 2023	Utfall 24/08	%	Utfall 23/08
Statsbidrag	1,2	1,2	5,6	2,7	219	4,0
Övriga intäkter	13,3	14,0	13,9	9,9	71	8,7
S:a intäkter	14,5	15,2	19,5	12,6	83	12,7
Personal	58,7	60,9	59,4	39,3	64	39,9
Omkostnader	92,6	92,6	87,5	62,3	67	58,0
Avskrivningar & internränta	2,1	2,1	2,1	1,4	68	1,3
S:a kostnader	153,4	155,6	149,0	103,0	66	99,3
Nettokostnad	138,8	140,4	129,5	90,4	64	86,6
Nettobudget	140,4	140,4	130,1	93,6	67	86,6
Budgetdiff.	1,5	0,0	0,6	3,2		0,0

För augusti redovisas ett utfall på 90,4 mnkr vilket innebär positiv budgetdifferens på 3,2 mnkr och en procentuell förbrukning på 64% jämfört med riktpunkten för perioden som är 67%. Jämfört med föregående år är det en förbättring med 3,2 mnkr. Nettokostnaden har ökat med 4% jämfört med samma period föregående år. Överskott redovisas inom samtliga verksamhetsområden.

Under resterande del av året förväntas kostnaderna öka något, främst på grund av ökad aktivitet i verksamheterna. Förvaltningen kommer att arbeta med resurseffektiviseringar inom verksamheten under året, vilket kan innebära tillfälligt ökade kostnader inom ram, vilka kan komma att påverka prognostiserat utfall. För helåret prognostiseras ett överskott på 1,5 mnkr.

Verksamhetsområde, mnkr

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Budget -diff	Utfall 24/08	%
Nämnd och administration	11,8	12,3	0,5	7,4	61
Kultur	60,5	60,5	0,1	39,1	65
Fritid	66,6	67,4	1,0	43,8	65
Netto	138,8	140,3	1,5	90,4	64

Nämnd och administration redovisar en positiv budgetavvikelse vilket beror på lägre personalkostnader inom administration samt något lägre kostnader för sammanträdesarvoden inom nämnd. För helåret prognostiseras ett överskott beroende på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av tillfälliga vakanser.

Kultur omfattar allmän kultur, konsthall, Timjan, bibliotek, musik- och kulturskola samt Kulturhuset och Vänersborgs museum. För

perioden redovisas en positiv budgetavvikelse vilket beror på att viss verksamhet ännu ej genomförts samt tillfälliga vakanser. Under resterande del av året förväntas verksamhets- och personalkostnader att öka något. Prognos för helåret är en positiv budgetavvikelse.

Fritid omfattar idrottsanläggningar, fornvård och fritidsgårdar och redovisar en positiv budgetavvikelse för perioden.

Inom anläggningar redovisas överskott.

Anläggningar har normalt sett en lägre uthyrningsgrad under sommar och tidig höst jämfört med vinterhalvåret och för helåret prognostiseras utfallet för intäkter ligga något under budget, främst avseende Arena Vänersborg. Personalkostnader ger ett överskott vilket beror på minskat behov av timvikarier då schemat för vaktmästeri gjorts om samt att tillfälliga vakanser inte har ersatts fullt ut. Övriga kostnader ger överskott främst vad gäller hyreskostnader då planerad underhålls-investering av Arena Vänersborg ännu ej genomförts. För helåret prognostiserat ett överskott främst på grund av tillfälligt lägre hyreskostnader och lägre personalkostnader. Fritidsgårdsverksamheten redovisar utfall i nivå med budget och för helåret prognostiseras ett mindre underskott på grund av tillfälligt ökade personalkostnader.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Budget- diff	Utfall 24/08
Inventarier	2,0	2,0	0,0	1,7
Konstnärlig gestaltning	1,1	1,1	0,0	0,0
Netto	3,1	3,1	0,0	1,7

Investeringar omfattar inventarier och verksamhetsanpassningar samt konstnärlig gestaltning. Under perioden har investeringar bland annat gjorts i en traktor, gräsklippare, isfräs, plog för konstgräsplaner inom anläggningar. Inom fritidsgårdsverksamhet har investering gjorts i möbler och träningsredskap.

Investering i konstnärlig gestaltning kommer under året att fokuseras till Holmängenskolan, prognos för året är ett utfall i nivå med budget.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ordförande: Anneli Guilotte (S)

Vice ordförande: Lena Eckerbom Wendel (M)

Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden styr sin verksamhet genom tillsynsplaner samlade i en verksamhetsplan. Dessutom sker lagstadgad tillsyn enligt livsmedelslagen, miljöbalken, strålskyddslagen tobakslagen m.fl.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade markområden ska öka

● Uppnås

Arbetet med egeninitierad tillsyn av förorenade områden inleddes under 2022 där en stor del av arbetet bestod av att ta fram en handlingsplan. Tre ärenden är uppstartade och arbete enligt handlingsplan fortskrider även om en vakans under 2024 inneburit att takten inte varit lika hög som förväntat. Uppgiften är nu fullt bemannad och prognosen är att resultatet kommer uppnås

Andelen genomförd förhandsdebiterad tillsyn ska öka med mål om att uppnå 100 procent

● Uppnås

Andelen genomförd förhandsdebiterad tillsyn under 2023 var 100 procent. Den tillsynsskuld som finns sedan tidigare har dock inte kunnat arbetas ned till noll under året. Vid starten av år 2024 uppgick tillsynsskulden till 35 timmar. Arbetet med att beta av skulden löper enligt plan liksom arbetet att genomföra 100% av den förhandsdebiterade tillsynen 2024.

Tillståndssökande av enskilda avlopp som är nöjda med förvaltningens service ska öka

● Uppnås

2023-års undersökning av Nöjd Kund Index bland tillståndssökande av enskilda avlopp gav ett resultat på index 68 Index för 2022 var 65. Resultatet för helåret 2024 kommer våren 2025.

Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområden ska uppgå till minst riksnittet

● Uppnås

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har två områden inom INSIKT:s mätningen Nöjd Kund Index bland företag, livsmedelsärenden och miljöärenden. Miljöärenden innefattar både miljöskyddstillsynen och hälsoskyddstillsynen. Det slutliga Nöjd kund-indexet för 2023 visar att resultatet uppnåtts.

Miljö, 78 (riksnittet 71)

Livsmedel, 82 (riksnittet 78)

Resultatet för helåret 2024 kommer våren 2025

Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 86

● Uppnås

Hållbart medarbetarengagemang undersöks i medarbetarundersökningen som görs under hösten. Resultatet uppgick till 88 i 2023-års mätning, 2024-års undersökning har inte utförts ännu.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Bokslut 2023	Utfall 24/08	%	Utfall 23/08
Statsbidrag	0,2	0	0,2	0,2	0	0,0
Övriga intäkter	4,4	4,8	4,5	3,0	63	3,1
S:a intäkter	4,6	4,8	4,7	3,2	67	3,1
Personal	13,5	13,9	13,0	8,8	64	8,5
Omkostnader	2,6	2,5	3,1	1,6	66	1,8
Avskrivningar & internränta	0,1	0,1	0,1	0,1	67	0,1
S:a kostnader	16,2	16,4	16,2	10,5	64	10,4
Nettokostnad	11,6	11,6	11,5	7,3	63	7,3
Nettobudget	11,6	11,6	11,4	7,7	67	7,5
Budgetdiff	0	0	-0,1	0,4		0,2

Utfall 2024-08-31

Föregående år visade nämnden ett överskott om 0,2 mnkr per augusti månad. Nämnden visar ett överskott på 0,4 mnkr mot budget i stort per augusti 2024, vilket motsvarar 63 procent av helårsbudget för perioden januari-augusti 2024. Riktvärdet för motsvarande period är 67%.

Intäkterna följer budget i stort. Avloppsteamet och livsmedelsteamet visar båda lägre intäkter än budget på 0,2 mnkr men dessa underskott kompenseras av högre intäkter än budgeterat inom hälsoskydds- och miljöskyddsteamet. Även bidrag gällande Lokala vattenvårdsprojektet Dalboslätten ökar intäkterna.

Personalkostnaderna visar 0,4 mnkr under budget. Vakans, sjukskrivning, vård av barn samt uppskjuten rekrytering av utvecklingsledare har bidragit till överskottet.

De övriga verksamhetskostnaderna följer budget i stort.

Prognos 2023-12-31

Nämnden prognostiserar ingen avvikelse mot budget vid årets slut.

Intäkterna väntas visa 0,3 mnkr under budget. Avloppsteamets intäkter påverkas av att ej debiterbara arbetsuppgifter tagit mer tid i anspråk än beräknat samt att bemanningen under året varit lägre än vad som planerats för. Livsmedelsteamet har gått över från förhandsdebitering till efterhandsdebitering detta år. Många objekt har också klassats ner under året vilket innebär en längre avgift och således längre inflöde av intäkter.

Arbetskraftskostnaderna väntas visa 0,4 mnkr lägre än budgeterat. Detta till följd av vakans i tobaksteamet under stora delar av året, avvaktande med tillsättande av utvecklingsledartjänsten samt vård av barn.

Övriga verksamhetskostnader väntas visa ett budgetunderskott på 0,1 mnkr främst på grund av att kostnader kopplade till Lokala vattenvårdsprojektet Dalboslätten vilket även bidrag erhållits för.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande: Ann-Mari Jonasson (S)

Vice ordförande: Johan Andersson (C)

2:e vice ordförande: Tor Wendel (M)

Förvaltningschef: Andreas Knutsson

Verksamhetsbeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för stora delar av kommunens tekniska verksamhet, såsom drift och anläggning inom park och gata, projektering samt trafikärenden. Vidare handhas fastighetsförvaltning, lokalvård, måltidsproduktion till skola och äldreomsorg samt en del övrig intern service, såsom bilpool och vaktmästeri. Balansräkningsenheterna VA- och renhållningsverken ingår också.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Resultatet av mätningen "Andelen invånare som tycker att kommunen har ett bra utbud av allmänna träningsplatser utomhus i kommunen" ska vara bland de 25 % bästa i SCB:s medborgarundersökning

● Uppnås

Nuläge: 64,4% (2022). Genomsnittskommunen låg 2023 på 65,4. För att hamna bland de 25 % bästa hade Vänersborg behövt ökat till 74 (år 2023). Under året planerar gatuenheten att fortsatt utföra olika typer av åtgärder med fokus på underhåll och medvetandegörande av det som redan finns. Den interaktiva kartan ha uppdaterats med information om utegymen och nya vandringsleder. Det planeras att anlägga eller upprusta 500 meter vandringsled under året, samt iordningsställa en promenadpärla på Onsjö. Dalbostigen ska också få en upprustning då regn har spolat sönder vissa partier.

Resultatet av mätningen "Andelen invånare som känner sig trygga utomhus i området där de bor" ska vara bland de 25 % bästa i SCB:s medborgarundersökning

● Uppnås

Nuläge: 76,5 % (2022) avseende frågan om upplevd trygghet när det är mörkt ute. Genomsnittskommunen låg 2023 på 79,1 och

hade behövt öka till 85 år 2023. Under året planerar gatuenheten flertalet åtgärder, exempelvis informera parksatsningen i Kastanjeparken. Man planerar också att i samverkan med Vänersborgsbostäder göra en inventering av farthinder - vilka farthinder som eventuellt behöver flyttas eller områden som behöver kompletteras - för att öka tryggheten kring trafiken i området. Sikt- och trygghetsröjningar genomförs löpande under året.

Fler barn upplever att skolvägen är trygg jämfört med föregående år

● Uppnås

Nuläge: 82 % (2023). Senast gjord trygghetsmätning tyder inte på att otryggheten är särskilt stor och ingen skola stack ut särskilt. Från enkätsvaren kan man ändå utläsa exempel på när otrygghet kan upplevas. Svaren ligger till grund för de åtgärder som planeras för 2024. Bland annat har en utbildning i trafiksäkerhet riktad till elever i årskurs 2 och 4 genomförts.

Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangerna

● Uppnås

Nuläge: 89,4 % (t.o.m. juli 2024). I en första utvärdering kan man se att god mat och bemötande från måltidsbiträden och kockar verkar spela roll. Bra dialog mellan kök, elever och pedagoger är en nyckelfaktor.

Klimatpåverkan från samhällsbyggnadsnämndens livsmedelsinköp, mätt i koldioxidekvivalenter, ska ligga under 1,7

◆ Uppnås delvis

Nuläge: 1,7 koldioxidekvivalenter (jan-juli 2024). Inom förskolorna ligger man så lågt som 1,35. Där serveras det vegetariskt en dag i veckan. Inom skolorna, och särskilt i de högre årskurserna, äter man större andel protein. För att nå lägre värden behöver andelen vegetabilier

öka. Osäkert om det förväntade resultatet uppnås.

Lokalernas outhyrda kvadratmeter ska minska jämfört med föregående år

● Uppnås

Nuläge: 3 % (2023). Fastighet och service arbetar under 2024 med att lägga fram förslag på lokaler för ev. avyttring där kommunen inte har någon hyresgäst och/eller där kommunal verksamhet inte bedrivs. En förfrågan är skickas till Fastighets AB med förfrågan om att köpa några av dessa identifierade objekt.

Andelen gatubelysningsarmaturer (LED) ska öka med 2 % årligen och den totala energiförbrukningen, kWh, ska minska

● Uppnås

Nuläge: 24 % led-armaturer samt 4 264 292 kWh i förbrukning (2023). Inköp och utbyte har påbörjats. 177 av 190 armaturer är hittills utbytta.

Index för hållbart medarbetarengagemang, HME, ska uppgå i nivå med rikssnitt

● Uppnås

Nuläge: 78 (2023). Resultatet ligger i nuläget under rikssnitt (80, 2023). Enligt senaste medarbetarundersökningen kan man se att förvaltningens medarbetare i stor utsträckning anser att man kan vara lediga från arbetet efter arbetstid, att arbetsschemat fungerar samt att man får stöd av sina kollegor när man behöver det. Dock anser en del att det är svårt att släppa tankarna på arbetet när man är ledig (3.62/5) och att man inte anser att man kan påverka sin arbetssituation (3.71/5). För 2024 är förvaltningens fokus att arbeta med motivation, feedback-kultur och bemötande.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2023	Utfall 24/08	Prognos 2024
Fastigheter och lokaler			
Totalt fastighetsbestånd, yta kvm	239 331	248 051	248 226
Outhyrda kvm andel (%)	2,7*	3,8	5,9
Totalt fastighetsunderhåll kr/kvm	153	77	179
Gator och utemiljö			
Gatuunderhåll kr/m	84,4	56,8	82,3
Kost och service			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	1 487	789**	1 494
Städyta 1000-tal kvm/dag	180***	186	186
Kretslopp & Vatten			
Odebiterat renvatten, andel (%)	23,4	20	23
Insamlat kommunalt avfall kg/inv	171	115	170

* Värde för bokslut 2023 har korrigerats från 3,0 till 2,7

** Utfall t.o.m. juni

***Värdet för bokslut 2023 har korrigerats från 182 till 180

Tabellen ovan redogör för olika nyckeltal. Det totala fastighetsbeståndet har ökat under året, främst till följd av att den nya Holmängenskolan tagits i bruk. Det är flera förändringar som gör att andelen outhyrda kvadratmeter har ökat. Kultur- och fritid har avslutat sin verksamhet vid Halle vibadet, Råd och stöd har flyttat från Lindgården till den nyrenoverade Flickskolan, lokal på Forbondegatan har sagts upp, och Björkholmsgatans förskola har tomställts efter att Holmängenskolan tagits i bruk.

Fastighetsunderhåll prognostiseras enligt budget. Gatuunderhåll prognostiseras minska i förhållande till föregående år då antal meter ökat. Antal levererade måltider prognostiseras att bli lite högre än 2024 där utfall för skolor följer budget medan måltider till förskolor och social omsorg prognostiseras öka mot beställda volymer. Städytan per dag har ökat till följd av att nya Holmängenskolan tas i bruk. Odebiterat renvatten uppgår per april till 20% till följd av svinn i ledningsnätet. Arbetet med att sanera vatten-, avlopp- och dagvattenledningar pågår och årets budget har ökat till 19 mnkr. Det är viktigt att fortsätta arbetet med att minska odebiterat vatten för att säkerställa en hållbar vattenförsörjning och hantering. Insamlat hushållsavfall följer tidigare årsnivåer för samma tidsintervall trots att invånarantalet har ökat vilket tyder på ökad medvetenhet kring avfallssortering.

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Bokslut 2023	Utfall 24/08	%	Utfall 23/08
Statsbidrag	-11,2	-10,7	18,5	-7,3	68	15,8
Övriga intäkter	-593,8	-588,0	567,6	-398,4	68	374,8
S:a intäkter	-605,0	-598,7	586,1	-405,7	68	390,6
Personal	204,1	205,4	202,4	137,7	67	137,7
Omkostnader	307,7	298,3	303,7	201,7	68	192,7
Avskrivningar & internränta	193,5	198,7	165,6	122,8	62	108,8
S:a kostnader	705,3	702,5	671,7	462,2	66	439,1
Nettokostnad	100,4	103,9	85,6	56,5	54	48,5
Nettobudget	103,9	103,9	93,9	69,3	67	61,8
Budgetdiff	3,5	0,0	8,3	12,8	54	13,3

Samhällsbyggnadsnämnden redovisade ett överskott mot budget om 12,8 mnkr t.o.m. augusti. Den skattefinansierade verksamheten redovisade 9,6 mnkr i överskott varav den taxefinansierade verksamheten 3,2 mnkr i underskott. Nämnden prognostiserar ett överskott om 3,5 mnkr för helåret. Förklaringar till avvikelser beskrivs i senare avsnitt.

Redovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Budget -diff	Utfall 24/08	%
Nämnd/adm	10,6	12,9	2,3	6,9	53
Gatuen/teknisk	75,6	77,5	1,9	49,3	64
Fastighet	9,2	11,5	2,3	1,6	14
Kost/Service	4,0	2,0	-2,0	1,8	90
VA-verksamhet	3,5	0,0	-3,5	0,2	-
Renhållning	-2,5	0,0	2,5	-3,3	-
Netto	100,4	103,9	3,5	56,5	54

Utfall 2024-08-31

Nämnd & administration redovisade ett budgetöverskott om 1,7 mnkr t.o.m. augusti. Överskottet beror främst på det förfogandeanslag som är budgeterat centralt med 1,4 mnkr för helåret. Verksamheten belastas av 0,8 mnkr för rättegångskostnader avseende tvist med Sjöfartsverket.

Gatuenheten redovisade ett överskott om 2,4 mnkr för perioden vilket främst beror på lägre kapitalkostnader än budgeterat. Flera stora projekt har försenats vilket även fördröjer kapitalkostnaderna. Tekniska redovisade resultat i balans med budget för perioden.

Fastighetsverksamheten redovisade ett budgetöverskott om 6 mnkr t.o.m. augusti. Överskottet beror främst på lägre driftkostnader kopplat till projekt för perioden. T.o.m. augusti

uppgår tomtförsäljningsintäkterna till 1,5 mnkr.

Kostenheten redovisade ett budgetöverskott om 1,0 mnkr t.o.m. augusti. Överskottet kan främst förklaras av att del av verksamheten haft uppehåll över sommaren. Till augustiutfallet har intäkt från barn- och utbildningsförvaltningen periodiserats till följd av att parterna inte har undertecknat måltidsavtalen ännu. Periodiseringen baseras på den nya prismodellen. Serviceenheten redovisade budgetunderskott om 1,4 mnkr. Underskottet är hänförligt till ökade arbetskraftskostnader hos lokalvården samt att det inkommit färre intäkter för bilpoolen och sammanträdeslokaler mot vad som budgeterats.

Va-verksamheten redovisade ett budgetunderskott om 0,2 mnkr. Från och med 2024 har va-taxan höjts med 20%. Va-verksamheten har förbättrat sitt resultat från april vilket främst beror överskott hos va-driften för ledningsnätet med 1,3 mnkr. Detta balanseras av kostnader för punktskatt om 1,4 mnkr som verksamheten tidigare varit skattebefriade från. Renhållningsverksamheten redovisade ett överskott om 3,3 mnkr för perioden vilket främst beror på ökad ersättning för insamlat material samt lägre driftkostnader för återvinningstationer. Inför 2024 höjdes renhållningstaxan med 2 %.

Prognos 2024-12-31

Nämnd & administration prognostiserar ett budgetöverskott om 2,3 mnkr. Överskottet beror främst på förfogandeanslaget från tomtförsäljning, 1,4 mnkr, men även på grund av minskade verksamhetskostnader till följd av återhållsamhet.

Gatuenheten prognostiserar ett överskott om 1,9 mnkr för helåret. Prognosen har förbättrats sedan april på grund av flera delar, men främst till följd av lägre kapitalkostnader mot budget, 1,4 mnkr, samt att enhetens arbete med nedmontering av träbelysningsstolpar bedöms ta längre tid än beräknat. I april prognostiserades arbetet innebära underskott om 3 mnkr för i år vilket nu är reviderat till 1 mnkr.

Besparingsåtgärder som vakanshållning samt återhållsamhet med drift, underhåll och inköp till verksamheten har pågått under året till följd

av de tidiga indikationerna om underskott. Tekniska prognostiserar ett resultat i balans med budget.

Fastighet prognostiserar ett budgetöverskott om 2,3 mnkr för helåret, vilket främst beror på en inkommande exploateringsersättning för iordningställande av parkering vid kvarteret Haren, 4,4 mnkr. Trots prognos om överskott finns utmaningar på kostnadssidan. Ökade värmekostnader förväntas ge ett underskott om 2,3 mnkr till följd av prisökningar. Driftkostnader kopplat till projekt ser ut att förbrukas enligt budget där den enskilt största posten avser nedskrivningskostnader för Hallevidbadet, 3,6 mnkr. Prognos för nettointäkter från tomtförsäljning uppgår till 1,4 enligt budget.

Kostenheten prognostiserar ett resultat i balans med budget. Prognosen bygger på att kostenhetens måltidspriser får räknas upp efter framtagande av ny prismodell. Serviceenheten prognostiserar ett underskott mot budget om 2 mnkr till följd av lägre intäkter för sammanträdeslokaler i kommunhuset samt underskott inom personal hos lokalvården.

Va-verksamheten prognostiserar ett budgetunderskott om 3,5 mnkr. Underskottet beror främst på kostnader för punktskatt samt högre el och kemikaliekostnader än budgeterat. Va-verksamheten har sedan tidigare ett ackumulerat underskott på 3,1 mnkr från tidigare årsbokslut. Renhållningen prognostiseras med ett budgetöverskott om 2,5 mnkr vilket förklaras av högre ersättning för insamlat material, minskade tippavgifter för hushållsavfall, samt lägre driftkostnader än budgeterat för återvinningstationer.

Åtgärder

Nämnden har den senaste tiden påverkats av kraftiga prisökningar inom flera områden vilket påverkar kostnadsbilden och innebär osäkra prognoser. Under 2023 infördes flera besparingsåtgärder för budgetbalans. Inköps- och anställningsrestriktioner infördes och underhållsåtgärder har setts över och minskats ned. Kostenheten har sett över livsmedelsinköp, menyer och salladsbufféer vilket har visat ge stor effekt på livsmedelskostnaderna. 2024 har

inledningsvis inneburit osäkerhet och flera ekonomiska utmaningar och därför har besparingsåtgärderna till stor del fortlöpt. Nämndens prognos om ett överskott på 3,5 mnkr bygger delvis på att samtliga verksamheter verkar för återhållsamhet. Besparingsåtgärderna som året inleddes med har påverkat verksamheterna och innebär exempelvis ökad belastning hos personal, förskjutna underhållsplaner och minskad kvalitet ute i verksamheterna.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Budget-diff	Utfall 24/08
Nämnd/adm				
Gata/tekniska	28,4	32,9	4,5	11,1
Fastighet	117,3	165,0	47,8	43,1
Kost/Service	3,2	3,9	0,7	0,5
Va-verks	126,5	158,2	31,7	82,3
Renhållning	3,8	6,5	2,7	1,3
Exploatering	38,7	86,5	47,7	25,9
Netto	317,9	453,0	135,1	164,2

Nämndens investeringar redovisade ett totalt utfall om 164,2 mnkr t.o.m. augusti. För samma period föregående år redovisades 262,5 mnkr vilket indikerar en lägre investeringsnivå i år. Prognos för helåret uppgår till 317,9 mnkr vilket skulle innebära ett budgetöverskott om 135,1 mnkr.

Gatuenheten redovisade ett utfall om 11,1 mnkr t.o.m. augusti. Färdigställande av reovering på Dalbobron bidrar till utfallet med 1,8 mnkr vilket motsvarar projektets prognos för året. Gång- och cykelväg mellan Vänersborg och Frändefors förväntas färdigställas i år med prognos om 3 mnkr vilket innebär ett överskott om 0,4 mnkr. Prognosen för gatuinvesteringar uppgår till totalt 28,4 mnkr vilket innebär en avvikelse om 4,5 mnkr.

Fastighetsinvesteringarnas uppgick till 43,1 mnkr för perioden. Byggnation av Holmängens skolan redovisade 20,5 mnkr t.o.m. augusti och är nästintill färdigställd. För Holmängen skola prognostiseras ett utfall om totalt 32,2 mnkr för helåret vilket innebär ett överskott om 4 mnkr till följd av lägre kostnader.

Fastighetsinvesteringarna prognostiseras totalt uppgå till 117,3 mnkr, vilket innebär ett överskott

om 47,8 mnkr. Andra större projekt för året är tillbyggnad av Onsjö förskola med prognos enligt budget om 11,9 mnkr samt verksamhetsanpassning av Krassen 10 (fd Flickskolan), årsprognos enligt budget om 4,5 mnkr. Underhållsinvesteringar prognostiseras utföras enligt budget om 27 mnkr. Projekt för WC Gaddesanna prognostiseras till 1,8 mnkr vilket innebär ett underskott om 0,5 mnkr beroende på ökade kostnader för grundläggning till följd av dålig vattenavrinning samt högre anslutningsavgifter än budgeterat. Projekt för takomläggning för arrendefastigheten Brättehaga prognostiseras med ett överskott med motsvarande och ärende om omfördelning pågår.

Skredsäkkring och förstärkning av Vargöns hamn planeras påbörjas med byggnation till hösten för att färdigställas år 2025. Prognos för projektet är 12 mnkr som fullt ut prognostiseras att finansieras av statsbidrag. Årsprognosen har reviderats från april till följd av att byggstarten kommer igång senare än förväntat.

Va-investeringarna uppgick till 82,3 mnkr t.o.m. augusti. Större projekt som bidrar till utfallet är Skräcklans vattenverk 26,6 mnkr, Rörviks vattenverk, 19,9 mnkr samt Holmängens avloppsreningsverk 15,9 mnkr. Va-verksamhetens investeringar prognostiseras till 126,5 mnkr vilket innebär ett överskott om 31,7 mnkr. Skräcklans vattenverk pågår med byggnation och prognostiseras till 62,1 mnkr för helåret vilket innebär ett budgetöverskott om 17,9 mnkr på grund senarelagd betalningsplan. Rörviks vattenverk pågår med byggnation och förväntas nästintill färdigställas under året med prognos om 23 mnkr vilket innebär ett budgetöverskott om 1,2 mnkr i år. Holmängens avloppsreningsverk har nästintill färdigställts med 16 mnkr i prognos för året. Va-saneringar prognostiseras till 19 mnkr enligt budget.

Exploateringsprojekten redovisade ett utfall om 25,9 mnkr t.o.m. augusti. Större projekt som bidrar till utfallet är inköp av fastigheten Frode, 15 mnkr, samt exploatering av bostadsområdena Skaven/Öxnered etapp 2, 6,7 mnkr, och Källeberg, 4 mnkr. Helårsprognosen för exploateringar uppgår till 38,7 mnkr vilket innebär ett överskott om 47,7 mnkr mot budget. Exploatering i flera områden pågår. Trestad Center västra förväntas färdigställas under hösten, enligt årsbudget om 4,8 mnkr. Exploatering av nytt bostadsområde i Källeberg pågår med prognos om 4,2 mnkr vilket innebär en fördröjning av 3,8 mnkr mot årets budget. Asfaltering återstår men behöver inväntas av Vattenfall som gör arbeten i området. Färdigställande av Skaven/Öxnereds andra etapp väntas fördröjas med en årsprognos om 7,5 mnkr vilket innebär överskott om 4,5 mnkr. Lekplatsen till området har färdigställts under året. Planarbetet på Södra Sanden är tills vidare pausat och därför prognostiseras inget utfall för de 22 mnkr som är budgeterade och förklarar en stor del av budgetdifferensen för exploateringarna. Parkering för kvarteret Haren förväntas anläggas och bli klar enligt budget, 2,7 mnkr.

Socialnämnden

Ordförande: Dan Nyberg (S)

1:e vice ordförande: Magnus Ekström (KD)

2:e vice ordförande: Henrik Josten (M)

Förvaltningschef: Karin Hallberg

Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen är indelad i åtta verksamhetsinriktningar och leds av en förvaltningschef samt åtta verksamhetschefer.

Hemtjänst (Htj) ansvarar för att ge äldre och andra i behov av vård och omsorg, i den enskildes hem.

Särskilt boende (Säbo) ansvarar för att ge äldre och andra i behov av vård och omsorg i särskilt boende.

Vård-stöd och utredning (VSU) ansvarar bl.a. för förebyggande verksamhet, dagverksamhet, korttidsverksamhet riktat mot äldre, biståndsbedömningar samt hälso- och sjukvård.

Individ- och familjeomsorgen (IFO) ansvarar bland annat för försörjningsstöd, familjestöd och missbruksstöd.

Personligt stöd och omsorg (PSO) ansvarar för insatser till personer med funktionsnedsättning inom LSS och SoL.

Arbete, sysselsättning och integration (ASI) ansvarar bl.a. för arbetet med människor som har svag ställning på arbetsmarknaden samt med integration.

Administrativa avdelningen vars uppdrag är att stödja förvaltningen utifrån rollerna ekonom, personalspecialist, kansli och alkohol-handläggare.

Kvalitet och utveckling vars uppdrag är att stödja förvaltningen utifrån rollerna systemförvaltare, utvecklingsledare, medicinskt ansvarig sjuksköterska och webadministratör.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Upplevelsen hos förvaltningens målgrupper av att kunna påverka utförandet av sina biståndsbedömda insatser ska uppgå till minst riksnitt i nationella brukarundersökningar

◆ Uppnås delvis

Undersökningarna sker under hösten och slutlig avstämning sker i samband med bokslut 2024. Aktiviteter pågår utifrån 2023 års resultat i undersökningarna.

Förvaltningen ska möjliggöra att fler personer med funktionsnedsättning kommer vidare till extern plats för arbete/sysselsättning

● Uppnås

Arbete pågår för att skapa fler externa platser genom metodiken stegvis förflyttning. Genom detta arbete görs prognos att måluppfyllelse nås.

Antal hushåll som uppbär försörjningsstöd ska minska 2024 jämfört med 2023 och antal hushåll 18-24 år som uppbär försörjningsstöd ska minska till förmån för egen försörjning 2024 jämfört med 2023

◆ Uppnås delvis

Januari-juli 2024 var antal hushåll med försörjningsstöd 408 att jmf med 401 på helår 2023. Antal hushåll 18-24 år var januari-juli 2024 50,6 att jmf med 48,5 på helår 2023.

Förvaltningen ska ha fokus på att uppmärksamma våld i nära relationer för socialnämndens målgrupper i syfte att minska dess förekomst genom följsamhet till upprättad handlingsplan

● Uppnås

Förvaltningen jobbar inom enheterna enligt riktlinje, rutiner och dom handlingsplaner som är framtagna varför måluppfyllelse bedöms uppnås.

En ökad andel av ungdomar som varken arbetar eller studerar återgår till studier

◆ Uppnås delvis

Fram till tertial 2 2024 har antalet ungdomar inom insatserna för detta sjunkit, extra resurser har satts in för att öka på andelen ungdomar som återgår till studier.

Förvaltningen ska arbeta för att öka beställningarna till Remöbleras verksamhet gällande cirkulära möbler

● Uppnås

Förvaltningen ledningsgrupp har fattat beslut om att vid behov av nya möbler ska verksamheterna i första hand vända sig till remöblera.

Resultatet i nationella jämförelser och brukarundersökningar ska ligga på minst rikssnitt

◆ Uppnås delvis

Undersökningar sker under hösten varför delvis måluppfyllelse anges. Slutlig bedömning sker i bokslut 2024.

En större självständighet för förvaltningens målgrupper ska uppnås genom ökad användning av digitala hjälpmedel och välfärdsteknik

● Uppnås

Införandet av digitala läkemedelsgivare (20 st igång med målsättning 50 st innan årets slut) och digital tillsyn på natten (4 st igång) har givit ökad självständighet hos brukarna.

En högre effektivitet ska uppnås inom verksamheten genom ökad digitalisering och användning av välfärdsteknik

● Uppnås

Införande har digitala läkemedelsgivare, digital tillsyn på natt samt införande av nya analysverktyg är bedömningen av måluppfyllelse nås.

Förvaltningens resultat gällande hållbart medarbetarindex ska uppgå till minst 80

◆ Uppnås delvis

Nuläge är 78 på HME där resultaten inom förvaltningen har en spridning mellan 75-86 (2023). Flertalet aktiviteter pågår utifrån det resultatet. Ny mätning sker i september 2024.

Förvaltningens totala sjukfrånvaro ska minska till 10 % 2024

◆ Uppnås delvis

För januari-juli 2024 var sjukfrånvaron 11,4 % (11,2 % jan-jul 2023). Fem av åtta verksamhetsinriktningar har en sjukfrånvaro under 10 %.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2023	Utfall 24/08	Prognos 2024
Äldreomsorg			
Äldreboende platser	362	362	362
Korttidsplatser	26	26	26
Hemtjänst, utförda timmar	250 592	166 807	250 000
Antal besök dagverksamhet	7 042	5 668	8 000
Antal utskrivningsklara personer	1 343	891	1 340
Individ och familjeomsorg			
Antal vård dagar, HVB 0-21 år	6 101	4 310	6 465
Antal vård dagar, familjehem 0-21 år	25 806	17 411	26 120
Antal vård dagar, HVB vuxna	513	415	600
Antal bidragshushåll	660	590	660
Försörjningsstöd, mnkr netto	44,6	31,9	48,0
Personligt stöd och omsorg			
Antal boendebeslut enl. LSS	159	156	156
Antal boendebeslut enl. SoL	45	43	43
Antal boendestödsbeslut	115	108	115
Antal tillgängliga bostäder	189	189	187
Köpta externa platser	16	17	16
Personer med pers. assistans	62	63	63
Arbete, sysselsättning och integration			
Antal mottagna flyktingar	18	31	40
Antal mottagna ensamkommande flyktingbarn	3	1	3
Antal anvisade personer	631	280	500
Antal beslut daglig verks LSS	197	200	208

Ekonomi Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Bokslut 2023	Utfall 24/08	%	Utfall 23/08
Statsbidrag	80,9	48,8	108,0	68,7	141	69,4
Övr. intäkter	130,0	106,9	105,9	74,5	70	69,9
S:a intäkter	210,9	155,7	213,9	143,2	92	139,3
Personal	997,1	975,9	973,0	665,0	68	657,3
Omkost.	455,4	389,2	435,0	300,4	77	279,9
Avskrivn. & internränta	2,9	4,0	3,3	2,4	60	2,1
S:a kost.	1 455,4	1 369,1	1 411,3	967,8	71	939,3
Nettokost.	1 244,5	1 213,4	1 197,4	824,6	68	800,0
Nettobudg.	1 213,4	1 213,4	1 193,8	808,2	67	762,8
Budgetdiff	-31,1	0	-3,6	-16,4		-37,2

Utfall 2024-08-31

Periodiserat utfall per augusti redovisar underskott på 16,4 mnkr. Statsbidrag och tillfällig budget 2024 inom äldreomsorgen samt förfogandemedel redovisar överskott. Underskott finns främst inom ekonomiskt bistånd, externt köpta platser/placeringar, hemtjänst samt IT.

Anslagsbindningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Budget -diff	Utfall 24/08	%
Nämnd och nämndadm.	77,5	82,0	4,5	50,2	61
Äldreomsorg	575,5	594,0	18,4	385,9	65
Individ och familjeomsorg	224,0	182,9	-41,0	144,5	79
Personligt stöd och omsorg	294,4	283,1	-11,3	197,9	70
Arbete, sysselsättning och integration	73,1	71,4	-1,7	46,1	65
Netto	1 244,5	1 213,4	-31,1	824,6	68

Prognos 2024-12-31

Årsprognos för socialnämnden beräknas redovisa underskott på 31,1 mnkr (-3,6 mnkr 2023). Beräknat underskott reduceras av statsbidrag samt tillfällig budget inom äldreomsorgen. Främsta orsakerna till försämringen jmf 2023 beror på ökade kostnader för placeringar inom IFO, försörjningsstöd samt minskade statsbidrag inom äldreomsorgen.

Kommunen har för 2024 fått ca 14,8 mnkr i generella statsbidrag för att minska andelen timanställda samt för att öka andelen SSK. Dessa 14,8 mnkr har socialnämnden ansökt om att få som tilläggsanslag för 2024 vilket då kommer förbättra prognosen med 14,8 mnkr.

Nämnd och förvaltningsgemensamt

Verksamheten beräknas redovisa överskott på 4,5 mnkr (-0,8 mnkr 2023). Överskott redovisas för blockhyror och förfogandemedel 16,0 mnkr (inkl ramökning 10,0 mnkr beslutad av KF dec 2023) samt vakanser 3,1 mnkr. Underskott redovisas för IT på 13,5 mnkr, omsorgsresor 1,4 mnkr samt färdtjänst 0,7 mnkr.

Äldreomsorg

Verksamheterna beräknas redovisa överskott på 18,4 mnkr (+41,2 mnkr 2023) inklusive beräknat

överskott på 36,5 mnkr för äldreomsorg gemensamt. Överskottet för äldreomsorg gemensamt beror på olika statsbidrag samt tillfällig budget under 2024.

Hemtjänst

Verksamheten beräknas redovisa underskott på 20,4 mnkr (-27,5 mnkr 2023). Underskottet beror främst på för höga personalkostnader kopplat till effektivitetsmålen samt volymökningar som inleddes 2022. Volymökningarna planar ut och 2024 ser ut att hamna på samma nivåer som 2023 men att underskottet 2024 minskar med ca 7,0 mnkr jmf 2023.

Särskilda boenden

Verksamhetens underskott beräknas till -0,5 mnkr (+2,2 mnkr 2023).

Gemensamt särskilt boende beräknas redovisa överskott på 12 mnkr. Av de totala förfogandemedlen på 10,4 mnkr kommer 1 mnkr förbrukas under hösten då flexitidsavtalet avslutats och personalens plussaldo kommer att betalas ut. Debiteringen för färdiga måltider ökar dessutom med 400 tkr.

Särskilda boenden beräknas redovisa ett underskott på 12,5 mnkr (-12 mnkr 2023). Av dessa kopplas 6,7 mnkr till avancerade vårdärenden. Personalkostnaderna har under sommaren ökat mer än beräknat, på grund av resurskrävande vårdtagare och hög frånvaro i personalgrupperna.

Vård stöd och utredning

Verksamhetens överskott beräknas till 2,8 mnkr (-1,8 mnkr 2023)

Gemensam VSU, biståndsenheten och bemanningsenheten beräknas redovisa ett överskott på 1,8 mnkr vilket är kopplat till statsbidrag samt vakanser och ej ersatt personal vid frånvaro.

Kommunal primärvård beräknas redovisa ett underskott på 0,8 mnkr, vilket är kopplat till bemanningsskoterskor under sommaren, samt kostnader för läkemedelsautomater.

Dagverksamhet beräknas redovisa överskott på

0,8 mnkr kopplat till statsbidrag samt vilande hyra för Tomtevägen i Vargön.

Korttidsvården beräknas redovisa överskott på 0,8 mnkr kopplat till färre köpta korttidsplatser, medan utskrivningsklara beräknas ha en budget i balans.

Individ och familjeomsorg

Verksamhetens underskott beräknas till 41,0 mnkr (28,7 mnkr 2023)

IFO gemensam och familjerådgivningen beräknas redovisa överskott på 1,0 mnkr. Överskott kopplat till statsbidrag 1,4 mnkr, medan familjerådgivningen visar underskott 0,4 mnkr kopplat till personalkostnader.

Barn- och ungdomsvård beräknas redovisa ett underskott på totalt 37,3 mnkr. Underskott beräknas för personal- och konsultkostnader 4,4 mnkr, Särskild förordnad vårdnadshavare 4,5 mnkr, HVB placeringar 30,5 mnkr och Familjerätt 1,0 mnkr. Underskottet vägs upp av överskott för återsökning Migrationsverket 2,5 mnkr, samt familjehemsplaceringar 0,6 mnkr.

Öppenvård Barn & unga beräknas redovisa ett överskott på 1,8 mnkr kopplat till ej ersatt personal samt statsbidrag.

Vuxenvård beräknas redovisa ett överskott på 3,3 mnkr där överskottet är kopplat till kostnader för våld i nära relation 2,0 mnkr, samt ej ersatt personal 2,6 mnkr, men detta reduceras av ett underskott för köpta platser missbruk 1,5 mnkr.

Försörjningsstöd beräknas redovisa ett underskott på 9,8 mnkr där 11,6 mnkr är underskott för utbetalt ekonomiskt bistånd, medan 1,8 mnkr är överskott för ej ersatt personal.

Personligt stöd och omsorg

Verksamheterna beräknas redovisa underskott på 11,3 mnkr (-13,5 mnkr 2023).

Externa placeringar LSS och SoL redovisar underskott på 18,2 mnkr. Verksamheten arbetar för att ta hem två personer under hösten 2024. Dock har det tillkommit fyra placeringar för barn

och unga samt ytterligare en väntas tillkomma under hösten.

Gemensamt PSO redovisar överskott på 1,7 mnkr. Överskottet förklaras av förfogande-medel som ligger budgeterade under verksamhetschef.

Boende LSS i egen regi redovisar ett överskott på 2,2 mnkr, överskottet har minskat på grund av ökad bemanning för hemtagning av två personer från köpt plats. Socialpsykiatrin redovisar överskott på 1,6 mnkr, överskottet förklaras av effektiv användning av resursspass och ökat samarbete mellan verksamheterna.

Personlig assistans redovisar överskott på 1,3 mnkr och ledsagning, kontaktperson och korttids beräknas att gå budget i balans.

Arbete, sysselsättning och integration

Verksamheten beräknas redovisa ett underskott på 1,7 mnkr (-1,8 mnkr 2023).

Arbetsmarknadsenheten beräknas redovisa ett underskott på 0,1 mnkr. 2,4 mnkr är överskott för personal, och 2,8 mnkr är underskott för arbetsmarknadsanställningar för att minska försörjningsstödet.

Daglig verksamhet redovisar underskott på 3,0 mnkr (-3,3 mnkr 2023). Nedläggning av två verksamheter samt minskning i personalstyrka är anledning till prognosförbättring jämfört med resultat 2023. Dock har det tillkommit kostnad för extern DV kopplat till personer på köpt plats under PSO, detta beräknas kosta 400 tkr under 2024.

Flyktingverksamheten redovisar överskott på 1,4 mnkr. Överskottet beror på statlig ersättning kopplat till kriget i Ukraina, schablonersättning samt ej ersatt personal vid frånvaro.

Åtgärder

Förvaltningen följer noga utvecklingen inom alla verksamheter. Flertalet enheter redovisar budget i balans och där underskott aviserats pågår arbete för att minimera eventuellt underskott.

För att nå en ekonomiskt effektiv förvaltning utifrån tilldelad budgetram för 2024 pågår flertalet aktiviteter på uppdrag av förvaltningschef;

- Fortsatt pausa heltid som norm.
- Översyn av riktlinjen hållbara scheman för att anpassa metodik och planering än mer till budget, personal och kvalitet för brukaren i en bemanningshandbok.
- Genomföra de budgetanpassningar som varje verksamhetsinriktning tagit fram på uppdrag av förvaltningschef.
- Aktiviteter pågår och planeras ytterligare för att minska sjukfrånvaron och öka friskfaktorerna i förvaltningen och därtill kostnaderna för densamma.
- Aktiviteter pågår kopplat till resultatet i medarbetarenkäten i syfte att stärka motivation och delaktighet i arbetsgrupperna.
- Utifrån resultat av det uppdrag som gavs gemensamt av ledning inom NU-sjukvården och socialförvaltning gällande samarbete och finansiering avseende avancerad vård trakeostomi/hemventilator behöver fortsatt dialog med NU-sjukvården gällande kostnad för den del som bedöms som specialiserad fortsätta i någon form.

Förebyggande arbete inom samtliga avdelningar.

- Fortsatt implementering av välfärdsteknik enligt framtagna handlingsplan.
- Fortsatt nära samarbete inom förvaltningen och med andra förvaltningar/organisationer för våra målgrupper.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Budget- diff	Utfall 24/08
Inventarier	6,3	6,3		

Netto

2024 års investeringsbudget är 6,3 mnkr. Total investeringskostnad för året beräknas till 6,3 mnkr och gäller främst verksamheterna som kommer att flytta in i före detta Ekeliden. Återinvestering sker också i hjälpmedel, möbler och andra kontorsinventarier.

Överförmyndarnämnden

Ordförande: Madeleine Karlsson (S)

Vice ordförande: Bibbi Henriksson (L)

Verksamhetsbeskrivning

I varje kommun måste det enligt lag finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. I Vänersborgs kommun finns en överförmyndarnämnd, vilken är en kommunal tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Antalet nya ställföreträdare ska öka

◆ Uppnås delvis

Målsättningen är att rekrytera fler ställföreträdare då detta är en brist utifrån det behov som finns. Emellertid är detta en utmaning, för alla överförmyndare i landet. Genom olika typer av informationsinsatser har vi emellertid en förhoppning på resultat.

Andelen ställföreträdare som genomgått utbildningen för årsräkning ska öka.

◆ Uppnås delvis

Nya ställföreträdare ska erbjudas en introduktionsutbildning. Under 2024 planeras denna insats till hösten, så har ännu inte genomförts och därav resultat. Utöver introduktionsutbildning ska det genomföras riktad utbildning för samtliga ställföreträdare kring hantering och upprättande av årsräkningar. Här pågår en upphandling kring digital tjänst. Nya ställföreträdare behöver utbildningen för att kunna utföra uppdraget men vi önskar även deltagande från de som haft uppdrag sedan tidigare. Detta är en möjlighet att få en hantering som vi önskar som i sig underlättar det handläggande arbetet på avdelningen.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2024	Budget 2024	Bokslut 2023	Utfall 24/08	%	Utfall 23/08
Statsbidrag	0,2	0,0	0	0,2		0,1
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,1	0,0		0,0
S:a intäkter	0,2	0,0	0,1	0,2		0,1
Personal	5,3	5,4	4,3	3,4		2,7
Omkostnader	0,6	0,6	1,6	-0,1		0,4
Avskrivningar & internränta	0,0	0,0	0,0	0		0
S:a kostnader	5,9	6,0	5,9	3,2		3,2
Nettokostnad	5,7	6,0	5,8	3,1		3,1
Nettobudget	6,0	6,0	6,3	4,0		4,2
Budgetdiff	0,3	0	0,5	0,9		1,1

Utfall 2024-08-31

Resultatet efter augusti månad visar ett överskott på 0,9 mkr.

Överförmyndarnämndens administration visar ett överskott på 0,1 mkr och beror på mindre utfall på personalkostnader än budgeterat.

Resultatet för ställföreträdare visar ett överskott på 0,8 mkr då en stor del av årsräkningarna görs och arvoderas under hösten. Arbetsbelastningen har påverkat genomförandetakten för årsräkningarna.

Prognos 2024-12-31

Prognos för budgetåret 2024 visar ett överskott på 0,3 mnkr. Prognos bygger på att man får in vikarierade medarbetare samt att arvodekostnader för ställföreträdare förbrukas. Överskott på intäkter är ersättning schablonkostnader Migrationsverket.

Administrationen prognostiserar +0,1 under 2024. Visstidsanställning under året har använts för att avlasta samt ersätta ordinarie personal.

Verksamheten för ställföreträdare prognostiserar budget i balans. En osäkerhet finns i prognosen då nämnden vid denna delårsrapport har en stor del av årsräkningarna kvar att granska.

AB Vänersborgsbostäder

Ordförande: Håkan Falck (S)

Vice ordförande: Dan Åberg (M)

VD: Gunnar Johansson

Resultaträkning	Boksluts- prognos	Bokslut 2023	Utfall aug 2024	Utfall aug 2023
Verksamhetens intäkter	346 680	319 324	232 006	208 331
Verksamhetens kostnader	-206 983	-197 768	-130 242	-120 642
Avskrivningar	-72 817	-67 494	-47 971	-43 432
Verksamhetens nettoresultat	66 880	54 061	53 794	44 258
Finansnetto	-45 893	-37 860	-29 432	-23 446
Resultat före extraordinära poster	20 987	16 200	24 362	20 812
Dispositioner och skatt	-7 723	-6 496	0	0
Periodens/Årets resultat	13 264	9 705	24 362	20 812

Balansräkning	Augusti 2024	Augusti 2023	Bokslut 2023
Anläggningstillgångar	2 280 772	2 219 307	2 264 092
Omsättningstillgångar	48 678	72 445	57 418
S:a tillgångar	2 329 450	2 291 752	2 321 510
Eget kapital	310 678	263 393	285 286
Avsättningar	42 051	36 585	43 081
Skulder	1 976 720	1 991 774	1 993 143
S:a eget kapital, avsättning & skulder	2 329 450	2 291 752	2 321 510

Verksamhetsbeskrivning

AB Vänersborgsbostäder (ABVB) är Vänersborgs allmännyttiga bostadsföretag. Bolaget, helägt av Vänersborgs kommun har till uppgift att bidra till kommunens försörjning med bostäder och kommersiella lokaler. Bolaget har idag 3 519 lägenheter.

I linje med vår vision om att erbjuda ett attraktivt och hållbart boende så erbjuder bolaget trivsamma hyreslägenheter där underhåll och reparationer ingår. Helt enkelt ett boende för människor som vill slippa bekymmer.

Efter en historisk höjning av Riksbankens styrrenta har nivåerna justerats till en rimligare nivå. Fortfarande påverkas verksamheten av stigande räntekostnader. Minskade underhållskostnader

och samt att på olika sätt hitta effektiviseringsåtgärder blir konsekvensen. Under 2024 har inga nyproduktionsprojekt påbörjats. Däremot har omfattande stambytesprojekt avslutats i kv. Kråkan och påbörjats i kv. Tjädern. Under våren 2024 har fastigheten Kalkonen 1 förvärvat av Riksbyggen för 9 mkr. Fastigheten kommer nyttjas vid eventuell framtida byggnation av äldre och trygghetsboende. Åt socialförvaltningen har vi genomfört en ombyggnad av kv. Skänken. Fyra verksamheter kommer att samsas i det som tidigare var ett äldreboende och som avvecklades i samband att Nordkroksvägen 6 stod klart. Arbetet med detaljplaner i kvarteret Penséen och för Vassbotten/Södra Sanden har fortsatt. Målsättningen var att de skulle vara klara under 2024, men nu är 2025/26 mer realistiskt

Under första halvåret har det varit en god efterfrågan på lägenheter i de flesta av våra kvarter. Det saknades intäkter från 60 lägenheter per den 15 augusti 2024. Motsvarande siffra 2023 var 63 st. Merparten av vakanserna är lägenheter som ställs i samband med renovering. En ökning av vakanserna har dock skett i kvarteren Vippan/Viggen där 21 lägenheter fanns tillgängliga för uthyrning. Som en konsekvens av detta startade vi "Bostad Direkt" där man har möjlighet att hyra en lägenhet utan köpoäng. Samtliga lägenheter på Bostad Direkt har varit publicerade i den ordinarie kön innan de erbjuds på detta sätt.

Ekonomiskt utfall och prognos perioden

Bolagets räntekostnader fortsätter att stiga även i år vilket också leder till att reglerna om ränteavdragsbegränsning drabbar bolaget med en beräknad ökad skattekostnad på 3,4 mkr för året. Även driftkostnader som värme, el, vatten och renhållning stiger utan att vi kan få full kostnadstäckning i form av höjda hyror. För att kunna bibehålla en resultatnivå som motsvarar kraven i ägardirektivet kommer mindre pengar att kunna läggas på underhåll vilket kan fungera ett par enskilda år men är inte bra för vare sig fastigheter eller varumärke på längre sikt.

Investeringar

Årets nettoinvesteringar uppgår hittills till 66 mkr. De största projekten är ombyggnationen av fastigheten Skänken 5 i Vargön för socialförvaltningens del samt stamrenovering av bostadsfastigheterna Tjädern 14 och 16 och Kråkan 4.

Under året har bolaget också förvärvat fastigheten Kalkonen 1 där Östra skolan tidigare låg. Här kommer vi att uppföra ett äldreboende som beräknas stå klart 2027.

Fastighets AB Vänersborg

Ordförande: Mats Andersson (C)

Vice ordförande: Tommy Christensson (M)

VD: Bengt-Åke Andersson

Resultaträkning	Boksluts- prognos	Bokslut 2023	Utfall aug 2024	Utfall aug 2023
Verksamhetens intäkter	11 054	10 271	7 356	6 592
Verksamhetens kostnader	-9 011	-6 279	-5 509	-3 685
Avskrivningar	-2 897	-2 839	-1 931	-1 895
Verksamhetens nettoresultat	-854	1 153	-83	1 012
Finansnetto	-806	-315	-537	-202
Resultat före extraordinära poster	-1 660	837	-621	809
Dispositioner och skatt	1 660	-252	0	0
Periodens/Årets resultat	0	585	-621	809

Balansräkning	Augusti 2024	Augusti 2023	Bokslut 2023
Anläggningstillgångar	67 684	62 639	62 076
Omsättningstillgångar	10 057	14 681	15 956
S:a tillgångar	77 741	77 320	78 032
Eget kapital	25 554	26 398	26 175
Avsättningar	5 082	5 127	5 082
Skulder	47 105	45 795	46 776
S:a eget kapital, avsättning & skulder	77 741	77 320	78 032

Verksamhetsbeskrivning

År 1963 förvärvade dåvarande Vänersborgs stad samtliga aktier i Vallmon 4 i Vänersborg AB.

Bolaget, som 1987 ändrade namn till Fastighets AB Vänersborg, har som uppgift att uppföra byggnader, att förvalta fast och lös egendom samt därmed förenlig verksamhet. Bolaget ska iaktta kommunallagens lokaliseringsprincip.

Kommunens ägardirektiv innebär att bolaget ska inta en tydligare och mer offensiv roll i utvecklingen av Vänersborgs kommuns näringsliv.

Verksamheten sköts från och med den 1 september 2023 av personal från AB

Vänersborgsbostäder. Mellan bolagen har upprättats ett tjänsteköpsavtal där VD, ekonomichef samt förvaltningschef tillhandahålls av AB Vänersborgsbostäder för ett fast månadsbelopp. Avtalet gäller fram till 2024-12-31 med en förlängningstid om 12 månader. Parterna ska regelbundet stämma av att verksamheten fungerar.

Bolaget äger för närvarande följande nio fastigheter:

- Kordan 3 – hyresgäst Schenker AB
- Ingenjören 7 och 8 – hyresgäst Hedson Technologies AB
- Bruket 7 – hyresgäst Wargön Innovation AB

- Hunneberg 1:7 Bergagården – Ny hyresgäst från sommaren 2025 Uppegårdens Vilt.
- Hunneberg 1:4 Kungajakts muséet – hyresgäst Halle och Hunneberg AB
- Briggen 8 – hyresgäst Dalbo Snickeri
- Krickan 1 – hyresgäst Vänersborgs kommun
- Diagonalen 1 – mark för framtida byggnation av småindustri

Följande händelser under första halvåret är värda att notera.

En omfattande renovering av Ingenjören har genomförts under 2024.

Hunneberg 1:7 Bergagården. Ny hyresgäst Uppegårdens Vilt kommer starta verksamhet sommaren 2025. Under tiden kommer en omfattande renovering att ske.

Hunneberg 1:4 Kungajakts muséet. Nybildat bolag Halle och Hunneberg AB har tagit över verksamheten. Ombyggnad av museet samt tillbyggnad av nytt garage kommer ske. Krickan 1. Planarbete pågår för att möjliggöra olika typer av verksamhet.

Ekonomiskt utfall och prognos perioden

Ombyggnaden av Ingenjören och insatserna på fastigheterna på Hunneberg har tillsammans hittills kostat 10,7 mkr och är en mix mellan kostnadsfört underhåll och åtgärder som aktiveras i balansräkningen. Finansiering har än så länge gjorts med egna medel men när renoveringen av Bergagården startar så behöver bolaget utöka sin belåning. Bolaget följer sin budget för räkenskapsåret.

Investeringar

Årets investeringar uppgår hittills till 7,5 mkr och avser till största delen ombyggnaden av fastigheten Ingenjören. Upphandlingen av ombyggnaden av Bergagården är precis avslutad och projektet kommer att ta en del investeringsmedel redan 2024 även om den största delen antagligen ligger på vårkanten 2025.

Kunskapsförbundet Väst

Ordförande: Mikael Arvemmark (C)

Vice ordförande: Madelaine Karlsson (S)

2:e vice ordförande: Maud Bengtsson (S)

Förbundsdirektör: Maria Hildefors

Resultaträkning	Boksluts- prognos	Bokslut 2023	Utfall aug 2024	Utfall aug 2023
Verksamhetens intäkter	783 169	755 070	523 749	504 737
Verksamhetens kostnader	-783 568	-746 878	-522 366	-494 589
Avskrivningar	-6 701	-6 089	-4 368	-4 048
Verksamhetens nettoresultat	-7 100	2 104	-2 984	6 100
Finansnetto	1 200	2 149	-292	192
Resultat före extraordinära poster	-5 900	4 253	-3 276	6 292
Dispositioner och skatt	0	0	0	0
Periodens/Årets resultat	-5 900	4 253	-3 276	6 292

Balansräkning	Augusti 2024	Augusti 2023	Bokslut 2023
Anläggningstillgångar	20 437	22 106	22 711
Omsättningstillgångar	318 131	302 448	283 836
S:a tillgångar	338 568	324 554	306 547
Eget kapital	31 022	36 337	34 298
Avsättningar	74 323	49 728	49 946
Skulder	233 223	238 489	222 303
S:a eget kapital, avsättning & skulder	338 568	324 554	306 547

Verksamhetsbeskrivning

Kunskapsförbundet Väst är ett kommunalförbund som startade 2013 och som ansvarar för den kommunala gymnasie- och vuxenutbildningen i Trollhättan och Vänersborg. Trollhättans stad och Vänersborgs kommun är medlemmar i förbundet. Förbundet övertar förbundsmedlemmarnas lag- och författningsstadgade skyldigheter och befogenheter för dessa verksamheter.

Direktionen är det högsta beslutande organet i Kunskapsförbundet Väst och har det yttersta ansvaret för all verksamhet i förbundets regi. I juridisk bemärkelse är direktionen enligt kommunalagen både den beslutande församlingen (att jämföra med kommunens fullmäktige) och styrelse. Direktionen består av 14 ordinarie ledamöter och 14 ersättare från de båda medlemskommunerna.

Ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande utgör tillsammans direktionens presidium.

Enligt förbundsordningen ansvarar Kunskapsförbundet ekonomiskt även för de elever som väljer att gå sin gymnasieutbildning i friskolor eller i andra kommuner. Det innebär att förbundet betalar till friskolor och andra kommuner för de elever som väljer det alternativet. På samma sätt får förbundet ersättning om elever från andra kommuner väljer våra gymnasieskolor.

Kunskapsförbundets gymnasieutbildning består av gymnasiet och anpassad gymnasieskola. Gymnasiet omfattar 16 nationella program, lärlingsprogram samt introduktionsprogrammen. Flera program finns i både Trollhättan och Vänersborg och anpassad gymnasieskola finns på Magnus

Åbergsgymnasiet. Knappt 2 700 elever går på Birger Sjöbergsgymnasiet i Vänersborg, Magnus Åbergsgymnasiet och Nils Ericsonsgymnasiet i Trollhättan. Antalet elever har legat på samma nivå under många år och inga stora förändringar förväntas de kommande åren.

Vuxenutbildningen består av utbildningsformerna Grundläggande vuxenutbildning (Gruv), Gymnasial vuxenutbildning (GYvux), Utbildning i svenska för invandrare (Sfi) och Komvux som anpassad utbildning. Vuxenutbildningen bedriver också uppdragsutbildningar och utbildningar som beviljats statsbidrag, såsom yrkesutbildningar för vuxna, yrkeshögskoleutbildningar (YH), nationell yrkesutbildning (NY) och lärlingsutbildningar. Vuxenutbildningen finns numera till största delen i Vänerparken i Vänersborg och har under flera år haft nästan 2 400 heltidsplatser. Även om antalet platser totalt sett varit oförändrat så har det skett förändringar mellan de olika utbildningsformerna.

Att ta ansvar för Sveriges framtida kompetensförsörjning och bidra till att den är tillräcklig och av god kvalitet är ett av våra prioriterade mål sedan några år tillbaka. Detta får konsekvenser för vårt utbildningsutbud, för vårt kommunikationsarbete och för vår samverkan och kräver stora arbetsinsatser av många. Att få unga människor att välja en yrkesutbildning istället för en högskoleförberedande utbildning och att bygga många nya och starka samverkansbroar till företag, offentliga organisationer och andra aktörer kräver ett engagerat arbete av många personer både i och utanför Kunskapsförbundet. Det är ett tillsammansjobb där Kunskapsförbundet är en viktig och drivande kugge.

Under den första delen av 2024 har vi lyckats utöka antalet platser på flera av de utbildningarna med störst samhällsbehov t ex Industri och El och energi och på flera av utbildningarna ser vi ett klart ökat intresse bland eleverna för att gå en yrkesutbildning. Vi har också startat helt nya yrkesutbildningar för vuxna och direktionen har

fattat beslut om nya inriktningar som kommer att erbjudas gymnasieeleverna från och med nästa år. Vi är på rätt spår och tillsammans med branscherna kan vi göra stor skillnad för den lokala arbetsmarknaden framöver.

Dimensioneringsutredningen som ledde fram till ändringar i Skollagen gäller för utbildningar som startar 2025 och omfattar både gymnasieskolans högskoleförberedande och yrkesförberedande program och vuxenutbildningen gymnasiala yrkesutbildningar. Syftet med reformen är att ge eleverna tillgång till ett brett utbud av utbildningar som är bättre anpassat utifrån arbetsmarknadens behov. Dimensioneringsreformen kommer medföra en betydligt tätare samverkan inom flera områden än tidigare. Utbildningsutbudet ska planeras och dimensioneras gemensamt i ett primärt samverkansområde där det även ska vara ett fritt sök för eleverna. Det kommer finnas ett krav att kommunerna ska samverka med minst två andra kommuner.

Arbetet med att bilda primära samverkansområden för både gymnasiet och vuxenutbildningen har under våren resulterat i avtal med Melleruds kommun för gymnasieskolan och Uddevalla och Orust kommuner för vuxenutbildningen. Tillgång till ett brett utbud av utbildningar, elevernas rådande pendlingsmönster och det lokala kompetensförsörjningsbehovet var några viktiga anledningar till varför samverkansavtalen slöts med just dessa kommuner.

Friskolorna är undantagna lagkravet på primära samverkansområden.

Ekonomiskt utfall och prognos perioden

Verksamheterna visar per den 31 augusti ett underskott på 5 618 tkr. I början av året beräknades ett stort underskott men resultatet har succesivt förbättrats och nu beräknas årets prognos till ett underskott på 5 900 tkr.

Det finns flera anledningar till underskottet. De senaste årens höga inflation har lett till ökade kostnader för t ex läromedel och skolmat men den har också lett till att pensionskostnaderna i år ökat markant jämfört med tidigare år. Däremot förväntas ökningen inte fortsätta kommande år. Årets lönerrevision blev också högre än uppräknings som förbundet fått från medlemskommunerna.

I Trollhättan har en folkhögskola startat Sfi-undervisning och enligt skollagen ska kommunen betala för undervisningen. Kostnaden har lett till ett underskott för vuxenutbildningen eftersom detta inte fanns med i uppdragsavtalen som medlemskommunerna tecknat med förbundet.

Det finns också flera anledningar som förbättrat resultatet som inte varit kända i början av året. Förbundet har fått intäkter från Migrationsverket för tidigare år. Den höga inflationen har inte bara lett till högre kostnader utan den ger också förbundet ränteintäkter på de pengar som finns på bankkontot och en del av de intäkterna har inte varit budgeterade.

Förutom detta har alla verksamheter under året varit återhållsamma. När någon är tjänstledig eller slutar sin anställning görs alltid en bedömning om tjänsten ska tillsättas eller om den ska hållas vakant i avvaktan på vilka framtida besparingar som ska ske. Hittills i år har flera tjänster varit helt eller delvis vakanta under kortare eller längre tid.

De interkommunala intäkterna och kostnaderna är alltid svåra att beräkna i början av ett nytt läsår. Anledningen är att den slutliga antagningen till gymnasiet inte är klar förrän i mitten av september när eleverna från grundskolan påbörjat sina utbildningar. Prognosen är osäker och kan komma att ändras senare i höst.

Investeringar

Kunskapsförbundets investeringsbudget är 5 000 tkr. Utfall per 2024-08-31 uppgår till 2 093 tkr och avser möbler samt IT-infrastruktur. I slutet på året beräknas inköpen ligga i nivå med budget.

Halle och Hunneberg AB

Ordförande: Annalena Levin (C)

Vice ordförande: Ann-Helen Selander (M)

Resultaträkning	Boksluts- prognos	Bokslut 2023	Utfall aug 2024	Utfall aug 2023
Verksamhetens intäkter	7 047		4 916	
Verksamhetens kostnader	-6 231		-2 934	
Avskrivningar	-320		0	0
Verksamhetens nettoresultat	496	0	1 982	0
Finansnetto	4		4	
Resultat före extraordinära poster	500	0	1 987	0
Dispositioner och skatt	-500		0	0
Periodens/Årets resultat	0	0	1 987	0

Balansräkning	Augusti 2024	Augusti 2023	Bokslut 2023
Anläggningstillgångar	647		
Omsättningstillgångar	5 409		
S:a tillgångar	6 056	0	0
Eget kapital	3 987		
Avsättningar	0		
Skulder	2 069		
S:a eget kapital, avsättning & skulder	6 056	0	0

Verksamhetsbeskrivning

Halle och Hunneberg AB är ett helt nytt kommunalt bolag inom Vänersborgs kommun. Uppstart av det nya bolaget har skett under 2024. Ett nytt ägar- och bolagsdirektiv upprättades under hösten 2023. Bolaget har varit fullt verksam sedan maj 2024.

En separat avtalssamverkan gällande hållbar turismutveckling på Halle- och Hunneberg är också undertecknad mellan kommunerna Vänersborg, Trollhättan och Grästorp. I avtalet finns även en finansiell ansvarsfördelning mellan parterna.

Avveckling av det tidigare bolaget Hunnebergs Kungajakt och Viltmuseum AB påbörjades under hösten 2023 och pågick under våren 2024. Beslut om likvidation togs i juni 2024 och detta pågår under året. Stiftelsen Bergagården upphörde med sin verksamhet december 2023 och avveckling/upplösning pågår.

Det nya bolaget och det gamla bolaget samt stiftelsen har löpt parallellt i många frågor under våren 2024. Under denna tid har avtal avslutats, nya avtal har tecknats eller överförts på det nya bolaget. Exempel är bl.a. avtal för fastigheter, mark, nyttjanderätter, licenser, kommunikation mm.

Det nya bolagets ändamål är, med beaktande av samtliga kommunalrättsliga principer, att utveckla Halle- och Hunneberg mot en exportmog destination och en hållbar reseanledning inom det rörliga friluftslivet. Bolagets mål är att öka attraktionskraften för besöksnäringen utifrån Halle och Hunnebergs natur, kultur, miljö och historia. Detta avser både medborgare i närområdet, likväl som internationella besökare. Det skall även ge förutsättningar för ett kvalitativt rikt kultur- och friluftsliv.

Syftet är att skapa en ny organisation för att utveckla platsen Halle- Hunneberg till en exportmogen destination, och en hållbar reseanledning inom det rörliga friluftslivet.

Mål

- Attrahera nya målgrupper
- Höja standarden på lederna och anpassa dem efter nya målgrupper
- Öka tillgängligheten
- Skapa produkten "Halle- och Hunneberg" genom ökad service, besökspaket och aktiviteter
- Skapa en tydlig och effektiv organisation som tar till vara på alla intressenters engagemang
- Utveckla marknadsföringen genom flera olika marknadskanaler
- Skapa ett nytt informationscenter (i befintlig byggnad-idag museum)

Detta kan bl.a. ske genom följande verksamhet :

- Upplevelse- och informationsverksamhet
- Naturupplevelser av olika slag.
- Event och paketering av olika slag
- Friskvård och folkhälsa i stort
- Mötesplats för besökare, medborgare och näringsliv

Målgrupper:

- Enskilda besökare lokalt, regionalt, nationellt och internationellt
- Grupper lokalt, regionalt, nationellt och internationellt
- Nya målgrupper, tex nyanlända, personer med funktionsvariationer och seniorer

Bolaget har aktivt arbetat med olika verksamheter och målgrupper under den korta period som bolaget varit verksamt. Under våren och under högsäsongen har det varit ett flertal aktiviteter både inomhus och utomhus. Besökare har varit allt från skolor, föreningar, företag, och turis-

ter. Det har bl.a. varit olika arrangemang, uthyrningsverksamhet, guide naturupplevelser, besök på museet och dess café.

Arbete med spår, leder, fiske, underhåll och städ har också skett under hela sommaren. Personal på plats har även arbetat parallellt med strategiska frågor med fokus på 2025. Bl.a. arbete, utveckling och omställning av fastigheter, lokaler, infrastruktur, en helt ny varumärkesplattform samt deltagit i ett flertalet operativa och strategiska samverkansforum med Sveaskog, Fastighets AB Vänersborg, Trollhättan- Grästorps och Vänersborgs kommun.

Bergagården är idag en viktig knutpunkt för de verksamheter som bedrivs på och omkring bergen. Bolaget har påbörjat sitt arbete att ställa om huvudbyggnaden (museet) till ett informations och aktivitetscenter för Halle- och Hunneberg enligt målbild.

Verksamheten har också under sommaren börjat återta flera intäkter från tidigare år. Detta har skett på ett bättre sätt än beräknat trots ett omfattande avvecklingsarbete av både det gamla bolaget samt stiftelsen. Det har även skett under en tid av ombyggnation av huvudbyggnaden. Ombyggnationen avser nya kontorsplatser, personal och mötesrum samt konferensrum.

Planering och projekteringsarbete med ett nytt garage för arbetsfordon, maskiner samt en mindre verkstad har också genomförts. Upphandlingen är avslutad och byggnation påbörjas under hösten.

Under hösten 2023 och våren 2024 har det varit ett antal förhandlingar avseende uppsägning och avslut av tidigare anställningar. En automatisk övergång har inte varit aktuell utifrån det nya bolagets inriktning, uppdrag och identitet enligt de s.k. Spijkerskriterierna.

Vattenpalatset Vänerparken AB

Ordförande: Christer Ahlén (S)

Vice ordförande: Filip Milén (M)

VD: Carina Svensson

Resultaträkning	Boksluts- prognos	Bokslut 2023	Utfall aug 2024	Utfall aug 2023
Verksamhetens intäkter	19 029	18 472	13 161	12 781
Verksamhetens kostnader	-19 632	-17 978	-12 308	-11 469
Avskrivningar	-290	-224	-149	-168
Verksamhetens nettoresultat	-893	270	704	1 144
Finansnetto	250	283	1	0
Resultat före extraordinära poster	-643	553	705	1 144
Dispositioner och skatt	0	-30	0	0
Periodens/Årets resultat	-643	523	705	1 144

Balansräkning	Augusti 2024	Augusti 2023	Bokslut 2023
Anläggningstillgångar	257	390	334
Omsättningstillgångar	10 270	10 428	13 154
S:a tillgångar	10 527	10 817	13 488
Eget kapital	9 022	8 937	8 317
Avsättningar	0	0	0
Skulder	1 505	1 880	5 171
S:a eget kapital, avsättning & skulder	10 527	10 817	13 488

Verksamhetsbeskrivning

Vattenpalatset Vänerparken Aktiebolag har till uppgift att driva äventyrsbad med kompletterande serviceutbud samt varmbassäng.

Verksamheten styrs av beslutade ägardirektiv.

Antalet badande har minskat jämfört med 2023. Vi har en nedåtgående trend redan från januari. Under juli minskade antalet besökande med ca 30% jämfört med 2023 vilket kopplas till hur vädret sett ut. Under augusti har badet varit stängt för underhåll under tre veckor, jämfört med en vecka under 2023, vilket också innebär minskat antal gäster jämfört med 2023.

Under året har Vattenpalatset påbörjat en övergång till Vänersborgs kommuns IT-miljö, vilket innebär att vi nu är anslutna till kommunens nätverk på Vattenpalatset. Nya datorer och licenser har införskaffats för att säkerställa en modern

och säker arbetsmiljö för våra anställda. Som en del av detta har vi även lanserat en ny webbsida, då den tidigare sidan inte längre uppfyllde kraven på tekniskt skydd och säkerhet.

Samtliga anställda kommer framöver att få tillgång till datorer samt individuella e-postadresser, vilket stärker vår interna kommunikation och effektivitet. Utöver detta har vi under året digitaliserat den ekonomiska redovisningen för att för enkla och förbättra den administrativa hanteringen.

Vi har även genomfört en rekrytering under perioden för att möta verksamhetens behov av kompetens och bemanning.

Ekonomiskt utfall och prognos perioden

För 2024 beviljades ett förlusttäckningsbidrag om

10 086 tkr samt beviljades ansökan om extra medel om 430 tkr för att möta de investeringsbehov som finns.

Under perioden januari-augusti har intäkterna totalt sett ökat, men detta beror enbart på ökat driftsanslag. Verksamhetens övriga intäkter, framför allt i cafeterian och äventyrsbadet, har minskat. På helåret beräknas intäkterna bli ca 1 mkr lägre än budgeterat, och ca 557 tkr högre än utfallet 2023 men det då till följd av ökat driftsanslag.

Kostnaderna för perioden är ca 838 tkr högre i jämförelse med föregående år.

Det beror dels på ökade administrativa kostnader, men även ökade lokalkostnader, kostnader för reparation och underhåll, nyinköp av programvaror och ökade inköpspriser på varor.

Den andra delen av kostnadsökningen i jämförelse med 2023 är personalkostnader, vilket fanns med i budgeten. Det var nödvändigt att införa schemaförändringar för att möta lagkrav och främja en god arbetsmiljö.

På helåret beräknas verksamhetens kostnader bli 19 922 tkr, vilket är något lägre än budgeterat (20 135 tkr). Det beräknade underskottet beror främst på vikande intäkter.

Enligt Vattenpalatsets senaste prognos förväntas årets resultat uppgå till -643 000 kronor.

Tack vare tidigare års sparade vinster bedöms det som att verksamheten klarar av det beräknade underskottet både resultat- och likviditetsmässigt.

Vattenpalatset arbetar aktivt med åtgärder för att förbättra resultatet under resterande del av året för att få fler badgäster genom fler simskolor än tidigare, erbjudanden och differentierade priser på vardagar, samarbeten med andra företag och organisationer samt marknadsföring på sociala medier. Därtill planeras för fler aktiviteter såsom vattengympa och badkalas.

Investeringar

Planerade investeringar under 2024 beräknas till totalt 332 tkr, varav 72 tkr redan har lagts ner på en ny fiberdragning. Verksamheten planerar även att köpa ett nytt pooltäckte för ca 100 tkr då nuvarande är trasigt, renovering av trappa samt inredning av ett personalrum, om ca 100 tkr för att hålla en god arbetsmiljö. En faktura från Vänersborgs kommun väntas gällande ny IT-utrustning på ca 60 tkr.

Nätaktiebolaget Biogas i Brålanda AB

Ordförande: Bo Carlsson (C)

Vice ordförande: Tommy Christensson (M)

VD: Ingmar Johansson

Resultaträkning	Boksluts- prognos	Bokslut 2023	Utfall aug 2024	Utfall aug 2023
Verksamhetens intäkter	378	363	252	242
Verksamhetens kostnader	-120	-116	-82	-64
Avskrivningar	-214	-214	-143	-143
Verksamhetens nettoresultat	44	33	28	35
Finansnetto	-34	-24	-22	-24
Resultat före extraordinära poster	10	9	5	12
Dispositioner och skatt	0	0	0	0
Periodens/Årets resultat	10	9	5	12

Balansräkning	Augusti 2024	Augusti 2023	Bokslut 2023
Anläggningstillgångar	4 693	4 907	4 836
Omsättningstillgångar	464	383	387
S:a tillgångar	5 157	5 290	5 223
Eget kapital	2 571	2 553	2 565
Avsättningar	0	0	0
Skulder	2 586	2 738	2 658
S:a eget kapital, avsättning & skulder	5 157	5 290	5 223

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget bildades 2009-03-04 och ägs av Vänersborgs kommun 73 procent, Melleruds kommun 18 procent och Biogas Brålanda AB 9 procent.

Bolagets verksamhet består av att bygga, äga och förvalta gasledningsnät för biogas inom Vänersborgs och Melleruds kommuner med syfte att säkerställa tillgången på biogas för Vänersborgs och Melleruds kommuners egna fordon och kommunernas invånare.

Under 2024 har ingen ytterligare utbyggnad av gasledningar gjorts.

Framtid

Det pågår förändringar inom AB Biogas Brålanda som kommer att påverka bolagets framtid. Styrelsen och vd planerar och utreder Nätaktiebolagets framtid med avseende på detta.

Norra Älvsborgs Räddningstjänst

Ordförande: Dan Nyberg (S)

Vice ordförande: Pia Fogelberg (M)

Förbundschef: Hans Därnemyr

Resultaträkning	Bokslutsprognos	Bokslut 2023	Utfall aug 2024	Utfall aug 2023
Verksamhetens intäkter	133 787	130 994	88 721	94 249
Verksamhetens kostnader	-134 667	-123 568	-87 842	-89 752
Avskrivningar	-4 615	-7 692	-3 061	-5 068
Verksamhetens nettoresultat	-5 495	-266	-2 182	-571
Finansnetto	495	611	363	365
Resultat före extraordinära poster	-5 000	344	-1 819	-206
Dispositioner och skatt	0	0	0	0
Periodens/Årets resultat	-5 000	344	-1 819	-206

Balansräkning	Augusti 2024	Augusti 2023	Bokslut 2023
Anläggningstillgångar	96 922	83 429	84 001
Omsättningstillgångar	23 654	33 353	38 008
S:a tillgångar	120 576	116 783	122 009
Eget kapital	28 319	29 310	30 138
Avsättningar	75 311	68 547	65 483
Skulder	16 947	18 926	26 387
S:a eget kapital, avsättning & skulder	120 576	116 783	122 009

Verksamhetsbeskrivning

Händelser av väsentlig betydelse.

Omvärldsfaktorer påverkar verksamheten ekonomiskt vilket medfört att direktionen, i samråd med medlemskommunerna, och på grund av synnerliga skäl beslutade om en budget i obalans för år 2024 med ett prognostiserat underskott på -5 000 tkr, att täcka med medel ur eget kapital. Flertalet av våra uppdrag går inte att prioritera ner, eller bort, på grund av krav enligt lagstiftning. Finansieringen av verksamheten ses över i processen för sammanslagning mellan NÄRF och Räddningstjänsten Mitt Bohuslän (RMB).

Bildandet av Räddningstjänsten Fyrbodal

Direktionen har under våren skickat beslutsunderlag avseende bildandet av ett nytt gemensamt

förbund med Räddningstjänsten Mitt Bohuslän (RMB) till medlemskommunerna. Samtliga sju kommuner i de två nuvarande förbunden fattande i juni beslut om bildandet av Räddningstjänsten Fyrbodal från 1 januari 2025. Parallellt pågår flera olika processer i verksamheten för att få detaljer på plats inför årsskiftet.

Förändrade arbetstider

Arbetstidsnämnden meddelande under våren delbeslut för förbundets ansökan om dispens där dispens beviljades för semesterperioden juni till augusti 2024. Under hösten har nämnden meddelat avslagsbeslut på övriga delar i ansökan. Utifrån genomförd risk- och konsekvensanalys samt innehåll i beslut från arbetstidsnämnden sker arbete med omställning för nytt arbetstidsschema och för att säkerställa nödvändig bemanning.

Avveckling av sotningsverksamheten

Sotningsverksamheten har avvecklats och lämnats över till Trollhättan och Färgelanda kommun. Avslut av verksamheten skedde 31 maj men under andra tertialet har arbete genomförts för att avsluta alla administrativa delar. Bilar och utrustning har sålts av löpande och är så gott som slutfört.

Räddningstjänstuppdrag

Totalt har 762 räddningstjänstuppdrag utförts fördelade per medlemskommun enligt följande; 47 Färgelanda, 83 Mellerud, 355 Trollhättan och 278 Vänersborg.

	2020	2021	2022	2023	2024
Trafikolycka	99	124	97	88	104
Brand i fordon	60	56	42	37	29
Brand i byggnad	86	90	82	62	81
Brand i skog och mark	52	29	69	39	15
IVPA	75	66	78	89	71
Suicid*	26	19	13	22	23

Statistik/urval av vanligaste händelsetyperna vid ut alarmering jan- aug jmf år 2020-2024. *Räddningstjänsten larmas då fara för suicid kan antas och då händelsen sker utomhus. Statistiken för suicid visar på det antal uppdrag som förbundet varit ute på, inte antalet suicider som genomförts. Flera uppdrag kan avse samma individ.

Ekonomiskt utfall och prognos perioden

För perioden redovisar NÄRF ett resultat om -1 820 tkr (-206 tkr aug 2023). Enhet sotning är inkluderad i resultatet.

Räddningstjänstens resultat uppgår till -1 030 tkr (297 tkr aug 2023) och enhet sotnings resultat uppgår till -789 tkr (-503 tkr aug 2023).

Soliditeten uppgår till 23,49 procent, att jämföras med år 2023 då soliditeten var 25,10 procent vid samma period.

Likviditeten för perioden uppgår till 4 408 tkr, ev. kommer lån att krävas för ny- och reinvesteringar under året.

Påverkan på resultat

En stor post som påverkar resultatet, men positivt är justeringen av avskrivningstider där utfallet är 2 693 tkr lägre än budgeterat. Resultatet påverkas också positivt av lägre pensionskostnader än beräknat, minskad reduktionsplikt på diesel med 30 procent och förseningar i leveranser av investeringar.

Högre löneökningar än budgeterat samt vissa nya tjänster påverkar utfallet negativt med ca 950 tkr på lönesidan. Dessutom har budget för övertid överskridits med 530 tkr

Semesterskulden tillsammans med kompledighet beräknas till totalt 6 968 tkr, en minskning som påverkar resultatet positivt med 773 tkr.

Från hösten och resten av året förväntas konsultkostnader och systemkostnader att öka till cirka 1 000–1 500 tkr men då främst bestå i hjälp med att starta nya eller sammanfoga befintliga system.

Förväntad framtida utveckling

Räddningstjänst

Årsprognosen för räddningstjänst visar ett minusresultat på -5 000 tkr. Prognosen utgår ifrån att verksamheten bedrivs utan avvikande händelser som påverkar ekonomin. Underskottet ska enligt beslut täckas av eget kapital.

Avveckling Enhet sotning

Budgeten för året för enhet sotning har visat en drift fram till 31 maj, därefter avvecklingskostnader fram till sista september. Samt att det krävs vissa system för att kunna göra en slutlig avräkning för verksamheten i slutet av året. Prognosen visar på ett nollresultat, under förutsättning att berörda ägarkommuner skjuter till ett extra ägar-tillskott. Verkligt resultat exkl. tillskott förväntas bli ca -900 tkr.

Investeringar

Planerade investeringar följer i allt väsentligt planen, dock med smärre avvikelser i leveranstider. Totala investeringar per 31 augusti uppgår till 12 959 tkr Total investeringsbudget är 30 701 tkr varav 2 316 tkr är överflyttade från 2023.

Fyrstads Flygplats AB

Ordförande: Peter Eriksson (M)

Vice ordförande: Benny Augustsson (S)

VD: Josef Khan

Resultaträkning	Boksluts- prognos	Bokslut 2023	Utfall aug 2024	Utfall aug 2023
Verksamhetens intäkter	40 432	41 672	21 949	23 140
Verksamhetens kostnader	-39 448	-39 144	-27 196	-22 484
Avskrivningar	-2 113	-2 047	-1 399	-1 385
Verksamhetens nettoresultat	-1 129	481	-6 646	-729
Finansnetto	-325	-105	-195	-45
Resultat före extraordinära poster	-1 454	376	-6 841	-774
Dispositioner och skatt	0	-84	0	0
Periodens/Årets resultat	-1 454	292	-6 841	-774

Balansräkning	Augusti 2024	Augusti 2023	Bokslut 2023
Anläggningstillgångar	19 397	19 720	19 312
Omsättningstillgångar	6 545	4 091	10 033
S:a tillgångar	25 942	23 811	29 345
Eget kapital	5 855	11 629	12 696
Avsättningar	1 741	1 799	1 741
Skulder	18 346	10 383	14 908
S:a eget kapital, avsättning & skulder	25 942	23 811	29 345

Verksamhetsbeskrivning

Linjetrafiken under årets första 8 månader visar på en mindre nedgång i antalet landningar (285) och passagerare (9 691) jämfört med januari-augusti 2023 (322 resp. 10 221), vilket är i linje med inrikesflyget i Sverige vars totala passagerarantal har minskat med 12% under andra kvartalet 2024 jämfört med motsvarande period 2023. Nedgången har kompenseras av Västflyg med något färre avgångar under våren till Stockholm/Bromma vilket resulterat i en ökning av kabinfaktorn. Av säsonsdestinationerna Visby och Sälén/Trysil, har linjen till Visby sett en stark ökning med hög kabinfaktor och extrainsatta avgångar som följd. Intäkterna ligger under budget primärt pga. färre avgångar/vecka samt lägre passagerarantal än budgeterat.

Beredskapsuppdraget för samhällsviktigt flyg har

medfört 63 ambulanstransporter (75 motsvarande period 2023) samt 11 andra samhällsviktiga flygningar såsom Försvarmakt och Polis (20). Beredskapsersättningen är enligt avtal med Trafikverket, men ersättningsnivån är lägre än budgeterat och täcker inte fullt ut flygplatsens kostnader för beredskapshållning.

Fraktverksamheten ligger på en betydligt lägre nivå (39 landningar) jämfört med 2023 (196 landningar). Löpande kontakt har tagits med berörda aktörer som är väldigt nöjda med flygplatsen, men som informerar att nedgången beror på konjunkurläget och tillfälligt minskat behov av tidskritiska transporter. Vi fortsätter med att sälja förnybart bränsle (SAF) och detta kompenserar upp intäkten i posten övriga flygplatsintäkter.

Med anledning av att flygplatsbolaget i år fyller 40 år, anordnades ett flygdagsevenemang 30-31

augusti 2024, vilket blev väldigt lyckat med ca 6 500 besökare. I samband med detta offentliggjordes styrelsens beslut om ett namnbyte av flygplatsen till Göteborg Stallbacka Airport.

Ekonomiskt utfall och prognos perioden

Av delårsbokslutet per den 31 augusti 2024 framgår att verksamheten så här långt visar ett underskott om ca 6 841 tkr, detta beror primärt på det försenade statliga driftbidraget för år 2024, vilket flygplatsen i likhet med övriga icke-statliga regionala flygplatser skulle ha erhållit under våren detta år. Förra året var motsvarande siffra ett underskott om 774 tkr.

Alla hangarplatser är uthyrda och caféets verksamhet bedrivs i samma takt jämfört med motsvarande period 2023. Ersättningssystemet för säkerhetskontroll, GAS, och för CN ligger i nivå med budget.

Den stora frågan som vi fortfarande väntar på nu är Trafikverkets beslut i frågan om hur det statliga driftstödet ska fördelas mellan de berättigade icke statliga flygplatserna. Beslutet är nu taget av regeringen, men förordningen gäller först från 1 augusti, vilket är först då Trafikverket kommer att börja arbeta med stödet. Det kommer därför dröja till hösten innan vi vet hur mycket pengar vi får och även vilken resultateffekt beslutet får för flygplatsen. Vi har i vår budget beräknat ett driftbidrag om 8 500 tkr för år 2024. Förseningen har och påverkar inte bara bolagets resultat utan även likviditeten. Ett behov av ett tillfälligt kapitaltillskott kan vara nödvändig till dess att det statliga driftbidraget har betalats ut

Verksamhetsanslag från ägarkommunerna uppgår till 5 500 tkr för hela året och är i enligt med budget. Personalkostnaderna ligger över budget med anledning av främst dubbla lönerelaterade kostnader för VD och före detta VD. Bruttoinvesteringar för perioden uppgår till 1 483 tkr där den största posten avser lastrumsbagageröntgen. Per den 30 juni utnyttjas 10 263 tkr av beviljade krediter om totalt 14 000 tkr. Soliditeten uppgår till 26 %. Mot årsslut väntas ett resultat nära noll och en tämligen förbättrad likviditet, förutsatt att Trafikverket tillskjuter hela driftbidraget enligt budget.

Det sakkunniga biträdets yttrande om delårsrapport

Till revisorerna i Vänersborgs kommun (org.nr 212000-1538)

Vi har utfört en översiktlig granskning av resultat och ställning i delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, den översiktliga beskrivningen av kommunens drift- och investeringsverksamhet samt noter för Vänersborgs kommun för perioden 2024-01-01-2024-08-31.

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta och presentera denna delårsrapport i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vårt ansvar är att uttala en slutsats grundad på vår översiktliga granskning.

Den översiktliga granskningens inriktning och omfattning

Vi har utfört vår översiktliga granskning i enlighet med *Standard för kommunal räkenskapsrevision, Översiktlig granskning av delårsrapport*. En översiktlig granskning består av att göra förfrågningar, i första hand till personer som är ansvariga för finansiella frågor och redovisningsfrågor, att utföra analytisk granskning och att vidta andra översiktliga granskningsåtgärder. En översiktlig granskning har en annan inriktning och en betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har.

De granskningsåtgärder som vidtas vid en översiktlig granskning gör det inte möjligt för oss att skaffa oss en sådan säkerhet att vi blir medvetna om alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en revision utförts. Den uttalade slutsatsen grundad på en översiktlig granskning har därför inte den säkerhet som en uttalad slutsats grundad på en revision har.

Det sakkunniga biträdets granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen

Vår granskning har utförts enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse" och i tillämpliga delar "Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper" i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Detta innebär att vår granskning av den förenklade förvaltningsberättelsen har en annan inriktning och betydligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Grund för en uttalad slutsats med reservation

Som framgår av delårsrapportens Not 1 Leasing på sidan 16 har Vänersborg kommun inlett en översyn av leasingavtal avseende hyresfastigheter, och det är sannolikt att delar av den leasing som nu redovisas som operationell kommer att övergå till att redovisas som finansiell leasing. Översynen är inte avslutad, varför en beloppsmässig effekt inte är möjlig att fastslå.

En omklassificering till finansiell leasing innebär att balansomslutningen påverkas genom att anläggningstillgång respektive långfristig skuld redovisas för berörda leasingobjekt. Denna effekt bedömer vi kunna bli väsentlig för kommunens balansräkning, och därigenom även på nyckeltal

som påverkas av densamma. Nettoeffekten på resultaträkningen bedöms inte bli väsentlig, men delar av kostnaderna kommer att omklassificeras från Verksamhetens resultat till Resultat efter finansiella poster.

Uttalanden med reservation

Grundat på vår översiktliga granskning har det, med reservation för den omständighet som beskrivits i föregående stycke, inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att den bifogade delårsrapportens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, den översiktliga beskrivningen av kommunens drift- och investeringsverksamhet samt noter inte, i allt väsentligt, är upprättade i enlighet med LKBR.

En förenklad förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Då koncernföretagens delårsrapportering, som legat till grund för den sammanställda redovisningen, inte har varit föremål för översiktlig granskning har vi inte kunnat genomföra vår granskning enligt "Instruktion för granskning av sammanställda räkenskaper" i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. De sammanställda räkenskaperna har därmed inte varit föremål för granskning och vi uttalar oss därför inte beträffande sammanställda räkenskaper.

Undertecknande

Göteborg den 11 oktober 2024

Ernst & Young AB

Marcus Gustafson
Ansvarigt sakkunnigt biträde

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

CARL MARCUS HANS GUSTAFSON

Ansvarigt sakkunnigt biträde

Serienummer: a498f869fc055c[...]a782159d9d750

IP: 147.161.xxx.xxx

2024-10-11 08:54:20 UTC

Detta dokument är digitalt signerat genom **Penneo.com**. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datorgenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>** Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>

Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Delårsrapport per 2024-08-31

Vänersborgs kommun

1. God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

- Varje kommun ska enligt kommunallagen ha riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning. Målen ska utvärderas i delårsrapport och årsredovisning. Fullmäktiges, kommunstyrelsens och revisorernas roll illustreras i figuren nedan:

1

Fullmäktige beslutar om mål för god ekonomisk hushållning.

2

Kommunstyrelsen utvärderar målen i delårsbokslutet och gör en prognos över måluppfyllelsen för helåret.

3

Revisorerna bedömer om resultaten i delårsrapport är förenliga med de mål fullmäktige beslutat.

Revisorerna bedömer också om kommunen väntas klara kravet på en ekonomi i balans.

2. Kommunfullmäktiges definition av god ekonomisk hushållning

- Kommunfullmäktige har i *Mål- och resursplan 2024-2026* (fastställd 21 juni 2023) beslutat om fyra finansiella mål och fem verksamhetsmässiga inriktningsmål för god ekonomisk hushållning.
- Kommunfullmäktige har i juni 2024 beslutat om *Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper*. Av riktlinjen framkommer följande kriterier för vilken måluppfyllelse som krävs för att uppnå god ekonomisk hushållning:
 - *”För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska mer än hälften av de finansiella målen, samt minst hälften av inriktningsmålen uppnås”*
 - *Inriktningsmålen mäts genom att nämnderna föreslår förväntade resultat som är kopplade till de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas förslag till förväntade resultat i samband med beslutet om mål- och resursplanen. Ett inriktningsmål anses uppfyllt när övervägande andel av de förväntade resultaten är uppnådda eller delvis uppnådda.*

3. Kommunstyrelsens uppföljning av god ekonomisk hushållning och balanskrav

- Kommunstyrelsen följer upp samtliga kommunfullmäktiges mål.
 - Två av fyra finansiella mål prognostiseras att uppnås för året.
 - Samtliga fem verksamhetsmässiga mål prognostiseras att uppnås för året. Bedömningen baseras på att 12 förväntade resultat prognostiseras att delvis uppnås och 36 förväntade resultat prognostiseras att uppnås.
- Kommunstyrelsen bedömer att en god ekonomisk hushållning inte förväntas uppnås, eftersom kravet på att mer än hälften av de finansiella målen ska uppnås inte uppfylls.
- Kommunens prognostiserade balanskravsresultat är 22 mnkr.

4. Vår bedömning

- Vår bedömning är att kommunen efterlever kraven på redovisning och beräkning av balanskravsresultatet samt förväntas efterleva kommunallagens krav på en ekonomi i balans.
- **Vår samlade bedömning är att kommunen inte förväntas uppnå en god ekonomisk hushållning år 2024.** Detta utifrån att endast två av fyra finansiella mål prognostiseras att uppnås. Samtliga verksamhetsmässiga inriktningsmål prognostiseras att uppnås.

11 oktober 2024

Rebecka Rask, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Mikaela Gretzer, kvalitetssäkrare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Revisorerna i Vänerns kommun

Till: Fullmäktige i Vänerns kommun
Organisationsnummer: 212000–1538

Revisorernas bedömning av delårsrapport 2024-08-31

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2024-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten.

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen av god ekonomisk hushållning har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet, av våra sakkunniga biträden. Granskningen av räkenskaperna har genomförts av sakkunnigt biträde i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevision.

Vid vår granskning har vi särskilt iakttagit följande:

- Kommunen efterlever kraven på redovisning och beräkning av balanskravsresultatet samt förväntas uppfylla kravet på en ekonomi i balans år 2024.
- Två av fyra finansiella mål prognostiseras att uppnås. Samtliga verksamhetsmässiga inriktningsmål prognostiseras att uppnås.
- Kommunen förväntas inte uppnå en god ekonomisk hushållning år 2024. Detta eftersom fullmäktiges krav om att mer än hälften av de finansiella målen ska uppnås för att god ekonomisk hushållning ska anses föreligga inte uppfylls.

Revisorernas samlade bedömning är att resultatet i delårsrapporten inte är i enlighet med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning. Detta eftersom enbart två av fyra finansiella mål prognostiseras att uppnås.

För information om de iakttagelser som gjorts i granskningen hänvisas till bifogad granskning av balanskravet och god ekonomisk hushållning 2024.

Vi har inhämtat det sakkunniga bitrådets yttrande rörande delårsbokslutet och ställer oss bakom de slutsatser som framgår av yttrandet. Ur bifogat yttrande vill vi särskilt lyfta fram de noteringar som återfinns avseende finansiell leasing.

Bilagor:

Det sakkunniga bitrådets yttrande om delårsrapport 2024.
Granskning av balanskravet och god ekonomisk hushållning delårsrapport 2024.

Datum enligt digital signatur

Gunnar Lidell
Ordförande

Magnus Cassel
Vice ordförande

Kate Giaever

Arne Kindberg

Sven Erik Larsson

Doris Rudén

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Kate Margareta Giaever

Undertecknare

Serienummer: 8148230a4428b6[...]e855857310f6d

IP: 2.69.xxx.xxx

2024-10-11 11:20:06 UTC

ARNE KINDBERG

Undertecknare

Serienummer: 3775e5e04f0fa9[...]3d6353c0d85bd

IP: 95.203.xxx.xxx

2024-10-11 11:34:35 UTC

SVEN ERIK LARSSON

Undertecknare

Serienummer: 674ea45c8071b8[...]758630f46fe52

IP: 195.67.xxx.xxx

2024-10-11 12:54:42 UTC

MAGNUS CASSEL

Undertecknare

Serienummer: 8bb6e0bccf50bd[...]12586df5cc48d

IP: 90.226.xxx.xxx

2024-10-11 17:04:25 UTC

DORIS RUDÉN

Undertecknare

Serienummer: 894fb95eaafb9d[...]121dc07f32b02

IP: 213.204.xxx.xxx

2024-10-12 09:38:34 UTC

Leif Gunnar Lidell

Undertecknare

Serienummer: eb46c39993370b[...]38eb73b5b0c97

IP: 81.232.xxx.xxx

2024-10-12 14:23:10 UTC

Penneo dokumentnyckel: JKSZL-QEATM-EH3PE-U7TLU-FD2AH-IKJ4C

Detta dokument är digitalt signerat genom **Penneo.com**. Den digitala signeringsdatan i dokumentet är säkrad och validerad genom det datorgenererade hashvärdet hos det originella dokumentet. Dokumentet är låst och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. All kryptografisk information är innesluten i denna PDF, för framtida validering om så krävs.

Hur man verifierar originaliteten hos dokumentet

Detta dokument är skyddat genom ett Adobe CDS certifikat. När du öppnar

dokumentet i Adobe Reader bör du se att dokumentet är certifierat med **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com> Detta garanterar att dokumentets innehåll inte har ändrats.

Du kan verifiera den kryptografiska informationen i dokumentet genom att använda Penneos validator, som finns på <https://penneo.com/validator>

§ 179

Delårsrapport april 2024 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund - NÄRF

KS 2024/353

Beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, nedan benämnd NÄRF, har den 29 maj 2024 beslutat att godkänna tertialrapport för perioden januari-april 2024. NÄRF beslutade även att översända tertialrapporten till medlemskommunerna för kännedom med hänvisning till att förbundet, på grund av synnerliga skäl, lagt en budget i obalans för 2024.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-09-23 § 132
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-09
- Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund Sammanträdesprotokoll för Direktionen 2024-05-29
- Tertialrapport januari till april 2024 – korrigerad
- Powerpointpresentation 2024-05-29

§ 132

Delårsrapport april 2024 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund - NÄRF

KS 2024/353

Beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, nedan benämnd NÄRF, har den 29 maj 2024 beslutat att godkänna tertialrapport för perioden januari-april 2024. NÄRF beslutade även att översända tertialrapporten till medlemskommunerna för kännedom med hänvisning till att förbundet, på grund av synnerliga skäl, lagt en budget i obalans för 2024.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-09
- Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund Sammanträdesprotokoll för Direktionen 2024-05-29
- Tertialrapport januari till april 2024 – korrigerad
- Powerpointpresentation 2024-05-29

2024-09-09

Dnr: KS 2024/353

Handläggare

Johan Högmark
johan.hogmark@vanersborg.se
0521 72 26 05

Mottagare

Kommunfullmäktige

Delårsrapport april 2024 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund - NÄRF

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, nedan benämnd NÄRF, har den 29 maj 2024 beslutat att godkänna tertialrapport för perioden januari-april 2024. NÄRF beslutade även att översända tertialrapporten till medlemskommunerna för kännedom med hänvisning till att förbundet, på grund av synnerliga skäl, lagt en budget i obalans för 2024.

Underlag

- Förbundsledningens sammanträdesprotokoll 2024-05-29
- Tertialrapport januari till april 2024 – korrigerad
- Powepoint presentation 2024-05-29

Pernilla Bertilsson

Kontorschef, Juridik- och
säkerhetskontoret

Sändlista

Handläggare av ärendet

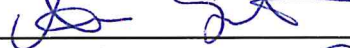

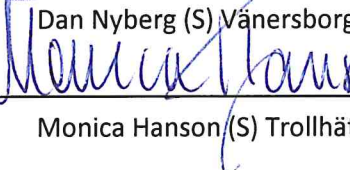
Sammanträdesprotokoll för Direktionen NÄRF

Plats och tid	Norra Älvsborgs Räddningstjänst Onsdag 29 maj 2024 kl.09:00-11.30 Melleruds brandstation
Beslutande	Dan Nyberg (S) Vänersborg, ordförande Pia Fogelberg (M) Trollhättan, vice ordf. Henrik Harlitz (M) Vänersborg Monica Hanson (S) Trollhättan Roland Björndahl (M) Mellerud
Tjänstgörande ersättare	Ann Blomberg (C) Färgelanda ersätter Ingo Asplund (L)
Övriga deltagande Ersättare	Malin Tell (S) Vänersborg, ej tjänstgörande Göran Svensson (MBP) Vänersborg, ej tjänstgörande
Tjänstepersoner	Markus Green, tf. förbunds-/räddningschef Anders Gillek stf. räddningschef Ann Gustavsson, förbundssekreterare Anne-Lie Severinsson, HR-ansvarig
Övriga	Fredrik Edkvarn, Kommunal Daniel Bäck, BRF Caroline Larsson, Sveriges Ingenjörer

Utses att justera Monica Hanson (S) Trollhättan

Justeringens
plats och tid Brandstationen Trollhättan

Underskrifter
Sekreterare Paragraf 25-32
Ann Gustavsson
Ordförande
Dan Nyberg (S) Vänersborg
Justerande
Monica Hanson (S) Trollhättan

Bevis om tillkännagivande av justerat protokoll

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ: Direktionen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Sammanträdesdatum: 2024-05-29

Protokollet anslaget under tiden: 2024-05-30 – 2024-06-23

Förvaring av protokollet: Brandstationen, Trollhättan

Underskrift
Ann Gustavsson

Utdragsbestyrkande

§ 25 Närvarokontroll/upprop

Upprop genomfördes för kontroll av närvaro och beslutanderätt för mötet.

§ 26 Val av justerare

Direktionen har att välja protokollsjusterare för sammanträdet.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att välja Monica Hanson (S) Trollhättan att justera protokollet.

§ 27 Rapporter/skrivelser

a) Förbundschefens rapport från verksamheten

Markus Green, tf. förbunds-/räddningschef informerade direktionen om:

- Utveckling av utbildnings- och övningsverksamheten
- Arbetstidsförändringen, fortsatt arbete med omställningen
- Gemensamt kommunalförbund, arbete inom förbundsbildningsprocess
- Medarbetarenkät (heltid), redovisades av Anne-Lie Severinsson HR-ansvarig
Temperaturmätning kommer även genomföras för RIB-personal framgent.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

b) Tertialrapport jan-apr 2024, ekonomiskt nuläge

Markus Green tf. förbunds-/räddningschef, lämnade en redogörelse över periodens resultat och avvikelser från budget. Förbundet redovisar ett resultat om -1 349 tkr, varav räddningstjänst -1 046 tkr och enhet sotning -303 tkr. Prognosen för helåret visar på ett underskott för 2024 på cirka -6 432 mkr, varav räddningstjänst prognostiseras -5 032 tkr och enhet sotning -1 400 tkr.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att godkänna tertialrapport jan-apr 2024 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Direktionen beslutade att tertialrapport jan-april 2024 ska sändas till revisorerna och medlemskommunerna för kännedom då förbundet, på grund av synnerliga skäl, lagt en budget i obalans år 2024.

c) Dispensansökan/arbetstider

Förbundet har inte mottagit något svar på dispensansökan än.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

- d) Återkoppling från extra ägarsamråd 15 april 2024
Monica Hanson (S) Trollhättan, och Henrik Harlitz (M) Vänersborg, lämnade en redogörelse över behandlade ärenden vid extra ägarsamråd 15 april 2024; förslag till förbundsordning och reglemente för förbandsbildning.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

- e) Tillsyn av förbundets verksamhet
Markus Green tf. förbunds-/räddningschef lämnade en rapport över inkomna protokoll från tillsynsmyndigheterna efter genomförda tillsyner i verksamheten.
- i. Tillsyn av kommunens arbete enligt LSO
Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) meddelat beslut efter genomförd tillsyn (MSB 2023-14625) där myndigheten beslutar att under september 2024 följa upp omfattningen av förbundets tillsynsverksamhet, samt följa upp hur verksamheten långsiktigt planeras för att säkerställa en omfattning i enlighet med föreskriften.
 - ii. Räddningsledningssystem, MSB
Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap har inte meddelat beslut efter tillsyn. Förbundet är inne i ett intensivt utvecklingsarbete vad gäller ledningscentralen.
 - iii. Enligt Säkerhetsskyddslagen, Länsstyrelsen
Förbundet lämnar muntlig rapport kring, av Länsstyrelsen i Västra Götaland, genomförd tillsyn enligt Säkerhetsskyddslagen. Förbundet inväntar beslut från tillsynsmyndigheten.
 - iv. Föreerade områden (MIFO fas 1-2)
Information om, de på förbundet, ställda krav på undersökningar av föreerade områden (MIFO fas 1-2) har sedan tidigare informerats om till direktionen. Frågan om ansvars- och kostnadsfördelning är lyft till medlemskommunerna att avgöra vid ägarsamråd.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporterna.

- f) Avveckling av sotningsverksamhet, Färgelanda och Trollhättan
Sotningsverksamheten upphör i förbundets regi 31 maj 2024. Förbundet bedömer att fyra månader inklusive en semesterperiod (jun-aug) är rimligt för att hinna avveckla all verksamhet.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

- g) Regionsgemensam avtalsmall i väntan på ambulans (IVPA)
Strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden har godkänt förslag till ny regiongemensam avtalsmall avseende i väntan på ambulans (IVPA), protokoll 2024-03-27 §48 dnr SSN 2023-00134. Beslut om avtal med lokal räddningstjänst fattas av respektive sjukhusförvaltning.

Befintligt IVPA-avtal mellan Västra Götalandsregionen och förbundet har varit gällande från 2016-01-01 och tills vidare.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

§ 28 Bildandet av Räddningstjänsten Fyrbodalen

Dan Nyberg (S) Vänersborg, ordförande, och Markus Green, tf. förbunds-/räddningschef, informerade direktionen om processen inför beslut i medlemskommunerna om bildandet av Räddningstjänsten Fyrbodalen.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att notera informationen till protokollet.

§ 29 Beslut om samverkansavtal e-arkiv Väst

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) org.nr. 222000-0950 har tagit emot samverkansavtal avseende samverkan e-arkiv Väst för beslut och digitalt undertecknande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse avseende samverkan e-arkiv Väst, NÄRF (2024-05-20, dnr 5030-2023-267-9)
- Utskottsbeslut NÄRF 2023-06-12, dnr 5030-2023-267-2 (beslut om deltagande i ny upphandling, avsikt att bli part i avtal inklusive central organisation)
- Protokollsutdrag direktionen NÄRF 2024-04-04, dnr 5010-2024-14-8 §18 (Beslut om ansvarig för digital signering av samverkansavtal, ordförande)
- PM 2024-04-29, ämne: Beslutsunderlag samverkansavtal e-arkiv Väst
- Samverkansavtal 2024 v1.0
- Ansvarsfördelning e-arkiv Väst v1.0
- Exempel på tjänsteskrivelse nytt samverkansavtal e-arkiv Väst

Direktionen föreslås besluta att

- att ingå samverkansavtal för e-arkiv Väst enligt det förslag som kommit in till förbundet
- att ordförande enligt tidigare beslut 2024-04-04, dnr 5010-2024-14-8 §18 ansvarar för att underteckna samverkansavtalet.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att

- att ingå samverkansavtal för e-arkiv Väst enligt det förslag som kommit in till förbundet
- att ordförande enligt tidigare beslut 2024-04-04, dnr 5010-2024-14-8 §18 ansvarar för att underteckna samverkansavtalet.

§ 30 Delegationsärenden

Förteckning över beslut fattade med stöd av direktionens delegationsbeslut.
Avser ärenden för perioden 2024-04-01 till 2024-05-15, nr 151–199.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

§ 31 Begäran om anstånd att inkomma med förslag till taxor 2025.

Förbundet lämnade en begäran till direktionen om att få anstånd med att inkomma med förslag till taxor 2025. Förbundet behöver avvakta beslut i ärende om förbundssammanslagning. Dessutom råder olika rutiner i beslutsfattande i de båda förbunden vad gäller fastställande av taxor.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att bevilja förbundet anstånd att inkomma med förslag till taxor 2025.
Direktionens beslut ska meddelas till medlemskommunerna för kännedom.

§ 32 Övriga frågor

Direktionen beslutade att nästa sammanträde (19 juni) ska genomföras i Vänersborg.

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund

Tertialrapport

1 januari- 30 april 2024

Dokumentnamn:

Typ av dokument: Delårsrapport	Beslutad av: Direktionen
Diarienummer: 5010-2024-14-15 §27b	Antagen av:
Datum för beslut: 2024-05-29	Senast uppdaterad: 2024-06-17 (<i>Korr. lönerrevision 2024</i>)
Relaterade styrdokument:	

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

www.brand112.se

Telefon: 0521-26 59 00

E-post: info@brand112.se

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse	4
Händelser av väsentlig betydelse.....	5
Bildandet av nytt gemensamt förbund.....	5
Förändrade arbetstider.....	5
Lönerevision 2024.....	5
Ingångna avtal.....	6
Räddningsuppdrag.....	6
Myndighetsutövning.....	7
Utredning PFAS vid brandstationerna.....	7
Ledningsplats.....	8
Brandstationer Vänersborgs kommun.....	8
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	9
Periodens resultat.....	9
Verksamhetens förväntade utveckling.....	10
Räddningstjänst.....	10
Enhet sotning.....	10
Uppföljning av verksamhetsmål.....	11
Balanskravsresultat.....	15
Finansiella rapporter	16
Resultaträkning.....	16
Balansräkning.....	18
Notförteckning.....	19
Investeringsredovisning.....	24

Förvaltningsberättelse

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) är ett kommunalförbund som består av fyra medlemskommuner, Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg. Inom det geografiska upptagningsområdet bor cirka 115 000 invånare. Vi har totalt cirka 240 anställda fördelade på två heltids- samt sju deltidstationer.

I denna förvaltningsberättelse lämnar förbundet information om förvaltning av kommunalförbunden i enlighet med 11 kap. lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, med syfte att ge en övergripande och tydlig bild av verksamheten under perioden 1 januari till 30 april 2024.

Illustration A. Karta över förbundets geografiska upptagningsområde. På kartan ingår även kommunområdena för övriga medlemmar i räddningsledningssystemet.

Händelser av väsentlig betydelse

Omvärldsfaktorer fortsätter ge ekonomisk påverkan på verksamheten, vilket medfört att direktionen på grund av synnerliga skäl beslutat om en budget i obalans år 2024. För året prognostiseras ett underskott på -5 032 tkr, att täcka med medel ur eget kapital.

Förbundet har på flera sätt visat att ett ökat ägartillskott måste till för att få en ekonomi i balans. Flertalet av våra uppdrag går inte att prioritera ner, eller bort, på grund av krav enligt lagstiftning. Finansieringen av verksamheten ses över i processen för en eventuell sammanslagning mellan NÄRF och Räddningstjänsten Mitt Bohuslän (RMB).

Bildandet av nytt gemensamt förbund

Direktionerna i NÄRF och RMB har färdigställt de beslutsunderlag som ska ligga till grund för kommunernas beslut inför bildandet av ett nytt gemensamt förbund. Beslutsunderlagen har skickats vidare till samtliga sju kommuner för vidare hantering och beslutsfattande. Först när respektive kommun meddelat beslut kan ett nytt förbund från 1 januari 2025 komma att bli ett faktum. Även om formellt beslut ännu inte fattats kring sammangåendet mellan förbunden, pågår ett arbete med förberedelser i den riktningen.

Förändrade arbetstider

Från oktober 2023 gäller som huvudregel att medarbetare i kommuner och regioner ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod, och att arbetspass ska följas av dygnsvila. Förbundet har ansökt om dispens från Allmänna bestämmelser § 13 mom. 5 och motsvarande bestämmelse i bilaga R avseende planerad arbetstidsförläggning för anställda i utryckningsorganisationen som i dag arbetar enligt bilaga R i sin anställning. Utgångsläget är att verksamheten är sårbar och att det finns ett ansvar att säkerställa skydd för liv, hälsa, egendom och miljö i vårt samhälle – dygnet runt, året runt.

Tf. förbunds-/räddningschef fattade beslut om att tillfälligt bibehålla den befintliga schemaläggningen för operativ personal även efter 1 februari 2024, i väntan på svar avseende förbundets dispensansökan. Beslutet togs efter samråd med lokala fackliga parter och utifrån förankring med förbundsledning samt direktion.

Arbetstidsnämnden meddelade i februari ett delbeslut där förbundet beviljades dispens för att, under semesterperioden juni-augusti 2024, förlägga arbetspass upp till 24 timmar inom ramen för ordinarie arbetstidsförläggning. Nämnden meddelade vidare i april att prövningen av förbundets dispensansökan bordlagts och att de kommer kontakta förbundet när ärendet tas upp på nytt. Avvaktan av beslut skapar utmaningar kring bemanningsfrågor. Arbetsgruppen arbetar parallellt, i avvaktan på nämndens beslut, intensivt med att ta fram en schemalösning som följer bestämmelserna.

Lönerevision 2024

Industrins märke är satt till 3,3 procent, så också förbundets utrymme för lönerevision 2024. Nya avtal är klara för medlemmar inom Sveriges ingenjörer, Ledarna och Vision. Kommunals centrala avtal för 2024 bygger på två delar; en individgaranti på 450 kronor och ett utrymme på 535 kronor vilket gör att avtalet ger totalt 985 kronor. För räddningstjänstpersonal i beredskap (RIB) beslutade parterna att prolongera nuvarande avtal tills de var klara med sin process.

Utfallet för våra RIB-anställda är 3,3 % i genomsnitt. För de som är anställda enligt Allmänna bestämmelser samt på Bilaga R är det genomsnittliga 3,77%. Det gör att årets genomsnittliga lönerrevision hamnar på ett utfall mellan 3,3% och 3,77%. Utifrån avtalens utformning samt RIB-avtalets upp och nedgångar utifrån utfall i antalet insatser, utbildningstimmar samt övrig arbetstid går det inte räkna ut ett exakt utfall förrän efter årets utgång.

Ingångna avtal

Konsultuppdrag

Förbundet har, i samverkan med Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän, tecknat ett avtal med Thijssen Konsult AB avseende uppdrag kring rådgivning och analysarbete inför plan om sammangående av kommunalförbunden NÄRF och RMB.

SOS Alarm AB

Förbundet har omförhandlat nytecknat samverkansavtal BAS 2 för år 2024 med SOS Alarm AB att, från 1 oktober 2024, utökas till ett BAS 1-avtal.

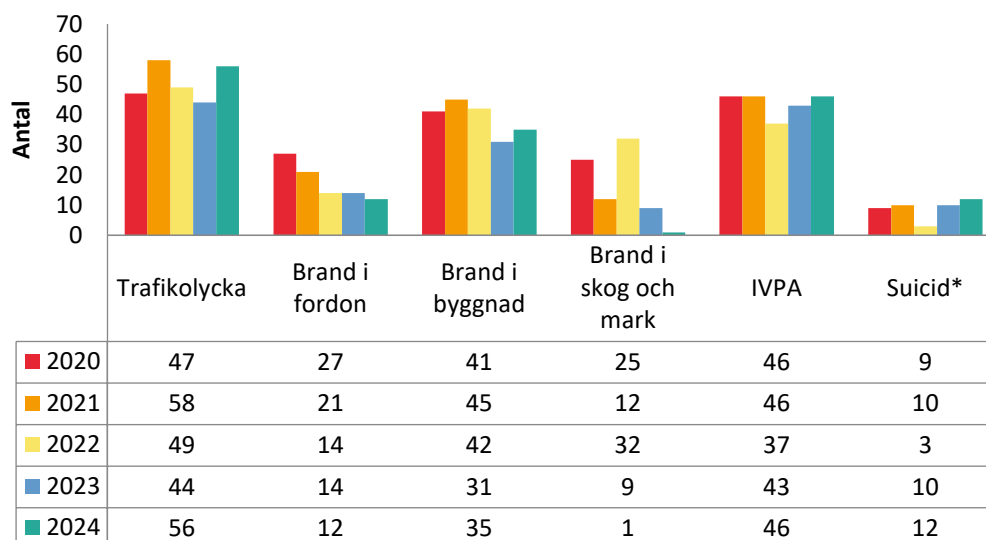
Räddningsuppdrag

Totalt har 346 räddningstjänstuppdrag utförts under perioden, fördelade per medlemskommun enligt följande: 18 Färgelanda, 44 Mellerud, 167 Trollhättan, 117 Vänersborg. Andelen automatiska brandlarm (47 styck) i förhållande till total larmmängd utgör 13 procent.

Utmärkande händelser under perioden:

- 2024-01-12 Brand i batterilager, Trollhättan
- 2024-01-15 Tågolycka, förstärkningslarm till RMB
- 2024-02-23 Väderrelaterade händelser - stormblåst
- 2024-03-22 Brand i byggnad med butik och lägenheter, Mellerud
- 2024-04-18 Pågående dödligt våld (PDV), falsklarm om skjutning, Trollhättan

Diagram 1. De vanligaste händelsetyperna januari-april 2024, jämförelse år 2020–2023

* Kommentar suiciduppdrag: Räddningstjänsten larmas då fara för suicid kan antas och då händelsen sker utomhus. Statistiken för suicid visar antalet uppdrag som förbundet varit på, inte antal genomförda suicider.

Myndighetsutövning

Tillsyns-, tillstånds- och remisshantering

Förbundet bedriver tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) och lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Enhet samhällsskydd har genomfört 94 tillsynsbesök, samt utfärdat 17 tillstånd avseende brandfarlig vara och ett tillstånd för explosiv vara. Huvudsakliga brister vid tillsyn LSO berör utrymningsmöjligheter. En vanlig brist vid tillsyn LBE är utredningen av risker vid hantering av brandfarliga och explosiva varor.

Förbundet har, som sakkunnig i brandskyddsfrågor åt medlemskommunerna i bygglov och serveringstillstånd samt till Polismyndigheten rörande tillståndsansökningar, upprättat 93 remissvar. De flesta remissvar handlar om lokalers lämplighet ur brandskyddssynpunkt och om räddningstjänstens möjlighet till insats.

Sotning och brandskyddskontroller

Förbundet utför sotning och brandskyddskontroller inom Färgelanda kommun och Trollhättans Stad. Avtalen med dessa medlemskommuner upphör, utifrån direktionens uppsägning, snart att gälla. Från 1 juni 2024 övergår uppdraget till andra entreprenörer. Förbundet har utifrån kommunal tidsplan för övergången tagit fram en åtgärdsplan för avveckling och upphörande av sotningsverksamhet i vår regi. Läs mer under förväntad utveckling, enhet sotning sid. 10.

Under perioden har 1 590 brandskyddskontroller genomförts fördelade per kommun enligt följande: 524 Färgelanda och 1 066 Trollhättan. Detta motsvarar ett utfall om 48,7 procent av de totalt inplanerade kontrollerna för året, att sättas i jämförelse med att förbundets uppdrag upphör den 31 maj. Inga förelägganden har utfärdats till fastighetsägare.

Rengöring har skett vid 2 298 tillfällen fördelade per kommun enligt följande: 280 Färgelanda och 2 018 Trollhättan. Detta motsvarar ett utfall om 43,34 procent av de totalt inplanerade rengöringarna för året, att sättas i jämförelse med att förbundets uppdrag upphör den 31 maj.

Under perioden har en skorstensfejartekniker och en skorstensfejare sagt upp sig och avslutat sin anställning hos förbundet. På grund av personalbrist i egen organisation har förbundet upphandlat hjälp av extern entreprenör inom sotningsbranschen. Förutom att egen personal inom enhet sotning utför rengöring och brandskyddskontroll, sker besök hos kund genom Sotningstjänst i Väst AB eller deras underbiträden; Hisingens Sotnings AB och Sotningsgruppen Västra Skaraborg AB. Avtalet upphör vid beslutad verksamhetsövergång. I januari låg förbundet efter i arbetet med utförandet av brandskyddskontroller i frist med ungefär ett halvårs arbetsinsats med ordinarie styrka. Tack vare entreprenörerna ligger arbetet nu i fas och förbundet kan lämna över en verksamhet där uppdragen är utförda.

Tre händelser med soteld har inträffat, bidragande orsak är troligen tjärbildning på grund av felaktig eldning.

Utredning PFAS vid brandstationerna

Samtliga medlemskommuner har meddelat förbundet krav på att utreda förekomst av föroreningar, så kallad MIFO-undersökning, avseende PFAS på brandövningsplatser. Kraven har föranlett dialoger mellan förbundet och respektive miljöförvaltning samt

inom direktion och ägarsamråd kring omfattning av undersökningskrav och ansvars- och kostnadsfördelningar. Detta då räddningstjänstverksamhet historiskt sett både bedrivits i enskild kommuns regi, samt som kommunalförbund. Frågan om ansvars- och kostnadsfördelning är ännu inte avgjord.

Ledningsplats

Efter genomförd lokalplaneringsprocess pågår nu en upphandlingsprocess avseende ny ledningscentral i Trollhättan. Arbetet drivs av Kraftstaden Fastigheter i Trollhättan AB och sker i samverkan med förbundet, Trollhättans Stad och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Brandstationer Vänersborgs kommun

Förstudien för en ny brandstation i Vänersborg avslutades 2023. Kommunstyrelsen i Vänersborg har beslutat om en ny brandstation i den kommungemensamma lokalförsörjningsplanen för åren 2025–2034. Dialog pågår med förbundet om lämplig lokalisering. Beslut om förslaget till investeringsmedel för markinköp under 2025 tas av kommunfullmäktige i juni 2024.

Parallellt pågår ett utredningsarbete av akuta arbetsmiljörisker i befintliga lokaler. Arbetet syftar till att sammanställa de brister som finns och målsättningen är att i en prioriteringsordning åtgärda brister som anses vara mest akuta för att upprätthålla en god arbetsmiljö. Arbetet utförs av en konsult på uppdrag av kommunen och förbundet är delaktiga under hela processen med utsedda representanter.

Beträffande brandstationen i Brålanda har en dialog startats emellan förbundet och kommunen om nödvändiga Anpassningar för att uppnå ändamålsenliga lokaler. Bland annat finns stora behov av ombyggnation av vagnhall samt omklädningsrum med tillhörande hygienutrymmen. Detta är åtgärder som krävs för att förbundet ska klara av att bedriva en trygg och effektiv verksamhet, nu och i framtiden.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Förbundet påverkas i stor omfattning av hur medlemskommunernas ekonomi ser ut. Medlemsbidragets höjning på 2,6 procent motsvarar en ökning med 2 393 tkr jämfört med 2023. Inflationstakten enligt KPI mars 2024 ligger på 4,1 procent och indikerar en viss nedgång (statistik från SCB), men detta ger ingen kännbar effekt för de ekonomiska förutsättningar som krävs.

Periodens resultat

För perioden redovisas ett negativt resultat om -1 349 tkr för perioden vilket dock är ett överskott mot budget med 317 tkr jämfört med budgeterat underskott -1 667 tkr. Räddningstjänst avviker från budget med 621 tkr och enhet sotning ingår med -303 tkr. Utfall avseende enhet sotning fördelas mellan Trollhättan och Färgelanda enligt procentuell andel av de totala intäkterna baserat på förra årets utfall. För år 2024 är fördelningen, Trollhättan Stad 75 procent och Färgelanda kommun 25 procent.

Avseende negativt balanskravsresultat år 2023 inom enhet sotning, har detta till viss del reglerats genom att fakturera faktiskt underskott från 2022 och prognosticerat underskott 2023 till berörda kommuner för vilka uppdraget utförs. Slutlig reglering av ekonomin inom sotningsverksamheten kommer ske med kommunerna efter att verksamheten helt avvecklats.

Personalrelaterade kostnader

Årets lönerrevision hamnar på ett utfall mellan 3,3% och 3,77%. Pensionsutbetalningar ca 650 tkr varav lönedel 459 tkr på helår.

Semesterlöneskulden har ökat med 1 287 tkr sedan årsskiftet, vilket är helt normalt då förbundet brukar ha en skuld till de anställda innan sommarsemestrarna kommit i gång. Personalens löner är cirka 500 tkr över budget och övertidskostnader 250 tkr över budget, det vill säga totalt 750 tkr.

En trolig orsak till delar av de ökade övertidskostnaderna är att båda höjdfordonen i Vänersborg och Trollhättan har varit på service och reparation vid flertalet tillfällen under våren vilket innebär inkallning och övertid på den stationen som har sitt höjdfordon kvar. Det vill säga när Vänersborgs höjdfordon är ur tjänst av någon anledning så kallar man enligt rutin in en personal extra i Trollhättan för att bemanna upp höjdfordonet där så det kan åka i båda städerna och "vice versa".

För personal som genomför olika kompetensutbildningar via Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) sker fakturering först efter avslutad kurs. Förbundet har därav inga uppkomna kostnader för dessa i tertiäl 1. Årsprognos för verksamheten är enligt ett visst underskott.

Låneskuld

Låneskulden uppgår till 23 tkr och avser leasing av ett fordon och bastu som tillhör enhet sotning. Dessa poster regleras i samband med avveckling av sotningsverksamheten.

Likviditet

Likviditeten uppgår till 11 376 tkr. Största posterna avseende re- och nyinvestering utgörs av en planerad leverans av ytterligare tre släckbilar under året, vilket medför en försämrad likviditet som på sikt kan leda till att lån behöver tas under nästa år.

Redovisning av större utgiftsposter under kommande period:

8 000 tkr	Månadens utgift för löpande utgifter, bör alltid finnas på kontot
20 136 tkr	Planerade investeringar se investeringsredovisning

Verksamhetens förväntade utveckling

Årsprognosen för förbundet visar på ett negativt resultat på totalt -6 432 tkr. Det bör tas i beaktan att osäkerheten kring hur omvärldssituationen kommer att påverka förbundet, både vad gäller intäkter och kostnader, gör det svårt att ge en mer utförlig prognos.

Räddningstjänst

Årsprognosen för räddningstjänst visar på att året förväntas avslutas med ett negativt resultat på -5 032 tkr. Prognosen utgår ifrån att verksamheten bedrivs utan avvikande händelser som påverkar ekonomin ytterligare.

Under året sker investeringar för cirka 30 mkr varav 17 mkr avser tre släckbilar.

Den största posten utgör löneökningar från 2023 som blev betydligt över uppräknings och ger ett underskott på 1 517 tkr, även de högre löneökningarna för 2024 kommer ge negativ effekt. Två stationschefer har anställts till en obudgeterad kostnad på 1 540 tkr. El och fjärrvärme ökar i pris med cirka 600 tkr under året. IT ökar totalt med cirka 800 tkr, där 300 tkr utgör ökade licenskostnader och 500 tkr förändringar av befintliga IT-system både inom förbundet och inför/under samgåendet.

Under 2024 kommer utbildnings- och övningsverksamheten för den operativa verksamheten att reformeras för att leva upp till nutida krav på kvalitetssäkring. Tillsammans med RMB ges förutsättningar för att genomföra detta på ett effektivt och kvalitativt sätt som annars inneburit omfattande tjänsteköp från annan räddningstjänst.

Enhet sotning

Årsprognosen för enhet sotning visar att året förväntas avslutas med ett negativt resultat på -1 400 tkr. Redovisningen per kommun bygger på procentuell andel av total intäkt föregående år. Andel år 2023 för Trollhättan 75 procent och Färgelanda 25 procent kvarstår även för 2024 till dess att verksamheten är avvecklad.

Verksamhetens budget avser en verksamhet i drift till 31 maj, med vissa tillkommande avvecklingskostnader för stödsystem samt personalstöd från förvaltningsstab och enhet teknik. Dessa intäkter upphör i räddningstjänstens budget 30 september 2024. Förbundet bedömer att fyra månader inklusive en semesterperiod (jun-aug) är rimligt för att hinna avveckla all verksamhet. Inga nya investeringar görs, då verksamheten ska upphöra.

Förbundet har förhandlat en verksamhetsövergång där två skorstensfejare följer med över till, och anställs av Trollhättans Stads upphandlade entreprenör. En ansökan om stöd från omställningsfonden har beviljats för skorstensfejare som valt att byta karriärväg.

Uppföljning av verksamhetsmål

Förbundet har utifrån revisorernas synpunkter arbetat med att tydliggöra kriterier för god ekonomisk hushållning och målnivåer för bedömning av måluppfyllelse. Angivna mål kan komma att revideras på grund av omvärldsfaktorer, politiska beslut, eller i de fall ekonomiska eller verksamhetsmässiga krav uppstår som medför behov av förändring.

Varje verksamhetsmål har två olika målsättningar. Målnivå är utifrån de krav som finns i lagstiftning eller annan föreskriftstyrd verksamhet. Målnivå utifrån god ekonomisk hushållning (GEH*) är en nog bra nivå utifrån vad de ekonomiska ramarna tillåter.

God ekonomisk hushållning för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund innebär att de finansiella målen uppnås och att verksamhetsmålen nivå för god ekonomisk hushållning i huvudsak uppnås.

I tertialrapporten för januari-april 2024 redovisas en förenklad bedömning kring utfall och årsprognos avseende verksamhetsmålen. Kommentarer kring större avvikelser lämnas efter respektive tabell.

Tabell 1. Bedömning av periodens utfall

 Följer plan Prognos måluppfyllelse: hög	 Följer delvis plan Prognos måluppfyllelse: god	 Följer ej plan Prognos måluppfyllelse: otillräcklig
--	---	---

Finansiella mål

VERKSAMHETSMÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLNIVÅ	GEH*	Utfall T1
God soliditet	Soliditeten visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med egna medel och utgör den långsiktiga betalningsförmågan. Utvecklingen beror dels på förändring av eget kapital, dels på tillgångarnas värdeökning/värdeminskning.	≥30%	≥30%	23%
Kostnadstäckning	För varje enskilt år ska intäkterna överstiga kostnaderna enligt balanskravet.	100%	100%	98%
Betalningsförmåga på kort sikt (kassalikviditet)	I förbundets betalningsförmåga på kort sikt tar vi hänsyn till de disponibla likvida medlen som finns på banken samt i form av checkkredit.	100%	100%	310%
Hög självfinansieringsgrad av investeringar	Självfinansieringsgraden visar i vilken omfattning nya investeringar finansierats med egna medel.	≥85%	≥85%	100%

Förbundsledningens kommentar:

Soliditeten ligger under målet, förra året betalades bland annat två släckbilar ur kassan och årets investeringar är ovanligt höga. Då förbundet går med underskott överstiger inte intäkterna kostnaderna och förväntas heller inte göra det, då ett underskott på 6,4 mkr för förbundet totalt ligger i prognosen. Betalningsförmågan på kort sikt är än så länge god och investeringar betalas än så länge ur egna likvida medel.

Förebyggande – förmåga och verksamhet

VERKSAMHETSMÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLNIVÅ	GEH*	Utfall T1
7.1 Tillsyn lagen om skydd mot olyckor	Tillsynsverksamheten planeras och utförs enligt fastställd rutinbeskrivning, "Planering av tillsynsverksamheter".	100%	60%	
7.2.2 Kontinuerlig extern utbildning	Förbundet erbjuder externa parter olika typer av brandskyddsutbildningar.	90%	90%	
7.3 Rengöring och brandskyddskontroll.	Verksamheten inom rengöring och brandskyddskontroll för Färgelanda och Trollhättan ska vara avvecklad och överlämnad till upphandlad entreprenör.	Senast 1 juni	Senast 30 sep	
7.4.1 Samhällsplanering och remisser	Ärendenas handläggningstid är differentierade, stickprov på 10 % av de olika ärendetyperna. Samtliga stickprov ska rymmas inom ramen för angiven handläggningstid.	100%	90%	
7.4.2 Tillståndshantering och tillsyn enligt lagen om brandfarlig och explosiv vara.	Tillstånd ska handläggas inom 3+3 månader. Tillsynsverksamheten planeras och utförs enligt fastställd rutinbeskrivning, "Planering av tillsynsverksamheter".	100%	90%	

Förbundsledningens kommentar:

Tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor kommer inte att nå lagstiftarens krav och en målnivå om 100 procent genomförda tillsyner. Mål om god ekonomisk hushållning är i nivå för första halvåret.

Processen för avveckling av sotningsverksamheten löper på med många frågeställningar att lösa inför verksamhetsövergången. Arbetet fortskrider i stort enligt plan.

Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

VERKSAMHETSMÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLNIVÅ	GEH*	Utfall T1
8.1.1 Tillgång till egna resurser	Varje station ska hålla en bestämd beredskap vid varje tidpunkt.	100%	99%	
8.1.1 Tillgång till egna resurser	Föreskriftsstyrda övningar (varma och kalla rökövningar) ska genomföras av samtlig personal som rökdyker.	100%	100%	
8.1.1 Tillgång till egna resurser	Rullbandstest och hälsokontroller genomförs enligt plan och finns registrerade i Daedalos.	100%	100%	
8.1.3 Alarmering av räddningsorganet	Införande av Dynamisk Resurs Hantering (DRH) som möjliggör snabb och samtidig utalarmering av alla nödvändiga resurser. Systemet föreslår vilka resurser som ska larmas. Ska vara infört:	Senast 31 dec	Senast 31 dec	
8.1.3 Alarmering av räddningsorganet	Införande av systemstöd för att hantera teknik i ledningscentralen. Ska vara infört:	Senast 31 dec	Senast 31 dec	
8.1.5 Insatstider	Den genomsnittliga anspänningstiden får inte avvika mer än 10% i ett stickprovsurval.	100%	90%	
8.1.6 Samverkan med andra aktörer	Under 2024 ska ledning och specialister i NÄRF och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän (RMB) träffas i gemensamma utvecklingsmöten minst fyra gånger.	4 tillfällen	4 tillfällen	2 tillfällen
8.1.6 Samverkan med andra aktörer	Samtlig personal i ledningscentralen ska minst en gång per år hantera larm från redundant ledningscentral, även hantering under transport ska hanteras.	100%	100% (1 tillfälle)	
8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap	All personal ska informeras om krigsplacering och tillkommande arbetsuppgifter vid Räddningstjänst under höjd beredskap.	100%	80%	

Förbundsledningens kommentar:

Bemanningsituationen på förbundets stationer ser för tillfället relativt bra ut.

Rekrytering avseende RIB-stationer (deltid) är ett löpande arbete som hela tiden måste fortgå. I dagsläget är det framför allt stationen i Färgelanda som bör bemannas upp.

Föreskriftsstyrda övningar genomförs av samtlig personal som rökdyker. Rullbandstest och hälsokontroller genomförs enligt plan och finns registrerade i verksamhetssystem där det också följs upp löpande.

Införanden av dynamisk Resurs Hantering (DRH) följer tidsplanen, planerat startdatum 1 oktober 2024. Utbildning av personal genomförs under september månad.

Insatstider följs upp kontinuerligt och presenteras i slutet av året.

Utvecklingsmöten för ledning och specialister följer planen. Hittills har två tillfällen genomförts, ytterligare tillfällen är inplanerade före sommarperioden.

Målet med att samtlig personal i ledningscentralen ska hantera larm från annan ledningscentral under året, kan komma att ändras till att hantera larm till annan ledningscentral på distans. Detta arbete är ett projekt för att utöka kapacitet i respektive ledningssystem vid hög belastning.

Kraven på att planera för och arbeta med åtgärder för räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) samt civil beredskap och totalförsvaret har under de senaste åren ökat betydligt utan att förbundet har fått medel för tillkommande personalresurser för att hantera dessa krav. Arbete med grundläggande information och utbildning för personalen är påbörjat men sker inte i den omfattning som krävs.

Balanskravsresultat

Balanskravsresultatet är ett resultat där poster som inte härrör till den ordinarie verksamheten har rensats bort. Exempel på sådana poster är vinst eller förlust från värdepappershantering, försäljning av materiel/utrustning och fastighetsförsäljning.

Under perioden har förbundet sålt en del äldre inventarier för cirka 290 tkr. Förbundet har ingen resultatutjämningsreserv att ta hänsyn till. Balanskravet för året bedöms inte uppnås och blir cirka -5 482 tkr. Tertial 1 har reavinster uppgått till 284 tkr. Förbundet förväntar sig att sälja resterande bilar från enhet sotning samt utrustning därifrån. Värdet är osäkert och det är äldre fordon som är kvar till sist.

	Balanskravsutredning	Prognos 2024	2023	2022	2021	2020
	Årets resultat enligt resultaträkning	-5 032	344	-1 825	757	2 611
-	Samtliga realisationsvinster	-450	-373	-264	-207	-160
+	Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0	0
+	Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0	0
-/+	Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0	0	0
+/-	Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0	0	0
=	Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-5 482	-29	-2 089	550	2 451
-	Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0	0	0
+	Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0	0	0
=	Årets balanskravsresultat	-5 482	-29	-2 089	550	2 451

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Tabell 2. Resultaträkning (tkr) räddningstjänst inklusive enhet sotning.

(tkr)	Not	Utfall jan-apr 2024	Utfall Jan-apr 2023	Budget 2024 helår	Prognos 2024 helår	Bokslut 2023 helår
Verksamhetens intäkter	3	17 267	13 722	30 611	30 885	34 301
Medlemsavgift från kommuner	3	32 993	32 231	98 979	96 693	96 692
Verksamhetens kostnader	4	-50 393	-43 933	-126 190	-127 977	-123 568
Avskrivningar	5	-1 432	-2 487	-8 747	-8 695	-7 692
Verksamhetens nettokostnader		-1 564	-468	-5 346	-9 095	-266
Skatteintäkter		0	0	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämnings		0	0	0	0	0
Verksamhetens resultat		-1 564	-468	-5 346	-9 095	-266
Finansiella intäkter	6	218	157	350	380	631
Finansiella kostnader	7	-3	-2	-4	-4	-20
Resultat efter finansiella poster		-1 350	-313	-5 000	-8 719	344
Extra ordinära poster		0	0	0	0	0
Resultat		-1 350	-313	-5 000	-8 719	344

Tabell 3. Resultaträkning (tkr) räddningstjänst

(tkr)	Not	Utfall jan-apr 2024	Utfall jan-apr 2023	Budget 2024 helår	Prognos 2024 helår	Bokslut 2023 helår
Verksamhetens intäkter	3	14 524	12 210	26 945	26 945	29 397
Medlemsavgift från kommuner	3	32 993	32 231	98 979	98 979	96 692
Verksamhetens kostnader	4	-47 361	-42 253	-122 639	-122 671	-118 508
Avskrivningar	5	-1 403	-2 459	-8 635	-8 635	-7 564
Verksamhetens nettokostnader		-1 247	-271	-5 350	-5 382	18
Skatteintäkter		0	0	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämnings		0	0	0	0	0
Verksamhetens resultat		-1 247	-271	-5 350	-5 382	18
Finansiella intäkter	6	201	147	350	350	568
Finansiella kostnader	7	0	-1	0	0	-2
Resultat efter finansiella poster		-1 046	-124	-5 000	-5 032	583
Extraordinära poster		0	0	0	0	0
Resultat		-1 046	-124	-5 000	-5 032	583

Tabell 4. Resultaträkning (tkr) enhet sotning, Färgelanda och Trollhättan.

Avseende	Not	Utfall jan-apr 2024	Utfall jan-apr 2023	Budget 2024 helår	Prognos 2024 helår	Bokslut 2023 helår
Verksamhetens intäkter	3	2 743	1 511	3 667	3 940	4 904
Verksamhetens kostnader	4	-3 032	-1 679	-3 551	-5 306	-5 060
Varav avskrivningar	5	-29	-29	-112	-60	-129
Verksamhetens nettokostnader		-318	-197	4	-1 426	-284
Skatteintäkter		0	0	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning		0	0	0	0	0
Verksamhetens resultat		-318	-197	4	-1 426	-284
Finansiella intäkter	6	18	10	0	30	63
Finansiella kostnader	7	-3	-1	-4	-4	-18
Resultat efter finansiella poster		-303	-188	0	-1 400	-239
Extraordinära poster		0	0	0	0	0
Resultat		-303	-188	0	-1 400	-239

Balansräkning

Kostnader och intäkter per verksamhet (tkr)	Not	Utfall 240430	Utfall 230430	Prognos 2024 helår	Bokslut 2023 helår
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar		43 207	35 673	60 645	0
Mark byggnader, tekniska anläggningar	8	2 564	2 754	2 450	2 648
Maskiner och inventarier	9	38 195	31 977	58 195	29 858
Pågående investeringar maskiner och inventarier	10	2 448	943	0	8 216
Finansiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Långfristig fordran, medlemsavgift pensionsavsättning	11	52 565	37 308	52 565	43 279
Summa anläggningstillgångar		95 772	35 673	113 210	84 001
Bidrag till infrastruktur		0	0	0	0
Omsättningstillgångar		95 772	35 673	113 210	
Förråd mm		0	0	0	0
Fordringar	12	20 226	22 689	20 000	14 031
Kortfristiga placeringar		0	0	0	0
Kassa och bank	13	11 377	12 100	3000	23 977
Summa bidrag infrastruktur o omsättningstillgångar		31 603	72 098	23 000	38 008
SUMMA TILLGÅNGAR		127 375	107 771	136 210	122 009
EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	14	30 138	29 516	30 138	29 794
Årets resultat		-1 350	-313	-5 032	344
Resultatutjämningsreserv		0	0	0	0
Övrigt eget kapital		0	0	0	0
Summa eget kapital		28 789	29 203	25 106	30 138
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	15	75 538	58 095	75 538	65 483
Andra avsättningar		0	0	0	0
Summa avsättningar		75 538	58 095	75 538	65 483
Skulder					
Långfristiga skulder	16	23	24	12 000	44
Kortfristiga skulder	17	23 025	20 449	23 566	26 343
Summa skulder		23 049	20 472	35 566	26 387
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		127 375	107 771	136 210	122 009
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter		0	0		0
Ansvarsförbindelser		0	0		0
Pensionsförpliktelse som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar		0	0		0
Övriga ansvarsförbindelser		0	0		0
Summa panter och ansvarsförbindelser		0	0		0

Notförteckning

Not 1. Redovisningsprinciper

Förbundets redovisning upprättas enligt Kommunallag (2017:725) och enligt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, samt följer anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR.

Not 2. Uppskattningar och bedömningar

I noten ska väsentliga uppskattningar och bedömningar som ligger till grund för de finansiella rapporterna redovisas. För perioden har förbundet inte några sådana poster att redovisa.

Not 3–7. till resultaträkning

Not 3 Verksamhetens intäkter (tkr)	2024-04-30	2023-04-30
Försäljningsintäkter	2 759	243
Taxor och avgifter	2 324	3 701
Pensionsskuldförändring, individuell del	9 286	7 367
Hyror och arrenden	258	188
Sjukersättning, utbildningsersättning från MSB	0	0
Medlemsbidrag	32 993	32 231
<i>varav pensionsutbetalning</i>	<i>1 511</i>	<i>1 547</i>
<i>varav statsbidrag, ledning kommunal räddningstjänst</i>	<i>153</i>	<i>153</i>
<i>andel Färgelanda</i>	<i>3 401</i>	<i>3 318</i>
<i>andel Mellerud</i>	<i>3 643</i>	<i>3 551</i>
<i>andel Trollhättan</i>	<i>13 217</i>	<i>12 883</i>
<i>andel Vänersborg</i>	<i>11 222</i>	<i>10 931</i>
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	2 356	2 223
Försäljning av anläggningstillgångar	284	0
Summa verksamhetens intäkter	50 260	45 952

Not 4 Verksamhetens kostnader (tkr)	2024-04-30	2023-04-30
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	-29 777	-28 295
Pensionskostnader	-10 341	-9 087
<i>varav pensionskuldförändring</i>	<i>-9 286</i>	<i>-7 367</i>
Bidrag till Brandmännens idrottsförening samt C-	-33	-18
Köp av verksamhet	-2 338	-529
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	-508	-599
Inköp av material och varor	-2 414	-4 436
Inköp av tjänster	-4 411	-31
Övriga verksamhetskostnader	-569	-938
Summa verksamhetens kostnader	-50 393	-43 933

Not 5 Av- och nedskrivningar (tkr)	2024-04-30	2023-04-30
Avskrivning byggnader och anläggningar	-96	-90
Avskrivning maskiner och inventarier	-1 336	-2 397
Summa av- och nedskrivningar	-1 432	-2 487

Not 6 Finansiella intäkter (tkr)	2024-04-30	2023-04-30
Ränteintäkter	218	157
Summa finansiella intäkter	218	157

Not 7 Finansiella kostnader (tkr)	2024-04-30	2023-04-30
Räntekostnader på lån	-2	0
Övriga finansiella kostnader	-1	-2
Summa finansiella kostnader	-3	-2

Not 8–18. till balansräkning

Not 8 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2024-04-30	2023-04-30
Ingående anskaffningsvärde	4 651	4 560
Inköp	2	0
Försäljning	0	0
Utrangering	0	0
Utgående anskaffningsvärde	4 653	4 560
Ingående ack avskrivningar	-2 003	-1 716
Försäljningar	0	0
Utrangering	0	0
Överföringar	0	0
Årets avskrivningar	-86	-90
Utgående ack avskrivningar	-2 089	-1 807
Utgående redovisat värde	2 564	2 754
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	11	11

Not 9 Maskiner och inventarier	2024-04-30	2023-04-30
Ingående anskaffningsvärde	117 407	115 259
Inköp	7 040	1 613
Försäljning	-2 731	0
Utrangering	0	0
Överföring	0	0
Utgående anskaffningsvärde	121 716	116 871
Ingående ack avskrivningar	-87 549	-82 498
Försäljning	2 731	0
Utrangering	0	0
Överföring	0	0
Årets avskrivningar	1 297	-2 397
Utgående ack avskrivningar	-83 521	-84 895
Utgående redovisat värde	38 195	31 977
Därav finansiell leasing	0	32
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	9	9

Not 10 Pågående investeringar	2024-04-30	2023-04-30
Investeringar som löper över året	2 448	943
Utgående redovisat värde	2 448	943
Utgående redovisat värde samtliga anläggningstillgångar	43 207	35 673

Not 11 Långfristiga fordringar	2024-04-30	2023-04-30
Långsiktig fordran, medlemsavgift pensionsavsättning	52 565	37 308
Summa långfristiga fordringar	52 565	37 308

Not 12 Fordringar	2024-04-30	2023-04-30
Kundfordringar	11 065	12 585
Skattekonto, ingående moms	2 188	1 086
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6 973	9 019
Summa fordringar	20 226	22 689

Not 13 Kassa och bank	2024-04-30	2023-04-30
Bank och plusgiro	11 377	12 100
Summa kassa och bank	11 377	12 100

Not 14 Eget kapital	2024-04-30	2023-04-30
Ingående eget kapital	-30 138	-29 516
Årets resultat	1 350	313
Summa eget kapital	-28 789	-29 203

Not 15 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	2024-04-30	2023-04-30
Ingående avsättning till pensioner inklusive löneskatt	-65 483	-50 269
Nyintjänad pension	-10 055	-7 826
Summa avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	-75 538	-58 095

Not 16 Långfristiga skulder	2024-04-30	2023-04-30
Ursprunglig skuld, leasing av fordon, enhet sotning	-152	-152
Ingående amortering	142	120
Årets amortering leasing	7	9
Ursprunglig skuld Bastubygge sotningsenheten	-125	0
Ingående amortering	90	
Årets amortering bastu	14	0
Summa långfristiga skulder	-23	-24

Not 17 Kortfristiga skulder	2024-04-30	2023-04-30
Leverantörsskulder	-4 427	-2 101
Moms	-781	-333
Personalens skatter, avgifter och avdrag	-2 913	-3 115
Retroaktiva löner	-1 752	-1 780
Semester och övertidsskuld	-7 364	-7 520
Löneskatt	-794	-4 369
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-4 994	-1 230
Summa kortfristiga skulder	-23 025	-20 449

Not 18 Upplysning om kostnad för räkenskapsrevision	2024-04-30	2023-04-30
Kostnader för övrig revision	0	0
Kostnader för räkenskapsrevision	-50	-52
Förtroendevalda revisorer	-3	-6
Summa kostnad för räkenskapsrevision	-53	-58

Driftredovisning

Ekonomiskt utfall för respektive ansvarsområde, summor i tabellen redovisas i tkr.

Tabell 5. Driftredovisning och resultat för NÄRF, alla verksamheter.

Kostnader och intäkter per verksamhet	Årsbudget	Period budget	Utfall 240430	Avvikelse 240430
Intäkter	0	0	131	131
Kostnader	-554	-185	-458	-273
Direktion och revision	-554	185	-326	-142
Intäkter	94 524	31 508	31 511	3
Kostnader	-6 571	-2 190	-2 200	-10
Förbundsledning, HR och kommunikator	87 953	29 318	29 311	-6
Intäkter	481	160	234	74
Kostnader	-3 066	1 022	-1 001	21
Förvaltningsstaben	-2 585	-862	-767	95
Intäkter	4 172	1 391	1 265	-126
Kostnader	-10 185	-3 395	-3 104	291
Enhet ledningscentral	-6 013	-2 004	-1 839	165
Intäkter	3 151	1 050	1 013	-37
Kostnad	-697	-232	-221	11
Automatlarm	2 454	818	791	-26
Intäkter	3 628	1 209	1 012	-198
Kostnader	-62 558	-20 853	-20 489	364
Enhet beredskap	-58 930	-19 643	-19 477	166
Intäkter	874	291	710	419
Kostnader	-15 505	-5 168	-5 562	-394
Enhet teknik	--14 631	-4 877	-4 822	25
Intäkter	3 251	1 084	844	-239
Kostnader	-4 658	-1 553	-1 472	81
Enhet samhällsskydd	-1 407	-469	-629	-159
Intäkter	0	0	0	0
Kostnader	-3 192	-1 064	-980	84
Verksamhetsledning	-3 192	-1 064	-980	84
Intäkter	15 843	5 281	1 511	-3 770
Kostnader	-23 937	-7 979	-3 790	4 189
Finansförvaltning	-8 094	-2 698	-2 279	419
Intäkter	3 667	1 222	2 743	-1 521
Kostnader	-3 667	-1 222	-3 047	-1 824
Enhet sotning	-0	0	-303	-303
Summa intäkter totalt	129 591	43 197	40 975	-2 222
Summa kostnader totalt	-134 591	-44 864	-42 324	2 540
Resultat hela förbundet	-5 000	-1 667	-1 349	317

Direktionen gör ett underskott på cirka 100 tkr, vilket främst beror på processen för förbunds bildning och behovet av att ta in två konsulter som är behjälpliga; Thijssen Konsult AB för en del ekonomiska underlag och Prospero Samhällssäkerhet AB för förbundsordning. Konsulterna har genererat en kostnad på -140 tkr utanför årsbudget (RMB har samma kostnad).

HR gör ett underskott på cirka 100 tkr, vilket beror på att kostnader för företagshälsovård varit betydligt över budget. Vi har fått en extra kostnad på avgift företagshälsovård eftersom den lagstadgade hälsoundersökningen utökats med klättring på hög höjd. Vi kommer även ha fler nyanställningsundersökningar än beräknat då vi ska rekrytera ett femte skift och nya kollegor.

Ledningscentralen gör ett mindre överskott på 165 tkr, vilket beror på en mängd mindre poster, bland annat har ersättningsnivån som Orust får betala till ledningscentralen avseende operativ systemledning höjts till en mer rimlig nivå.

Det har inte varit lika många onödigt utlösta automatlarm under perioden som budgeterat, vilket i sig är glädjande, men som ger en negativ avvikelse mot budget på 261 tkr. Vi ser heller inte samma tillströmning av nya kunder som vi gjorde förra året.

Enhet beredskap följer i stort budget, med ett överskott på 166 tkr. Nu stundar dock sommaren med ökade ersättningar för arvodesanställd personal (RIB) när de tar beredskap under semesterperioden samt storhelgstillägg för midsommar. Förbundet hoppas klara sig ifrån händelser så som större skogsbränder, eller som ifjol översvämningar, under kommande delar av året.

Enhet teknik visar på en negativ avvikelse från budget på cirka 300 tkr där merparten beror på ett nytt och betydligt dyrare elavtal än tidigare. Förbundet hade turen att ha ett bundet elavtal under hela den stora el krisen och köpte då el för under 40 öre/kWh. Detta har nu ökat till drygt 80 öre/kWh ihop med ökade fjärrvärmekostnader om 17 procent. Vi hade även en ovanligt kall vinter som medfört att förbrukningen blev något högre under årets första månader.

Avseende fordon görs ett överskott på cirka 420 tkr. Dels beror det på försäljningar av äldre inventarier (290 tkr), dels på att bränslepriserna sänktes rejält i och med reduktionsplikten på diesel som gick ned runt 30 procent och ger en positiv avvikelse från budget om 110 tkr. Därtill har vi inte fått de tre nya bilarna än som personal ska övas upp på, och medför mer kostnader för körningar.

IT följer i princip budget just nu, men har aviserat att flertalet av förbundets licenser går upp under året. Så fort positivt besked lämnats i förbunds bildningsfrågan kommer också mer IT-relaterade kostnader att uppstå för att sammanfoga eller byta ut system inför en gemensam IT-miljö.

Enhet samhällsskydd följer även de i princip budget just nu, men externutbildning gör uppvisar ett negativt utfall mot budget om 150 tkr, man har bara fått in 50 procent av de intäkter som budgeterats för. Den sista tiden har dock antalet utbildningar ökat något igen efter en trög start i början av året. Kostnaderna för lokalhyror har med detta blivit lägre än budgeterat, då behov av att hyra extern lokal för utbildningar inte varit så stort, utan följer omfattningen.

Finansförvaltning uppvisar en positiv avvikelse om 418 tkr, vilket främst beror på lägre avskrivningstider. Pensionsutbetalningarna är 178 tkr lägre än budget och semesterlöne-

skulden påverkar stort negativt. Ränteintäkter avviker positivt från budget med 83 tkr, men förväntas följa budgeten på helåret i och med ankomsten av tre brandbilar som gör att saldot på bankkontot försvinner.

Avskrivningarna avviker positivt från budget med 1 362 tkr för perioden. Förändringen av avskrivningstider har medfört att avskrivningarna blivit betydligt mindre då många investeringar fått en förlängd livslängd. Med tillämpningen av nya regler kommer mer att tas på driften och överskottet kommer då här till stor del flyttas till teknik och IT. Lån behöver troligen tas i slutet av året för att finansiera den tredje och sista brandbilen i år.

Driftskostnader som härrör till ledningscentralen fördelas mellan NÄRF och Räddningstjänsten Mitt Bohuslän (RMB) enligt fördelningsnycklar.

Investeringsredovisning

Investeringsplanen grundar sig på en femårig plan, som i sin tur har utgångspunkt i förbundets uppdrag och specificerade förmågor i handlingsprogrammet. Avsteg från planen kan ske vid oförutsedda händelser, exempelvis vid påverkan av omvärldsfaktorer såsom materielbrist och leveransförseningar, som förbundet inte kan råda över.

Direktionen beslutade i februari att investeringsbudget för de investeringar som inte kunnat avslutas år 2023 skulle överflyttas till investeringsbudget år 2024 till ett belopp om totalt 2 316 tkr. Bakgrunden är att de långa leveranstider som finns hos leverantörer påverkat förbundet så man inte har hunnit färdigställa vissa investeringar under fjolåret. Detta belopp tillkommer därmed till årssumman för 2024.

Direktionen har antagit ett nytt reglemente för anläggningstillgångar och avskrivningar. Reglerna harmonierar med rekommendationerna från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR), samt lever upp till vad revisorerna efterfrågat. Översynen har även lett till att avskrivningstider synkroniserats med övriga förbund i Räddsam VG/andra kommuner.

Tabell 6 Investeringsbudget 2024 med ekonomisk plan 2025–2026, NÄRF räddningstjänst

Kategori, belopp redovisas i tkr	2024	2025	2026
1 Teknik	3 540	2 315	3 075
2 Lokaler	2 100	100	400
3 Fordon	21 150	17 450	9 050
4 Friskvård	100	100	100
6 IT-stöd	795	630	1 440
SUMMA	27 685	20 595	14 065

Tabell 7 Investeringsbudget 2024 med ekonomisk plan 2025–2026, NÄRF-RMB LC54 Fyrbodol

Kategori, belopp redovisas i tkr	2024	2025	2026
1 Teknik	400	50	0
2 Lokaler	0	0	0
3 Fordon	0	0	0
6 IT-stöd	300	1 150	0
SUMMA	700	1 200	0

Tabell 8 Pågående investeringar, redovisas med budgeterat belopp

Inv.nr	Benämning	Budget (tkr)	Livslängd (år)
9124-05	Larmställ	600	5–10
9124-06	Räddningsverktyg för trafikolycka	1 050	10–15
9124-07	Övertrycksfläkt utryckningsmaterial	180	10–15
9124-16	Andningsskyddsutrustning	275	10–20
9124-18	Brandmaterial utryckning	540	10–15
9324-01	Facelift XWZ408 Släckbil	100	ca 10
9324-02	Facelift BMF284 Släckbil	100	ca 10
9324-03	Facelift CXK637 Släckbil	100	ca 10
9324-04	Facelift BMF302 Släckbil	100	ca 10
9324-09	Släckbil Bas 1 - Scania 1	5 830	20
9324-10	Släckbil Bas 1 - Scania 2	5 830	20
9324-11	Släckbil Bas 1 - Scania 3	5 830	20
9324-17	Stationsfordon - VW Transporter	650	10
	Summa budget, pågående investeringar	21 185	

Tabell 9 Genomförda och avslutade investeringar under perioden

Inv.nr	Benämning	Anskaffningspris (tkr)	Livslängd (år)	Anskaffningsdatum
9521-28	Tillägg – arbetsmiljö/insatsstöd LC Fyrbodal	2	1,5	2021 (rättning)
9323-08	Släckbil BAS 1 MSB – Högsäter	3 774	20	2024-03-01
9323-08	Släckbil BAS 1 MSB – Högsäter, material	210	10	2024-03-01
9323-07	Släckbil BAS 1 MSB – Färgelanda	3 774	20	2024-05-01
9323-07	Släckbil BAS 1 MSB – Färgelanda, material	187	10	2024-05-01
9124-08	IR kamera – rökdykning/livräddning	257	5	2024-03-01
9124-15	Handbrandsläckare – Presto	36	10	2024-03-01
9124-14	Brandslang	83	5	2024-04-01
95323-11	Beredskapsfordon VBIB LC Fyrbodal	622	10	2024-04-01
9324-12	Personbil – VW buss (9 personer)	739	10	2024-05-01
	Summa avslutade investeringar	9 685		

Total budget för investeringar är 30 701 tkr, men redan är avslutade och startade investeringar uppe i 30 870 tkr. Dock har förbundet inte sett slutsumman för startade investeringar ännu, utan hoppas kunna hålla ramen.

Tertialrapport

2024-01-01 –2024-04-30

Resultat 2024-04-30 samt årsprognos

Förbundet visar på ett negativt resultat på totalt **-1.350 tkr** för perioden

Räddningstjänst: **-1.046,3 tkr**

Enhet sotning: **-303,3 tkr**

Förbundets resultat mot budget är ett svagt positivt resultat på **317 tkr**

Räddningstjänst: **620,5 tkr**

Enhet sotning: **-303,3 tkr**

Prognosen för helår visar på ett negativt resultat på totalt **-6 432 tkr**

Räddningstjänst: **-5 032 tkr**

Enhet sotning: **-1 400 tkr**

Positiva avvikelser från budget 2024-04-30

Några större poster som påverkar resultatet positivt

Avskrivningar	1.362 tkr
Försäljning äldre inventarier	290 tkr
Pensionsutbetalningar är	178 tkr
Bränslekostnader	110 tkr
Ränteintäkter	83 tkr

Negativa avvikelser från budget 2024-04-30

Några större avvikelser från budget som påverkar resultatet negativt

Ökad semesterlöneskuld	-1.287 tkr
Personalkostnader	-750 tkr (varav övertid -250 tkr)
El och fjärrvärme	-300 tkr
Onödiga larm	-261 tkr
Konsulter vid förbunds bildning	-140 tkr (RMB har samma summa)

Varför underskott i årsprognosen?

SAP R pensionsavtal brandmän	459 tkr
El 2-årsavtal ökar med ca 140 % från 34 öre till 82 öre	441 tkr
Fjärrvärme prisökning ca 20 %	130 tkr
MSB utbildningar	125 tkr
Ökade IT-kostnader	295 tkr
Fattas i uppräknig av löner	1.517 tkr
Digitala löner RIB	100 tkr
Personal- och ekonomisystem	300 tkr
Digitala kundunderlag Daedalos	75 tkr
Pensionsadministration	50 tkr
Personalförändringar (2 stationschefer)	1.540 tkr

**Totalt underskott
-5.032 tkr**

Investeringar utförda under perioden

Tillägg - Arbetsmiljö/insatsstöd LC54	2 tkr
Släckbil Bas 1 MSB - Högsäter	3 774 tkr
Släckbil Bas 1 MSB - Högsäter - Materiel	210 tkr
Släckbil Bas 1 MSB - Färgelanda	3 774 tkr
Släckbil Bas 1 MSB - Färgelanda - Materiel	187 tkr
IR Kamera - Rökdykning/livräddning	257 tkr
Handbrandsläckare - Presto	36 tkr
Brandslang	83 tkr
Beredskapsfordon VBiB LC54	622 tkr
Personbil - VW Buss 9 personer	739 tkr
TOTALT:	9.685 tkr

Investeringsplan år 2024-2026

NÄRF, räddningstjänst	År	År	År
Kategori	2024	2025	2026
1 Teknik	3 540	2 315	3 075
2 Lokaler	2 100	100	400
3 Fordon	21 150	17 450	9 050
4 Friskvård	100	100	100
6 IT-stöd	795	630	1 440
SUMMA	27 685	20 595	14 065

Till årssumman 2024 tillkommer 2.316 tkr överflyttat från 2023 års investeringsbudget som ej hann slutföras

Lån behöver troligen tas mot slutet av 2024 för den tredje och sista brandbilen för året.

Översyn av avskrivningstider för att synka övriga förbund inom Räddsam VG/andra kommuner samt ge bättre resultat har skett och driftsatts

LC Fyrbodal54	År	År	År
Kategori	2024	2025	2026
1 Teknik	400	50	0
2 Lokaler	0	0	0
3 Fordon	0	0	0
6 IT-stöd	300	1150	0
SUMMA	700	1 200	0

Avskrivningar understiger därför budget med 1.362 tkr för närvarande men när vi nu tillämpar andra regler hamnar mycket mer på driften – främst inom IT

Sotningsenheten

Negativt resultat på **-303 tkr**

Avvikelse från budget

Totala intäkter: **+1.521 tkr**

Totala kostnader: **-1.824 tkr**

Investeringar: **0 tkr**

§ 170

Antagande av fördjupad översiktsplan (FÖP) Brålanda

KS 2018/371

Beslut

Kommunfullmäktige antar fördjupad översiktsplan för Brålanda enligt 3 kap. 19 § plan- och bygglagen.

Kommunfullmäktige godkänner granskningsutlåtandet.

Bilaga/bilagor

Bilaga 10: FÖP Brålanda Huvuddokument – antagandehandling

Sammanfattning av ärendet

Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Brålanda har tagits fram. Tidigare versioner av planförslaget har varit på samråd och granskning. Efter granskningen har mindre revideringar gjorts. Dessa beskrivs i granskningsutlåtandet. Huvuddokumentet som går upp för antagande innehåller utvecklingsinriktning och rekommendationer för mark- och vattenanvändning i kartor och text. Karta med rekommendationer finns även i digital form. Som underlagshandlingar finns en utredningsdel med miljökonsekvensbeskrivning, granskningsutlåtande och länsstyrelsen granskningsyttrande. Efter antagande kommer FÖP Brålanda att ingå i kommunens översiktsplan som komplement till kommunövergripande översiktsplanen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-09-23 § 121
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-12
- FÖP Brålanda Huvuddokument – antagandehandling
- FÖP Brålanda Utredningsdel – antagandehandling
- FÖP Brålanda Granskningsutlåtande
- FÖP Brålanda Länsstyrelsens granskningsyttrande

§ 121

Antagande av fördjupad översiktsplan (FÖP) Brålanda

KS 2018/371

Beslut

Kommunfullmäktige antar fördjupad översiktsplan för Brålanda enligt 3 kap. 19 § plan- och bygglagen.

Kommunfullmäktige godkänner granskningsutlåtandet.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 5: FÖP Brålanda Huvuddokument – antagandehandling

Sammanfattning av ärendet

Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Brålanda har tagits fram. Tidigare versioner av planförslaget har varit på samråd och granskning. Efter granskningen har mindre revideringar gjorts. Dessa beskrivs i granskningsutlåtandet. Huvuddokumentet som går upp för antagande innehåller utvecklingsinriktning och rekommendationer för mark- och vattenanvändning i kartor och text. Karta med rekommendationer finns även i digital form. Som underlagshandlingar finns en utredningsdel med miljökonsekvensbeskrivning, granskningsutlåtande och länsstyrelsen granskningsyttrande. Efter antagande kommer FÖP Brålanda att ingå i kommunens översiktsplan som komplement till kommunövergripande översiktsplanen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-12
- FÖP Brålanda Huvuddokument – antagandehandling
- FÖP Brålanda Utredningsdel – antagandehandling
- FÖP Brålanda Granskningsutlåtande
- FÖP Brålanda Länsstyrelsens granskningsyttrande

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2024-08-12

Dnr: KS 2018/371

Handläggare

Pål Castell

pal.castell@vanersborg.se

0521-72 10 91

Mottagare

Kommunfullmäktige

Antagande av fördjupad översiktsplan för Brålanda

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar fördjupad översiktsplan för Brålanda enligt 3 kap. 19 § plan- och bygglagen.

Kommunfullmäktige godkänner granskningsutlåtandet.

Sammanfattning av ärendet

Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Brålanda har tagits fram. Tidigare versioner av planförslaget har varit på samråd och granskning. Efter granskningen har mindre revideringar gjorts. Dessa beskrivs i granskningsutlåtandet. Huvuddokumentet som går upp för antagande innehåller utvecklingsinriktning och rekommendationer för mark- och vattenanvändning i kartor och text. Karta med rekommendationer finns även i digital form. Som underlagshandlingar finns en utredningsdel med miljökonsekvensbeskrivning, granskningsutlåtande och länsstyrelsen granskningsyttrande. Efter antagande kommer FÖP Brålanda att ingå i kommunens översiktsplan som komplement till kommunövergripande översiktsplanen.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunen är skyldig enligt plan- och bygglagen att ha en aktuell översiktsplan med syftet att ”ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön”, samt ”ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras” (3 kap. 2 § plan- och bygglagen). I samband med framtagandet av *Översiktsplan 2017* fastslogs behovet av en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Brålanda tätort. Den tidigare områdesplanen för Brålanda från 1984 behövde uppdateras för att spegla dagens och framtidens utvecklingsmöjligheter. Målsättningen är att peka ut förslag till långsiktiga strategier för tätortsområdets utveckling.

Samråd genomfördes sommaren 2022. 56 yttranden inkom och förslaget omarbetades. Granskningen genomfördes december 2023 till februari 2024. Då inkom 25 yttranden från myndigheter, organisationer och privatpersoner. Mindre justeringar har gjorts inför antagandet. Detta beskrivs i granskningsutlåtandet, där inkomna synpunkter också kommenteras.

Länsstyrelsens granskningsyttrande ska redovisas tillsammans med den fördjupade översiktsplanen enligt 3 kap. 20 § plan- och bygglagen.

De grundstrategier och utvecklingsprinciper som antagits i *Översiktsplan 2017* (antagen av kommunfullmäktige 2017-12-13, §197) kommer att gälla även fortsättningsvis inom

planområdet. Den fördjupade översiktsplanens rekommendationer ska ses som förtydligande av och komplement till *Översiktsplan 2017*.

Beredning

Arbetet har letts av Miljö- och byggnadsförvaltningen med stöd från Kommunstyrelseförvaltningen.

Uppdrag att ta fram förslag till fördjupad översiktsplan för Brålanda fattades av kommunstyrelsen 2020-11-04 § 177.

Kommunstyrelsen beslutade 2022-06-08 § 133 att genomföra samråd.

Kommunstyrelsen beslutade 2023-11-29 § 243 att ställa ut planen för granskning samt att godkänna samrådsredogörelsen.

Jenny Kudryk

Chef avdelningen för hållbar utveckling

Bilagor

FÖP Brålanda Huvuddokument – antagandehandling

FÖP Brålanda Utredningsdel – antagandehandling

FÖP Brålanda – Granskningsutlåtande

FÖP Brålanda – Länsstyrelsens granskningsyttrande

Sändlista

Handläggare av ärendet

Vänerns borgs kommun

Fördjupad översiktsplan för Brålanda

HUVUDDOKUMENT

ANTAGANDEHANDLING

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Inledning	3
Utvecklingsinriktning	4
Målbild.....	4
Rekommendationer	9
Generella rekommendationer.....	9
Områdesspecifika rekommendationer.....	12

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av	
Översiktsplan, antagandehandling	Fördjupad översiktsplan för Brålanda	xxxx	För antagande av kommunfullmäktige	
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Reviderad	Giltighet	
Kommunstyrelseförvaltningen, hållbar utveckling	Översiktsplanerare		Tillsvidare, efter antagande	
Dokumentinformation			Diarienummer	
Vägledande rekommendationer för mark- och vattenanvändning			KS 2018/371	
Ämnesområde			Intranät	Hemsida
Mark- och vattenanvändning			☒	☒
Andra styrande dokument som omnämns				
Plan- och bygglagen. Översiktsplan 2017 (KF, 2017-12-13).				

Inledning

Den fördjupade översiktsplanen för Brålanda utgör en samlad vägledning för mark- och vattenanvändning inom planområdet. Den är efter antagande en del av kommunens översiktsplan. De grundstrategier och utvecklingsprinciper som antagits i Översiktsplan 2017 (antagen av kommunfullmäktige 2017-12-13, §197) kommer att gälla även fortsättningsvis inom planområdet. Den fördjupade översiktsplanens rekommendationer ska ses som *förtydligande av* och *komplement till* ÖP2017.

Till detta dokument hör en kartbilaga innehållande rekommendationskartan och utvecklingsinriktningskartan. Kartbilagan finns i pdf-version för utskrift och som webbkarta.

Beskrivning av bakgrund, arbetssätt, utgångspunkter, planeringsförutsättningar, analyser, konsekvenser med mera finns i underlagsrapporten *Utredningsdel med konsekvensbeskrivning – FÖP Brålanda*.

Som underlag finns även en översiktlig trafik- och infrastrukturutredning och en kulturmiljöutredning som tagits fram i samband med planarbetet.

Hur läser du detta dokument?

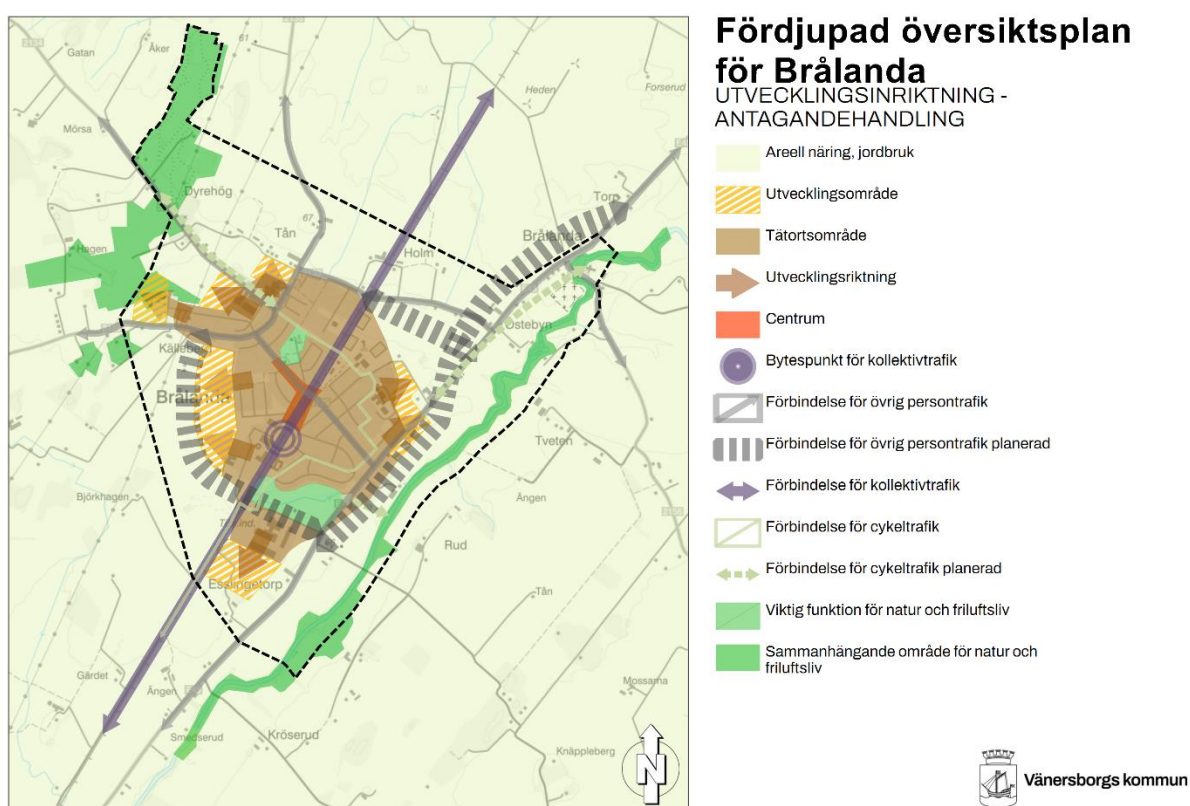
Efter inledningen presenteras fyra målbilder som ligger till grund för de ställningstagande som gjorts i planförslaget. Därefter följer rekommendationerna för framtida markanvändning.

Utvecklingsinriktning

Målbild

Ett förslag på målbild för Brålanda med fyra strategiska satsningsområden har tagits fram. Satsningsområdena utgör tillsammans kärnan av föreslagna förändringar och de viktigaste utvecklingsmöjligheterna. De handlar på olika sätt om att genom förändringar i den fysiska miljön skapa förutsättningar för ett attraktivt och hållbart stationssamhälle där vi värnar om landskapet och stärker förutsättningarna för näringslivet.

Utvecklingsinriktningskartan förtydligar målbilden.

Förminskad utskrift av utvecklingsinriktningskartan.

Utveckla stationssamhället Brålanda

Brålanda utvecklas stationsnära, med tågstationen som en central nod, och präglas av en blandning av olika funktioner där det mesta finns att nå inom gångavstånd. Utbyggnad nära stationen ger bra förutsättningar för boende, verksamma och besökare att välja hållbara transporter. Satsningen på samhällen med tågstation är drivande i att utveckla en attraktiv och hållbar kommun med minskat bilberoende och bättre kommunikationer.

Brålanda stationsområde

Stationsområdet med fokus på området runt tågstationen har en viktig roll för att skapa ett levande och attraktivt stationssamhälle. Området ska vara tillgängligt, välkomnande och fungera som en knutpunkt. Järnvägens barriäreffekt minimeras genom att stärka kopplingarna över/och under järnvägen. Tillgänglighet med cykel och kollektivtrafik är central. I anslutning till stationsområdet finns pendelparkering för cykel och bil för att fånga upp Brålandas omland. Det ska vara lätt att kombinera olika färdmedel med fokus på det hållbara resandet.

Stationsnära och hållbara bostäder

Brålanda tätort växer i takt med att attraktiva bostäder byggs och stärkt underlag för tågpendling ges. Nya bostäder i närheten av tågstationen och förtätning i centrala Brålanda prioriteras. En variation av attraktiva bostadsformer möjliggör att både barnfamiljer, ungdomar och äldre kan bo och leva i Brålanda hela livet. Närhet till service, skola och grönområden med kollektivtrafik inom gångavstånd främjar en hållbar livsstil. I Brålanda kan boende med hållbarhetsprofil vara attraktivt, där gemensamma ytor för stadsodling och mötesplatser skapas.

Levande centrum

Brålandas centrum är trivsamt och välkomnande med välvårdade offentliga miljöer och byggnader. Centrumområdet expanderar och inkluderar även Järnvägsgatan och Allégatan som knyter an till stationsområdet. Mötesplatser, handel, restauranger kombineras med bostäder och arbetsplatser. Brålanda centrum upplevs som en naturlig mötesplats där torget inbjuder till torghandel för lokala producenter och Centrumparken är en trygg mötesplats för alla åldrar. De offentliga rummen är viktiga för samhällets sociala och miljömässiga kvalitéer och gestaltas utifrån Brålandas identitet som samhälle i jordbrukslandskapet som knyter an till lokala teman och material.

Hållbar infrastruktur

Brålanda står inför stora infrastruktursatsningar under kommande år. En stärkt infrastruktur, med en tågstation som central knutpunkt, knyter ihop Brålanda med resterande del av Vänersborg och regionen. Invånare i Brålanda ges möjligheter att resa hållbart till arbeten, skola och fritidsaktiviteter, samtidigt som arbetstagare ges möjlighet att pendla in till Brålandas näringsliv.

Även inom Brålanda krävs infrastruktur som sammanlänkar tätortsbebyggelsen och bidrar till hållbart och trafiksäkert resande. Inom tätorten är det lätt att ta sig till

målpunkter via sammanhängande gång- och cykelstråk, samtidigt som målpunkter utanför tätorten går att nå tryggt och säkert.

Hållbart resande

Brålandas tågstation är en strategisk knutpunkt i tätorten. Inom tätorten är det lätt att ta sig till stationsområdet med cykel och till fots. Det är också smidigt att byta mellan olika färdmedel för fortsatt resande med tåg och buss. Från Brålandas omland kan du parkera med bil och cykel på pendelparkeringen med laddstolpar för att sedan fortsätta det hållbara resandet ut i regionen.

Ett sammankopplat och tillgängligt Brålanda

Tätorten kopplas samman med sammanhängande gång- och cykelstråk vilket gör det lättare att ta sig mellan tätortens olika delar och målpunkter, med särskilt fokus på barnperspektivet. Det går även att transportera sig säkert och hållbart till målpunkter utanför tätorten, som kyrkan och elljusspåret.

Stora infrastrukturprojekt

Infrastrukturen är väl utbyggd, vilket skapar förutsättningar för ett välmående samhälle och ett konkurrenskraftigt näringsliv. E45:s standard förbättras samtidigt som trafiksäkerhet och framkomlighet ökar med genomtänkta på- och avfarter samt passager. En passage under/över E45 möjliggör kontakt med rekreationsområdet kring Frändeforsån. En ny tågstation samtidigt som tätorten växer kräver ny infrastruktur, befintligt vägsystem förstärks med ny ringled och planskild järnvägs korsning för att säkerställa god tillgänglighet och avlasta centrala vägar med tung trafik.

Stärka näringsliv och föreningsliv

Brålanda har ett rikt förenings- och näringsliv som präglas av entreprenörskap, engagemang och samarbetsanda. Att bibehålla och utveckla den samverkan och gemenskap som finns är viktigt. En bra företagsort är en ort där det även är bra att leva och bo. Relevant samhällsservice, handel, turism och föreningsliv är viktiga delar som tillsammans med bostadsutbud och möjlighet till aktivitet och rekreation skapar ett attraktivt stationssamhälle.

Främja näringslivsutveckling

Brålandas företagande bibehålls och utvecklas. Strategiska infrastruktuursatsningar möjliggör för ett diversifierat näringsliv med skyltlägen som gör Brålanda attraktivt för nyetableringar. Genom en variation av ny mark för verksamheter skapas förutsättningar för fortsatt näringslivsutveckling, för såväl nyetableringar som expansioner, inom olika branscher. Även turismen stärks och lockar besökare till Brålandas fina natur- och jordbrukslandskap.

Främja de gröna näringarna

Brålandas läge på Dalboslätten skapar möjligheter att utveckla hållbara och gröna näringar. De kvalitéer som finns i området vad gäller Nuntorp och Gröna klustret, jordbruks- och livsmedelsindustri samt biogasproduktion stärks. I Brålanda finns förutsättningar att främja ekologisk hållbarhet genom företagsamhet inom produktion och att på sikt bli självförsörjande med lokalproducerad mat.

Främja föreningsliv och evenemang

Brålandas föreningsliv har förutsättningar för att fortsätta utvecklas. Mötesplatser där interaktioner mellan människor uppstår är viktiga och det finns evenemang i Brålanda året om med något för alla. Det finns behov av fler samlingsplatser för aktiviteter, möten och kultur.

Utveckla blågrön infrastruktur och värna om landskap

Brålanda är omgärdat av Dalboslättens bördiga odlingslandskap. Värdefulla naturområden som ligger nära tätorten ska bevaras och utvecklas. Parker och bostadsnära gröna miljöer kompletterar naturområdena och fungerar som identitetsskapande målpunkter och mötesplatser samtidigt som de fyller en viktig funktion för såväl dagvattenhantering som ekosystemtjänster. Innehållet och karaktären på grönområdena ska vara varierade för att på så sätt vara attraktiva och erbjuda något för alla.

Blågrön infrastruktur stärker ekosystemtjänster

Blågrön infrastruktur innebär sammanhängande nätverk av natur- och vattenområden med fungerande ekosystem. I fungerande ekosystem finns en artrikedom anpassad till naturgeografin i området. Därigenom skapas också förutsättningar för upprätthållandet av för människan nödvändiga ekosystemtjänster. För Brålanda ger den blågröna infrastrukturen möjligheter till tätortsnära naturupplevelser från väst till öst, med dagvattenlösningar som bidrar med nya kvalitéer, en blandning av naturområden, parker och promenadstråk, samtidigt som den främjar växt- och djurliv.

Frändeforsån och dess omgivande landskap tas tillvara och tillgängliggörs. Åns upplevelsemässiga kvalité och fina naturmiljö stärks och är ett tillskott till Brålanda. Det nya rekreationsområdet berikar orten samtidigt som naturvärdena i och kring Frändeforsån stärks och utvecklas som livsmiljö för växter och djur, vilket gynnar den biologiska mångfalden.

Strategiska grönytor för många funktioner

Parker och bostadsnära gröna miljöer i Brålanda kompletterar närliggande natur- och rekreationsområden och rymmer flera funktioner samtidigt, både för människor, växt- och djurliv. Grönska är bra för reglering av lokalklimatet. Planen pekar ut flera grönområden som har extra stor potential att utvecklas för olika ändamål. Det kan handla om till exempel odling, hälsofrämjande aktiviteter, dagvattenhantering, mötesplats, parkaktiviteter och naturvård i kombination.

Parker, natur, offentliga platser ska vara trygga, inkluderande och av god kvalitet. De ska vara lätta för alla att ta sig till, både nära bostaden och i andra delar av planområdet, med särskilt fokus på barn och unga. Särskilt lekplatser och aktivitetsytor ska finnas som täcker behovet för barn- och unga inom planområdet.

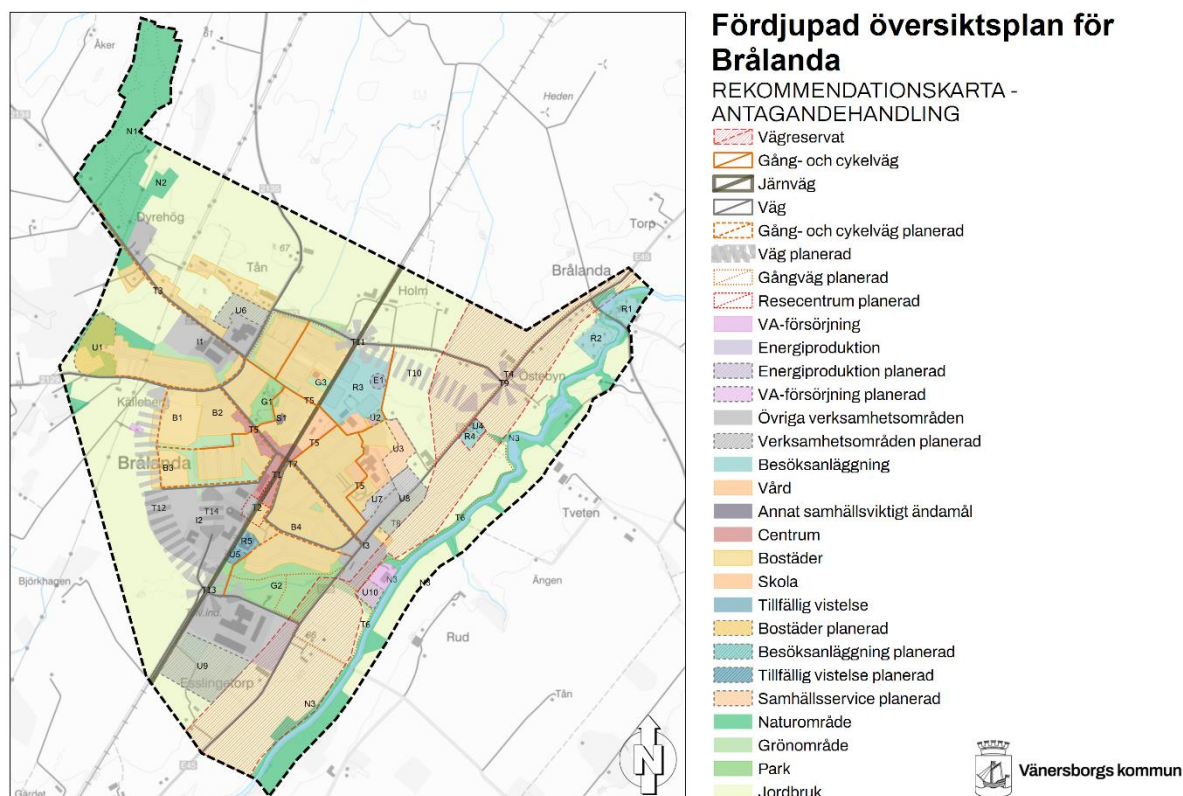
Jordbrukslandskapet

Dalslands och Brålandas rika odlingslandskap fyller många kvalitéer vad gäller matförsörjning, djur- och växtliv och är dessutom identitetsskapande för Dalboslättan.

Det är viktigt att bevara och värna om betydelsefull jordbruksmark samtidigt som delar av Brålanda kommer behöva växa även på jordbruksmark. Vid exploatering nära eller på jordbruksmark ska lösningar sökas som underlättar att så stor del som möjligt av kvarvarande jordbruksmark kan fortsätta användas för jordbruksändamål. Intressekonflikter måste beaktas och väl avvägas när olika intressen måste samspela.

Rekommendationer

Den fördjupade översiktsplanens rekommendationer för markanvändning är kopplade till karta. Rekommendationskartan finns som utskriftsversion i pdf-format och som webbversion.

Förminskad utskrift av rekommendationskartan

Det finns olika typer av rekommendationer, generella och områdesspecifika rekommendationer.

Generella rekommendationer

Dessa gäller för alla färger och markeringar i kartan, alltså även där inga områdesspecifika rekommendationer formulerats. I dokumentet redovisas de generella markanvändningsrekommendationerna i teckenförklaringen innan avsnitten med delområden.

Olika kategorier av kartmarkeringar:

- Huvudsaklig markanvändning (ytor med omönstrad färg). Gäller i princip där pågående eller detaljplanelagd markanvändning föreslås fortsätta.
- Utvecklingsområden (skrafferade ytor). Visar var planen föreslår att förändrad markanvändning utreds.
- Vägar, stråk och kopplingar (linjer och pilar). Visar var viktiga kommunikationsvägar finns och bör utvecklas (streckat).

Inom alla markanvändningar ska behovet av grönska som reglering av lokalklimatet särskilt beaktas.

Symbol	Beteckning*	Rubrik	Generell rekommendation
	B	Bostäder eller blandstad	Huvudsakligt ändamål för markanvändningen ska vara bostadsbebyggelse, vilket även kan omfatta grönområden och småskaliga, ej störande verksamheter.
	U	Utvecklingsområde för framtida bostadsbebyggelse	Här föreslås att exploatering kan utredas för hela eller delar av det grovt inringade området, med inriktning på bostäder eller blandad bebyggelse.
	C	Centrum	Huvudsakligt ändamål för markanvändningen ska vara en levande centrumkärna med butiker och annan service, kontor och bostäder. Strävan ska vara att skapa mötesplatser, öka tillgängligheten längs området och stödja folk-liv i det offentliga rummet. Omsorg om utemiljöer är viktigt. Aktiva fasader och lokaler i markplan ska eftersträvas. Gestaltning av offentliga rum bör ta inspiration från lokala teman och material.
		Förskola och grundskola	Huvudsakligt ändamål för markanvändningen ska vara skola eller förskola.
		Vård och omsorg	Huvudsakligt ändamål för markanvändningen ska vara vårdinrättningar.
	U	Utvecklingsområde för samhällsservice	Här föreslås att exploatering för skola, förskola eller vård kan utredas för hela eller delar av det grovt inringade området.
	R	Besöksanläggning	Huvudsakligt ändamål för markanvändningen ska vara anläggningar för rekreation eller besöksnäring. Här ingår kulturella och religiösa verksamheter, idrotts- och sportanläggningar och övriga besöksanläggningar.
	U	Utvecklingsområde för besöksanläggning	Här föreslås att exploatering för nya besöksanläggningar kan utredas för hela eller delar av det grovt inringade området.
	R	Tillfällig vistelse	Huvudsakligt ändamål för markanvändningen ska vara anläggningar för tillfällig vistelse, exempelvis vandrarhem.
	U	Utvecklingsområde för tillfällig vistelse	Här föreslås att exploatering för ny tillfällig vistelse kan utredas för hela eller delar av det grovt inringade området.
	S	Annat samhällsviktigt ändamål	Huvudsakligt ändamål för markanvändningen är områden för samhällsviktig verksamhet, exempelvis räddningstjänst.
	I	Verksamheter och industri	Huvudsakligt ändamål för markanvändningen ska vara verksamheter och industrier som kan generera störningar. Handel, kontor eller kompletterande användning kan tillåtas.
	U	Utvecklingsområde för framtida verksamhets- och industriområden	Här föreslås att exploatering för nya verksamhets- och industriomter kan utredas för hela eller delar av det grovt inringade området.

Symbol	Beteckning*	Rubrik	Generell rekommendation
	T	Järnväg	Här går järnväg, vilket bland annat innebär buller och andra risker. Hänsyn ska tas till järnvägen när kringliggande områden utvecklas.
	T	Utredningsområde för stationsområde	Utredningsområde för stationsområde. Områdena är inte avgränsade utan endast grovt markerade i kartan.
		Gång- och cykelväg	Här går en gång- och cykelväg av strategisk betydelse för framkomligheten i tätortsområdet. Separat bana för gång och cykel kan saknas för delar av sträckan och åtgärder kan behövas för att förbättra trafiksäkerheten.
	T	Utvecklingsstråk för gång- och cykelväg	Utvecklingsstråk för ny gång- och cykelväg. Sträckningen behöver inte vara utredd.
	T	Utvecklingsstråk för gångväg	Utvecklingsstråk för ny gångväg. Utformningen bör anpassas till landskapet. Sträckningen är inte utredd. Hänsyn ska särskilt tas till trafiksäkerhet och naturvärden.
		Vägar	Här går en väg av strategisk betydelse för orten eller det regionala vägnätet. Vägen kan innebära buller och andra risker. Hänsyn ska tas till vägen när kringliggande områden utvecklas. Gestaltning av offentliga rum bör ta inspiration från lokala teman och material.
	T	Utvecklingsstråk för vägar	Utvecklingsstråk för ny vägdragning. Sträckningen är inte utredd.
		VA-försörjning	Område som behövs för viktig samhällsfunktion i form av vatten- och avloppsförsörjning.
	U	Utvecklingsområde för VA-försörjning	Här föreslås att exploatering för vatten- och avloppsförsörjning kan utredas för hela eller delar av det grovt inringade området.
	E	Utredningsområde för energiförsörjning/produktion	Utredningsområde för energiförsörjning eller energiproduktion.
		Areella näringar, jordbruk	Huvudsaklig markanvändning ska vara odling eller jordbruk och anläggningar kopplade till det. Kompletterande bebyggelse kan tillåtas i anslutning till befintliga gårdsmiljöer om förutsättningar finns enligt miljöbalken och relevanta riktlinjer. Odlingslandskapets natur- och kulturvärden ska väga tungt i prövningar.
	G	Grönområde	Huvudsakligt ändamål för markanvändningen ska vara grönområde. Byggnader eller anläggningar bör inte tillåtas, annat än i undantagsfall om det rör viktiga allmänna funktioner eller rekreatiönsändamål. Grönområden kan med fördel utvecklas med slätterängar.
	G	Park	Huvudsakligt ändamål för markanvändningen ska vara park. Byggnader eller anläggningar bör tillåtas endast om det rör viktiga allmänna funktioner eller rekreatiönsändamål. Gestaltning av offentliga rum bör ta inspiration från lo-

Symbol	Beteckning*	Rubrik	Generell rekommendation
			kala teman och material. Viktigt med trädplantering och åtgärder som stödjer aktivitet, ekosystemtjänster och lokalklimatet.
	N	Natur och friluftsliv	Huvudsaklig markanvändning ska vara natur. Inriktning på eventuell byggnation ska vara för allmänheten och stödja rekreation utomhus. Kompletterande bebyggelse kan tillåtas i anslutning till befintliga gårdsmiljöer. Utveckling och förvaltning ska stödja ekosystemtjänster och biologisk mångfald.
		Vatten	Vattenområde. Inom detta område kan anläggning för vattenrelaterade aktiviteter prövas, till exempel bryggor eller isättnings- och upptagningsplats för kajak. Stor hänsyn ska tas till natur- och rekreationsvärden.

* Beteckning utsatt i karta för objekt med områdesspecifika rekommendationer. Beteckning är inte utsatt för alla objekt.

Områdesspecifika rekommendationer

För alla områden med numrerad beteckning i kartan finns områdesspecifika rekommendationer. Dessa presenteras i dokumentet för respektive markanvändningstyp. De gäller som komplement och förtydligande till de generella markanvändningsrekommendationerna.

Bostäder, industri och samhällsviktigt ändamål

B1 – Källeberg N

Variation av småhus och flerbostadshus ska eftersträvas.

B2 – Källebergsgatan

Utrymme för förtätning finns. Vid en planändring kan byggrätten med fördel göras flexiblare, för att möjliggöra ytterligare våningar eller fler byggnadskroppar.

B3 – Källeberg S

Funktionsblandning och variation av småhus och flerbostadshus ska eftersträvas.

B4 – Allégatan m.fl.

Bebyggelsen längs Allégatan och Sörbygatan tillhör de äldsta i orten och det finns ett flertal inventerade byggnader med varierat kulturhistoriskt värde. Delar av området, vid Allégatan och Centralgatan, möjliggör för förtätning av såväl bostäder som service. Alléer kan med fördel återupprätthållas längs Allégatan.

I1 – Brålanda Industri

Planlagd industrimark ska i första hand användas för nödvändig utbyggnad av befintliga verksamheter. Hänsyn tas till intilliggande bostäder. Frågan om skyfall behöver beaktas vid kommande lovprövning.

I2 – Källebergs industriområde

Planlagd industrimark ska i första hand användas för nödvändig utökning av befintliga verksamheter eller verksamheter som har nytta av närheten till en tågstation, till exempel genom hög sysselsättningsgrad. Även pendelparkering kan behöva inrymmas i området.

I3 – Rastaområdet

Inriktningen bör vara verksamheter med relativt låg omgivningspåverkan som har fördel av närheten till trafikleden, till exempel restauranger, drivmedelsstation, handel, kontorshotell, besöksboende och ställplatser. Ändring av detaljplan kan i vissa fall behövas.

Utformning ska ske med hänsyn till områdets stora betydelse som ”skyltfönster” för orten. Viktiga kvalitéer är:

- Inbjudande med ordnade fasader och rangeringsytor
- Ökad grönska som balanserar andelen uppställningsytor
- Oskyddade trafikanter får större utrymme i gaturummet
- Tydligare och samordnad skyltning till målpunkter i orten

S1 – Räddningstjänst

Räddningstjänst.

Besöksanläggning

R1 – Brålanda kyrka

Kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. KML med flertalet kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Ändringar bör ske med stor hänsyn och respekt för arkitekturens ursprungliga formspråk och estetik. Kyrkan är en viktig målpunkt för lokalbefolkningen. Naturvärden och skyddsvärda träd ska beaktas vid utveckling. Strandskyddsdispens erfordras för utveckling.

R2 – Brålanda kyrkogård

Begravningsplats. Allmänt gångstråk invid Frändeforsån behöver finnas. Naturvärden och skyddsvärda träd ska beaktas vid utveckling. Strandskyddsdispens erfordras för utveckling.

R3 – Brålanda aktivitetsområde

Aktivitetsområde med musikskola, utomhusbad och fotbollsplaner. Kan utvecklas med anläggningar kopplade till fritidsaktiviteter. Vid utveckling ska tillgängligheten för gång och cykel inom och i anslutning till området säkerställas. Dialog med barn och unga är särskilt viktig.

Behovet av grönska som reglering av lokalklimatet ska särskilt beaktas.

R4 – Gula Huset

Matservering med ställplatser för husbilar. Även bostad tillåts.

R5 – Brålanda Vandrarhem

Vandrarhem med strategisk placering invid stationsområdet.

Natur och grönområde

G1 – Centruparken

Brålandas centrupark där flera funktioner ryms, vilka kan utvecklas och kompletteras. Parken ska vara tillgänglig för olika målgrupper året om.

G2 – Esslingetorpsdalen

Parkområde som kan utvecklas som odlings- och rekreationsområde med tillhörande aktivitetsytor, promenadstråk och andra sociala ytor. Trädplanteringar och slåtterängar kan bidra till att förbättra lokalklimatet och den biologiska mångfalden. Delar av området kan användas för omhändertagande av dagvatten.

G3 – Park i Höga

Ett mindre parkområde i närheten av järnvägen. I parken finns ett flertal skyddsvärda ekar som skapar ett högt naturvärde på platsen. Naturvärdena på platsen bör i så stor utsträckning som möjligt bevaras och integreras i den övriga parkmiljön.

N1 – Elljusspåret

Skogsområde med elljusspåret. Stor hänsyn ska tas till rekreationsvärden vid eventuella förändringar. Allmänhetens tillgång till området bör säkerställas genom nyttjanderättsavtal.

N2 – Skolskogen

Viktigt område för skolelever som nyttjar skolskogen för undervisning och lek. Skolelevernas tillgång till området bör säkerställas genom nyttjanderättsavtal.

N3 – Frändeforsån

Viktigt område för natur- och rekreationsvärden. Det är viktigt att minska barriärefekten av E45 i såväl dess nuvarande som framtida dragning genom passager för gångtrafik ner till vattnet, lämpligen vid Gula huset och söder om avloppsreningsverket.

Ett gångstråk längs ån genom planområdet behöver utvecklas. Gångstråket behöver planeras med stor hänsyn till naturmiljön. Närmast ån bör en odlingsfri skyddszon sparas, som fungerar som ett filter för avrinnande vatten. Skyddszonen utgörs med fördel av naturlig vegetation för att gynna den biologiska mångfalden. Exempelvis bör träddridån närmast vattnet bevaras.

För att öka rekreationen även på vattnet kan en paddelled med isättningsplatser anordnas längs ån, som i första hand förbinder Brålanda och Frändefors och i förlängningen Vänern med Hästefjordarna. Strandskyddet behöver beaktas och dispens prövas i särskild ordning.

Trafik

T1 – Järnväg

Järnvägen ska utvecklas med ett tågstopp och planskild gång- och cykeltunnel. På sikt är järnvägen genom Brålanda föremål för förlängt mötesspår samt partiellt eller helt dubbelspår där de befintliga plankorsningarna byggs om till planskilda. Åtgärder invid järnvägen ska stämmas av med Trafikverket.

T2 – Stationsområdet

Stationsområdet kommer utgöra grunden för att skapa en attraktiv plats för hållbart resande. Viktiga principer för utveckling av stationsområdet är:

- En långsiktig platsutveckling kring stationshuset, där även fastigheterna Sörbyn 8:1 och 8:2 är viktiga.
- Stationshuset och gamla kommunhuset är viktiga karaktärsbyggnader, medan pizzeriabyggnaden kan ersättas med en lokal som är bättre integrerad i miljön.
- Utformningen av järnvägspassagen är viktigt att jobba med, så att den bidrar till en trygg och attraktiv helhetsmiljö.
- Ytor finns för parkering, på västsidan söder om rampen och på östsidan söder om stationshuset och längs Allégatan.
- Hållplatsläget för busstrafikeringen längs Storgatan kan behöva ses över och det är viktigt att kopplingen därifrån till stationen blir tydlig, visuellt och i form av gångstråk.

T3 – Stenhammarsvägen

En gång- och cykelväg längs Stenhammarsvägen är viktig ur trafiksäkerhetssynpunkt för transporter till elljusspåret och skolskogen. Det är ännu inte utrett vilken sida om bilvägen den ska förläggas på.

T4 – Gångstråk längs E45

Möjlighet att ta sig trafiksäkert med cykel eller gå mellan orten och kyrkan kan ordnas med ett gångstråk längs E45 den sträckan. Förutom gångstråk längs E45 behövs även bättre möjligheter att passera vägen vid några platser. Gångvägarna skapar ihop med strandpromenaden längs Frändeforsån (T6) och andra föreslagna åtgärder ett fungerande nätverk kring orten. I samband med framtida ombyggnation av E45 behöver utrymme för oskyddade trafikanter säkerställas, troligtvis via den lokalgata som behöver bildas. Gångstråket är till en början med fördel av enklare karaktär vad avser underlag och belysning.

T5 – Brålandastråket

Brålandastråket utgör en del av det betydelsefulla gång- och cykelstråk som invånarna nyttjar för att nå viktiga målpunkter i orten. Sträckan mellan Centruparken och aktivitetsområdet är särskilt utpekad som en brist av skolelever och det är viktigt med insatser som gör stråket tryggare och inbjudande.

Det ses som viktigt med hängytor, lek- och aktivitetsplatser längs stråket och i dess ändpunkter. Järnvägstunneln bör gestaltas med inspiration från barn och unga och ytorna invid dess mynning bör iordningsställas med tydligare växtlighet och belysning. Vid aktivitetsområdet behöver trafiksäkerheten beaktas och området göras mer inbjudande med exempelvis ny entréskylt och nytt namn för platsen.

T6 – Strandpromenad längs Frändeforsån

En gångväg skapas längs Frändeforsåns västra strand för att skapa kontakt med vattnet och möjligheter till promenadrundor. Stråket ökar även tillgängligheten till Gula huset. Utformningen av promenadstråket bör göras med stor hänsyn till naturmiljön och jordbruket, lämpligtvis som en smalare grusgång.

T7 – Storgatan

Huvudstråket i Brålanda som leder trafiken mellan viktiga noder genom centrum. Oberoende väghållare bör möjligheten till en tydlig parallell gång- och cykelväg ses över. Åtgärder för att minska andelen tung trafik bör eftersträvas. Trafiksäkerheten för barn och unga som tar sig mellan målpunkter på ömse sidor gatan ska prioriteras.

T8 – Förbifart E45 (vägreservat)

Ett vägreservat finns för en eventuell omläggning av E45. Ingen sträckning är beslutad, varför planförslaget illustrerar Trafikverkets tidigare reservat (förstudie, 2003). Inom reservatet är nybyggnation generellt inte tillåtet, medan kompletteringar inom pågående markanvändning kan vara möjligt. En eventuell omläggning kommer att innebära stora ingrepp i landskapet med nya trafikmot och väganslutningar till orten.

T9 – Korsningen Tånvägen-E45

Korsningen är utsatt med försämrad sikt som behöver åtgärdas så att trafiksäkerheten ökar. Detta bör ske av Trafikverket i närtid och inte vara avhängig ombyggnation av E45.

T10 – Anslutning av Tånvägen till E45 (vägreservat)

En ny anslutning av Tånvägen till E45 för ökad trafiksäkerhet. Viktigt att beakta är hur anslutningen samspelar med ombyggnationen av E45, biotopskydd och sannolikheten för okända fornlämningar.

T11 – Plankorsning Tånvägen

En av tre plankorsningar i orten som behöver utvecklas i samklang med utvecklingen av järnvägen. Korsningen bör på sikt vara planskild.

T12 – Ringled väster om Brålanda (vägreservat)

Ringleden är en strategiskt viktig väglänk för att knyta samman det regionala vägnätet väster om järnvägen, avlasta Storgatan från tung trafik och öka tillgängligheten till stationsområdet. En planskild järnvägs korsning bör eftersträvas. Påverkan på jordbruksmark, biotopskydd, avrinningsvägar och sannolikheten för okända fornlämningar/biotopskydd behöver beaktas vid projektering. Vid projektering av vägen

bör gröna skyddskorridorer längs vägen utredas, i syfte att binda samman Centrumparken, Källeberg och Esslingetorpsdalen med en zon för biologisk mångfald. Beroende på när ringleden avses byggas och hur försäljnings-/utbyggnadstakten av Källeberg fortgår kan olika dragningar diskuteras.

T13 – Plankorsning Industrigatan

En av tre plankorsningar i orten som behöver utvecklas i samklang med utvecklingen av järnvägen och ringleden. Korsningen bör på sikt vara planskild.

T14 – Förbindelse mellan Industrigatan och Poppelgatan

En förbindelse som skulle knyta samman vägnätet från E45 till den västra sidan av stationsområdet. Pågående markanvändning och intilliggande verksamheter behöver beaktas vid fortsatt planering.

Energiförsörjning

E1 – Alternativ lokalisering av biobränslepanna

En flytt av biobränslepannan sker med fördel mot Tånvägen. Dels är andelen störningskänslig bebyggelse lägre, dels ökar tillgängligheten och trafiksäkerheten till anläggningen eftersom anslutning kan ske via Tånvägen. Den exakta lokaliseringen är inte avgränsad och bör stämmas av med Trafikverkets planer för Tånvägen och kultur- och fritidsförvaltningens utvecklingsbehov. För att en flytt ska kunna realiserats behöver detaljplanen ändras. Vid en flytt är det av större vikt att fler byggnader och verksamheter ansluter till närvärmenätet. Det ska dock inte uteslutas att

pannan kan lokaliseras på annan mark som till dags dato inte blivit föremål för diskussion. Exempelvis andra utvecklings- eller verksamhetsområden.

Utvecklingsområde

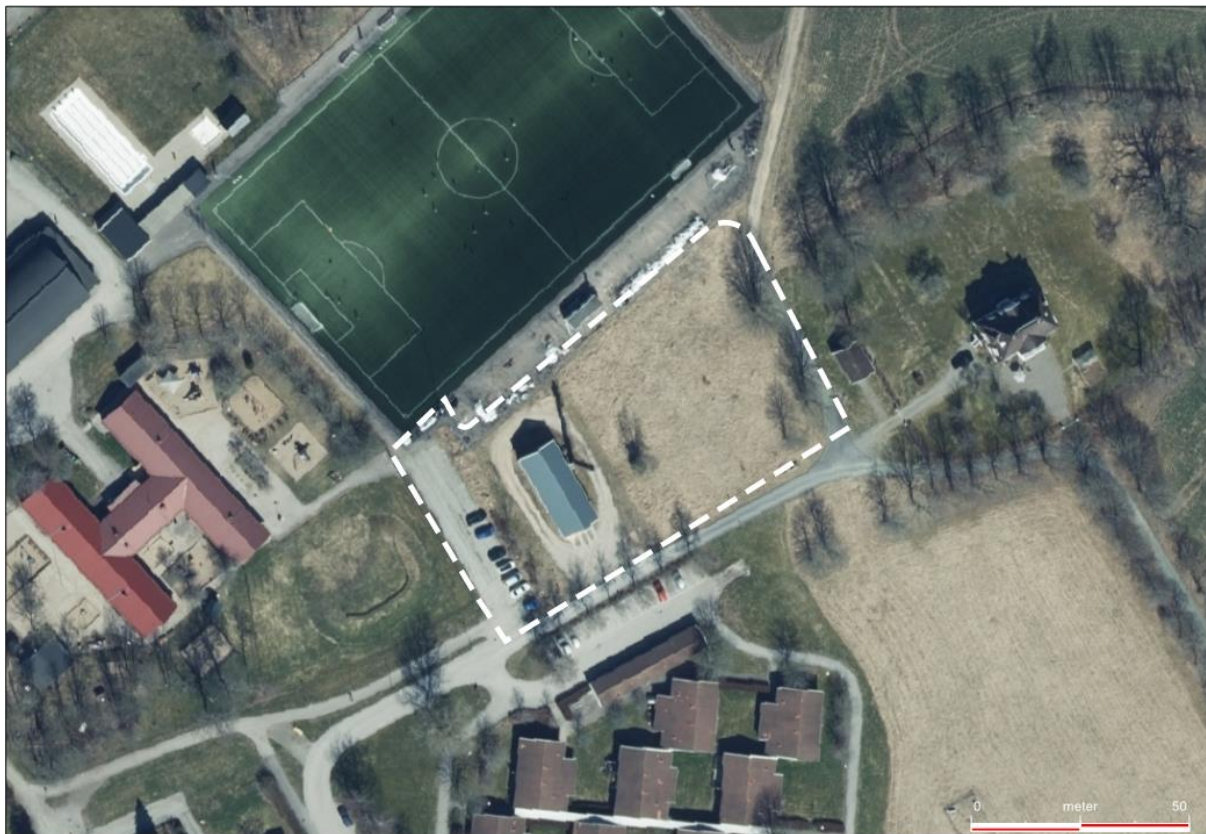
U1 – Lillebyvägen

Utvecklingsområde för bostadsändamål. Området ligger i utkanten av tätorten och dess utformning bör samspela med landsbygdskaraktären med såväl hustyp, tomtstorlekar och natursläpp mellan tomter. Beroende på omfattning kan en exploatering prövas genom förhandsbesked eller detaljplan och skogsmarken ska i första hand väljas. Hänsyn behöver tas till de två kraftledningarna som löper i områdets ytterkanter, tillgängligheten, påverkan på grundvattnet och jordbruksmark.

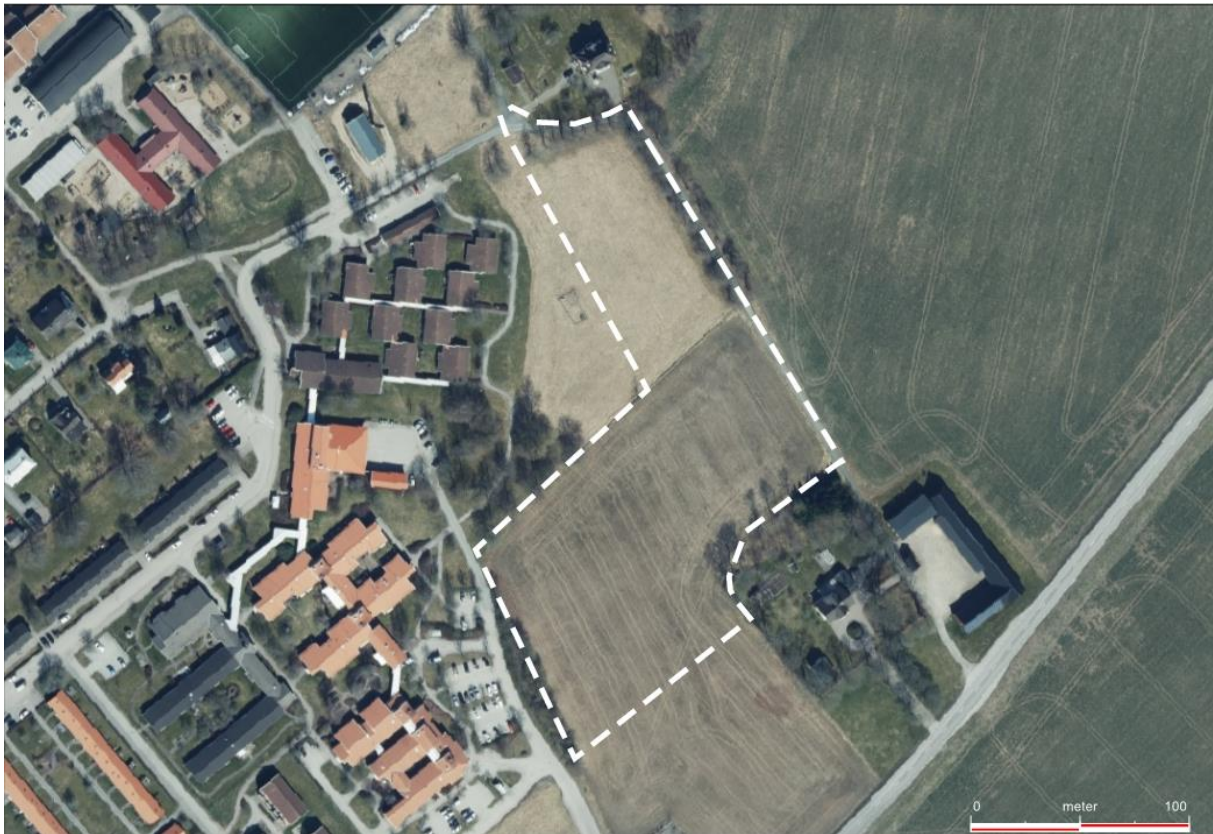
Det kvarvarande skogsområdet är nyligen avverkat, och innehåller inte samma skogliga värden som skogsområdet direkt österut. En eventuell negativ påverkan på den gröna infrastrukturen får vägas mot en exploatering på jordbruksmark. U1 avger en möjlighet att utveckla tätortsområdet på lång sikt på annan mark än jordbruksmark.

U2 – Brålanda förskola

Utvecklingsområde för förskola eller fritidsaktiviteter. Utvecklingsmöjligheterna möjliggörs vid en omlokalisering av bibränslepannan (E1). Hänsyn ska bland annat tas till trafiksituationen, föroreningar och buller. Behovet av grönska som reglering av lokalklimatet ska särskilt beaktas.

U3 – Sörbyn

Utvecklingsområde för i första hand vård, men bostäder eller liknande användning kan också tillåtas. Möjligheten att utvidga befintlig bebyggelse väster om den enskilda framfartsvägen bör utredas eftersom området är strategiskt i närheten av liknande användningar. Hänsyn behöver bland annat tas till buller- och riskfrågan knuten till E45, dagvatten, biotop- och artskydd samt jordbruksmarken. Behovet av grönska som reglering av lokalklimatet ska särskilt beaktas.

En exploatering här medför ingrepp i fornlämningsområden, varför den frågan behöver utredas inför en eventuell exploatering. Ur kulturmiljöhänseende är det av vikt att det visuella sambandet, byvägen, mellan gårdarna Sörbyn 1:81 och Östebyn 4:3/4:4 bevaras.

U4 – Gula Huset

Utvecklingsområde för befintlig verksamhet pekas ut för framtida utveckling av rekreationsintressena på platsen samt att säkerställa anslutning till Frändeforsån. Områdets utbredning kan komma att justeras när förbifart E45 är fastställd. Andra frågor att hantera vid fortsatt utredning är jordbruksmarken, fornlämningar, biotopskydd, artskydd, farligt gods och buller.

U5 – Dalhem

Utvecklingsområde för besöksanläggning. Hänsyn behöver bland annat tas till järnvägen och integreringen med parkområdet.

U6 – Tån

Utvecklingsområde som möjliggör för en koncentrerad av småindustri på platsen. Vid exploatering behöver hänsyn tas till bland annat omkringliggande bebyggelse (buller, lukt), jordbruksmark, fornlämningar, grundvattenförekomsten (Dyrehög), markavvattning och dagvattenhantering. Behovet av grönska som reglering av lokalklimatet ska särskilt beaktas.

Ny småindustribebyggelse bör placeras med respektavstånd till byarna med anledning av såväl eventuella störningar som kulturmiljön. Nya byggnadsvolymer bör hållas ned i volym ju närmre de kommer. Bebyggelsemönstret och tillkommande vägar bör följa samma väst-östliga orientering likt befintlig agrar bebyggelse längs moränryggarna. Färgsättning, materialval samt volym och taktyp bör återknyta till byggnadstraditionen medan formspråket och detaljerna kan utföras i en samtida prägel.

U7 – Rasta

Utvecklingsområde för verksamheter och besöksanläggning med begränsad omgivningspåverkan. Området är beläget i anslutning till bostäder, vård och andra verksamheter vilket möjliggör en bredare användning för marken. Hänsyn behöver särskilt tas till buller- och störningspåverkan på omkringliggande bebyggelse, risken för farligt gods och behov av omlastningsplats för ambulanssjukvården. Behovet av grönska som reglering av lokalklimatet ska beaktas.

U8 – E45

Utvecklingsområde för verksamheter och industri som kan bli aktuellt för exploatering om vägen dras om. Området får därmed en viktig betydelse som skyltfönster för orten. Idag, med E45 i befintlig sträckning, är en exploatering inte aktuell främst eftersom det påverkar arronderingen av befintliga jordbruksskiften alltför negativt. Andra frågor att hantera är bland annat farligt gods och fornlämningar.

U9 – Esslingetorp

Utvecklingsområde för verksamheter och industri med motivering att tillgängligheten till området är god genom närheten till E45 och möjlighet till tillfart genom befintligt industriområde. Området har bra skyltläge och är ett av få utvecklingsområden för aktuell markanvändning öster om järnvägen. Områdets utbredning åt öster begränsas av vägreservat för E45.

För att mildra konsekvenserna på kulturmiljön bör gårdsstrukturen för Esslingetorp 1:52 och den inramande grönskan samt jordbrukslandskapet mellan gården och E45 bibehållas.

Vid exploatering behöver hänsyn tas till bland annat intilliggande miljöfarlig verksamhet, jordbruksmark, risker invid järnväg och E45, sannolikheten för okända fornlämningar, omkringliggande bebyggelse och biotop- och artskydd. Behovet av grönska som reglering av lokalklimatet ska beaktas.

U10 – Utvecklingsområde för VA-försörjning

Utvecklingsområde för vatten- och avloppsförsörjning. En ny detaljplan på platsen bedöms krävas. Viktiga frågor att hantera i kommande prövningar är bland annat förbifart E45 och riskhantering, risk för skred, tillgänglighet till Frändeforsån, återinträdande av strandskydd och naturvärden. Exempelvis bör trädridån närmast vatten bevaras.

Vänerns borgs kommun

UTREDNINGSDDEL MED
KONSEKVENSBESKRIVNING

FÖP Brålanda

ANTAGANDEHANDLING

Antagandehandling framtagen juni 2024 av Vänersborgs kommun, miljö- och byggnadsförvaltningen.

FÖP Brålanda består av följande handlingar:

- Huvuddokumentet - beslutsdokument
- Utredningsdel med konsekvensbeskrivning (detta dokument)
- Kartbilaga A3 - antagande
- Bilaga: Översiktlig trafik- och infrastrukturutredning Brålanda, Tyréns AB, 2022-01-26
- Bilaga: Kulturmiljöutredning, AU Kulturmiljö AB, 2022-12-19

Projektledare:

Freddie Carlson, miljö- och byggnadsförvaltningen

Pål Castell, kommunstyrelseförvaltningen

Tidigare har projektet även letts av Frida Svensson.

Arbetsgruppen har bestått av tjänstepersoner från miljö- och byggnadsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen.

Dokumenttyp Rapport	Dokumentnamn Utredningsdel med konsekvensbeskrivning – FÖP Brålanda	Antagen -	Antagen av -
Dokumentägare Kommunstyrelseförvaltningen, hållbar utveckling	Dokumentansvarig Översiktsplanerare	Reviderad	Giltighet Tillsvidare, efter antagande
Dokumentinformation Underlag till fördjupad översiktsplan för Brålanda		Diarienummer KS 2018/371	
Ämnesområde Mark- och vattenanvändning		Intranät ☒	Hemsida ☒
Andra styrande dokument som omnämns Fördjupad översiktsplan för Brålanda			

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	3
Inledning och utgångspunkter	4
Inledning	4
Utgångspunkter	8
Nuläge, utveckling och konsekvenser	20
Mångfunktionell bebyggelse.....	20
Verksamheter och industri	30
Transportinfrastruktur.....	35
Teknisk anläggning	49
Areell näring	52
Grönområde och park.....	54
Natur och friluftsliv	57
Vatten.....	60
Samlad konsekvensanalys.....	61
Jämförelsealternativ, metod och avgränsningar.....	61
Riksintressen	63
Klimatpåverkan.....	66
Jordbruksmark.....	67
Naturmiljö.....	76
Friluftsliv och rekreation	80
Kulturmiljö.....	81
Vattenmiljö.....	85
Luftmiljö	88
Klimatrisk.....	89
Buller	93
Risk för olyckor	96
Markmiljö.....	99
God bebyggd miljö.....	101
Regionala och mellankommunala intressen.....	103
Slutsatser.....	105
Bilagor.....	107
Aktivitetslista	107
Innehållsmässig avgränsning MKB.....	108
Nationella, regionala och kommunala mål/styrdokument.....	111

Inledning och utgångspunkter

Denna rapport utgör underlag till fördjupad översiktsplan (FÖP) för Brålanda. Den innehåller viktiga delar som har betydelse för förståelsen av FÖP:ens målbild och rekommendationer. I detta inledande avsnitt förklaras vad en FÖP är, syfte, avgränsningar, arbetsmetoder, upplägg och innehåll i dokumenten. Dessutom beskrivs arbetets utgångspunkter utifrån tidigare beslut och Brålandas historiska utveckling.

Inledning

I samband med framtagandet av ny översiktsplan för Vänersborg – ÖP 2017 – fastslogs behovet av en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Brålanda tätort. Den tidigare områdesplanen för Brålanda från 1984 behöver uppdateras för att spegla dagens och framtidens utvecklingsmöjligheter. Målsättningen är att, kopplat till översiktsplanens grundstrategier och utvecklingsprinciper, peka ut förslag till långsiktiga strategier för tätortsområdets utveckling. Miljö- och byggnadsförvaltningen i Vänersborgs kommun fick av Kommunstyrelsen uppdrag att ta fram en fördjupad översiktsplan (FÖP) för tätorten Brålanda i november 2020.

Vad är en FÖP/ÖP?

FÖP är en förkortning för fördjupad översiktsplan. Kommunens översiktsplan från 2017 (ÖP2017) behandlar användningen av mark- och vatten i hela Vänersborgs kommun. FÖP Brålanda är en mer detaljerad strategisk plan för Brålanda som utgår från de långsiktiga politiska ställningstagandena om kommunens utveckling i ÖP2017.

Efter antagande blir FÖP Brålanda en del av kommunens översiktsplan. De rekommendationer som finns i FÖP kommer att gälla som *förtydligande av* och *komplement till* tidigare rekommendationer i ÖP2017.

Den översiktliga planeringen ska vägledas av relevanta nationella och regionala styrdokument och redovisa hur kommunen tar hänsyn till utpekade riksintressen och uppställda miljö kvalitetsnormer. Utifrån det presenterar ÖP och FÖP kommunens riktlinjer för hur den byggda miljön, natur- och vattenområden ska utvecklas och bevaras. Till skillnad från detaljplanernas bestämmelser är rekommendationerna i ÖP och FÖP inte juridiskt bindande, men de har stor betydelse som vägledning i detaljplanering, bygglovsprövning och andra ärenden som berör mark- och vattenanvändning utanför detaljplanelagt område. De används som bedömningsunderlag av såväl kommunens egna tjänstemän som handläggare på exempelvis länsstyrelsen och domstolar när ärenden om mark- och vattenanvändning behandlas. Samtidigt ska planen fungera som ett dokument där möjligheter och konfliktpunkter görs tydliga för politik och allmänhet. Det är viktigt för att den demokratiska processen ska fungera.

Syfte och avgränsning

I ÖP2017 är en av de 16 utvecklingsprinciperna att *utveckla befintliga och nya stations-samhällen*. Som ett led i det fortsatta arbetet ska fördjupade översiktsplaner eller motsvarande planeringsunderlag tas fram för Brålanda, Frändefors och Väne Ryr. FÖP Brålanda är först ut av dessa.

Syfte och huvuddrag

FÖP Brålanda har till syfte att skapa goda förutsättningar för utveckling på landsbygden. Brålanda fyller en viktig funktion bland annat utifrån dess funktion som serviceort och det ligger i kommunens intresse att den stärks för att även långsiktigt kunna serva sitt omland.

Den fördjupade översiktsplanen för Brålanda utgör en samlad vägledning för mark- och vattenanvändning som syftar till en miljömässigt, social och ekonomiskt hållbar utveckling. Arbetet med att ta fram planen har haft följande delmål:

- Att väga samman och redovisa de förslag till utbyggnad och hänsynstaganden som tidigare tagits fram i planer och program.
- Att konkretisera hur översiktsplanens grundstrategier och utvecklingsprinciper påverkar mark- och vattenanvändningen i Brålanda.
- Att identifiera ytterligare frågor med stor betydelse för utvecklingen av planområdet och göra strategiska val när det gäller framtida infrastruktur och bebyggelse.
- Att stämma av ovanstående förslag med kommunens invånare och statliga myndigheter.

Geografisk avgränsning

Brålanda ligger ca två mil norr om Vänersborg och kommunens tredje största ort efter Vänersborg och Vargön. Planområdet utgår ifrån det område som har markerats för tätortsutveckling i ÖP2017, men har justerats något för att också visa övergången till de natur-, vatten- och jordbruksområden som omger tätortsområdet. Planområdet avgränsas genom Frändeforsån i öster. I söder går gränsen utanför Toppfrys verksamhetsområde. Västerut tas det första större skogsområdet med, i anslutning till elljusspåret. I norr följer planområdet mer eller mindre Tånvägen.

Miljökonsekvensbeskrivningen utgår från FÖP-områdets yttre gräns. Förändrad markanvändning inom planområdet kan medföra konsekvenser även för kringliggande områden. Således kommer konsekvenser avseende vatten och övergripande strukturer för jordbruksmark och kommunikationer hantera ett större område.

Tidsmässig avgränsning

Den planeringshorisont som den fördjupade översiktsplanen tar riktning mot är år 2040. Dock är det svårt att avgöra om planen kommer vara helt genomförd fram till dess. Utbyggnadstakten styrs av många faktorer som inte kommunen kan råda över, exempelvis nationella infrastruktursatsningar. Planen ska fungera både kort- och långsiktigt.

Det är svårt att precisera vilken tidshorisont som kan användas för att förutse framtida behov av bostäder, verksamhetsområden, vägar med mera, men det är rimligt

att anta att planen med marginal täcker de behov av utbyggnad som kan uppkomma fram till 2040. Planen är ett underlag som gäller "tills vidare" efter antagandet och omarbetas vid behov. Samhället förändras ständigt och det är troligt att planen behöver göras om innan den är fullt genomförd.

Planprocess

Arbetet med den fördjupade översiktsplanen (FÖP) för Brålanda följer planprocessen för översiktsplanering som anges i plan- och bygglagen (2010:900). Processen ska ske med insyn och stor möjlighet till inflytande från medborgare, myndigheter, företag och organisationer. Detta avses bidra till ett bättre beslutsunderlag och starkare förankring i de beslut som fattas, vilket i sin tur ger förbättrade möjligheter för målbilden och strategierna att genomföras.

Strukturen i FÖP Brålanda utgår från Boverkets rekommenderade ÖP-modell 2.0/2.1. Vissa justeringar har gjorts avseende rubriksnamn i utvecklingsinriktning för att bättre stämma överens med det avgränsade planområdet.

Politiska beslut

Den formella processen inleddes med att kommunstyrelsen den 4 november 2020 beslutade att ge miljö- och byggnadsförvaltningen i uppdrag att upprätta ett förslag till fördjupad översiktsplan för Brålanda.

Kommunstyrelsen beslutade den 8 juni 2022 att samråda planförslaget.

Kommunstyrelsen beslutade den 29 november 2023 att ställa ut förslaget på granskning.

Hur arbetet bedrivits

Antagandeförslaget till FÖP Brålanda har tagits fram av en förvaltningsövergripande arbetsgrupp med funktioner som planhandläggare, kommunekolog, trafikingenjör, utvecklingsledare, näringslivsutvecklare och stadsträdgårdsmästare under ledning av en mindre projektgrupp på miljö- och byggnadsförvaltningen.

Uppstart – dialogrundor

I arbetet med den kommunövergripande översiktsplanen genomfördes en bred dialogprocess, där värdefull kunskap togs fram om hur kommuninvånare, företagare, politiker och tjänstemän ser på kommunens utvecklingsmöjligheter. En träff inriktad på Brålanda och landsbygden runt om kring hölls i november 2014. Materialet finns sammanställt i ÖP-bilagan *Tyckt om Vänersborgs framtid*. Fem ord som identifierades som viktiga var: VATTEN, NATUR, MÖTESPLATS, CENTRUM och BOENDE.

Under 2019 genomfördes olika dialoginsatser för att samla in viktig kunskap för den fördjupade översiktsplanen. I "Tyck till om Brålanda", som var en digital enkät om Brålandas utveckling, inkom ett fyrtio-/femtio-tal värdefulla svar från bland andra boenden, företagare, fastighetsägare och föreningsmedlemmar. Det har även varit riktade dialoginsatser med Brålandas företagarförening, företagarföreningens infrastrukturgrupp, Brålanda Väntjänst och med näringslivet i området Brålanda-Frändefors. Det hölls även workshops med elever i årskurs tre, fyra och fem på Brålanda

skola. Eleverna inkom med förbättringsförslag på allt från fler restauranger, bio och klädaffärer till skötsel av allmänna platser och otrygghet längs Storgatan.

Under 2020 genomfördes Medborgarlöftet för Brålanda där synpunkter framkom genom bland annat en förbättringsvandring. Kommunens målsättning har inom ramen för medborgarlöftet varit att ta fram trygghetsskapande åtgärder utifrån infrastruktur, belysning, fysisk miljö, grönytor samt bebyggelse.

Våra Rum

Parallellt med planarbetet har Vänersborgs kommun även genom projektet *Våra Rum* arbetat med dialoger kring Brålandas utveckling. Se mer om det arbetet i avsnittet *Våra Rum* på sidan 9.

Samråd, granskning och antagande

När kommunen upprättar ett förslag till fördjupad översiktsplan ska den samrådas med länsstyrelsen, berörda kommuner och regionala organ som har ansvar för regionalt tillväxtarbete och planering av transportinfrastruktur. Kommunmedborgarna och enskilda i övrigt, andra myndigheter och sammanslutningar som kan ha ett väsentligt intresse av förslaget ska ges tillfälle att delta i samrådet. Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan.

Efter samrådet revideras planförslaget utefter inkomna synpunkter och resultatet av samrådet redovisas i en samrådsredogörelse. När planförslaget är reviderat ska planförslaget granskas under minst två månader där ovan nämnda myndigheter och medborgare ges en ny möjlighet att inkomma med skriftliga synpunkter. När granskningstiden löpt ut revideras planförslaget på nytt och ett granskningsutlåtande tas fram som redovisar resultatet av granskningen. Det är sedan upp till kommunfullmäktige att anta den fördjupade översiktsplanen.

FÖP:ens struktur och innehåll

Följande handlingar hör till den fördjupade översiktsplanen för Brålanda:

Huvuddokumentet

Dokumentet med titeln *Fördjupad översiktsplan för Brålanda* är den egentliga beslutshandlingen som kommunfullmäktige antar. Den innehåller en målbild samt rekommendationer för markanvändning främst i form av texter.

Utredningsdel med konsekvensbeskrivning (detta dokument)

Utredningsdelen innehåller många viktiga delar som har betydelse för förståelsen av såväl målbilden som rekommendationerna. Först följer en rubriksindelning som är anpassad efter Boverkets ÖP-modell där nuläge, utveckling och kortfattade konsekvenser beskrivs. I avsnittet därefter kommer en samlad konsekvensanalys som beskriver hur planens genomförande skulle kunna påverka samhället och naturen på olika sätt. Det förs diskussion om planens påverkan på bland annat naturvärden, kulturmiljö, miljö kvalitetsnormer, riksintressen och jordbruksmark.

Kartbilaga

Huvuddokumentets rekommendationer och utvecklingsinriktning illustreras i en kartbilaga som finns både som pdf och som en digital karta på webben. Alla rekommendationer ska finnas med i webbkartan.

Översiktlig trafik- och infrastrukturutredning Brålanda, Tyréns AB.

Det har tagits fram en översiktlig trafik- och infrastrukturutredning av Tyréns. Utredningen är ett stöd vid formulering av problembeskrivning och åtgärder för av infrastrukturen inom planområdet.

Kulturmiljöutredning, AU Kulturmiljö AB.

Det har tagits fram en kulturmiljöutredning av AU Kulturmiljö AB. Den består dels av en kulturmiljöanalys med byggnadsinventering, dels en konsekvensbedömning med rekommendationer. Konsekvensbedömningen utgår från samrådsförslaget av FÖP Brålanda.

Kulturmiljöutredningen är inte enbart en bilaga till FÖP Brålanda, utan är även ett viktigt vägledande och stödjande dokument i kommande plan- och lovärenden.

Viktiga begrepp och förkortningar

FÖP	Förkortning av fördjupad översiktsplan
ÖP	Förkortning av översiktsplan
ÖP 2017	Den gällande översiktsplanen i Vänersborgs kommun, antagen 2017
Planområdet	Den geografiska avgränsningen för FÖP Brålanda
MKB	Förkortning av miljökonsekvensbeskrivning

Utgångspunkter

Vi står idag inför stora utmaningar. Det finns ur ett globalt perspektiv utmaningar och farhågor om klimatförändringar och artutrotning tillsammans med oro över världskrig, pandemier och kärnkraftsolyckor. Det finns ett stort antal utgångspunkter i form av mål och strategier på global, nationell, regional och kommunal nivå att ta hänsyn till i den övergripande samhällsplaneringen, i syfte att skapa förutsättningar för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Dessa program påverkar även planeringen av framtidens Brålanda. Den fördjupade översiktsplanen för Brålanda tar sin utgångspunkt i befintliga styrdokument, med fokus på infrastruktur, bebyggelseutveckling, tillväxt och miljö.

Från globalt till lokalt

För att minska påverkan av mänsklig aktivitet måste det internationellt ske en gemensam kraftsamling där vi förvaltar resurser på ett strategiskt och hållbart sätt. Vid FN:s toppmöte 2015 togs Agenda 2030 fram med 17 globala mål, en gemensam global agenda för ett arbete mot ett hållbart samhälle som alla världens länder åtagit sig att bidra till. De globala målen är odelbara och har fokus på ekonomisk, social

och miljömässig hållbarhet. Målen ska aktivt arbetas med lokalt, regionalt, nationellt och globalt. Regeringens ambition är att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030.

Sveriges riksdag antog 1999 målet att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Till generationsmålet hör 16 nationella miljömål. Det nationella målet för folkhälsopolitiken, antaget av riksdagen 2018, är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Målet delas upp i åtta målområden varav ett innefattar boende och närmiljö. Samma år antog riksdagen även för första gången en nationell arkitekturpolicy – *Politik för gestaltad livsmiljö*. Där konstateras att väl gestaltade och funktionella livsmiljöer, med framträdande estetiska och konstnärliga värden och beständiga material, ökar trivseln och därmed människors livskvalitet.

Hur städer och bostadsområden är utformade påverkar hur man arbetar, lever, umgås och förflyttar sig, vilket i sin tur påverkar människors hälsa, miljö och ekonomisk hållbarhet. För att i så stor utsträckning som möjligt säkerställa en hållbar framtid ska Vänersborgs kommuns arbete med fördjupad översiktsplan för Brålanda ta hänsyn till ekonomisk, social, kulturell och miljömässig hållbarhet.

Våra Rum

Vänersborgs kommun deltog tillsammans med tre andra kommuner under 2022 och 2023 i projektet *Våra Rum* med stöd av Fyrbodals kommunalförbund. Under ledning av Ida Svanberg på kultur- och fritidsförvaltningen ingick representanter från ytterligare tre förvaltningar i arbetsgruppen för projektet. Syftet var att utveckla arbetsätt för inkluderande, mer hållbara och väl gestaltade livsmiljöer. Brålanda valdes ut som en plats för projektet med barnen som främsta målgrupp. Den viktigaste insatsen i projektet var att genomföra en dialog kring gestaltad livsmiljö med årskurs fem på Brålanda skola med hjälp av metoden Arkitekter i Skolan (AiS). Arbetet genomfördes av kommunens stadsarkitekt Martin Staude tillsammans med tillförordnad stadsträdgårdsmästare Moa Carlsson. Under fem tillfällen gjordes analyser och vandringar, förslagsutveckling och presentation med bilder, text och modeller. Barnen arbetade i grupper med tre olika platser i Brålanda, som de identifierat som viktiga att jobba med: Stationsområdet, Centrumparken och området kring idrottsplatsen.

I samverkansprocessen med barnen i klass 5 på Brålandaskolan framträdde några tydliga teman för behov och önskemål ur elevernas perspektiv. Dels handlade det om färg och generell omsorgsfull gestaltning av deras närmiljöer (både stråk, lek- miljöer och andra uppehållsplatser), dels handlade det till stor del om platser där de kan umgås med sina kompisar. Vädskyddade platser med tydlig rumslig avgränsning, där det finns möjlighet att både vila/återhämta sig och att stimuleras/utmanas.

Brålandastråket (T5) är en effekt av AiS som beskriver de stråk, till/från målpunkter i barnens närmiljö som är särskilt viktiga att gestalta och utveckla.

Koordinerat arbete för hållbar utveckling

Vänersborgs kommun antog 2016 ett miljöprogram som innehåller målbilder för kommunen år 2030 utifrån de globala och nationella målen. Målbilderna är högt satta, och för att nå dessa måste den fysiska planeringen anpassas och ta hänsyn till hållbarhetsperspektiven och ett framtida förändrat klimat. Det är en nödvändighet att planering av infrastruktur ska skapa möjlighet att utforma olika klimatanpassade lösningar samt ta hänsyn till ekosystemtjänster och inte påverka den biologiska mångfalden negativt. Infrastrukturen har länge planerats efter bilens behov och idag behöver vi både byta ut våra fossila drivmedel och minska vårt bilåkande för att minimera påverkan på klimatet. Samhällsplaneringen har därför en central uppgift för att öka andelen fotgängare och cyklister. Brålanda har möjligheter för detta, där en överföring av resor från bil till cykel både kan öka hälsan hos invånarna och skapa mer levande stadsmiljöer. Det är även viktigt att arbeta för att möta upp med attraktiv kollektivtrafik.

”Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.”

(Nationella målet om gestaltad livsmiljö, antaget av riksdagen 2018)

Samhällsplaneringen bör också motverka segregation och exponering för skadliga miljöfaktorer. Med ett hållbarhetsperspektiv inom samhällsplanering kan positiva förändringar åstadkommas som påverkar människors levnadsvillkor, miljön och minskar ojämlikhet i hälsa.

En ekonomi som är hållbar resulterar i att människans livsbetingelser förbättras samtidigt som miljörisiker och de ekologiska belastningarna minskar. En hållbar ekonomi har låga kolutsläpp, utnyttjar resurser effektivt och är socialt inkluderande. Ekonomiska satsningar som bidrar till att uppnå de globala målen är långsiktiga investeringar för en hållbar framtid.

Kommunens vision

”Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet”

Kommunens vision ska genomsyra all verksamhet i kommunen. Den är också en övergripande utgångspunkt för FÖP Brålanda. Tätortsutvecklingen ska bidra till att göra Vänersborgs kommun mer attraktiv och hållbar.

Översiktsplan 2017¹

Vänersborgs kommun växer, vilket ger möjligheter till nya spännande bostadsprojekt och andra tillägg som kan berika tätorterna. I denna tillväxt- och utvecklingsprocess har kommunen som målsättning att planera på ett sådant sätt, att det som idag upplevs som Vänersborgs styrkor kommer att finnas kvar, stärkas och utvecklas.

¹ <https://www.vanersborg.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/oversiktsplanering/antagna-oversiktsplaner>

I dialogprocessen under arbetet med ny översiktsplan togs värdefull kunskap fram om hur kommuninvånare, företagare, politiker och tjänstepersoner ser på kommunens utvecklingsmöjligheter. Ett av de viktigaste tillfällena var en bred dialogträff som hölls i Folkets hus 2 oktober 2014. Då jobbade ett hundratal personer i blandade grupper bland annat med framtidsbilder för Vänersborg. De fem ord som användes mest i gruppernas presentationer var: VATTEN, NATUR, MÖTESPLATS, CENTRUM och BOENDE.

Samad bild av Vänersborgs framtida identitet, från dialogträff 2 oktober 2014.

Tankarna som samlades in under dialogprocessen i ÖP-arbetet användes bland annat för att formulera sju grundstrategier som tillsammans anger inriktningen på kommunens utvecklingsarbete. Dessa presenteras i pyramiden nedan.

Pyramiden visar översiktsplanens sju grundstrategier

Några av de punkter som tas upp under grundstrategierna (GS) och som har särskild betydelse för FÖP Brålanda är:

- Förbättrade tågkommunikationer för kommunens tätorter är avgörande för en stark position i regionen (GS 1)
- Utveckla närheten till vatten som en resurs (GS 2)
- Utveckla det offentliga stadsrummet med olika funktioner och skapa fler mötesplatser (GS 2)
- Småorter och lokala noder ska stärkas (GS 3)
- Samhällsplanering ska ske i dialog med boende och verksamma (GS 4)
- Föreningar och företag ska ses som viktiga samarbetspartners (GS 4)
- Bebyggelsen ska planeras så att kommunens invånare vistas i säkra och trivsamma miljöer (GS 5)
- Närhet till grönområden och olika rekreationsmöjligheter ska finnas för alla (GS 5)
- Planering och byggande ska sträva efter att minska beroendet av bilåkande, genom bland annat samlad bebyggelse, bättre möjligheter för kollektivtrafik och satsningar på cykling (GS 6)
- Stadsodling och regionala livsmedelsmarknader ska stimuleras (GS 6)
- Skapa förutsättningar för att bevara och utveckla ekosystemtjänster och grönområden i och i närheten av våra orter (GS 7)
- Skapa förutsättningar för bevarande och utveckling av ekosystemtjänster (GS 7).

ÖP:s utvecklingsprinciper

Den mest detaljerade och tydligast styrande nivån i ÖP 2017 är rekommendationerna i kapitlet om utvecklingsprinciper. Samtliga utvecklingsprinciper utom en berörs mer eller mindre av arbetet inom FÖP-området för Brålanda. Några av utvecklingsprinciperna är mer direkt kopplade till de särskilda satsningsområden som lyfts fram i beslutsdokumentets målbild: *Utveckla befintliga och nya stationssamhällen (nr. 6); Utveckla centrum för mötesplats för alla (nr. 9); Satsa på cykling och kollektivtrafik (nr. 10); Utveckla näringsliv och verksamheter (nr. 11); Bevara och bruka värdefull jordbruksmark samt Bevara och utveckla grönområden och rekreativsmöjligheter (nr. 3 och 4).*

En del av utvecklingsprincipernas rekommendationer är kopplade till markeringar i rekommendationskartan. Till exempel pekas områden ut där särskild hänsyn ska tas till natur-, kultur och friluftsvärden (utvecklingsprinciperna 1,2 och 4). Det finns också områden markerade som kan vara lämpliga för nya verksamheter och vägdragningar (utvecklingsprinciperna 11 och 14). Många av ÖP-kartans markeringar är kopplade till sista utvecklingsprincipen, bland annat olika buffertzoner kring vägar, järnvägar och kraftledningar.

Merparten av ÖP:s rekommendationer är dock inte knutna till ÖP-kartan. Till exempel finns generella rekommendationer om att bevara jordbruksmark, odlingslotter och gröna stråk i tätorterna, gångstigar och siktlinjer till vattnet, byggnation i anslutning till befintlig bebyggelse och kollektivtrafikstråk, blandad stadsbebyggelse, lokaler och aktiva fasader längs centrumgator, tillgänglighet i stadsmiljön, prioritet till fotgängare och cyklister i tätort, och hållbara dagvattenlösningar.

Till stor del har även dessa konkretiserats i FÖP:ens rekommendationer och rekommendationskartan i FÖP Brålanda ger i flera avseenden en fördjupad och mer detaljerad vägledning för FÖP-området.

Brålanda

Här sammanfattas förutsättningar specifika för Brålanda.

Brålandas historia

Brålanda har en lång historia. Orten har varit bebodd sedan stenåldern. Det finns lämningar, hållkistor och gravrösen från sten- och bronsåldern samt lämningar från järnålderns gravfält och fornborg. Brålanda var en utpräglad jordbruks- och skogsbruksbygd fram till mitten av 1800-talet med säte i Östebyn (nordost om Brålanda

Utvecklingsprinciperna i ÖP 2017

1	Skydda värdefull naturmark och vatten
2	Bevara och utveckla värdefullt kulturarv
3	Bevara och utveckla värdefull jordbruksmark
4	Utveckla och bevara grönska och rekreativsmöjligheter
5	Underlätta kontakt med vatten
6	Utveckla befintliga och nya stationssamhällen
7	Bygg blandad och sammanhängande tätortsbebyggelse
8	Utveckla landsbygden varsamt
9	Utveckla centrum som mötesplats för alla
10	Satsa på cykling och kollektivtrafik
11	Utveckla näringsliv och verksamheter
12	Skapa hållbara dagvattensystem
13	Utveckla hållbara system för teknisk försörjning
14	Stärk en god infrastruktur för transporter
15	Utvinn berg och jordarter hållbart
16	Skapa säkra och hälsosamma miljöer

tätort) där bygdens kyrka, tingsställe och gamla gästgiveri fanns. Spannmålsproduktionen med havre var under denna period blomstrande. Därefter började stationssamhället att byggas upp och järnvägen var viktig för Brålandas utveckling.

Lantmäteriet, häradsekonomska kartan från 1890–97.

Stationssamhället växer fram

Under mitten på 1800-talet började järnvägarna i Sverige att byggas ut när statliga stambanor skulle länka samman större städer. Även privata aktörer påbörjade järnvägsutbyggnader i andra sträckningar. Bergslagens Järnvägsaktiebolag, BJAB, beslutade för att bygga en linje mellan Falun – Göteborg för att behålla Bergslagen, med dess gruv- och skogsprodukter, inom hamnstaden Göteborgs ekonomiska region. Järnvägen skulle gå på den västra sidan om Vänern och således förbi Dalboslätten, vilket var positivt – i Brålanda kämpades redan då för att få en station och ett tågstopp. Den 21 juni 1879 invigdes järnvägen mellan Öxnered- Mellerud och i Brålanda stannade tåget. Järnvägssträckningen och stationens placering innebar att samhället förflyttades från sin dåvarande plats vid Östebyn och Brålanda gick från att vara landsbygd till att bli en tätort.

Brålanda som tätort och stationssamhälle

Brålanda växte alltmer både befolkningsmässigt och stadsmässigt med järnvägen som en central och viktig knutpunkt, vilken även hade stor betydelse för kommunikation och handel. Samhället utvecklades mot ett varierat och omfattande service- och tjänstesamhälle som med affärsverksamhetens omfång tyder på att Brålanda var

en viktig centralort för omgivande landsbygd. Runt 1900-talet etableras många mindre specialbutiker för att täcka upp behov hos invånarna, exempelvis fanns skomakare, järnhandel, bagare och bokhandel. Det var även under denna tid som industriverksamhet börjar etablera sig på orten, i huvudsak mejerier, slakteri och snickerier. Livsmedelsindustrin och hantverkaryrken satte prägel på Brålanda.

I början av 1900-talet växte ett relativt starkt föreningsliv fram där flera av de stora folkrörelserna, idrottsrörelsen, nykterhetsrörelsen och väckelserörelsen etablerade sig. Även mer intresseavgränsade föreningar etablerades som integrerade människor med olika bakgrund.

I takt med att tätorten utvecklades tillkom andra behov och polistjänst inrättades 1925 och brandkår på 1910-talet, elledningar drogs fram 1910 och avloppsfrågan stod länge olöst.

Tätorten hade vid denna tidpunkt ännu ingen beskattningsrätt och anslagen från landskommunen ansågs vara låga. Mycket av behoven löstes genom frivillighet. Konflikterna mellan tätorten och landsbygden ledde till diskussioner om att frigöra tätorten från landsbygden.

Municipalsamhälle

Diskussionerna ledde till att Brålanda stationssamhälle övergick till att bli ett municipalsamhälle. Ett municipalsamhälle bestod av ett tätortsområde som särskildes från sin moderkommun genom att en stadsplan utarbetades och en eller flera av stadsstadgorna infördes. Stadsstadgorna var byggnads-, hälsovårds-, brand- och ordningsstadgan. Tillsammans med landskommunen sköttes övriga samhällsåtaganden, som skola och fattigvård.

Befolkningen fortsatte att öka i stationssamhället under municipalsamhällstiden, medan den minskade i landskommunen, trots att boende i stationssamhället fick dubbel beskattning.

Kommunreformer

Inför kommunreformen 1952 beslöts att municipalsamhällen succesivt skulle upphöra. Detta resulterade i att Brålanda municipalsamhälle upplöstes vid 1956 års utgång. Tätorten fördes således samman med det som sedan 1952 kallades Brålanda storkommun, som utöver Brålanda innefattade Gestad och Sundals Ryrs kommuner. De sistnämnda var kommuner som till stor del bestod av jordbruksbygd med näringar från jord och skog, ofta områden med rik avkastning och bördiga marker.

Vid nästa kommunreform 1974 ombildades dåvarande Vänersborgs stad, Frändefors kommun, Brålanda kommun och Västra Tunhems kommun till Vänersborgs kommun. Vänersborgs kommun utvecklades då till ett samhälle med stad och land, mindre samhällen och mer omfattande omkringliggande jordbruksbygd.

Slutet på dåvarande stationssamhällseran

Ett par år efter den senaste kommunreformen, 1976, slutade tågen trafikera Brålanda. Brålanda tätort hade då cirka 1 500 invånare.

Under 1900-talet präglades Brålanda av verksamheter så som jordbruk, handel, livsmedel, möbelsnickeri, transport, entreprenad och maskin vilket man även kan se spår av idag. Brålandas företagsamhet lever än idag.

Brålanda idag (2023)

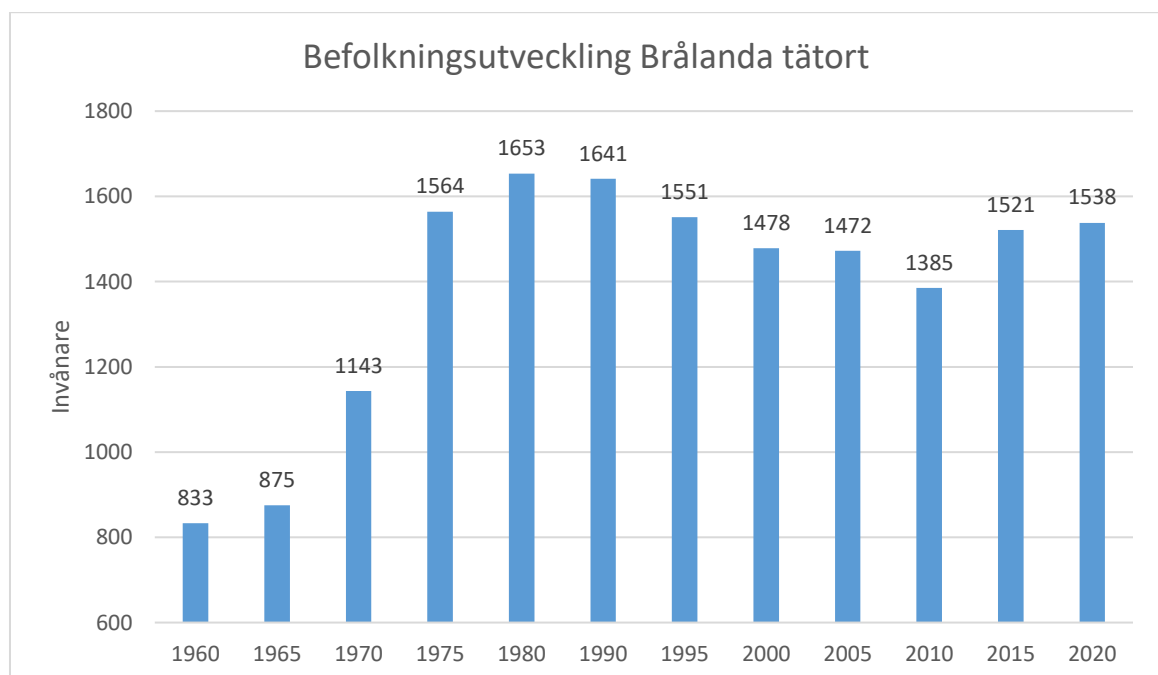
Brålanda är idag den tredje största orten i Vänersborgs kommun som med bygdens driv utvecklas och stärks. Brålanda är ett välfungerande samhälle med serviceutbud och mötesplatser, så som fritidsgård och bibliotek. Här finns ett centrum med mataffär, kiosk, galleria, pizzeria och annan kommersiell service. Det finns även vårdcentral, apotek och folktandvård koncentrerat kring ortens särskilda boenden. Förskola och grundskola (F-6) finns koncentrerade till ortens aktivitetsområde.

Brålandas företagarförening är stark och det finns över 500 företag registrerade med postnummer Brålanda inom bolagsformerna aktiebolag, enskild firma samt handels- och kommanditbolag. Den största branschen är jordbruk, skogsbruk och fiske med knappt hälften av alla registrerade företag. Det finns även många företag inom branscherna byggverksamhet, handel och tillverkning.

En utförligare beskrivning av nuläget återfinns inom respektive användningstyp i följande avsnitt.

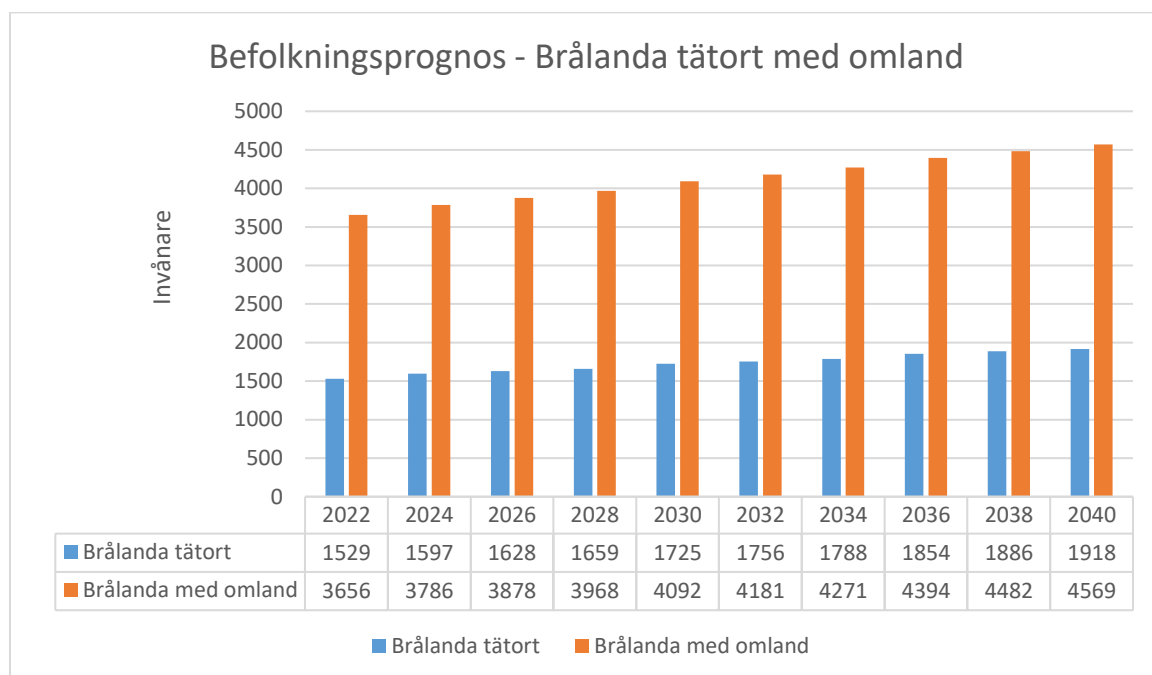
Befolkningsutveckling

Befolkningen i Brålanda tätort har varierat genom åren. Toppnoteringen var under 1980-talet och efteråt sjönk det med cirka 250 invånare innan kurvan vände uppåt på nytt. År 2020 bodde 1538 personer i Brålanda tätort. I Brålandas närmaste omland, inräknat Brålanda, Sundals-Ryrs och Gestads församlingar, var befolkningen 3606 invånare samma år. Den ökade folkmängden kan delvis förklaras av att den landareal som tillräknas tätorten ökade med cirka 30 hektar 2015.

² Folkmängd per tätort efter region och vart 5:e år, Statistiska Centralbyrån.

Befolkningsprognosen för Brålanda tätort med närmaste omland visar, likt kommunen i stort, på en befolkningsökning. Fram till år 2040 spås tätorten ha ökat med cirka 400 invånare, och tillsammans med omland cirka 950 invånare.

3

Bostadsbestånd

Bostadsutbudet i Brålanda består främst av villor med äganderätt, men det finns även en del flerbostadshus med hyresrätter.

Stora delar av Brålanda tillkom under 1960- och 1970-talet vilket har format tätortens karaktär genom mycket villabebyggelse.

Det kommunala bolaget AB Vänersborgs bostäder har 42 lägenheter i Brålanda, på Hagtornsgatan och Villagatan. Det finns även ett antal privata aktörer som har hyreslägenheter.

Tidigare planer

Brålanda har omfattats av samhällsplanering i olika former sedan 1940-talet.

Områdesplan

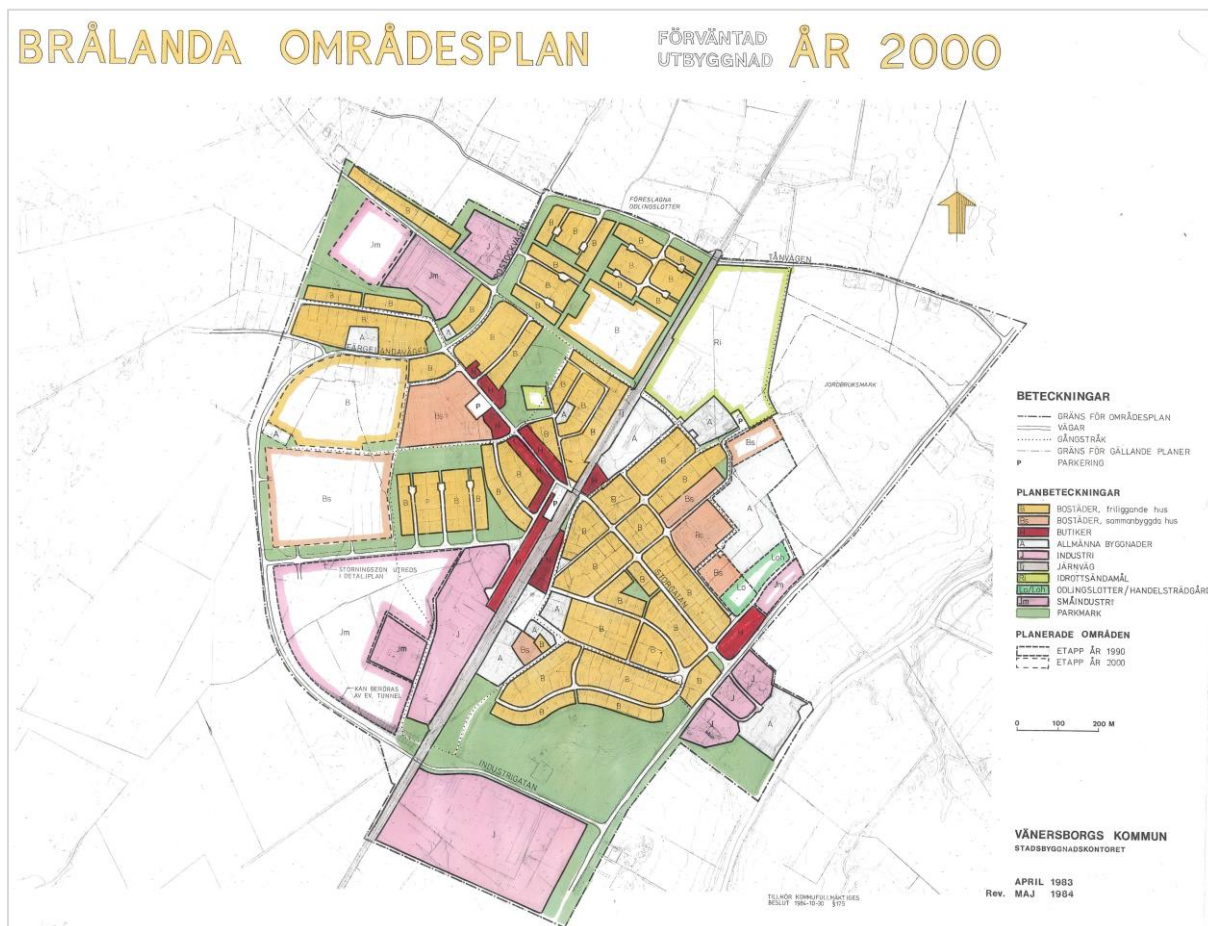
Det finns en områdesplan för Brålanda (kan likställas med dagens fördjupade översiktsplaner), antagen av kommunfullmäktige den 30 oktober 1984, § 175. Enligt gällande ÖP 2017 är områdesplanen till viss del fortfarande aktuell men delar av planen har inte förverkligats. Områdesplanen visar på den förväntade utbyggnaden för tätorten år 2000 och där den största utvecklingen förväntades ske mellan järnvägen och Färgelandavägen med bostadsområden och mark för småindustri. Runt dessa områden löper en ringled som ansluter mellan Industrigatan och Färgelandavägen. I princip är samtliga av dessa intentioner utom till viss ringleden numer detaljplane-lagd, men inte utbyggd, genom detaljplan för *Källeberg 1:205 m. fl (laga kraft 2021-09-*

³ SCB.

14) och *Ändring och utökning av stadsplan för delar av Källeberg, Höga, Sörbyn och Esslingetorp (laga kraft 1970-03-18).*

I områdesplanen föreslås även odlingslotter norr om Tånvägen.

En diskussion kring att bygga på jordbruksmark görs redan 1984, ett konstaterande i områdesplanen är att Brålanda är omringat av jordbruksmark och för en tätortsutveckling krävs att jordbruksmarken tas i anspråk.

Områdesplanen från 1984.

Urval av detaljplaner

Det finns inom planområdet många tidigare planer som idag gäller som detaljplaner. Nedan redovisas några, utöver de som omnämns under *Områdesplan*, som delvis inte förverkligats och som påverkar utvecklingsinriktningen i FÖP Brålanda.

Ändring av stadsplan för kv Kniven, Sågen, Släggan samt del av kv Yxan (laga kraft 1973-10-08) ligger i planområdets västra del, väster om Brålanda Industri, och möjliggör för ytterligare utveckling av småindustrier. Det obebyggda området omfattar cirka 27 000 kvadratmeter mark och är reglerad med en planbestämmelse som möjliggör för en tomt att bebyggas med en tredjedel.

Ändring i och utökning av stadsplanen för del av Brålanda tätort, Idrottsområdet (laga kraft 1974-06-26) ligger i planområdets nordöstra del och möjliggör för ytterligare utveckling av idrottsområdet samtidigt som det är planlagt för en omdragning

av Tånvägen genom en uträtad väg och troligen trafiksäkrare anslutning till E45. Den obebyggda marken utgörs av jordbruksmark.

Ändring av stadsplanen för kv Prästkragen m.m. i Brålanda (laga kraft 1987-11-04) ligger i planområdets östra del, i närhet till E45, och möjliggör för odlingslotter på en mark som idag är ängsmark.

Nuläge, utveckling och konsekvenser

Avsnittet följer en rubriksindelning som är anpassad efter Boverkets ÖP-modell där nuläge och planerad utveckling beskrivs utförligt. Det finns ytterligare en underrubrik, *konsekvenser*, där det i kortfattad form beskrivs vilka konsekvenser utvecklingen ger upphov till. En mer utförlig konsekvensbeskrivning återfinns senare i dokumentet.

Mångfunktionell bebyggelse

Områden för mångfunktionell bebyggelse har stads- och tätortsmässig karaktär och innehåller många olika servicefunktioner tillsammans med bostäder.

Bostäder

Vänersborgs kommun och Brålanda växer, vilket bland annat kräver fler bostäder i blandade former.

Nuläge

Bostadsbeståndet i Brålanda utgörs främst av småhus med äganderätter samt inslag av flerbostadshus och specialbostäder. En blandning av bebyggelser är viktigt för att kunna erbjuda varierande bostadsformer och ändamål. I de mer centrala delarna av Brålanda föreslås förtätning, en något tätare bebyggelse med en högre exploateringsgrad och blandade funktioner.

För att skydda jordbrukets intresse ska nya bostäder placeras med hänsyn till befintlig djurhållning eller annan jordbruksverksamhet, särskilt i områden med värdefull jordbruksmark. För att uppnå helhetsperspektiv föreslås den fortsatta planläggningen för samtliga utvecklingsområden omfatta områdena som helhet. På så vis undviks påverkan på ett rationellt jordbruk. Lämpliga lägen i omgivande landsbygd kan också vara en resurs för bostadsbyggnation för att spara jordbruksmark.

Idag (2024) finns det åtta tomter till försäljning för enbostadshus i bostadsområdet Höga i norra Brålanda.

Utveckling

Källebergsområdet är redan detaljplanelagt och avvägningar mellan olika intressen är därmed gjord. I den norra delen möjliggörs för bostäder i flerbostadshus, radhus och friliggande en- och två bostadshus, park med dagvattenhantering, centrumändamål och skola (**B1**). I den södra delen möjliggörs för centrumändamål, verksamheter och industri (**B3**). Totalt kan inrymmas cirka 270 bostäder. Det exakta antalet bostäder beror på täthet och fördelning mellan lägenheter och småhus.

Vänersborgs kommun är positiva till förtätning. Inom planområdet finns två områden särskilt utpekade för förtätning, **B2** och **B4**. Förtätning innebär att öka exploateringsgraden i den byggda miljön, vilket ofta har ekologiska och ekonomiska fördelar. Det är dock viktigt att en eventuell förtätning görs med hänsyn till de kulturhistoriska värdena och på ett sätt som inte påverkar övriga sociala aspekter negativt. Förtätning kan ske på många olika sätt, exempelvis genom tillbyggnad, påbyggnad eller att lågexploaterade områden ersätts med ny bebyggelse med högre exploateringsgrad. En utökad exploateringsgrad kan i många fall innebära att den gällande detaljplanen behöver ändras. De västra delarna av **B4** angränsar till stationsområdet och utgörs av en tomt med Brålandas tidigare kommunhus. Denna tomt kan med fördel förtätas och utvecklas med såväl bostäder, service som aktivitetsytor och bli en integrerad del i stationsområdet.

Lillebyvägen (U1)

Utvecklingsområde för bostäder om cirka 4 hektar som utgörs i huvudsak av privatägd skogsmark. Efter granskningen har området minskats ned något eftersom det finns en motsättning gentemot kommunens grönplan där området ingår i ett större skogsområde utpekade för rekreation. Det kvarvarande skogsområdet är nyligen avverkat, och innehåller inte samma skogliga värden som skogsområdet österut som numer är borttaget.

Området har en utformning som begränsar en större exploatering, men en komplettering av villabebyggelsen med fem-tio villor bedöms möjligt. Beroende på omfattning av exploateringen kan ny bebyggelse prövas genom förhandsbesked eller genom en detaljplan. U1 avger en möjlighet att utveckla tätortsområdet på lång sikt på annan mark än jordbruksmark. En eventuell negativ påverkan på de gröna värdena får vägas mot en exploatering på jordbruksmark.

Området omfattar även delar med jordbruksmark som i första hand inte ska nyttjas för exploatering, men beroende på möjligheter till att ordna framfartsväg kan jordbruksmark behöva nyttjas. Detta ska ske på ett sätt som minimerar påverkan på arrendering och markägarens möjligheter att bruka marken.

Området omgärdas av två kraftledningar i områdets ytterkanter, en lågspänningsledning i öster och en ledning med högre spänning i väster. Skyddsavståndet varierar dessa emellan, men hänsyn behöver tas för den kompletterande bebyggelsen. Framfartsväg bör kunna lösas genom befintlig anslutningsväg till Färgelandavägen.

Det är viktigt att kompletterande bebyggelse följer karaktären i området och att delar av skogsmarken bevaras. Eventuell påverkan på jordbruksmark och grundvattenskyddsområdet behöver hanteras.

Konsekvenser

Genom utbyggnad av befintlig detaljplan vid Källeberg, viss reserv genom Lillebyvägen (U1) och viss förtätning bedöms behovet av bostäder täckas till målåret 2040.

Centrum

För att vara attraktiv och hållbar behöver Brålanda kunna erbjuda service och aktiviteter till sina invånare. För att möta en ökning av antalet invånare måste utbudet av

service kunna utvecklas i samklang med befolkningsutvecklingen. För framtiden behövs en mångfald av aktiviteter som kan locka såväl kommuninvånare som besökare. Befintliga mötesplatser måste kompletteras och förnyas. Det är även av vikt att byggnader och utomhusmiljöer hålls i vårdat skick för att göra centrum attraktivt.

Service och aktiviteter är ett brett tema som kan täcka in mycket. I detta avsnitt kommer fokus att ligga på centrumutveckling eftersom det rymmer de viktigaste strategiska frågorna kring markanvändning.

Brålandas centrum sträcker sig från Centruparken i norr via Storgatan, Järnvägs-gatan och Allégatan till stationsområdet i söder. Medan Storgatan blev Brålandas mittpunkt först under 1900-talets andra hälft har stationsområdet kring Järnvägsgatan och Allégatan varit samhällets historiska centrum sedan järnvägen tog sig hit 1879. Runt stationen finns det fortfarande en stor del av den historiskt betydelsefulla bebyggelsen kvar från tiden kring sekelskiftet. Stationshuset, pensionatet och kommunhuset är bara några av exemplen som präglar denna kulturmiljö.

Nuläge

Centrumområdet i Brålanda ligger i huvudsak längs Storgatan och innefattar mataf-fär, bostäder, kiosk, galleria, pizzeria och annan kommersiell service. Från Storga-tan löper Järnvägsgatan och Allégatan som inte har lika tydlig centrumkänsla idag, men där viss handel finns. Längre ned längs Allégatan återfinns stationshuset. Delar av centrumområdet är obebyggt och består av grönytor och parkering. Vissa han-delslokaler står tomma.

Centrumområdet är beläget centralt i tätorten och i anslutning till, eller i närheten utav, finns flera av Brålandas målpunkter, som Centruparken, aktivitetsområdet och skolområdet.

Centrumområdet med Storgatan i centrum är årligen huvudarena för den traditions-enliga tomteparaden som lockar tusentals åskådare. Vid denna parad stängs Storga-tan av för att bli marknadsplats och senare ersättas av ett långt, långt tomtetåg. Cent-rum och Centruparken har årligen även bygdefest som är ett hemvändararrange-mang och även allsång i parken som är omtyckt.

Brålanda bibliotek är en central och naturlig mötesplats för lärande och utveckling som sedan 2023 ger besökare möjlighet att nyttja lokalerna utanför ordinarie öppet-tider. Bibliotekets tillgänglighet och fysiska närhet till invånare skapar utvecklings-möjligheter att stärka dess funktion som mötesplats för andra samhällsfunktioner och syften som studier och arbete. Biblioteket arbetar med uppsökande verksamhet i samverkan med kommunala förvaltningar, myndigheter och samhällsaktörer. En förutsättning är att upprätta och säkerställa kontaktytor mellan biblioteket och ex-empelvis särskilda boenden, äldreboenden, flyktingboenden och liknande.⁴

Längs Allégatan ligger den anrika fritidsgården Sörgården som flera dagar i veckan bjuder in till aktivitet för barn och ungdomar.

⁴ Biblioteksplan 2022

Utveckling

Allt eftersom byggnation tillkommer på Källeberg och när tågstoppet blir verkligt är det viktigt att stärka stråken längs nämnda gator för att få en tydlig koppling mellan stationsområdet och centrum. Det är viktigt att bibehålla befintlig centrumkänsla och handel, samtidigt som utrymme ges till kompletterande service. Bottenvåningarna i byggnaderna längs med Storgatan som över tid har byggts om till lägenheter bör över tid återföras till sin ursprungliga användning som butiker och verksamheter för att återskapa tätortens utbud exempelvis för närproducerade varor och ökad service.

En centrumförtätning skapar möjligheter för att öka tillgången på handel och service i de centrala delarna av Brålanda. Genom det strategiskt bra läget intill kollektivtrafikstråken skapas goda förutsättningar för hållbara resor. Även bostäder är ett positivt inslag vid centrumförtätning. Viktigt att särskilt beakta för bostadskomplettering är de eventuella störningar som järnvägen kan ge i form av buller och vibrationer.

I och kring centrum är det viktigt med grönska och planteringar längs trottoarer och vägar. Det är även viktigt att, vid en utveckling av området, beakta tillgänglighets- och säkerhetsaspekter så att platsen upplevs trygg och lätt att ta sig till. Både vid renoveringar och tillbyggnationer bör bebyggelsens historiska karaktärsdrag värnas och återupplivas där kulturhistoriskt värdefulla byggnader över tid har förvanskats.

De offentliga rummen är viktiga för samhällets sociala och miljömässiga kvalitéer. Dalslands natur och kulturlandskap samt de sociala sambanden i bygden är präglade för människorna i Brålanda. Detta bör även synas i och prägla utvecklingen och gestaltningen av de allmänna gaturummen och platserna.

- Det bör finnas en variation av små och stora ytor för socialt umgänge i centrum. Platser, torg och Centrumparken bör gestaltas så att de är attraktiva både för äldre och unga. På så sätt visualiseras och stöttas de på landsbygden traditionellt starka generationsbanden.
- Gestaltning bör ta inspiration från lokala teman som exempelvis jordbruket eller Dalslandstjuren.
- Utemiljöerna bör utformas med lokala material som exempelvis kullersten från åkarna runt Brålanda.
- Yppig växtlighet på de allmänna platserna bör eftersträvas för att skapa trivsamma mikroklimat och kompensera för den relativt glesa och monotona vegetationen i det storskaliga jordbrukslandskapet runt om samhället. Stora träd exempelvis skuggar och skyddar mot den på slätten vanliga blåsten. Det förstärker en ombonad känsla av skydd i ett väderutsatt landskap.

För utveckling av stationsområdet, se *Transportinfrastruktur/Stationsområde*.

Konsekvenser

Till följd av en centrumförnyelse kan Brålandas centrala delar stärkas med bebyggelse, funktioner, utformning och mötesplatser vilket bidrar till ett tydligare cent-

rum. Ett attraktivare centrum skapar ett större flöde av människor, såväl lokalbefolkning som turister. Ett större flöde av människor kan skapa en ökad upplevd trygghet som gör att fler människor på sikt vill välja Brålanda som boendeplats.

Förskola och grundskola

Förskola och grundskola har en viktig roll i den fysiska planeringen eftersom placering av verksamheterna berör varje barnfamiljs vardag. Avståndet till bostäder och möjligheterna att ta sig till och från förskolan/grundskolan får därför en central betydelse. Vid placering och utformning av ny förskola/grundskola eller utbyggnad av befintliga ska en god utemiljö eftersträvas, det måste finnas tillräckligt med yta för att tillgodose barn och elevers behov av rörelse. Förskola och grundskola ska ses som en viktig mötesplats, där förutsättningar finns att skapa inkluderande verksamheter som bidrar till ökade kunskapsresultat.

När vi planerar för framtiden är målsättningen att minska och förebygga barriärer, vilket kan bidra till bättre närhet och kortare avstånd till förskolor och grundskolor. Detta kan främja förskolan och grundskolan som en mötesplats genom att skapa goda förutsättningar för en inkluderande och kompensatorisk förskola och grundskola och bidra till ökade kunskapsresultat. Målbilden för pedagogiska lokaler är att ha ändamålsenliga lokaler på rätt plats, vid rätt tid och till en rimlig kostnad.⁵

Nuläge

Det finns inom planområdet en förskola, Brålanda förskola, med sex avdelningar varav två avdelningar är lokaliserade i moduler. Det finns idag (2022) en obalans mellan behovet av förskoleplatser och utbudet i Dalslandsområdet, vilket förklarar behovet av moduler. Obalansen mellan utbud och behovet i Brålanda förväntas öka ytterligare enligt befolkningsprognosen, det är dock svårt att uppskatta exakt hur behovet kommer att se ut. Generellt kan sägas att barnomsorgsplaceringen för boende i Dalsland nödvändigtvis inte sker i den närmsta förskolan. Exempelvis har en stor andel barn boende i Frändefors församling förskola i Öxnered eller Blåsut. För Brålanda och Sundals-Ryrs församlingar ser det däremot annorlunda ut, 78 procent av barnen där har en placering på Brålanda förskola. Fördelningen gör det däremot svårare att uppskatta vilket behov som behövs i framtiden i just Brålanda.

Det finns en låg- och mellanstadieskola (årskurs F-6) inom planområdet, Brålanda skola, som är dimensionerad för 200 elever. Utöver huvudbyggnaden finns det även tre moduler på skolområdet, varav en blivit permanentad. Redan idag är det ett underskott av elevplatser då skolan har ett tjugotal fler inskrivna än dimensionerat och enligt befolkningsprognoser kommer behovet öka ytterligare.

Det finns ingen högstadieskola (årskurs 7–9) inom planområdet, utan den närmaste är placerad i Frändefors. Denna bedöms till 2032 ha mer lokaler än vad som behövs utifrån det förväntade elevantalet.

Närmaste gymnasieskolorna finns vid Nuntorp, Vänersborg och Mellerud.

⁵ Reviderad förskole- och grundskoleplan 2023–2032

Utveckling

Brålanda förskola (U2)

Enligt den förstudie som gjordes 2020 om tillskapande av förskoleplatser i Dalsland påvisas att det fram till 2029 behöver finnas förskoleplats för 151 barn i Brålanda. Detta innebär att det behöver tillskapas 72 permanenta platser (cirka 4 avdelningar) i Brålanda genom att ta bort modulerna och utöka antalet platser, netto ger detta 36 nya platser i Brålanda.⁶

Det finns byggrätt kvar inom aktuell detaljplan för Brålanda förskola att förlägga ytterligare fyra nya avdelningar, men för att få till en bra utformning är det lämpligt att göra en detaljplaneändring där den byggbara ytan ökas. Det finns även byggrätt för en förskola inom den nyligen laga kraft-vunna detaljplanen i Källeberg. Barn- och utbildningsnämnden beslutade 2012 om principen ”Färre, större och strategiskt belägna förskolor”, vilket förespråkar större enheter med alla avdelningar samlade på ett ställe. Det medför positiva effekter för pedagogiskt och ekonomiskt samarbete, varför de fyra avdelningarna bör tillskapas i anslutning till befintlig förskola.

Det pekas i kartan ut ett område vid befintlig biobränslepanna som utvecklingsområde för i första hand förskola (U2). Om pannan flyttas tillskapas utrymme lämplig för förskolegård. Det är viktigt att en översiktlig undersökning avseende föreningar genomförs. För delar av området finns idag en markparkering som får beaktas vid utveckling av området. Området är även utsatt för tågbuller, varför det bör genomföras en mer noggrann bullerberäkning. Utrymmet kan i andra hand användas för fritidsaktiviteter.

I övrigt är Brålanda förskola väl anpassad för verksamheten, men vissa förändringar skulle dock behöva göras för att lokalerna fullt ut ska vara ändamålsenliga. Ett arbete med verksamhetsanpassningar pågick på Brålanda förskola under 2021.

Eftersom det finns utrymme för utökning vid befintlig förskola med eventuell ytterligare mark, samt möjlighet till utbyggnad vid Källeberg pekas inget ytterligare område ut för förskoleverksamhet.

Grundskola

Barn- och utbildningsförvaltningen genomförde under 2018 en utredning kring en eventuell utökning av elevplatser i Brålanda. Utredningen kom fram till att det finns behov av att bygga ut Brålanda skola på grund av den bristande ändamålsenligheten av lokalerna och trångboddheten. Idag används klassrum både för undervisning, som arbetsrum för lärare och för fritidshemmet. Det saknas lämpliga ämnessalar för exempelvis hem- och konsumentkunskap.

Byggrätten inom befintlig detaljplan är generös med begränsningar enbart i form av punktprickad mark intill fastighetsgräns, samt en höjdangivelse.

Eftersom det finns utrymme för utökning vid befintlig grundskola, samt möjlighet till utbyggnad vid Källeberg pekas inget ytterligare område ut för skolverksamhet.

⁶ Förstudie om tillskapande av förskoleplatser i Dalsland, BUTN 2020/147, 2020-12-10

⁷ (Förskolespåret, 2012).

Konsekvenser

Ur ett Dalslandsperspektiv förväntas befintliga lokaler inklusive de utbyggnader som planeras i Brålanda att räcka till antalet barn och elever utifrån befolkningsprognosen för år 2032. Möjligheten att bygga ut kring befintliga förskole- och grundskolelokaler eller i Källeberg innebär att behoven kan täckas även på betydligt längre sikt utan ytterligare områden utpekade.

En flytt av biobrännlepannan och tillika en utökning av förskolans skolgård skulle ge barnen en större lekyta och bättre utemiljö.

Vård och omsorg

Vård och omsorg är en viktig funktion för att säkerställa en trygghet och robusthet i samhället. I Brålanda finns det vårdcentral, tandläkarmottagning, apotek, flera boenden för särskild vård och omsorg.

Det finns svårigheter att prognostisera och planera för bostadsbehov på lång sikt med tanke på förändringar i bland annat demografi, omvärlden och politiska beslut. Behov och efterfrågan på vård och omsorg kan därför komma att förändras över tid.

Digitalisering ger möjlighet till nya sätt att arbeta på. Det kommer dock att krävas planering och beredskap vad gäller boenden, både befintliga och nya, i kommunen som helhet.

I Vänersborg ska boende- och lokalplanering främja olika målgruppers behov och gynna helheten. Behovet av särskilda boenden kommer i framtiden ha en mer omfattande inriktning som boendeform. Prognosen pekar på en allt äldre befolkning, vilket innebär att fler personer som inte är i arbetsför ålder kommer behöva behov av vård och omsorg. Det finns en vilja hos enskilda samt behov av att fler bor kvar i sina ordinarie hem och där får hemtjänst och hemsjukvård utförd. Detta kräver redan nu en stärkt hemtjänst och kommer så fortsatt behövas de närmaste tio åren utifrån prognoser gällande den demografiska utvecklingen. Kommunen har skyldighet att tillhandahålla bostäder till särskilda grupper och har det yttersta ansvaret att personer som bor i kommunen får den hjälp och det stöd som de behöver.⁸ Utvecklingen av trygghetsboende inom Vänersborgs kommun har visat sig vara framgångsrik. Efterfrågan på denna form av boenden har varit stor. Det är positivt om hyresvärdarna fortsätter att utveckla trygghetsboenden.

Nuläge

Det särskilda boendet för äldre i Brålanda innefattar Sörbygården och Solhaga. Sörbygården har 16 platser för personer med fysisk funktionsnedsättning samt 8 platser för personer med demenssjukdom. Solhaga har 24 platser för personer med fysisk funktionsnedsättning. Från båda boendena är det enkelt att komma till vårdcentral och apotek och det är nära till Brålanda centrum. I anslutning till boendena finns restaurang Solrosen som serverar lunch och är öppen för allmänheten. I restaurangens kök tillagas också den mat som serveras de boende på Sörbygården och Solhaga. Restaurangen lagar även maten till Ringhems särskilda boende i Frändefors.

⁸ Enligt socialtjänstlagen

I anslutning till Sörbygården och Solhaga finns vårdcentral, apotek och tandläkarmottagning. Klinikerna är en viktig del av ortens serviceutbud och serverar tätorten med dess omland.

Det finns en gruppbostad enligt LSS på Rapsvägen med sex lägenheter.

Dagverksamheten och träffpunkten i Brålanda vänder sig till kommuninvånare och fungerar som en central mötesplats för social gemenskap. Individens förmåga och delaktighet ska tas till vara och syftet med verksamheten är att främja det fysiska, psykiska och sociala välbefinnandet. Ett flertal olika aktiviteter kan erbjudas utifrån den enskildes behov, förmåga och önskemål. Exempelvis träning, hantverksarbete, utevistelse och odling. Verksamheterna fyller en viktig funktion utifrån sitt förebyggande och avlastande arbete.

Brålanda Väsentjänst är en fristående paraplyorganisation bestående av organisationer/föreningar, församlingar, företag med flera i Brålanda och Vänersborgs kommun. Stationshuset är Brålanda Väsentjänsts centrala mötesplats, även Sinnenas hus. I stationshuset pågår det återkommande aktiviteter varje vecka såsom bakning, minnesträningar i olika former. Det arrangeras även promenader i närområdet och bokcirklar. Vid större evenemang och aktiviteter (julmarknad, byggedagen) delaktiga och visar upp sin verksamhet.

Utveckling

Det är viktigt att såväl vårdcentral, apotek och tandläkarmottagning stannar på orten för att Brålanda ska vara en attraktiv boendeplats.

Det är av vikt att befintliga lokaler kontinuerligt hålls ändamålsenliga och attraktiva för att undvika fördyringar i framtiden och risk att vårdtagare väljer ett annat boende. Det är även viktigt att det finns kollektivtrafik till och från Brålanda som möjliggör för personer som saknar körkort att pendla till orten för arbete schemalagd tid alla dagar i veckan. Avsaknad av detta skapar en svårighet för socialförvaltningen att rekrytera medarbetare till de viktiga välfärdsarbeten som genomförs på orten inom såväl hemtjänst, hemsjukvård, särskild boendeform samt gruppbostad.

Sörbyn (U3)

Området utgörs av cirka 2 hektar jordbruksmark, kommunägd. Utvecklingsområdet riktar sig i första hand för vårdändamål och kan ses som ett buffertområde ifall att efterfrågan på mark för vård ökar. Möjligheten att utvidga befintlig bebyggelse väster om den enskilda framfartsvägen bör utredas eftersom området är strategiskt i närheten av liknande användningar. Hänsyn behöver bland annat tas till buller- och riskfrågan knuten till E45, dagvatten samt jordbruksmarken.

En exploatering här medför ingrepp i fornlämningsområden, varför den frågan behöver utredas inför en eventuell exploatering. Det finns potential för upptäckt av okända fornlämningar. Via en byväg står villan på Sörbyn 1:81 i samband med gårdsmiljön på Östebyn 4:3/4:4. Ett ianspråktagande av ytan mellan fastigheterna innebär att odlingslandskapet till Sörbyn påverkas och särskilt dess samband. Det är således av vikt att byvägen bevaras och det visuella sambandet mellan gårdarna bibehålls.

Konsekvenser

Med en befolkningstillväxt bör underlaget för service i form av vårdcentral, apotek och tandläkarmottagning öka. En nedläggning av dessa skulle i stället göra Brålanda till ett mindre attraktivt boendeanternativ. Vad avser mark utpekad för vård och omsorg bedöms ytan täcka behovet tills målåret 2040.

Besöksanläggning

Områden för verksamheter som riktar sig till besökare. Här ingår kulturella och religiösa verksamheter, idrotts- och sportanläggningar med tillhörande byggnader och övriga besöksanläggningar.

Nuläge

Vid förskole- och skolområdet i nordöstra delen av tätorten finns ett aktivitetsområde (**R3**). Här finns fotbollsplaner och ett utomhusbad, men även lokal för kulturskolans verksamheter. Området utgör en samlad idrotts- och kulturplats för boende i Brålanda med omnejd. Närheten till Brålanda skola och förskola är en stor fördel.

Det finns tre kyrkor inom planområdet. Två av dem ligger inom tätorten, medan Brålanda kyrka är belägen cirka tre kilometer åt nordöst. Det är endast Brålanda kyrka som pekats ut specifikt i kartan (**R1**) medan de övriga ingår i användningen blandstad/bostäder. Intill Brålanda kyrka finns en begravningsplats (**R2**).

Längs E45 halvvägs till kyrkan finns caféet Gula Huset som frekvent arrangerar musikevenemang och där det även finns ställplatser för husbilar (**R4**). Byggnaden nyttjas även som bostad.

Utveckling

Befintligt aktivitetsområde kan utvecklas inom befintlig detaljplan som tillåter markanvändningen idrottsändamål. Här finns utrymme för såväl kommunala som privata aktörer att etablera kompletterande idrottsrelaterade verksamheter. Området kan nås via Villagatan.

Möjlighet för fotgängare och cyklister att ta sig till kyrkan och begravningsplatsen trafiksäkert bör skapas, såväl innan som efter en ombyggnation av E45. Ett rekreativt alternativ är ett gångstråk längs Frändeforsån.

Gula Huset (U4)

Område om drygt 3 000 kvadratmeter som utgörs av jordbruksmark, privatägd, som kan nyttjas för besöksnäring. Det är av strategisk betydelse att tillgängliggöra Frändeforsån via en gångstig ned från området. Eftersom befintlig verksamhet är tydligt exponerad från E45 kan Frändeforsån bli ett friluftsstråk även för turister. Tillgängligheten från tätorten till Gula Huset behöver utvecklas för och tillgängliggöras för oskyddade trafikanter. I närområdet finns det några fornlämningar, vilket bör utredas vid en exploatering.

Konsekvenser

Besöksnäringen är en viktig näring som stärker bygden. Planförslaget skapar utvecklingsmöjligheter och främjar anläggningar för fritidsverksamhet, rekreation och turism. Mycket av utvecklingsmöjligheterna bygger på samverkan mellan det

privata närings- och föreningslivet, kommunen och Trafikverket vilket kan göra exempelvis tillgängligheten till Brålanda kyrka mer eller mindre komplex att genomföra.

Tillfällig vistelse

Innefattar områden för tillfällig övernattnig.

Nuläge

Inom planområdet finns det ett större vandrarhem placerat invid järnvägen **(R5)**. Placeringen är strategisk med närheten till stationsområdet.

Tidigare har det funnits en camping i centumparken. Idag finns de närmst belägna campingarna längs Vänerkusten, omkring Sikkhall. Det finns ett behov av ställplatser för husbilar inom planområdet.

Utveckling

Lämplig placering för besöksboende och ställplatser är Rastaområdet **(I3)**.

Det pekats ut ett område för utveckling av vandrarhemmet eller liknande verksamhet.

Dalhem (U5)

Området ligger strategiskt med närhet till framtida stationsområde. Här kan med fördel ställplatser eller annan typ av besöksboende förläggas. Järnvägen skapar även utmaningar i form av buller och farligt gods-hantering som särskilt behöver beaktas i kommande provningar. Integrationen med parkområdet är viktigt.

Konsekvenser

Fler boendeplatser inom planområdet ökar tillgängligheten för turister, vilket stärker centrumhandeln och utnyttjandet av grönområdena.

Annat samhällsviktigt ändamål

Områden som är särskild viktiga ur ett samhällsviktigt perspektiv. För FÖP Brålanda är det räddningstjänsten som beskrivs. Andra samhällsviktiga funktioner som vatten- och avloppshantering beskrivs under avsnittet *Teknisk anläggning/VA-försörjning*.

Nuläge

Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) ansvarar på kommunens uppdrag för att bedriva räddningstjänst och förebyggande arbete mot brand. Det finns i Brålanda en deltidsstation med sammanlagt fem personer i beredskap, dygnet runt. Brandstationen ligger väster om järnvägen, invid Centumparken **(S1)**.

Inställelsetiden för räddningstjänstpersonal i beredskap är sex minuter, vilket gör att insatstiden i normalfallet för planområdet är relativt låg. Tyvärr kan en uttryckning sammanfalla med bomfällning, vilket kan göra att livsviktiga minuter går till spillo eftersom den östra delen av tätorten inte går att nå via andra vägar utan plankorsningar.

Tillgång till brandvatten är en viktig förutsättning för att kunna genomföra den utbyggnad som planeras. Det säkerställer ett skydd för människors hälsa och säkerhet. Det kommunala ledningsnätet för vatten och avlopp är utbyggt i Brålanda tätort och inom det kommunala verksamhetsområdet ingår sedan 2020 även Dyrehög, Källeberg och Tån (Kommunfullmäktige § 71, 2020-06-17). Tillgången till brandvatten får således anses som god, eftersom utvecklingsområdena placeras inom eller i direkt anslutning till det kommunala verksamhetsområdet.

Utveckling

Frågan om brandvattenposter och dess placering hanteras i samband med utbyggnad av kommunalt vatten till nya områden, som till exempel Källeberg.

En planskild korsning med järnvägen skulle förbättra förutsättningarna för räddningstjänsten eftersom de då kan nå områden öster om järnvägen även när tåg passerar och bommarna är nedfällna. Planen utgår från att såväl Industrigatan som Tånvägen får planskilda korsningar med järnvägen i framtiden.

Konsekvenser

Utifrån det faktum att Brålanda innehar en deltidstation bedöms inte brandförekomst utgöra en sådan risk som hindrar utveckling inom planområdet.

Oavsett var brandstationen är placerad kommer risk om bomfällning föreligga så länge vägnätet ser ut som det gör idag. En planskild korsning tillsammans med ringleden kommer spara viktiga minuter vid uttryckning.

Verksamheter och industri

Verksamheter och industri som är ytkrävande och kan vara störande för omgivningen genom generering av tung trafik eller omgivningspåverkan med buller eller lukt.

Verksamheter och industri

Nuläge

Möjlighet för företag att etablera sig och utvecklas är viktigt för möjligheten till sysselsättning i orten och kommunen. Brålandas starka företagsanda är en stor tillgång för hela kommunen. Ortens strategiska läge med goda vägkommunikationer och framtida tågpendlingsmöjligheter ger goda förutsättningar för verksamhetsutveckling och bedöms vara attraktivt för nyetableringar. Vid etablering lockas företagare ofta av skyltläge, närheten till stora vägar och järnväg, närhet till kollektivtrafik och lunchrestauranger.

Det finns över 500 företag registrerade med postnummer Brålanda inom bolagsformerna aktiebolag, enskild firma samt handels- och kommanditbolag. Den största branschen är jordbruk, skogsbruk och fiske med knappt hälften av alla registrerade företag. Det finns även många företag inom branscherna byggverksamhet, handel och tillverkning.

Det finns flera befintliga industri- och verksamhetsområden inom Brålandas tätortsområde. I väster ligger Brålanda Industri och A J Dahlbergs Slakteri, i söder ligger Lantmännen och Toppfrys och i öster finns drivmedelsstationer, Rastakedja och lantbruksmaskinsförsäljning. Strax söder om planområdet återfinns Nuntorp Gård som är en samlingsplats och destination för lärande och utveckling av den gröna näringen.

Det finns även två större områden för verksamheter och industri som är detaljplaneplanlagda, men ännu inte fullt bebyggda. Här är avvägningar mellan olika intressen redan gjord.

Dyrehög (I1)

Området utgörs av cirka 3 hektar jordbruksmark, privatägd i huvudsak. Dyrehög är redan detaljplanelagt och avvägningar mellan olika intressen är därmed gjord. Detaljplanen från 1973 medger en utökning av befintligt småindustriområde samt delvis anläggande av parkmark.

Frågan om skyfall behöver beaktas vid kommande lovprövning.

Lantmännen (I2)

Området utgörs av cirka 15 hektar jordbruksmark, kommunägd. För större delen av området gäller en detaljplan från 1970 för industri, där en stor del av kvartersmarken ännu inte har byggts ut. I planen för Källeberg från 2021 möjliggörs en del av området för centrumändamål samt icke-störande verksamheter och industri.

Rastaområdet (I3)

I utkanten av Brålanda tätort löper E45 med tusentals fordonsrörelser varje dag. Området är med andra ord det primära skyltfönstret för orten och dess gestaltning har betydelse för såväl boende som förbipasserande som får sitt första intryck av Brålanda. I framtiden om samhället får en förbifart kommer området fortsättningsvis spela en viktig roll eftersom befintlig väg troligen blir den primära infarten till orten.

I korsningen E45/Storgatan startade 1973 den första Riksrastan i Sverige, vilket ger namn åt området. Området utgörs väster om E45 av planlagd mark för blandade verksamheter, medan öster om E45 är marken planlagd för industri. Det är uteslutande Trafikverket och privata fastighetsägare inom området, vilket påverkar möjligheten till kommunala insatser. Idag finns här restauranger, drivmedelsstation och handel och området ligger strategiskt för möjliggörande av kontorshotell, besöksboende och ställplatser. Ändring av detaljplan kan i vissa fall behövas.

Det är viktigt att området uppfattas som inbjudande med ordnade fasader och rangeringsytor samt mer grönska. Viktigt för såväl befintlig som tillkommande bebyggelse/anläggningar är en balans mellan grönska och uppställningsytor, exempelvis kan parkeringar utformas med genomsläppliga material och träd och vegetation skapa viktiga mikroklimat. Hållbarhet ska genomsyra platsen.

Det är viktigt att grönskan harmoniserar med trafiksäkerheten. Idag är trafiksituationen invid busshållplatserna otydlig, med begränsad skyltning och belysning. Det är viktigt att oskyddade trafikanter får större utrymme i gaturummet, exempelvis genom ett övergångsställe och trygga transportvägar till hållplatserna.

Viktigt för tätorten är att nyttja möjligheten att tydliggöra och samordna skyltningen till målpunkter i orten, exempelvis centrum, stationsområdet, idrottsområdet och till företag. Skyltningen bör vara samordnad för att underlätta för såväl turister som boende.

Utveckling

I Brålanda har kommunen delvis tillgång till mark som kan ge möjlighet för nya och ytterligare företagsetableringar. Det finns även privata fastighetsägare med strategiskt lokaliserad mark. I planförslaget föreslås tre utvecklingsområden för verksamheter, varav samtliga i princip ligger i anslutning till befintliga verksamhetsområden. I ÖP2017 pekas ett utav områdena ut, Esslingetorp, som lämplig att utreda för nämnd markanvändning. Inget av utvecklingsområdena är detaljplanelagt där nuvarande markanvändning är produktiv jordbruksmark.

Eftersom FÖP Brålanda hanterar utveckling på en övergripande nivå finns det utredningsfrågor att hantera i kommande detaljplanearbete. De viktigaste redovisas nedan för respektive område.

Tån (U6)

Området utgörs av cirka 2 hektar jordbruksmark, privatägd. En utveckling av befintligt småindustriområde möjliggör för en koncentrerad småindustri. Befintlig småindustri får enligt detaljplanen inte medföra störande karaktär, medan detta nya utvecklingsområde saknar detaljplan. Befintlig industri har under åren haft varierade nivåer av luktproblematik som påverkat omkringliggande bebyggelse. Det är viktigt att tillkommande bebyggelse inte förvärrar situationen ytterligare och att befintligt och eventuellt tillkommande miljötillstånd följs.

I anslutning till U6 ligger gården Tån och bystrukturen Dyrehög med någon välbevarad gård och flera smågårdar. Odlingslandskapet söder om byn som berörs har vissa värden genom att ge ett visst sammanhang till bymiljön. Dock är de till stor del kringskurna och det är därför de obrutna markerna norrut som är viktigast för sammanhanget. Ny industribebyggelse bör placeras med respektavstånd till byarna. Nya byggnadsvolymer bör hållas ned i volym ju närmre de kommer. Bebyggelsemönstret och tillkommande vägar bör följa samma väst-östliga orientering likt befintlig agrar bebyggelse längs moränryggarna. Färgsättning, materialval samt volym och taktyp bör återknytna till byggnadstraditionen medan formspråket och detaljerna kan utföras i en samtida prägel.

Den öppna ytan som delvis planeras för utökat verksamhetsområde (U6).

Utvecklingsområdets påverkan på jordbruksmarken berörs i kommande avsnitt.

Enligt skyfallskartering finns en tydlig avrinningsväg genom området med risk för ansamling närmast Rostocksvägen. Frågan om skyfall behöver beaktas och eventuell mark för fördröjning/hantering avsätts vid kommande plan- och lovprövning.

Enligt länsstyrelsen skulle planläggning medföra ingrepp i fornlämningsområde till de båda gravfälten, vilket är tillståndspliktigt enligt 2 kap. KML. Sannolikheten för okända fornlämningar inom området är hög och motiverar en arkeologisk utredning för att förbättra planeringsunderlaget.

Rasta (U7)

Området utgörs av cirka 1,1 hektar betesmark som är uppdelade i två delområden och avgränsas av bebyggelse och vägar. Marken är kommunägd och ligger i anslutning till såväl det befintliga verksamhetsområdet Rasta som till bostäder och vårdcentral/folkvandvård. Området är sedan tidigare planlagt för odlingslotter och handelsträdgård men byggnadsnämnden har i september 2023 gett positivt planbesked för utveckling av markområdena till hotell och service.

Idag nyttjas emellertid området för ambulanssjukvården där patienter lastas om mellan bil och helikopter. Detta är en viktig samhällsfunktion som i och med planläggning av området behöver säkerställas på lämplig plats, inom eller utom planområdet.

Hänsyn behöver tas till buller- och störningspåverkan på omkringliggande bebyggelse och risken för farligt gods. Utvecklingsområdets påverkan på jordbruksmarken berörs i kommande avsnitt.

E45 (U8)

Området om 3,3 hektar utgörs i huvudsak av jordbruksmark, privatägd. Området på ömse sidor om befintlig E45 skulle kunna bli aktuellt för exploatering för verksamheter om vägen dras i en annan sträckning, i en förbifart. Idag, i befintlig sträckning, är en exploatering inte aktuell främst eftersom det påverkar arronderingen av befintliga jordbruksskiften alltför negativt. Vid en förbifart kommer troligen markområden tillskapas som förhindrar ett rationellt jordbruk där en exploatering således kan komma att ske. Utvecklingsområdets påverkan på jordbruksmarken berörs i kommande avsnitt. Närheten till E45 gör att riskhanteringen av farligt godsleden behöver hanteras i kommande detaljplanearbete.

Beroende på geografisk avgränsning skulle en planläggning medföra ingrepp i lagskyddad fornlämning, vilket är tillståndspliktigt enligt 2 kap. KML. Fornlämningens fysiska utbredning är endast preliminärt känd varför en arkeologisk utredning kan motiveras beroende detaljplanens avgränsning.

Esslingetorp (U9)

Området utgörs av cirka 8,3 hektar jordbruksmark, privatägd. Området är utpekad i ÖP2017 som strategiskt verksamhetsområde med motivering att tillgängligheten till området är god genom närheten till E45 och möjlighet till tillfart genom befintligt industriområde. Det är bra skyltläge och ett av få utvecklingsområden för industri där

järnvägen inte behöver passeras. Områdets utbredning åt öster begränsas av väg-reservat för E45.

Området berör ett odlingslandskap tillhörande tre gårdar i Esslingetorp. Gårdarnas samband med det omgivande/tillhörande odlingslandskapet, mellan Frändeforsån och järnvägen, har höga kulturhistoriska värden genom sin berättelse om byarnas utveckling under 1800-talet. Den sydvästligaste gården, Esslingetorp 1:52, visar genom sitt ensamma läge att den är utskiftad, troligen vid laga skifte 1843. Även impediment vid gården bevuxet med parkliknande träd och växtlighet, bidrar till värdet. Byggnaderna har en förändrad karaktär. Gården bedöms ha måttliga kulturhistoriska värden. Den mellersta gården, Esslingetorp 1:58, har mangårdsbyggnad från sekelskiftet och äldre bostadshus från 1800-talets mitt. Gården flyttades ut vid laga skifte 1843. Mangårdsbyggnad, flygel och ekonomibygnad (delvis från 1800-talets slut/1900-talets början) bildar en gårdsmiljö med höga värden.

Ett utökat industriområde mellan Esslingetorp 1:52 och 1:58 innebär att sambanden mellan gårdarna i Esslingetorps odlingslandskap minskar betydligt. De minskade odlingsytorna innebär att möjligheterna att bruka markerna och byggnaderna försämras vilket kan få negativa effekter på gårdsmiljöernas fortbestånd. När det gäller Esslingetorp 1:58 är redan befintligt industriområde väldigt nära gårdsmiljön och har redan starkt påverkat gårdsmiljöns agrara sammanhang. Med U9 kommer gårdsmiljön ytterligare att kringkärvas så att det förlorar en stor del av sitt kulturhistoriska sammanhang. För att mildra konsekvenserna bör byggnaderna på Esslingetorp 1:58 bevaras, om möjlighet med Esslingetorps stamhemman på andra sidan E45. För Esslingetorp 1:52 bör gårdsstrukturen och den inramande grönskan samt jordbrukslandskapet mellan gården och Göteborgsvägen bibehållas.

Utvecklingsområdets påverkan på jordbruksmarken berörs i kommande avsnitt. Området påverkas av farligt gods-leder både i väst och öst, varför riskhanteringen får prövas i särskild utredning. För att förbättra planeringsunderlaget motiveras en arkeologisk utredning inför eventuell förändrad markanvändning.

Konsekvenser

Utvecklingen innebär att cirka 14 hektar jordbruksmark tas i anspråk, utöver befintliga detaljplaner. Dessa konsekvenser redogörs för under *Samlad konsekvensanalys/Jordbruksmark*. Beroende på vilken verksamhet som etableras kan en exploatering ge en ökad mängd transporter. Områdena är placerade på ett sätt som tillsammans med utbyggnad av infrastruktur inte bör skapa en olägenhet med trafikmängd eller högre bullernivåer.

Det finns redan idag många arbetstillfällen inom planområdet. Utvecklingsområdet möjliggör för fler arbetstillfällen som kan skapa ett ytterligare underlag för såväl handel, tågpendling och bostäder. Sammantaget ses en utveckling för verksamheter på orten som positivt för att tillskapa ett attraktivt samhälle.

Transportinfrastruktur

I översiktsplanen lyfts tillgänglighet fram som viktigt.⁹ Det ska vara enkelt och säkert att vistas i stadsrummet, det ska även vara tillgängligt och användbart för alla. Inom tätortsområden ska god tillgänglighet för gående, cyklande, kollektivtrafikresenärer och bilister säkras i nämnd ordning. Detta innebär att ett stort fokus ligger på ett säkert gång- och cykeltrafiknätverk. Det är även viktigt att se till hela resan i detta sammanhang. Det ska vara smidigt och säkert att byta mellan olika transportslag, för att invånarna ska välja att resa på ett hållbart sätt. En väl utbyggd och nyttjad kollektivtrafik bidrar till en ökad tillgänglighet och hållbar region.

Brålanda har närhet till olika sorters infrastruktur, vilket är gynnsamt både för invånare och företag. Järnvägen rakt genom orten har länge mest utgjort en barriär, men kommer när tågstationen återöppnar att koppla ihop orten med regionalt tågnett. Europaväg 45 ger god tillgänglighet åt söder mot Frändefors, Vänersborg och vidare mot Göteborg, samt åt norr mot Mellerud, Åmål och vidare mot Karlstad. Regionala vägar kopplar även orten västerut mot bland annat Färgelanda, norrut mot Dals-Rostock och österut mot Sikhall och Vänerkusten.

Brålandas tätort med omland står inför stora infrastruktursatsningar i framtiden – ny tågstation, ombyggnad av E45, eventuellt dubbelspår och ringled. Flera av satsningarna kan utföras oberoende av varandra så till vida hänsyn tas.

Tyréns har tagit fram en översiktlig trafik- och infrastrukturutredning¹⁰ som underlag till FÖP Brålanda. Deras slutsats är att följande åtgärder rekommenderas för få ett ökat hållbart resande och för att kunna utveckla Brålanda tätortskärna:

- En ringled väster om Brålanda, som förbinder E45 med Poppelgatan och Färgeländavägen, för att minska främst tung trafik som färdas genom centrum och samtidigt skapa bättre tillgänglighet till stationen.
- Att kommunen tar över som väghållare för Storgatan och får rådighet över denna.
- En generell översyn av tillgängligheten och trafiksäkerheten på Storgatan.
- Ett sammanbundet gång- och cykelnät med trafiksäkra passager över Storgatan, järnvägen samt väg E45.
- Att det planerade järnvägsområdet knyts ihop med övrig kollektivtrafik och gång- och cykelvägnät samt har trygga och väderskyddade cykelparkeringar och att parkeringsmöjligheterna för biltrafiken är väl anpassad efter det behov som finns.
- Korsningen E45/Tånvägen byggs om i enligt Trafikverkets planer.

I FÖP Brålanda har utredningens förslag arbetats in.

⁹ Se utvecklingsprincip 9 i översiktsplanen.

¹⁰ ÖVERSIKTLIG TRAFIK- OCH INFRASTRUKTURUTREDNING BRÅLANDA, Tyréns AB. 2022-01-26

Järnväg (T1)

Järnvägen och järnvägsstationer har historiskt haft en stor betydelse för kommunikationer och välbefinnande, inte bara i Brålanda, utan även i Sverige och globalt.

Nuläge

Järnvägen Norge-Vänerbanan korsar Brålanda i nord-sydlig riktning. 2012 invigdes dubbelspår mellan Öxnered och Göteborg, vilket gav möjligheter för kraftfulla förbättringar av pendeltågstrafiken söderut. Sedan tågen slutade stanna i Brålanda 1976 har järnvägen i huvudsak inneburit en barriär genom orten.

Utveckling

Västra Götalandsregionen planerar ihop med Vänersborgs kommun, Trafikverket och Västtrafik för att tåg återigen ska börja stanna i Brålanda mot slutet av 2020-talet. Detta behandlas vidare under avsnittet *Stationsområde*.

Trafikverket har i flera samarbeten med norska Jernbaneverket och Jernbanedirektoratet utrett järnvägssträckan mellan Göteborg och Oslo. I den senaste rapporten (oktober 2023), som kan likställas med en åtgärdsvalsstudie, bedömdes hur kapaciteten på banan kan utvecklas och vilka åtgärder som lämpligen kan vidtas på kort och lång sikt. Sammanfattningsvis kan för sträckan sägas att det på kort sikt föreslås trimningsåtgärder. Rapporten visar även att en utbyggnad av ett par-tre mötesspår längs sträckan, däribland Brålanda, ökar kapaciteten för såväl regiontåg som godståg. På mellanlång och lång sikt handlar om utbyggnad av partiellt dubbelspår och dubbelspår. Trafikverket har pekat ut sträckan som brist i den föregående nationella transportinfrastrukturplanen, men bristen har ännu inte implementerats som en åtgärd.¹¹

För att kunna realisera en mötesspårsutbyggnad behöver det befintliga mötesspåret i Brålanda förlängas med ett par hundra meter söderut. När detta görs kommer mötesspåret passera Industrigatan, vilket innebär att en planskild korsning behöver tillskapas.

Som övriga åtgärder föreslås spår- och växelbyte samt reinvestering av kontaktledningar fram till 2033.¹²

Konsekvenser

Utvecklingen av järnvägen och dess påverkan på omgivningen är i första hand ett ansvar för Trafikverket. All utveckling av järnvägen stärker det hållbara resandet och gör tågresan attraktivare när väl tågstoppet är verklighet. Ett förlängt mötesspår innebär att en planskild korsning behöver tillskapas vid Industrigatan. En dubbelspårsutbyggnad kan innebära större ingrepp i landskapet och särskilt tätorten om det avses införas där. Konsekvenser av en sådan åtgärd redogörs inte för i FÖP Brålanda utan det åligger Trafikverket att utreda.

¹¹ Nationell plan för transportsystemet 2018–2029 - Sammanställning och läshänvisning, Trafikverket, 2018-10-16

¹² Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022–2033, Trafikverket, rapport 2021:186.

Stationsområde

En tillgänglig och attraktiv kollektivtrafik är en viktig förutsättning för att bidra till en utveckling av Brålanda och Dalsland i stort. För invånarna är tillgängligheten till bostad, arbete, utbildning och fritid en viktig faktor för val av bostadsort. Utveckling av stationssamhället Brålanda ger möjlighet att stärka ortens attraktivitet med snabba kommunikationer till framför allt Trollhättan, Göteborg och Karlstad, men även Norge.

Järnvägen har historiskt haft en stor betydelse för Brålanda tätorts tillkommande och utveckling. Brålandas befolkning har i princip legat på samma nivå sedan tågen 1976 slutade trafikera Brålanda.

Nuläge

Trafikverket har tillsammans med kommunen och andra aktörer arbetat under 2022 och 2023 med en fördjupad utredning¹³ för det framtida tågstoppet avseende de tekniska detaljerna, som perronger och spårväxlar. Utifrån ett antal kända förutsättningar; perronglängd 170 meter, ett avstånd mellan spårväxel och perrong om 100 meter och planskild perrongsanslutning har utredningen landat i en placering som möjliggör den primära, södra, anslutningen till plattformarna i höjd med befintligt stationshus.

Västra Götalandsregionen har under 2022 och första halvan av 2023 projektlett *Samhällsplanering och stationsutveckling* med syftet att tillsammans med Vänersborgs, Melleruds och Bengtsfors kommun, kommunalförbund, Trafikverket och Västtrafik i ett tidigt skede förbereda och stödja en samhällsplanering där nya dalsländska stationers potential kan nyttjas till fullo. Målen var att samla ihop aktörerna, öka kunskapen, gemensamt lärande, tydliggöra förutsättningar, utmaningar, behov och möjligheter, färdplan framåt och skapa tydlighet i fortsatt process. Projektet avslutades med en slutkonferens i Vänersborg juni 2023 med såväl tjänstepersoner som politiker närvarande.

Stationsområdet (T2)

Stationshuset från 1878 finns kvar och ligger på öster sida om järnvägen. I stationshuset pågår verksamhet ej relaterad till järnvägen och befintlig detaljplan medger användningen samlingslokaler. Utöver stationshuset finns det i den kulturhistoriskt intressanta stationsmiljön ett brygghus och en jordkällare med bevarandevärden. På den östra sidan av järnvägen finns även en kiosk/pizzeria, ett 25-tal parkeringar samt en vändslinga för bil och buss.

Marken på den västra sidan om järnvägen, vilket kan tydas i förgrunden på bilden nedan, är idag en oanvänd yta som ägs av kommunen. Detaljplanen medger användningen handel.

¹³ Fördjupad utredning Brålanda Station. Trafikverket, 2023. <https://trafikverket.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:1779056>

Foto på stationshuset och området väster om järnvägen.

Foto på stationshuset och omkringliggande byggnader, vissa av dem kulturhistoriskt värdefulla.

Utveckling

Ett nytt tågstopp kan realiseras 2028 och Brålanda blir en mer tillgänglig del av regionen. Stationsområdet behöver utvecklas till en knutpunkt för byten mellan olika färdmedel, där det på perronger finns väntkurer och på ömse sidor järnvägen finns parkering för både cykel och bil med möjlighet till elbilsladdning och cykelpump.

Västra Götalandsregionen har som ambition att fortsätta föra dialog med berörda parter och fördjupa sig med utredningarna, finansieringsalternativ, tidslinjer, kommunikation och förankring med mera. För att tågstoppet ska kunna realiserars behöver en fördelningsprincip kring finansiering bestämmas. Vänersborgs kommun är positiva till att medfinansiera delar av de investeringar som krävs i järnvägsanläggningen. Förslag till avtal är framtaget. För att möjliggöra kommunal finansiering behövs investeringsmedel i mål- och resursplanen, budgeten. Den löpande dialogen med Västra Götalandsregionen och Trafikverket i frågan behöver fortsätta tills tågstoppet verkställs.

Kommande steg är att ta fram systemhandlingar där utformningen av stationsområdet bestäms och kostnader beräknas mer noggrant. I samband med det kan nya avvägningar behöva göras kring bland annat lämplig utformning av passage under eller över järnvägen.

Utvecklingsförslag för stationsområdet, Vänersborgs kommun. Detta är ett arbetsmaterial och utformningen kan ändras i det fortsatta arbetet.

Utifrån Trafikverkets fördjupade utredning har Vänersborgs kommun vidareutvecklat ett utvecklingsförslag för stationsområdet med ett antal viktiga principer:

- En långsiktig platsutveckling kring stationshuset, där även fastigheterna Sörbyn 8:1 och 8:2 är viktiga.

- Stationshuset och gamla kommunhuset är viktiga karaktärsbyggnader i det sammanhanget, medan pizzeriabyggnaden kan ersättas med en lokal som är bättre integrerad i miljön.
- Utformningen av järnvägspassagen är viktigt att jobba vidare med, så att den bidrar till en trygg och attraktiv helhetsmiljö.
- Ytor finns för parkering, på västsidan söder om rampen och på östsidan söder om stationshuset och längs Allégatan.
- Hållplatsläget för busstrafikeringen längs Storgatan kan behöva ses över och det är viktigt att kopplingen därifrån till stationen blir tydlig, visuellt och i form av gångstråk.

För att förbereda ett tågstopp och möjliggöra ett stationsområde behöver aktuella detaljplaner ses över och till viss mån ändras för att säkerställa tillgången till infartsväg, parkering och förbindelse över järnvägen. Att utreda ett trafiksäkert trafikflöde vid korsningen Industrigatan/E45 är angeläget om ringleden eller en förbindelse mellan Industrigatan och Poppelgatan utförs. Exempelvis att se över möjligheten till vänstersvängkörväg. Detta är medtaget i aktivitetslistan.

Konsekvenser

Tillsammans med en antagen FÖP Brålanda kommer anpassningar av detaljplaner skapa ökade förutsättningar för ett tågstopp vilket leder till en ökad andel hållbara resor och ett attraktivt samhälle.

För att möjliggöra den planskilda gång- och cykeltunneln kan brygghuset och jordkällaren behöva flyttas eller rivas. Det innebär att vissa kulturhistoriska värden försvinner från miljön. Genom att utforma tillkommande funktioner på ett genomtänkt sätt kan kulturmiljön vid stationsområdet leva kvar med stationshuset och kommunhuset som centrala byggnader.

Gång- och cykelväg

Fler kommuninvånare kommer att medföra en ökad mängd transporter. Fler transporter och ökade krav på hållbart resande är en stor utmaning för trafiksystemet. Transporterna behöver ske på ett smart sätt och då cykeln ett bra alternativ genom att den är snabb, enkel, bullerfri och bra för miljön och hälsan.

Det är mindre än 1,5 kilometer mellan ytterkanterna av Brålandas tätort, vilket gör att distansmässigt är det gång- och cykelvänliga avstånd mellan olika målpunkter och bostäder. Inga stora höjdskillnader finns heller i orten vilket underlättar framför allt för cykeltrafik.

Genom att investera i trygga gång- och cykelvägar ökar möjligheterna för invånarna att röra sig till fots eller med cykel. Att fler rör sig ute i samhället ökar tryggheten och möjligheterna för människor att mötas i vardagen.

I Brålanda ansvarar Trafikverket för åtgärder på de statliga vägarna (ex. Storgatan, Färgelandavägen). På de gator som kommunen är väghållare för finns större möjlighet att påverka utveckling och utformning.

Nuläge

Det finns en separat gång- och cykelbana från Rostocksvägen till Brålanda Skola. Till detta ansluts flera bostadsområden väster om järnvägen vilket skapar trygga transportvägar för flertalet barn och unga till skol- och aktivitetsområdet. Däremot har boende sydväst om Storgatan inga cykelbanor som korsar Storgatan för att nå skol- och aktivitetsområdet. I övrigt finns det en del brister i nätet eftersom en del av de befintliga gångbanorna i dagsläget är smala, har skiftande markunderlag, och kantas av olika typer av trafikfarliga hinder. Huvuddelen av de villagator som finns i orten har varken trottoar eller längsgående cykelbana. Längs med Storgatan finns det trottoarer på båda sidorna av gatan medan cykeltrafik är hänvisad till körbanan.

Så som för resterade vägnät utgör järnvägen en barriär även för gång- och cykelvägnätet. Det finns, utöver de plankorsningar som finns för det övergripande vägnätet, även en planskild korsning strax nordväst om Brålanda skola med en tunnel under järnvägen för gång- och cykeltrafik. De passager som finns för gång- och cykeltrafik ligger med mellan 300–750 meters avstånd.

En annan barriär genom orten utgörs av Storgatan. Det finns tre gränspassager över Storgatan i Brålanda centrum, var av två av dessa är upphöjda och en ligger vid en avsmalning av körbana. Även då andelen tung trafik på Storgatan inte är hög i relation till närliggande större vägar gör dess utformning och lokalisering att mängden tung trafik blir problematisk. Storgatans läge och användning som centralpunkt i orten kan antas generera flöden av oskyddade trafikanter till tätortens utspridda målpunkter vilka korsar vägen både vid passager i området och där det inte finns passager. Möjliga konflikter mellan tung trafik och oskyddade trafikanter uppstår därför och skapar både en sämre framkomlighet och upplevd trygghet längs gatan.

Målpunkter som ligger öster om väg E45, till exempel Frändeforsån samt Brålanda kyrka, har mycket låg tillgänglighet för oskyddade trafikanter. Längs denna väg går stora flöden trafik, både tung och vanlig, och det saknas hartighetssäkrade gång- eller cykelpassager.

För cyklister finns det en väderskyddad cykelparkeringsplats för 20-tal cyklar på Storgatan samt en väderskyddad cykelparkeringsplats i anslutning till busshållplats vid väg E45 med 30 platser. Cykelparkeringsplatsen på Storgatan saknar anslutande cykelbana. Dessa två är de enda allmänna cykelparkeringsplatserna i Brålanda centrum. Vidare finns heller ingen pumpstation för cyklar inom planområdet.

Stråket kan förlängas åt sydväst via olika gator med varierad standard. Stråket utgör söderut den säkraste transportvägen för gång och cykel till Nuntorp och vidare till Frändefors och Vänersborg.

Utveckling

En översikt av hela gång- och cykelnätet behöver utföras för att ta bort enkelt avhjälpna hinder och säkerställa en god standard. Passager förbi barriärer i orten behöver också ses över. Möjligheten att cykla trafiksäkert mellan östra och västra Brålanda genom att koppla samman cykelleder och bygga hastighetssäkrade cykelpassager över Storgatan rekommenderas. Särskilt fokus bör läggas på de cykelsträckor som sker mellan områden med bostadsbebyggelse och viktiga målpunkter för barn

och unga så att de inte behöver röra sig i blandtrafik mer än nödvändigt. På vissa kvarters- och villagator kan vara svårt att få till rätt bredder för separering av trafiken och avvägningar måste ske från fall till fall.

Stenhammarsvägen (T3)

En gång- och cykelväg utmed Stenhammarsvägen och cirka 700 meter nordväst. Ett viktigt område för rekreation och friluftsliv är Mollebergsskogen/Elljusspåret som är välutnyttjade resurser för såväl fritidsaktiviteter som för skolbarn. Med en gång- och cykelväg längs Stenhammarsvägen ökar tillgängligheten och trafiksäkerheten till området. Stenhammarsvägen är regional och en utbyggnad av GC-väg finansieras till fördel via medfinansiering mellan kommunen och Trafikverket. För att möjliggöra kommunal finansiering behövs investeringsmedel i mål- och resursplanen, budgeten. Nästa ansökningsperiod är 2024 för ett anläggande 2025–2028.

Gångstråk längs E45 (T4)

Möjlighet att ta sig trafiksäkert med cykel eller gå mellan orten och kyrkan kan ordnas med ett gångstråk längs E45 den sträckan. Det ger även förutsättningar att nå andra mål längs vägen, som Gula Huset och väg 2156 mot Skerrud och Sikhall. Förutom gångstråk längs E45 behövs även bättre möjligheter att passera vägen vid några platser. Gångvägarna skapar ihop med strandpromenaden längs Frändeforsån (T6) och andra föreslagna åtgärder ett fungerande nätverk kring orten. I samband med framtida ombyggnation av E45 behöver utrymme för oskyddade trafikanter säkerställas, troligtvis via den lokalgata som behöver bildas. Till dess är det bra om enklare temporära lösningar skapas.

Gångstråket är till en början med fördel av enklare karaktär vad avser underlag och belysning, likt andra rekreativsvägar i Vänersborg (Skräcklan, Önafors m.m).

Brålandastråket (T5)

Brålandastråket utgör en del av det betydelsefulla gång- och cykelstråk som invånarna nyttjar för att nå viktiga målpunkter i orten. Sträckan pekades särskilt ut genom projektet Våra Rum som genomfördes med femteklassare på orten. Det ses som viktigt med aktiverande platser längs stråket och att det är tryggt och inbjudande.

Strandpromenad längs Frändeforsån (T6)

En gångväg skapas längs Frändeforsåns västra strand för att skapa kontakt med vattnet och möjligheter till promenadrundor. Stråket ökar även tillgängligheten till Gula huset. Utformningen av promenadstråket bör göras med stor hänsyn till naturmiljön och jordbruket, lämpligtvis som en smalare grusgång.

Angående förbindelsens nyttor för natur och friluftsliv återfinns här: *Nuläge, utveckling och konsekvenser/Natur och friluftsliv/Utveckling/Frändeforsån (N3)*.

Storgatan (T7)

En förändring av gaturummet bör göras för att främja trygghet, tillgänglighet och för att användandet av gatan skulle anpassas mer efter oskyddade trafikanters behov. En särskild utredning kring hur detta skulle utformas kan då behövas. Om kommunen skulle ta över väghållaransvaret från Trafikverket ger det större rådighet att

driva dessa förändringar. I väntan på eventuell förändring är det viktigt att befintliga trottoarer underhålls.

Ej utpekade stråk i kartan

Det finns utvecklingspotential vad avser hållbara transporter via gång och cykel inom planområdet. I kommunens cykelplan har följande åtgärder/brister planerats/konstaterats inom planområdet:

- Gång- och cykelvägsanslutningar till exploateringsområdet i Källeberg. Planeras vara klara allt eftersom byggnation av Källeberg tillkommer och till dess att tågen stannar.
- GC-vägen mellan Villagatan och Tånvägen, och förlängning västerut. Idag en grusväg i lite sämre skick och inte belyst. Vägen kan med fördel förlängas som en enklare gångstig i åkerkanten längs Tånvägen till Rostocksvägen och Stenhammarsvägens anslutning.
- En ny gång- och cykelväg längs Rostocksvägen-Färgelandavägen, en sträcka på cirka 700 meter. Idag saknas ett trafiksäkert alternativ för gång och cykel på aktuell sträcka.

Stationsområdet

Gång- och cykelnätet behöver vara utbyggt på båda sidorna av stationsområdet och ansluta till övrigt nät, särskilt längs Järnvägsgatan och Allégatan. De anslutande gång- och cykelbanorna behöver hålla de krav som finns på tillgänglighet. Andra trygghetskapande aspekter, som till exempel belysning och gestaltning, blir också extra viktigt i området nordväst om stationen där det idag kan upplevas som en mer otrugg miljö än på andra sidan järnvägen.

I anslutning till gång- och cykelvägnätet i höjd med stationen föreslås det också anläggas en planskild passage med järnvägen för oskyddade trafikanter. Detta för att säkerställa tillgängligheten och trafiksäkerheten i området. Denna passage kan också utgöra en viktig länk i att bygga ihop gång- och cykelnätet i den sydvästra delen av orten.

Utöver utbyggnad av gång- och cykelnätet behövs också tillgång till cykelparkeringar som ligger i nära anslutning till stationen som är väderskyddade och ligger på en upplyst och överskådlig plats. I anslutning till cykelparkeringarna bör även en cykelpumpstation ligga. Detta för att göra det tryggt att parkera sin cykel i området. Cykelparkeringar behöver var lättillgängliga och finnas på båda sidorna av järnvägen för att minska risken för felparkeringar. För verksamma i Brålanda som bor på

annan ort kan låsbara cykelgarage anordnas vid järnvägsstationen så det tryggt går att låsa in sin cykel under natten eller helgen.

Konsekvenser

Planförslaget ger en tydlig riktning för ett mer sammankopplat och trafiksäkrare gång- och cykelvägnät och är utöver tågstoppet en viktig del i att uppnå målbilden om hållbara transporter. Som med alla andra infrastrukturprojekt är även investeringar i gång- och cykelvägnätet kostsamma, och risk finns att alla åtgärder inte kommer genomföras, vilka även är beroende av flertalet andra processer som väghållaransvar och ombyggnation av E45.

Väg

Vägtransporter är och kommer alltjämt att vara grundläggande för ett välfungerande samhälle. Vägnätet är en mycket betydelsefull del av vår infrastruktur som behövs såväl underhåll som utveckling. Vägar utanför tätbebyggda områden anläggs och underhålls i regel av Trafikverket. Förslag till prioriteringar och investeringar bereds av kommunalförbund och regionen genom framtagande av infrastrukturplaner. Kommunen är en part av många i denna process. Regionen ansvarar för det regionala vägnätet samt järnvägsstationer. Staten ansvarar för statliga vägar och järnvägssträckor.

Nuläge

Planområdet korsas av en stor väg, E45, som löper mellan Nordnorge och Sicilien i Italien. Vägen är således av såväl lokal som internationell vikt. Lokalt, och regionalt, sett är sträckan av stor betydelse för arbetspendling, främst mellan Göteborg och Trollhättan. Dessutom är det ett viktigt stråk för näringslivets transporter eftersom den bland annat är betydelsefull för internationella godstransporter via Göteborgs Hamn. Årsdygnstrafiken varierar något inom planområdet, mellan cirka 6 300 och 7 800 transporter. Vägen är även rekommenderad väg för farligt gods.

Inom planområdet löper ett antal större vägar än de finmaskiga kvartersvägarna. Trafikverket är idag uteslutande väghållare för dessa vägar.

Storgatan är den centrala gatan i Brålanda. Mycket av Brålanda centrum ligger längs gatan, eller nås av densamma. Storgatan är tillsammans med Tånvägen de större gatorna/vägarna som förbinder E45 och den östra sidan av samhället med den västra sidan. Storgatan är den av de statliga vägarna inom planområdet, borträknat E45, med störst trafikering. Vid järnvägen finns en plankorsning där det lätt bildas köer vid bomfällning.

Färgelandavägen utgör närmaste väg för transporter till Färgelanda och Rostocksvägen utgör närmaste väg för transporter till Dals Rostock och nordvästra Dalsland. Rostocksvägen trafikeras av buss.

Stenhammarsvägen är viktig för transport till rekreationsområdena Mollebergsskogen/elljusspåret och Kroppefjäll.

Tånvägen utgör idag den norra anslutningen till främst de västra industriområdena. Vägen trafikeras av buss.

Väg 2156 (infart vid Brålanda kyrka) fyller en viktig funktion för Brålandas omland för transport mot Skerrud skola, Sikhall och Vänerkusten.

Parallellvägen mellan Brålanda och Frändefors utgör en viktig lokalgata för jordbrukets långsamtgående trafik och leder till Frändefors, via Nuntorp. Huvudmannaskapet för vägen är enskilt.

Utveckling

Förbifart E45 (T8)

Under hösten 2019 inledde Trafikverket en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för E45 mellan Vänersborg och Mellerud. En ÅVS innebär att Trafikverket utreder vilken funktion och standard en väg ska ha, utifrån transportbehovet. Aktuell ÅVS bygger på en förstudie gjord 2003. Tidsplanen för Trafikverkets rapportöverlämnande av ÅVS har reviderats flertal gånger och förutsätts nu ske under hösten/vintern 2023. Efter en ÅVS ska en vägplan tas fram under ett par-tre års tid. Finansieringen är inte säkrad ännu och Trafikverkets tidigare inspel till den nationella infrastrukturplanen har varit att utbyggnaden ska påbörjas med deletapp ett mellan Vänersborg och Frändefors, vilket inte bifallits hittills.

Åtgärdsvalsstudiens syfte har varit att se hur byggande av 2+1-väg i befintlig sträckning bäst kan göras, samt att uppnå en med övriga intressenter gemensam syn på problem, behov och mål, samt att föreslå åtgärder enligt fyrstegsprincipen på kort och lång sikt. I utredningens direktiv finns angivet att studien ska utreda hur just en 2+1-väg kan byggas på sträckan, och studien har därför inte utrett andra vägtyper. Det har under underhandssamråd med Trafikverket framkommit att de även utrett en alternativ dragning av vägen ett antal kilometer österut, helt på jungfrulig mark.

På landsbygden (på sträckorna mellan orterna) skapar en 2+1-väg en barriär även för lantbruket som många gånger är i behov av att kunna transportera sig mellan sina olika skiften. En viktig fråga i planeringen för en 2+1-väg i Dalsland är då att kunna ha parallella vägar för långsamtgående fordon på ömse sida om E45 med säkra korsningar vid jämna mellanrum.

Under arbetet med ÅVS:en remitterades Vänersborgs kommun som sammanfattningsvis hade följande ställningstaganden:

- Vänersborgs kommun uttrycker önskemål om att vägen dras utanför både Frändefors och Brålanda.
- Vänersborgs kommun ser det som angeläget att lokalvägarna vid sidan om E45 anpassas för gång- och cykeltrafik. Det är positivt att de förstärks där det behövs tex mellan Brålanda och Frändefors som går längs Vänerbanan.
- Vad som saknas i utredningen är hur korsningarna vid de båda tätorterna ska utformas och var de ska angöra nuvarande E45 som genom ombyggnaden blir lokalgator. Det är viktigt att åtgärdsvalsstudien kompletteras med en fördjupning av förslagen på förbifarterna Frändefors, Brålanda och Mellerud. Förbifarternas läge och principer för utformning av på- och avfarter med dess koppling till tätorternas lokala vägnät behöver framgå av utredningen. Detta för att åtgärdsvalsstu-

dien ska kunna ligga till grund för nödvändig kommunal planering, som exempelvis kommande fördjupad översiktsplan för Brålanda. Kommunen ser det som mycket angeläget att kommunen blir delaktiga i processen kring dessa fördjupningar över förbifarterna förbi Frändefors och Brålanda. Det är angeläget att dessa utredningar inte skjuts på framtiden utan görs inom ramen för åtgärdsvalsstudien.

- Kommunen vill redan nu trycka på att på och avfarterna vid de båda tätorterna utformas så att olycksriskerna vid Tånvägen kan minimeras samt att på och avfarterna söder om Brålanda anpassas till de planer som finns för en ny ringväg i Brålanda.
- I Brålanda centrum bör korsningen mellan Storgatan och järnvägen göras planskild. Det finns risk att köer bildas när persontåg stannar i Brålanda.

Eftersom det under underhandssamråd med Trafikverket framkommit att de inte utrett vägdragningen på en mer detaljerad nivå än vid förstudien från 2003 har kommunen valt att i planförslaget utgå från tidigare vägreservat. Kommunen har dock anpassat reservatet på ett sätt som samstämmer med tidigare inlämnat yttrande och med hänseende till pågående markanvändning i närområdet. Inom reservatet är nybyggnation generellt inte tillåtet, medan kompletteringar inom pågående markanvändning kan vara möjligt. En eventuell omläggning kommer att innebära stora ingrepp i landskapet med nya trafikmot och väganslutningar till orten.

I underhandssamrådet framkom dock ett nytt utredningsförslag, inte förankrat kommunalt, som innebär en helt ny dragning av E45 på stora delar av sträckan mellan Vänersborg och Mellerud. I höjd med Brålanda presenterades förslaget 1 500 m öster om befintlig väg och med en dragning som inte tagit hänsyn till exempelvis lokal bebyggelsestruktur, befintlig infrastruktur eller jordbruksmark.

Beroende på om ÅVS omarbetats sedan underhandssamrådet kan vägreservatet i kartan komma att revideras fram till FÖP:ens antagande, alternativt vid nästkommande aktualitetsförklaring, beroende på hur Trafikverkets planering fortlöper. Vad som kan påverka reservatens utbredning är var eventuella av-/påfarter kommer förläggas och exakt placering av väg.

Korsningen Tånvägen-E45 (T9)

Korsningen Tånvägen-E45 är en eftersatt korsning med försämrad sikt som behöver åtgärdas i närtid så att trafiksäkerheten ökar. Enligt underhandssamråd med Trafikverket för ÅVS E45 föreslås en fördjupad utredning för korsningen Tånvägen/E45. Denna, med flera, korsningsåtgärder föreslås genomföras på kort sikt, år 2024–2027, förutsatt att det finns pengar. Detta är en åtgärd som behöver utföras oberoende av utfallet för E45.

Anslutning av Tånvägen till E45 (T10)

En annan anslutning av Tånvägen till E45 har funnits med i planeringen sedan 1974 när väganslutningen fastställdes i stadsplanen. En ny anslutning skulle innebära ett utträtande av Tånvägen och tillskapande av en säkrare korsning utan samma sikthinderproblematik som idag. Trafikverket har i uppdrag att påbörja en åtgärdsvalsstudie för hela Tånvägen.

En flytt av Tånvägen bedöms inte som aktuellt i närtid med nuvarande planeringsförutsättningar. Samtidigt pågår tidiga dialoger kring en dubbelspårsutbyggnad mellan Öxnered-Skälebol, vilket ännu inte är beslutat om i nationell transportinfrastrukturplan. Vid en dubbelspårsutbyggnad måste plankorsningar stängas eller byggas om, och eftersom Brålanda tätort idag har tre plankorsningar behöver tillgängligheten mellan den östra och västra sidan om järnvägen säkerställas. Eftersom en ombyggnad till planskild korsning längs Storgatan är en utmaning behövs reservatet bibehållas för att inte hindra en ombyggnad till planskild korsning längs Tånvägen.

Plankorsning Tånvägen (T11)

Vid en dubbelspårsutbyggnad måste plankorsningar stängas eller byggas om, och eftersom Brålanda tätort idag har tre plankorsningar behöver tillgängligheten mellan den östra och västra sidan om järnvägen säkerställas. En eventuell ombyggnad av plankorsningen behöver samspela med planerna för övriga Tånvägen.

Ringled (T12)

En ringled som förbinder E45 med Färgelandavägen genom en förlängning av Järnvägsgatan har varit intentionerna för utvecklingen av Brålanda sedan den första stadsplanen från 1940-talet. Ringleden har därefter illustrerats i de kommande detaljplanerna och områdesplanen.

I den översiktliga trafik- och infrastrukturutredningen¹⁴ som genomförts får ringleden enligt genomförd analys ett trafikflöde på cirka 900 ÅDT där i stort sett all trafik är överflyttad trafik från Storgatan som därmed avlastas med cirka 35 %. Överflyttad tung trafik är cirka 100 ÅDT från Storgatan till den nya ringleden.

Trots att de samhällsekonomiska effekterna av en ringled enligt utredningen inte är stor eller möjligen negativ kan den motiveras med nyttan den gör för tryggheten längs Storgatan, buller- och luftkvalitetsförbättringar i centrum samt möjligheten att utveckla centrala Brålanda till en attraktivare vistelseplats. Med en byggnation av ringled som knyter ihop det större vägnätet utan att trafikera Storgatan skulle möjligheterna att påverka avstängning av tung trafik på Storgatan öka, vilket skapar ett säkrare och mer hälsosamt gaturum. Ringleden får även stor betydelse i avlastningen av långsamtgående fordon på E45, eftersom den förbinder jordbruksmark i norr med silon längs Industrigatan.

Ringleden är utformad som ett vägreservat, likt kommunens övriga planerade vägar i andra översiktsplaner. Detta eftersom ingen projektering genomförts ännu. I ringledens fall innebär det att den exakta dragningen först kan bestämmas efter att en projektering utförts med de rätta ingående tekniska specifikationerna (vägbredd, hastighet med mera). Inför det slutliga valet av exakt dragning och utformning av vägen behöver bland annat påverkan på jordbruksmarken studeras. Det har även stor betydelse hur en planskild korsning med järnvägen kan utformas samtidigt som hänsyn till avrinningsvägar och flera andra frågor beaktas. Beroende på när ringleden avses byggas och hur försäljnings-/utbyggnadstakten av Källeberg fortgår kan olika dragningar diskuteras.

¹⁴ ÖVERSIKTLIG TRAFIK- OCH INFRASTRUKTURUTREDNING BRÅLANDA, Tyréns AB. 2022-01-26

En ringled ökar tillgängligheten till stationsområdet där en anslutning genom Poppelgatan skapar ett naturligt flöde med mindre transporter längs Storgatan. Även transporter längs framför allt Järnvägsgatan skulle minska. För att ringleden ska få önskad effekt förutsätter det en planskild järnvägs korsning.

Plankorsning Industrigatan (T13)

Vid en dubbelspår- eller mötesspårutbyggnad måste plankorsningen vid Industrigatan stängas eller byggas om, och eftersom Brålanda tätort idag har tre plankorsningar behöver tillgängligheten mellan den östra och västra sidan om järnvägen säkerställas genom en planskild korsning. En eventuell ombyggnad av plankorsningen behöver samspela med planerna för Ringleden. Det är viktigt att beakta de geotekniska förutsättningarna och avrinningsmöjligheter.

Förbindelse mellan Industrigatan och Poppelgatan (T14)

Industrigatan slutar på Lantmännens verksamhetsområde och är avstängd för allmän trafik. Därmed saknas möjlighet att ta sig in i Brålanda via avfarten i söder. En framtida ringväg skapar en förbindelse, men innan ringvägen är byggd skulle en vägkoppling mellan Industrigatan och Poppelvägen knyta ihop vägnätet. Det vore ett smidigare sätt att få till en förbindelse mellan E45 och Brålanda väster om järnvägen utan att behöva åka genom centrum. Sträckan för ny väg är 200–270 m.

Väghållaransvar

Trafikverket ansvarar idag för åtgärder på de statliga vägarna (ex. Storgatan, Färge landavägen). Dialoger har tidigare förts med Trafikverket om det skulle vara aktuellt för kommunen att överta väghållaransvaret främst för Storgatan under förutsättning att de bygger, eller åtminstone drifvar, en ringled som avlastar Storgatan från tung trafik. Att göra Brålanda till ett kommunalt väghållningsområde skulle ge kommunen större möjlighet att påverka utveckling och utformning. I det fall kommunen når enighet i frågan om ringleden med Trafikverket behöver frågan aktualiseras på nytt.

Storgatan

Om ringleden byggs och Storgatan skulle ingå i det kommunala väghållningsområdet kan Storgatan utvecklas till en centrumgata där trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter ökar genom anläggande av gång- och cykelbana med förbättrad belysning. Läs mer under *Nuläge, utveckling och konsekvenser/Transportinfrastruktur/Gång- och cykelväg/Utveckling*.

Att arbeta bort plankorsningen är ytkrävande och innebär ett stort ingrepp i omkringliggande mark och anläggningar/infrastruktur.

Konsekvenser

Planförslaget pekar ut ett flertal utvecklingsprojekt för väg. Ingen av projekten råder Vänersborgs kommun för i sin helhet, utan utvecklingen bygger på samverkan i olika hög utsträckning med bland annat Trafikverket, Västra Götalandsregionen och Västtrafik. Flera av projekten berörs av processer utanför kommunens försorg, varför projekten inte behandlas i konsekvensanalysen nedan, i enighet med genomfört avgränsningssamråd med länsstyrelsen.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken är en viktig del av ett samhälles utveckling. Idag trafikeras Brålanda av ett antal olika linjebussar och på några års sikt ska även tågen stanna här.

Nuläge

Idag trafikeras planområdet av ett antal olika linjebussar. Flest linjebussar trafikerar Brålanda via E45. Härifrån nås närmast Vänersborg, Trollhättan, Ed, Mellerud och Åmål med direktbuss. Ett par bussar dessutom via samhället, främst via Storgatan, Rostocksvägen och Tånvägen. Längsta sträcka till en busshållplats inom Brålanda tätort är cirka 550 meter.

Den tågtrafik som går genom orten stannar i dagsläget inte i Brålanda.

Utveckling

När tågstoppet blir av behöver det finnas en tydlig koppling till övrigt kollektivtrafiknät. Det är således viktigt att hållplatsläget på Storgatan blir attraktivt och att stråket till stationen blir tydligt. Det är även viktigt att det finns en tydlig skyltning och hög standard på gångbanan mellan hållplatsen vid väg E45 och stationen.

Vissa linjesträckningar kommer sannolikt att förändras och vissa tillkomma eller försvinna vid ett tågstopp. Det behöver finnas viss matningstrafik till stationen, från exempelvis Färgelanda, Frändefors och övrig landsbygd. Även turtätheten kan komma att förändras vid ett tågstopp om tågtrafiken ersätter vissa turer. En större förändring för linjesträckningarna kommer ske vid ombyggnaden av E45.

Konsekvenser

Tågstoppet kommer förändra även övrigt kollektivtrafiknät vilket måste beaktas vid utformning av stationsområdet och anslutande gator.

Teknisk anläggning

Tekniska anläggningar är grundläggande funktioner för ett fungerande samhälle och pekas ut när användningen behöver ha företräde framför andra användningar för att få ett fungerande system.

VA-försörjning

Här ingår ytor för vatten- och avloppsförsörjningen inom planområdet.

Nuläge

Det kommunala ledningsnätet för vatten och avlopp är utbyggt i Brålanda tätort och inom det kommunala verksamhetsområdet ingår sedan 2020 även Dyrehög, Källberg och Tån (Kommunfullmäktige § 71, 2020-06-17).

Det finns även en kommunal grundvattentäkt, Dyrehög, som är en förstärknings- och reservvattentäkt som kompletterar Rörvik ytvattentäkt för vattenförsörjning. På grund av känslig information redovisas inte vattenförsörjningens kapacitet.

Brålanda avloppsreningsverk har tillstånd som medger utsläpp från en maximal dimensionerande anslutning av 45 700 personekvivalenter (pe). Enligt redovisning vid tillståndsgivningen (2005) ligger medelbelastningen på cirka 8 000 pe och maxbelastningen på cirka 18 000 pe.

Utveckling

Det planeras för en ny tankstation i Brålanda som ska fungera som reserv i nödfall när vattentillgången för enskilda hushåll och gårdar är begränsad. Denna anläggning är väldigt liten, varför ingen särskild mark reserveras och dess placering bör lämpligen inrymmas i en befintlig detaljplan.

Utvecklingsområde för VA-försörjning (U10)

Det föreslås ett utvecklingsområde för VA-försörjning invid en befintlig anläggning. Området är väl tilltaget och bedöms täcka behovet tills år 2040. Viktiga frågor att hantera i kommande prövningar är bland annat förbifart E45 och riskhantering, risk för skred, tillgänglighet till Frändeforsån, strandskydd och naturvärden. Exempelvis bör träddridån närmast vattnet bevaras.

Konsekvenser

I ÖP 2017 bedömdes kapaciteten av vattenverket täcka behovet med god marginal.

FÖP Brålanda medger en utökning av verksamheter, industrier och bostäder (detaljplan för Källeberg), vilket påverkar belastningen på avloppsreningsverket. Trots att en av de befintliga industrierna avger en högre belastning vissa tider på året bedöms det finnas utrymme inom befintligt tillstånd för framtida exploateringar.

Energiförsörjning-/produktion

Här ingår ytor för energiproduktion. Det finmaskiga närvärmenätet redovisas inte i rekommendationskartan. Kraftledningar och dess påverkan återfinns under avsnittet [*Samlad konsekvensanalys/Risk för olyckor*](#).

Nuläge

I Brålanda finns en bibränslepanna som distribuerar värme i ett nät som omnämns Brålanda närvärme. De vanligaste bränslena som används är flis och pellets. I dagsläget är det i princip endast kommunala byggnader och verksamheter som är anslutna, bland annat skola, förskola, aktivitetsområdet, äldreboendena och ett bostadsområde längs Hagtornsgatan. Av värmen som producerades 2018 stod bibränslen för 98,5 % och olja för 1,5 %.¹⁵ Även fast inga klagomål på senare år har framförts är placeringen inte helt lämplig om verksamheten avses utvecklas, eftersom placeringen ligger för nära både förskola och bostäder.

Det finns idag inga vindkraftverk inom planområdet. Det finns däremot ett antal verk norr och sydöst om planområdet med totalhöjder varierande från 87 till 150 meter.

Det finns idag inga kommunala byggnader i Brålanda med solceller.

¹⁵ Utredning för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – transporter, el och uppvärmning

Utveckling

Etablering av nya vindkraftverk inom och i anslutning till planområdet är inte möjligt med hänseende till Försvarmaktens riksintressen.

År 2030 ska 5 % av kommunens egna elbehov täckas av elproduktion med egna solceller.¹⁶

Lokalisering av biobränslepanna (E1)

Det finns idag en konflikt mellan utveckling av befintlig förskola med fler förskoleplatser och biobränslepannan. På sikt lämpar sig pannans befintliga plats bättre för skolverksamhet eller ändamål för idrott eller liknande aktivitet. En alternativ placeringen av pannan är på fältet norr om befintlig anläggning, vilket har flera fördelar. Dels är andelen störningskänslig bebyggelse lägre, dels ökar tillgängligheten och trafiksäkerheten till anläggningen eftersom anslutning kan ske via Tånvägen. Marken är idag planlagd som kvartersmark för idrottsändamål. Den exakta lokaliseringen bör vid detta val av lokalisering stämmas av med Trafikverkets planer för Tånvägen och kultur- och fritidsförvaltningens utvecklingsbehov.

Det ska dock inte uteslutas att pannan kan lokaliseras på annan mark som till dags dato inte blivit föremål för diskussion. Exempelvis andra utvecklings- eller verksamhetsområden.

En flytt skulle i högre grad möjliggöra för en utveckling av verksamheten genom att kunna driftsätta en pyrolyspanna (biokolspanna). Vid en flytt är det av större vikt att fler byggnader och verksamheter ansluter till närvärmenätet. Till 2025 ska 100 % av bränslen som används för el och uppvärmning av kommunala byggnader vara fossilfria, vilket innebär att spetsvärmekällan för Brålanda närvärme bör utgöras av ett annat bränsle än olja. Ett alternativ kan vara biogas.

Konsekvenser

En flytt av biobränslepannan innebär positiva konsekvenser för såväl biobränslepannan som förskolan. En flytt gör det lättare för verksamheten att utvecklas samtidigt som det frigör yta för utökad förskolegård.

FÖP Brålanda hindrar inte en utveckling till fossilfri energiförsörjning.

Det föreslås inga utvecklingsområden inom planområdet på ett sådant avstånd från befintliga vindkraftverk som skulle kunna skapa olägenheter för den tillkommande bebyggelsen.

IT och telekommunikation

Avsnittet behandlar tillgången till bredband och fiber. Avsnittet presenteras inte i kartan.

Nuläge

Tillgång till bredband är en viktig tillgänglighetsfråga. Vänersborgs kommun har en strategi för utbyggnad av fibernät i kommunen, med målsättning att alla som vistas i Vänersborgs kommun ska ges tillgång till relevanta, konkurrenskraftiga digitala

¹⁶ Utredning för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – transporter, el och uppvärmning

tjänster. Förutom att 90 % av hushållen bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020 siktar strategin även på att alla fastighetsägare ska kunna erbjudas anslutning till en bredbandsleverantör via optofiber år 2020. Den goda bredbandstäckning som idag råder beror bland annat på att landsbygdens fiberföreningar varit framgångsrika.

I Brålanda tätort har Telia grävt fiber och i anslutning till tätorten finns fiberföreningar som möjliggör för anslutning till fibernätet.

Enligt Post- och telestyrelsens Bredbandskarta ligger generellt tillgången till, inklusive absolut närhet till, fiber på 95 % av hushållen eller mer.

Utveckling

Den utveckling som kan ske är fler anslutningar till fibernätet.

Konsekvenser

Inga konsekvenser bedöms förekomma.

Materialåtervinning

Avsnittet behandlar möjligheten till materialåtervinning. Avsnittet presenteras inte i kartan.

Nuläge

Inom planområdet återfinns två återvinningsstationer där möjlighet finns att återvinna förpackningar och tidningar. Den ena är belägen i östra delen av tätorten, i närheten av E45, längs Törnrosgatan. Den andra är belägen i den västra delen av tätorten, vid Storgatan/Rostocksvägen 1.

Närmaste återvinningscentral är Torpa Kretsloppspark i Vänersborgs tätort.

Utveckling

Ansvaret för insamling av förpackningsavfall övergår 2024 från producenterna till kommunen. Det ställs även krav på hushållsnära insamling av förpackningar vilket innebär att det efter 2027 räcker med en återvinningsstation i tätorten. Om det blir aktuellt att flytta någon station är det viktigt att vald plats är tillgänglig och bidrar till att minska bilåkandet.

En återvinningscentral inom planområdet anses inte bärkraftigt.

Konsekvenser

Inga konsekvenser bedöms förekomma. Återvinningsstationerna pekas inte ut i kartan, eftersom deras placering kan komma att förflyttas.

Areell näring

Brålanda är ett typiskt järnvägssamhälle som växte fram till följd av ortens betydelse som havreexportör då järnvägen drogs genom Dalsland i slutet av 1800-talet. Några trädgårdar och hus finns bevarade från tiden då orten växte fram. Intill Frändeforsån finns rester av ett järnåldersgravfält och en gammal kvarn.

Nuläge

Jordbruksmarken omger Brålanda tätort med såväl små som större företag etablerade. Vissa företag innehar djurhållning, medan andra är fokuserade på odling.

Den totala andelen åkerareal i Västra Götaland har sjunkit succesivt senaste årtiondena, med drygt sju procent sedan 1998. I såväl riket som Vänersborgs kommun har andelen företagare med mindre gårdar avtagit under lång tid samtidigt som kvarvarande gårdar blir större och större. Det är betydligt färre jordbruksföretag registrerade idag än för bara 20 år sedan.¹⁷

Utveckling

I planförslaget pekas ett antal utvecklingsområden och anläggningsprojekt ut på mark som idag nyttjas för jordbruksändamål. Det är viktigt att områden med jordbruksmark som inte är utpekade för utveckling i största möjliga mån bibehålls och den areella näringen har företräde framför exploatering.

Konsekvenser

Planförslaget kan resultera i att andelen jordbruksmark minskar. Läs mer under avsnittet [*Samlad konsekvensanalys/Jordbruksmark*](#).

¹⁷ Jordbruksverkets statistikdatabas, hämtad 2022-03-29

Grönområde och park

Grönområden är viktiga mötesplatser som stärker såväl de sociala som biologiska värdena i orten. Grönområden kan spela en stor roll i att skapa möten mellan människor och verka för en känsla av gemenskap i exempelvis ett grannskap. Grönska och natur stimulerar även till fysisk aktivitet för vuxna och barn.

För att ge boende, besökare och de som arbetar i Brålanda goda förutsättningar för rekreation är det viktigt att natur- och parkområden bevaras och utvecklas i takt med en ökad exploatering, vilket är i linje med plan- och bygglagens krav på en långsiktigt god hushållning med mark och vatten. Utomhusmiljöerna behöver även ha varierad karaktär och funktion för att passa så många som möjligt. Förutom att det har en positiv effekt för hälsan så kan vi på det viset komma att bevara biologisk mångfald, upplevelsevärden och andra ekosystemtjänster som exempelvis dagvattenhantering, luftrening och bullerdämpning. Grönskan ger oss en tjänst genom att sänka temperaturen vid värmeböljor, och på så sätt skydda grupper som är särskilt känsliga som barn och äldre. Det är därför viktigt att det finns grönytor och träd nära exempelvis äldreboenden och skolor.

Om arbetet sker med en helhetssyn där olika intressen vägs mot varandra kan dessa olika värden i många fall utvecklas och stärkas, vilket ofta också ger ekonomiska fördelar. I det arbetet är kommunens Grönplan ett viktigt underlag.

Nuläge

Brålanda har idag en avsaknad av sammanhängande grönstråk och grönområden för rekreation.¹⁸ Gröna stråk har en viktig funktion att knyta ihop olika typer av grönområden. Det handlar både om att erbjuda människor tillgång till attraktiva gröna miljöer. Det är viktigt att det finns parker och naturområden i och invid bostadsområden så att möjlighet till motion, rekreation och naturupplevelser finns nära inpå. Behov av parker och grönytor är därför en utgångspunkt vid planering.

Det finns grönområden i närheten av befintlig bebyggelse som har stor betydelse för de boende i tätorten. Då det är relativt ont om allmänna grönytor är det viktigt att bevara och utveckla de grönområden som finns, både de som är markerade som grönområden och parker i rekommendationskartan samt de mindre ytor som finns inom bebyggda områden. I vissa fall står trädgårdar för stora delar av den gröna miljön, där det saknas gröna stråk. Exempelvis pekas Centruparken och andra strategiska grönytor ut med utvecklingspotential, parkerna är viktiga att bevara och kan utvecklas för att de ska bli mer användbara. Utveckling sker med stor hänsyn till naturvärden.

Centruparken (G1)

Centruparken är centralt belägen med bilinfart från Storgatan. Parken är relativt stor, cirka två hektar, med möjlighet till olika aktiviteter. Här finns en nyanlagd lekplats, en utomhusscen, utomhusgym och anlagda grusgångar som är cykelbara. Utomhusscenen används vid ett flertal olika evenemang under året, så som allsång i

¹⁸ Grönplan 2008

parken och bygdefest. Det finns även relativt stora ytor i parken som inte är anlagda för någon särskild aktivitet, utan underhålls som grönytor.

Vintertid vid rätt förhållanden nyttjas delar av parken för skridskoåkning, vilket är ett uppskattat inslag i tätortsmiljön.

Det finns även en privatägd bostadsfastighet inom parken där detaljplanen enbart medger användningen park. Tidigare låg en camping i Centruparken.

Esslingetorpsdalen (G2)

Esslingetorpsdalen är idag ett område för odling och rekreation. Området är planlagt som allmän plats, park. Esslingetorpsdalen är det största planlagda parkområdet i planområdet som möjliggör för många olika typer av funktioner. Idag finns det främst en lekplats och fotbollsplan inom området.

Rapsvägen (G3)

Ett mindre parkområde i närheten av järnvägen. Finns idag lekplats och grönytor för aktivitet. I parken finns ett flertal skyddsvärda ekar som skapar ett högt naturvärde på platsen.

Utveckling

Befintliga grönområden ska bevaras och utvecklas. Lekplatser och aktivitetsytor ska finnas som täcker behovet för barn- och unga inom planområdet, vars placering kan variera över tid. Tillgängligheten till dessa är viktiga att bevaka vid kommande planering. Generellt kan exempelvis trädplanteringar och slätterängar bidra till att förbättra lokalklimatet och den biologiska mångfalden.

Nedan följer grönområden med särskilda värden att utveckla.

Centrumparken (G1)

Genom att bygga vidare på parkens befintliga kvalitéer kan parken utvecklas än mer. Centrumparken ska utvecklas till att bli Brålandas egna gröna vardagsrum – en plats med aktiviteter, evenemang, stadsodling och en parkmiljö som attraherar många målgrupper. Ytan passar lämpligen även för andra evenemang som minifestivaler, utomhusbio eller loppmarknad. Vintertid bör alltid eftersträvas att isen spolas för möjlighet till skridskoåkning.

Esslingetorpsdalen (G2)

Området kan utvecklas till att bli ett tydligare rekreationsområde med promenadstråk och aktivitetsytor samtidigt som det kvarstår områden för odling. Även stadsodling ska stimuleras. Ravinen i området kan fungera som dagvattenhantering.

Rapsvägen (G3)

Grönområdet kan med fördel fortsätta användas som aktivitetsyta där ekarna fortsatt skyddas och blir en integrerad del av parken.

Grön infrastruktur

För att kunna bibehålla och länka samman de gröna områdena i orten visualiseras viktiga kopplingar inom den gröna infrastrukturen. Mellan parkområden och till Frändeforsån är det viktigt att anlägga växtlighet, skyddskorridorer och andra gröna inslag som binder dessa samman. Även allén som med fördel upprättas på Allégatan markeras. I tidigare översiktsplanearbete i kommunen har föreslagits att ta fram riktlinjer eller liknande för att stärka biologisk mångfald på kommunens park- och gatumark. Det kan bland annat handla om utbildningssatsningar, större hänsyn till befintliga värden och att öka inslagen av träd, fältskikt, ängsvegetation och våtmark.

Konsekvenser

Genom en ökad satsning på grönområden finns fler ytor för barn- och unga att leka och tillsammans med vuxna skapa nya sociala mötesplatser.

Genom gröna korridorer sammankopplas grönområdena i orten vilket ger positiva effekter på den biologiska mångfalden. Fler planteringar, slätterängar eller liknande på våra grönområden förbättrar lokalklimatet.

Natur och friluftsliv

Inom planområdet och i Brålanda tätorts närområde finns begränsat med sammanhängande natur- och friluftslivsområden. Natur- och friluftsområden ska säkra kommunens biologiska mångfald och stärka våra ekosystem men även ge tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden för alla målgrupper.

En naturvårdsstrategi har antagits för kommunen och ger en bra utgångspunkt vad gäller skyddsvärd natur, likaså vart exploatering kan vara lämpligt utifrån ett naturvärdesperspektiv. Trots detta kan det krävas naturvärdesinventeringar när nya områden ska tas i anspråk. När intrång måste ske i känsliga miljöer ska förutsättningarna för ekologisk kompensation undersökas i ett tidigt skede.

Nuläge

Idag finns endast ett större sammanhängande område inom planområdet där friluftslivet står i fokus. Elljusspåret, med den tillhörande Mollebergsskogen/skolskogen, är en väl utnyttjad resurs för såväl fritids- som skolaktiviteter. Vid elljusspåret finns såväl spår om 1,25 km eller 2,5 km. Vintertid kan spåren vid goda snömängder användas för skidåkning.

En bit utanför planområdet, cirka nio kilometer västerut, återfinns Kroppefjäll som fyller stor funktion som natur- och friluftslivsområde för invånare och besökare i närområdet. På Kroppefjäll finns en mängd varierande vandringsleder, sjöar, naturreservat och grillplatser.

I östra delen av planområdet rinner Frändeforsån som idag är en outnyttjad resurs, mycket beroende på den barriär E45 utgör som försvårar möjligheterna att ta sig ner till strandkanten eller röra sig längs vattnet.

Utveckling

Elljusspåret och skolskogen (N1 och N2)

Tätortsnära skog i närheten av Brålanda fyller en viktig funktion, eftersom det inte finns mycket naturmark i de centrala delarna. Mollebergsskogen/elljusspåret ger invånarna kontakt med rekreation och friluftsliv samtidigt som den är betydelsefull för barn och unga då delar av skogen används som skolskog. Skogen bör bevaras, utvecklas och tillgängliggöras.

Viktigt för att bevara naturvärdena är en långsiktigt hållbar skogsförvaltning. Skogsområdena är idag privatägda, varför kommunen inte innehar någon rådighet över förvaltningen. För att bevara rekreativvärdena bör kommunen ingå ett nyttjandetsavtal med markägarna för att långsiktigt säkra tillgången till elljusspåret och skolskogen. Tillgängligheten till området säkerställs genom en ny gång- och cykelväg längs med Stenhammarsvägen, läs mer under [Transportinfrastruktur/Gång- och cykelväg](#).

Kopplingen och tillgängligheten till Kroppefjäll ska bestå och om möjligt utvecklas, exempelvis delvis genom ovan nämnda cykelväg.

Grillplats vid elljusspåret/skolskogen.

Frändeforsån (N3)

Frändeforsån är en känslig slättå med rikt djur- och växtliv. I anslutning till ån finns en mindre hagmark med en rik gräs- och örtflora och med flera sällsynta och hävdberoende arter. Längs Frändeforsån finns fina gröna miljöer, men det är idag en nästan helt outnyttjad resurs som är svårtillgänglig för Brålandas invånare. E45 är en barriär som försvårar möjligheterna för människor att ta sig ner till strandkanten

eller röra sig längs vattnet.¹⁹ Det är viktigt att minska barriäreffekten av E45 i såväl dess nuvarande som framtida draging genom gröna passager ner till vattnet. Eftersom E45 i sig är otillgänglig att röra sig längs med till fots bör det finnas ett par passager, lämpligen vid caféverksamheten och vid avloppsreningsverket. På ställen i söder finns befintliga vägar som tillgängliggör ån.

Inom det strandskyddade området på 100 meter skulle ett gångstråk (grusgång) öka tillgängligheten till vattnet och därmed främja rekreation. Det är av vikt att ett anläggande av gångstråk görs på ett sätt som inte försämrar villkoren för växt- och djurliv. Längs med ån bör en odlingsfri skyddszon sparas, som fungerar som ett filter för avrinnande vatten. Skyddszonen utgörs med fördel av naturlig vegetation för att gynna den biologiska mångfalden. Exempelvis bör trädriddån närmast vattnet bevaras. Den biologiska mångfalden i kantzonen bedöms kunna öka jämfört med idag genom ett skötselavtal som påvisar vilka naturvärden som ska bevaras.

Ett annat sätt att ta vara på Frändeforsån som resurs för rekreation är att även tillgängliggöra den för paddling.

Det som framför allt behövs är då iläggningsplats för kanoter någonstans längs ån. Vänersborgs kommun äger en del mark i området runt avloppsreningsverket som kan vara lämplig. Därifrån är ån hinderfri en dryg kilometer norrut och elva kilometer söderut. Det går bland annat att paddla mellan orterna Brålanda och Frändefors som ligger på en mils avstånd. Förutsättningarna att förlänga paddlingsleden hela vägen mellan Hästefjordarna och Vänern behöver utredas, det finns flera hinder där lyftvägar i så fall måste anordnas.

Upptrampad stig längs rekreationsområdet Frändeforsån. Foto taget vid reningsverket och norrut.

Konsekvenser

Genom en ökad satsning på rekreationsområden ökar möjligheterna till ett aktivt friluftsliv. Genom planförslaget innebär det ringa inskränkningar för enskilda markägare, i form av jordbruks- eller ängsmark längs Frändeforsån som behöver nyttjas för fotgängare eller begränsningar till att ändra markanvändningen av elljusspåret. Utförs planerade åtgärder, exempelvis gångstråk längs Frändeforsån, på rätt sätt

¹⁹ UP 5 - underlätta kontakt med vatten

kan den biologiska mångfalden längs ån stärkas och satsningen blir positiv ur flera aspekter.

Vatten

Avsnittet behandlar vattenförekomster inom planområdet.

Nuläge

Inom planområdet finns endast ett vattendrag, Frändeforsån. Avrinningsområdet för ån är komplext, men förenklat rinner ån från Stora Hästefjorden vidare till Väneren. Norr om Brålanda ansluter den till Dälpan och Krokån vilka bildar Dalbergså.

Det finns inom området även ett grundvattenskyddsområde och flera markavvattningsföretag, läs mer under avsnittet *Samlad konsekvensanalys/Vattenmiljö*.

Utveckling

Tillgängligheten till och kring Frändeforsån avses utvecklas, läs mer under avsnittet *Nuläge, utveckling och konsekvenser/Natur och Friluftsliv*.

Konsekvenser

Läs mer under avsnittet *Samlad konsekvensanalys/Vattenmiljö*.

Samlad konsekvensanalys

I avsnittet beskrivs hur planens genomförande skulle kunna påverka samhället och naturen på olika sätt. Här sammanfattas konsekvenserna i avsnittet ovan och utvecklas utefter viktiga miljöaspekter.

Jämförelsealternativ, metod och avgränsningar

Jämförelsealternativ

Nuläget

Nuläget beskriver hur förhållandena ser ut inom planområdet idag.

Det är mot nollalternativet som planförslaget och övriga alternativ ska bedömas, alltså inte mot nuläget.

Nollalternativ

Nollalternativet i MKB:n motsvarar planområdets sannolika utveckling ifall den fördjupade översiktsplanen inte genomförs, vilket är det alternativ som planens konsekvenser ska vägas mot. Om inte den fördjupade översiktsplanen tas fram och genomförs kommer flera utbyggnader/satsningar ändå göras. Nedan listas tidigare ställningstaganden som ligger till grund för den utveckling nollalternativet innebär.

Områdesplan för Brålanda (antagen av kommunfullmäktige 1984), ger en samlad bild av rekommenderad markanvändning för tätortsområdet Brålanda. Planen pekar ut flera nya områden för bostäder och verksamheter som ännu inte är utbyggda. Det finns även med en västlig ringled.

Den kommuntäckande Översiktsplanen från 2017 innehåller dessutom ett flertal viktiga generella principer för utvecklingen, som till exempel att utveckla tillgänglighet, bostäder och utveckling av stationssamhälle. I översiktsplanen redovisas även område för tätortsutveckling, strategiska verksamhetsområden, samt ett förslag på utredning av ett nytt verksamhetsområde söder om Toppfrys.

Detaljplan för Källeberg 1:205 m.fl. kommer vid ett genomförande att möjliggöra för ca 270 nya bostäder, centrum- och verksamhetsmark samt yta för skolverksamhet. Det finns ytterligare några detaljplaner med befintliga obbyggda byggrätter för verksamheter och bostäder som när som helst kan exploateras.

Det finns några riktningsgivande plandokument som behandlar olika delfrågor men som inte är antagna som översiktsplaner – bland annat Grönplan Vänersborg 2008, Bostadsförsörjningsplan 2021–2025 och Naturvårdsstrategi. Till detta kommer pågående arbete riktlinjer för hållbar hushållning med jordbruksmark.

Vissa stora förändringar kommer att ledas av andra aktörer. Västra Götalandsregionen, Västtrafik och Trafikverket är inblandade i arbetet med att förbereda för ny

tågstation i Brålanda och på sikt finns även planer för dubbelspårig järnväg genom orten. Trafikverket leder ett pågående arbete med åtgärdsvalsstudie för E45.

Nollalternativet innebär alltså att stora förändringar kommer att ske oavsett om den fördjupade översiktsplanen antas eller inte.

Såväl planförslagets genomförande som nollalternativet innebär förändringar av nuvarande markanvändning vilket medför olika konsekvenser. Konsekvensbeskrivningen analyserar konsekvenser av planförslagets genomförande jämfört med dagens markanvändning, men huvuduppgiften är att belysa skillnaden mellan *planförslagets* och *nollalternativets* konsekvenser.

Jämförelsealternativ för enskilda utvecklingsförslag

I vissa fall kan flera alternativ för enskilda åtgärder komma att belysas i konsekvensbeskrivningen. Det gäller till exempel olika vägalternativ och utvecklingsområden.

Metodbeskrivning

Som en del av kommunens översiktsplanering ska den fördjupade översiktsplanen för Brålanda vara ett vägledande styrdokument som pekar ut övergripande strukturer och principer för framtida mark- och vattenanvändning. Rekommendationerna i planförslaget är inte juridiskt bindande utan är tänkt att ge vägledning och riktning inför framtida utveckling. Innan större förändringar sker behöver detaljplaner, vägplaner, järnvägsplaner, miljötillstånd eller andra utredningar genomföras. Noggrannare konsekvensbeskrivningar görs inom ramen för dessa utredningar. Det innebär att miljökonsekvenser som uppkommer på grund av en ny tågstation, dubbelspårutbyggnad och utbyggnad av E45 och dess påverkan på befintlig bebyggelse, miljöer, mark eller liknande inte beskrivs i denna miljökonsekvensbeskrivning. Trafikverket ansvarar för att beskriva sådana miljökonsekvenser i den fortsatta infrastrukturplaneringen. Ett skäl för att ändå ha med dessa förslag är att lämna utrymme för taktiska och praktiska val av utvecklingsområden i framtiden. Det kan till exempel handla om ny kunskap kommer fram vid fortsatta utredningar som gör att kommunen vill avvakta med ett visst projekt. Ett annat skäl är att det kan vara bra att ha en bild av hur en mycket långsiktig framtida stadsutveckling kan se ut, även om det är troligt att flera nya översiktsplaner hinner tas fram innan vi närmar oss att nå dit. Även om det är troligt att endast en mindre del av de redovisade utvecklingsområdena är utbyggda till år 2040 kommer konsekvensbedömningen att utgå från en tänkt utbyggnad av samtliga områden, vägar och broar.

Den beskrivning som görs av FÖP:ens konsekvenser bör därför vara av en översiktlig karaktär och lyfta fram tänkbara konfliktfrågor och orsakssamband snarare än kalkylerade mätvärden.

Innehållsmässig avgränsning MKB

I 6 kap. § 11 miljöbalken listas vad en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska innehålla. MKB:n för den fördjupade översiktsplanen ska följa dessa lagkrav. Det som är aktuellt i fråga om avgränsning är vilka miljöaspekter, miljöeffekter samt miljökvalitetsmål som kan anses vara relevanta att beakta i miljöbedömningen av planen.

Som utgångspunkter för att avgränsa vilka aspekter kommunen tar med i konsekvensbeskrivningen används kommunens Miljöprogram 2030, regionala miljömålen, de nationella miljömålen och de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030 som grund. För att skapa en överskådlig och tydlig struktur har en lista på tematiska frågeställningar tagits fram som täcker in de aspekter som bedöms vara relevanta för miljökonsekvensbeskrivningen, se bilaga 1.

Avgränsningssamråd med länsstyrelsen

Vänersborgs kommun begärde under hösten 2021 in synpunkter angående avgränsningar i MKB från länsstyrelsen i Västra Götaland. Av länsstyrelsens synpunkter kan utläsas att följande frågor är särskilt viktiga att belysa:

- Jordbruksmark
- Artskydd
- Grön infrastruktur
- Biotopskydd
- Arkeologi och bebyggelsemiljö
- Vattenmiljö
- Strandskydd
- Klimatanpassning vid skyfall
- Riskfrågor avseende geoteknik och farligt gods

Det framgick av Trafikverkets och sedermera länsstyrelsens yttrande att med hänsyn till att sannolikheten att ny tågstation i Brålanda, dubbelspårutbyggnad och utbyggnad av E45 kommer bli verklighet innan FÖP:ens målår 2040 är små behöver inte konsekvensanalysen i FÖP:en ta hänsyn till dessa projekt. Om eventuella åtgärder ändå inträffar inom tidsangivelsen hanteras miljökonsekvenserna i detaljplan, väg- eller järnvägsplan.

Riksintressen

Riksintressen gäller geografiska områden som har utpekats därför att de innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter. Områden kan vara av riksintresse för både bevarande och exploatering. Riksintressen ska behandlas och redovisas i den kommunala översiktsplaneringen så att det blir tydligt hur dessa förhåller sig till andra intressen men också för att avvägningar mellan oförenliga riksintressen ska kunna göras. Företräde ska ges till försvarsintresset om området eller del av området behövs för en anläggning för totalförsvaret, enligt miljöbalken 3 kap. 10 §.

Begreppet riksintresse används om två olika typer av områden. Dels större områden som riksdagen beslutat om i 4 kap. miljöbalken, dels områden som är riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken och där den ansvariga nationella myndigheten har ett ansvar för att ange anspråk.

Förutsättningar

För FÖP Brålanda finns riksintressen för kommunikationer och för Försvarsmak- tens verksamhet.

Kommunikationer (3 kap. 8 § miljöbalken)

Planområdet påverkas av anläggningarna Norge-/Vänerbanan, E45 och Trollhättan- Vänersborgs flygplats som tillräknas riksintresseområden för kommunikationer (enligt 3 kap. 8 § miljöbalken).

Enligt miljöbalken ska riksintresse för kommunikationer skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen, därmed ska funktionen hos transportsystemet säkerställas. Tillkommande bebyggelse får inte påverka vare sig nuvarande eller framtida nyttjande av kommunikationsanlägg- ningen negativt.

Järnvägssträckan Norge/Vänerbanan med Nordlänken är till största del av internation- ell betydelse och ingår i det utpekade TEN-T-nätet (transeuropeiska transportnätet, som syftar till att maximera logistiken inom infrastruktur och transport i EU). Banan sträcker sig från Göteborg till Kil respektive Kornsjö och är enkelspårig och elektrifi- erad. Vid Skälebol, utanför Erikstad, delar sig banan mot Kornsjö respektive Kil, där förbindelsen Göteborg-Norge, som går via Skälebol och Kornsjö, ingår i det utpe- kade TEN-T-nätet. Sträckan Skälebol-Kil ingår inte i TEN-T-nätet men är av nationell betydelse. Hela banan ingår i det utpekade strategiska godsnätet och är mycket vik- tigt för både person- och godstrafik.

Väg E45 ingår i det nationella stamvägnätet som riksdagen fastställt. Vägarna i det nationella stamvägnätet är av särskild nationell betydelse. Delen mellan Göteborg och Gällivare ingår även i det av EU utpekade TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse.

Lokalt, och regionalt, sett är sträckan av stor betydelse för arbetspendling, främst mellan Göteborg och Trollhättan. Dessutom är det ett viktigt stråk för näringslivets transporter eftersom den bland annat är betydelsefull för internationella godstrans- porter via Göteborgs Hamn. Vägen är rekommenderad väg för farligt gods.

Trollhättan-Vänersborgs flygplats med dess hinderytor är av riksintresse för kommu- nikationer. Flygplatser har tre olika skyddsområden för att garantera att det inte finns några hinder för flygtrafiken: ytan närmast flygplatsen, procedurområdet som täcker ett större område kring flygplatsen och MSA-ytan som utgörs av en cirkel med radien 55 km från flygplatsens landningshjälpmedel. MSA är en förkortning av Minimum Sector Altitude. MSA-ytan finns för att flygplan som är på väg ner för att landa ska kunna sjunka till rätt nivå innan den slutliga inflygningen sker. På denna höjd har flygplanet en marginal på 300 meter över den MSA-påverkande ytan, vars höjd är samma som högsta hinder inom ytan. Hela planområdet berörs av MSA-ytan från Trollhättan-Vänersborgs flygplats. Uppförande av byggnader eller objekt högre än 20 meter kan komma att ha en negativ inverkan på flygtrafiken.

Totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken)

Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar) och är den verksamhet som behövs i händelse av krig. Det förändrade säkerhetspolitiska läget har medfört att planeringen för totalförsvaret ska återupptas. Mark- och vattenområden som har betydelse för totalförsvaret ska så långt det är möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen eller som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av dessa.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är bemyndigade att identifiera mark- och vattenområden som behövs för anläggningar som kan vara av riksintresse för totalförsvarets civila del. Försvarsmakten är bemyndigade att identifiera mark- och vattenområden som behövs för anläggningar som kan vara av riksintresse för totalförsvarets militära del.

Hela planområdet berörs av påverkansområden för väderradar (Vara), MSA samt stoppområde för höga objekt, varför ingen karta redovisas.

Påverkansområde Väderradar. Försvarsmaktens Vädertjänst och SMHI verkar för en meteorologisk infrastruktur i Sverige. Infrastrukturen är en förutsättning för båda myndigheternas funktion inom sina ansvarsområden och måste fungera i samtliga beredskapsnivåer. En typ av meteorologisk infrastruktur är väderradar med tillhörande anläggningar som utgör riksintresse för totalförsvarets militära del. Tillgången till väderradarinformation är väsentlig för att myndigheterna ska kunna utföra sitt samhällsansvar gällande vädertjänst.

Riksintresset väderradar riskerar framför allt att skadas av vindkraftsetableringar för nära väderradaranläggningarna. Störningarna på väderinformationen blir då för stora för att säkra prognoser ska kunna tas fram. Därför finns en internationell överenskommelse om att inga vindkraftverk får uppföras inom en fem km radie från en väderradaranläggning och i Sverige används en borte gräns på ca 50 km där särskilda analyser måste genomföras. I viss mån kan även master och andra höga objekt inte tillstyrkas, om de bedöms medföra påtaglig skada för riksintresset.

MSA (Minimum Safe Altitude) är ett område kring en militär flygplats där höga objekt kan påverka flygplatsens MSA. Det är den lägsta tröskelhöjd som är rekommenderad för att in- och utflygning till en flygplats ska vara säker. Den i plansammanhang dimensionerande höjden för MSA utgörs av det högsta flyghindret i berörd sektor. Tröskelhöjden beräknas genom att man tar det högsta objektets höjd i meter över havet och adderar 300 meter. Det utrymme som uppstår utgör luftfartens säkerhetsmarginal vid visuell inflygning med genomgång av moln. Militär MSA-yta är området inom en radie av 46 km från flygplatsens ARP (banornas mittpunkt).

Inom MSA-ytan (Minimum Sector Altitude) kan höga objekt medföra påtaglig skada. Höga objekt kan eventuellt uppföras inom MSA-ytan om totalhöjden över marken inte uppnår de höjdbegränsningarna som gäller (samt om ingen annan konflikt med riksintresse eller påverkansområde föreligger).

FÖP-området ingår i påverkansområdet för MSA avseende både Såtenäs flottiljflygplats och Råda övningsflygplats.

Påverkansområde stoppområde för höga objekt är ett definierat avgränsat område där Försvarmakten ej tillstyrker uppförande av vindkraftverk och har en mycket restriktiv hållning till andra höga objekt, eftersom dessa bedöms medföra påtaglig skada på riksintresset.

FÖP-området ingår i påverkansområdet för Såtenäs flottiljflygplats/Råda övningsflygplats.

Konsekvenser

Utveckling på järnvägen och E45 är Trafikverket ansvariga för. I FÖP Brålanda är dessa infrastruktursatsningar viktiga planeringsförutsättningar, varför inga markanvändningar har föreslagits som försvårar utnyttjandet av anläggningarna. Det vägreservat som återfinns i ÖP 2017 aktualiseras och tas med, vilket stärker riksintresset.

Eftersom inga utvecklingsområden föreslås som försvårar utnyttjandet av anläggningarna bedöms konsekvenserna av planförslaget vara jämförbara eller marginellt mer positiva än nollalternativet.

Planförslaget bedöms inte påverka riksintressena för Försvarmakten negativt, eftersom en etablering av vindkraftverk oavsett inte är möjlig inom planområdet utifrån de buller- och skuggkrav gentemot närboende som finns. Vad avser höga byggnader eller andra anläggningar bedöms det inte bli aktuellt utifrån den befintliga bebyggelsestrukturen som finns i planområdet idag. Därför står avvägningen i ÖP 2017 fast. I de fall en exploatering ändå kan medföra höga byggnadshöjder behöver hänsyn tas till riksintresset och berörda myndigheter remitteras.

Eftersom den befintliga bebyggelsestrukturen inte ger några indikationer på att kommande bebyggelse ska ha en höjd som inverkar negativt på flygtrafiken bedöms konsekvenserna av planförslaget vara jämförbara med nollalternativet.

Klimatpåverkan

I detta avsnitt bedöms planens påverkan på långsiktig global klimatförändring, alltså det som kallas växthuseffekt och vars drivkraft är ökning av andelen koldioxid och andra växthusgaser i atmosfären. Med stöd av klimatlagen (2017:720) har riksdagen fastställt som nationellt mål att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Även på internationell, regional och kommunal nivå finns uppsatta mål som innebär utfasning av växthusgasutsläpp för att begränsa klimatförändringarna.

Förutsättningar

Utsläpp av växthusgaser är ett av de stora hoten mot samhället och en av vår generations största utmaningar med risk för genomgripande påverkan på klimatsystemen och därmed förutsättningarna för samhället. Kommunfullmäktige antog i juni 2021 en strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 där kommunala mål satts upp för transporter, el och uppvärmning. En viktig uppgift för stadsplaneringen är att göra hållbara resvanor attraktiva. En annan uppgift är att underlätta cirkulär ekonomi,

till exempel återbruk, delningstjänster och en avfallshantering som gynnar återanvändning, bränsleutvinning och materialåtervinning. Byggnader och tekniska anläggningar innebär också klimatpåverkan genom bland annat utsläpp från materialtillverkning, transporter och uppvärmning. När skogsmark tas i anspråk för stadsutveckling uppstår också ett nettoutsläpp av koldioxid eftersom mycket kol är bundet i skogen.

Konsekvenser

Planens konsekvenser för klimatpåverkan hänger starkt ihop med hur planen ger förutsättningar för människor att minska sin klimatpåverkan från sina transporter. De viktigaste skillnaderna mot nollalternativet är att planen innebär en tydlig satsning på förbättrade möjligheter för tågpendling och cykling. Utan FÖP:en skulle troligen inte regionen göra de satsningar som pågår avseende nya tågstationer, risken för mindre välfungerande kollektivtrafiksystem finns.

Förslaget innebär en utbyggnad av bostäder och verksamheter, vilket i sig kan förväntas öka transportbehoven på väg. Samtidigt går fordonsflottan från fossila drivmedel med föroreningsutsläpp till ett elektrifierat alternativ. Eftersom målåret är 2040 kommer den omställningen ha kommit långt. Planens tydliga inriktning på att stärka möjligheterna att åka tåg bedöms till stor del väga upp ökade vägtransporter. Även planens satsningar på utveckling av strandpromenaden och tillgängligheten till grönområden kan ha en positiv effekt då det kan minska behovet av transporter på fritiden.

Jordbruksmark

Frågan om brukningsvärd jordbruksmark har blivit alltmer aktuell under de senaste åren och skyddas mot exploatering genom miljöbalken. Jordbruksmark och möjlighet till lokal livsmedelsproduktion är en grundpelare för ett robust och livskraftigt samhälle. Jordbruksmarken är även viktig för det lokala näringslivet, landskapsbildningen, ekosystemens funktioner och kommunens identitet.

För att säkerställa att brukningsvärd jordbruksmark skyddas i enlighet med miljöbalken och att förutsättningarna långsiktigt tryggas för matproduktion och en livskraftig jordbruksnäring pågår arbete i kommunen med att ta fram riktlinjer för exploatering av jordbruksmark. I med att riktlinjerna ännu inte är antagna följer prövningen nedan den metodik som presenterades i den bakgrundsrapport som togs fram 2022.²⁰

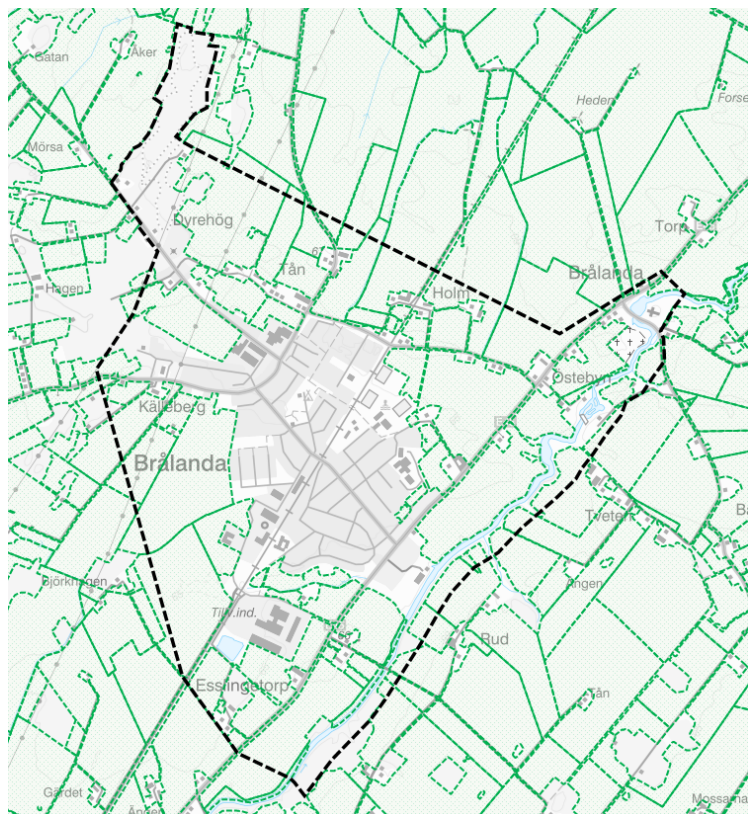
Jordbruksmarken är den största frågan att bedöma konsekvenserna utav för utveckling av Brålanda. Brålanda tätort omges av jordbruksmark åt samtliga väderstreck. Eftersom frågan är komplex görs en redogörelse av processgången enligt 3 kap. 4 § miljöbalken för samtliga utvecklingsområden och planerade anläggningar.

²⁰ Riktlinjer för jordbruksmarken i Vänersborg – bakgrundsrapport, 2022-04-04, Rådhuset Arkitekter

Behovet av prövning

Jordbruksmark berörs av utvecklingsområden och planerade anläggningar, varför en prövning enligt 3 kap. 4 § miljöbalken krävs.

Notera att prövningen nedan behandlar planförslaget och de utpekade utvecklingsområdena där. Stöd ges för kommande prövningar i plan- och lovärenden. I de fall det skulle bli aktuellt med ett enskilt ärende (förhandsbesked för ett enbostadshus eller liknande) på jordbruksmark behöver en prövning göras i det enskilda fallet.

roende av blockdatabasen.

Enligt kartan ingår i princip all mark utanför befintligt tätortsområde i blockdatabasen, oavsett om marken är detaljplanlagd eller inte. Det betyder att marken är berättigad jordbruksstöd och är då att anse som brukningsvärd. Det finns i anslutning till planområdet produktionsplatser för djurhållning. Se även Lantbruksnämndens yttrande från 1976 nedan.

Väsentligt samhällsintresse

För att bedöma om åtgärderna är av väsentligt samhällsintresse används en del frågeställningar.

Vad säger tidigare översiktsplan och andra kommunala planeringsdokument?

Sammanfattningsvis har stadsplaner och samhällsplanering sedan 1940-talet pekat på tätortsutveckling på jordbruksmark. Vilket har varit, och fortsatt är, är nödvändigt på grund av Brålandas geografiska läge med omkringliggande jordbruksmark.

Är jordbruksmarken brukningsvärd?

Enligt metodiken ska Jordbruksverkets blockdatabas och produktionsplatser för djurhållning användas i första hand för att bedöma om marken är brukningsvärd.

Ingår marken i blockdatabasen idag eller har gjort relativt nyligen är det en stark indikation på att marken är att betrakta som brukningsvärd. Blockdatabasen redovisar block ner till 0,1 hektar. Däremot kan markägare som äger mindre än 4 hektar jordbruksmark inte söka stöd, varför denna mark därmed inte redovisas i blockdatabasen. Marken kan alltså utgöras av jordbruksmark obe-

Översiktsplan 2017

I Vänersborgs kommuns översiktsplan från 2017 pekas Brålanda tätort ut som lämpligt för tätortsutveckling och utveckling av framtida stationssamhälle. Kommunens rekommendation för tätortsutveckling är att i första hand planera i direkt anslutning till befintliga tätortsområden och med närhet till befintlig infrastruktur och service. Översiktsplanen nämner att utvecklingsmöjligheter för landsbygden bör främjas, men att det inte får påverka ett områdes karaktär negativt. Brålanda är ett samhälle med ett brett utbud av service och mötesplatser, kommunen bör ge tätorten förutsättning till utveckling genom planberedskap för bostäder och verksamheter.

Att exploatera och bygga på jordbruksmark diskuteras i översiktsplanen, en rekommendation är att exploatering vid eller på jordbruksmark ska anpassas så att så stor del som möjligt av kvarvarande jordbruksmark kan fortsätta brukas på ett bra sätt.

1972 års dispositionsplan

Dispositionsplanen från 1972 byggde på en ringled (matarring) runt tätorten, med utifrånmatning in mot centrum. Storgatans anslutning till E45 skulle slopas helt och Industrigatans utbyggnad utgör den södra skänkel av ringleden. Samtidigt byggs Tånvägen om och bildar ringledens norra skänkel. Tätortens bebyggelseområden föreslogs utvidgas i huvudsak inom ringleden, såväl som två industriområden i söder och sydost.

En viss utbyggnad skedde enligt planen, men den största delen har inte infriats, däribland ringleden.

Brålanda Frändefors - tätortsutbyggnad alternativstudier (1977)

Alternativstudien genomfördes 1977 som en delrapport i kommunens dåvarande program för hushållning med jordbruksmark. I studien studerades fyra alternativ för utbyggnad för tätorterna Brålanda och Frändefors. Syftet var att kommunfullmäktige skulle välja ett alternativ som skulle utföra underlag för kommande områdesplaner.

I alternativstudien konstateras att Brålandas närmaste omgivningar består till övervägande del av högklassig åkermark. En utbyggnad av samhället är svår att genomföra utan att komma i konflikt med jordbrukets intressen.

Sammanfattningsvis kan de fyra alternativen summeras enligt följande:

I **alternativ 1** läggs huvuddelen av bebyggelsen väster om tätorten efter en utbyggnad av området mellan E45 och järnvägen. Ett större markområde för industriändamål avsattes söder om Toppfrys.

Alternativ 2 överensstämmer med ovanstående alternativ vad avser en första utbyggnad mellan E45 och järnvägen. Därefter tas mark norr om Tånvägen i anspråk för utbyggnad. Utöver industrimark söder om Toppfrys föreslogs även områden väster om det som idag är Brålanda industri och A J Dahlbergs slakteri, samt väster om Rostocksvägen (i höjd med Tånvägen).

I **alternativ 3** koncentreras bebyggelsen sydväst om tätorten. Därefter byggs bostäder längs Stenhammarsvägen. Industrimark föreslås ske på samma sätt som i alternativ 2.

Alternativ 4 överensstämmer till stor del med alternativ 3, men inte lika omfattande. Industriutbyggnaden föreslås som alternativ 1 och delar av alternativ 2.

Något definitivt ställningstagande för något av alternativen skedde inte i själva alternativstudien, men alternativ 4 mottogs som mest positivt.

Lantbruksnämnden yttrande (1976-05-12)

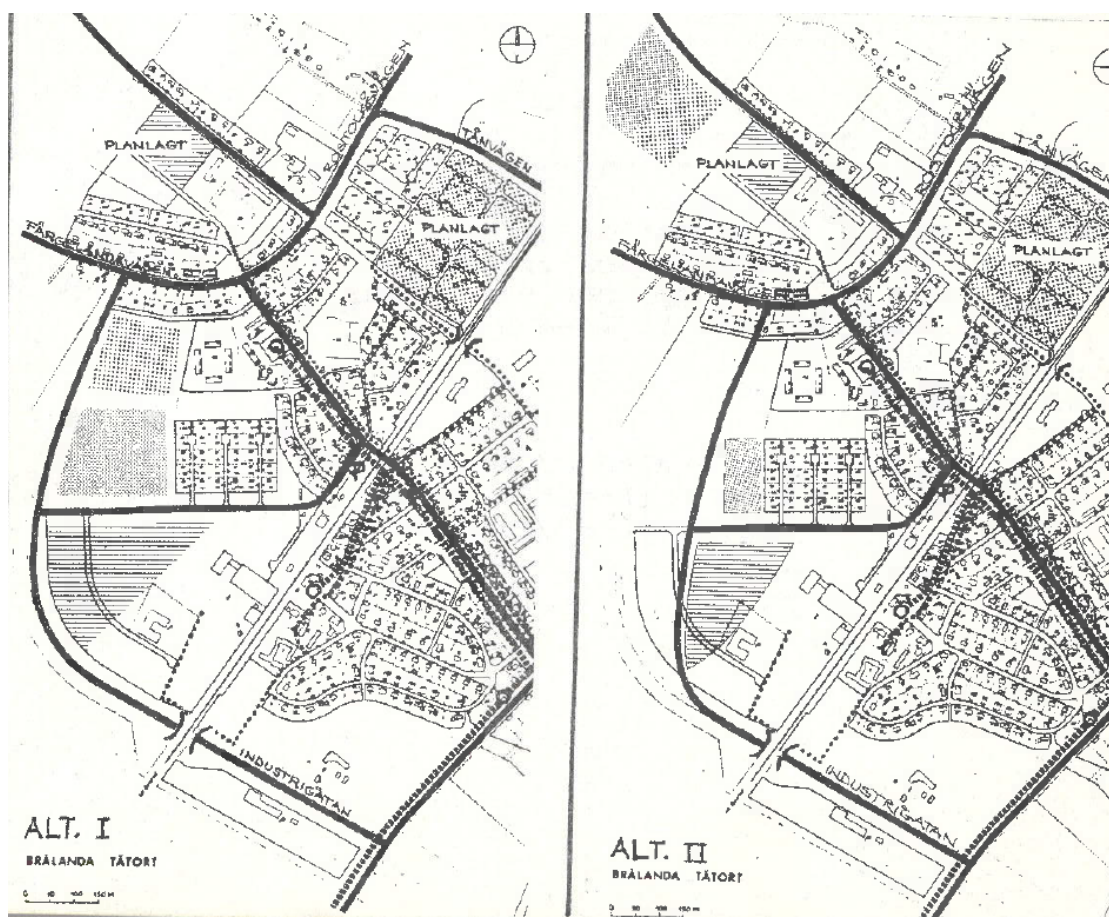
”Tätorten Brålanda omges av högvärdig åkermark på alla sidor utom vissa områden i nordväst. I lantbruksnämndens inventering av åkermarken har all mark kring tätorten klassats som A-område. [...]

Med hänvisning till ovanstående beskrivning anser lantbruksnämnden att eventuellt fortsatt bebyggelse i Brålanda tätort bör koncentreras västerut från tätorten. Ur jordbrukets synpunkt är det också olämpligt att sprida bebyggelsen på ett flertal små områden. Det är bättre att koncentrera bebyggelsen till ett litet antal områden varigenom ett mindre antal brukningsenheter berörs.”

Områdesplan för Brålanda tätort (1984)

Områdesplanen för Brålanda tätort från 1984 beskriver jordbruksmarken i tätorten, vilken var en tung planeringsförutsättning för framtagande av planförslaget. Brålanda omges av högklassig åkermark. Det tydliggörs att utvidgning av samhället medför oundvikligen att god jordbruksmark tas i anspråk. Trots detta pekas vissa områden ut som tänkta bostadsområden och utvecklingsområden i områdesplanen.

Under arbetet med områdesplanen jämfördes två olika alternativ, med olika grad av ianspråktagande av jordbruksmark i tätortens västra del. Båda alternativen utgår från alternativ 4 i alternativstudien.

Alternativstudie i områdesplan (1984).

Alternativ 1 pekades ut som mest lämpligt utifrån lantbruksnämndens och länsstyrelsens yttrande, se nedan. Lantbruksnämnden påpekade att det ur jordbrukssynpunkt är olämpligt att sprida bebyggelsen på ett flertal små tomter och att det är bättre att koncentrera bebyggelsen så att mindre brukningsenheter berörs.

Lantbruksnämndens yttrande 1982-03-23

”Ettap 1990–2000.

I etappen föreslås utbyggnad söder om tätorten på bra jordbruksmark. Arealanspråket utöver tidigare planlagd mark är begränsat och förslaget innebär från plansynpunkt lämplig avgränsning av tätorten söderut. Två alternativ redovisas vilja i stort bedöms likvärdiga från jordbrukssynpunkt. Några andra alternativ som skulle innebära att mindre åkermark tas i anspråk finns inte. För den redovisade planperioden fram till år 2000 synes planförslaget enligt alt 1 vara det minst olämpliga från jordbrukssynpunkt. Lantbruksnämnden motsätter sig därför inte den redovisade planen med förutsätter att marken bebyggs så att den ger utrymme för så många bostäder som möjligt.

Om utbyggnaden blir snabbare än vad som nu är planerat, eller om utbyggnaden ska fortsätta efter det att den nuvarande planen genomförts, bör bebyggelsen vid Källeberg minimeras och bebyggelsen i så stor utsträckning ske åt väster. Under sådana omständigheter är således alt 2 att föredra från jordbrukssynpunkt.”

Länsstyrelsens yttrande 1982-06-16

”All utbyggnad av Brålanda tätort kommer i konflikt med jordbrukets intressen. Valet av utbyggnadsalternativ bör främst bedömas med utgångspunkt från önskemålen att erhålla en planmässig tätortsbildning, möjliggöra etapputbyggnad och att kunna utnyttja gjorda investeringar för att förbättra befintliga förhållanden. Vid en samlad bedömning anser länsstyrelsen att en utbyggnad enligt alternativ 1 år 2000 bör läggas till grund för den framtida tätortsutbyggnaden.”

Vad säger övriga kommunala strategiska styrdokument?

I kommunens Bostadsförsörjningsplan 2021–2025 finns ett mål om att det ska vinnas förutsättningar att bygga minst 200 bostäder per år under planperioden.

Vad säger regionala eller nationella styrdokument?

I *Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om: Strategiska vägval* beskrivs jordbruket som en prioriterad satsning för ett rikt odlingslandskap. Inom samhällsplaneringen ska jordbruksmarkens olika värden luftas fram. I de tillhörande exemplen på åtgärder omnämns att säkerställa att jordbruksmark i första hand används för livsmedelsproduktion.²¹

I länsstyrelsens bostadsmarknadsanalys Västra Götalands län 2021 anges att Västra Götalands befolkning förväntas växa till cirka 1 820 000 invånare till år 2030. Utifrån ett regionalt och delregionalt perspektiv är behovet av bostäder stort. Analysen visar att det fortfarande finns underskott på bostäder och att bostadsbyggandet måste fortsätta för att råda bot på bostadsbristen.²² I Vänersborgs kommun har det byggts mindre än det bedömda bostadsbehovet. Befolkningen i Vänersborg förväntas öka från dagens cirka 39 600 invånare till 42 300 invånare år 2029 enligt kommunens Mål- och resursplan 2022–2024.²³

Ett av Sveriges miljökvalitetsmål handlar om att inneha ett rikt odlingslandskap. I den fördjupade utvärderingen av målet beskrivs att Jordbruksverket, Boverket och länsstyrelsen sedan 2016 för att öka kunskapen och sprida information om jordbruksmarkens värden. Projektet vänder sig till kommunerna och fokuserar på behovet av att värna jordbruksmarken i den kommunala fysiska planeringen.

Rättsfall

Det finns många rättsfall utifrån miljöbalkens bestämmelse om väsentligt samhällsintresse. Ett axplock presenteras här.

MÖD P 514–20

Domen gäller en åkeriverksamhet och domstolen pekar på att det enligt förarbetena är ett väsentligt samhällsintresse att kunna lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra och att skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem. Domstolen anser att kommunen visat att det inte går att tillgodose behovet av mark för utveckling av industriverksamhet på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark än aktuell brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk.

²¹ Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om: Strategiska vägval.

²² Bostadsmarknadsanalys 2021, rapport 2021:17, Länsstyrelsen Västra Götaland

²³ Mål- och resursplan 2022–2024 – Vänersborgs kommun, 2021-06-16

MÖD P 6528–20

Domstolen slår fast att om det finns en lagakraftvunnen detaljplan där marken planlagts för annat ändamål än jordbruk, utgör 3 kap. 4 § MB inget hinder mot antagande av en ny detaljplan, även om marken fortfarande används för jordbruk.

MÖD P 5040–20

Avgörandet är ett exempel där domstolen bedömt att man ej kunnat visa på väsentligt samhällsintresse. Domstolen pekar på att även om bostadsförsörjningsbehov kan vara ett sådant väsentligt samhällsintresse som innebär att brukningsvärd jordbruksmark kan användas för bebyggelse, så fanns i detta fall alternativ med närbelägna tomter.

MÖD P 2034–20 (utveckling av befintlig industriverksamhet)

Kommunen har bedömt att en detaljplan i området kommer att leda till betydande miljöpåverkan och en MKB har upprättats där det redogörs för olika alternativa lokaliseringar som prövats inför antagande. Domstolen bedömer att kommunen har visat att det inte går att tillgodose behovet av mark för industriområdet på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Ett av skälen är att det nya industriområdet placeras i anslutning till ett redan existerande industriområde.

Tågstopp

Västtågsutredningen syftade till att komplettera Målbild Tåg 2035 med nya stationer. Av utredningen framkommer att *Målbild tåg 2035 kan kompletteras med mål om att öppna 7 nya stationer utifrån givna kriterier och analyser. Detta förutsatt att infrastrukturen byggs ut så att fler stationer inte ger negativ påverkan på stora resandeflöden samt att kommunerna samtycker och planerar för en positiv utveckling i berörda tätorter.*²⁴

Det konstateras att möjligheterna för nya tågstopp stärks om kommunen aktivt arbetar med markanvändning och detaljplaner som gynnar en bebyggelseutveckling så nära stationsområdet som möjligt. Tågstoppet i sig är ett väsentligt samhällsintresse för såväl kommunens som regionens invånare där FÖP Brålanda sätter ramarna och ger goda förutsättningar för en positiv utveckling av Brålanda.

Utbyggnadsförslag och motivering

De åtgärder som föreslås på jordbruksmark och som inte är detaljplanelagda är följande:

Område/objekt	Användning	Storlek	Kommentar	Motiv till väsentligt samhällsintresse
Tån (U6)	Industri/verksamheter	2,3 ha		Utveckling av befintlig industriverksamhet
Gula Huset (U4)	Besöksnäring	0,3 ha		Utveckling av befintlig besöksnäring
Sörbyn (U3)	Vård, bostad eller liknande	2,3 ha		Bostadsförsörjning

²⁴ Västtågsutredningen huvudrapport – en komplettering av Målbild Tåg 2035, antagen av regionfullmäktige 2018-10-19

E45 (U8)	Industri/verksamheter	3,3 ha	Aktuell först vid ombyggnad av E45, eftersom arronderingen troligen påverkas	Utveckling av befintlig industriverksamhet
Esslingetorp (U9)	Industri/verksamheter	8,3 ha	Cirka 5,5 hektar jordbruksmark (delar utgörs av skog och damm). Utpekad i ÖP2017	Utveckling av befintlig industriverksamhet
Ringled (T12)	Väg	1 300 m	Delvis planlagd	Transport- och trafiksäkerhetsskäl
Anslutning av Tånvägen till E45 (T10)	Väg	700 m	En alternativ dragning är planlagd	Transport- och trafiksäkerhetsskäl
Förbifart E45 (T8)	Väg	---	Ingår ej i MKB för FÖP Brålanda	---

Sammanfattningsvis innebär åtgärderna att jordbruksmark av en storleksordning om cirka 13–14 hektar tas i anspråk vid full exploatering.

Alternativ lokalisering

Brålanda som tätort är lokaliserat i ett landskap med jordbruksmark och om tätorten ska utvecklas måste jordbruksmark tas i anspråk. Att verka för en sammanhållen bebyggelseutveckling på landsbygden är att föredra. Att bygga i anslutning till befintlig bebyggelse och i närheten av infrastruktur motverkar ytterligare fragmentering av jordbruksmarken. Närheten till det framtida stationsläget ses som mycket betydelsefullt. För att tågstoppet ska kunna realiseras måste utveckling i princip ske i planområdet eller i närområdet. Det är av vikt att säkerställa en hållbar utveckling och att hushålla med de resurser som finns i närheten.

Idag finns det ont om planlagd mark för verksamheter och industri sett till kommunen som helhet. För utveckling kring Brålanda återfinns ingen annan lämplig mark än jordbruksmark, och samma gäller för Frändefors. Den närmsta marken inom kommunen med möjlighet för etablering av verksamheter och industri på annan markanvändning är jordbruksmark är vid Trestad Center, cirka 30 kilometer från planområdet. Vid nyetableringar kan planområdet och Trestad Center likställas vad avser lokalisering. För utökning av befintlig verksamhet eller industriområde är däremot Trestad Center eller liknande inte aktuellt. Flera av de befintliga industrierna innehar förädling av livsmedel vilket har en anknytning till jordbruksmarken i nära anslutning. Vid en utblick utanför Vänersborgs kommun på områden med liknande förutsättningar avseende tillgänglighet till större väg och järnväg är Sapphult i Melleruds kommun. Detta område är planlagt och skulle kunna fungera för nyetableringar, likväl som Trestad Center. Det löser inte frågan om utveckling av befintliga verksamheter samtidigt som risken med färre arbetstillfällen inom planområdet ger färre boende på orten och lägre kundunderlag för tågresa.

I planförslaget finns det en del utvecklingsstråk för såväl bilväg, gång- och cykelväg som gångväg. En utbyggnad av bilvägarna är till skillnad från en bostads- eller verk-

samhetsexploatering inte lika ytkrävande, men den riskerar att försämra arronderingen mer, särskilt åtgärderna avseende E45 (ingår ej i MKB) och Tånvägen. Syftet med åtgärderna är att öka trafiksäkerheten på sträckor där det under åren skett allvarliga olyckor. Ringledden väster om Brålanda innehar ett annat syfte, men där möjligheten till en förläggning nära planlagd mark är möjlig. Gång- och cykelvägarna samt gångvägarna bedöms anläggas invid befintliga vägar/diken, varför inverkan på jordbruksmarken bedöms ringa.

Område/objekt	Användning	Storlek	Alternativ lokalisering	Kommentar
Tån (U6)	Industri/verksamheter	2,3 ha	Ingen	Ingen alternativ lokalisering bedöms rimlig med hänseende till utveckling av pågående verksamhet.
Gula Huset (U4)	Besöksnäring	0,3 ha	Ingen	Ingen alternativ lokalisering bedöms rimlig med hänseende till utveckling av pågående verksamhet.
Sörbyn (U3)	Vård, bostad eller liknande	2,3 ha	Delvis Källeberg	Utveckling av pågående vårdverksamhet sker med fördel i närområdet. Bostäder ska i första hand föreslås Källeberg.
E45 (U8)	Industri/verksamheter	3,3 ha	Ingen	Aktualiseras först vid ny förbifart för E45. Området som skapas mellan befintlig och tillkommande väg är en bättre lokalisering än större sammanhängande jordbruksskiften.
Esslingetorp (U9)	Industri/verksamheter	8,3 ha	Sapphult/Trestad C	Om pågående verksamhet vill utveckla finns ingen alternativ lokalisering. Vid en nyetablering påverkar företagets krav lokaliseringen.
Ringled (T12)	Väg	1 300 m	Ingen	Ringledden kan inte förläggas på ett sätt som inte berör jordbruksmark. Exakt lokalisering kan påverka arronderingen i olika grad.
Anslutning av Tånvägen till E45 (T10)	Väg	700 m	Ingen	Anslutningen kan inte förläggas på ett sätt som inte berör jordbruksmark. Exakt lokalisering kan påverka arronderingen i olika grad.
Förbifart E45 (T8)	Väg	---	Kan vara aktuellt utanför tätorten, enligt ÅVS	Ingår ej i MKB för FÖP Brålanda

Bedömning

Brålanda som tätort är lokaliserat i ett landskap med jordbruksmark och om tätorten ska utvecklas måste jordbruksmark tas i anspråk. Att verka för en sammanhållen bebyggelseutveckling på landsbygden är att föredra. Att bygga i anslutning till befintlig bebyggelse och i närheten av infrastruktur motverkar ytterligare fragmentering av jordbruksmarken. Närheten till det framtida stationsläget ses som mycket betydelsefullt, om inte direkt avgörande, för att tågstoppet ska kunna realiseras. Utvecklingen

måste i princip ske inom planområdet eller i dess närområde. Det är av vikt att säkerställa en hållbar utveckling och att hushålla med de resurser som finns i närheten.

För de flesta utvecklingsområden finns det motiv till väsentligt samhällsintresse och tillika stöd i domar från mark- och miljööverdomstolen. Utvecklingsområdet U8 kan bli aktuellt först vid utbyggnad av vägnätet. Flertalet av de andra områdena ligger i anslutning till befintliga industri-, vård-, förskole- eller aktivitetsområden och har om möjligt inte samma stöd i domar, men bygger på samma princip om förtätning framför fragmentering. Vad avser vägutbyggnaderna bedöms det allmänna intresset om trafiksäkra transporter väga tyngre än jordbruksintresset.

Kommunens vision, att *Vänersborg kommun ska vara attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet* samt Bostadsförsörjningsprogrammet pekar på en utveckling i alla delar där Brålanda är en större tätort som är i behov av utveckling.

Konsekvens

Sammanfattningsvis innebär åtgärderna att tidigare ej detaljplanlagd jordbruksmark av en storleksordning om cirka 14 hektar tas i anspråk vid full exploatering. Jordbruksmark har kontinuerligt tagits i anspråk för ny bebyggelse. Avvägning gentemot miljöbalken 3 kap. 4 § görs då från fall till fall i detaljplan eller förhandsbesked. Översiktsplan 2017 redovisar bland annat utvecklingsområdet Esslingetorp som berör jordbruksmark. Ett nollalternativ innebär att planförslaget inte genomförs och då gäller ÖP 2017 och Områdesplanen som de viktigaste strategiska dokumenten. Enligt dessa föreslås utbyggnad på i stort sett samma sätt som FÖP Brålanda. Planen bedöms få något mer negativa konsekvenser än nollalternativet på lång sikt.

Naturmiljö

I detta avsnitt bedöms planens påverkan på biologisk mångfald, artskydd och andra ekosystemtjänster som rör naturmiljöer. Avsnittet behandlar även konsekvenser för *Nuläge, utveckling och konsekvenser/Grönområde och park*. Rekreativaspekter behandlas i kommande avsnitt. Bedömningen gällande påverkan på artskyddade arter har avgränsats till de arter och artgrupper som hittills noterats inom planområdet genom artportalen. Samtliga bedömningar är generella och kräver fördjupade utredningar för att säkerställa att genomförande av planen uppfyller både lagstiftning och kommunens målbilder i miljöprogram och arbete med Agenda 2030. Inför detaljplannearbeten är en naturvärdesinventering många gånger lämplig att utföra, och vid behov även fördjupade inventeringar/utredningar.

I kartan återfinns kartlager kopplade till naturmiljö.

Förutsättningar

Strandskydd

Strandskyddslagstiftningen tjänar till att värna och långsiktigt trygga allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Inom planområdet är det endast Frändeforsån som omfattas av strandskydd, med en utbredning av 100 meter från strandkanten. Inom vissa områden är strandskyddet upphävt genom äldre stadsplaner.

Av strandskyddat område berörs förutom ett fåtal privata bostäder idag bara Brålanda kyrka med tillhörande kyrkogård (R1 och R2). Genom stadsplan 1580K-257 är strandskyddet upphävt för såväl kvartersmark som allmän plats i höjd med samhället.

Den planerade utvecklingen inom det strandskyddade området handlar främst om att tillgängliggöra strandområdet för att stärka rekreation och friluftsliv genom ett gångstråk (grusgång). För att öka rekreationen även på vattnet skulle en isättningsplats för kajak kunna anordnas på den västra sidan av ån.

Åtgärderna bedöms kunna utföras med dispensskäl att anläggningen för sin funktion måste ligga vid vatten och för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse. En utveckling av rekreativvärden längs Frändeforsån bedöms som angeläget för invånarna i Brålanda som idag inte har tillgängliga frilufts- och strövområden. Det är av vikt att ett anläggande av gångstråk görs på ett sätt som inte försämrar villkoren för växt- och djurliv. Exempelvis bör trädriddån närmast vattnet bevaras.

För att realisera utvecklingsområdet U10 behöver antingen delar av befintlig stadsplan upphävas eller en ny detaljplan tas fram, vilket innebär att strandskyddet återinträder. Dispensskäl bedöms finnas för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse.

Inom strandskyddat område finns möjlighet att peka ut LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen) som ger kommuner möjlighet att använda det särskilda skälet (miljöbalken 7 kap. 18 e §) för landsbygdsutveckling när man prövar dispenser från strandskyddet. Syftet är att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen på landsbygden. Vänersborgs kommun räknar att gränsen för vad som kan vara aktuellt för LIS går fem kilometer utanför tätortsgränsen för Vänersborgs tätort. Eftersom förutsättningar bedöms finnas för dispensskäl för planerad utveckling pekas inget LIS-område ut.

Annan utveckling, som uppförande av byggnader, kräver alltid en prövning om huruvida strandskyddsdispens är möjligt att medge.

Artskydd

Befintligt naturvårdsunderlag indikerar förutsättningar för skyddade arter då flertalet fynd av bland annat olika fladdermusarter finns i området kring Brålanda kyrka samt liten vattensalamander och vanlig groda i anslutning till Esslingetorp (rapporterade på senare år 2019 bland annat).

Det finns anledning att tro att arter som är skyddade i artskyddsförordningen finns på fler platser inom planområdet, främst i anslutning till Frändeforsån. Hänsyn till

skyddade arter behöver beaktas tidigt i planprocessen, varför en naturvärdesinventering på lämplig nivå som regel kommer att behövas i samband med planläggning. Naturvärdesinventeringen kan indikera på skyddade arter varför en fördjupad artinventering kan behöva utföras. Möjligheterna till dispens från förbuden i artskydds-förordningen är begränsade.

Biotopskydd

Biotopskydd är ett skydd som ges områden med stor biologisk mångfald. Det finns ett generellt biotopskydd för allé, källa med omgivande våtmark i jordbruksmark, odlingsröse i jordbruksmark, pilevall, småvatten och våtmark i jordbruksmark, stenmur i jordbruksmark och åkerholme (ö av natur- eller kulturmark med en areal av högst 0,5 hektar som omges av åkermark eller kultiverad betesmark).

Bestämmelserna om biotopskydd är en förbudslagstiftning vilket innebär att det krävs dispens för att vidta åtgärder eller byggnationer inom de områden som besitter detta skydd. Biotopskyddet regleras i 7 kap. 11 § miljöbalken och i den anslutande tillhörande förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera.

Inom planområdet finns det generella biotopskyddsområden. Rationaliseringen av jordbruket under 1900-talet har inneburit att andelen naturliga biotoper minskat, varför flera av de generella biotoptyperna är knutna till just jordbruket. Inom definitionen för småvatten och våtmark ingår exempelvis dammar och öppna diken. Just diken är vanligt förekommande i anslutning till tätorten, samtidigt som det inom tätorten kan finnas alléer som berörs vid ett samhällsbyggnadsprojekt. Berörda biotoper ska i första hand förbli opåverkade och i de fall ett ingrepp inte kan undvikas ska en dispens prövas av länsstyrelsen.

Utöver det generella biotopskyddet får länsstyrelsen, Naturvårdsverket och kommunen besluta om biotopskyddsområden för enskilda biotoper. Skogsstyrelsen kan besluta om biotopskydd för enskilda biotoper i skogsmark. Inom planområdet finns inget utpekade biotopskyddsområde.

Övriga skyddsvärden

Inom planområdet finns det skyddsvärda träd som är särskilt utpekade. Samtliga fem är koncentrerade vid kyrkan och kyrkogården. Trädslagen varierar och fyra av träden har en omkrets om cirka 260–270 centimeter (cm) och en på 397 cm. Träden har höga naturvärden och utgör en viktig del i den gröna infrastrukturen.

Öster om Frändeforsån finns det ett inventerat område med lövskog, *Strandskog utmed Frändeforsån vid Rud*. Skogstypen är klubbalkskog och trivial blandlövskog där mindre hackspett förekommer. Området innehar naturvärdesklass två med motiveringen att det är ett värdefullt område för friluftslivet och utgör en biotop för känsliga fågelarter.

Det finns ett inventerat ängs- och betesmarksområde som delvis ligger inom planområdet. Området är en dryg hektar och inventerades 2003. Områdets karaktär beskrivs som *liten ravin, kraftigt påverkad av igenväxning och ohävd. Spridda förekomster av svinrot, stagg och ängsvädd*. Marken ansågs vara i behov av restaurering, det vill

såga vissa värden fanns kvar, men hade förändrats eller växt igen så pass mycket att åtgärder behövs för att återställa värdena.

Frändeforsån med dess närområde är i ÖP 2017 utpekade som *värdefullt naturområde, N4*. Syftet med området är att det ska skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön eller påverka vattenkvaliteten i vattendrag negativt. Till grund för detta ligger ekologiskt särskilt känsliga områden enligt 3 kap. 3 § miljöbalken som har sin grund från ÖP-arbetet 1990 och som aktualiserades i ÖP 2017. Där beskrivs Frändeforsån som ett område med instabila och störda produktionsförhållanden; *Slättå med instabila ekologiska förhållanden på grund av stark påverkan av närsalter från omgivande jordbruksområden och bebyggelse. Ån är ett värdefullt inslag i slättlandskapet och hyser en artrik flora - många småbiotoper, mindre partier med beteshävdade strandzoner och raviner med hävdgynnad flora.*

Grön infrastruktur

För att kunna bibehålla och länka samman de gröna områdena i orten visualiseras viktiga kopplingar inom den gröna infrastrukturen. Mellan parkområden och till Frändeforsån är det viktigt att anlägga växtlighet, skyddskorridorer och andra gröna inslag som binder dessa samman. Även allén som med fördel upprättas på Allégatan markeras. Det är av vikt att även befintliga grönområden eller vid planering av föreslagna utvecklingsområden bejaka de gröna värdena och arbeta för att stärka lokalklimatet. I tidigare översiktsplanarbete i kommunen har föreslagits att ta fram riktlinjer eller liknande för att stärka biologisk mångfald på kommunens park- och gatumark. Det kan bland annat handla om utbildningsåtgärder, större hänsyn till befintliga värden och att öka inslagen av träd, fältskikt, ängsvegetation och våtmark.

Konsekvenser

Planförslaget innebär en förstärkning av rekreativvärden längs Frändeforsån, vilket stärker ett av delsyftena med strandskyddet. Genom skötselavtal bör ett gångstråk kunna anpassas på ett sådant sätt att det inte skadar växt- och djurlivet utan snarare stärker livsmiljöer som gynnar den biologiska mångfalden. Ett utpekande skulle i sin tur inte bidra till att något av strandskyddets delsyften stärks. I övrigt föreslås ingen ändrad markanvändning inom redan utpekade/inventerade områden för strandskydd, artskydd, biotopskydd eller övriga skyddsvärden.

Genom utveckling på jordbruksmark kommer det generella biotopskyddet genom åkerholmar och diken att beröras. För att mildra den negativa påverkan är det viktigt att detaljgränsskärningar och skyddsåtgärder prövas i kommande plan- och lovprövningar. Naturvårdsstrategin ska följas.

Inför beslut om planbesked ska alltid behovet av naturvärdesinventering bedömas. Naturvärdesinventering ska alltid göras om misstanke finns att naturvärden eller artskyddade arter kan hotas av exploatering. Skyddsåtgärder och detaljerad planering av vilka områden som skall undantas för exploatering genomförs i detaljplanebeskedet. Om naturvärden ändå riskerar att skadas av exploatering bör kommunen säkerställa att kompensationsåtgärder möjliggörs och utförs.

Vänersborgs kommuns Miljöprogram 2030 pekar på vikten av levande skogar, närodlat och artrikt, hälsofrämjande miljöer, naturen runt knuten och hushållning med naturresurser. FÖP Brålanda knyter an till samtliga dessa genom föreslagna rekommendationer där både skogen, friluftsvärderna och jordbruksmarken prioriteras, vilka även omnämns i målbilden.

Nollalternativet innebär att Miljöprogram 2030 och översiktsplanen ändå gäller. Frändeforsån blir inte lika strategiskt utpekad och således inte heller förslag på skötselavtal, eller att inventerade naturvärden inte uppmärksammas i samma utsträckning. I förslaget finns även gröna korridorer utpekade som är viktiga för att stärka den gröna infrastrukturen på orten. Eftersom planförslaget i stort inte föreslår ändrad markanvändning bedöms konsekvenserna vara jämförbara eller marginellt mer positiva än nollalternativet.

Friluftsliv och rekreation

I detta avsnitt bedöms planens påverkan på friluftsliv och rekreation. Det finns därmed en tydlig koppling till avsnittet ovan om naturmiljöer, men i detta fall är aspekter kring biologisk mångfald och artskydd inte direkt avgörande medan aspekter kring tillgänglighet har stor betydelse.

Förutsättningar

Inom planområdet och i Brålanda tätorts närområde finns begränsat med sammanhängande natur- och friluftslivsområden. Det finns däremot inom planområdet ett flertal parkliknande ytor.

Idag finns endast ett större sammanhängande område inom planområdet där friluftslivet står i fokus. Elljusspåret, med den tillhörande skolskogen, är en väl utnyttjad resurs för såväl fritids- som skolaktiviteter. En bit utanför planområdet återfinns Kroppefjäll som fyller stor funktion som natur- och friluftslivsområde för invånare och besökare i närområdet. I östra delen av planområdet rinner Frändeforsån som idag är en utnyttjad resurs, mycket beroende på den barriär E45 utgör som försvårar möjligheterna att ta sig ner till strandkanten eller röra sig längs vattnet.

Parkerna i planområdet är utspridda inom tätorten och graden av planteringar, aktivitetsytor och sittmöjligheter varierar mellan dessa. I anslutning till de bostadsområden som byggdes på 1960- och 1970-talen finns även grönområden/-stråk som avgränsning till cykel- och bilvägar.

För människors hälsa har även god tillgång till parker och små naturmiljöer inom tätortsområdet stor betydelse. Det saknas tydliga bestämmelser för hur mycket grönytor som bör finnas och vad de ska innehålla, men viss vägledning finns till exempel i Boverkets handböcker "Gröna områden i planeringen" och "Bostadsnära natur". I den första rekommenderas att ett litet grönområde ska ligga inom 50 meter från bostaden, lokalpark inom 200 meter och större grön-/rekreationsområde inom 500 meter från bostaden och inte längre än 800 meter bort. I den andra lyfts 300 m som ett längsta avstånd mellan bostad och grönområde.

Det har inte gjorts någon ingående analys av förutsättningarna kopplat till dessa typer av grönytor.

Konsekvenser

Planen har en tydlig inriktning på att förbättra möjligheterna för människor att röra sig till och vid Frändeforsån och elljusspåret. Det finns vid Frändeforsån förslag på utveckling av vattenanknutna aktiviteter. Dessutom lyfts parker och grönområden fram som viktiga livskvalitetshöjande element som underlättar för ett aktivare friluftsliv. Sammantaget bedöms därför planen innebära mindre negativ påverkan på friluftslivet än nollalternativet.

Kulturmiljö

Förutsättningar

Kulturmiljö avser de avtryck som de mänskliga aktiviteterna genom tiderna avsatt i den fysiska miljön. Kulturmiljö är hela den av människor påverkade miljön som i varierande grad präglats av olika mänskliga verksamheter och aktiviteter. Nedan beskrivs fornlämningar, övriga kulturhistoriska lämningar och kulturhistoriskt inventerade byggnader.

Efter samrådet har det tagits fram en kulturmiljöutredning av AU Kulturmiljö AB. Den består dels av en kulturmiljöanalys med byggnadsinventering, dels en konsekvensbedömning med rekommendationer. Konsekvensbedömningen utgår från samrådsförslaget av FÖP Brålanda. Kulturmiljöutredningen är inte enbart en bilaga till FÖP Brålanda, utan är även ett viktigt vägledande och stödjande dokument i kommande plan- och lovärenden.

I kartan återfinns kartlager kopplade till kulturmiljö.

Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar

Ute i naturen är det möjligt att stöta på olika typer av lämningar från människors verksamhet under forna tider. De två vanligaste lämningarna är fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar. Vad som skiljer lämningarna åt är åldern; fornlämningar är äldre än år 1850 och övriga kulturhistoriska lämningar yngre än år 1850. Fornlämningar är lagskyddade och det är brottsligt att på något vis rubba, ta bort eller gräva ut en sådan enligt kulturmiljölagen (1988:950). Övriga kulturhistoriska lämningar är inte skyddade enligt lag, men aktsamhet och hänsyn ska fortfarande visas.

Inom planområdet finns det ett tjugotal fornlämningar eller övriga kulturhistoriska lämningar. Områden där planläggning skulle medföra ingrepp i fornlämningsområden är *U6-Tån*, *U3-Sörbyn* och *U8-E45*. Områden där sannolikheten för okända fornlämningar är medelhög och en arkeologisk utredning kan motiveras för att förbättra planeringsunderlaget är *U10-utvecklingsområde för VA-försörjning*, *U9-Esslingetorp*, *T10-Anslutning av Tånvägen till E45* och *T8-Förbifart E45*. För *T12-Ringled väster om Brålanda* kan det finnas behov av arkeologisk utredning. Därutöver är *I1*, *T10* och *G2*

tre, sedan gammalt, detaljplanerade områden, där det finns en medelhög sannolikhet för okända fornlämningar inom delområden som fortfarande ligger som jordbruksmark. Med hänvisning till planernas ålder så anser Länsstyrelsen att det behövs ett omtag med arkeologisk utredning innan jordbruksmarken tas i anspråk för verksamhet.

Kulturmiljöutredning

Det har tagits fram en kulturmiljöutredning av AU Kulturmiljö AB.²⁵ Den består dels av en **kulturmiljöanalys** med byggnadsinventering, dels en **konsekvensbedömning** med rekommendationer. Konsekvensbedömningen utgår från samrådsförslaget av FÖP Brålanda.

Kulturmiljöutredningen är inte enbart en bilaga till FÖP Brålanda, utan är även ett viktigt vägledande och stödjande dokument i kommande plan- och lovärenden.

Kulturmiljöanalysen är uppbyggd utifrån en avgränsning av ett antal kulturhistoriska teman som präglat landskapets utveckling inom FÖP-området. Denna redovisas i kartan som *särskild hänsyn till kulturvärden och byggnadsinventering*.

Temana är följande:

- Det förhistoriska landskapet
- Östebyn – centralort i äldre tider
- Brålanda – sockencentrum
- Slättbygden
- Torp, boställen och småbruk
- Det äldre stationssamhället
- Det yngre stationssamhället
- Municipalsamhället
- Egen kommun och storkommun

För varje tema består analysen av två delar:

- en kort historisk bakgrund för temats betydelse i landskapet.
- specificering hur temat kommer till fysiskt uttryck i form av värdebärande karaktärsdrag.

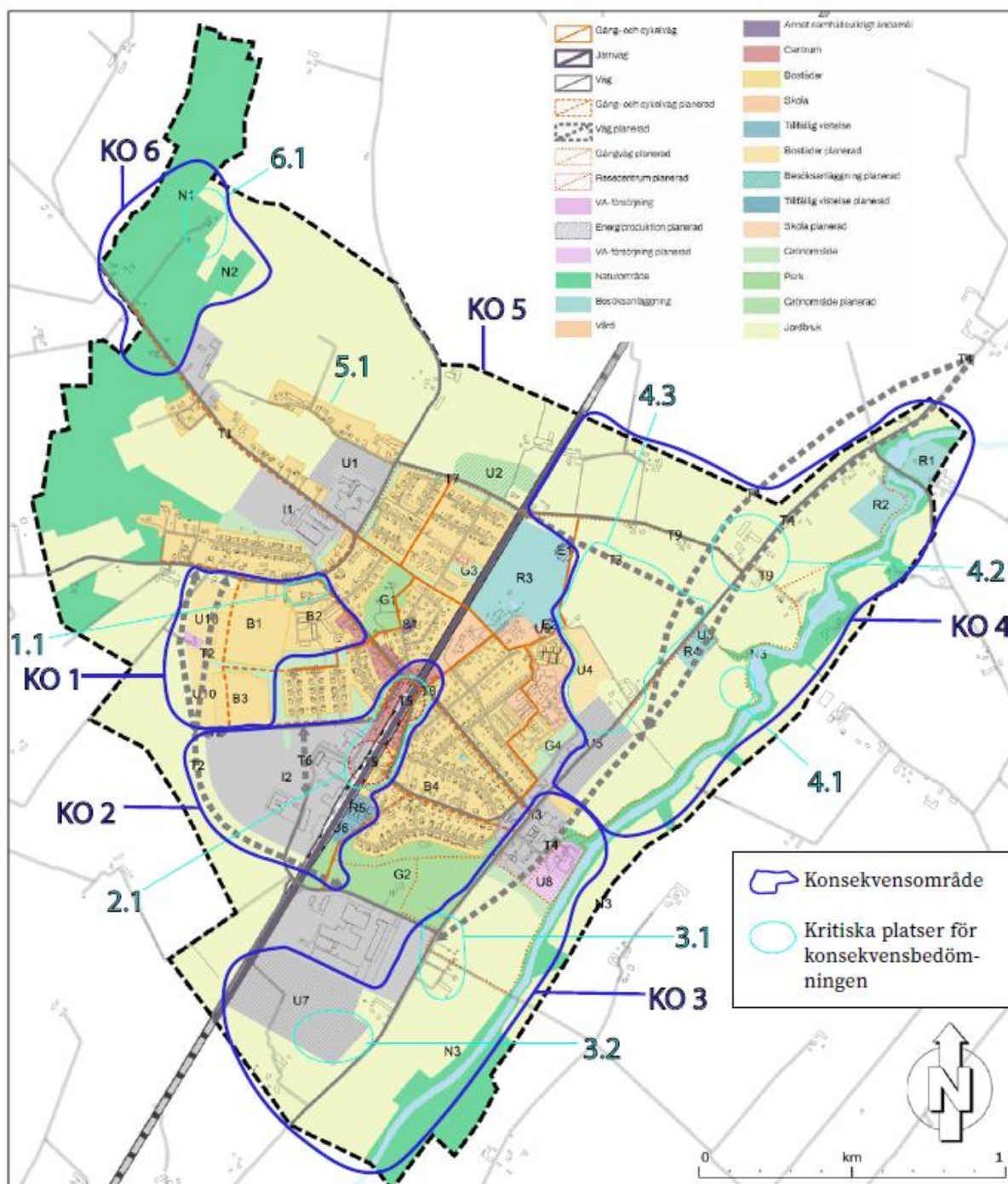
Dessa värdebärare är FÖP-områdets mest värdefulla i respektive tema. Det finns ytterligare värden knutna till temana. Dessa hanteras om de berörs i Kulturmiljöutredning del 2 – Konsekvensbedömning och rekommendationer.

I kulturmiljöanalysen och byggnadsinventeringen har 114 byggnader inom FÖP-områdets avgränsning klassificerats enligt två klasser. Det bedöms finnas 44 byggnader som är särskilt värdefulla enligt 8 kap. 13 § Plan- och bygglagen samtidigt som resterande byggnader omfattas av särskilt varsamhetskrav enligt 8 kap. 17 § Plan- och bygglagen.

Konsekvensbedömningen är uppdelad i ett antal konsekvensområden (KO), där planerade förändringar sammanfaller med kulturmiljövärdena. För varje konsekvensområde görs en beskrivning av berörda kulturhistoriska värden samt en bedömning av påverkan, effekter och konsekvenser. Beroende på bedömda konsekvenser har rekommendationer för värnande och hänsyn till kulturmiljövärden formulerats.

²⁵ Kulturmiljöutredning, AU Kulturmiljö, 2022-12-19

Konsekvensbedömningen beskrivs nedan under *konsekvenser* och är inarbetad som rekommendation för berörda utvecklingsområden.

Geografisk indelning av konsekvensområdena (samrådsförslag).

Övriga kulturhistoriska inventeringar

Byggnadsinventeringen i genomförd kulturmiljöutredning ersätter *Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 44 för Brålanda och Frändefors socknar*, genomförd av Älvsborgs länsmuseum 1998 (numera Förvaltningen för kulturutveckling), för FÖP:ens avgränsning. Det finns ett fåtal byggnader/miljöer utanför FÖP:ens avgränsning som inte har inventerats sedan 1998 varför dokumentationen inte ersatts i sin helhet.

I Inventering av bebyggelse i agrar småindustri i Västra Götalands län - Dalsland, genomförd av Förvaltningen för kulturutveckling (numer) 2004–2006, bedöms Dahlbergs Slakteri, Roys Charkuteri och Brålanda Mejeri som kulturhistoriskt värdefulla.

I Inventering av bebyggelse i MISSIONSHUS Vänersborg, genomförd av Förvaltningen för kulturutveckling (numer) 1997–2009, bedöms Brålanda Missionskyrka som kulturhistoriskt värdefull.

I Inventering av kyrkor i Vänersborg, 2004 – 2005, genomförd av Förvaltningen för kulturutveckling (numer) 2004–2005, bedöms byggnaderna tillhörande Brålanda kyrka som kulturhistoriskt värdefulla.

Inventerade objekt markeras i kartan med motiveringen att det inom respektive område finns särskilda kulturhistoriska värden att ta hänsyn till i någon av ovan nämnda inventeringar.

Konsekvenser

Det finns för planområdet inget riksintresse för kulturmiljövård varför planförslaget inte innebär en känslig förändring av kulturmiljön i stort. Lokalt finns det kulturhistoriska värden där en exploatering/förändring kan innebära en större påverkan. Enligt plan- och bygglagen ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena och intresset av en god helhetsverkan, vilken gäller oavsett om planförslaget genomförs eller inte.

Utifrån kulturmiljöutredningen bedöms FÖP Brålanda innebära små, i viss mån måttliga, negativa konsekvenser för kulturmiljön. Det är främst inom konsekvensområde 3, 4 och 5 som skademinimerande åtgärder behövs. Effekter och konsekvenser är beskrivna för respektive markanvändningsområde.

	positiva (-2)	svagt positiva (-1)	inga (0)	små negativa (1)	måttliga negativa (2)	Måttliga -stora negativa (3)	stora negativa (4)	Sammantagen bedömning för området
Konsekvensområde 1				Små				Små (1)
Konsekvensområde 2	Stationsläge sydligt alternativ	Stationsläge nordligt alternativ	I2, T14 och U5					Svagt positiva (-1)
Konsekvensområde 3			T8 befintlig sträckning		U9	T8 ny sträckning		Måttliga (2)
Konsekvensområde 4				T4	U3 och U8	T8 ny sträckning	T8 befintlig sträckning	Måttliga -stora (3)
Konsekvensområde 5					Måttliga			Måttliga (2)
Konsekvensområde 6			Inga					Inga (0)
Sammantagen bedömning (genomsnittligt värde): Små-måttliga negativa konsekvenser (1,16)								

Beteckningarna i matrisen har reviderats för att sammanstämna med gransknings- och antagandehandlingarna.

Den främsta påverkansfaktorn på kulturmiljön är ombyggnationen av E45, vilken ger negativa konsekvenser på oavsett om befintlig väg breddas eller en ny sträckning väljs. Som tidigare nämnt behöver inte FÖP:en ta hänsyn till ombyggnaden i konsekvensanalysen eftersom frågan hanteras av Trafikverket i eventuell vägplan.

De utvecklingsområden som ger måttliga negativa konsekvenser är U6, U3, U8 och U9. Viktigt är att arbeta vidare med skademinimerande åtgärder för dessa områden. Effekter, konsekvenser och rekommendationer beskrivs under respektive utvecklingsområde i både utredningsdelen och huvuddokumentet.

Genom arkeologiska utredningar inför detaljplanearbeten förbättras planeringsunderlaget och kunskapen om kända och hittills okända fornlämningar. Däremot kommer troligen flera exploateringar innebära ingrepp i fornlämningar, vilket kan ses som negativt, men en mildrande effekt kan då vara att större kunskap erhålls om traktens förhistoria.

Genom genomförd kulturmiljöutredning bedöms kunskapsunderlaget om Brålandas bebyggelsemiljöer ha ökat markant. För befintlig bebyggelse är byggnadsinventeringen ett viktigt underlag för framtida lovprövningar samtidigt som inarbetade rekommendationer är ett bra planeringsunderlag inför framtida utveckling av orten. En fullt genomförd FÖP kommer innebära såväl måttliga negativa som positiva konsekvenser för kulturmiljön. Med skademinimerande åtgärder bedöms planförslaget få liknande, eller delvis mer negativa konsekvenser än nollalternativet på lång sikt eftersom frågan uppmärksammas i en samlad kontext.

Vattenmiljö

I detta avsnitt bedöms planens påverkan på vattenmiljön med fokus på vattenskydd, markavvattning och miljökvalitetsnormer.

Förutsättningar

Grundvattenskyddsområde

Det finns ett grundvattenskyddsområde i västra delen av planområdet som upprättades 1961. Skyddsområdet är beläget över både jungfrulig mark, bebyggda fastigheter och inom den nyligen antagna detaljplanen för Källeberg. Vattentäkten är inte i bruk i dagsläget men bestämmelserna för skyddsområdet gäller fortfarande och innebär sammanfattningsvis att schaktning, sprängning eller andra åtgärder inte får vidtas om de påverkar grundvattnet. Inom området föreslås delvis ändrad markanvändning genom ringleden (T12).

Det finns även en kommunal grundvattentäkt, Dyrehög, som är en förstärknings- och reservvattentäkt som kompletterar Rörvik ytvattentäkt för vattenförsörjning. Grundvatten från Dyrehög pumpas till Källebergs vattenverk. Det finns sedan tidigare ett förslag till vattenskyddsområde för Dyrehögs vattentäkt som på sikt kan komma att ersätta det gamla skyddsområdet. Ett nytt vattenskyddsområde kommer

omfatta såväl befintlig som eventuellt tillkommande bebyggelse på U6, varför det är viktigt att tillhörande föreskrifter följs. Det är viktigt att grundvattennivån inte sänks, genom minskad tillrinning, så att vattenkvalitén inte försämras.

Markavvattningsföretag

Planområdet berörs av markavvattningsföretag bildade under 1920-/40-talen. Ett dikningsföretag är en samfällighet som bildades för att förbättra markavvattningen och vattenavledningen, oftast för att vinna ny odlingsmark. Dikningsföretaget består dels av diken, dels båtnadsområdet som är det område som drar nytta av en markavvattningsåtgärd. Markavvattningsföretag kan komma att beröras av utbyggnad inom både befintliga och nya detaljplaner. Frågan ska utredas i en detaljplan och ägare till fastigheter som deltar i dikningsföretaget ska ges möjlighet att yttra sig under detaljplaneprocessen. Vid åtgärder som innebär ändrade förhållanden för dikningsföretaget kan det behöva omprövas eller upphävas. Ansökan om omprövning görs hos en mark- och miljödomstol.

Miljö kvalitetsnorm för vattenförekomst

Inom planområdet är det *Frändeforsån - mynningen i Dalbergså till Östra Hästefjordens utlopp* som omfattas av miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster.

Frändeforsån - mynningen i Dalbergså till Östra Hästefjordens utlopp	Status	MKN
<i>Ekologisk status</i>	Måttlig	Måttlig ekologisk status 2039
<i>Tillkomst/härkomst</i>	Naturlig	
<i>Kemisk status</i>	Uppnår ej god	God kemisk ytvattenstatus
Planerade åtgärder	Kommunal anslutning av små avlopp i Vänersborgs kommun planeras ske vid vattenförekomsten fram till 2027. Åtgärden behövs för att klara åtgärdsbehov för fosfor i inlandsvattnen.	

Ekologisk status

Den ekologiska statusen för vattenförekomsten är måttlig, där de *fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorerna* generellt anses goda, *konnektiviteten* som dålig och de *biologiska kvalitetsfaktorerna* som måttliga.

Kvalitetskravet för den ekologiska statusen är måttlig för år 2039. Jordbruket orsakar sämre än god ekologisk status genom betydande påverkan av näringsämnen, varför kvalitetskravet innebär ett undantag från att nå god ekologisk status. Det har bedömts omöjligt att nå god ekologisk status i vattenförekomsten utan att skada samhällsintresset jordbruk. Jordbruket uppfyller samhällsekonomiska behov som inte kan fyllas på annat sätt som är bättre för miljön. Alla möjliga åtgärder för att minska

belastningen från jordbruket behöver fortfarande genomföras då även det mindre stränga kravet innebär ett krav på viss förbättring av status för näringsämnen.²⁶

Kemisk status

Den kemiska statusen för vattenförekomsten uppnår ej god, med undantag för bly- och kadmiumföreningar.

Kvalitetskravet för den kemiska statusen är god, med undantag för förekomsten av polybromerade difenyletrar och kvicksilver vars halter bedöms överskrida gränsvärdet i fisk i samtliga vattenförekomster.²⁷

Konsekvenser

För grundvattenskyddsområdet föreslås delvis ändrad markanvändning genom ringleden (T12) och utvecklingsområde för bostäder (U1). Eftersom tåkten inte är i bruk bedöms denna konflikt inte utgöra hinder för fortsatt exploatering. I den befintliga detaljplanen för Källeberg utgjorde konflikten inget hinder. För det planerade vattenskyddsområdet kan en konflikt uppstå genom utbyggnad av industriverksamhet. Eftersom även befintlig verksamhet omfattas av föreslaget område bör det på platsen kunna tas hänsyn till båda intressena.

En viss förändring i markanvändning kommer ske inom befintliga markavvattningsföretag, exempelvis norr och söder om Stenhammarsvägen. En konsekvens av exploatering är en ökad andel hårdgjorda ytor vilket kan tillföra omkringliggande diken större vattenvolymer än vad de ursprungliga dimensionerades för. Frågan får utredas genom dagvattenutredningar i kommande detaljplanarbeten.

Jordbruket orsakar sämre än god **ekologisk** status genom betydande påverkan av näringsämnen. Det har bedömts omöjligt att nå god ekologisk status i vattenförekomsten utan att skada samhällsintresset jordbruk. Jordbruket uppfyller samhällsekonomiska behov som inte kan fyllas på annat sätt som är bättre för miljön. Mer djupgående analyser av påverkan på miljö kvalitetsnormer för vattenförekomsten sker däremot i kommande detaljplaner, oftast genom dagvattenutredningar.

De utvecklingsområdena som särskilt kan ha inverkan på vattenkvaliteten och möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen för vatten är:

- Utvecklingsområde Tån (U6)
- Utvecklingsområde Rasta (U7)
- Utvecklingsområde E45 (U8)
- Utvecklingsområde Esslingetorp (U9)
- Ringled väster om Brålanda (T12)

Utvecklingsområdena ovan är avsedda för industri och verksamheter och utgör idag främst jordbruksmark. Tidigare har liknande områden i kommunen detaljplanlagts vid en önskan om förändrad markanvändning, varför det är utgångspunkten även

²⁶ VISS.

²⁷ VISS.

här. I detaljplanearbetet är kommunens dagvattenpolicy en utgångspunkt, vilken utvecklas under *Samlad konsekvensanalys/Klimatrisk*. I policyn står att en särskild dagvattenutredning alltid ska göras vid planläggning av större områden, vilket ovan nämnda bedöms vara. I framtiden dagvattenutredning presenteras förväntade föroreningsnivåer och förslag på dagvattenlösningar som fördröjer vattnet och filtrerar föroreningarna. Planerad utveckling bedöms innebära en ökad belastning på avloppsreningsverket, men inrymmas inom dess tillstånd. Eftersom i princip all bebyggelse inom FÖP-området innefattas av verksamhetsområde för avlopp innebär inte en utveckling ökade utsläpp från enskilda avlopp.

Utöver punktkällorna jordbruk och enskilda avlopp berörs Frändeforsån av fyra påverkanskällor med betydande påverkan på vattenförekomstens ekologiska status.

- Förorenade områden (Hvena kvarn)
- Atmosfärisk deposition
- Förändring av konnektivitet genom dammar, barriärer och slussar - för vattenkraft
- Förändring av konnektivitet genom dammar, barriärer och slussar - okända eller föråldrade

FÖP Brålanda bidrar inte till att påverkanskällorna ovan får förändrade förutsättningar.

Vattenförekomstens **kemiska** status uppnår ej god status, vilket beror på långväga luftburna föroreningar som är av sådan omfattning och karaktär att det i dagsläget saknas tekniska förutsättningar att åtgärda det.

Sammantaget bedöms kommande åtgärder som tillräckliga för att miljökvalitetsnormen för vatten ska säkerställas.

Ett nollalternativ innebär att planförslaget inte genomförs och då gäller ÖP 2017 och Områdesplanen som de viktigaste strategiska dokumenten. Enligt dessa föreslås utbyggnad på i stort sett samma sätt som FÖP Brålanda, såväl som på Tån (U6), Rasta (U7) och E45 (U8) vilka idag utgörs av jordbruksmark. Nollalternativet innebär således att mer mark fortsätter utgöra jordbruksmark, vilket fortsättningsvis bidrar till sänkt krav på kvalitetskravet. Lokalt kommer FÖP Brålanda troligen innebära marginellt positivare konsekvenser än nollalternativet sett till att jordbruksmark tas ur produktion i samband med att marken får en bättre rening. Kommunalt och regionalt bedöms planen däremot få liknande konsekvenser än nollalternativet på lång sikt.

Luftmiljö

I detta avsnitt bedöms planens påverkan på luftkvalitet och miljökvalitetsnormer (MKN) för luft.

Förutsättningar

God luftkvalitet är viktig för människors hälsa och miljö. Förorenad luft ökar risken för allergier, luftvägsbesvär och cancer. Vänersborg är medlem i luftvårdsförbundet

”Luft i Väst” som mäter luftkvalitet för att kontrollera mot miljö kvalitetsnormerna för luft. Den största bidragande faktorn för utsläpp till luft kommer från vägtrafiken. Föroreningarna består främst av kolväten, kolmonoxid, partiklar (PM10 och PM2,5), NOx och flyktiga organiska ämnen (VOC).

Det finns inga mätpunkter inom planområdet för något ämne/partikel. Enligt Lufts i Västs senaste rapport underskreds, för Vänersborg tätort och kommunen i stort, alla miljö kvalitetsnormer och miljömålen tangeras eller uppfylls.²⁸ Förhållandena i Brålanda bedöms inte vara annorlunda, varför miljö kvalitetsnormerna idag bedöms underskridas.

Konsekvenser

De viktigaste skillnaderna mot nollalternativet är att planen innebär en tydlig satsning på förbättrade möjligheter för tågpendling och cykling. Utan FÖP:en skulle troligen inte regionen göra de satsningar som pågår avseende nya tågstationer.

Det är svårt att bedöma hur nya bostads- och verksamhetsområden hade växt fram utan vägledning av FÖP:en, men risken för mindre välfungerande kollektivtrafiksyste-
m och cykelvägnät finns. Nya bostads- och verksamhetsområden kommer oberoende av ett tågstopp ändå ge upphov till ökad andel vägtransporter. Samtidigt går fordonsflottan från en fossila drivmedel med föroreningensutsläpp till ett elektrifierat alternativ. Eftersom målåret är 2040 kommer den omställningen ha kommit långt.

Sammantaget bedöms förslaget innebära något mindre påverkan på luftmiljön än nollalternativet.

Klimatrisk

I detta avsnitt bedöms planens påverkan på risk för hälsa avseende ras, skred och erosion samt översvämningar till följd av skyfall.

Förutsättningar

I kartan återfinns kartlager kopplade till skred, eroderbarhet, skyfall och avrinningsstråk.

Skred, ras och erosion

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), dåvarande Räddningsverket, genomförde år 2000 en översiktlig stabilitetskartering för utvalda bebyggda delar av kommunen, däribland en del av Brålanda²⁹. Av karteringen framkommer att det är områdena närmast ravinen i Esslingetorpsdalen och Frändeforsån som berörs av den zon där förutsättningar finns för initiala spontana eller provocerade skred och ras (zon 1). Den enda byggnaden inom denna zon är kommunens reningsverk. Det övriga karterade området utgörs av den zon (zon 2) som kan komma att beröras ifall skred eller ras förekommer inom zon 1. Här finns ett femtiotal bostäder. I princip all

²⁸ Luft i Väst, Vänersborg 2021, 2021.

²⁹ Översiktlig stabilitetskartering i Vänersborgs kommun, Statens Räddningsverk, 2001-05-04.

bebyggd mark är detaljplanerad och har sedan karterningen gjordes i stort sett varit fullt utbyggd.

Av karterningen framkommer också att det inte bedöms krävas någon detaljerad stabilitetsutredning sånär som på området öster om Frändeforsån och ett litet område norr om reningsverket. Någon sådan utredning har inte genomförts. Det är viktigt att riskfrågan beaktas löpande för såväl befintliga som tillkommande förutsättningar. *Det pågår för närvarande ett detaljplanearbete invid reningsverket där en geoteknisk utredning avses genomföras för såväl befintlig som tillkommande bebyggelse och i det arbetet är avsikten att provta norr om reningsverket.*

Kartutdrag från Räddningsverkets översiktliga stabilitetskartering.

SGU har en kartvisare där förutsättningar för skred i finkorniga jordarter framgår, se *aktsamhetsområden* i kartan ovan.³⁰ Inom planområdet finns det enligt analysen förutsättningar för skred främst längs Frändeforsån och ravinen i Esslingetorpsdalen, men även vid GC-tunneln nordväst om Brålanda skola. SGU har även en kartvisare över jordskred och raviner som visar de spår som bildats i terrängen efter inträffade jordskred på land, samt raviner i lösa jordlager.

För området norr om Industrigatan har det gjorts en geoteknisk undersökning i samband med ett tidigare detaljplanearbete för bebyggelsen norr därom, år 2016. Jordlagerförhållandena är lika följer av lera, bland annat kvicklera. Stabilitetsberäkningarna visade att totalstabiliteten för grönområdet var tillfredställande för den utökade byggrätten. Laboratorieanalyserna gav tecken på att skred i området tidigare kan ha inträffat.³¹

Erosion är den nednötning och transport av jord och berg som orsakas av rinnande vatten och förändrade vattennivåer som sker längs kuster, sjöar och vattendrag. Begreppet eroderbarhet avser endast jordens materialegenskap såsom jordpartiklarnas tyngd och sammanhållande krafter. Faktorer som vattnets strömhastighet, vågpåverkan och morfologi, som är avgörande för erosionsprocessen, beaktas inte. Under vissa förutsättningar kan erosion bidra till att ras och skred inträffar.

³⁰ <https://apps.sgu.se/kartvisare/>

³¹ PM GEOTEKNIK, Brålanda, Södra Sörbyn, Sweco Civil AB, 2016-11-30

Inom planområdet finns potentiellt hög eroderbarhet längs Frändeforsån.

Riktlinjer:

- Vid planläggning ska de geotekniska förutsättningarna säkerställas genom lämplig undersökning.
- Vid Esslingetorpsdalen och Frändeforsån ska riskfrågan särskilt beaktas vid förändrad markanvändning eller ökad belastning.

Översvämning och skyfall

För Frändeforsån finns ingen översvämningskartering gjord. Istället redovisas höga flöden genom kommunens framtagna skyfallskartering.

Vänersborgs kommun har en policy för dagvattenhantering (antagen av kommunfullmäktige 2011) med tillhörande riktlinjer. Utgångspunkten i policyn är att dagvatten i första hand ska ses som en estetisk, biologisk och hydrologisk resurs och omhändertas på ett för platsen lämpligt sätt. Även blåplanen beskriver kommunens skyldigheter att ta hand om dagvatten och det pågår arbete med att utöka dagvattendelarna av blåplanen, bland annat med utvecklade riktlinjer.

Dagvattenhanteringen syftar till att:

- Dagvatten omhändertas på ett för platsen lämpligt sätt. Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) ska eftersträvas.
- Dagvatten hanteras på ett säkert, miljöanpassat och kostnadseffektivt sätt så att god bebyggelse- och naturmiljö kan uppnås. Dagvattnet skall användas som en resurs för närmiljön och synliggöras där så är möjligt och motiverat.
- Tillförseln av dagvatten i ledningssystem skall minska. Förrorenat dagvatten skall där så är möjligt och motiverat separeras från rent dagvatten.
- Den naturliga vattenbalansen skall eftersträvas.
- En särskild dagvattenutredning ska alltid göras vid planläggning av större områden.

Dagvattensystemens dimensionering och kapacitet är kritiska faktorer för att begränsa skadorna vid extrem nederbörd. Kommunen har tagit fram en broschyr där fastighetsägare får tips och råd om hur de kan ta hand om sitt eget dagvatten lokalt. Tillförseln av dagvatten i ledningssystemen och till avloppsreningsverken ska minska. De senaste 20 åren har ett omfattande saneringsarbete skett i kommunen med syfte att separera dagvattnet från spillvattnet. Antalet källaröversvämningar har minskat markant i och med detta arbete och målsättningen är att fortsätta identifiera och bygga bort alla kombinerade ledningar. Utöver byggnader behöver även vägar och järnväg tåla klimatets variationer, samt att trummor och broar måste kunna släppa igenom tillräckligt med vatten.

Vid planläggning av ny bebyggelse ska dagvatten i första hand tas om hand genom LOD (lokalt omhändertagande av dagvatten), med syfte att vattnet kan infiltreras eller fördröjas för att jämna ut stora flöden och bidra till rening innan dagvattnen når vattendragen. Öppna dagvattenlösningar minskar samtidigt risken för översväm-

ningar och bräddningar i avloppssystemen till följd av skyfall. I områden med förorenad mark måste dagvattenfrågan särskilt uppmärksammas. Nya detaljplaner ska alltid redovisa hur dagvattnet från planområdet kan tas om hand på ett hållbart sätt.

De parker och grönområden som finns i och runt tätbebyggda områden kan ta emot mycket av dagvattnet. Om parker och andra grönytor utformas som multifunktionella kan de användas som lek- och parkytor samtidigt som de tål och kan hantera översvämningar vid behov. På så sätt kan markens och växternas egen reningsförmåga utnyttjas och belastningen på sjöar och vattendrag blir mindre.

Även naturliga lågpunkter i landskapet kan utnyttjas för dagvatten-/skyfallshantering. Till grund för den planeringen visar kommunens skyfallskartering var i landskapet vattensamlingar riskerar att skapas efter kraftfulla regn, samt hur avrinningsvägarna ser ut (se **kartan**). SMHI:s klimatstudier förutser att det kommer att bli vanligare med extrema regnoväder. Därför är det viktigt att konsekvenserna av skyfall utreds och beskrivs i en detaljplan. Då ska även eventuell påverkan utanför planområdet ingå. I de lägen översvämningsskydd krävs för att möta klimatförändringar bör de anpassas så att negativ påverkan på värdefulla naturmiljöer blir så liten som möjligt. Inom området finns viktiga grundvattenmagasin. Det är därför viktigt att stor hänsyn tas till dessa i samband med byggnation, anläggningar eller andra ingrepp som riskerar att förorena grundvattnet.

Av skyfallskarteringen kan konstateras att vid ett 100-årsregn förekommer mindre dagvattenmängder inom stora delar av bebyggda kvarter (se karta ovan), med större ansamlingar väster om Järnvägsgatan, längs ravinen i Esslingetorpsdalen, sydöst om den södra drivmedelsstationen, Frändeforsån, norr om reningsverket, GC-tunneln nordväst om skolan, Centrumparken och runt industriområdet vid Stenhammarsvägen/Rostocksvägen. Skyfallsfrågan behöver särskilt beaktas för utvecklingsområdena på ömse sidor om Stenhammarsvägen.

I stort föreslås pågående markanvändning, vilket är park- eller naturmark, för de lågpunkterna med störst djup. Enligt kartan kan en tydlig avdelare utläsas avseende avrinningsvägarna. Generellt uttryckt kan sägas att dagvatten för den norra delen av planområdet rinner norrut över jordbruksmarken och för den södra delen leds detta via Esslingetorpsdalen till Frändeforsån och via jordbruksmark mot Nuntorp.

Konsekvenser

Extremväder spås bli mer vanligt förekommande i framtiden. Höga nederbörds-mängder kan leda till höga flöden i intilliggande åar, vars fluktuerande nivåer kan påverka erosionen. Frändeforsån med redan idag potentiellt hög eroderbarhet kan påverkas ytterligare och risken för ett skred öka. Ett skred i Frändeforsån kan få stora konsekvenser på samhällsviktig verksamhet, varför riskfrågan är särskild viktig att beakta löpande för såväl befintliga som tillkommande förutsättningar.

Ingen förändrad markanvändning föreslås i något område med risk för skred. Ett nollalternativ innebär att planförslaget inte genomförs och då gäller ÖP 2017, områdesplanen och Räddningsverkets skredkartering som de viktigaste strategiska dokumenten i frågan. Den sistnämnda är ett underlag som inte presenterats fördjupat i de två övriga strategiska dokumenten, varför planförslaget tagit denna i beaktande

vid utformning av utvecklingsområden. Planförslaget bedöms därmed få liknande, eller marginellt mer positiv konsekvens än nollalternativet på lång sikt eftersom frågan uppmärksammas i en samlad kontext.

Med skyfallskarteringen som grund har lågpunkter/avrinningsvägar identifierats och beskrivits för de utvecklingsområden där frågan är särskilt aktuell. FÖP Brålanda frångår inte gällande riktlinjer utan förespråkar att dagvatten och skyfall hanteras i detaljplaneskedet.

Ett nollalternativ innebär att planförslaget inte genomförs och då gäller ÖP 2017, områdesplanen och dagvattenpolicyn som de viktigaste strategiska dokumenten i frågan. Enligt dessa föreslås utbyggnad på i stort sett samma sätt som FÖP Brålanda, såväl som på området norr om Stenhammarsvägen. Områdesplanen behandlar inte dagvattenfrågan varför planförslaget bedöms få liknande, eller marginellt mer positiv konsekvens än nollalternativet på lång sikt eftersom frågan uppmärksammas i en samlad kontext.

Buller

I detta avsnitt bedöms planens påverkan på risk för hälsa avseende buller från trafik och industrier.

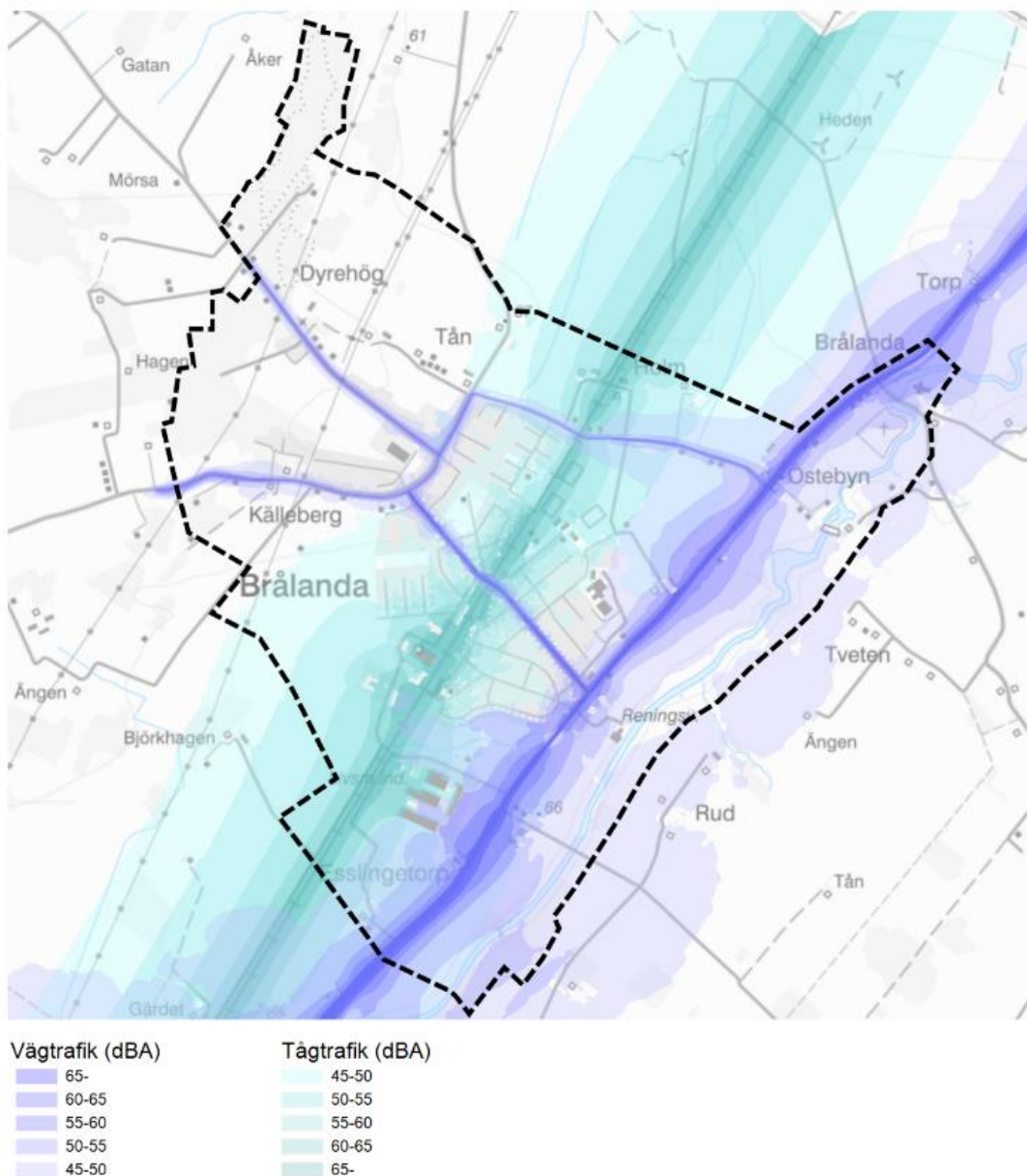
I kartan återfinns kartlager kopplade till utredningsområde för buller

Förutsättningar

Trafikbuller

Planområdet är påverkat av flera, större eller mindre, trafikbullerkällor. Exempelvis delar järnvägen tätorten och i dess utkant går E45. För järnvägen och de statliga vägarna (E45, Storgatan, Tånvägen, Färgelandavägen, Rostocksvägen och Stenhammarsvägen) har det gjorts bullerkartläggningar-/inventeringar år 2009³².

³² Soundcon, Bullerkartläggning och bullerinventering, rapport 10084, 2009-01-27

Källa Soundcon (2009).

Enligt *Förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader* bör buller från spårtrafik och vägar inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en utepå plats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden. Sedan finns det undantag från huvudregeln.

Enligt Naturvårdsverkets riktvärden³³ bör buller från spårtrafik och vägar inte överskrida 50 dBA ekvivalent ljudnivå vid delar av skolgården avsedda för lek, vila och pedagogisk verksamhet, och 55 dBA ekvivalent ljudnivå för övriga vistelseytor inom skolgården. Riktvärdet 50 dBA bör uppnås vid så stor del av skolgårdens yta som

³³ Naturvårdsverket, Riktvärden för buller på skolgård från väg- och spårtrafik.

möjligt vid varje skola respektive förskola, här angivet som minst hälften av skolgårdens yta.

Trafikverkets prognos om framtida fordonstrafik för tåg år 2040 (Trafikverket – trafikuppgifter järnväg T21 och bullerprognos 2040), stämmer till största delen överens med den bullerkartläggning och bullerinventering som Soundcon gjorde år 2009, varför bullerutredningen avseende tåg bedöms som aktuell.

Trafikverket - Trafikuppgifter järnväg T21 och bullerprognos 2040				Bullerkartläggning 2009 (Soundcon)			
Trafikverket prognos 2040				Prognos 2020			
Bana	Sträcka	Tågtyp	Antal tåg (ÅDT)	Bana	Sträcka	Tågtyp	Antal tåg (ÅDT)
Norge-/Vänerbanan med Nordlänken	Öxnered-Skålebol	Goods	22,5	Norge-/Vänerbanan	Öxnered-Brålanda	Goods	44
	Öxnered-Skålebol	X2	12,3		Öxnered-Brålanda	Övrig persontåg	26
	Öxnered-Skålebol	X50-54	28,1			Totalt	70
		Totalt	62,9				
Trafikverket tågplan 2021				Dagens trafik (2009)			
Bana	Sträcka	Tågtyp	Antal tåg (ÅDT)	Bana	Sträcka	Tågtyp	Antal tåg (ÅDT)
Norge-/Vänerbanan	Brålanda-Skålebol	Goods	20,4	Norge-/Vänerbanan	Öxnered-Brålanda	Goods	27
	Brålanda-Skålebol	GoodsDi	0,1		Öxnered-Brålanda	Övrig persontåg	18
	Brålanda-Skålebol	Pass	1,8			Totalt	45
	Brålanda-Skålebol	X10-11	2,6				
	Brålanda-Skålebol	X2	7,4				
	Brålanda-Skålebol	X50-54	17,0				
	Brålanda-Skålebol	Övriga	0,3				
		Totalt	49,6				

I kartan finns ett utredningsområde för buller kring järnvägen och E45 där bullerfrågan särskilt ska beaktas. Av kartläggningarna framgår att inget planerat utvecklingsområde för bostäder eller vård hamnar över lagkravet om 60 dBA. Vad avser utvecklingsområde för förskolegård hamnar hela området mellan 45–55 dBA. Vid en exploatering bör en mer noggrann bullerberäkning genomföras.

Industri- och verksamhetsbuller

Ekvivalent buller från verksamheter får enligt rekommendationer i Naturvårdsverkets rapport – *Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller* inte överskrida 50 dBA (kl 06-18), 45 dBA (18–22 samt helg), 40 dBA (natt) vid bostäder, skolor och förskolor.³⁴

Lantmännen och Toppfrys har idag tillstånd som anger att buller inte får överskrida 55 dBA dagtid, 50 dBA kvällstid och 45 dBA nattetid vid befintliga bostäder, alltså fem dBA högre än Naturvårdsverkets rekommendationer.

A J Dahlbergs slakteri har idag tillstånd som följer Naturvårdsverkets rekommendationer.

Vad avser verksamhetsbuller från jordbruket finns inga särskilda tillstånd. Buller från jordbruket kan inom planområdet i perioder bli mer påträngande.

Konsekvenser

Merparten av utpekade utvecklingsområden är tänkta för verksamheter/industri där krav om en bullerdämpad uteplats eller liknande saknas. De eventuellt tillkommande verksamheterna kommer i sin tur att placeras i anslutning till befintliga verksamheter där miljötillstånd i stor utsträckning styr vilka bullernivåer som tole-

³⁴ <https://www.naturvardsverket.se/publikationer/6500/vagledning-om-industri--och-annat-verksamhetsbuller/>

reras. Däremot påverkas den totala bullernivån av antalet bullerkällor inom ett område. Det innebär att även om varje enskild verksamhet klarar riktvärdena för buller så kan adderingseffekten från andra och likvärdiga bullerkällor medföra att bullerriktvärdena överskrids. Utvecklingsområdet nordost om vårdområdet möjliggör för mer bullerkänsliga användningar. Enligt ovan nämnda bullerkartläggningar underskrider bullernivåerna för aktuellt område de lagkrav som finns, samtidigt som ett utvecklingsområde för verksamheter österut hade blockerat en del av bullret.

Det är svårt att bedöma hur en utveckling enligt nollalternativet hade påverkat bullermiljöerna. Adderingseffekten behöver främst bejakas för utvecklingsområde U6. Risken för mer spridda bostads- och verksamhetsområden hade ökat, samtidigt som miljötillstånden fortsatt styr verksamheten. Därför bedöms förslaget innebära ett nollsummespel jämfört med nollalternativet.

Risk för olyckor

I detta avsnitt bedöms planens påverkan på risk för hälsa avseende transport av farligt gods och miljöfarlig verksamhet.

I kartan återfinns kartlager kopplade till farligt gods, miljöfarliga verksamheter och riskbedömningsområde för kraftledning.

Förutsättningar

Farligt gods

Ämnen och föremål som har sådana farliga egenskaper att de kan orsaka skador på miljö, människor eller egendom om de hanteras fel under en transport benämns farligt gods (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2009a). Transport av farligt gods inom Sverige regleras i lagen (2006:263) samt förordningen (2006:311) om transport av farligt gods. Både lagen och förordningen gäller för samtliga transportslag (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2015).

Transporter av farligt gods sker inom planområdet på E45 och järnvägen. I kommunen passerar på E45 ca 400 000 ton/år och på järnväg beräknas ca 500 000 ton farligt gods passera årligen. Norge/Vänerbanan trafikeras med omkring 50 tåg/dygn. Banan ligger i nära anslutning till bostadsområden, förskola och skola. Godstrafiken är ett av de nationella huvudstråken väster om Väneren för tungt gods från Bergslagen och Norrland samt gods till och från Norge.

Planförslaget innebär att utvecklingsområde för vandrarhem (U5), Gula Huset (U4) samt verksamhetsområden Rasta, E45 och Esslingetorp (U7, U8 och U9) förläggs inom ett avstånd närmare transportled för farligt gods än 150 meter.

Riktlinjer:

- Bebyggelse ska förläggas på ett säkert avstånd från transportleder för farligt gods. Länsstyrelsen förespråkar generellt ett bebyggelsefritt avstånd på 30 meter från farligt gods-led.

- Kommunens bedömning är att en riskutredning bör göras i samband med planläggning eller lovgivning inom 150 meter från järnvägen eller E45.

Miljöfarliga verksamheter

Med miljöfarlig verksamhet menas all användning av mark, byggnader eller anläggningar som kan medföra störningar för människors hälsa eller miljön. Miljöfarliga verksamheter kan exempelvis ge störningar i form av buller eller utsläpp till luft och avlopp. I miljötillståndet regleras sådan påverkan genom att villkor för exempelvis buller och utsläpp av processavloppsvatten sätts för verksamheten. Det finns även verksamheter som gör stor miljönytta men ändå kallas miljöfarlig, till exempel ett avloppsreningsverk eller en avfallsanläggning.

Vid planering och placering av verksamheter ska stor hänsyn tas till om de är störande för att på så sätt undvika krav på begränsningar av verksamheten i efterhand. Det gäller bland annat verksamheter som ger upphov till buller, lukt, mycket transporter eller som kan innebära särskilda risker för människor i händelse av olycka.

Vissa verksamheter måste ha tillstånd innan de får starta medan det för andra typer av verksamheter krävs en skriftlig anmälan. Miljöfarliga verksamheter delas upp i följande prövningsnivåer:

A-verksamheter - Tillstånd söks hos Mark- och miljödomstolen. Länsstyrelsen utövar tillsyn.

B-verksamheter - Tillstånd söks hos länsstyrelsen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden utövar tillsyn.

C-verksamheter - Anmälan görs till Miljö- och hälsoskyddsnämnden som även utövar tillsyn.

U-verksamheter - Mindre verksamheter som varken är tillstånds- eller anmälningspliktiga. Miljö- och hälsoskyddsnämnden utövar tillsyn över dessa verksamheter.

Inom planområdet finns följande miljöfarliga verksamheter med tillståndsplikt B:

- Toppfrys i Brålanda AB – livsmedelproduktion med tillstånd omfattande beredning och konservering av vegetabiliska råvaror samt framställning av färdiglagad mat till en sammanlagd årlig produktion av maximalt 34 000 ton livsmedelsprodukter för avsalu.
- A J Dahlbergs slakteri AB – slakteri- och styckningsverksamhet med tillstånd omfattande en produktion baserad på högst 22 000 ton slaktvikt per år och 17 000 ton styckningsvikt per år. Av villkoren tillhörande tillståndet hanteras bland annat att luktolägenheter av betydelse ska åtgärdas omedelbart.
- Brålanda avloppsreningsverk – avloppsreningsverk med tillstånd som medger utsläpp från en maximal dimensionerande anslutning av 45 700 personekvivalenter.

Inom planområdet finns följande miljöfarliga verksamheter med anmälningsplikt C:

- Borgans Bioenergi AB, förbränningsanläggning.
- Lantmännen Ek Före (Silon Brålanda), förbränningsanläggning.
- Lantmännen Maskin AB, avfall.

- Miljöstationen Brålanda, miljöstation.
- OKQ8 (Rasta), drivmedelsstation.
- Qstar, drivmedelsstation.
- Såifa (Preem), drivmedelsstation.

Miljö- och hälsoskydds nämnden utövar tillsyn över miljöfarliga verksamheter vilket innebär att kontroller görs så att företagen efterlever de miljökrav som finns i lagar, förordningar och föreskrifter. Ansvaret för brister och åtgärder ligger dock alltid på verksamhetsutövaren. Vid en upptäckt brist kan tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren om försiktighetsmått, exempelvis att verksamheten endast får pågå vissa tider på dygnet eller att en viss restriktivitet avseende bekämpningsmedel ska hållas.

Inom planområdet föreslås utvecklingsområden invid befintliga industrier. Detta kan möjliggöra för såväl nyetablering som utökning av befintlig verksamhet.

Kraftledning

I den västra utkanten av planområdet återfinns två kraftledningar, en 40 kV och en 130 kV, som går i nordsydlig riktning. Vid vissa platser går dessa, främst 40 kV, i direkt närhet till befintlig bostadsbebyggelse eller planerade verksamhetsområden.

Eftersom kraftledningar och elanläggningar alstrar elektromagnetiska fält, som kan vara skadliga för människors hälsa, ska Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om exponering av elektromagnetiska fält³⁵ följas.

I ÖP 2017, likväl som i FÖP Brålanda, redovisas skyddsområden inom var ledningsägaren, Vattenfall Eldistribution AB, ska underrättas/remitteras.

Konsekvenser

Inom planområdet finns ett fåtal verksamheter som hanterar farligt gods, i synnerhet drivmedelsstationerna. Så som utvecklingsområden i FÖP Brålanda presenteras bedöms inget område vara särskilt lämpligt för denna typ av verksamhet, och inte heller så tillåten enligt befintliga detaljplaner. Planförslaget kommer således i sig inte generera ökade mängder transporter av farligt gods, utan den utvecklingen sker självständigt. Planförslaget innebär således inte någon större negativ inverkan än nollalternativet.

FÖP Brålanda ger utvecklingsmöjlighet för två befintliga tillståndspliktiga verksamheter, alternativt möjlighet för nya verksamheter till etablering. Om befintliga verksamheter expanderar finns risk kring främst att andelen transporter ökar och att luktproblematiken ökar om större volymer ska hanteras. Den sistnämnda risken hanteras i befintliga och eventuellt reviderade miljötillstånd, varför planförslaget inte ska innebära en ökad olägenhet jämfört med nollalternativet.

Planförslaget innebär ingen jämförbar skillnad mot risken för elektromagnetiska fält än nollalternativet.

³⁵ SSMFS 2008:18 Strålsäkerhetsmyndighetens allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält

Sammantaget bedöms förslaget inte innebära någon jämförbar skillnad mot nollalternativet.

Markmiljö

I detta avsnitt bedöms planens påverkan på risk för hälsa avseende markmiljöfaktorer som förorenad mark, radon och markstrålning.

I kartan återfinns kartlager kopplade till förorenade områden och radon.

Förutsättningar

Förorenade områden

Med förorenade områden menas mark, grundvatten, ytvatten, sediment eller byggnader där halter av något ämne är så hög att det kan orsaka en risk för människors hälsa eller miljön.

Länsstyrelsen registrerar information om potentiellt förorenade områden i en databas, kallad EBH-stödet. I databasen finns information om potentiellt eller konstaterat/undersökta förorenade områden och områden som efterbehandlats/sanerats. Informationen i databasen uppdateras löpande. Ett potentiellt förorenat område innebär i praktiken att det på platsen tidigare har funnits en verksamhet som kunnat ge upphov till föroreningar, men att provtagningar och vidare undersökningar inte gjorts för att klargöra detta. Exempel på verksamheter som kunnat ge upphov till föroreningar är nedlagda drivmedelsstationer, gamla avfallsdeponier och gamla industrier.

Inom planområdet finns sju objekt registrerade i EBH-stödet, av dessa är endast en riskklassad. Riskklass 1 anger att det är mycket stor risk att området är förorenat och i områden med riskklass 4 är det liten risk för föroreningar. Det riskklassade objektet är fastigheten Tån 4:5 (före detta AB KonsumentKemi) som försetts med riskklass 2, stor risk. Företagets primära bransch var tillverkning av tvätt- och rengöringsmedel och var i drift mellan 1972 och 2002. Idag finns Brålanda Industri AB på platsen. För objektet gjordes en miljöteknisk markundersökning 2014 i samband med en detaljplaneändring.³⁶ Sammanfattningsvis bedömdes halten föroreningar i jord och grundvatten vara mycket låg och risken för negativ påverkan på människa eller miljö försumbar. Undersökningsresultaten föranleder inga ytterligare undersökningar, utan marken kan användas för industriändamål och även för bostäder utan restriktioner.

De resterande sex områdena i EBH-stödet är branschklassade, vilket innebär att det identifierats att en viss bransch bedrivits på platsen. Branscherna är olika, allt från drivmedelshantering och verkstadsindustri till avloppsreningsverk och övrigt. Nationella och regionala miljömål finns för arbetet med att utreda och efterbehandla förorenade områden.

³⁶ Sweco, Brålanda Industri - Översiktlig miljöteknisk markundersökning, 2014-03-12

I arbetet med förorenade områden har Naturvårdsverket tagit fram två olika nivåer med generella riktvärden; känslig markanvändning (KM) och mindre känslig markanvändning (MKM). KM betyder att marken kan användas för exempelvis bostadsändamål, medan MKM är mark som kan användas för exempelvis industrier. Inom planområdet återfinns enbart ett område för MKM, längs Järnvägsgatan, som tidigare varit drivmedelsstation. Det innebär att det för området har utförts åtgärder så att den nivån av markanvändning tillåts.

Miljöbalken reglerar vem som är ansvarig för att utreda och efterbehandla förorenade områden. När det saknas ansvarig för undersökningar och efterbehandlingsåtgärder finns det under vissa förutsättningar möjlighet till statligt bidrag för sådana åtgärder. Vid misstanke om föroreningar behöver föroreningssituationen undersökas innan markens lämplighet för olika ändamål kan fastställas. Information om vilka utredningar och efterbehandlingsåtgärder som gjorts finns hos miljö- och hälsoskyddsnämnden. Den som äger eller brukar en fastighet och upptäcker en förorening är skyldig att genast underrätta tillsynsmyndigheten. Efterbehandlingsåtgärder av ett förorenat område är anmälningspliktiga till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Enligt planförslaget föreslås ingen ändrad markanvändning invid någon av de risk- eller branschklassade föroreningsområdena. Däremot föreslås en utökning av verksamhetsmark väster om Brålanda Industri, varför den redan genomförda markundersökningen får beaktas vid framtida lovprövning eller planläggning.

Riktlinjer:

- Vid planläggning av mark för känslig markanvändning, som bostäder, skolor, boende för vård och omsorg samt parker bör en översiktlig miljöteknisk markundersökning genomföras.
- Vid planläggning och lovprövning ska den regionala inventeringen av potentiellt förorenade områden (länsstyrelsens EBH-stöd) användas som ett kunskapsunderlag tillsammans med historisk inventering av verksamhetshistoriken i påverkansområdet för bedömning av föroreningsrisk och behov av utredningar.
- Vid planläggning och lovprövning i anslutning till områden som misstänks vara förorenade ska inledningsvis en MIFO fas 1-inventering genomföras.
- Om föroreningar förekommer inom ett område ska dessa åtgärdas utifrån riskbedömning, innan marken får användas för utbyggnadsändamål. På så vis uppnås en del i det nationella miljömålet om en giftfri miljö.

Radon och strålning

Radon är en radioaktiv gas som bildas när radium sönderfaller. Radon kan komma in i byggnader från marken, byggnadsmaterialet (ex. blåbetong) eller hushållsvattnet. Radon varken syns eller luktar, varför det enda sättet att upptäcka radon är genom att mäta.

För att uppnå en del i det nationella miljömålet "God bebyggd miljö" finns idag krav i BBR (Boverkets byggregler) att radonhalten i nya byggnader inte får överstiga 200

Bq/m³. Detta ska även eftersträvas i befintliga bostäder och lokaler. En långvarig exponering av radon ökar risk för att utveckla lungcancer.³⁷

För Vänersborgs kommun finns en översiktlig markradonundersökning gjord av Västsvenska Berg 1989. Större delen av planområdet har bedömts vara lågriskområde. Ett större sammanhängande område i öst-västlig riktning genom tätorten har bedömts vara normalriskområde. Inget område med högrisk är identifierade.

Vad gäller strålning har Sveriges geologiska undersökning (SGU) heltäckande kartor för kalium, torium och gamma. Denna information finns tillgänglig på SGU:s hemsida i kartvisarna ”Gammastrålning Kalium”, ”Gammastrålning Torium” och ”Gammastrålning Uran”.³⁸ Utförlig information om bergkvalitet inklusive strålning finns på deras hemsida och även publicerat i rapporter som nås via densamma. Sammanfattningsvis kan konstateras att planområdet till största del ligger inom låg strålning från samtliga grundämnen, med undantag för förhöjda nivåer vid Toppfrys (kalium och uran) och längs Tånvägen (kalium).

Riktlinje:

- Inom normalriskområde för radon bör grundläggningen utföras radonskyddad.

Konsekvenser

Enligt planförslaget föreslås ingen ändrad markanvändning invid någon av de risk- eller branschklassade föroreningsområdena. Däremot föreslås en utökning av verksamhetsmark väster om Brålanda Industri, varför den redan genomförda markundersökningen får beaktas vid framtida lovprövning eller planläggning. Eftersom det för berörd fastighet redan är planlagt innebär nollalternativet ingen skillnad mot FÖP Brålanda.

Utpekade utvecklingsområden kan resultera i fler industrier med möjlighet till utsläpp av föroreningar. Markens lämplighet för industrier utifrån bland annat grundvatten- och dagvattenförekomst hanteras i kommande detaljplaner och verksamhetens framtida föroreningsutsläpp hanteras i miljötillstånden och följs upp i den efterföljande tillsynen.

Planens utvecklingsområden ligger utanför kända riskområden för markradon.

God bebyggd miljö

I detta avsnitt bedöms ett antal preciseringar av det nationella miljömålet God bebyggd miljö: Hållbar bebyggelsestruktur, hållbar samhällsplanering, och god vardagsmiljö. Flertalet andra preciseringar av miljömålet berörs i tidigare avsnitt. Särskilt fokus i detta avsnitt ligger på barnperspektiv och förutsättningarna för jämlikhet i ett samhälle för alla.

³⁷ Strålsäkerhetsmyndigheten, 2018, <https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/omraden/radon/vad-ar-radon/halsorisker-med-radon/>

³⁸ SGU's kartvisare: <https://apps.sgu.se/kartvisare/>

Förutsättningar

Vad som utgör en god bebyggd miljö är en bred och komplex fråga. I beskrivningen av det nationella miljömålet har regeringen fastställt tio preciseringar av vilka flera spänner över stora ämnesområden. Många av dessa frågor berörs i tidigare avsnitt, bland annat kollektivtrafik, gång och cykel, natur- och grönområden, kulturvärden i bebyggd miljö, hälsa och säkerhet, hushållning med energi och naturresurser. Här förs en övergripande diskussion om planens påverkan på bebyggelsestrukturen, framför allt kring det som anknyter till utvecklingsprincip 7 i Översiktsplan 2017: *Bygg blandad och sammanhängande tätortsbebyggelse*. Där lyfts tre viktiga aspekter fram:

- Utnyttja infrastrukturen effektivt genom förtätning och byggande i anslutning till befintlig bebyggelse.
- Skapa blandad bebyggelse – med olika bostadsformer och närhet till vardagsservice och fritidsaktiviteter.
- Länka samman olika stadsdelar och bebyggelseområden och arbeta bort barriärer.

Bebyggelsen i planområdet är uppdelad i olika områden. Till stor del beror det på de geografiska förutsättningarna där järnvägen utgör en tydlig barriär. Även E45 utgör en barriär, men konsekvensen är mindre eftersom andelen anläggningar/bebyggelse öster om vägen är färre.

På flera ställen är bebyggelsen blandad och tillgången till grönområden och lekplatser kan variera. Vissa områden har en mer enhetlig bebyggelse med tidstypiska karaktärsdrag, till exempel större områden med nästan bara villor uppförda under 1960- och 1970-talen, medan bebyggelse längs Allégatan och delar av Storgatan har äldre härkomst. Det är viktigt att vid förtätning och vid framtagande av nya bostads- eller verksamhetsområden att grönskan får utrymme, exempelvis genom trädgångar, trädalléer eller slätter- och ängsvallar.

Inom planområdet förekommer byggnader som inte tas om hand på ett för byggnaden och för omgivningen bra sätt. Enligt plan- och bygglagen ska byggnader och tomter hållas i vårdat skick, och upprätthålls inte detta kan det leda till att rättelse behöver vidtas. Extra känbar är den ovårdade bebyggelsen som ligger centrum-nära.

I Brålanda består bebyggelsen uteslutande av 1–2½-planshus. Därmed blir den stora silobyggnaden (54 meter) synlig från många håll, landmärket på Dalslandsslätten och något av Brålandas signaturbyggnad. I detaljplanen för Källeberg möjliggörs för flerbostadshus med möjlighet att bygga 3–4 våningar. Viss ytterligare förtätning på orten kan vara möjlig, exempelvis vid stationsområdet. Viktigt är att nya tillägg i bebyggelsen bör vara måttfulla i skalan och komplettera det befintliga i ett hållbart och modernt formspråk som är lokalt eller regionalt förankrat. Ett generellt riktmärke för den tillkommande bebyggelsen är en maximal höjd som motsvarar 4–5 våningar.

I samverkansprocessen med barnen i klass 5 på Brålandaskolan i projektet *Våra Rum/Arkitekter i Skolan* framträdde några tydliga teman för behov och önskemål ur

elevernas perspektiv. Dels handlade det om färg och generellt omsorgsfull gestaltning av deras närmiljöer (både stråk, lek-miljöer och andra uppehållsplatser), dels handlade det till stor del om platser där de kan umgås med sina kompisar. Väderskyddade platser med tydlig rumslig avgränsning, där det finns möjlighet att både vila/återhämta sig och att stimuleras/utmanas.

Konsekvenser

En ökad attraktivitet för Brålanda med närområde som boendeplats innebär att bostadspriser ökar, vilket är viktigt eftersom det ger möjligheter för fastighetsägare att utveckla sitt bostadsbestånd och ett incitament till att hålla dessa vårdade. Det finns även en baksida av ökade bostadspriser och det är att det ökar tröskeln för dem som vill in på bostadsmarknaden. Även en renovering av ett hyresbestånd kan i värsta fall innebära att vissa människor inte har råd att bo kvar efter genomförd renovering.

Regionala och mellankommunala intressen

I detta kapitel redovisas frågor, samarbeten och information som är gränsöverskridande mellan kommuner, regioner eller länder.

Odlingslandskapet

Dalboslättan, odlingslandskapet på Dalsland, berör Vänersborgs kommun och Brålanda men sträcker sig även över kommungränsen till närliggande kommuner. Det är viktigt att odlingslandskapet inte ses ur den enskilda kommunens perspektiv eftersom livsmedelsproduktionen sällan följer administrativa gränser.

Kommunikationer

Den regionala utvecklingsstrategins övergripande mål är ”Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle”. Transportsystemet ska utvecklas i hållbar riktning genom en fortsatt satsning på kollektivtrafik, cykel och andra hållbara transporter. De infrastruktursatsningar som planeras för i och omkring Brålanda gynnar resenärer på såväl regional som nationell nivå. Etablering av en tågstation i Brålanda kräver samverkan mellan Trafikverket, Västra Götalandsregionen, Västtrafik och Vänersborgs kommun, varför regionen under våren 2022 påbörjat ett utvecklingsprojekt om hur inblandade aktörer kan hjälpas åt inför ett framtida öppnande av nya stationer i Dalsland.

Det är även viktigt att Fyrbodal står eniga inför planerade satsningar, varför frågan om kommunikationer är ett viktigt mellankommunalt intresse.

Eftergymnasial utbildning

Högskolan Väst är den närmast belägna högskolan och är ett viktigt campus med många olika utbildningar och kurser som skapar möjligheter för arbete inom många bristyrken. Det går idag direktbussar, eller via byten till tåg, till Trollhättan. Efter att Brålanda får en tågstation kommer restiden endast vara cirka 15–20 minuter, varför det gör Brålanda till en plats lämplig för studentboende.

Från och med höstterminen 2022 kommer även Campus Dalsland att starta sin verksamhet i Bäckefors. Bland de första utbildningarna som kommer genomföras kan nämnas HögskoleVux, som vänder sig till de som har gått gymnasiet men saknar grundläggande eller särskild behörighet. Det går idag direktbussar till Bäckefors.

Frändeforsån

Frändeforsån kan ses som ett mellankommunalt intresse eftersom avrinningen av ån sker via Melleruds kommun. Således är både vattenkvalitén och tillika miljökvalitetsnormen för vattendraget en mellankommunal fråga. Även planförslagets utveckling för friluftslivet kan få synergier i angränsande kommun.

Materialförsörjning

I kommunens översiktsplan från 2017 framgår att det inom kommunen finns två torvtäkter och tre bergtäkter. Den närmst belägna bergtäkten till planområdet är Kärr som ligger cirka nio kilometer västerut. Tillstånden för samtliga bergtäkter omfattar brytning av totalt 17,3 miljoner ton berg. Produktionsbehovet för kommunen är svårt att bedöma men uppskattades 2017 ligga på 500 000 ton per år. Det finns äldre planer och program för materialförsörjning och grushållningsplanering: *Materialförsörjningsplan för Dalsland, (SGU 1999)*; *Grusförsörjningsöversikt för Tvåstad (Länsstyrelsen 1981:4)* och *Program för grushushållningsplanering i Trestadsområdet (1988)*. På sgu.se finns även kartor.

Slutsatser

Planförslaget till fördjupad översiktsplan utgår från ett långsiktigt behov av bostäder och företagsetableringar för att trygga resandeunderlaget för det nya tågstoppet. Utpekade utvecklingsområden för ny bebyggelse är därför relativt stora ur ett Brålandaperspektiv, samtidigt som det finns utrymme för förtätning i delar av området. Utbyggnaden bedöms generera ökade transporter inom planområdet.

Grundläggande utgångspunkter är även att tillgängliggöra rekreativsområden genom exempelvis strandpromenad, prioritera utbyggnad i närheten av stationsområdet, att cykelnätet byggs ut och att centrum utvecklas.

De viktigaste konsekvenserna av planen bedöms vara:

- Ianspråktagande av jordbruksmark i samband med utbyggnad av nya verksamheter, bostadsområden och vägar.
- Det generella biotopskyddet behöver hanteras för de flesta utvecklingsområdena.
- Möjligheter att skapa stora förbättringar för friluftsliv och rekreation, bland annat genom utveckling av ett vattennära promenadstråk och ökad tillgänglighet till naturområden.
- Möjligheter att skapa förbättringar för grön infrastruktur.
- Viss negativ påverkan på ett antal kulturmiljöer. Samtidigt som kulturmiljön kring stationsområdet kan stärkas om utformningen sker på rätt sätt.
- Viss ökad negativ konsekvens på långsiktig klimatpåverkan kopplat till ökad befolkning och transportbehov, samt markavvattnings.
- Möjligheter att bidra till en långsiktig omställning av transportsystemet genom utbyggnad av cykelvägar och förbättrade förutsättningar för kollektivtrafik och tågpendling. Brålandas tätort med omland står inför stora infrastruktursatsningar i framtiden – ny tågstation, ombyggnad av E45, eventuellt dubbelspår och ringled. Flera av satsningarna kan utföras oberoende av varandra så till vida hänsyn tas.
- Föreslagna åtgärder för väginfrastrukturen, så som ringled, ombyggnad av Tånkorsen och kommunalt väghållarskap för Storgatan, skapar ett mer trafiksäkert och transporteffektivt trafikflöde med bättre redundans.

Planen bedöms inte medföra överskridande av miljökvalitetsnormer för vatten, luft eller buller under förutsättning att åtgärder utreds och vidtas i detaljplaneskedet och i genomförandet.

Planen inverkar ringa på riksintressena och snarare stärker riksintressen för kommunikationer.

Övergripande bedöms planen ligga i linje med de globala hållbarhetsmålen. Risk finns dock för negativa konsekvenser när det gäller målet om hunger. Orsaken är exploatering av jordbruksmark.

Övergripande bedöms planen ligga i linje med de nationella miljömålen. Risk finns dock för negativ påverkan finns när det gäller målet om ett rikt odlingslandskap. Orsaken är även här exploatering av jordbruksmark.

Övergripande bedöms planen ligga i linje med de lokala miljömålen i Miljöprogram 2030.

Det är av vikt att föreslagna aktiviteter genomförs för att minska negativa konsekvenser och öka positiva konsekvenser av planens genomförande.

Bilagor

Aktivitetslista

Nedan följer en samlad lista över aktiviteter som omnämns tidigare i dokumentet. Aktiviteterna är av olika slag och dignitet. Aktiviteterna utgör ett stöd för FÖP Brålandas utvecklingsinriktning och underlättar arbetet med att uppnå målbilden.

Mål- bild	Aktivitet	Upp- drag	Utfö- rande	Ange- lägen- het	Ge- nom- förbar- het
2 & 4	Teckna nyttjanderättsavtal för att säkra tillgången till elljusspår och skolskogen	SBN/ KFN	SBF	4	3
1 & 2	Arbeta med fortsatt utredning och medfinansiering för ringleden	KS	KSF	4	3
2	Arbeta för medfinansiering och sedermera anlägga cykelväg längs Stenhammarsvägen	SBN	Trafikv.	5	4
2	Arbeta för ett kommunalt övertagande av väghållarskap för Storgatan	SBN	Trafikv.	3	4
1	Ändring av detaljplaner invid stationsområdet	SBN	MBF	5	4
4	Isättningsplats i Frändeforsån	KS/ SBN	SBF	4	3
2 & 4	Teckna nyttjanderättsavtal/skötselavtal för promenadstråk längs Frändeforsån	SBN	SBF	4	4
1 & 2	Utred trafiksäkerheten/trafikflödet i korsningen Industrigatan/E45, ex. vänstersvängkörfält	SBN	Trafikv.	3	4
4	Riktlinjer eller liknande tas fram för att stärka biologisk mångfald på kommunens park- och gatumark. Det kan bland annat handla om utbildningssatsningar, större hänsyn	SBN	SBF	3	4

till befintliga värden och att öka inslagen av träd, fältskikt, ängsvegetation och våtmark.

Innehållsmässig avgränsning MKB

I 6 kap. § 11 miljöbalken listas vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla. MKB:n för den fördjupade översiktsplanen ska följa dessa lagkrav. Det som är aktuellt i fråga om avgränsning är vilka miljöaspekter, miljöeffekter samt miljö kvalitetsmål som kan anses vara relevanta att beakta i miljöbedömningen av planen.

Som utgångspunkter för att avgränsa vilka aspekter kommunen tar med i konsekvensbeskrivningen används kommunens Miljöprogram 2030, regionala miljömålen, de nationella miljömålen och de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030 som grund. För att skapa en överskådlig och tydlig struktur har en lista på tematiska frågeställningar tagits fram som täcker in de aspekter som bedöms vara relevanta för miljökonsekvensbeskrivningen. Planförslagets påverkan på miljömålen ska redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Tema	Relevanta aspekter att konsekvensbedöma	Miljöprogram 2030	Regionala miljömål	Nationella miljömål	Agenda 2030
Klimatpåverkan	Planförslagets klimatpåverkan ska bedömas utifrån bland annat transportbehov och förutsättningar för hållbart resande. Diskussion kring utsläpp och elproduktion lyfts fram samt resurshållning av markanvändning.	1:5, 4 1	1, 2, 14	1, 3	13, 7
Jordbruksmark	Brålanda tätort är omgärdad av jordbruksmark. Jordbruksmarken bör till stor del bevaras. Tätortsnära jordbruksmark kan dock komma behöva tas i anspråk om eventuell exploatering bedöms ha större allmänt intresse än bevarande av jordbruksmarken. En samlande diskussion om avvägningen behöver göras utifrån miljöbalken 3 kap. 4 §. Vänersborgs kommun har ett parallellt uppdrag att ta fram riktlinjer för hållbar hushållning med jordbruksmark i kommunen.	1:2,1:5	13	13	2
Naturmiljö	Där FÖP:ens förslag berör naturmark behöver direkt och indirekt påverkan på naturvärden, artskydd, grön-blå infrastruktur och ekosystemtjänster ligga till grund för bedömning av lämplig markanvändning samt konsekvenser, avvägningar och skyddsåtgärder beskrivas närmare. Utöver påverkan på naturvärden behöver påverkan på friluftsliv och närrekreation lyftas. I de	1:1, 1:2, 1:3, 1:4 1:5, 2:4	12:1, 15	7, 8, 11, 12, 13, 15 16	3, 4, 11, 15

	fall konflikter kan finnas mellan exploatering och naturvärden behöver avvägningar göras. Planarbetet behöver samordnas med den antagna naturvårdsstrategin.				
Friluftsliv och rekreation	Frändeforsån ligger i utkanten av Brålanda tätort och är en outnyttjad resurs. Det finns en strävan om att förbättra människors tillgång till Frändeforsån och utveckla ett rekreativstråk samt paddlingsstråk längs ån. Eventuellt kan kommande ombyggnation av E45 att beröra strand-skyddet. En samlande bedömning behöver göras utifrån miljöbalken 7 kap. 18 §.				
Kulturmiljö	Kulturhistoriskt värdefulla områden och byggnader i Brålanda redogörs. En bedömning av planförslagets påverkan på kulturmiljön görs i konsekvensbeskrivningen.	2:4	12:3, 14	13	11
Vattenmiljö	Inom avgränsningsområdet finns ett grundvat-tenskyddsområde och ett förslag till vatten-skyddsområde (ej antaget). Att ha tillgång till dricksvatten av god kvalitet samt långsiktigt skydda dricksvattenförekomster är viktigt och något som behöver beskrivas och bedömas. Det är viktigt att säkerställa att mark- och vattenan-vändningen blir lämplig ur ett dricksvattensper-spektiv. Miljökvalitetsnormerna för vatten, vad gäller Frändeforsån får inte försämrats och påverkas ne-gativt. Frändeforsåns status är idag klassad som måttlig ekologisk status och den kemiska statu-sen uppnår ej god. En diskussion kring planens påverkan på miljökvalitetsnormer ska genomfö-ras.	2	3:1, 7:3, 8, 9	7,8,9	6
Klimat-an-passning	I ett klimat under förändring blir planförslagets påverkan på och robusthet för klimatföränd-ringar av vikt att bedöma. Exempelvis behöver risk för påverkan vid skyfall samt eventuella åtgärder diskuteras.	4:5	14		11, 13
Människors hälsa och säkerhet	Risker för människors hälsa och säkerhet behö-ver belysas i miljökonsekvensbeskrivningen vad gäller buller från infrastruktur och verksam-heter, förorenad mark, lukt, farligt gods, miljö-farlig verksamhet för att säkerställa hälsosamma boendemiljöer för alla. Diskussion förs kring planförslagets påverkan miljökvalitetsnormer ut-ifrån luftkvalité och buller.	1:3, 1:4, 3:1, 3:6	4:2, 2	2, 4, 6, 15	3,10

God bebyggd miljö	Planens förslag på ny markanvändning ska diskuteras och bedöms utifrån ett hållbarhetsperspektiv (social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet).	1:4, 1:5, 3:1, 4:4	14	15	3, 4, 7, 9, 11
-------------------	--	--------------------	----	----	----------------

Det finns delar av Miljöprogram 2030, nationella miljömålen och Agenda 2030 som inte kommer att hanteras tydligt i konsekvensbeskrivningen av olika skäl. Detta kommenteras nedan.

Miljöprogram 2030

Undantagna delmål	Kommentar
3:2 Kunskapskommun	Handlar om utbildning – inte tillämplig på ÖP
3:3 Användningen av farliga ämnen minskar	Handlar om information, samarbete och tillsyn – inte tillämplig på ÖP
3:4 Hållbara inköp	Handlar om kommunens upphandling – inte tillämplig på ÖP
3:5 Minskat avfall	Påverkas av anläggningar och organisation för insamling, återbruk med mera – dessa frågor hanteras inte direkt i planens rekommendationer även om de berörs i diskussioner.
3:7 Ozon och strålning	Handlar om information och insamling av vitvaror – inte tillämplig på ÖP

Nationella miljömålen

Undantagna mål	Kommentar
5 Skyddande ozonskikt	Handlar om information och insamling av vitvaror – inte tillämplig på ÖP
10 Hav i balans samt levande kust och skärgård	Handlar om områden utanför kommunen
14 Storslagen fjällmiljö	Handlar om områden utanför kommunen

Agenda 2030

Undantagna mål	Kommentar
1 Ingen fattigdom	Handlar om fördelning av ekonomiska resurser – inte tydligt tillämplig på ÖP
5 Jämställdhet	Handlar om många olika frågor som berör stora delar av kommunens arbete, men tillämpningen på ÖP:s rekommendationer för markanvändning är otydlig

8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	Indirekt finns koppling genom att tillväxt kan kräva infrastruktur, mark och naturresurser. Men i stora drag är målet svårt att använda som bedömningsgrund för ÖP.
12 Hållbar produktion och konsumtion	Handlar om många olika åtgärder, bland annat rörande avfallshantering. Dessa frågor hanteras inte direkt i planens rekommendationer även om vissa berörs i diskussioner.
14 Hav och marina resurser	Handlar om områden utanför kommunen
16 Fredliga och inkluderande samhällen	Handlar om frågor mindre tillämpliga på ÖP
17 Genomförande och globalt partnerskap	Handlar om frågor mindre tillämpliga på ÖP

Nationella, regionala och kommunala mål/styrdokument

Nationella mål

Nationella mål, planer och program finns i mångfald inom de flesta ämnesområden. Boverket har på uppdrag av regeringen sammanställt en rapport om vilka som är relevanta och av betydelse för en hållbar utveckling i kommunerna. Länsstyrelsen Västra Götalands Län har också sammanställt nationella och regionala intressen i kommunernas översiktsplanering, vilket ligger till grund för listan av styrdokument nedan.

Agenda 2030 med tillhörande globala mål

Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

FÖP Brålanda: En mer utförlig beskrivning av kommunens förhållningssätt till Agenda 2030 redovisas i den kommunövergripande översiktsplanen.

Sveriges miljömål

Det svenska miljömålssystemet har fastställts av riksdagen och innehåller ett generationsmål, sexton miljökvalitetsmål och tjugofyra etappmål. Generationsmålet är övergripande och syftar till att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Miljökvalitetsmålen med preciseringar ska ge en långsiktig målbild för miljöarbetet. Det svenska miljömålssystemet har funnits sedan 1999 och kan ses som den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

FÖP Brålanda: En mer utförlig beskrivning av kommunens förhållningssätt till miljömålen redovisas i den kommunövergripande översiktsplanen.

Vision för Sverige 2025

Boverkets vision för Sverige 2025 visar var Sverige bör vara år 2025 för att nå målen för ett hållbart samhälle till år 2050. I Vision för Sverige 2025 beskrivs fyra megatrender som bedöms ha stor inverkan på vår samhällsutveckling; *Ett ändrat klimat, En globaliserad värld, En urbaniserad värld* och *En digitaliserad värld*. Genom tolv så kallade Sverigebilder konkretiseras sedan vilka rumsliga effekter förverkligandet av visionen kräver för att uppnå Sveriges hållbarhetsambitioner i en föränderlig värld.

FÖP Brålanda: Samtliga megatrender påverkar Brålanda på ett eller annat sätt. Främst finns klimatpositiva prioriteringar som ett utvecklat stationssamhälle, vilket ger en livskraftig landsbygd.

Transportpolitiska mål

Riksdagens övergripande transportpolitiska mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

FÖP Brålanda: Transportförsörjningen är en högst central fråga som behandlas.

Nationella folkhälsomål

Det folkhälsopolitiska ramverket består av ett övergripande, nationellt folkhälsopolitiskt mål och åtta målområden. Det övergripande målet för folkhälsopolitiken har ett tydligt fokus på jämlik hälsa. Målet är att folkhälsopolitiken ska skapa samhällsliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

FÖP Brålanda: Planförslaget pekar ut utvecklingsmöjligheter vad avser grönområden. Tillsammans med aktiva mötesplatser bidrar detta till att öka folkhälsan.

Jämställdhetspolitiska mål

Riksdagens övergripande mål för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv. Delmål med särskild betydelse för planeringen:

– En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.

- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

FÖP Brålanda: Planförslaget motverkar inte strategier. I arbetets tillhörande medborgardialoger har såväl kvinnor som män, barn som äldre givits möjlighet att avge synpunkter. Planförslagets satsningar gagnar såväl kvinnor som män.

Mål för funktionshinderspolitiken

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i

ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

FÖP Brålanda: Planförslaget motverkar inte målet. I följande planering och lovhantering bejakas frågan än mer.

Sveriges friluftslivsmål

Alla människor ska ha möjlighet till naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö. Det är några utgångspunkter för Sveriges tio svenska friluftslivsmål. Det övergripande målet för de tio målen är att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet.

FÖP Brålanda: Planförslaget skapar bättre förutsättningar för naturupplevelser än dagsläget.

Mål för ungdomspolitik

Alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

FÖP Brålanda: I dialoggrundan inför FÖP-arbetet har skolklasser besökts och synpunkter inhämtats. Exempelvis har fokus lagts på aktivitetsområdet, säkra transportvägar till skola och parkutveckling.

Barnkonventionen

Barnkonventionen är ett rättsligt bindande internationellt avtal som slår fast att barn är individer med egna rättigheter. Barnkonventionen gäller som lag i Sverige och berör alla människor under 18 års ålder. Den innehåller 54 artiklar som alla är lika viktiga och utgör en helhet, men det finns fyra grundläggande principer som alltid ska beaktas när det handlar om frågor som rör barn;

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn
- Alla barn har rätt till liv och utveckling
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

FÖP Brålanda: I dialoggrundan inför FÖP-arbetet har skolklasser besökts och synpunkter inhämtats. Exempelvis har fokus lagts på aktivitetsområdet, säkra transportvägar till skola och parkutveckling. I planförslaget redovisas även en möjlig utbyggnad av Brålanda förskola. Tillsammans med förbättrade GC-vägar, exempelvis längs Stenhammarsvägen, skapar detta en bättre miljö för barnen.

Regionala mål och strategier

Vision för Västra Götaland – Det goda livet

Det goda livet - Vision för Västra Götalandsregionen (framtagen 2005 i samarbete med kommunalförbunden). I visionen är det definitionerna bakom Det goda livet som har betydelse för ÖP; En god hälsa, Arbete och utbildning, Trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet, En god miljö där de förnybara systemen värnas – naturen, boendet och arbetslivet, Möta behoven hos barn och ungdomar samt Utställig tillväxt som skapar resurser för alla och ett rikt kulturliv.

FÖP Brålanda: Genom kommunens vision implementeras även regionens vision.

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021 – 2030 (Västra Götalandsregionen 2021).

Anger inriktningen - *Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle* - för det regionala utvecklingsarbetet i enlighet med uppdraget i lag om regionalt utvecklingsansvar. Av strategin framkommer fyra långsiktiga prioriteringar till 2030:

- Stärka innovationskraften – för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant
- Bygga kompetens – för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande
- Öka inkluderingen – för stärkt tillit och sammanhållning
- Knyta samman Västra Götaland – för hållbar och förbättrad tillgänglighet

FÖP Brålanda: Särskilt den sista långsiktiga prioriteringen är av vikt för FÖP Brålanda. Brålanda med omnejd står inför stora infrastrukturprojekt framöver, varför det är av stor vikt att även regionen pekar på denna nödvändiga utveckling.

Regional handlingsplan för grön infrastruktur - Västra Götalands Län

Länsstyrelsen har på uppdrag av regeringen tagit fram första versionen av en regional handlingsplan för grön infrastruktur som omfattar land- och vattenmiljöer i Västra Götalands län. Grön infrastruktur definieras som ett nätverk av natur som bidrar till fungerande livsmiljöer för växter och djur och till människors välbefinnande.

Handlingsplanen beskriver på regional nivå av hur olika livsmiljöer för växter och djur fördelar sig i landskapet. Den ska bidra till att förstå landskapsekologiska samband när olika typer av mark- och vattenanvändningsbeslut fattas, och stärka landskapsperspektivet i naturvårdens arbete med skydd, skötsel och artinriktade åtgärder. Den ska också vara ett stöd för prioriteringar av åtgärder inom jord- och skogsbruk och bidra till åtgärder som stärker klimatanpassning.

FÖP Brålanda: Frändeforsån är idag en viktig livsmiljö för djur och avses genom planförslaget utvecklas till en viktig plats även för människan. Ån kan knytas samman med Esslingetorpsdalen. I övrigt saknas sammanhängande stråk som förbinder tätortsdelar, där istället jordbruksmarken är tätt närvarande.

Regional handlingsplan för friluftslivet –Västra Götaland. Programperiod 2021 – 2026.

Handlingsplanen är tänkt att vara en plattform för arbetet med friluftslivsfrågor i länet där det övergripande målet är att få fler människor att ägna sig åt olika former av friluftsliv för att kunna uppleva länets natur och sevärdheter på ett för miljön hållbart sätt och som främjar en god folkhälsa.

FÖP Brålanda: Planförslaget skapar bättre förutsättningar för naturupplevelser än dagsläget. Naturupplevelserna är placerade centralt vilket skapar sevärdheter där bilen eventuellt inte behöver stå i fokus.

Infrastruktur och transporter

Trafikförsörjningsprogram 2021–2025 – Hållbara resor i Västra Götaland

Trafikförsörjningsprogrammet är tillsammans med regionfullmäktiges budget Västra Götalandsregionens övergripande styrdokument för kollektivtrafikens utveckling. Kollektivtrafiken är ett av de viktigaste verktygen för att ge invånarna bättre förutsättningar att bo, leva och utvecklas i hela Västra Götaland – i samklang med en hållbar samhällsutveckling. Trafikförsörjningsprogrammet är en pusselbit av flera och beskriver kollektivtrafikens bidrag till att nå visionen om det goda livet. För en helhet behövs många olika delar och goda kopplingar mellan dem. Denna programperiod ligger fokus på hur kollektivtrafiken ska återhämta sig efter pandemikrisen.

FÖP Brålanda: Planförslaget överensstämmer med det regionala Trafikförsörjningsprogrammet, särskilt med satsningen för tågstopp.

Regional plan för transportinfrastruktur i Västra Götaland

Arbetet pågår med en ny plan för år 2022–2033. *Texten uppdateras inför utställningen.*

Målbild Tåg 2035 – Västtågsutredningen

Målbild Tåg 2035 (antogs 2013 av regionfullmäktige) – Konkretiserar trafikförsörjningsprogrammets intentioner och viljeinriktning gällande tågtrafiken. Målsättningen i målbilden är att tågresandet i Västsverige ska trefaldigas från år 2006, till 130 000 resor/dag år 2035.

Som ett tilläggsuppdrag till Målbild Tåg 2035 togs Västtågsutredningen (beslutad av regionfullmäktige 2018) fram för att utreda förutsättningarna att öppna nya stationer i mindre samhällen i Västra Götaland. Västtågsutredningen visar att Målbild tåg 2035 kan kompletteras med mål om att öppna sju nya stationer, varav fyra nya stationer i Dalsland (Frändefors, Brålanda, Dals-Rostock och Bäckefors), utifrån givna kriterier och analyser. Detta förutsatt att infrastrukturen byggs ut så att fler stationer inte ger negativ påverkan på stora resandeflöden samt att kommunerna samtycker och planerar för en positiv utveckling i berörda tätorter.

FÖP Brålanda: Se resonemang under Målbild Tåg delmål 2028.

Målbild Tåg delmål 2028 (antagen 2020 av kollektivtrafiknämnden)

Målbild Tåg delmål 2028 är en trafikeringsstrategi som konkretiserar Målbild Tåg 2035 med målet är att uppdraget ska svara på möjlig utveckling av det storregionala kollektivtrafiksystemet de kommande åren. I strategin omnämns en ny tågstation i Brålanda i trafikeringsförslaget till år 2028.

FÖP Brålanda: Den planerade tågstationen i Brålanda är en väsentlig planeringsförutsättning för planarbetet. Mycket av planeringen bygger på att Brålanda blir ett stationssamhälle på nytt.

Regional cykelstrategi

Regional cykelstrategi (antagen 2016) – Konkretiserar Regional plan för transportinfrastruktur gällande cykelåtgärder. Cykelstrategin ska vara ett stöd för prioritering och planering av cykelåtgärder längs det statliga regionala vägnätet. I cykelstrategin har mål och prioriteringsprinciper formulerats. Målsättningen är att skapa förutsättningar för ökad och säker cykling.

Den regionala cykelstrategin föreslår prioriteringsprinciper. I första hand ska vardagscyklande till målpunkter, såsom till arbetsplatser, skolor, kollektivtrafikknutpunkter och fritidsanläggningar prioriteras. I andra hand ska insatser som knyter samman "felande länkar" i befintligt cykelväg nät och rekreations- och turistcykling prioriteras.

FÖP Brålanda: Planförslaget skapar satsningar för cykel utifrån "Cykelplan Vänersborg", men även kompletterande satsningar för att knyta ihop samhället.

Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om: Strategiska vägval

Innehåller regionala prioriteringar för att nå mål om fossiloberoende 2030. De fyra fokusområdena är: *Hållbara transporter, Klimatsmart och hälsosam mat, Förnybara och resurseffektiva produkter och tjänster samt Sunda och klimatsmarta bostäder och lokaler.*

FÖP Brålanda: Inom, och i anslutning till, planområdet finns ett stort näringsliv inom livsmedelsproduktion. Tillsammans med ett utvecklat stationssamhälle bidrar FÖP Brålanda väl till Klimat 2030.

Jämställt Västra Götaland 2019–2022

Länsövergripande strategi för jämställdhetsintegrering som delvis syftar till att implementera nationella jämställdhetspolitiska mål utifrån regionala förutsättningar.

FÖP Brålanda: Planförslaget motverkar inte strategier. I arbetets tillhörande medborgardialoger har såväl kvinnor som män, barn som äldre givits möjlighet att avge synpunkter. Planförslagets satsningar gagnar såväl kvinnor som män.

Risker

Handlingsplan klimatanpassning 2021 – 2024, Länsstyrelsen Västra Götaland (rapport 2021:01)

Handlingsplanen är framtagen utifrån de krav som finns i Förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Syftet med handlingsplanen är att sammanställa, prioritera, dokumentera, genomföra och följa upp de myndighetsåtgärder som länsstyrelsen kommer att arbeta med under åren 2021–2024 för att bidra till att nå våra myndighetsmål för klimatanpassning. Handlingsplanen bidrar också till arbetet utifrån länsstyrelsens strategiska mål om ett robust och motståndskraftigt län, där klimatanpassning ingår.

FÖP Brålanda: Planförslaget identifierar klimatrisker som en planeringsförutsättning. Planförslaget ger ökad förståelse för exempelvis dagvattenhanteringen.

Handlingsprogram för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund 2016–2018 (fastställt av direktionen 2016)

- ett politiskt styrdokument som baseras på Lag (2003:778) om skydd mot olyckor. NÄRFS:s kommunalförbund samarbetar för att översiktligt beskriva att trygghet och säkerhet i vårt samhälle ska hanteras utifrån riskbilder, beredskap och samhällsskydd. Programmet ska kunna användas som underlag för statens tillsyn, samt ge information till den enskilde.

FÖP Brålanda: Räddningstjänstens verksamhet och sakfråga har belysts i arbetet och varit en av planeringsförutsättningarna.

Andra kommunala styrdokument

Utöver den kommunövergripande översiktsplanen finns det på kommunal nivå ett stort antal andra antagna styrdokument som ska ligga till grund för kommunens utveckling. Nedan redovisas de underlag som är relevant för Brålanda och dess utveckling.

Grönområden och vatten

Grönplan Vänersborg 2008 (antagen av kommunfullmäktige 2009-04-15).

Redovisar den gröna miljöns ekologiska, sociala och kulturella värden med avstamp i de nationella miljömålen och är ett viktigt planeringsunderlag för kommunens tärtorter. I grönplanen omnämns för Brålanda att det i Brålanda finns få ytor med närnatur då åkermark sträcker sig ända in till ortens bebyggelse. Genom att tillföra mer grönska skulle Centrumparkens värden kunna öka för de boende i Brålanda. Kontakten med skogsområdet västerut behöver förbättras. I det fortsatta arbetet omnämns att utreda möjligheten att utveckla nya grönområden för rekreation inom Brålanda samt att stadsparken i Brålanda utvecklas i samråd med Brålandaborna.

Naturvårdsstrategi

Parallellt med att FÖP:en pågår har ett arbete med att ta fram en **naturvårdsstrategi** gjorts. Strategin gäller för Vänersborgs kommun och innefattar riktlinjer för bevarande och utveckling av naturvärden, samtidigt som den ger riktlinjer vid exploatering.

På flera ställen har naturvårdsinventeringar gjorts i samband med detaljplanering. Utöver det används även olika karteringar och inventeringar som gjorts av bland annat länsstyrelsen och Skogsstyrelsen.

FÖP Brålanda: I planarbetet har arbetats för att stärka kopplingen till naturområden, dels österut, dels västerut, men även Esslingetorpsdalen och Centrumparken. Dessutom genom att stärka den gröna infrastrukturen genom utpekande av viktiga gröna stråk för länkning grön- och naturområden emellan.

Blåplan (Del 2 Vatten och avlopp antagen av kommunfullmäktige 2015, del 1 och 3 antagna av kommunfullmäktige 2016).

Planen redovisar bland annat var och när VA kommer att byggas ut i olika delar av kommunen. Det finns också en översikt över lagar, myndigheter, ansvarsområden och frågeställningar, samt en utförlig genomgång av kommunens vattenresurser.

Policy för dagvattenhantering (antagen av kommunfullmäktige 2011-02-02).

Ensidig sammanställning av principer för kommunens dagvattenhantering. Kopplat till policyn finns även ett dokument med riktlinjer för dagvattenhantering som ger stöd i detaljplanering och bygglovsprövning.

På dagvattensidan har flera mer ingående utredningar gjorts för delområden i samband med detaljplanering. En kommuntäckande skyfallskartering togs fram 2018 som visar schematiskt naturliga avrinningsvägar och var risken är stor för översvämningar vid kraftiga regn.

Riktlinjer för hästhållning inom Vänersborgs kommun (antagna av miljö- och hälsoskyddsämnden 2009-09-14).

I riktlinjerna finns minsta skyddsavstånd från en anläggning till bostäder, skola eller liknande bebyggelse.

Miljöprogram 2030 (antaget av kommunfullmäktige 2016-02-24).

Miljöprogrammet med sina målskrivningar är kopplad till de nationella miljömålen. Dessa har här slagits samman under fyra fokusområden: Grönskande stad och land, Vatten i världsklass, Trygg miljö för stora och små samt Klimatsmart i alla led.

Bebyggelse, service och näringsliv

Bostadsförsörjningsplan 2021–2025.

Programmet antas av kommunfullmäktige och redovisar vad kommunen har för bostadsbehov och hur det kan tillgodoses.

Boendeplan för socialnämnden, 2020–2030 (reviderad december 2020)

Planen beskriver boendebehov för de grupper som behöver socialtjänstens stöd: äldre, personer med funktionsnedsättningar, hemlöshet, nyanlända och personer med missbruk och beroendeproblematik. Socialnämnden har att genomföra planen i den takt som de ekonomiska förutsättningarna medger.

Riktlinjer för jordbruksmarken i Vänersborgs kommun.

Har ännu inte antagits av byggnadsnämnden, men riktlinjerna syftar till att underlätta hanteringen av olika planer, lov och tillståndprocesser på jordbruksmark. Metodiken har använts i konsekvensanalysen.

Lokalförsörjningsplan 2023–2032.

Lokalförsörjningsunderlaget sammanfattar samtliga lokalbehov inom kommunens nämnder för åren 2023 – 2032, nuläge samt framtida påverkansfaktorer. Det utgör ett verktyg för planering av framtida behov och är underlag till kommunens budget- och investeringsprocess.

Strategiskt näringslivsprogram 2014–2024 – tillsammans för tillväxt i Vänersborgs kommun (antaget av kommunfullmäktige 2013-09-25 §97).

Programmet är framtagen i samarbete med det lokala näringslivet samt företrädare för olika sektorer i vår kommun: fastighetsägare, näringsidkare, företagare med mera. Det strategiska näringslivsprogrammet ska bidra till att öka kommunens konkurrens- och attraktionskraft på lång sikt.

Biblioteksplan 2022 (antagen av kommunfullmäktige 2022-01-26, § 9).

Planen syftar till att förtydliga och utveckla bibliotekets verksamhet, dels genom att formalisera och utveckla samarbetet mellan folkbibliotek, skolbibliotek och övriga verksamheter och aktörer inom kommunen.

Infrastruktur och trafik

Fossilfritt Vänersborg 2030 (antagen av kommunfullmäktige 2021-06-16, § 86).

Innefattar en strategi, vägledning och utredning kring hur Vänersborgs kommun kan arbeta för att vara en förebild i klimatomställningsarbetet och nå målet om att kommunen som organisation ska vara fossilfri 2030.

Fiberstrategi Vänersborgs kommun 2015–2022 (antagen av kommunfullmäktige 2015-06-17).

Redovisar hur kommunen kan uppfylla mål om hög bredbandstäckning i kommunen.

Cykelplan Vänersborg (antagen av kommunfullmäktige 2018-03-28 § 20).

Målen för planen är att:

- Skapa ett logiskt gång- och cykelvägnät som kopplar samman viktiga målpunkter.
- Öka andelen cykeltrafik genom att förbättra cyklistens förutsättningar i trafiken och visa på olika förslag till åtgärder för ett ökat cyklande.
- Minska antalet cykelrelaterade personskador.

I cykelplanen föreslås följande åtgärder/brister planerats/konstaterats inom planområdet:

- Gång- och cykelvägsanslutningar till exploateringsområdet i Källeberg.
- GC-vägen mellan Villagatan och Tånvägen. Idag en grusväg i lite sämre skick och inte belyst.
- En gång- och cykelväg utmed Stenhammarsvägen och cirka 700 meter nordväst (till elljusspåret).
- En ny gång- och cykelväg längs Rostocksvägen-Färgelandavägen, en sträcka på cirka 700 meter.

Riktlinjer för fysisk tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning (antagna av kommunfullmäktige 2013-01-30).

Trafikplan (augusti 2001).

Denna plan presenterar åtgärder för förbättrad trafikinfrastruktur och är i det närmaste genomförd i dagsläget. Ingen ny är ännu under framtagande.

Parkeringspolicy (antagen av kommunfullmäktige 2007-11-21 § 131).

Med utgångspunkt i en parkeringsutredning för Vänersborgs centrum fastställs övergripande principer för tillgänglighet genom parkering.

Parkeringsnorm (antagen av byggnadsnämnden 2016-03-01 §20).

Denna reglerar antalet P-platser för cykel och bil som ska skapas i samband med byggnation av bostäder eller verksamheter.

Omvärldsanalys

Omvärldsanalys (läggs inte fram för politiskt antagande, har tagits fram på beställning av kommundirektörens ledningsgrupp för 2019–2021, 2020–2022, 2021–2023 och 2023–2025). Den ligger till grund för arbetet med mål och resursplan. Här beskrivs hur drivkrafter som till exempel globalisering och migration kan påverka omsorg, utbildning och annan kommunal verksamheten. Även kommunens befolkningsprognos och annat viktigt planeringsunderlag presenteras i detta dokument.

Risk- och sårbarhetsanalys

Risk- och sårbarhetsanalys: Perioden 2015–2018 (antagen av kommunfullmäktige 2015-10-21 §143) Kommunens har bland annat gjort en inventering av hot och risker

som finns i kommunen. Exempel på risker är till exempel farligt gods som transporteras via sjö-, väg- eller järnväg. Det finns även mer naturrelaterade risker som översvämningar, omfattande stormar och liknade som kan orsaka strömavbrott.

2024-06-18

Dnr: KS 2018/371

Handläggare

Freddie Carlson
freddie.carlson@vanersborg.se
0521-72 13 30

Mottagare

Kommunstyrelsen

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

Fördjupad översiktsplan för Brålanda

Hur granskningen har bedrivits

Granskningen genomfördes efter kommunstyrelsens beslut 2023-11-29 § 243 enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen. Granskningen annonserades på kommunens anslagstavla 11 december och i ortstidningen TTELA 11 december. Annonsering har även gjorts via kommunens hemsida och facebookgrupp. Granskningsperioden som annonserades var 11 december 2023 till 11 februari 2024.

Förslaget har funnits tillgängligt på kommunens hemsida och utställt med postrar på såväl kommunhuset som biblioteket i Brålanda. Ett informationsmöte för allmänhet hölls 16 januari i Musik- och kulturskolans aula, Brålanda. En presentation gjordes för länsstyrelsen 10 januari. Presentationer har även gjorts för kommunens nämnder.

Sammanfattning av revideringar sedan granskning

- Utvecklingsområde *U1 – Lillebyvägen* har minskats ned något utifrån naturvärden som framkommer i kommunens grönplan.
- Kommunens utvecklingsförslag för stationsområdet har reviderats avseende föreslagen användning för stationshuset.
- Tyréns trafik- och infrastrukturutredning har arbetats in tydligare under ”Transportinfrastruktur” samt under slutsatser/aktivitetslista.

Inkomna synpunkter och kommentarer

Sammanlagt inkom 25 yttranden, varav fem från statliga myndigheter, ett från grannkommuner, två från företag, sex från föreningar/förbund, fem från kommuninvånare samt sex från kommunala nämnder.

Nedan följer en sammanfattning av de inkomna synpunkterna, samt kommentarer kring hur kommunen tar hand om synpunkten.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen ger god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

- Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs.
- Länsstyrelsen anser även att mellankommunala frågor samordnats på ett tillfredställande sätt.
- Länsstyrelsen bedömer även att inga riksintressen riskerar att påtagligt skadas.
- Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.
- Planen bedöms inte medföra sådan negativ påverkan avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion att det i ett senare planeringsskede ska ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det förutsätter dock att kommunen följer de rekommendationer som översiktsplanen lyfter fram.

Kommentar: Noteras.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter - övriga allmänna intressen

Geoteknik

Länsstyrelsen hänvisar till SGI's yttrande.

Skyfall och översvämning

Det är bra att kommunen arbetat in skyfallskarteringen i mark- och vattenanvändningskartan och förtydligt övergripande rekommendationer om hur skyfallet ska hanteras i den efterföljande planeringen. Det är bra att park- eller naturmark föreslås för de lågpunkterna med störst djup. Det kan förtydligas i de områdesbeskrivningar av de utvecklingsområden som berörs av skyfallsproblematik att hänsyn behöver tas till översvämningsrisk vid skyfall och inte enbart dagvatten, gäller framför allt områdesbeskrivningarna för områdena I1 och U6. I beskrivningarna nämns att anpassningar och hänsyn behöver tas till dagvatten i den efterföljande planeringen. Hänsynstaganden för dagvatten kan innebära andra hänsynstaganden och anpassningar än vid översvämningsrisker vid skyfall.

De övergripande ställningstaganden skulle också kunna förtydligas med på vilket sätt man behöver ta hänsyn till skyfallsrisken i den efterföljande planeringen. Exempelvis ska ett skyfall inte orsaka skada på planerad bebyggelse, planerad bebyggelse får inte heller försämra översvämningsrisken vid ett skyfall för omkringliggande områden. För områdena I1 och U6 föreslås utveckling i lågpunkter och/eller skyfallstråk. Det är viktigt att tänka på i den fortsatta planeringen att om man bygger bort lågpunkter eller skyfallstråk så behöver det möjliggöras för nya fördröjningsytter och skyfallsvägar för att inte förvärra befintlig bebyggelse längre nedströms. Det är om möjligt viktigt att i ett tidigt skede i planeringen skapa förutsättningar och plats för att ta hand om dagvatten och skyfall i en större skala då det kan vara svårt att skapa plats för nya dagvattenlösningar i efterhand. Det är bra att kommunen kompletterat med en beskrivning av framkomligheten till utvecklingsområdena vid ett skyfall.

Kommentar: Skyfallsfrågan anses hanterad för aktuella områden, men förtydligas i den mån som är möjligt.

Det framgår av granskningshandlingarna, tillika antagandehandlingarna, i avsnittet Klimatrisk att i planarbeten ska konsekvenserna av skyfall utredas och så även eventuell påverkan utanför planområdet.

Farligt gods

Det är bra att kommunen översiktligt har beskrivit vilka utvecklingsområden som ligger inom riskhanteringsavståndet 150 m och skriver att för bebyggelse inom riskhanteringsavståndet ska en riskutredning göras. Länsstyrelsen vill dock förtydliga synpunkten från samrådet angående 30 meter bebyggelsefritt intill en farligt godsled.

Länsstyrelsens utgångspunkt är att kommunen behöver göra en bedömning av riskerna om planområdet ligger inom 150 meter från en transportled för farligt gods. I vilken utsträckning och på vilket sätt riskerna ska beaktas beror på hur riskbilden ser ut för det aktuella planförslaget. Vid behov av skyddsåtgärder ska de säkerställas i planen. Som stöd kan Länsstyrelsens riskpolicy "Riskhantering i detaljplaneprocessen" användas. Där anges bland annat lämplig markanvändning utifrån olika zoner inom riskhanteringsavståndet. Riskpolicyn innebär bl.a. att hänsyn ska tas till platsens och planens unika förutsättningar med faktorer som t.ex. topografi, byggnadernas placering inom planområdet, persontäthet och typ av verksamhet. Inom de 150 meterna utgår riskpolicyn från "markanvändningstriangeln" där mer personintensiv och/eller känslig markanvändning ligger längst bort från leden. Länsstyrelsen förespråkar generellt också ett bebyggelsefritt avstånd på minst 30 m.

Kommentar: Granskningshandlingarna, tillika antagandehandlingarna, innehåller denna information.

Strandskyddade områden

Kommunen har förtydligat i huvuddokumentet och konsekvensbeskrivningen i vilka utvecklingsområden som strandskyddet berörs, vilket är bra.

Genomgående behöver kommunen ändra från bör till ska i de avseenden man talar om odlingsfri zon, gångstråk utformas med stor hänsyn till naturmiljön. Se exempelvis under N3-Frändeforsån, sidan s. 14 i huvuddokumentet.

Länsstyrelsen noterar även att kommunen fortsatt syftar till att gångstråket längst Frändeforsån stärker delsyftet till strandskyddslagstiftningen. Att gångstråket främjar rekreation och friluftsliv instämmer Länsstyrelsen med och det är positivt, men Länsstyrelsen håller fast vid att det inte är det som är syftet med strandskyddslagstiftningen. Det blir ett syftningsfel i texten i FÖP:en.

Allemansrättslig tillgänglighet enligt strandskyddets syfte, innebär inte direkt att det ska underlätta för gång- och cykelvägar eller liknande tillgänglighetsanpassningar inom strandskyddat område. Det är naturmiljön i dess orörda form som ska få vara oexploaterad och skyddas från exploatering i strandskyddat område.

Till granskningshandlingarna har kommunen lagt till att det ska skapas ett skötselavtal för området runt gångstråket. Länsstyrelsen bedömer att det inte är nödvändigt med skötselavtal. Länsstyrelsen förstår tanken och det är positivt att kommunen vill främja den

biologiska mångfalden. Men vad är det som ska skötas? Strandskyddets syften är att värna om växt- och djurlivet i dess orörda form, både vanligt och sällsynt förekommande arter.

Vid skötsel kan det ske att de växter och djur som anpassat sig påverkas negativt av skötseln som kommunen planerat. Att exempelvis klippa och rensa sly kan innebära negativa följd effekter på den skredrisk som också är hög längst Frändeforsån då det påverkar växternas naturliga armering. Länsstyrelsen rekommenderar att pröva gångstråket och anpassa markarbetet för minsta intrång, men att behovet av skötsel inte är nödvändigt utifrån strandskyddslagstiftningen.

På sidan 76 i MKB under rubriken "Strandskydd" sista stycket kvarstår skrivningen från samrådet att uppförande av byggnader kommer troligen också behöva strandskyddsdispens. Länsstyrelsen rekommenderar att ta bort "troligen". Att uppföra byggnader inom strandskyddat område kräver alltid en prövning om dispens är möjligt att medge.

Kommentar: Texten har justerats något med hänseende till eventuella syftningsfel.

Skötselavtalet avser snarare att det i så fall skulle finnas ett avtal på att ytan närmast ån sköts på ett sätt som inte innebär att träd fälls, sly tas ned eller liknande.

Texten angående dispens för byggnad har justerats enligt förslag.

Jordbruksmark

Den fördjupade översiktsplanen medför att 14 hektar jordbruksmark i framtiden kommer att användas för annat än jordbruksproduktion, utöver de befintliga detaljplaner som ännu inte genomförts. I konsekvensanalysen, sidan 72, beskrivs de tillkommande bostads-, verksamhets- och vägområdena som tar jordbruksmark i anspråk. En tabell med utredning av alternativ lokalisering finns på sidan 73. Bedömningen är att det till flertalet anläggningar inte finns någon möjlig alternativ lokalisering. Så kan vara fallet om det är befintlig verksamhet som skall bygga ut eller om en väganlutning skall göras om.

I annat fall bör en lokaliseringsutredning visa på jämförelse med konkreta alternativ och motiv varför de inte är tillräckligt tillfredställande alternativ, för att motivera att det är tillåtet att använda brukningsvärd jordbruksmark för annat än jordbruksproduktion.

Kommentar: Prövningen i FÖP:en ger stöd för kommande plan- och lovärenden. Utredningsdelen kompletteras med information om att en prövning enligt 3 kap. 4 § miljöbalken behöver göras vid enskilda ärenden utanför planförslaget.

Kulturmiljö

Kommunen har tagit fram en väl genomarbetad kulturmiljöutredning sedan samrådet, vilket är mycket positivt. Länsstyrelsen ser också positivt på att flera av rekommendationerna i Kulturmiljöutredningens del 2 har inarbetats i huvuddokumentet, eftersom det ger en tydlig riktning för det fortsatta detaljplanarbetet.

Kulturmiljöutredningen är ett gediget underlag som kan användas för såväl framtida planläggning som lovgivning inom FÖP-området. För att verkligen understryka detta skulle det

gärna framgå tydligare att det inte endast är en bilaga till FÖP:en utan att den också ska fungera vägledande och stödjande i den vidare detaljplane- och bygglovsprocessen.

Kommentar: I handlingarna förtydligas att kulturmiljöutredningen är ett viktigt underlag även för kommande plan- och lovärenden.

Trafik

Länsstyrelsen hänvisar i sin helhet till delar av Trafikverkets yttrande.

Kommentar: Noteras.

Trafikverket

Trafikverket ser positivt på kommunens arbete kring Brålanda och välkomnar en fördjupad översiktsplan som tar redogör för kommunens långsiktiga intentioner med ortens utveckling.

Brålanda station

Trafikverket noterar att området T2 i FÖP justerats sedan samrådet och motsvarar ytan som Trafikverkets fördjupade utredning redovisar.

E45

Åtgärdsvalsstudien (ÅVS) E45 Vänersborg – Mellerud är avslutad. Trafikverkets långsiktiga inriktning är att väg E45 mellan Vänersborg – Mellerud ska byggas om till mötesseparerad väg där förbifarter föreslås bland annat vid Brålanda. Trafikverket förbereder att pröva etapper söder om Brålanda i kommande revidering av nationell infrastrukturplan 2026. Etappen för Brålanda prövas i framtida planrevideringar. Det noteras att reservatet från utredningen 2003 ligger kvar i planförslaget, ÅVSen har inte gjort något ställningstagande kring lokalisering utan det kommer ske i den formella vägplaneprocessen och den processen påbörjas först när objektet beslutats om i nationell plan. Åtgärdsförslag om trafiksäkerhetshöjande åtgärder och vidare utredningar på bland annat korsningen Tånvägen/E45 hanteras på kortare sikt.

Kommentar: Noteras.

SGI

I utredningsdelen finns nu en beskrivning av förhållandena och det ges riktlinjer om utredningar i de berörda områdena. Vi vill fortsatt trycka på att utreda även för den befintligt byggda miljön, inte bara nyplanerad.

Vi noterar att det finns kartlager i den digitala kartan som ska visa SGU:s kartlager med "Förutsättningar för skred i finkornig jordart" samt "Stränders jordart och eroderbarhet. Det är två lämpliga planeringsunderlag som tyvärr inte verkar tändas i kartan.

Tidigare framförda synpunkter har hanterats på ett bra sätt och SGI har inga ytterligare synpunkter på planförslaget.

Kommentar: I utredningsdelen återfinns en riktlinje om att vid planläggning ska de geotekniska förutsättningarna säkerställas genom lämplig undersökning. Detta gäller även befintlig bebyggelse.

Tyvärre har WMS:er (SGU:s kartlager) fungerat sporadiskt under granskningen, vilket inför antagandet ska åtgärdas.

SGU

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har tagit emot en planremiss. Som ett led i SGU:s arbete med att effektivisera myndighetens remisshantering avger SGU generellt sett inte yttranden i denna typ av ärenden. SGU avstår därför från att yttra sig och hänvisar till nedanstående allmänna riktlinjer. För att uppfylla plan- och bygglagens intentioner om en hållbar mark- och vattenanvändning bör planen behandla nedanstående frågor.

Kommentar: De allmänna riktlinjer som beskrivs hanterar motsvarande de frågor SGU yttrade sig över under samrådet. Kommunen bedömer att aktuella frågor hanterats i samrådsredogörelsen och i granskningsförslaget.

Postnord

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är Postnord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox på entréplan.

Kommentar: Noteras.

Skogsstyrelsen

Ingenting att erinra.

Kommentar: Noteras.

Fyrbodals kommunalförbund

Kommunalförbundet svarar normalt inte på översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner och förbundets arbetsutskott har den 8 februari 2024 fattat beslut om inte lämna in några synpunkter på FÖP Brålanda.

Kommentar: Noteras.

Trollhättans stad

Trollhättans Stad har tagit del av granskningsförslaget för "Fördjupad översiktsplan för Brålanda, Vänersborg" och har inga synpunkter på förslaget.

Kommentar: Noteras.

Fyrstads Flygplats AB

Fyrstads Flygplats AB har inga synpunkter på förslaget.

Kommentar: Noteras.

NÄRF

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har tagit del av insända handlingar och har inget att erinra mot planförslaget.

Övriga upplysningar

När utbyggnad av det kommunala vattnet till nya områden sker önskar Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund vara med på ett samråd avseende placering av brandvattenposter.

Kommentar: Noteras.

Lantbrukarnas Riksförbund

T10, Tånvägen

Den befintliga Tånvägen bör användas. Förslaget med en ny väg förstör arronderingen på fälten till ingen nytta. Om mer plats skulle behövas för en bättre av och påfart vid T9, korsningen E45-Tånvägen, så kan den sista biten av den befintliga vägen dras om en bit så som vi har beskrivit tidigare. Då får man en mer än tillräckligt lång sträcka för av och påfart, jämfört med befintliga av- och påfarter längs med E45. Norr om korsningen på E45 finns en svacka som gör att sikten från Tånvägen norrut är dålig. Därför behöver E45 höjas något där för att göra sikten bättre och utfarten säkrare. Vårt förslag är mycket billigare, mer realistiskt och kan därför genomföras i verkligheten inom en mycket snar framtid. Om en ny väg istället görs som i förslaget behövs vägar till de hus som ligger längs med Tånvägen, vilket förstör arronderingen. Det nya förslaget visar heller inte ens en rak väg, trots att inga hinder för det finns. Det är också oklart om man verkligen menar att Tånvägen ska flyttas, eller om man menar att ytterligare en väg ska byggas och den gamla vägen blir kvar. I nuvarande förslag saknas en helhetsplan för Tånvägen. Hur ska vägar till befintliga tomter längs vägen se ut? Man kanske även skulle titta på en säkrare korsning i andra änden av Tånvägen mot Rostocksvägen. Tånvägen behöver också breddas.

T12, eventuell ringled väster om tätorten.

Ringleden bör helt ligga på kommunens mark eftersom det finns plats för den där. Då behöver inte arronderingen på ännu fler fält förstöras, och mer åkermark behöver inte förstöras. Den väg som nu håller på att byggas kan och bör isåfall användas som ringled. Byggnation närmast den vägen bör därför undvikas eftersom det finns plats längre ifrån vägen att bygga på.

Kommunens kassa är ju inte obegränsad så att bygga två parallella vägar är vare sig realistiskt eller önskvärt, och det skulle också förstöra mycket mer åkermark. Det kanske vore bättre att lägga pengarna på att fortsätta den redan påbörjade vägen mot T13 än att dessutom bygga T14. Om T13 förlängs är inte T14 nödvändig. Om T14 istället byggs skulle trafiken vid villatomterna kraftigt öka. Det skulle också bli en längre omväg. Vårt förslag skulle kunna genomföras inom en mycket snar framtid.

N3, kanoter nära kraftstationen är olämpligt då det är ett farligt område att vistas i, med tanke på riktningen på vattenflödet.

För övrigt saknar vi fortfarande några saker som borde vara med i en översiktsplan.

Hållbart boende nämns flera gånger, men ändå saknas hållbara förslag, som exempelvis en plan för det kommunala avloppet från bostäder inom området. Vi saknar också tankar kring fjärrvärmenät, både för att få till en hållbar uppvärmning men också för att möjliggöra för jord och skogsbruk i bygden att förse tätorten med energiråvara, och kanske också både kraftverk och drift. Eftersom det också behövs mer el när det är kallt är kraftvärme en fungerande och billig lösning på det problemet, och då bör kommunen bidra till den nödvändiga omställning av samhället som krävs genom att göra sin del och planera in fjärrvärmenät i både nya och befintliga bebyggelser. Båda dessa punkter anser vi är sådant som kommunen borde ansvara och planera för, och därför måste vara med i samhällsplaneringen.

I handlingarna hänvisas till gamla och mycket gamla planer och förslag. Det är inte relevant i nuläget och de förslag som inte var bra då är inte bättre nu. Man bör helt bortse från gamla förslag och istället titta på vad det är som behövs och vilka lösningar som är de bästa.

Kommentar: En flytt av Tånvägen bedöms inte som aktuellt i närtid med nuvarande planeringsförutsättningar. Inom T9 inryms en ombyggnation av Tånkorsen. Tånvägen är Trafikverkets och deras avsikt är att göra en åtgärdsvalsstudie för denna, vilken isåfall kommer resultera i vilka åtgärder som anses nödvändiga. Kommunen har ingen ambition att bygga en ny väg, utan T10 påvisar bara en möjlighet för väghållaren om det är den enda realistiska lösningen för att få till en trafiksäker väg med tillhörande korsningar.

FÖP Brålanda uttrycker den långsiktiga utvecklingen för samhället. I väntan på en ringled är det inte omöjligt att lösningen liknar den som ni framför.

Angående planering för avlopps, värme- och elförsörjning motsäger FÖP Brålanda inte sådan utveckling. Kommunens ambitioner uttrycks i andra styrdokument, så som Översiktsplan 2017, Blåplan och Strategi för ett fossilfritt Vänersborg.

Angående äldre planer/förslag så behöver hänsyn tas till dessa och om det i dagsläget bedöms finnas andra behov får nya ställningstaganden göras. Om det finns likheter med äldre styrdokument så är det för att kommunen gör liknande bedömning idag.

Naturskyddsföreningen i Vänersborg

Naturskyddsföreningen Vänersborg anser att granskningsförslaget förbättrats en del med hänsyn till miljö och klimat. Framförallt gäller det att åtgången på jordbruksmark minskar något och att några nya skrivningar tillkommit om gröna inslag i planeringen. Även kulturmiljöutredningen är ett positivt tillskott. Föreningen framför här följande synpunkter:

- Stadsodling: Enligt kommunens kommentarer till vårt samrådsyttrande ska stadsodling tillåtas i Esslingetorpsdalen och Centrumparken. Detta bör framgå i de områdesvisa rekommendationerna i granskningsförslaget. FÖP bör ange som riktlinje att kommande detaljplanering ska underlätta för odling också på privata tomter vilket även förbättrar

dagvattenhanteringen. Ett område för kolonilotter har dock överförs till annan användning utan att något ersättningsområde tillkommit vilket får ses som en brist.

- Gröna inslag i nyexploateringen: Eftersom en del jordbruksmark eller grönområde försvinner i exploateringen krävs kompensationsåtgärder. I rekommendationerna bör därför mer konsekvent skrivas ut att det i alla utvecklings- och vägområden behövs grönska och att träd ska planteras för att befrämja lokalklimatet, dagvattenhantering med mera.
- Grönområden och gröna korridorer: Texten framhåller värdet av den blågröna sammanhängande infrastrukturen. Var och hur dessa gröna stråk ska skapas framgår inte klart. Även i Brålandas FÖP:s beslutshandling bör det finnas en karta som anger gröna spridningskorridorer för den ekologiska mångfalden. De generella rekommendationerna för park, inte bara för grönområde, bör öppna för områden med slätteräng.
- Naturvård: Det bör inskrivas i beslutshandlingen att en naturvärdesinventering ska föregå all planläggning. Vi är i princip positiva till att området kring Frändeforsån görs mer tillgänglig för besökare, men det kan inte nog betonas hur viktigt det är att det görs på ett sätt som inte skadar naturen där. I åtgärdslistan anser vi att Riktlinjer för att stärka biologisk mångfald på kommunens park- och gatumark är så viktig att uppdraget bör ges högre prioritet.
- Jordbruksmark: Det är bra att den jordbruksmark som tas i anspråk har minskat i omfattning. Dock bör det framgå tydligare i vilken utsträckning det finns obebyggda tomter i planområdet och att lämpliga lägen i omgivande landsbygd också är en resurs för bostadsbyggnation för att spara jordbruksmark.
- Förnybar energi: Kommunen anför i sina kommentarer att man inte kan tvinga fram vissa energislag, till exempel solenergi, på privata byggnader. Vi anser dock att kommunen i en FÖP bör ange som viljeinriktning att detaljplaneringen skall ge goda förutsättningar för förnybar energi. Det ligger i linje med antagna strategier såsom Fossilfri 2030. Vad gäller solenergi kan detta ske genom taklutning och byggnaders orientering.

Kommentar: Grönkorridorer redovisas i hänsynskartan.

För berörda utvecklingsområden har det förtydligats att behov av grönska som reglering av lokalklimatet ska beaktas.

Avsnittet om bostäder är kompletterat avseende obebyggda tomter och omgivande landsbygd.

Kommunen bedömer att skrivelserna angående behovet av naturvärdesinventering är tillräckliga för att de ska realiseras i alla de fall det är relevant. Skrivelserna om Frändeforsån bedöms också vara tillräckliga för ett bejakande av naturvärdena.

Resonemanget om förutsättningar för förnybar energi är rimligt. Dessvärre får taklutning inte regleras om det inte är för att tillvarata plats specifika förutsättningar. I detaljplaner ska hänsyn tas till övriga kommunala styrdokument, exempelvis Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030.

Brålanda Väntjänst

Stationshuset

Stationshuset är den enda föreningslokalen som idag finns i Brålanda. Här bedriver Brålanda Väntjänst sin verksamhet 5 dagar veckan. Flera programpunkter under året samlar 30–50 personer. Utöver Väntjänsten används lokalen av olika föreningar som Släktforskning, Hembygdsföreningar, MHF m.fl. samt att lokalen också används för kalas och mindre fester. Byggnaden har ett kulturarv och bör behållas i nuvarande utformning.

Vi tror inte att Brålanda behöver ett stationshus med väntrum, café eller pizzeria. Brålanda kommer knappast, inom överskådlig framtid, bli en knutpunkt för bytestrafik utan en ort för av/påstigning för lokalbefolkningen där det torde räcka med väntkurer på perrongerna. Öxnered station är en sådan byteshållplats och där det visat sig att caféverksamhet inte behövdes. Vi ser naturligtvis vikten av att vi får tågstopp i Brålanda och motsätter oss inte att stationsområdet utvecklas men...

Om FÖP kommer till annan slutsats än vår om verksamhet i stationshuset är det viktigt att kommunen förser föreningarna i Brålanda med annan möteslokal. För oss i Brålanda Väntjänst är det viktigt att en sådan lokal finns tillgänglig i markplan med hänsyn till att vår verksamhet är inriktad mot den äldre befolkningen. Andra våning i gamla kommunhuset är inget alternativ om inte hiss installeras.

Tågstopp – finansiering

Vi har vid ett par tillfällen fått information om FÖP och tankar kring tågstoppet presenterat för oss. Utöver själva spåret har kostnaderna presenterats till drygt 100 Msek. Eftersom det är en investering på lång sikt blir den årliga belastningen (avskrivningen) extremt låg för kommun/region och ett beslut borde därför omgående kunna fattas så att arbetet kommer igång för att tågstoppet skall kunna genomföras 2028. Finansieringsfrågan måste lösas NU.

Gångtunnel – Flytt av pizzerian

Går det att ha tunneln bakom nuvarande pizzeria så att cykel/gångväg mynnar ut mot Allégatan? Då behöver kanske inte Pizzerian flyttas.

Kommentar: Inkomna synpunkter angående stationshusets användande och värdefulla interiör är mycket uppskattat och tas med i kommande planering. Som beskrivs vet vi inte hur resandeutvecklingen för Brålanda kommer se ut, och inte heller vilka funktioner som behövs är enkla att förutse. Skulle framtida behov påvisa en förändrad användning av stationshuset behöver en dialog om ersättningslokal tas mellan berörda aktörer och kommunen. Stationshuset benämns i antagandehandlingen som "lokal".

Angående finansiering pågår dialog mellan kommun och region avseende fördelningsnyckel.

Enligt den fördjupade utredning Trafikverket genomfört behövs en viss längd på ramperna för att få en tillfredsställande lutning. Avståndet är för kort för att direkt kunna ansluta mot Allégatan. Möjligtvis närmare vändzonen.

Brålanda företagarförenings infrastrukturgrupp

Vi anser att grunden till fortsatt utveckling av Brålandabygden och tätorten kräver kommunala förändringar av infrastruktur för trafik inklusive gång och cykel. Konsultrapporten Översiktlig trafik och infrastrukturutredning Brålanda från Thyréns är väl utförd till nulägesbeskrivning och författarnas förslag på lösningar. Vi delar helt uppfattningen i Thyréns slutsats av nödvändiga åtgärder och föreslår att dessa slutsatser tydligare lyfts in i FÖP huvuddokument under rubrikerna "slutsatser" och "aktivitetslista".

Vi poängterar återigen betydelsen av den föreslagna trafiklänken mellan Industrigatan och Färgelandavägen som en ytterst viktig förutsättning för utveckling av bygden, inte minst inför beslutad tåghållplats 2028 och redundans av trafikflöden. Denna trafiklänk bör tydligare lyftas fram i FÖP under rubrik "slutsatser" och "aktivitetslista". Tydliggör att koppling av anslutande vägar får funktionen parallellvägar till E45 utan att Storgatan då ingår som sammankoppling av statliga vägar. Det finns ett stort intresse av att anlägga en omlastningsplats för grus från lastbil till tåg. I detta scenario kommer trafiklänken få en nyckelfunktion som transportled.

Vi anser det är ett hinder för kommande satsningar i närtid att Storgatan idag ingår i Trafikverkets väghållaransvar. Detta lyfts även fram av Trafikverket själva i deras yttrande på FÖP samrådsförslag. Vi föreslår därför att detta kompletteras i FÖP under rubrik "slutsatser" och "aktivitetslista".

Vi ser det önskvärt att i FÖP-slutsats tydliggöra att infrastruktursatsningar till delar kan utföras i tätorten helt oberoende av framtida nationella satsningar på E45 eller dubbelspår Norge-Vänerbanan genom Dalsland. Detta gör att vissa infrastruktursatsningar och åtgärder kan starta tidigt.

Kommentar: Till antagandeverisionen av FÖP Brålanda har trafik- och infrastrukturutredningen arbetats in tydligare under "Transportinfrastruktur" samt under slutsatser/aktivitetslista.

Det förtydligas under "Transportinfrastruktur" samt under slutsatser/aktivitetslista att flera trafikrelaterade satsningar kan påbörjas och utföras oberoende av varandra.

Kommuninvånare (1)

Dragningen av 45:an i den korridoren som kommunen lagt fram är en dålig lösning för Brålanda samhälle. Det är dessutom en dyr lösning för kommunen. Om man istället drar den nya 45:an mellan den befintliga 45:an och Frändeforsån får man en rakare sträckning av vägen. Den blir trafiksäkrare med mindre kurvor, som har en stor inverkan när man bygger 2+1 väg med hastighet på 100 km/h. Strax söder om korsningen till Brålanda kyrka anläggs en viadukt som korsar den befintliga 45:an och fortsätter norrut mot Venakorsen. Med denna sträckning bevaras den gamla 45:an som blir lokalväg.

En lokalväg är nödvändig för att kunna nå åkermarken. Dessutom är det bra för trafiksäkerhet och framkomlighet att inte ha långsamtgående fordon på den nya sträckan. Denna sträckning tar minimalt med åkermark jämfört med kommunens plan, sträckan blir

kortare och därmed billigare att bygga. Dessutom slipper man att bygga av- och påfart vid Brålanda kyrka som ytterligare sänker kostnaden.

Behovet av en ny sträckning av Tånvägen försvinner då trafikproblemen vid korsningen med 45:an minimeras när den blir en lokalväg.

Kommunens förslag på vägkorridor för 45:an kommer för nära samhället. Det ökar trafikbullret och samhället kan inte växa åt nordost. De serviceinrättningar som finns idag såsom sjukhem och förskola kommer att få problem med en sådan vägsträckning. Därför förordar jag att kommunen omarbetar vägkorridorerna för ny 45:a och Tånväg i den fördjupade översiktsplanen för Brålanda.

Kommentar: Vägkorridoren för E45 är beslutad sedan tidigare (2003) av dåvarande Vägverket. Detta planeringsunderlag är inte giltigt vid inspel till den nationella infrastrukturplanen. Därför har Trafikverket tagit fram en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) som uppfyller detta krav. Dessvärre ger den inga tydliga besked om var ny E45 kan hamna, utan i den äldre förstudien ansågs frågan vara bättre utredd. Vänersborgs kommun har därför valt att behålla det tidigare reservatet för att inte bygga bort de möjligheter som ges där. Exakt var vägen hamnar kommer bestämmas av Trafikverket i kommande vägplan (i dialog med kommun och markägare), likväl som av-/påfarter, mot och liknande. Deras planeringsprocess återfinns här: <https://bransch.trafikverket.se/om-oss/var-verksamhet/sa-har-jobbar-vi-med/Fran-planering-till-byggande/>

I förslaget till FÖP ligger vägkorridoren mellan befintlig E45 och Frändeforsån. Som kommun håller vi med om att befintlig E45 gör sig bra som lokalväg.

Angående Tånvägen är detta en detaljplanelagd väg. Trafikverket anser, se samrådsredogörelsen, att denna i fortsättningen ska vara ett vägreservat. Detta för att möjliggöra för de eventuella åtgärder som kommer föreslås i åtgärdsvalsstudien för Tånvägen (väg 2133).

Kommuninvånare (2)

Angående fastigheterna Sörbyn 10:4 och 10:7 med adress: Allégatan 7a-e, Brålanda.

Dessa ligger i anslutning till det tilltänkta järnvägsstoppet! Vi ser positivt på utvecklingen av Brålanda med tågstopp m.m. Men är bekymrade för planen som föreslagits. Fastighet 10:4 har en uteplats precis bakom perrongen. Vilket vi ställer oss emot. Den medför skymd sikt samt oväsen från resenärer. Vilket oroar våra hyresgäster. Vi föreslår placering utanför f.d. järnvägsstation istället.

Gångtunneln ifrågasätts med tanke på dålig mark av lera. Som kanske innebär pålning (= mycket kostsamt). Detta kan medföra sättningar, sprickor i fastigheterna. Hur ställer ni er till försäkringar angående detta? Samt värdeminskningar på fastigheterna? Förslag på detta: eventuell gångbro (handikappanpassad, barnvagnsanpassad) över spåret på södra sidan vid f.d. järnvägsstation. Därmed närmare parkeringsplatsen som redan finns. Det finns även ett elskåp. Där den tänkta tunneln planeras! Detta borde ställa till det, både kostnadsmässigt/arbetsmässigt!

Hoppas på en bra dialog angående våra funderingar och förslag!

Kommentar: Trafikverket har genomfört en fördjupad utredning som behandlar de åtgärder som behöver vidtas för att järnvägsanläggningen ska klara ett tågstopp. Plattformarna är 170 meter och en placering av dessa söderut i stället kommer innebära att kontakten med centrum och busstrafiken missas.

Inom ramen för ovan nämnda utredning har en geoteknisk bedömning gjorts där det framgår att en tunnel troligen kan lanseras från sidan och således byggas på leran utan problem. I samma utredning utesluts en brolösning med trappor och hiss bland annat utifrån serviceaspekten för hissarna (vilket skapar en bristande tillgänglighet vid driftsstörningar). En bro med ramper kräver mer utrymme utanför järnvägsfastigheten än en tunnel.

Era synpunkter är viktiga och vid fortsatt planering av stationsområdet kommer ni bli involverade.

Kommuninvånare (3)

I stället för ringled väster om Brålanda är det väl bättre att göra iordning Tånvägen ut till E45 och en riktig utfart/påfart till E45. Mindre åverkan på jordbruksmark och mindre tung trafik igenom centrum, industrierna som den tunga trafiken går till ligger ju i anslutning till denna väg. Bredda lite så två lastbilar kan mötas.

Kommentar: Trafikverket har vid flera tillfällen meddelat att en utredning/åtgärdsvalsstudie (ÅVS) har prioriterats internt på Trafikverket för genomförande, men att den av olika anledningar har skjutits fram. FÖP Brålanda hindrar inte ovan nämnd utveckling för Tånvägen.

Kommuninvånare (4)

Det är bra att man har minskat lite på hur mycket jordbruksmark man tänker ta i anspråk, men den eventuella ringleden bör helt gå på kommunens mark. Vägkorridoren borde därför flyttas helt in på kommunens mark. Där bör den redan påbörjade vägen användas till ringled istället för att bygga ytterligare en väg bredvid.

Tånvägen bör ligga där den ligger. Jag kan inte se någon poäng med att flytta den. Det blir bara större ingrepp i åkermarken och bortkastade pengar. Men Tånvägen behöver breddas lite. Man bör också fokusera mer på hela bygden istället för enbart tätorten. De flesta bor och verkar genom företag på landsbygden, inte i tätorten. Vägar och tätort bör planeras med hänsyn till hela bygden, när det gäller framkomlighet och så vidare.

I en översiktsplan borde också hållbart tänkande ingå, exempelvis en plan för hur avloppssystemet ska fungera i tätorten, då det i dag inte finns något fungerande kretslopp, utan alla näringsämnen antingen släpps ut i Vänern eller läggs på deponi. Fjärrvärme bör också planeras överallt där det är praktiskt möjligt. Bygdens företagare kan förse tätorten med värme.

Man bör också vara mer positiv till att människor bosätter sig på landsbygden. Då får vi också fler företag och företagare i bygden, vilket gör bygden levande. Många på landsbygden har nekats av kommunen att bygga med hänvisning till bland annat att det är bättre att koncentrera boende till tätorterna, vilket inte alls stämmer. Tätorterna leder till ökade kostnader för kommunen, och färre företag och företagare. Då får vi inte en levande bygd, och

inte heller en levande kommun. När det gäller planering generellt tycker jag att man ska lämna över mer till de berörda och inte detaljstyra för mycket från kommunen.

Kommentar: FÖP Brålanda uttrycker den långsiktiga utvecklingen för samhället. I väntan på en ringled är det inte omöjligt att lösningen liknar den ovan framförs.

En flytt av Tånvägen bedöms inte som aktuellt i närtid med nuvarande planeringsförutsättningar. Inom T9 inryms en ombyggnation av Tånkorsen. Tånvägen är Trafikverkets och deras avsikt är att göra en åtgärdsvalsstudie för denna, vilken isåfall kommer resultera i vilka åtgärder som anses nödvändiga. Kommunen har ingen ambition att bygga en ny väg, utan T10 påvisar bara en möjlighet för vägghållaren om det är den enda realistiska lösningen för att få till en trafiksäker väg med tillhörande korsningar.

Vid framtagandet av översiktsplaner ingår hållbarhetstänk. Däremot styrs avloppshanteringen av särskilda tillstånd och av en lagstiftning som inte översiktsplaneringen är rätt ställe att påverka. FÖP Brålanda hindrar inte utveckling av ett fjärrvärmenät, så länge pannan placeras på lämplig mark.

FÖP Brålanda hindrar inte landsbygdsutveckling.

Kommuninvånare (5)

Den tänkta ringleden väster om Brålanda från järnvägs korsningen söder om Brålanda kan fortsätta med gatan som nu görs förbi B1 och B3 med utfart på Färgelandavägen. Genomfartstrafiken är inte så stor och tänk på att inte förstöra jordbruksmark helt i onödan. Ny jordbruksmark bildas knappast och den kommer att bli en bristvara.

Kommentar: Den exakta dragningen kan först bestämmas efter att en projektering utförts. Inför det slutliga valet av exakt dragning och utformning av vägen behöver bland annat påverkan på jordbruksmarken studeras. Det har även stor betydelse hur en planskild korsning med järnvägen kan utformas samtidigt som hänsyn till avrinningsvägar och flera andra frågor beaktas. Beroende på när ringleden avses byggas och hur försäljnings-/utbyggnadstakten av Källeberg fortgår kan olika dragningar diskuteras.

Synpunkter från Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämndens synpunkter från samrådet (BUTN 2022/68, 2022-09-19) har noterats i granskningsförslaget. Sedan samrådet genomfördes har lokalplanering genomförts av samhällsbyggnadsförvaltningen för utbyggnad av Brålanda förskola. Under lokalplaneringen har det framkommit att det krävs en detaljplaneändring för att kunna bygga ut förskolan. I frågan om en ändring av detaljplanen har det framkommit att den biobränslepanna som angränsar till förskolan hindrar förskolans utbyggnad. I granskningsförslaget till FÖP Brålanda finns en omarbetning av energiförsörjningsområdena för biobränslepannan, E1 och E2. Av granskningshandlingarna framgår att konsekvenserna av att bibehålla pannan på nuvarande plats omöjliggör en förskoleutbyggnad och för att säkra såväl energiförsörjningen som beredskapen för fler förskoleplatser föreslås pannan flyttas, vilket motiverar varför E2 tagits bort. Barn- och utbildningsnämnden är positiv till en alternativ lokalisering av biobränslepannan då det skulle innebära att detaljplanen för Brålanda förskola

kan ändras och förskolan kan byggas ut i enlighet med nämndens beslut (BUTN 2020/147, 21-01-18 §7).

Av granskningsförslaget framgår även att i utvecklingsområdet för förskolan ska hänsyn bland annat tas till trafiksituationen, föroreningar och buller samt vikten av att behovet av grönska finns med i ett tidigt planeringsskede. Barn- och utbildningsnämnden ställer sig positiv till detta och vill återigen påtala behovet av trygga gång- och cykelvägar till och från Brålanda förskola och skola.

Kommentar: Noteras. Trygga gång- och cykelvägar fångas upp bland annat i målbilden och genom T5 – Brålandastråket.

Synpunkter från Byggnadsnämnden

I samrådet yttrade sig byggnadsnämnden över att det saknades ett resonemang kring höga hus och dess påverkan på stadsbilden. Planhandlingarna har kompletterats med denna information - riktvärdet vid förtätning bedöms till 3–4 våningar, möjligen 5 våningar på rätt plats. Eftersom synpunkterna anses besvarade har byggnadsnämnden inget mer att tillägga.

Kommentar: Noteras.

Synpunkter från Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden anser att handlingarna i ärendet är väl genomarbetade. De delar som tangerar nämnden ansvarsområden, mötesplatser, folkhälsa, grönytor, gestaltning av det offentliga rummet och barnperspektivet finns med på ett bra sätt.

Kultur- och fritidsnämnden vill särskilt poängtera vikten av att bevara den äldre stationsbyggnaden för dess historiska värde. Det nämns inte att byggnaden kan användas just som stationsbyggnad/väntrum och nämnden ställer sig frågande till varför? Nämnden förordar att byggnaden anges som t ex besöksanläggning och att texten i dokumentet inte anger ”pizzeria” eller ”förening” då det förmedlar en förväntansbild som är onödigt begränsande.

Förslaget konstaterar att ”kommunen” är positivt inställd till förtätning men gör ingen vidare analys av begreppet. Kultur- och fritidsnämnden ser inga problem med att förtäta de föreslagna delarna i Brålanda, men tar tillfället i akt att påtala vikten av analys vid varje enskild planhandläggning. En del av de positiva effekterna av förtätning generellt har med ekonomi att göra, medan de eventuellt negativa effekterna har med hälsa och andra sociala aspekter att göra.

Kommentar: Den exakta användningen av stationshuset över tid är inte bestämt. Handlingarna revideras för att inte begränsa möjliga användningsområden. Stationshuset benämns i antagandehandlingen ”lokal”.

Texten förtydligas avseende förtätningens påverkan på sociala aspekter.

Synpunkter från Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Klimat

Nämnden anser att fördjupade översiktsplaner är ett grundläggande planeringsunderlag för klimatanpassning av samhället. Man bör titta på dessa frågor i ett helhetsperspektiv. För skyfall och översvämning hänvisar FÖPen till kommunens styrdokument för skyfall och översvämning. Nämnden saknar dock konkreta förslag inom aktuell fördjupad översiktsplan om hur dessa skydd bör utformas och om tillräcklig kapacitet kan skapas.

Klimatanpassning omfattar fler aspekter än skyfall och översvämning. Det bör föras ett resonemang om hur vi kan skapa redundansförmåga mot klimatförändringar på lokal nivå som rör värmeböljor. I FÖPens generella rekommendationer bör vikten av grönska framhållas för reglering av temperatur och solinstrålning. Nämnden anser att detta är särskilt angeläget i områden utpekade för utveckling av vård- och skolverksamheter och aktivitetsområde – det vill säga U2 Brålanda förskola, U3 Sörbyn och R3 Brålanda aktivitetsområde.

Miljöfarlig verksamhet

Nämnden har i samrådsskedet yttrat sig om att utvecklingsområde för industri, U6 Tån, är olämpligt för verksamheter. Bedömningen om olämplig lokalisering kvarstår. Enligt granskningsförslaget kan industri som inte är störande för omgivningen accepteras på U6.

Nämnden konstaterar att det finns närliggande bostäder norr, öster och söder om utvecklingsområdet. Det kan finnas risk för att störningar uppstår för de närboende i form av till exempel transport- och verksamhetsbuller, lukt, ljus- och synintryck och damning om industriverksamheter etableras. Området är redan påverkat av bland annat luktstörningar och tröskeln för tillkomna störningar kan vara låg. Det kan dessutom vara svårt att förutse vilka processer och aktiviteter som kan bli störande. I förlängningen finns det risk för att verksamheterna blir begränsade eller förbjudna i vad de kan och får göra. Nämnden anser att U6 bör utgå och att FÖPen anger att området bör behålla sin nuvarande markanvändning och funktion.

Kommentar (klimat och miljöfarlig verks.): I en översiktsplan är det för detaljerat att avge konkreta förslag på skydd och kapacitet. I målbilden framkommer grönskans viktiga inslag i samhällsplaneringen, och förtydligas för vissa områden där det anses särskilt värdefullt.

Avseende U6 finns det möjlighet för befintlig verksamhet att bygga en anläggning som inte är störande för omgivningen. De störningar som finns idag och som funnits tidigare regleras genom rådande miljötillstånd.

Naturmiljö och grönområden

Då grönska är av vikt för ekosystemtjänster, dagvattenhantering och lokala klimatförhållanden anser nämnden att detta bör arbetas in i både generella och områdesspecifika rekommendationer för bostäder, industri och samhällsviktiga verksamheter.

Rekommendationer för N3 Frändeforsån och U10 Utvecklingsområde för VA-försörjning bör kompletteras med rekommendation och tydliggörande av bevarande av träddridå utmed

vattnet då den utgör en viktig del av grönstrukturen och för naturvärden knutna till Frändeforsån.

FÖPen lyfter i rekommendationen för N3 Frändeforsån tillgänglighet till natur och rekreationsvärden och barriäreffekt från E45. Fokus ligger på barriärer för människors rörelse och tillgänglighet. Det bör kompletteras att det finns behov av minskad barriäreffekt även för djurlivet och att detta bör uppmärksammas i samband med tillgänglighetsanalys och utbyggnad/omledning av E45.

Invasiva arter finns inom planområdet och utgör ett hot mot biologisk mångfald. Detta bör uppmärksammas och beskrivas i planen. I granskningsförslaget har det efter samrådet tillkommit ett nytt område, U1 Lillebyvägen, för bostadsutveckling. Av konsekvensbedömningen framgår att det rör sig om en möjlig exploatering av cirka fem till tio villor. U1 ligger inom ett område som ingår i kommunens Grönplan där det framhålls att det finns brist på tillgänglig naturmark i Brålanda tätort. De små områden med skog eller naturmark som finns är av stor betydelse, speciellt för barn.

Nämnden bedömer att värdet av att bevara området som tillgänglig naturmark väger tyngre än intresset att uppföra fem till tio stycken villor. Nämnden anser att U1 bör utgå och att FÖPen anger att området bör behålla sin nuvarande markanvändning och funktion.

I huvuddokumentets generella och områdesspecifika rekommendationer bör man tydligare ange att grönska kan inflikas i samtliga typer av planområden (bostäder, skola, vård, verksamheter, service). Grönska kan fylla funktionen av insynsskydd mellan verksamhetsområden och bostadsområden vilket kan minska människors upplevelser av störningar. Ett bra exempel på där detta är gjort är rekommendationen för T12 Ringled där det föreslås gröna skyddskorridorer längs vägen.

I utvecklingsområde U3 Sörbyn för vård och bostäder bör rekommendation om trädgrönska för att främja sociala värden läggas till. För U2 Brålanda förskola bör rekommendation om behovet av grönska och aktivitetsfrämjande ytor för skolbarns utevistelse läggas till.

Kommentar (naturmiljö och grönområden): Rekommendationer för N3 och U10 uppdateras avseende att trädridån närmast vattnet bör bevaras.

Den geografiska avgränsningen för U1 minskas ned och innefattar enbart privat mark. Det kvarvarande skogsområdet är nyligen avverkat, och innehåller inte samma skogliga värden som skogsområdet österut som numer är borttaget. En eventuell negativ påverkan på den gröna infrastrukturen får vägas mot en exploatering på jordbruksmark. U1 avger en möjlighet att utveckla tätortsområdet på lång sikt på annan mark än jordbruksmark.

De generella rekommendationerna har uppdaterats avseende behovet av grönska som reglering av lokalklimatet.

Buller och störningar

För information har Naturvårdsverket publicerat en ny vägledning om buller från väg- och spårtrafik på skolgårdar. Stycket om buller på skolgårdar bör uppdateras med riktvärdena från den nya vägledningen. Enligt Naturvårdsverkets riktvärden bör buller från spårtrafik

och vägar inte överskrida 50 dBA ekvivalent ljudnivå på skolgårdar (gäller för skola och förskola). Ljudnivån om 50 dBA bör alltid uppnås vid så stor del av skolans utevistelseyta som möjligt, men minst halva ytan och då framförallt de ytor där barnen befinner sig mest, till exempel för lek eller vila. För övriga ytor utomhus bör målsättningen vara att klara 55 dBA. Värdena avser ekvivalent ljudnivå för dygn.

Utvecklingsområde U7 Rasta har tillkommit sedan samrådet. Att verksamheter kommer så nära inpå bostadsområdet ökar risken för störningar. Det har förekommit klagomål från boende rörande buller från parkerade fordon vid Rastaområdet. I rekommendationen för området bör behovet av att utreda skyddsåtgärder mot buller särskilt lyftas.

Kommentar (buller och störningar): Texten om buller har uppdaterats avseende riktvärden på skolgårdar. Texten om U8 har förtydligats avseende just risken för buller och störningar.

Grundvattenskyddsområden och dricksvatten

I rekommendationen för U6 Tån framgår att hänsyn ska tas till befintlig grundvattenförekomst. Nämnden upplyser om att vattentäkten i dagsläget inte utgör en beslutad grundvattenförekomst utan istället bör refereras till som grundvattentäkt. Nämnden framförde i samrådet att grundvattentäkten i Dyrehög bör skyddas mot föroreningar, både utifrån att den idag används för kommunal dricksvattenförsörjning och att den i framtiden kan fylla en viktig funktion. Markområden som är lämpliga som skyddszon för dricksvattentäkten bör användas på ett varsamt sätt så att grundvattennivån inte sänks, genom minskad tillrinning, och så att vattenkvaliteten inte försämras. Nämnden bedömer att rekommendationen om att hänsyn ska tas till grundvattentäkten är allt för otydlig för att ge vägledning om hur dricksvattentäkten ska skyddas. I rekommendationerna bör det tydligt framgå att det inför exploatering ska utredas om åtgärden är lämplig och rätt lokaliserad utifrån påverkan på grundvattentäktens kvalitet och kvantitet.

Vattenmiljö

Planen har identifierat vilka utvecklingsområden som kan påverka miljökvalitetsnormerna (MKN) för vatten. Nämnden anser att FÖPen bör ge utrymme för samt lyfta behovet av åtgärder som förbättrar vattenkvaliteten. Det kan till exempel röra sig om att i planen identifiera och avsätta lägen med lågpunkter där det kan vara lämpligt att anlägga våtmarker.

Det är viktigt att det i planen finns en ambition att arbeta för att förbättra statusen för MKN, inte bara att undvika en försämring. Nämnden anser inte att det går att dra slutsats om att MKN vatten kan få viss förbättring av att jordbruksmark omvandlas till verksamhetsområden, såsom anges i Utredningsdel med konsekvensbeskrivning, avsnitt Vattenmiljö. Det finns risk för att nya verksamhetsområden bidrar till föroreningar som påverkar statusen. Detta beror på vilka typer av verksamheter som etableras och hur dag- och spillvatten renas. Hårdgjorda ytor kan inte bidra till naturlig rening av till exempel dagvatten. I Brålanda finns befintliga industrier och verksamheter som genom sina avloppsutsläpp indirekt ger påverkan på recipienten. Vid detaljplaneläggning behöver man planera hur dag- och spillvatten ska hanteras för att inte försämra MKN, och detta bör tydliggöras i rekommendationerna.

Kommentar (grundvatten och vattenmiljö): Eftersom det pekas ut som hänsynskrav i berörda utvecklingsområden, samt att det framgår att avsikten för grundvattentäkten är att ansöka om vattenskyddsområde bedöms det tillräckligt.

I hänsynskartan pekas lågpunkter ut.

Det är snarare i ett kommunövergripande resonemang det är viktigt att kommunen arbetar för att förbättra statusen. Vissa åtgärder för miljö kvalitetsnormerna återfinns i dagvattenplanen, men ett heltäckande styrdokument med ambitioner saknas i dagsläget.

God bebyggd miljö

Synpunkter från samrådsyttrandet har beaktats under rubrikerna Klimat, Natur och grönområden samt Buller och störningar ovan.

Redaktionella ändringar

Utredningsdel med konsekvensbeskrivningar FÖP Brålanda; sida 2: Vilka som har deltagit i arbetsgrupp behöver justeras; sida 78, stycke 3: Uttrycket "ska kommunen genomföra kompensationsåtgärder" bör ändras till "Kommunen bör säkerställa att kompensationsåtgärder möjliggörs och utförs".

Generellt bör det i planhandlingarna ses över hur man hänvisar till behov av naturvärdesinventeringar så att naturvårdsstrategins rekommendationer inarbetas. Det bör tydligare framgå att naturvårdsinventeringar i stort sett alltid krävs och att de utgör ett viktigt underlag för att kunna bedöma påverkan. Naturvårdsinventering ska utföras enligt svensk standard för naturvärdesinventering.

Kommentar (redaktionella ändringar): Textjusteringar har gjorts enligt förslag. Angående naturvärdesinventeringar görs bedömningen att nuvarande lydelse följer naturvårdsstrategin.

Synpunkter från Samhällsbyggnadsnämnden

Huvuddokument

För huvuddokumentet framförs följande synpunkter:

- Beteckning "U" (utveckling för grönområde) återfinns inte i kartan.
- För R4 – Gula huset anges matservering med ställplatser för husbilar. Det ska tilläggas att det finns personer folkbokförda på adressen för Gula huset och att det bör kompletteras med rekommendation för bostad också.
- G2 – Esslingetorpsdalen. Förtydliga att området enligt gällande detaljplan är allmän plats och att odling inom området ska vara allmänt tillgänglig. I annat fall krävs en detaljplanändring.
- Trafik T2 – Stationsområdet. Det anges att de kommunalägda fastigheterna Sörbyn 8:1 och 8:2 är viktiga i den långsiktiga platsutvecklingen kring stationshuset. Förvaltningen rekommenderar att ordet "kommunalägda" tas bort, då Sörbyn 8:2 är aktuell för en försäljning.

- Energiförsörjning, E1. Endast ett alternativ för lokalisering av biobränslepannan är utpekad. Förvaltningen önskar att fler alternativ redovisas, alternativt att det beskrivs om värmeanläggningen kan rymmas inom något av de andra utvecklingsområdena.
- Utvecklingsområde U3 – Sörbyn. Det står att byvägen mellan Sörbyn 1:81 och Östebyn 4:3/4:4 är viktig att bevara ur ett kulturmiljöhänseende. Förvaltningen önskar att det förtydligas hur vägen bevaras ur ett kulturmiljöhänseende.

Utredningsdel

För utredningsdelen framförs följande synpunkter:

- Mångfunktionell bebyggelse, bostäder. För rekommendationerna B2 och B4 som beskriver områden utpekade för förtätning, önskar förvaltningen ett förtydligande, att förtätningen ska ske med hänsyn till de kulturhistoriska värden som finns inom områdena och med hänsyn till Brålandas identitet som landsbygdsort och dess karaktär. Det beskrivs mer om kulturhistoriska värden på s.12 i huvuddokumentet under områdesspecifika rekommendationer för B4- Allégatan med flera.
- Mångfunktionell bebyggelse, centrum. I texten står det att stationshuset, pensionatet och kommunhuset är några exempel som präglar kulturmiljön runt stationen. I andra delar av dokumentet beskriver man det som vandrarhem och inte pensionat. Förvaltningen föredrar en och samma benämning.
- Mångfunktionell bebyggelse, förskola och grundskola. Det skrivs att de närmaste gymnasieskolorna finns i Vänersborg och Mellerud. Här bör nämnas Nuntorps gymnasieskola.
- Mångfunktionell bebyggelse, besöksanläggning. Här beskriver man att det kommer finnas möjlighet för fotgängare och cyklister att ta sig till kyrkan. Däremot har man på rekommendationskartan endast pekat ut ett stråk där gångväg är planerad. Sträckningen bör vara utpekad som gång- och cykelväg.
- Transportinfrastruktur, stationsområde (T2). I stycket om utveckling skriver man att Vänersborgs kommun är positiva till att medfinansiera delar av de investeringar som krävs i järnvägsanläggningen. Här önskar förvaltningen ett förtydligande att det krävs investeringsmedel i MRP för att finansiera åtgärderna.
- Transportinfrastruktur, gång- och cykelväg, Stenhammarsvägen (T3). Även här skriver man om att medfinansiera en utbyggnad av gång- och cykelvägen. Man hänvisar också till nästa ansökningsperiod som är 2024 och att anläggning då kan ske 2025–2028. Detta innebär också att det krävs investeringsmedel i MRP för att kunna medfinansiera åtgärden.
- Förvaltningen saknar en tydlig bild av den gröna infrastrukturen och ser att en karta för grönstrukturen skulle visualisera och tydliggöra gröna stråk och korridorer på ett bra sätt.

Kommentar: Avseende Utveckling för grönområde, R4 – Gula Huset, G2 – Esslingetorpsdalen, T2 – Stationsområde och U3 – Sörbyn förtydligas dokumenten enligt förslag.

Fler placeringar av biobränslepannan är inte utredda. Antagandehandlingarna kompletteras dock med en skrivelse om att annan mark än E1 kan vara lämplig.

I hänsynskartan återfanns en bild över gröna stråk.

Texterna i utredningsdelen har kompletterats enligt önskemål. Avseende gångstråk till kyrkan är det just detta som avses, vilket också förtydligats i antagandehandlingen.

Synpunkter från Socialnämnden

Socialnämnden ser att de justeringar som lämnats i tidigare yttrande har beaktats i granskningshandlingen. Emellertid önskas att göra några smärre justeringar i textbeskrivningen, vilka bifogas i bilaga markerade med röd fetmarkerad text.

Socialnämnden konstaterar i övrigt att relevanta delar utifrån socialnämndens perspektiv, däribland barnperspektivet och aspekter gällande förvaltningens målgrupper, är beaktade i planen.

Sammantaget ser socialnämnden mycket positivt på den fördjupade översiktsplanen, vilken tillsammans med kommande tågstopp, kommer att öka attraktionen för Brålanda som en plats för boende, arbete och service.

Kommentar: Avsnittet om socialtjänsten i utredningsdelen har ändrats enligt förslagen.

Vänersborgs kommun
kommun@vanersborg.se

Granskning av fördjupning av översiktsplan (FÖP) för Brålanda, Vänersborgs kommun

Handlingar daterade oktober 2023

Inledning

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL i ett senare planeringsskede.

Enligt 3 kap. 16 § PBL ska det av yttrandet framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap. MB inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Yttrandet är en del av den fördjupade översiktsplanen och ska därför läggas till planen då den antagits. Där Länstyrelsen inte har godtagit planen i viss del, ska det anmärkas i översiktsplanen (3 kap. 20 § PBL).

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen ger god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Länsstyrelsen bedömer att det som föreslås medverkar till att MKN enligt 5 kap. MB följs. Länsstyrelsen anser även att mellankommunala frågor samordnats på ett tillfredställande sätt, Länsstyrelsen bedömer även att inga riksintressen riskerar att påtagligt skadas.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

Planen bedöms inte medföra sådan negativ påverkan avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion att det i ett senare planeringsskede ska ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det förutsätter dock att kommunen följer de rekommendationer som översiktsplanen lyfter fram.

Länsstyrelsens rådgivande synpunkter - övriga allmänna

Intressen

Geoteknik

SGI har under samrådsskedet yttrat sig, (2022-09-02 dnr 5.2-2109-0773) och då framfört synpunkter om stabilitetsförhållandena vid Frändeforsån samt ett mindre vattendrag, och dess påverkan på befintlig och framtida bebyggelse. SGI:s synpunkter har redovisats och kommenteras med åtgärd i planhandlingen. Det finns nu en beskrivning av förhållandena och det ges riktlinjer om utredningar i de berörda områdena. Vi vill fortsatt trycka på att utreda även för den befintligt byggda miljön, inte bara nyplanerad.

Vi noterar att det finns kartlager som ska visa SGU:s kartlager med ”Förutsättningar för skred i finkornig jordart” samt ”Stränders jordart och eroderbarhet. Det är två lämpliga planeringsunderlag som tyvärr inte verkar tändas i kartan.

Tidigare framförda synpunkter har hanterats på ett bra sätt och SGI har inga ytterligare synpunkter på planförslaget.

Skyfall samt översvämning

Det är bra att kommunen arbetat in skyfallskarteringen i mark- och vattenanvändningskartan och förtydligt övergripande rekommendationer om hur skyfallet ska hanteras i den efterföljande planeringen. Det är bra att park- eller naturmark föreslås för de lågpunkterna med störst djup. Det kan förtydligas i de områdesbeskrivningar av de utvecklingsområden som berörs av skyfallsproblematik att hänsyn behöver tas till översvämningensrisk vid skyfall och inte enbart dagvatten, gäller framför allt områdesbeskrivningarna för områdena I1 och U6. I beskrivningarna nämns att anpassningar och hänsyn behöver tas till dagvatten i den efterföljande planeringen. Hänsynstaganden för dagvatten kan innebära andra hänsynstaganden och anpassningar än vid översvämningensrisker vid skyfall.

De övergripande ställningstaganden skulle också kunna förtydligas med på vilket sätt man behöver ta hänsyn till skyfallsrisken i den efterföljande planeringen. Exempelvis ska ett skyfall inte orsaka skada på planerad bebyggelse, planerad bebyggelse får inte heller försämra översvämningensrisken vid ett skyfall för omkringliggande områden. För områdena I1 och U6 föreslås utveckling i lågpunkter och/eller skyfallstråk. Det är viktigt att tänka på i den fortsatta planeringen att om man bygger bort lågpunkter eller skyfallstråk så behöver det möjliggöras för nya fördröjningsytor och skyfallsvägar för att inte förvärpa för befintlig bebyggelse längre nedströms. Det är om möjligt viktigt att i ett tidigt skede i planeringen skapa förutsättningar och plats för att ta hand om dagvatten och skyfall i en större skala då det kan vara svårt att skapa plats för nya dagvattenlösningar i efterhand. Det är bra att kommunen kompletterat med en beskrivning av framkomligheten till utvecklingsområdena vid ett skyfall.

Farligt gods

Det är bra att kommunen översiktligt har beskrivit vilka utvecklingsområden som ligger inom riskhanteringsavståndet 150 m och skriver att för bebyggelse inom riskhanteringsavståndet ska en riskutredning göras.

Länsstyrelsen vill dock förtydliga synpunkten från samrådet angående 30 meter bebyggelsefritt intill en farligt godsled.

Länsstyrelsens utgångspunkt är att kommunen behöver göra en bedömning av riskerna om planområdet ligger inom 150 meter från en transportled för farligt gods. I vilken utsträckning och på vilket sätt riskerna ska beaktas beror på hur riskbilden ser ut för det aktuella planförslaget. Vid behov av skyddsåtgärder ska de säkerställas i planen. Som stöd kan Länsstyrelsens riskpolicy "Riskhantering i detaljplanprocessen" användas. Där anges bland annat lämplig markanvändning utifrån olika zoner inom riskhanteringsavståndet.

Riskpolicyn innebär bl.a. att hänsyn ska tas till platsens och planens unika förutsättningar med faktorer som t.ex. topografi, byggnadernas placering inom planområdet, persontäthet och typ av verksamhet. Inom de 150 meterna utgår riskpolicyn från "markanvändningstriangeln" där mer personintensiv och/eller känslig markanvändning ligger längst bort från leden. Länsstyrelsen förespråkar generellt också ett bebyggelsefritt avstånd på minst 30 m.

Länk till Länsstyrelsens rekommendationer:
[Riskhantering i detaljplanprocessen \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/om-lansstyrelsen/planering-och-byggnad/planering-och-byggnad/planering-och-byggnad/planering-och-byggnad/riskhantering-i-detaljplanprocessen)

Strandskyddade områden

Kommunen har förtydligat i huvuddokumentet och konsekvensbeskrivningen i vilka utvecklingsområden som strandskyddet berörs vilket är bra.

Genomgående behöver kommunen ändra från *bör* till *ska* i de avseenden man talar om odlingsfri zon, gångstråk utformas med stor hänsyn till naturmiljön. Se exempelvis under N3-Frändeforsån, sidan s. 14 i huvuddokumentet.

Länsstyrelsen noterar även att kommunen fortsatt syftar till att gångstråket längst Frändeforsån stärker delsyftet till strandskyddslagstiftningen. Att gångstråket främjar rekreation och friluftsliv instämmer Länsstyrelsen med och det är positivt, men Länsstyrelsen håller fast vid att det inte är det som är syftet med strandskyddslagstiftningen. Det blir ett syftningsfel i texten i FÖP:en.

Allemansrättslig tillgänglighet enligt strandskyddets syfte, innebär inte direkt att det ska underlätta för gång- och cykelvägar eller liknande tillgänglighetsanpassningar inom strandskyddat område. Det är naturmiljön i dess orörda form som ska få vara oexploaterad och skyddas från exploatering i strandskyddat område.

Till granskningshandlingarna har kommunen lagt till att det ska skapas ett skötselavtal för området runt gångstråket. Länsstyrelsen bedömer att det inte är nödvändigt med skötselavtal. Länsstyrelsen förstår tanken och det är positivt att kommunen vill främja den biologiska mångfalden. Men vad är det som ska skötas? Strandskyddets syften är att värna om växt- och djurlivet i dess orörda form, både vanligt och sällsynt förekommande arter.

Vid skötsel kan det ske att de växter och djur som anpassat sig påverkas negativt av skötseln som kommunen planerat. Att exempelvis klippa och rensa sly kan innebära negativa följeffekter på den skredrisk som också är hög längst Frändeforsån då det påverkar växternas naturliga armering.

Länsstyrelsen rekommenderar att pröva gångstråket och anpassa markarbetet för minsta intrång, men att behovet av skötsel inte är nödvändigt utifrån strandskyddslagstiftningen.

På sidan 76 i MKB under rubriken ”Strandskydd” sista stycket kvarstår skrivningen från samrådet att uppförande av byggnader kommer troligen också behöva strandskyddsdispens. Länsstyrelsen rekommenderar att ta bort ”troligen”. Att uppföra byggnader inom strandskyddat område kräver alltid en prövning om dispens är möjligt att medge.

Jordbruksmark

Den fördjupade översiktsplanen medför att 14 hektar jordbruksmark i framtiden kommer att användas för annat än jordbruksproduktion, utöver de befintliga detaljplaner som ännu inte genomförts. I konsekvensanalysen, sidan 72, beskrivs de tillkommande bostads-, verksamhets- och vägområdena som tar jordbruksmark i anspråk. En tabell med utredning av alternativ lokalisering finns på sidan 73. Bedömningen är att det till flertalet anläggningar inte finns någon möjlig alternativ lokalisering. Så kan vara fallet om det är befintlig verksamhet som skall bygga ut eller om en väganslutning skall göras om.

I annat fall bör en lokaliseringstudie visa på jämförelse med konkreta alternativ och motiv varför de inte är tillräckligt tillfredställande alternativ, för att motivera att det är tillåtet att använda brukningsvärd jordbruksmark för annat än jordbruksproduktion.

Kulturmiljö

Kommunen har tagit fram en väl genomarbetad kulturmiljöutredning sedan samrådet, vilket är mycket positivt. Länsstyrelsen ser också positivt på att flera av rekommendationerna i Kulturmiljöutredningens del 2 har inarbetats i huvuddokumentet, eftersom det ger en tydlig riktning för det fortsatta detaljplanarbetet.

Kulturmiljöutredningen är ett gediget underlag som kan användas för såväl framtida planläggning som lovgivning inom FÖP-området. För att verkligen understryka detta skulle det gärna framgå tydligare att det inte endast är en bilaga till FÖP:en utan att den också ska fungera vägledande och stödjande i den vidare detaljplane- och bygglovsprocessen.

Trafik

Trafikverket påtalar i sitt yttrande daterat 2020-03-25 att åtgärdsvalsstudien (ÅVS) E45 Vänersborg – Mellerud är avslutad. Trafikverkets långsiktiga inriktning är att väg E45 mellan Vänersborg – Mellerud ska byggas om till mötesseparerad väg där förbifarter föreslås bland annat vid Brålanda.

Trafikverket förbereder att pröva etapper söder om Brålanda i kommande revidering av nationell infrastrukturplan 2026. Etappen för Brålanda prövas i framtida planrevideringar.

Det noteras att reservatet från utredningen 2003 ligger kvar i planförslaget, ÅVSen har inte gjort något ställningstagande kring lokalisering utan det kommer ske i den formella vägplanprocessen och den processen påbörjas först när objektet beslutats om i nationell plan. Åtgärdsförslag om trafiksäkerhetshöjande åtgärder och vidare utredningar på bland annat korsningen Tånvägen/E45 hanteras på kortare sikt.

Trafikverkets fördjupade utredning för Brålanda station är avslutad. Studien resulterade i att utformningsalternativ 5a förordas för ny station i Brålanda. Dialog kring avtal och finansiering pågår nu. Trafikverket noterar att området T2 i FÖP justerats sedan samrådet och motsvarar ytan som Trafikverkets fördjupade utredning redovisar.

Beredning

Detta beslut har fattats av plan- och byggchef Nina Kiani Janson efter föredragning av planarkitekt Daniel Häger. I den slutliga handläggningen har även företrädare från naturavdelningen, vattenavdelningen, landsbygdsavdelningen, miljöskyddsavdelningen, kulturmiljöenheten och enheten för samhällsskydd och beredskap medverkat.

Nina Kiani Janson

Daniel Häger

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Länsstyrelsen/

Enheten för samhällsskydd och beredskap, Linda Tofledt

Kulturmiljöenheten, Linnea Tidäng

Landsbygdsavdelningen, Stefan Gustafsson

Miljöskyddsavdelningen, Annika Lundahl

Naturavdelningen, Jessica He

Vattenavdelningen, Sandra Johansson

Samhällsbyggnadsenheten, Thomas Bergstrand, Elisabet Ebeling

§ 171

Beslut om medfinansiering av järnvägsplan och systemhandling för Brålanda station

KS 2024/130

Beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar godkänna *Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänersborgs kommun.*
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektören att så som firmatecknare signera *Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänersborgs kommun.*
3. Kommunfullmäktige beslutar tillföra kommunstyrelsen en investeringsbudget på 9 800 tkr under 2024 för kommunens andel av med- och samfinansieringsavtalet. Finansiering sker via ökad upplåning.
4. Beräknade driftskostnader 2024 uppgår till 110 tkr. Finansiering sker genom kommunstyrelsens anslag för oförutsett. Tillgängliga medel uppgår till 5 522 tkr. Finansiering av driftskostnader från och med 2025 sker inom kommunstyrelsens budgetram.

Bilaga/bilagor

Bilaga 11: Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänersborgs kommun

Sammanfattning av ärendet

Trafikverket har, tillsammans med Vänersborgs kommun och Västra Götalandsregionen, tagit fram ett avtal för med- och samfinansiering av järnvägsplan och systemhandling till Brålanda station. Avtalet reglerar parternas åtaganden och finansiella ansvar. Enligt avtalet fördelas kostnaden mellan regionen och kommunen så att regionen står för 30 % och kommunen för 70 %. Den procentuella fördelningen av kostnaden har förhandlats mellan Vänersborgs kommun och Västra Götalandsregionen genom politisk dialog.

Den uppskattade totalkostnaden för framtagande av järnvägsplan och systemhandling är 12 miljoner kronor i prisnivå 2023–01, där kommunen står för 8,4 miljoner kronor och regionen för 3,6 miljoner kronor. Efter prognostiserad index- och inflationsuppräknings fram till utbetalningsdatum bedöms kommunens investeringsutgift bli 9,8 miljoner kronor.

Utdragsbestyrkande

Systemhandling och järnvägsplan uppskattas vara klara år 2027. Därefter kommer parterna att mötas igen för att avgöra om man vill gå vidare med att ta fram ett avtal för bygghandling, produktion, drift och underhåll.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-09-23 § 123
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-09
- Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänersborgs kommun
- Brålanda station Fördjupad utredning

§ 123

Beslut om medfinansiering av järnvägsplan och systemhandling för Brålanda station

KS 2024/130

Beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar godkänna *Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänersborgs kommun.*
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektören att så som firmatecknare signera *Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänersborgs kommun.*
3. Kommunfullmäktige beslutar tillföra kommunstyrelsen en investeringsbudget på 9 800 tkr under 2024 för kommunens andel av med- och samfinansieringsavtalet. Finansiering sker via ökad upplåning.
4. Beräknade driftskostnader 2024 uppgår till 110 tkr. Finansiering sker genom kommunstyrelsens anslag för oförutsett. Tillgängliga medel uppgår till 5 522 tkr. Finansiering av driftskostnader från och med 2025 sker inom kommunstyrelsens budgetram.

Bilaga/bilagor

Bilaga 7: Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänersborgs kommun

Sammanfattning av ärendet

Trafikverket har, tillsammans med Vänersborgs kommun och Västra Götalandsregionen, tagit fram ett avtal för med- och samfinansiering av järnvägsplan och systemhandling till Brålanda station. Avtalet reglerar parternas åtaganden och finansiella ansvar. Enligt avtalet fördelas kostnaden mellan regionen och kommunen så att regionen står för 30 % och kommunen för 70 %. Den procentuella fördelningen av kostnaden har förhandlats mellan Vänersborgs kommun och Västra Götalandsregionen genom politisk dialog.

Den uppskattade totalkostnaden för framtagande av järnvägsplan och systemhandling är 12 miljoner kronor i prisnivå 2023–01, där kommunen står för 8,4 miljoner kronor och regionen för 3,6 miljoner kronor. Efter prognostiserad index- och inflationsuppräknings fram till utbetalningsdatum bedöms kommunens investeringsutgift bli 9,8 miljoner kronor.

Utdragsbestyrkande

2024-09-23

Systemhandling och järnvägsplan uppskattas vara klara år 2027. Därefter kommer parterna att mötas igen för att avgöra om man vill gå vidare med att ta fram ett avtal för bygghandling, produktion, drift och underhåll.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-09
- Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänersborgs kommun
- Brålanda station Fördjupad utredning

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2024-09-09

Dnr: KS 2024/130

Handläggare

Cornelia Sörman
Cornelia.Sorman@vanersborg.se
0521-72 10 46

Mottagare

Kommunfullmäktige

Beslut om medfinansiering av järnvägsplan och systemhandling för Brålanda station

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar godkänna *Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänerns kommun.*
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt Kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektören att så som firmatecknare signera *Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänerns kommun.*
3. Kommunfullmäktige beslutar tillföra kommunstyrelsen en investeringsbudget på 9 800 tkr under 2024 för kommunens andel av med- och samfinansieringsavtalet. Finansiering sker via ökad upplåning.
4. Beräknade driftskostnader 2024 uppgår till 110 tkr. Finansiering sker genom kommunstyrelsens anslag för oförutsett. Tillgängliga medel uppgår till 5 522 tkr. Finansiering av driftskostnader från och med 2025 sker inom kommunstyrelsens budgetram.

Sammanfattning av ärendet

Trafikverket har, tillsammans med Vänerns kommun och Västra Götalandsregionen, tagit fram ett avtal för med- och samfinansiering av järnvägsplan och systemhandling till Brålanda station. Avtalet reglerar parternas åtaganden och finansiella ansvar. Enligt avtalet fördelas kostnaden mellan regionen och kommunen så att regionen står för 30 % och kommunen för 70 %. Den procentuella fördelningen av kostnaden har förhandlats mellan Vänerns kommun och Västra Götalandsregionen genom politisk dialog.

Den uppskattade totalkostnaden för framtagande av järnvägsplan och systemhandling är 12 miljoner kronor i prisnivå 2023-01, där kommunen står för 8,4 miljoner kronor och regionen för 3,6 miljoner kronor. Efter prognostiserad index- och inflationsuppräknings fram till utbetalningsdatum bedöms kommunens investeringsutgift bli 9,8 miljoner kronor.

Systemhandling och järnvägsplan uppskattas vara klara år 2027. Därefter kommer parterna att mötas igen för att avgöra om man vill gå vidare med att ta fram ett avtal för bygghandling, produktion, drift och underhåll.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Trafikverket har, tillsammans med tjänstepersoner från Vänersborgs kommun och Västra Götalandsregionen, tagit fram ett avtal för med- och samfinansiering av järnvägsplan och systemhandling till Brålanda station. Nedan följer en bakgrund till ärendet, beskrivning av avtalets innehåll, kostnadsfördelning och finansiering samt kommande arbete i ärendet.

Bakgrund

Vänersborgs kommun har under lång tid varit engagerad för att det ska bli en station i Brålanda. En upprinnelse var när en företagare från Brålanda vände sig till kommunen 2006 med önskemål om samverkan för att få till ett tågstopp.

Västra Götalandsregionen arbetar sedan antagandet av vision ”det goda livet” (2005) mot kortare restider och en rundare region. 2013 antogs Målbild Tåg 2035 där ambitionen är att tågtrafiken år 2035 ska klara tre gånger så många resenärer. Målbild tåg 2035 kompletterades 2018 med Västtågsutredningen där Brålanda station pekas ut som en av fyra nya stationer.

Sedan antagandet av Västtågsutredningen har regionen drivit projektet ”Samhällsplanering och stationsutveckling” och finansierat en fördjupad utredning för Brålanda station. Den fördjupade utredningen klargör förutsättningarna för en station i Brålanda och ger förslag på utformning som klarar uppsatta krav. En kostnadskalkyl tas även fram i samband med utredningen och visar den uppskattade totalkostnaden 108,6 miljoner kronor, prisnivå 2023–01.

Kommunen har deltagit i regionens arbete med Brålanda station och har parallellt tagit fram en fördjupad översiktsplan för Brålanda tätort. Planen var på granskning under vintern 2023/2024. Målbilden för planen är bland annat att skapa förutsättningar för ett attraktivt och hållbart stationssamhälle.

Avtalet

Det bilagda avtalet tecknas mellan Trafikverket, Västra Götalandsregionen och Vänersborgs kommun. Avtalet syftar till att reglera respektive parts åtagande och finansiella ansvar för framtagandet av systemhandling och järnvägsplan för Brålanda station. Framtagandet av järnvägsplan och systemhandling är en del i planlägningsprocessen inför projekteringen och byggnation.

I åtgärden ingår en ny station för resandeutbyte i Brålanda med två sidoplattformar vid huvudspår och en plattformsförbindelse, i enlighet med ”Fördjupad utredning Brålanda Station” som tagits fram av Trafikverket.

Enligt avtalet fördelas kostnaden mellan regionen och kommunen så att regionen står för 30 % och kommunen för 70 %. Den uppskattade totalkostnaden för framtagande av järnvägsplan och systemhandling är 12 miljoner kronor. Därmed åtar sig Vänersborgs kommun att betala 8,4 miljoner kronor i prisnivå 2023–01.

Utöver finansiering förbinder sig Vänersborgs kommun till att vara behjälplig med material som behövs vid framtagandet av järnvägsplan och systemhandling, samordning

mellan kommunens förvaltningar, tillhandahållande av kartmaterial och mark samt framtagande/ändring av detaljplan om det krävs för genomförande.

Preliminär tidplan för framtagande av systemhandling och järnvägsplan är 2025–2027.

Finansiering

Den procentuella fördelningen av kostnaden har förhandlats mellan Vänersborgs kommun och Västra Götalandsregionen genom politisk dialog. Kommunstyrelsens presidium samt ordförande för Samhällsbyggnadsnämnden representerade Vänersborgs kommun. Infrastruktur- och kollektivtrafiknämndens presidium representerade Västra Götalandsregionen.

När den avtalade kostnaden 8,4 miljoner kronor räknas upp med Trafikverkets index för järnvägsinvesteringar från 2023–01 till idag och sedan räknas upp med prognostiserad utveckling av index till förväntat utbetalningsdatum landar investeringsbeloppet på 9,8 miljoner kronor. Investeringen finansieras via ökad upplåning till kommunstyrelsens investeringsbudget.

Beräknade driftskostnader 2024 uppgår till 110 tkr, vilka avser kapitalkostnader, som föreslås finansieras genom kommunstyrelsens anslag för oförutsett 2024. Finansiering av driftskostnader från och med 2025 sker inom kommunstyrelsens budgetram.

Fortsatt arbete

När systemhandlingen och järnvägsplanen är färdigställda kan totalkostnaden för projektet beräknas mer noggrant. När detta är gjort kommer parterna att mötas igen för att avgöra om man vill gå vidare med att ta fram ett avtal för bygghandling, produktion, drift och underhåll.

Beredning

Ärendet har beretts i samverkan med ansvariga på Trafikverket och Västra Götalandsregionen samt berörda tjänstemän på Samhällsbyggnadsförvaltningen, miljö- och byggnadsförvaltningen och ekonomikontoret. Kostnadsfördelningen mellan kommunen och Västra Götalandsregionen avgjordes genom en politisk dialog mellan Kommunstyrelsens presidium, ordförande för Samhällsbyggnadsnämnden samt presidiet för Västra Götalandsregionens Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnd.

Underlag

Brålanda station Fördjupad utredning

Tågstopp Brålanda - sammanfattande tillbakablick

Fördjupad översiktsplan för Brålanda – Granskningshandling

Jenny Kudryk

Chef avdelning för hållbar utveckling

Bilagor

- Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänersborgs kommun

Sändlista

Handläggare av ärendet

Ekonomikontoret

Samhällsbyggnadsnämnden

Byggnadsnämnden

Trafikverket

Västra Götalandsregionen

Trafikverkets ärendenummer

TRV 20xx/xxxxx

Dokumentdatum

2024-06-14

Kommunens ärendenummer

KS 2024/130

Västra Götalandsregionens ärendenummer

Med- och samfinansieringsavtal, framtagande av järnvägsplan och systemhandling, Brålanda station, bandel 637, Norge-/Vänerbanan, Vänersborgs kommun

Detta avtal avser planläggningsprocessen för åtgärder och innefattar:	
☒	Medfinansiering från annan part till statlig infrastruktur
☒	Samfinansiering med olika statliga anslag/finansier
☐	Samverkan där respektive part äger sin anläggning och finansierar sin del
☐	Samverkan där annan part äger och finansierar sin anläggning och Trafikverket <ul style="list-style-type: none"> - bevakar genomförandet när anläggningen är i anslutning till statens anläggning, eller - får i uppdrag att genomföra åtgärden

Mellan nedanstående parter träffas härmed avtal om med- och samfinansiering enligt följande:

§1 Parter

Trafikverket, Västra regionen, org.nr 202100-6297, 781 89 Borlänge, nedan Trafikverket

Vänersborgs kommun, org.nr 212000-1538, Box 344, 462 24 Vänersborg, nedan Kommunen

Västra Götalandsregionen, org.nr 232100-0131, Regionens hus, 462 80 Vänersborg, nedan VGR

§2 Definitioner och begrepp

Följande definitioner och begrepp används i detta avtal:

AKJ: Anläggningsspecifika Krav Järnväg är Trafikverkets krav på projektet avseende trafikledning (dvs. en körbar anläggning), trafikering, miljö, teknisk funktion vid byggnation och driftskedet, samt krav på teknisk dokumentation och funktionskrav på den färdiga anläggningen. AKJ omfattar normalt endast de delar som avser järnvägens infrastruktur och som kommer att förvaltas av Trafikverket.

Avstegsansökan: Avstegsansökan syftar till att Trafikverket via ett beslut ska kunna visa att alla åtgärder som inte följer planen för införande av ERTMS har ett godtagbart motiv för tänkt avvikelse. Beslutet utgör också krav på åtgärden som ska tillgodoses om den genomförs.

ERTMS: Det nya signalsystemet är en förutsättning för höghastighetsjärnvägar och framtida automation. European Rail Traffic Management System (ERTMS) är ett EU-gemensamt signalsystem. Trafikverket ansvarar för införandet i Sverige.

Signalutredning: En utredning med fokus på signalteknisk lösning samt hur/om denna lösning avviker från införandeplanen av ERTMS och utgör underlag för avstegsansökan. Syftet är att få kontroll på investerings- och reinvesteringsåtgärder i signalanläggningen utanför den nuvarande

Dokumentdatum
2024-06-14

ERTMS-införandeplanen samt att dessa åtgärder styrs mot målet med moderna digitala signalsystem för både Automatic Train Control (ATC) och ERTMS.

FU: Funktionsutredning är en teknisk fördjupning och syftar till att pröva tänkbara åtgärdsalternativ och rekommendera lämpligaste åtgärd för att tillgodose önskat bōrläge. Funktionsutredningen är ett beslutsunderlag.

Grundutförande: Den trafikala lösning som Trafikverket föreslår för att lösa en trafiksituation. Begreppet används i samband med medfinansiering från annan part till statlig infrastruktur.

Järnvägsplan: Fysisk plan med rättsverkan som regleras enligt lag om byggande av järnväg.

Planläggningsprocessen: Regleras i lag (1995:1649) om byggande av järnväg. Processen innebär att planläggningen av järnvägar förankras bland annat i kommunernas planering och att de som berörs i olika processteg får goda möjligheter till insyn och ges möjlighet att framföra synpunkter. Under processen analyseras och beskrivs järnvägsanläggningens lokalisering och utformning. Slutligen läggs lokaliseringen och detaljutformningen fast.

Tillägg: De förbättringar/anpassningar som annan part föreslår för att lösa trafiksituationen utöver det som ingår i statens ansvar. Begreppet används i samband med medfinansiering från annan part till statlig infrastruktur.

Åtgärd 1: Framtagande av systemhandling (SH) och järnvägsplan (JP) för Åtgärden.

Systemhandlingens (SH) primära syfte sammanfattat i 5 punkter:

1. **Kravuppfyllnad:** SH ska visa att föreslagen anläggning uppfyller regelverkskrav samt de anläggningsspecifika krav som SH projekteringen identifierat. Med det menas t.ex. funktionskrav, miljökrav. Anmält Organ (AO) granskar den tekniska delen som berör järnvägsanläggning enligt gällande TSD-krav. (TSD = Tekniska specifikationer för driftskompletteringen).
2. **Anläggningsbeskrivning:** Den föreslagna anläggningen ska beskrivas i SH. Detta görs i Teknisk handling och kompletteras med eventuella PM som bilagor för fördjupningar där det är relevant. Projektledaren beslutar nivån på den objektsorienterade informationsmodellen som tas fram. Endast en möjlig lösning ska redovisas, denna ska uppfylla angivna krav. Bortvalda alternativ ska redovisas med kort beskrivning och motivering till varför de valts bort.
3. **Byggbarhet:** Ett viktigt syfte med SH är att i tidigt skede visa att föreslagen anläggning är byggbar. Detta för att undvika obehagliga överraskningar i t.ex. Bygghandlingsskedet. Däri ligger då att göra en byggbeskrivning (ej styrande för en entreprenör, som kan föreslå bättre lösningar) som redovisar ett möjligt sätt att bygga och koppla en möjlig produktionstidplan till detta med syfte att tidigt kunna planera inför byggtid, möjliga entreprenadindelningar mm.
4. **Kalkyl:** SH-projekteringen måste gå så pass djupt att den föreslagna anläggningen kan kalkyleras på nivån +/- 9 %. Detta innebär att det enskilda projektet måste göra en egen bedömning per teknikområde vad som krävs för t.ex. beskrivning av grundläggning, vilka nödvändiga fältundersökningar som behöver göras för exempelvis geo, hydro, berg m.fl.
5. **Markanspråk:** Markanspråk för föreslagen anläggning tas fram inom SH-arbetet med både tillfälliga och permanenta ytor. Det blir då ett underlag till JP som i sin tur beskriver ytornas funktion/syfte och ungefärlig tidsperiod för tillfälliga ytor.

Dokumentdatum
2024-06-14

Systemhandlingen (SH) i förhållande till Järnvägsplan (JP) / Miljökonsekvensbeskrivning (MKB):

- **Funktion:** Då en Systemhandling (SH) tas fram görs detta ofta samtidigt med Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) och Järnvägsplan (JP). Dessa handlingar går igenom olika processer. Systemhandlingen är en intern Trafikverkshandling som ett underlag i den fortsatta beslutsprocessen för det enskilda projektet. MKB och JP går igenom externa och juridiska processer, så som Länsstyrelsen, samråd, förankring inom Detaljplane-processer, m fl. Rent juridiskt är därmed de externa processerna i normalfallet överordnat innehållet i SH, i de fall där informationskonflikter uppstår och det kan stå motsägande uppgifter i SH i förhållande till JP,
- **Koppling:** SH är i idealfallet nyckelhandlingen, där anläggningens utformning och funktion beskrivs. Vid val av entreprenadform utgör systemhandlingen det viktigaste styrande underlaget. Detta även om SH formellt är en intern Trafikverkshandling. JP och MKB baseras i huvudsak på SH anläggningsbeskrivning/modell varifrån exempelvis projektets markanspråk, miljökonsekvenser hämtas. I huvudtidplanen bör därför SH påbörjas före JP och MKB. Det är också nödvändigt att handlingarna med milstolpar i tidplanen synkroniseras så att rätt underlag är framme i tid för JP och MKB processer, exempelvis samråd. Notera att miljöundersökningar behöver utföras tidigt i SH-arbetet för att miljöhänsyn ska kunna tas vid t.ex. linjeval och objektplaceringar.
- **Godkännandeprocessen (TSD-godkännande), järnväg:** Det enskilda projektet har ett ansvar i systemhandlingsskedet för att hantera godkännandeprocessen gentemot Transportstyrelsen mot ett TSD godkännande.

Åtgärden: En ny station för resandeutbyte i Brålanda med två sidoplattformar vid huvudspår och en plattformsförbindelse. Se Fördjupad utredning Brålanda Station, TRV 2022/36757, 2023-06-30.

§3 Syfte och bakgrund

VGR har i Väststågsutredning pekat ut Brålanda som lämplig plats för ny station. Brålanda har bedömts ha potential på grund av relativt stor inpendling till framförallt lokal livsmedelsindustri men det finns även ett betydande omland, som åt väster inkluderar Färgelanda kommun och åt öster boende utmed Vänerkusten.

I ett första skede är tanken att tågen mellan Göteborg och Karlstad ska göra uppehåll i Brålanda, på sikt är det möjligt att även utöka trafiken upp mot Ed och Norge och då kan även de tågen komma att stanna i Brålanda.

VGR och Kommunen och har ställt sig positiva till att sam- och medfinansiera en station.

Brålanda ligger på Norge-/Vänerbanan (bandel 637) mellan Öxnared och Skålebol. Bandelen ingår i EU:s TEN-T nät och är vid Brålanda enkelspårig med en största tillåten hastighet 160 km/tim.

Stationen ska utrustas med två sidoplattformar och en förbindelse för gående och eventuellt cykeltrafik mellan dessa plattformar. Antingen ska förbindelsen utgöras av en GC-port under järnvägen eller som en gångbro eller GC-bro över järnvägen. Förbindelsen mellan plattformarna kan antingen förses med ramper, hissar eller båda delarna. Alternativen ska redovisas och jämföras.

Syftet med detta avtal är att reglera respektive parts åtagande och finansiella ansvar för framtagandet av systemhandling och järnvägsplan för Åtgärden. Framtagandet av järnvägsplan och systemhandling är en del i planläggningsprocessen inför projekteringen och byggnation.

Tidigare studier och utredningar avseende detta objekt är:

Dokumentdatum
2024-06-14

- Västtågsutredningen del av Målbild Tåg 2035
- Fördjupad utredning Brålanda Station, 2023-06-30.
- AKJ, Anläggnings specifika krav järnväg avseende Brålanda, Ny plattformar och plattformsförbindelse (beställs under våren 2024).

§4 Avsiktsförklaring och avtal avseende medfinansiering och samverkan

Parterna har tidigare inte träffat avsiktsförklaring eller avtal angående **Åtgärden**. Detta avtal för **Åtgärd 1** utgör från och med undertecknandet även en avsiktsförklaring för hela **Åtgärden**.

§5 Beskrivning av åtgärder

Det här avtalet avser framtagande av järnvägsplan och systemhandling. Avtal om bygghandling, produktion samt drift och underhåll kommer tecknas mellan parterna utifrån resultat av åtgärd 1.

Parterna är överens om att målet är att skapa en station för resenärer och plats för tågmöten samt en plattformsförbindelse mellan de två nya sidoplattformarna. Trafikverket avser inom en annan åtgärd även förse stationen med samtidig infart för mer kapacitet.

Åtgärden ger bättre tillgänglighet och service för resenärerna vid Brålanda med omland och övriga orter i Dalsland samt skapar bättre utnyttjad kapacitet för resenärer längs Norge-/Vänerbanan.

Avtalet omfattar följande åtgärder:

Åtgärder i den statliga anläggningen

Åtgärd 1, Framtagande av järnvägsplan och systemhandling.

Åtgärder i den kommunala anläggningen

Inte aktuellt i detta skede.

Trafikverket ansvarar för framtagande av järnvägsplan och systemhandling. Kommunen bistår med de handlingar som krävs.

Figur 1: Förslag till utformning av ny station med plattformsförbindelse via GC-port i Brålanda, Vänerborgs kommun.

Dokumentdatum
2024-06-14

§6 Finansiering

Totalkostnaden för Åtgärden är uppskattad till ca 108,6 mnkr (prisnivå 2023–01). Kostnaden för Åtgärden ska fördelas mellan VGR, via medel från regional plan och/eller via VGRs egna medel, och Kommunen. VGR ska stå för 30% och Kommunen för 70%.

Parterna är överens om att totalkostnaden är preliminär och kan beräknas mer noggrant först när systemhandlingen är färdigställd. Detta då stationsutformning och teknisk lösning kommer att fastslås först i skedet som häri avtalas, systemhandling och järnvägsplan. Eventuell skillnad gentemot gällande uppskattad totalkostnad kan bero på indexuppräknning, bättre kunskap om projektet och en fördyring kopplat till nya krav och ändringar med hänsyn till stationsutformning och teknisk lösning. Kostnaderna bygger på erfarenhetssiffror från tidigare projekt och är preliminära.

Kostnader för ägande respektive drift och underhåll i förvaltningsskedet ingår inte i ovan angivna totalkostnad. Underlag tas fram i samband med val av lösning för stationens utformning.

Kostnaden för Åtgärd 1, i detta avtal, beräknas uppgå till cirka 12 mnkr i prisnivå 2023–01. Kostnaden bygger på erfarenhetssiffror från tidigare projekt och är preliminär. Den faktiska kostnaden kan därför komma att förändras i ett senare skede på grund av t.ex. rådande marknadsläge och platsspecifika förutsättningar.

Finansieringen av åtgärden fördelas enligt nedan:

Nr.	Åtgärder	Utförare	Kostnad (mnkr)	Finansiär		
				TRV LTP och/eller VGR	Vänersborgs kommun	Summa
Åtgärder i den statliga anläggningen (Trafikverket)						
1	Framtagande av järnvägsplan och systemhandling	Trafikverket	12,0	3,6	8,4	12,0
SUMMA			12,0	3,6	8,4	12,0
Åtgärder i kommunens anläggning						
	Ej aktuellt i detta avtal					0,0
SUMMA			0,0	0,0	0,0	0,0
Totalkostnad för alla åtgärder i detta avtal			12,0	3,6	8,4	12,0

Grundutförande och tillägg

Kommunens medfinansiering till Åtgärden ska avse grundutförande och motiveras av att Åtgärden ger stora lokala nyttor för Brålanda genom att möjliggöra resandeutbyte och öka ortens attraktivitet. Grundutförandet gäller den trafikala lösning som Trafikverket föreslår för att lösa en trafiksituation. Kostnader för ägande respektive drift och underhåll i förvaltningsskedet ingår inte i ovan angivna totalkostnad. Underlag tas fram i samband med val av lösning för stationens utformning.

Kommunen ansvarar för genomförande, ägande och framtida förvaltning av de angöringsytor som krävs runt omkring stationen och innefattar t.ex. parkering för cykel, buss, taxi och personbil.

§7 Ansvarsfördelning

Trafikverkets ansvar

1. Trafikverket ska utföra eller låta utföra Åtgärd 1 inom det statliga åtagandet som omfattas av detta avtal §§5 och 6.
2. Trafikverket ansvarar för att tillämpliga lagar och andra författningar samt myndighetsbeslut iaktas för åtgärden som Trafikverket ansvarar för.

Dokumentdatum
2024-06-14

3. Trafikverket ansvarar för att dialog förs med VGR och Kommunen.
4. Trafikverket ansvarar för att kontaktpersoner hos VGR och Kommunen kallas till erforderliga möten.
5. Trafikverket ansvarar för samordningen internt inom Trafikverket men även av parternas gemensamma åtaganden samt att hålla parterna informerade om hur Trafikverkets åtagande fortskrider.
6. Trafikverkets projektledare kommer att fungera som kontaktperson vid Kommunens frågor.
7. Trafikverket ska äga de nya järnvägsanläggningarna (huvudsystemet) samt ansvara för drift och underhåll av dessa.

VGRs ansvar

1. VGR ska sam- och/eller medfinansiera det statliga åtagandet i enlighet med §6.
2. VGR ansvarar för att utse en kontaktperson som följer åtgärden samt är behjälplig med eventuellt erforderligt material som kan vara till hjälp vid framtagandet av järnvägsplan och systemhandling.
3. VGR ansvarar för att hålla övriga parter informerade om hur VGRs åtagande fortskrider.
4. VGR ansvarar för att dialog förs med Västtrafik.

Kommunens ansvar

1. Kommunen ska medfinansiera det statliga åtagandet i enlighet med §6.
2. Kommunen ansvarar för att utse en kontaktperson som följer åtgärden, Åtgärd 1, samt är behjälplig med eventuellt erforderligt material som kan vara till hjälp vid framtagandet av järnvägsplan och systemhandling.
3. Kommunen ansvarar för samordning mellan Kommunens olika förvaltningar och myndigheter samt att hålla övriga parter informerade om hur Kommunens åtagande fortskrider.
4. Kommunen tillhandahåller nödvändigt kartmaterial utan ersättning.
5. Kommunen ska tillhandahålla den mark som behövs för projektets genomförande.
6. Kommunen genomför och bekostar eventuellt erforderliga ändringar och/eller framtagande av detaljplaner för genomförande av åtgärder knutna till detta avtal.

§8 Hantering av kostnadsförändringar

Kostnadsförändringar ska fördelas i proportion till parternas respektive åtaganden i §6 och prisnivåerna ska räknas om enligt index för järnvägsinvesteringar.

Om kostnaden för Åtgärd 1 vid anbudstillfället överstiger bedömd totalkostnad för Åtgärd 1 med mer än 20% när hänsyn tagits till kostnadsutvecklingen enligt Trafikverkets index för järnvägsinvesteringar ska respektive part ges möjlighet till omförhandling.

Kostnadsökningar till följd av parts ensidigt önskade tillägg bekostas till 100 % av den parten, om inte annat överenskommit skriftligt i förväg.

I det fall Åtgärd 1 avbryts eller avtalet upphör att gälla står respektive part för sina kostnader enligt §6 inom sitt ansvar som dittills nedlagts.

§9 Betalning

Trafikverket har rätt att rekvirera medfinansiering löpande i takt med att kostnader för Åtgärd 1 upparbetas.

Dokumentdatum
2024-06-14

Till rekvisitioner ska bifogas underlag i form av utdrag från Trafikverkets ekonomisystem.

Rekvirering adresseras till:

Vänersborgs kommun
Fakturaservice
Box 344
462 24 Vänersborg

Västra Götalandsregionen
Infrastruktur och kollektivtrafiknämnd
FE 852
405 83 Göteborg

§10 Projektorganisation och former för parternas samarbete

Parterna ska ges full insyn i arbetet genom regelbunden rapportering om hur arbetet framskrider tekniskt och tidsmässigt.

Ömsesidiga informationsmöten ska genomföras med den regelbundenhet som parterna beslutar i särskild ordning. En gemensam arbetsgrupp finns. Vid behov kan en styrgrupp skapas.

§11 Tidplan

Preliminär startpunkt för framtagandet av systemhandling och järnvägsplan är 2025. Preliminär slutpunkt är 2027.

§12 Avtalets giltighet

Detta avtal är giltigt från och med den tidpunkt när det undertecknats av parterna och under förutsättning av:

- att VGRs och Kommunens beslutande organ godkänt och undertecknat medfinansieringsavtalet senast 2024-12-31.

Detta avtal upphör att gälla om Åtgärd 1 inte påbörjats senast 2026-12-31.

Om avtalet upphör att gälla, kvarstår respektive parts finansieringsansvar av dittills genomförda och upparbetade kostnader för de beskrivna åtgärderna enligt §5 och §6.

§13 Övrigt

Ändringar eller tillägg till detta avtal ska vara skriftliga och undertecknas av parterna för att vara giltiga.

Avtal om bygghandling, produktion samt drift och underhåll kommer tecknas mellan parterna utifrån resultat av åtgärd 1.

§14 Tvistlösning

Tvist avseende tillämpning eller tolkning av detta avtal ska avgöras av allmän domstol enligt svensk lag.

AVTAL

8 (8)

Dokumentdatum
2024-06-14

Detta avtal är upprättat i tre (3) likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Ort och datum

Jörgen Einarsson
Regional direktör
Trafikverket Västra regionen

Ort och datum

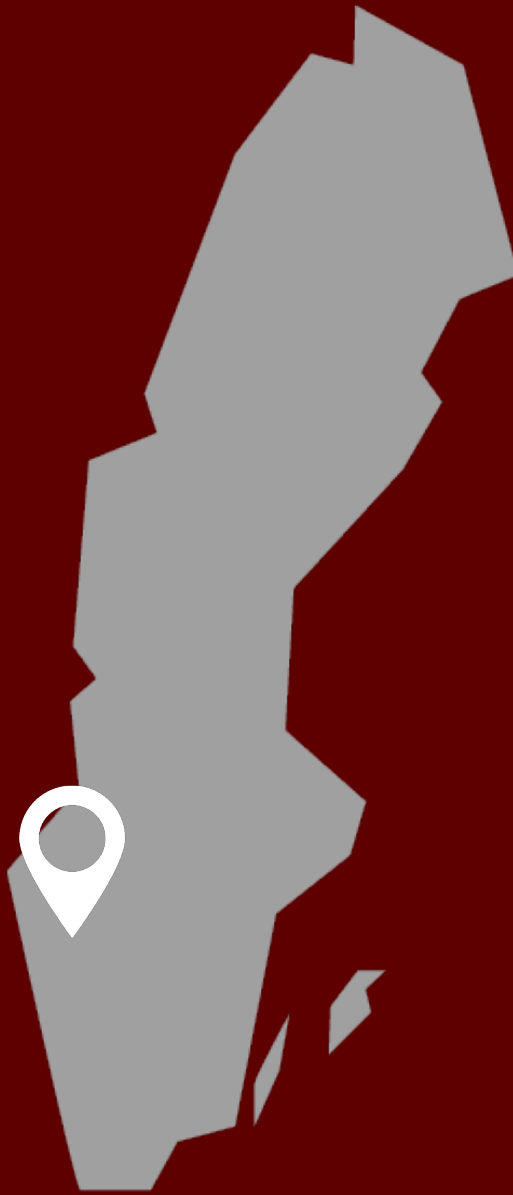
Louise Jeppsson
Ordförande i Infrastruktur och kollektivtrafiknämnd
Västra Götalandsregionen

Ort och datum

Lena Tegenfeldt
Kommundirektör
Vänersborgs kommun

Ort och datum

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande
Vänersborgs kommun

Brålanda Station

Fördjupad utredning

Namn på utredning: Fördjupad utredning Brålanda Station

Ansvarig för genomförande: MATS PERSSON, PLVÄU

Organisation: VERKSAMHETSOMRÅDE PLANERING, UTREDNING VÄST

Datum - start: 2022-05-01

Datum - avslut: 2023-06-30

Trafikverket

Postadress: Trädgårdsgatan 15D, 541 23, Skövde

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Konfidentialitetsnivå: Inte känslig

Dokumenttitel: Fördjupad utredning Brålanda Station

Författare: Persson Mats, PLväu

Dokumentdatum: 2023-06-30

Ärendenummer: TRV 2022/36757

Kontaktperson: Mats Persson

Publikationsnummer: 2023:118

ISBN 978-91-8045-197-0

Sammanfattning	5
1 Inledning.....	6
1.1. Bakgrund.....	6
1.2. Syfte och mål	7
1.3. Avgränsning	7
1.4. Övergripande process ur Trafikverkets perspektiv.....	8
1.5. Arbetsprocessen och organisering av arbetet.....	8
1.6. Tidigare planeringsarbete.....	9
1.7. Angränsande planering	9
2 Nuläge.....	12
2.1. Befintliga förhållanden och förutsättningar.....	12
2.2. Kommande utveckling	18
3 Mål och utmaningar.....	20
4 Förutsättningar och ställningstagande.....	22
4.1. Faktorer som påverkar utformning och plattformsläge.....	22
4.2. Förutsättningar för trafik och tågstopp i Brålanda	26
5 Utredningsalternativ	28
5.1. Studerade alternativ	28
5.2. Utvärderingsmatris för studerade alternativ	36
6 Rekommendation.....	38
6.1. Utformning alternativ 5a	38
6.2. Koppling till samhället.....	39
6.3. Visualisering.....	40
6.4. Genomförande	41
6.5. Grov kostnadsindikation (GKI).....	42
7 Finansiering	43
7.1. Vad avgör om det blir en ny station?	43
7.2. Finansiering och avtal	43
8 Samlad effektbedömning (SEB) av åtgärden	44
8.1. Sammanfattande tabeller - SEB	45
8.2. Fullständig analys	46

9	Fortsatt arbete.....	56
10	Bilagor	57
11	Källor.....	57
12	Kvalitetsgranskning.....	57
13	Avslut av utredning	57

Sammanfattning

Trafikverket har tillsammans med Kreera Samhällsbyggnad AB under våren 2022 till vårvintern 2023 övergripande studerat förutsättningar tillsammans med olika varianter av stationsutformningar för en ny station i Brålanda. För att möjliggöra det nya uppehållet i Brålanda behöver tid sparas in, vilket kan göras genom samtidig infart i Säffle. Samtidigheten i Säffle är därmed en av förutsättningarna för Brålanda station. Genom arbetsprocessen har flera olika alternativ tagits fram, studerats och diskuterats tillsammans med Trafikverket och intressenter och omformats efter framförda synpunkter.

Under arbetsprocessen har sju funktionsmål satts upp och arbetet landade i ett antal ställningstaganden för själva utformningen:

- Att behålla Storgatan som plankorsning och tillse en trafiksäker lösning för att undvika spårsporing, utan att hindra en dubbelspårsutbyggnad. Storgatans framtid vid en dubbelspårsutbyggnad behöver utredas vidare inom annan utredning.
- Parallella plattformar för båda körriktningar ger en bättre koppling med staden och planskildheten. Spärrstaket mellan parallella plattformar får inte plats enligt gällande regelverk, men dispens för likande situation som i Brålanda finnes. Utredningen utgår från att dispens för spärrstaket kommer ges.
- Brålanda station utformas med sidoplattformar utan justering av spårgeometrin, alternativ med mellanplattform avfärdas som alternativ för att inte förhindra framtida utbyggnad av dubbelspår.
- En mötesstation kan byggas med samtidig infart som gör att båda riktningar kan köra in på stationen samtidigt. Detta kan byggas med olika hastighetsstandard på övervakningshastigheten, för 10- alternativ 40 km/h. 10-övervakning bedöms som tillräcklig för att uppnå fullgod funktion i Brålanda. En något förbättrad funktion uppnås om 10-övervakningens signaler inte hamnar precis vid plattformens änden, t ex att det kvarstår 50m till övervakningspunkten. En repeterbalis bör placeras vid plattformens ände för nytt signalbesked när tåget ska avgå. I riktning där mer än 200 m återstår till hinderfrihetspunkten från plattformskant bör 40-övervakning byggas.
- Av underhållsskäl utformas stationen med ramper och trappor utan hiss.
- Efter översiktlig bedömning av Trafikverkets geotekniker dras slutsatsen att en planskildhet för gång- och cykeltrafik kan byggas utan att påverkas av konstruktionen samt att ramper till denna inte behöver vara vattentäta. Pumpning kommer att krävas, men enbart för dagvatten och inte grundvatten. Anläggningen kan utformas med slänter och stödmur.

Utredningen rekommenderar mot bakgrund av dessa ställningstaganden alternativ 5A (se Figur 18). Stationen placeras då i anslutning till stationshuset med koppling till samhällets historiska läge. Planskildheten bedöms knyta stationshusets entré och östra sida på ett bra sätt mot centrum och samhället. En tunnel under järnvägen kräver mindre vertikal förflyttning jämfört med en bro över. En utformning med järnvägsbro där gång- och cykelvägen går under bron föreslås i lösningen och byggs genom lansering av bron från endera sidan.

Placeringen av plattformarna enligt 5a sammanfaller med den del av Brålanda mötesstation där kontaktledningsbryggorna står längst ifrån de två spåren som blir i lösningen. Placeringen medför att stationens kontaktledningsanläggning inte påverkas av plattformsutbyggnaden, vilket minskar kostnaden för stationen. De delar av stationen som tillhör järnvägen ligger inom befintlig järnvägsfastighet och bedömningen är därför att järnvägsplan inte behövs för att genomföra utbyggnaden av stationen. Trafiken på aktuell sträcka påverkas inte i mängd (antal tåg per dygn) av åtgärden, utöver att tågen har lägre hastighet vid uppehåll än vad de har utan station. Stationen kommer därmed på marginalen minska ekvivalentnivån för buller i Brålanda. Åtgärden är kostnadsberäknad till 108,6 Mkr i prisnivå 2023–01.

1 Inledning

1.1. Bakgrund

Brålanda är en ort i Vänersborgs kommun belägen längs Norge-Vänerbanan. I Västra Götalandsregionens (VGR) Västtågsutredning har Brålanda pekats ut som intressant för en ny station. En station har tidigare funnits i orten med stängdes ned 1971 däremot finns stationsbyggnaden kvar.

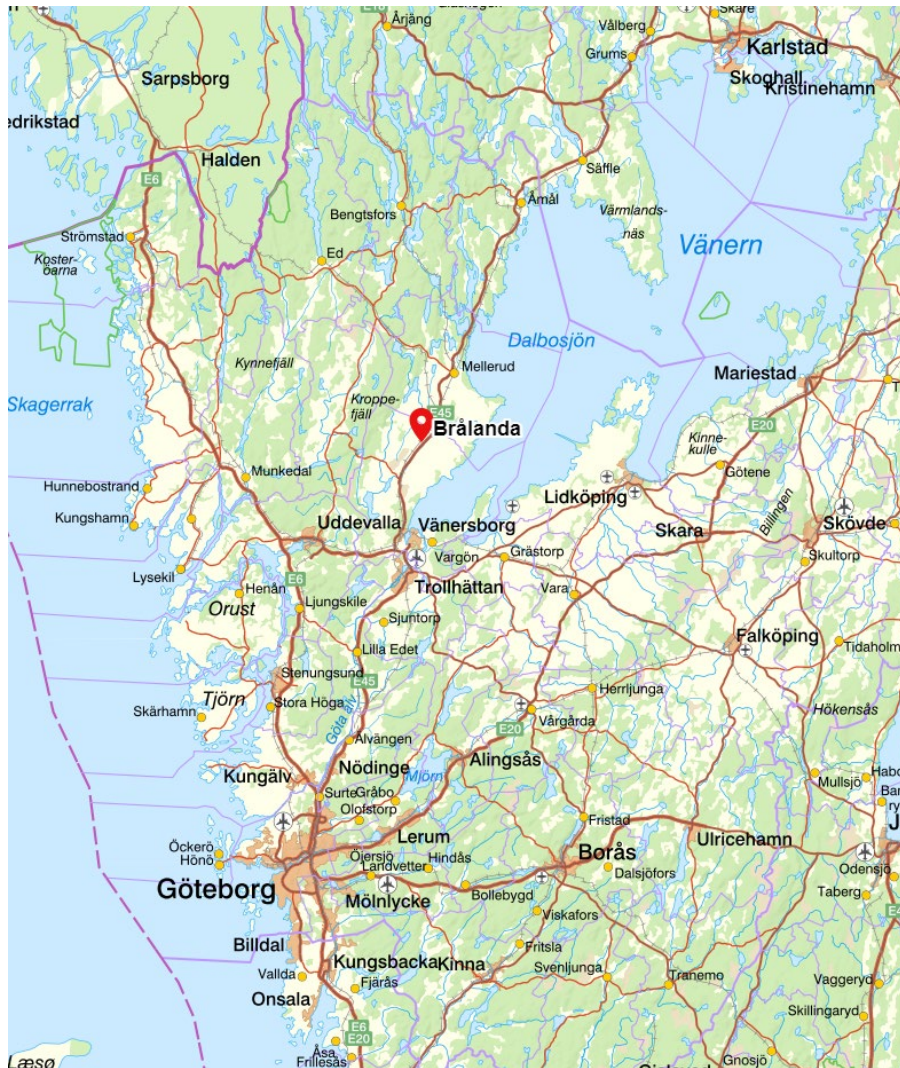

Figur 1 Brålanda station cirka 1905. Bild hämtad från Järnvägsmuseets hemsida.

I ett första skede är tanken att tågen mellan Karlstad och Göteborg ska göra uppehåll i Brålanda. På sikt önskar dock VGR även att utöka trafiken upp mot Ed och Norge och då kan även de tågen komma att stanna i Brålanda.

Vänersborgs kommun har ställt sig positiva till att medfinansiera en station och VGR har valt att prioritera Brålanda bland de potentiella nya stationerna som pekats ut i Västtågsutredningen.

Brålanda har bedömts ha potential på grund av relativt stor inpendling till framför allt lokal livsmedelsindustri men det finns även ett betydande omland, som åt väster inkluderar Färgelanda kommun och åt öster boende utmed Vänerkusten.

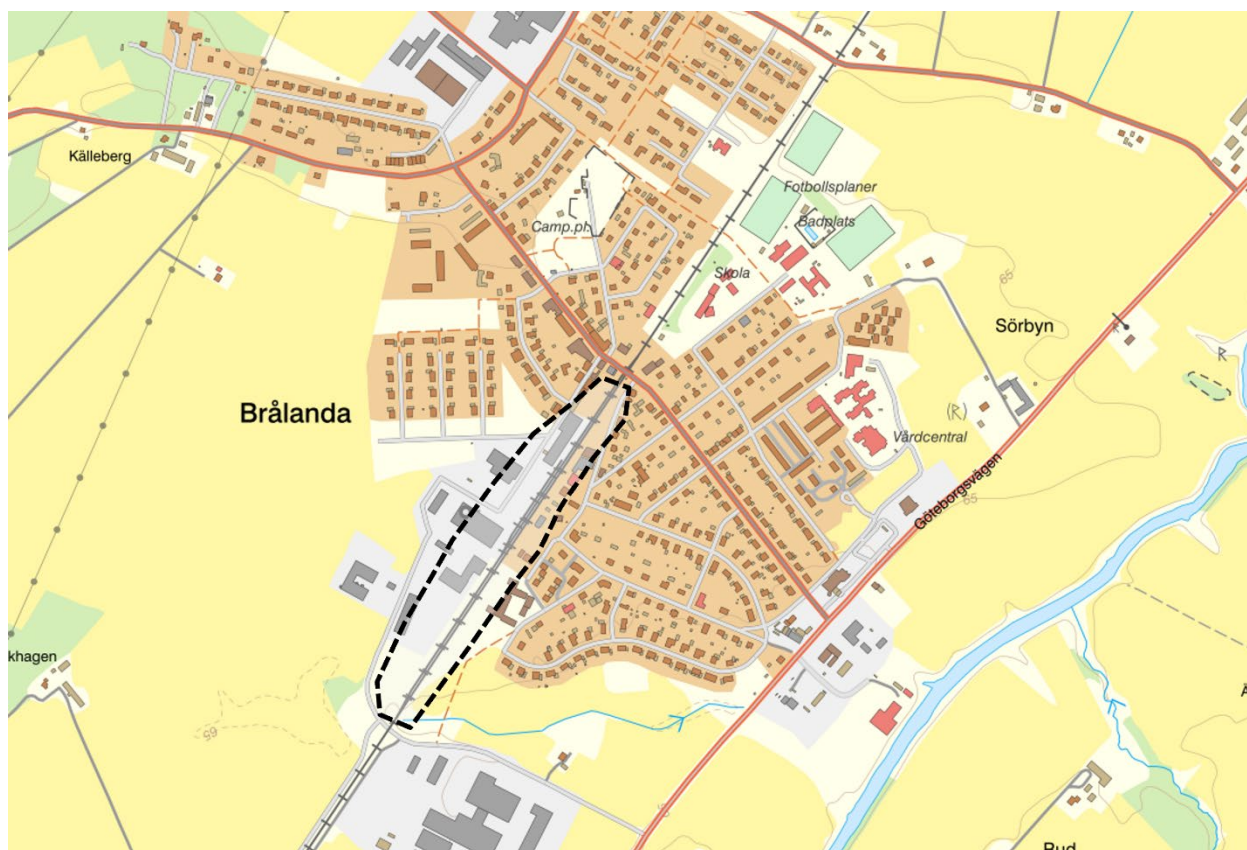
Figur 1 Karta som visar Brålanda

1.2. Syfte och mål

Syftet med denna fördjupade utredning är att klargöra förutsättningarna för en station i Brålanda och ge förslag på utformning som klarar uppsatta krav inklusive kostnadskalkyl. Målet med en ny station i Brålanda syftar även till att förbättra för omkringliggande områden inklusive Mellerud och Färjelanda. Det omkringliggande vägnätet är därför viktigt för att öka attraktiviteten för en ny station i Brålanda, men studiens fokus har bara varit på stationsfunktionen.

1.3. Avgränsning

Den geografiska avgränsningen för utredningen är att stationen ska rymmas inom Brålanda driftplats. Funktionellt avses även plattformarnas placering i samhället och resenärers möjlighet att använda stationsområdet som en avgränsning. Tekniskt omfattas hela järnvägsanläggningen med stort fokus på signalanläggningen. Påverkan på lokala gator och påverkan på eller eventuell anpassning av parkeringsytor samt framtida anslutande kollektivtrafik till den nya stationen kommer enbart beskrivas övergripande i denna utredning.

Figur 2 Karta över Brålanda. Utredningsområdet markerat med streckad svart linje

1.4. Övergripande process ur Trafikverkets perspektiv

Först ett tydligt uppdrag – Vanligen från Länsplaneupprättare (t.ex. VGR/Västtrafik) till TRV Planering som gör en första grov bedömning av genomförbarhet, t.ex. påverkan på övrig trafik, rimlig lokalisering osv.

Finansiering säkras i dialog med VGR/Västtrafik samt berörd kommun, vem/vilka ska bekosta stationen, inkl. nödvändiga utredningar? Ev. tecknas avsiktsförklaring och/eller avtal om medfinansiering för utredningsarbetet.

Beslutsunderlag tas fram, dvs. förslag på utformning, kostnadsbedömningar, tekniska specifikationer o.s.v.

Finansiering säkras och eventuella avtal tecknas för fortsatt planering och genomförande.

Genomförande, genomförandeorganisationen TRV Investering genomför åtgärden i enlighet med Lag (1995:1649) om byggande av järnväg (inkl. järnvägsplan).

Förvaltning, när åtgärden är genomförd överlämnas den till förvaltning som kommun, fastighetsägare och inom Trafikverket till Underhåll och Trafik, för att drifva järnvägsanläggningen.

1.5. Arbetsprocessen och organisering av arbetet

Utredningen initierades under våren 2022 och arbetet har drivits av Trafikverket. En arbetsgrupp bestående av representanter från Trafikverket och Kreera Samhällsbyggnad (av Trafikverket upphandlad konsult) har utfört arbetet med utredningen. Arbetet har gjorts i tät dialog med

Vänersborgs kommun. Övriga intressenter som har hållits informerade om utredningen och deltagit i viss mån under arbetets gång är Västtrafik, Västra Götalandsregionen, Fyrbodals och Brålanda företagarförening.

Ett platsbesök genomfördes under sommaren 2022.

Två workshoppar har genomförts under arbetets gång. Den första hölls digitalt för en mindre grupp och hade fokus på att skapa en gemensam bild av nuläge, förutsättningar och problemställning. Den andra workshopen genomfördes i Vänersborg och fokus för den var att diskutera principiella utformningsförslag som möter de uppsatta målen med anläggningen.

Rapporten sammanställdes under vårvintern och skickades på remiss under perioden april-maj. Därefter vidtog ytterligare förankring och slutlig justering. **Utredningen avslutades i xxx 2023.**

1.5.1. Arbetsprocess utredningsalternativ

Olika utredningsalternativ har studerats under studiens gång. En första omgång principiella alternativ togs fram för plattformsplacering mot Storgatan i norra delen av mötesstationen, och placering kring det tidigare stationshuset i mitten av mötesstationen. Alternativ med mittplattform förkastades tidigt i processen givet behovet av justerad spårgeometri som skulle medfört lägre hastighet och försvårande av framtida dubbelspårsutbyggnad.

Inför den andra workshopen hade ett antal principiella alternativ tagits fram. På workshopen analyserades dessa och mötet/representanterna kom med input till en inriktning för det fortsatta arbetet. Inriktningen gjordes som två alternativ som detaljerades. Ett av dessa förordas som slutligt alternativ.

1.6. Tidigare planeringsarbete

En station i Brålanda har utretts i omgångar, senast av VGR (Förutsättningar för nya plattformar i Bäckefors och Brålanda, Västra Götalandsregionen 2014). Utredningen 2014 tog ej ställning till hur en trafikering till dessa platser kan fungera eller är möjlig utan undersökte endast kostnader för att anlägga plattformar i de två orterna med tillhörande nödvändiga åtgärder i stationsmiljöerna.

1.7. Angränsande planering

Nedan beskrivs de angränsande studier eller projekt som berör eller angränsar till planeringen av Brålanda station. En del utredda förutsättningar är helt avgörande för att kunna framföra planerad trafikering i framtiden.

1.7.1. Trafikverket

Samtidig infart på Norge-/Vänerbanan: På flera stationer på de enkelspåriga banorna i Region Väst saknas möjlighet till samtidig infart vilket innebär att tågmöten tar längre tid än nödvändigt, vilket påverkar kapaciteten, robustheten, punktligheten och återställningsförmåga negativt. Det kan åtgärdas genom att samtidig infart skapas på de driftplatser som saknar samtidig infart.

De driftplatser som omfattas av denna utredning saknar samtidig infart (merparten av driftplatserna har ställverk modell 59 alt 85). Det är två- eller trespåriga driftplatser på enkelspårig linje. På stationer utan samtidig infart måste det ena tåget vänta utanför stationen för att garantera att det första tåget stannat inne på stationen innan nästa tåg släpps in på stationen (mer teknisk beskrivning: när ett tåg kommit in på huvudspåret måste stoppanmälan aktiveras innan infartstågväg kan ställas för ett mötande tåg). Det betyder att tidtabellen måste läggas så att ett av tågen kommer minst 3 minuter

innan nästa tåg till stationen. Genom att införa samtidig infart kan tids- och kapacitetsvinster uppstå. Samtidig infart möjliggör att två tåg kan köra in på stationen samtidigt. Brålanda och Säffle ligger med som objekt i åtgärdsplaneringen.

LTS (Längre, tyngre och större tåg): Norge/Vänerbanan ingår i järnvägsnätet som planeras för längre, tyngre och större (LTS) tåg, ett projekt vars syfte är en mer effektiv godstrafik på järnväg. LTS-projektet innebär både infrastrukturåtgärder som förlängning av mötesstationer samt en ny bromsprocenttabell vilket i sin tur kräver signalåtgärder. Bromsprocenttabellen anger vilken retardation olika godståg har baserat på bland annat längd/tågvikt och används för att beräkna bromssträckor i signalsystemet. Det krävs en justering av dessa när längre och tyngre godståg tillåts.

Dubbelspår Öxnered-Skälebol: Enligt fastställelsebeslutet av *Nationell plan för transportsystemet 2018–2029* är järnvägssträckan Göteborg – Oslo en utpekad brist på grund av kapacitetsproblem och långa restider. En kommande dubbelspårsutbyggnad på delar av Norge/Vänerbanan har utretts, Öxnered-Skälebol (förgreningspunkten). Att öppna en station för resandeutbyte i Brålanda ska inte hindra eller försvåra en eventuell kommande dubbelspårsutbyggnad.

Regeringsuppdrag Göteborg-Oslo: Den svenska regeringen gav den 7 juni 2022 i uppdrag åt Trafikverket att tillsammans med Jernbanedirektoratet genomföra en utredning för ökad kapacitet och tillgänglighet på järnvägen på stråket Göteborg–Oslo. Vid genomförandet av uppdraget ska Trafikverket samråda med berörda regioner och kommuner samt med andra berörda aktörer.

Även den norska regeringen har 31 oktober 2022 gett Jernbanedirektoratet ett uppdrag att genomföra en Mulighetsstudie av förbättring av togtilbudet på jernbaneförbindelsen Oslo – Göteborg. Samferdselsdepartementet ber Jernbanedirektoratet om att samarbeta med Trafikverket i utredningen och koordinera framdriften i uppdragen.

Ett utredningsförslag inom regeringsuppdraget innebär att förlänga mötesspårerna i Brålanda. Det förordade utredningsalternativet i Brålanda stationsutredning är kompatibelt med en förlängning av mötesspårerna.

1.7.2. Västra Götalandsregionen

Västra Götalandsregionen (VGR) arbetar i projektform med en utredning som kallas *Samhällsplanering och stationsutveckling*. Projektet går ut på att titta på förutsättningarna för sju nya stationer i Västra Götaland, varav fyra av dessa nya tågstopp ligger i Dalsland. De nya tågstoppen är förutom Brålanda även Bäckefors, Dals Rostock och Frändefors, där Brålanda kommer vara den första att byggas. Utredningen pågår och planeras vara färdig under 2023.

1.7.3. Kommunal planering

Vänersborgs kommun arbetar med att ta fram en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Brålanda¹. Se även avsnitt 2.2. Det pågår även ett arbete parallellt med denna utredning med syfte att hitta passande lösningar för anslutning mellan den nya stationen och Brålanda samhälle.

¹ Vänersborgs kommun. <https://www.vanersborg.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/oversiktsplanering>, hämtad 2022-12-14

1.7.4. Fyrbodal

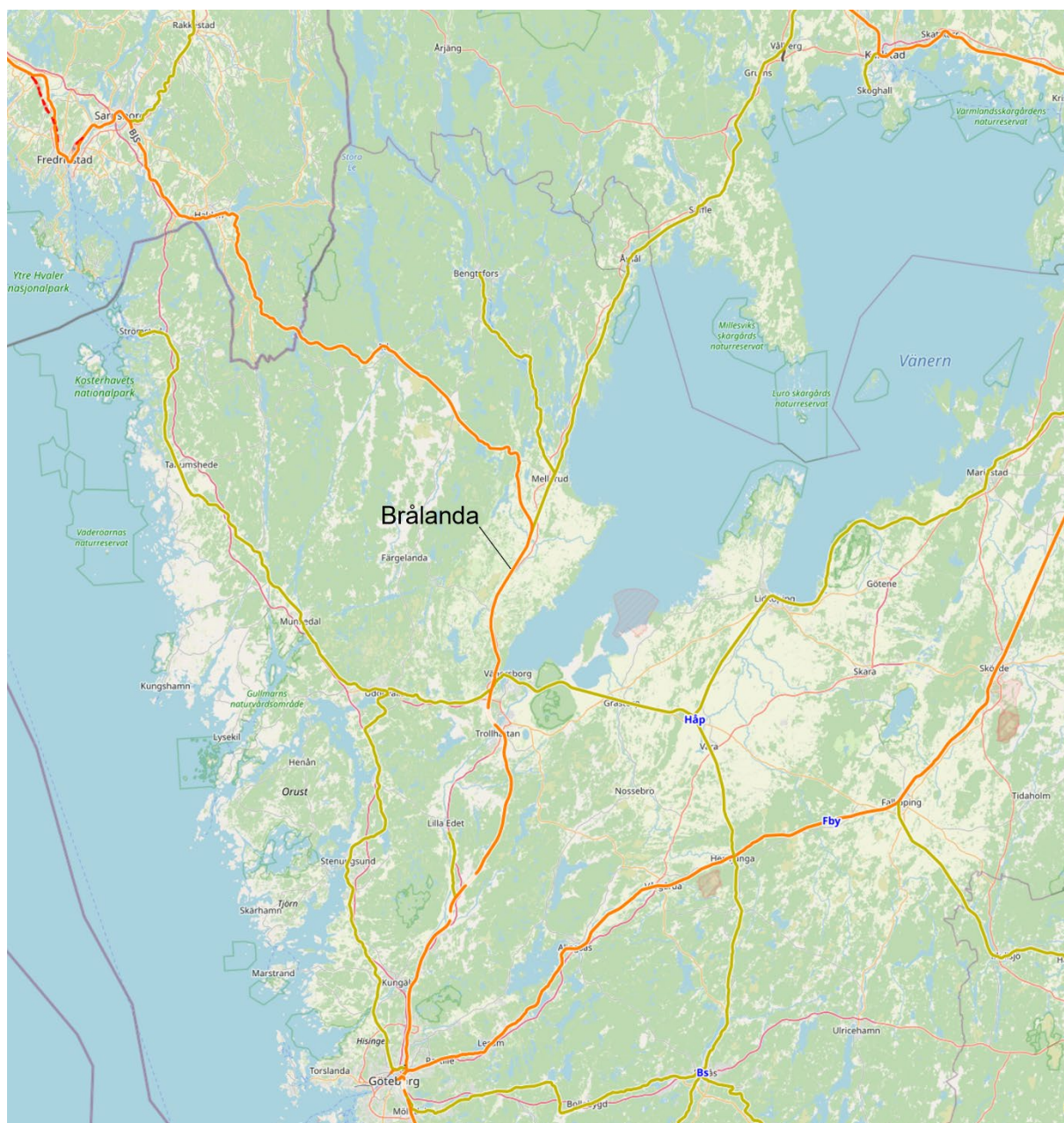
Fyrbodal är ett regionalt kommunalförbund bestående av totalt 14 kommuner i Västra Götaland. *Våra rum*² är ett utvecklingsprojekt som Fyrbodal driver med syfte att skapa fler attraktiva livsmiljöer i Fyrbodalsregionen, det vill säga miljöer som upplevs attraktiva och gör människor stolta över ”sin” plats. Brålanda är en av orterna som är inkluderad i projektet, förutom Henån, Dals Rostock och Bovallstrand.

² Fyrbodal. <https://www.fyrbodal.se/projekt/samhallsutveckling/vara-rum/>, hämtad 2022-12-14

2 Nuläge

2.1. Befintliga förhållanden och förutsättningar

Brålandas gamla stationsläge ligger på Norge/Vänerbanan och är den sista mötesstationen närmast söder om förgreningen i Skålebol mellan Norgebanan och Vänerbanan. Norge/Vänerbanan går mellan Göteborg och Kil. En del av banan går även till Norge via gränspassagen vid Kornsjö. Sträckan från Göteborg till Öxnered har dubbelspår, resten av banan är enkelspårig.

Figur 3 Norge/Vänerbanan med Brålanda utmärkt. Sträckan Göteborg-Kil/Kornsjö. (Källa: Open Railway Map)

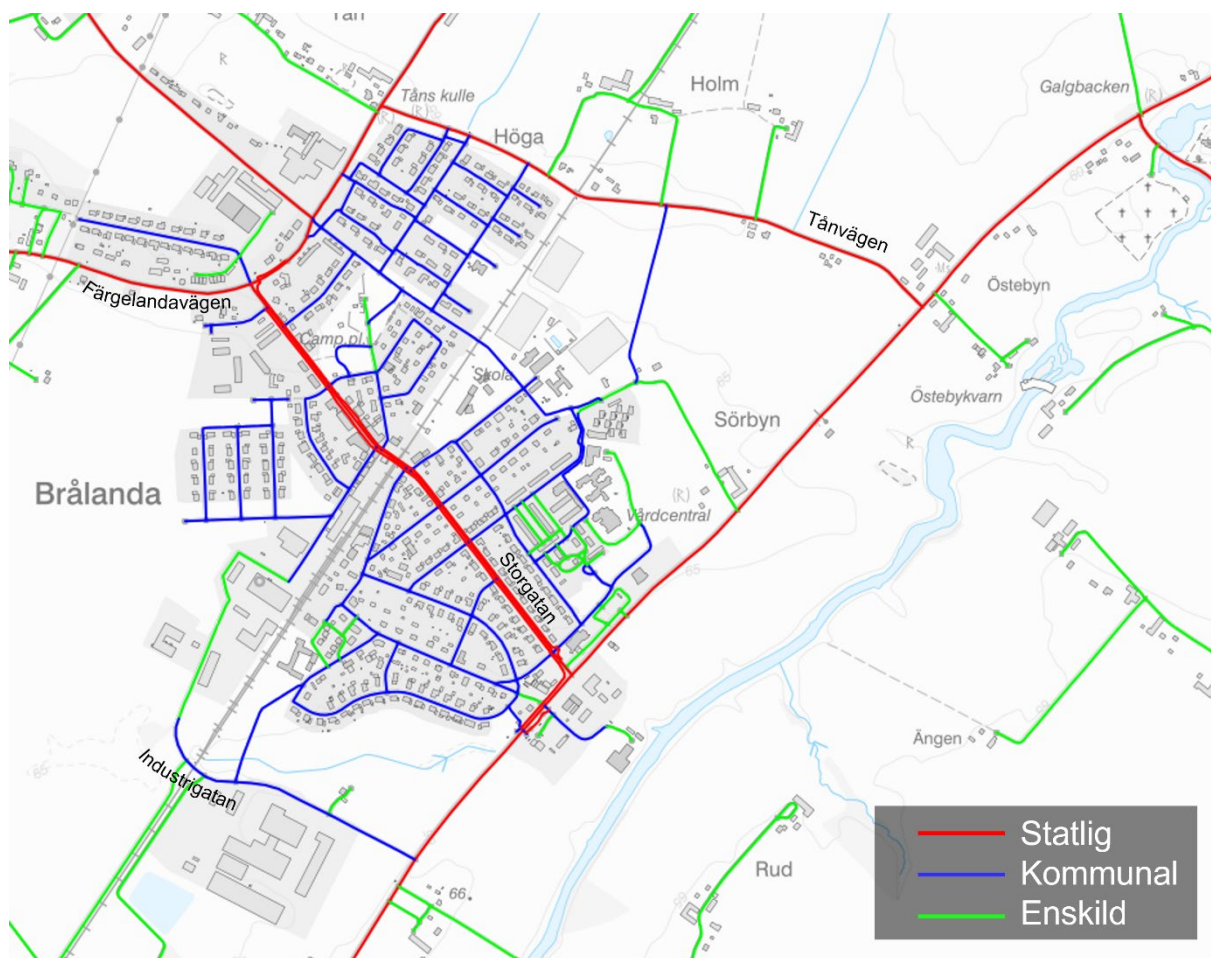
2.1.1. Samhället

I Brålanda går Vänerbanan rakt genom samhället, se Figur 4. Det finns tre passager för bilar att korsa järnvägen, samtliga i plan. I söder passeras järnvägen via plankorsningen på Industrigatan, centralt via plankorsningen på Storgatan och i norr via plankorsningen på Tånvägen. Utöver passagera för bilar finns även en planskild gång- och cykelpassage som ansluter till området i nordöst vid skolan och idrottshallen, denna passage ligger mellan Storgatan och Tånvägen.

Från väg E45 kan samhällets olika delar nås via Industrigatan, Storgatan och Tånvägen. De större trafikströmmarna går främst via Storgatan som ligger mitt i samhället med förgreningar till övriga delar av samhället. I norr korsar Storgatan Färgelandavägen/Rostocksvägen, vilket gör att den även har funktion som infart från väster. Regional trafik från E45 och västerut kan även gå via Tånvägen. Skyltad hastighet är generellt sett 50 km/h på lokalgatorna, men 30 km/h på villagator och på den centrala delen av Storgatan.

Industrigatan är i nuläget inte en genomfart för trafik på västra sidan av spåret, den är alltså inte en alternativ väg för Storgatan för trafik i öst-västlig riktning.

Figur 5 nedan visar väghållare i Brålanda. Trafikverket är väghållare för E45, Storgatan, Färgelandavägen samt Tånvägen. Vägarna som ansluter till Storgatan i ortens centrala delar är kommunala. Det finns även en del enskilda väghållare, framför allt i utkanterna av orten.

Figur 4 Väghållare i Brålanda. Karta från NVDB.

Brålanda tätort domineras av villastruktur med inslag av flerfamiljshus i de centrala delarna. Bostadsområdet längst upp i norr nås endast via Tånvägen. Området med skolor, bad och idrott ligger öster om järnvägen och nås med bil från Storgatan. Verksamheterna i Brålanda ligger främst längs Industrigatan, Storgatan och utmed E45. Det planeras nyexploatering väster om Storgatan, söder om Färgeländavägen.

Fastigheterna kring stationen är i huvudsak privatägda. Det finns tillgänglighet till målpunkter i Brålanda från utredningsområdet via Storgatan, från det gamla stationshuset på den östra sidan och mellan Granngården och XL-bygg på den västra sidan.

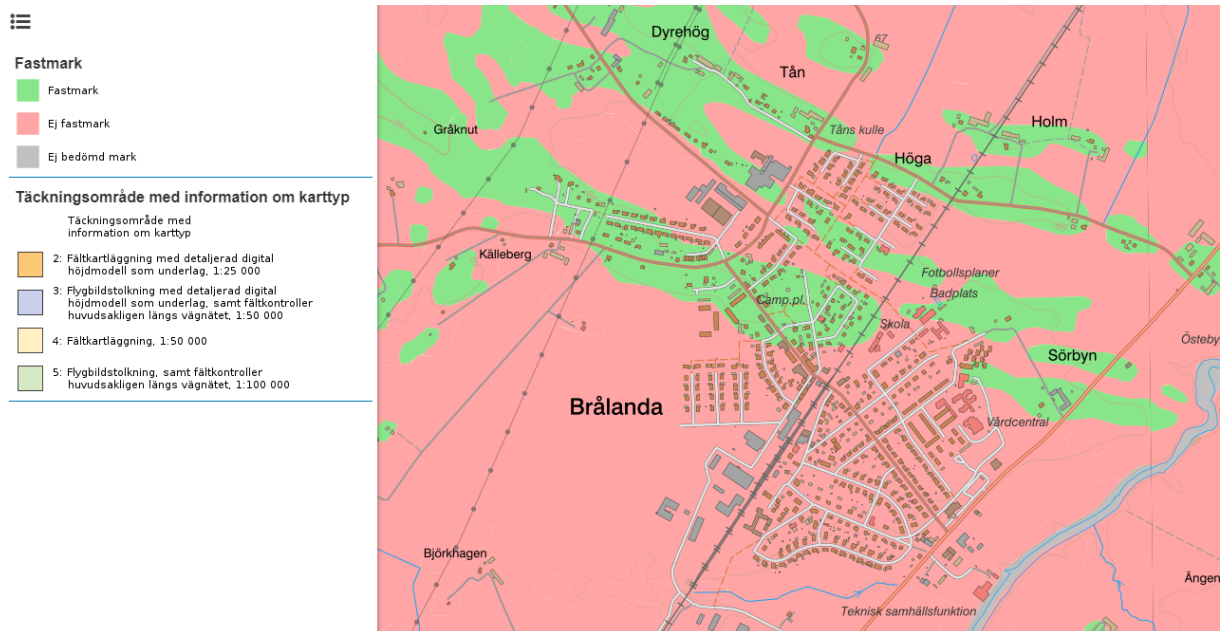
Figur 5 Karta över verksamheter i Brålanda. Karta från Lantmäteriet.

2.1.2. Geotekniska förhållanden

Brålanda ligger i ett flackt område dominerat av glacial finlera. Jorddjup kring järnvägen uppgår i huvudsak till 10–20 m.

Figur 6 Jordartskarta över Brålanda. Den gula färgen innebär att det är glacial finlera i det översta jordlagret, rosa är svämsediment ler-silt och blå färg visar var det är sandig morän. (Källa: SGU jordartskartan)

Figur 7 Stor del av järnvägen genom Brålanda är förlagd på "ej fastmark". (Källa: SGU, kartvisaren Fastmark)

2.1.3. Järnvägsanläggningen

Brålanda ligger på Norge/Vänerbanan. Banan sträcker sig mellan Göteborg och Kil/Kornsjö, är dubbelspårig på sträckan Göteborg – Öxnered, men i övrigt enkelspårig och banan är elektrifierad.

Norge/Vänerbanan ingår i stråket Gävle – Borlänge – Kil – Göteborg och trafiken består av såväl gods- som persontåg.

Brålanda station byggdes från början med fem spår och plattformar för spåren 1 och 2, en stamplattform vid stationshuset och en plattform mellan spår 1 och 2. Spår 1 användes för persontrafiken, spår 2 (normalhuvudspår) användes för all trafik, spår 3 användes för tågmöten med godstrafik samt ankomst-avgång för godståg som skulle hämta och lämna vagnar. Spår 4 ett sidospår för att kunna nå spår 5 som användes för vagnar för lastning och lossning vid siloanläggningen.

Kring 1980-talen upprustades sträckan Göteborg-Kil till 160 km/h och i samband med upprustningen genomfördes en rad bangårdssaneringar i form av borttagande av spår som inte längre behövdes. Eftersom Brålanda station endast används för tågmöten behölls endast spår 2 och spår 3 (avvikande huvudspår). Växel till spår 4 (sidospår) och ca 160 meter av spåret behölls. Sidospåret (spår 4) har idag en användbar längd på 146 meter mellan stoppbock och spårspärr. Det används enbart av underhållsfordon. Mittplattformen mellan spår 1 och 2 revs i detta skede.

Tabell 1: Följande tabell redovisar de järnvägsanläggningar som finns vid driftsplats Brålanda med placering utifrån banans kilometerangivelse.

Objekt	Namn	Km-tal
Signal (främst ATC)	INF 21 >	371,681
Spårväxel	21	371,954
Plankorsning	Storgatan	372,006
Signal (främst ATC)	M 34 <	732,019
Signal (främst ATC)	M 32 <	
Möteslängd	664	372,022
Möteslängd	664	372,686
Spårväxel	6	372,414
Signal (främst ATC)	M 33 >	
Signal (främst ATC)	M 31 >	372,690
Spårväxel	22	372,754
Plankorsning	Industrigatan	372,764
Signal (främst ATC)	INF 22 <	373,029

Både plankorsning vid Storgatan och Industrigatan har vägskydd klass A, dvs ljud/ljus och helbommar som stänger bägge körfält i båda riktningar.

Under sommar och höst 2022 rådde en hastighetsnedsättning på grund av dåligt spårläge. Problemet var vatten i banunderbyggnad som orsakats av skadad dränering. Problemet upptäcktes vid signalåtgärd genom att kabelbrunnar vattenfylldes direkt. Åtgärd bestod av att gräva ny dränering på sidan längs med spåren från plankorsning Storgatan till plankorsning Industrigatan. Denna nya dränering påverkar, och påverkas av, nya plattformar vilket innebär att viss samordning mellan plattformprojektet och underhållsåtgärd för bankroppen krävs.

2.1.4. Trafikering järnväg och buss

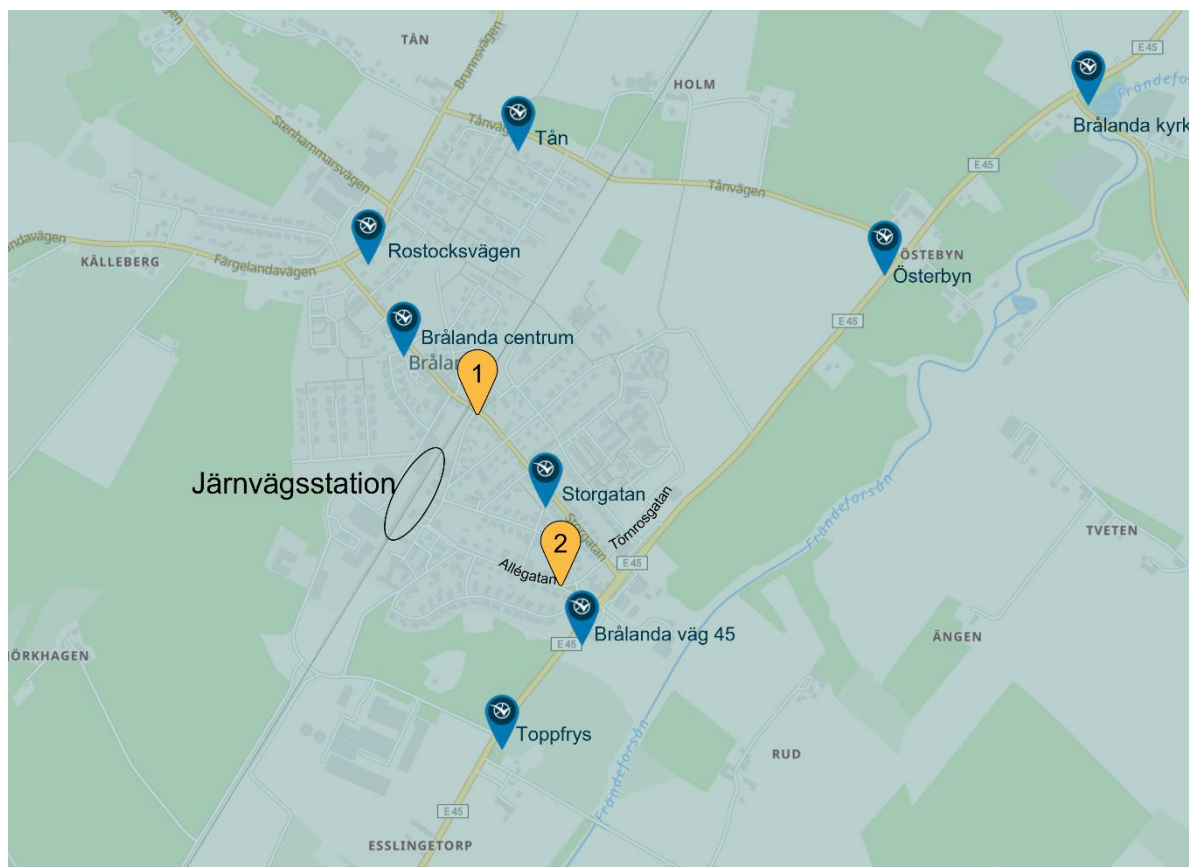
Brålanda station har tidigare haft resandeuppehåll för resande men stationen lades ned år 1975. Vidare har stationen haft godstrafik bland annat till och från Lantmännens siloanläggning. Sidospåret används inte för lastning då detta i praktiken inte kan användas för annat än underhållsrelaterade åtgärder för Trafikverkets verksamhet.

Följande bussar finns trafikerar Brålanda samhälle:

- **Buss 700:** Ed-Bäckefors-Mellerud-Brålanda (väg 45) -Vänersborg
- **Buss 710:** Mellerud-Brålanda (centrum)-Vänersborg-Trollhättan
- **Buss 712:** Dals Rostock-Brålanda (centrum)-Trollhättan

Buss 700 trafikerar Brålanda hållplats via väg 45. Busslinjerna 710 och 712 trafikerar Brålanda centrum. Samtliga busslinjer är genomgående. Buss 710 och 712 har potential att med järnvägsuppehåll i Brålanda skapa en matande funktion till stationen. Det saknas bussförbindelse i riktningen Färgelanda till Brålanda.

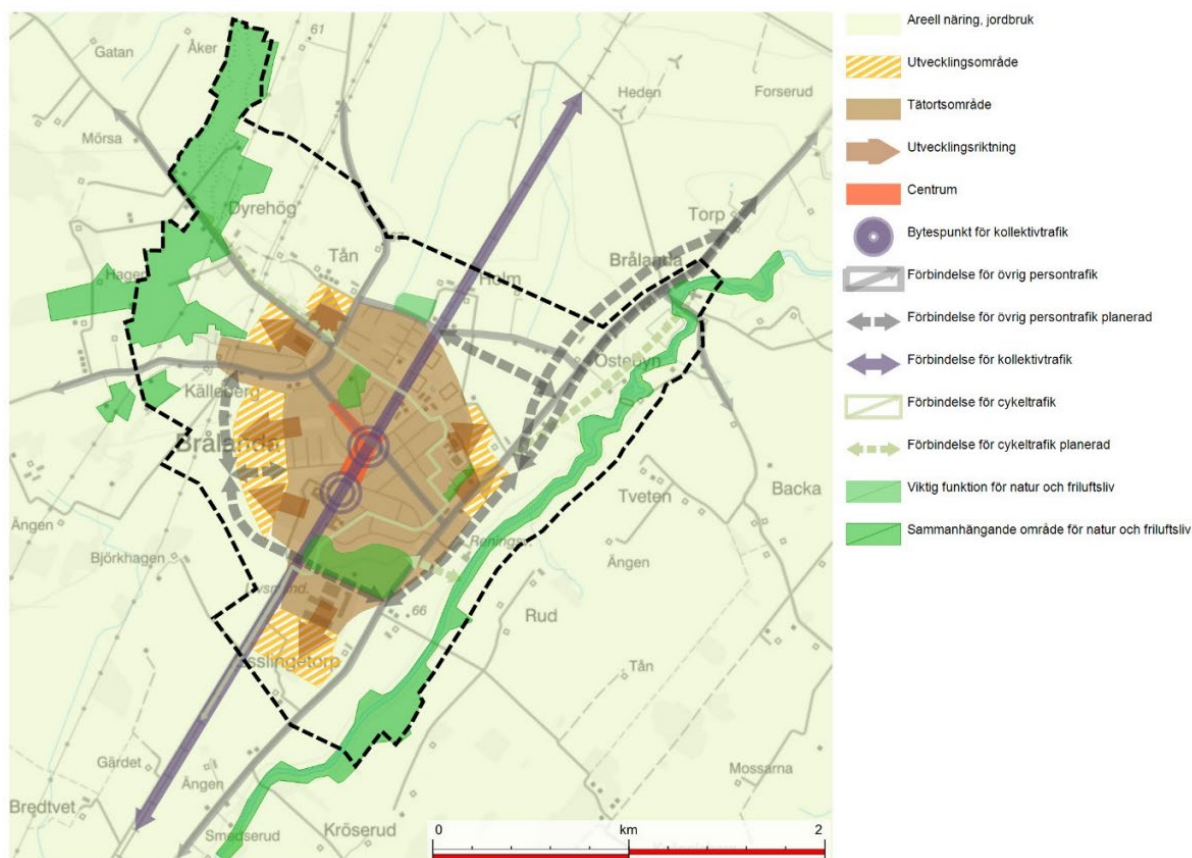
Befintlig hållplatsstruktur för bussar i Brålanda har inte direkt anslutning till utredningsområdets avgränsning med den föreslagna stationsplaceringen. Bussangöring för bussar via Brålanda centrum bör anpassas med anslutning till stationen, antingen med hållplats vid korsningen Storgatan/Allégatan (1) alternativt omläggning av körvägar via stationen och genomgående via Allégatan/Törnrosgratan (2). Dialog förs mellan kommunen och Västtrafik avseende lämplig placering av busshållplatsen längs Storgatan.

Figur 8 Befintliga busshållplatser (blå markeringar) och befintligt läge stationshuset. Gula markeringar för två alternativa lägen för busshållplats vid trafikering via stationshuset (1 och 2) i orange.

2.2. Kommande utveckling

I framtagandet av en fördjupad översiktsplan (FÖP) för Brålanda har Vänersborgs kommun identifierat områden för markanvändning och landat i rekommendationer som visas i figuren nedan. Den fördjupade översiktsplanen är under framtagande och ambitionen är att den ska granskas efter sommaren 2023.

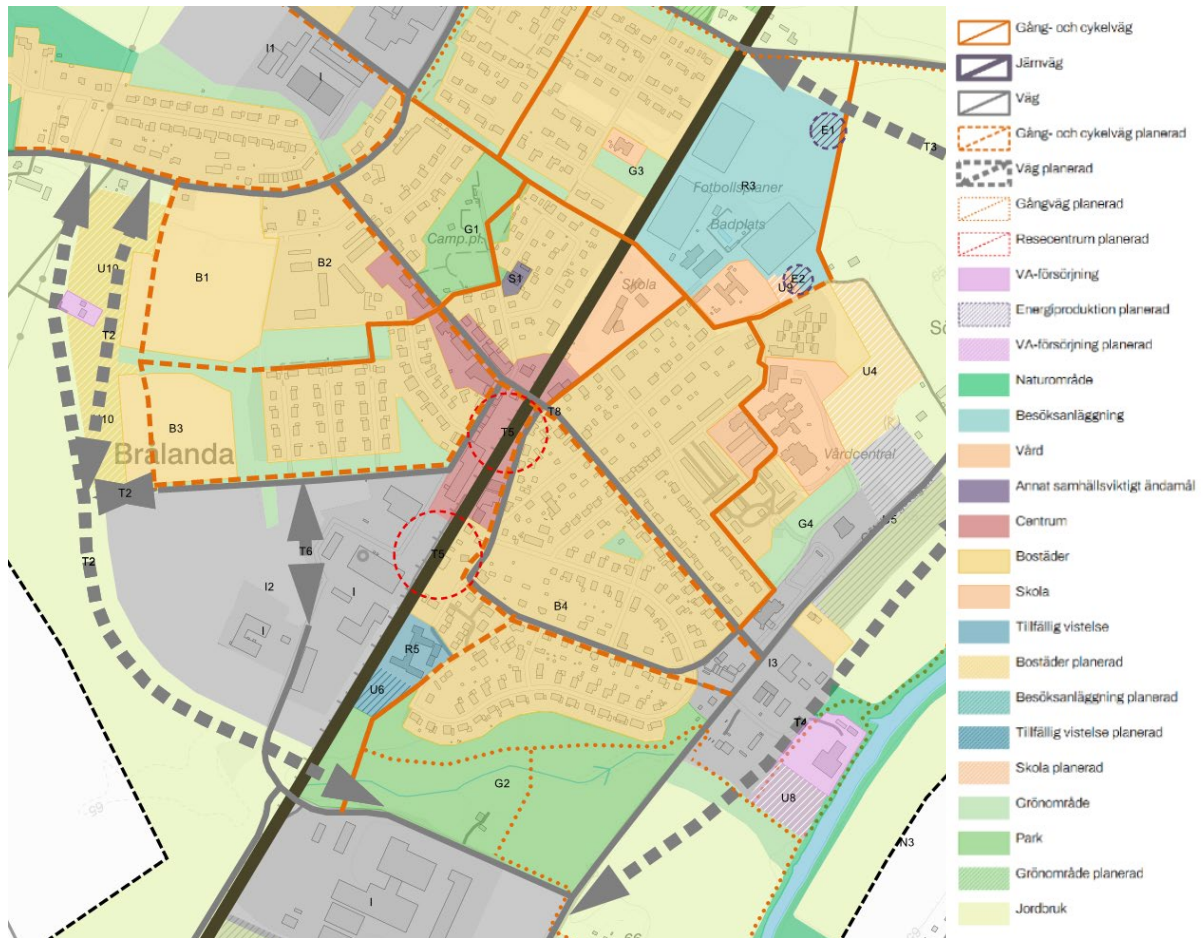

Figur 9 Rekommendationskarta (markanvändningskarta) från Fördjupad översiktsplan för Brålanda.

I FÖP:en skrivs följande angående stationsområdet och att utveckla stationssamhället Brålanda:

”Brålanda utvecklas stationsnära, med tågstationen som en central nod, och präglas av en blandning av olika funktioner där det mesta finns att nå inom gångavstånd. Utbyggnad nära stationen ger bra förutsättningar för boende, verksamma och besökare att välja hållbara transporter. Satsningen på samhällen med tågstation är drivande i att utveckla en attraktiv och hållbar kommun med minskat bilberoende och bättre kommunikationer.”

”Stationsområdet med fokus på området runt tågstationen har en viktig roll för att skapa ett levande och attraktivt stationssamhälle. Området ska vara tillgängligt, välkomnande och fungera som en knutpunkt. Järnvägens barriäreffekt minimeras genom att stärka kopplingarna över/och under järnvägen. Tillgänglighet med cykel och kollektivtrafik är central. I anslutning till stationsområdet finns pendelparkering för cykel och bil för att fånga upp Brålandas omland. Det ska vara lätt att kombinera olika färdmedel med fokus på det hållbara resandet.”

Figur 10 Detaljerat utsnitt av rekommendationskartan, med förslag för placering för Brålanda station inom de röda cirkelarna. Planerade nya bostäder finns inom de markerade ytor B1-B4.

3 Mål och utmaningar

Under arbetet med utredningen har arbetsgruppen bestående av Trafikverket och Kreera Samhällsbyggnad har gemensamt tagit fram nio funktionsmål för anläggningen. Samtliga funktionsmål har platsspecifika utmaningar:

Plattformarnas placering ska fungera både i Brålanda, i regionen och för järnvägen

Placering av plattformarna ska göras så att stationsläget blir attraktivt för resandet och positivt för Brålanda som stationsort. Åtkomst till stad, parkering och kollektivtrafikmöjligheter skiljer mellan olika plattformslägen. Hur och var bussar ska trafikera Brålanda påverkar plattformsplacering, både hur resenärer ska byta färdmedel och hur systemet byggs upp i sin helhet, som exempelvis om busstrafiken är matande till tågen och/eller om busstrafiken är genomgående. Ytor för parkering ska finnas i anslutning till plattformarna.

Placeringen ska även fungera med de tekniska krav som finns för järnvägsanläggningen

Nuvarande mötesfri längd (664 meter) får inte minskas.

Utformningen får inte försvåra/försämra framtida dubbelspårsutbyggnad med Största Tillåtna Hastighet (STH) 200 km/h, dvs dubbelspår i nuvarande spår 1 och 2.

Stationen ska bidra till att minska barriäreffekten i samhället

Järnvägen skär rakt igenom Brålanda idag. Utformningen ska förbättra möjligheten för rörelser mellan de båda sidorna av järnvägen.

Anläggningen ska bidra till en högre trafiksäkerhet för resande

Anläggningen ska vara trafiksäker, exempelvis genom att försvåra och förhindra spårspring. Spårspring sker främst när bommar är fällda vid plankorsningar eller mellan plattformar. Bommarna vid plankorsningarna Storgatan och Industrigatan ligger nere före och efter tågavgång.

Storgatans framtid är en viktig fråga för både järnvägen och Brålanda, eftersom plankorsningen Storgatan måste stängas i framtiden om dubbelspårsutbyggnaden genomförs. Då kommer alternativen vara att stänga vägen för genomgående trafik eller anlägga en planskildhet. En underfart påverkar stadsbilden och den centrumkänsla som Brålanda har och som Vänersborgs kommun vill stärka. En underfart kommer också med tekniska svårigheter som om det faktiskt är genomförbart att rymma en sänkt Storgata i den byggnadsstruktur som finns, ha tillräcklig hinderfri höjd för vägunderfart och ta hänsyn till geoteknik och grundvattennivå.

Plattformarnas utformning och anslutning ska passa alla

Utformning av och anslutning till plattformar ska göras så att alla kan ta sig till och från tåget. Det ska finnas antingen ramp eller hiss till plattformar samt lutning och vilplan ska finnas enligt gällande regelverk. Plattformar utformas med taktila stråk och belysning.

Placering för och utformning på plattformar och plattformsanslutning ska fungera nu och i framtiden

Västrafiks regional- och fjärrtrafiktåg behöver plattformslängd på 170 m. Plattformsbredd på sidoplattform ska vara minst 4 meter, inklusive säkerhetszon på 2 meter mot spåret (anpassat för

framtida 200 km/h), med tillägg för sidoplacerade väderskydd i plattformens bakkant. Om mellanplattform anläggs krävs större bredd p.g.a. säkerhetszon på båda långsidor och plats för bland annat trapphus/hiss och väderskydd. Om trapphus/hiss anläggs i änden blir minsta bredd ca 9 meter, annars 10 till 11 meter. Stationen utrustas med Trafikverkets trafikinformation.

Eftersom anläggningen ska dimensioneras för 200 km/h måste plattformsanslutningen vara planskild.

Plattformsplacering ska fungera för tänkt trafikering

Tåg stannar i huvudsak på huvudspåret, östra spåret, i båda riktningar men plattform krävs på båda sidor för tågmöten mellan persontåg. Trafikledningen i region Väst lägger alltid tågväg med uppehåll på huvudtågsspåret (östra plattformen) då det i gångtid för tåget är effektivast, om tågmöte ej krävs.

Samtidig infart ska finnas i Brålanda

Samtidig infart är en kapacitetshöjande åtgärd. Samtidig infart kan utformas för 10-övervakning (placering av plattformar 115 m från hinderfrihetspunkten som närmast) eller 40-övervakning (placering 215 m från hinderfrihetspunkten). Se mer under avsnitt 4.1.4.

Sidospåret i Brålanda, och dess funktion för drift- och underhåll, ska finnas kvar

Sidospåret är elektrifierat idag, men inriktning vid ombyggnation är att spåret inte behöver elektrifieras (behöver säkras definitivt besked). Sidospår för underhållsfordon kan kortas till ca 100 m uppställningslängd (ca 46 meter kortare än dagens sidospår) och ändå kunna behålla grundfunktionen för bandriften. En flytt och ersättning med ett nytt 100 m långt sidospår bedöms innebära att funktionen ersätts och att justeringen därför inte kräver ”slopande av järnväg”.

4 Förutsättningar och ställningstagande

Arbetsprocessen med framtagande av utredningsalternativ beskrivs i avsnitt 1.4.

4.1. Faktorer som påverkar utformning och plattformsläge

Inom Trafikverket region Väst planläggs tågtrafiken för att möjliggöra kortast möjliga gångtid. För Brålanda innebär detta att tåg normalt gör uppehåll på huvudtågspåret i båda riktningar (spåret med plattform på östra sidan av samhället) när tåg inte måste mötas på stationen. Detta eftersom tågen måste sänka hastigheten långt tidigare om de ska gå genom växlar in mot plattformen. Då Göteborg-Karlstadtågen i normalfallet inte har systemmöten i Brålanda innebär det att minst 8 av 10 tåg i Brålanda kommer att göra uppehållet mot plattformen på östra sidan av stationen. Detta har beaktats i framtagandet av utredningsalternativen.

4.1.1. Plankorsning eller planskild korsning

Mötesspårens norra växel ligger i direkt anslutning till Storgatan, i änden på mötesstationen. Stationens hinderfrihetspunkt i norra änden utgörs därför av plankorsningen, då tåg med uppehåll inte står över plankorsningen.

Målet om samtidig infart medför att plattformsänden inte kan förläggas närmre plankorsning än signal + 100 m (totalt ca 115 m från plankorsningen). En nordlig placering av plattformar är därför enbart möjligt om plankorsning Storgatan stängs. Ett alternativ med förlängd mötesstation 100 m i norra änden och planskild Storgata har studerats.

Plankorsningen vid Storgatan kommer behöva slopas vid ett framtida dubbelspårsprojekt genom Brålanda.

Planskildhet har utretts inom projektet och medför en omfattande ombyggnad, intrång, branta lutningar och att järnvägsspåret behöver höjjusteras.

Ställningstagande: Att behålla Storgatan som plankorsning, tillse en trafiksäker lösning för att undvika spårspring och samtidigt inte hindra en dubbelspårsutbyggnad. Storgatans framtid vid en dubbelspårsutbyggnad behöver utredas vidare inom annan utredning.

4.1.2. Spårspring och trafiksäkerhet

Tåg kommer i huvudsak angöra plattformen på huvudtågspåret, det vill säga den östra sidan. Bostadsbebyggelsen och centrum ligger i huvudsak på den nordvästra sidan. När tåg ankommer och avgår ligger bommarna vid plankorsningen Storgatan nere. En placering av sidoplattform nära Storgatan kommer medföra en ökad risk för spårspring med stor olycksrisk. Sidoplattform och station med Storgatan som plankorsning bör av säkerhetsskäl placeras längre söderut med den naturliga kopplingen för resenärer via den planskilda gång- och cykelförbindelse som planeras tillsammans med stationen.

För att förhindra spårspring kan olika placeringar av plattformar eller olika typer av hinder nyttjas:

- Spärrstaket mellan parallella plattformar, vilket kräver ett visst avstånd mellan spåren som styrs bland annat av tågens hastighet. Spåravståndet är för litet för att medge staket mellan spåren enligt befintligt regelverk. Kräver undantag alternativt att plattformar är saxade för minskat spårspring.
- Saxade plattformar i stället för parallella plattformar. Detta minimerar risken för spårspring eftersom spåren inte är parallella.
- Pyramidplattor, ett material placeras på marken för att förhindra obehöriga i spårområdet
- ”Bomkjolar”, ett underkrypningshinder för att trafikanter inte ska smita under nedfällda bommar.

Ställningstagande: Parallella plattformar för båda körriktningar ger en bättre koppling med staden och planskildheten. Spärrstaket mellan parallella plattformar får inte plats enligt gällande regelverk, men dispens för likande situation som i Brålanda finnes. Utredningen utgår från att dispens för spärrstaket kommer ges.

4.1.3. Sidoplattformar eller mittplattform

Sidoplattform kan förläggas längs befintligt spårårläge. På del av stationen ligger befintliga kontaktledningsbryggor anpassade för dåtidens fem spår, så brett isär att sidoplattform kan byggas på respektive sida utan att inkräkta i kontaktledningsbrygga på dessa platser. Befintliga rakspårslägen för spåren medför spårgeometrisk säkring för framtida dubbelspår och 200+ km/h.

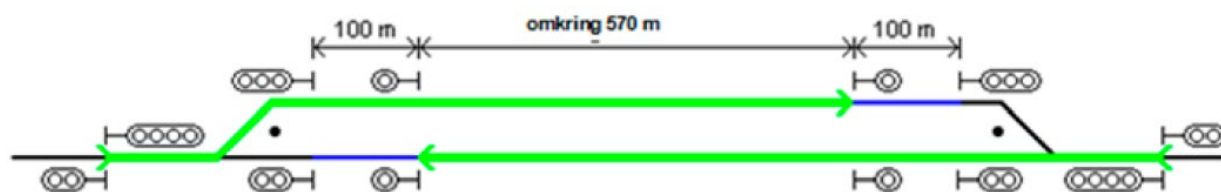
En mittplattform kräver utökat spåravstånd från dagens knappa 5 meter. Detta kräver att spårändarna på mötesspåret kröks ut för att tillskapa ett större spåravstånd, där mellanplattformen kan förläggas. Detta medför att målet om säkring för framtida dubbelspår med STH 200 km/h inte uppfylls.

Ställningstagande: Brålanda station utformas med sidoplattformar utan justering av spårgeometrin, alternativ med mellanplattform avfärdas som alternativ för att inte förhindra framtida utbyggnad av dubbelspår.

4.1.4. Samtidig infart

Förutsättningarna för samtidig infart är att tågen ska kunna stanna; 100 meter före gränsen före möteslängden med 10-övervakning och motsvarande 200 meter med 40-övervakning. Med övervakning menas den hastighet som tågen måste ha då tåget passerar signalen för samtidig infart (100 eller 200 m före hinderfrihetspunkten (normalt vid växeln eller i detta fall före plankorsningen) på mötesspåret. Önskvärt är att hastigheten är 40 km/h för att det inte ska ta för lång tid innan tåget är på plats för att frilägga tågvägen för det mötande tåget.

Alternativet, att inte ha samtidig infart på en mötesstation, innebär att det första tåget som ankommer måste lösa ut tågvägen innan det mötande tåget kan köra in till stationen. Tågvägsutlösningen tar i regel två minuter vilket fördröjer ankomsten för det mötande tåget, och om det mötande tåget samtidigt blockerar utfarten så fördröjs även avgången för det första tåget.

Figur 11 Bilden visar utformning av ESIK (Enkelspår, samtidig infart, kort tågväg). Genom inre stopplykter 100 meter innanför de yttre signalerna fås samtidighet för alla tåg, förutom när två tåg som är längre än cirka 570 meter möts.

Figur 12 För att möjliggöra samtidig infart i Brålanda innebär det att plattformar måste placeras inom en sträcka på 470 m som visas av den gröna markeringen.

Ställningstagande: 10-övervakning är tillräckligt, även om 40-övervakning är bättre. Detta kan byggas med olika hastighetsstandard på övervakningshastigheten, för 10- alternativt 40 km/h i de olika riktningarna. En något förbättrad funktion uppnås om 10-övervakningens signaler inte hamnar precis vid plattformens änden, till exempel att det kvarstår 50 m till övervakningspunkten från plattformen. En repeterbalis bör placeras vid plattformens ände för nytt signalbesked när tåget ska

avgå. I riktning där mer än 200 m återstår till hinderfrihetspunkten från plattformskant bör 40-övervakning byggas.

4.1.5. Stationsutformning och tillgänglighet

Stationer på långt avstånd från tätort med tjänster för service av hissar bör byggas med ramper för att minska risk för bristande tillgänglighet vid driftsstörningar, samt minska problematik med skadegörelse. En station med sidoplattformar liknande Brålanda byggs normalt med ramper som planskildhetskoppling.

Bortsett väderskydd i bakkant på plattformen, för snöröjningsfordon och underhållsfordon byggs plattformar utan hinder. Anslutningsväg för underhållsfordon tillskapas.

Lutning på ramper görs tillgänglighetsanpassade enligt Boverkets regelverk.

Stationen byggs med säkerhetszon på 2 m anpassat för framtida tåg i 200 km/h, med >2 m gångvägsbredd och placering av väderkurer/trappor och ramper i bakkant på plattformen. Plattformen byggs 4 m bred, 2 m gångyta och 2 m skyddsavstånd. Väderskydd ingår i område utanför de 4 metrarna.

Ställningstagande: Av underhållsskäl utformas stationen med ramper och trappor utan hiss.

4.1.6. Geoteknik och hydrologi

De geotekniska förutsättningarna i området är utmanande för byggande av stora konstruktioner samt att gå djupt under järnvägen för planskildhet. En plattramsbro med hel bottenplatta är lämplig för broar med spannlängd under ca 12 m.

Ställningstagande: Efter översiktlig bedömning av Trafikverkets geotekniker dras slutsatsen att en planskildhet för gång- och cykeltrafik kan byggas utan att pålning av konstruktionen samt att ramper till denna inte behöver vara vattentäta. Pumpning kommer att krävas, men enbart för dagvatten och inte grundvatten. Anläggningen kan utformas med slänter och stödmur.

4.1.7. Detektorer med koppling till Brålanda

Trafikverkets anläggning har varmgångsdetektor / tjuvbromsdetektor vid km 375+526 (mellan Brålanda och Frändefors). Om tåg har felaktiga bromsar, som ligger till och blir varma med de följdrisker detta ger, larmar detektorn. Tåg/vagn kan då hanteras på nästkommande mötesplats med uppställningsspår. I norrgående riktning är detta Brålanda. Detta kan medföra att sidotågspåret i Brålanda bör kunna nyttjas för avställning av en godsvagn med hjälp av elloket som drar tåget med den trasiga vagnen. Spåret behöver inte vara elektrifierat för att ett ellok ska kunna backa in en vagn på spåret.

4.1.8. Anknytande kollektivtrafik

Busshållplats kan förläggas med koppling mot Storgatan alternativt att busstrafiken läggs om för att bättre nå stationen. Hur busslinjer läggs, om de i huvudsak matar till tågstationen eller är genomgående mot ex Vänersborg, när tågstationen är i drift påverkar hur koppling mellan buss och tågstation bör utformas.

En omläggning av busstrafiken måste beakta samhällets övriga målpunkter så som centrum, skola och vårdcentral som ligger väster om Storgatan respektive nordost om Storgatan i relation till mötesstationen.

4.1.9. Parkering och pendelparkering

Ytor för parkering bör främst anläggas på västra sidan om järnvägen. Stationens planskilda förbindelse bör förläggas så att den upplevs som gen för resenärer mellan parkering och den östra plattformen (huvudplattformen).

4.1.10. Anslutning och koppling till samhället

För en bra koppling mot skola, service och centrum bör plattformar placeras så nära Storgatan som möjligt då detta är huvudstråket i orten.

4.2. Förutsättningar för trafik och tågstopp i Brålanda

På en enkelspårig bana måste tågen mötas på mötesstationerna. Trafiken som ska göra uppehåll ska i huvudsak utgöras av trafiken Göteborg – Karlstad som gör ett tillkommande uppehåll. Trafiken mot Norge kan också bli aktuell för uppehåll framåt. Med nuvarande trafikering skulle det kunna stanna tio tåg mot Säffle/Karlstad och sex tåg mot Ed/Norge på Brålanda station varje dygn.

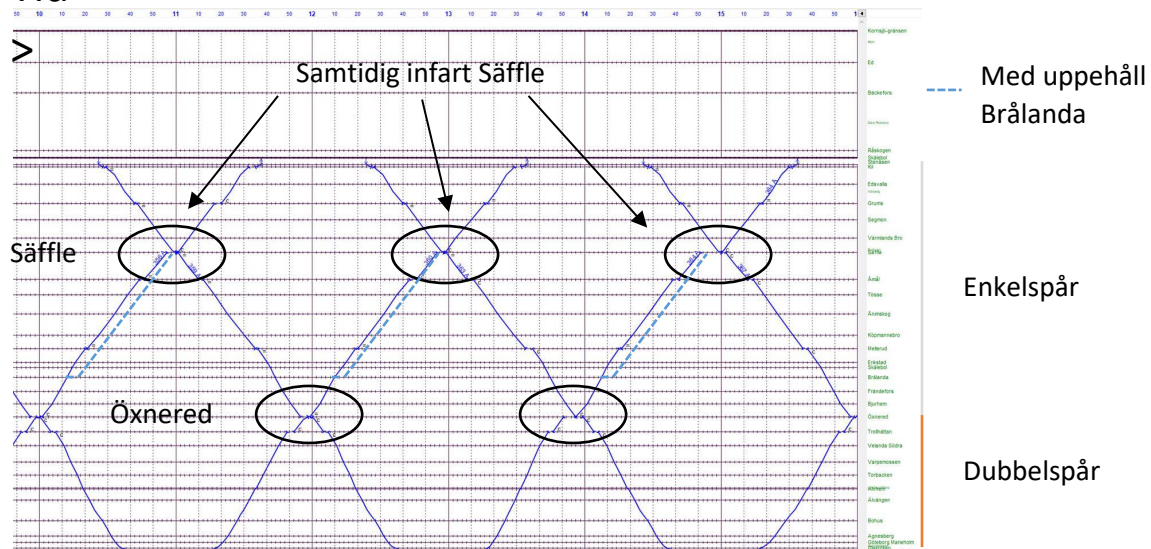

Figur 13 Tågtrafikering enligt Västtrafiks handlingsplan Tåg 2028 med ny station i Brålanda markerad. Antagen 2020.

För aktuell sträcka hänger trafiken samman med avgångarna ut/in från Göteborg på Nordlänken och den hårt trafikerade enkelspårssträckan Karlstad – Kil. Själva uppehållet i Brålanda tar ca 2–3 minuter inklusive tid för inbromsning, uppehåll och acceleration. I befintlig tidtabell finns Karlstadtågarnas möten i Säffle och i Öxnered. Med ett ytterligare uppehåll i Brålanda måste tågen på sträckan Öxnered – Säffle spara 1–2 min gångtid för att bibehålla mötesstrukturen på banan, i annat fall förlängs gångtiden Göteborg-Karlstad minst 5–10 minuter (bedömning).

För att möjliggöra uppehållet i Brålanda behöver tid sparas in, vilket kan göras genom samtidig infart i Säffle. Samtidigheten i Säffle är därmed en förutsättning för Brålanda station.

Tid -

Figur 14 Tidtabell med systemmöten Göteborg – Karlstad. Behov av samtidig infart för att bibehålla mötesstrukturen inklusive uppehåll i Brålanda.

5 Utredningsalternativ

5.1. Studerade alternativ

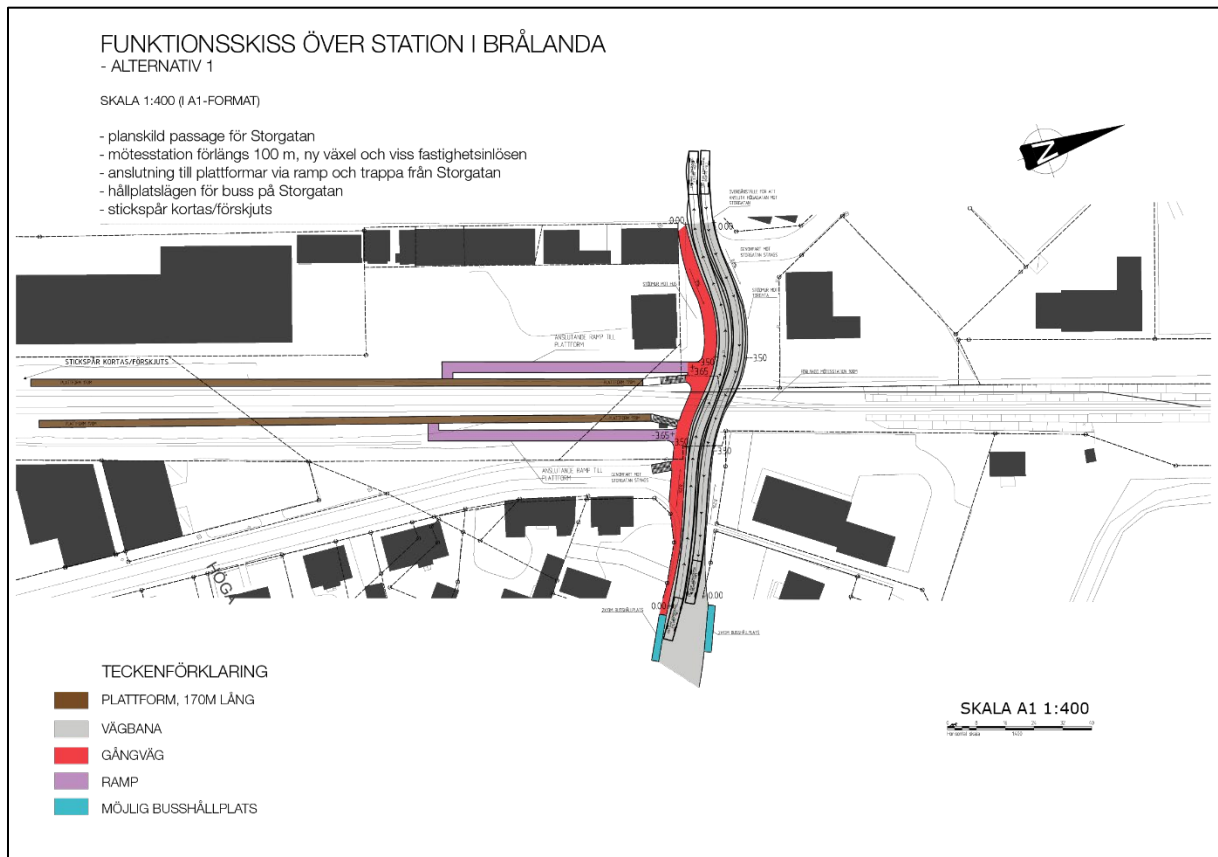
Inför andra workshopen togs fyra principalternativ fram vilka diskuterades och behandlades på i grupparbeten. Resultatet från workshopen var att ytterligare två alternativ togs fram som var mer detaljerade än tidigare. Dessa två alternativ har fått namnen 5a och 5b. Efter inkomna synpunkter efter remissen utvecklades ytterligare ett utredningsalternativ som bygger på 5A, detta har fått namnet 5A2. Se alla alternativ i Figur 16 till Figur 21.

Sammanfattning av slutsatser från diskussioner under andra workshopen:

- Storgatan kan inte stängas för trafik i detta skede. För att stänga gatan krävs en analys av samhällets möjligheter att korsa järnvägen.
- Underfart för Storgatan under järnvägen är inte attraktivt, det påverkar samhällsutvecklingen negativt.
- Planskildhet Storgatan har förprojekterats med upp till 10% lutning, trots sänkt fri höjd till 3,5m och att järnvägen höjs lokalt ca 1 m över befintligt läge vid porten blir ramper långa i båda riktningar med stor påverkan i samhället.
- Saxade plattformar är inte attraktivt då de bidrar till otrygghet.
- Långa sträckor för resenärer att gå till den södra av de saxade plattformarna, vilket minskar attraktiviteten för tågresande till/från Brålanda.
- Plattformanslutning och planskild passage för gång- och cykeltrafik bör ligga nära stationshuset.

5.1.1. Alternativ 1

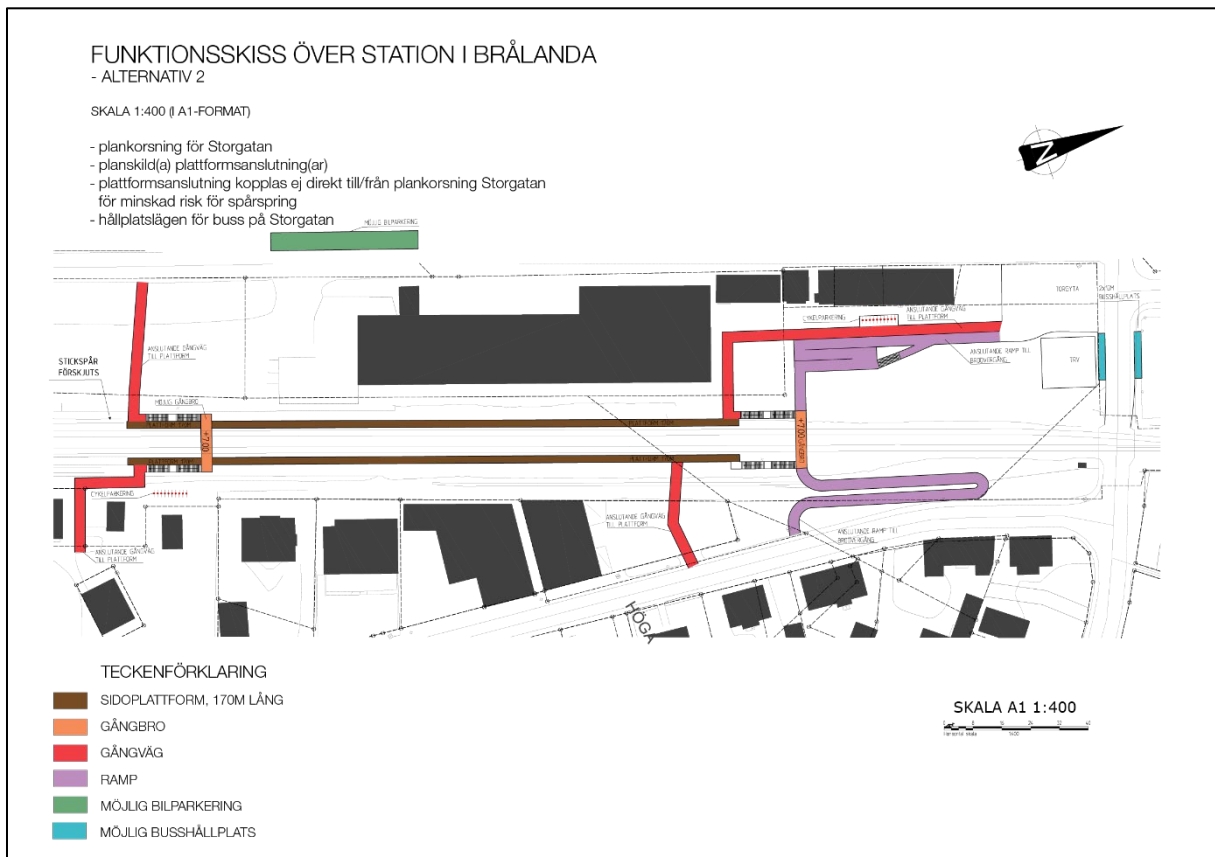
Alternativet innebär att plattformar placeras uppe vid Storgatan genom att en planskildhet för både gång, cykel och biltrafik byggs. Frihöjden i porten begränsas till ca 3,5m för att krympa rampernas längd. Detta medför att regionbussar kan trafikera passagen, men inte alla typer av trafik. För att få till samtidig infart på järnvägen förlängs mötesstationen ca 100 m norr om Storgatan, vilket medför visst intrång i två fastigheter. Från planskildhet vid Storgatans GC-undergång görs trappor och ramper upp till plattformarna. Både Högagatan och Allegatan stängs med genomfart till Storgatan.

Figur 15 Alternativ 1 med uppritad planskildhet, plattformar vid Storgatan och förlängt mötesspår

5.1.2. Alternativ 2

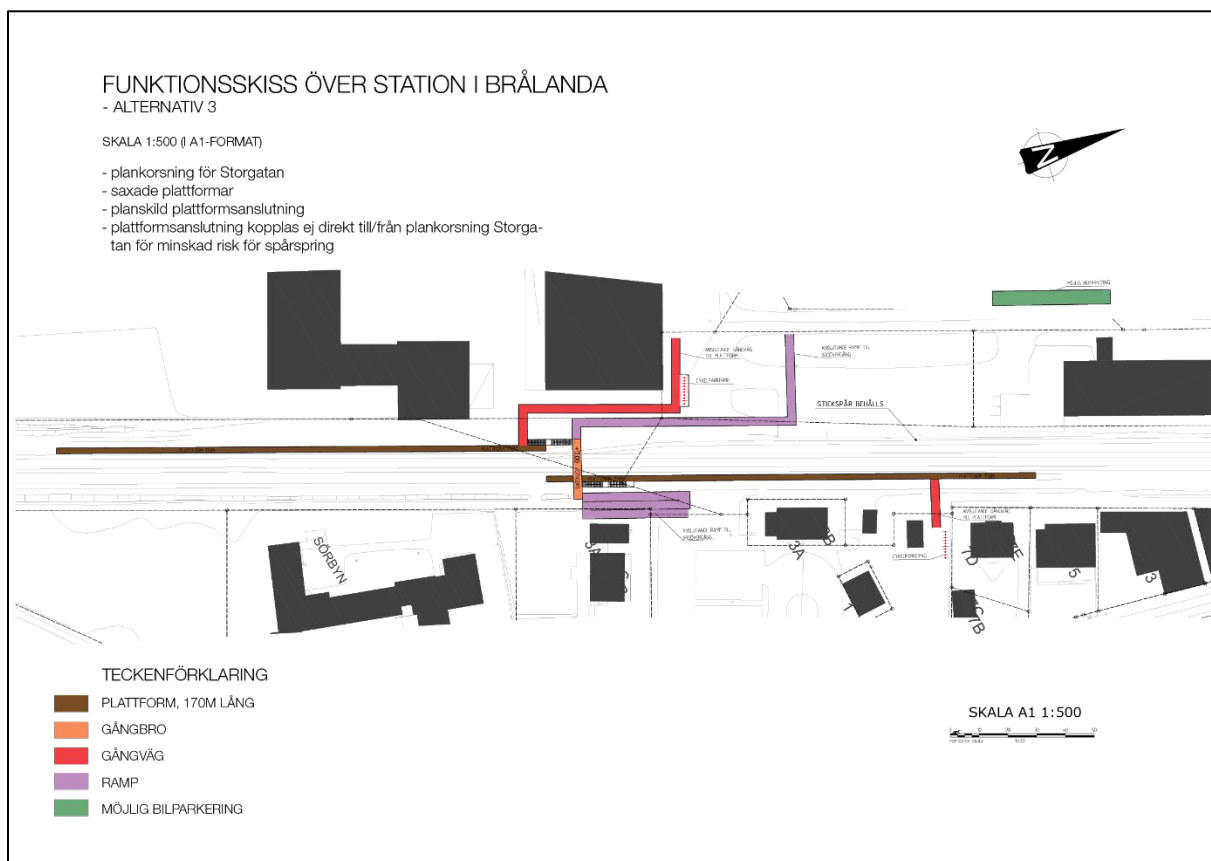
Plattformarna placeras så långt norr ut som möjligt mot Storgatan givet avstånden för samtidig infart på järnvägen. En eller två planskilda förbindelser byggs, i förslaget som broar. Den norra bron byggs för koppling mot centrum med en gen gångväg för att minska risken för spårspning i plankorsningen. För att minska den risken görs ingen gen anslutning från östra plattformens förbindelse direkt mot Storgatan. Den södra planskildheten används främst för att koppla parkering, och framtida bostadsutveckling till stationen och det gamla stationshuset.

Figur 16 Alternativ 2 med uppritade planskildheter, plattformar vid Storgatan och förlängt mötesspår

5.1.3. Alternativ 3

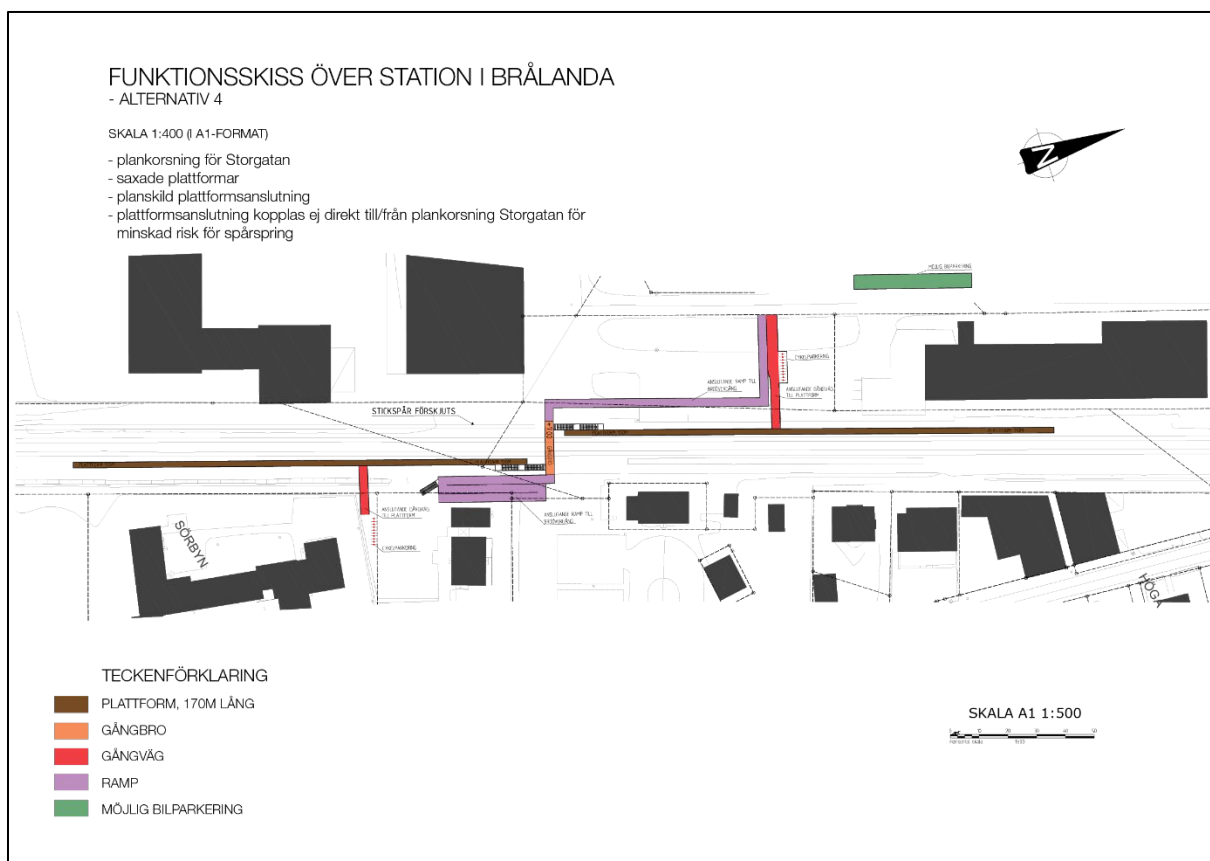
Plattformer placeras nere vid stationshuset och förläggs saxade, för att ge en god trafiksäkerhet utan behov av staket mellan spåren. Anslutningar byggs till båda sidor om stationen, och en gångramp byggs för att ansluta mot bron på båda sidor. Stationen har ingen gen koppling mot befintligt centrum, men huvudtågsspårens plattform ligger mitt för det tidigare stationshuset.

Figur 17 Alternativ 3 saxade plattformar, östra norr om, med planskild anslutning söder om stationshuset

5.1.4. Alternativ 4

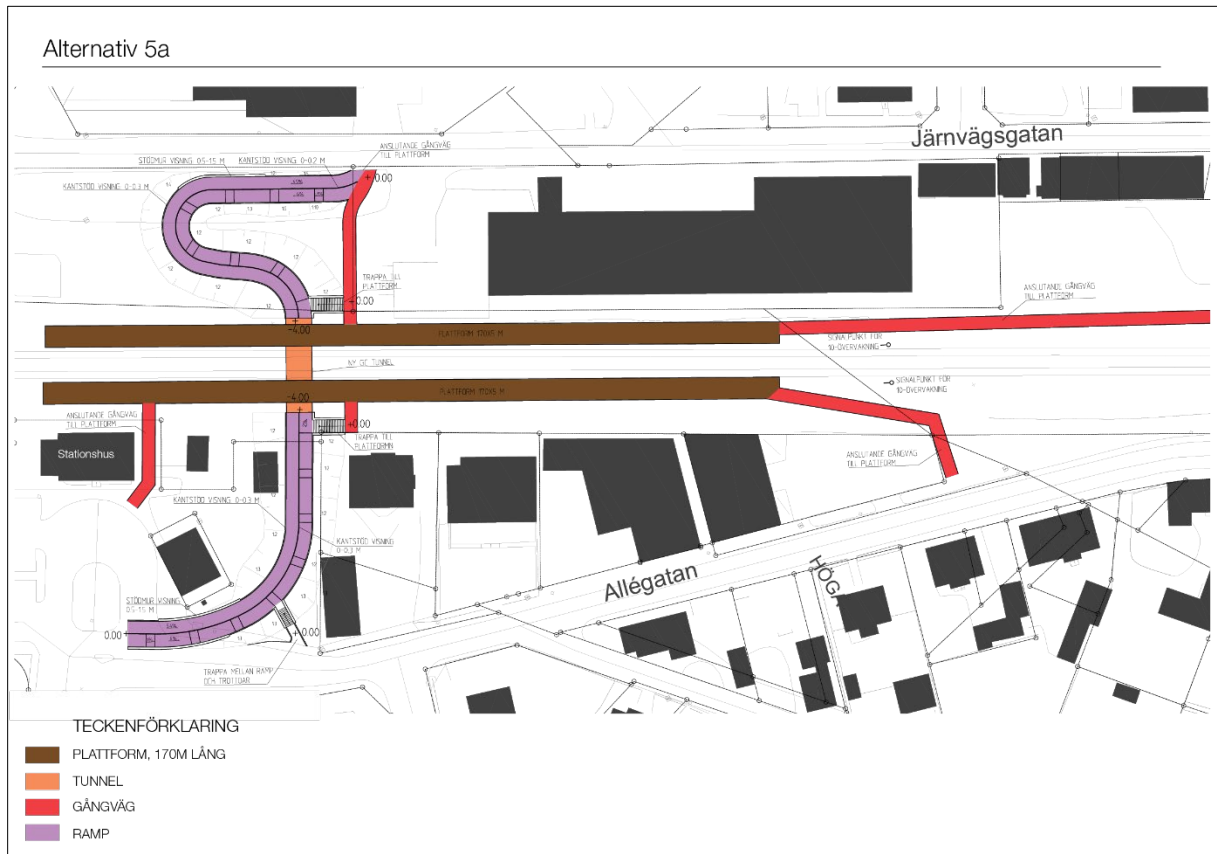
Alternativ 4 motsvarar alternativ 3 med omvänd saxning av plattformar. I detta alternativ är det möjligt att få en koppling från västra plattformen mot Järnvägsgatan och därigenom mot centrum. Eftersom östra plattformen är huvudplattform blir den reella kopplingen till centrum inte optimal.

Figur 18 Alternativ 4 saxade plattformar, östra söder om, med planskid anslutning söder om stationshuset

5.1.5. Alternativ 5A

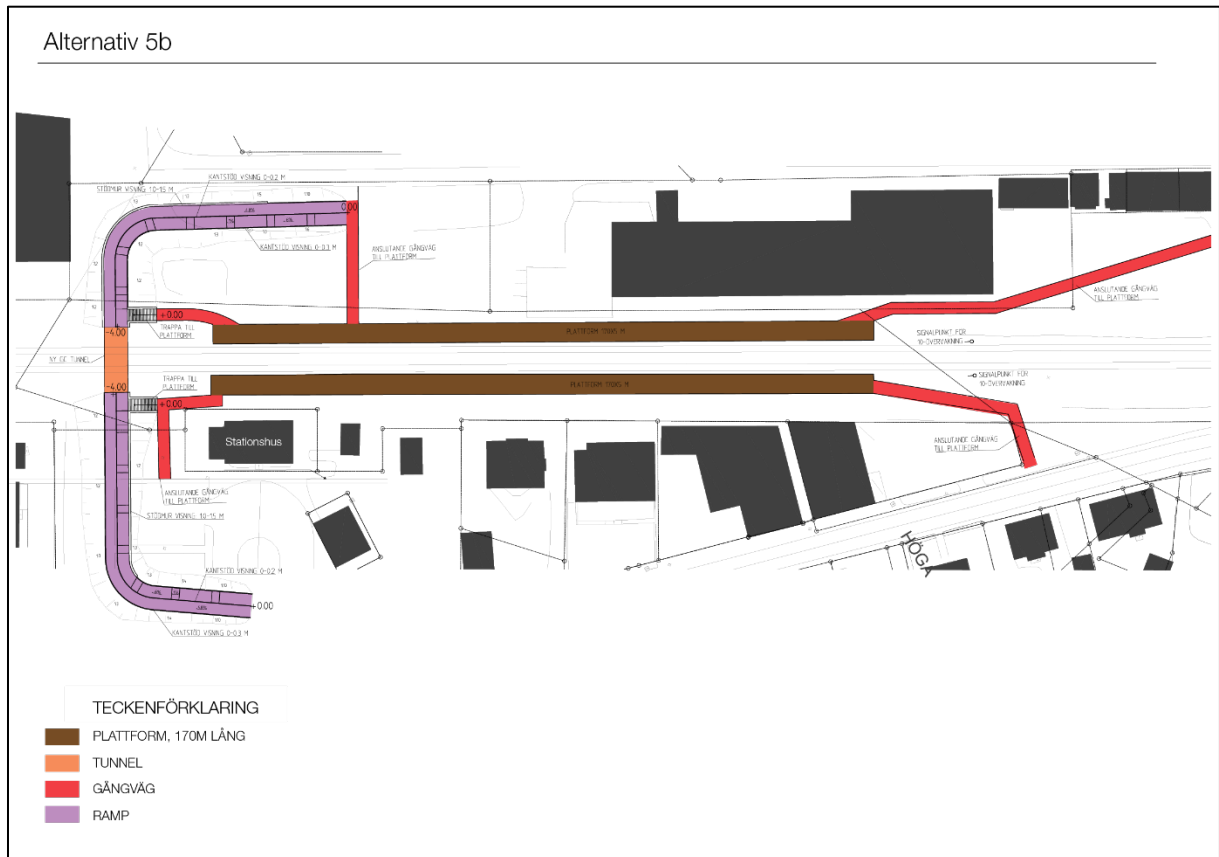
Plattformar placeras parallellt vid stationshuset och mot Järnvägsgatan. Planskildhet görs med en järnvägsbro och går under spåret med anslutningar till respektive sida. På östra sidan kopplar stationen mot centrums förlängning vid Järnvägsgatan och rampen når upp till ytan framför stationshuset. I norr ansluter plattformen på västra sidan mot Storgatan, och på södra sidan Allégatan, för att inte signalera en allt för gen väg via plankorsningen till huvudtågspårets plattform.

Figur 19 Alternativ 5A Plattformar vid stationen åt norr, med planskildhet mot Järnvägsgatan/stationsentrén

5.1.6. Alternativ 5B

En alternativ variant av Alternativ 5 (senare 5A) togs fram där planskildheten flyttades till södra änden av stationen. Detta för att minska bron och kostnaderna för densamma. En avstämning och genomgång med erfaren brobyggare indikerar att prisskillnaden inte blir så stor kopplat till förändringen i storlek av bron, givet att alla byggmoment blir liknande också för en mindre konstruktion. Då förslaget i övrigt har sämre koppling till Järnväggsgatan och till stationen har detta förslag sammantaget bedömts uppfylla målen sämre än Alternativ 5A.

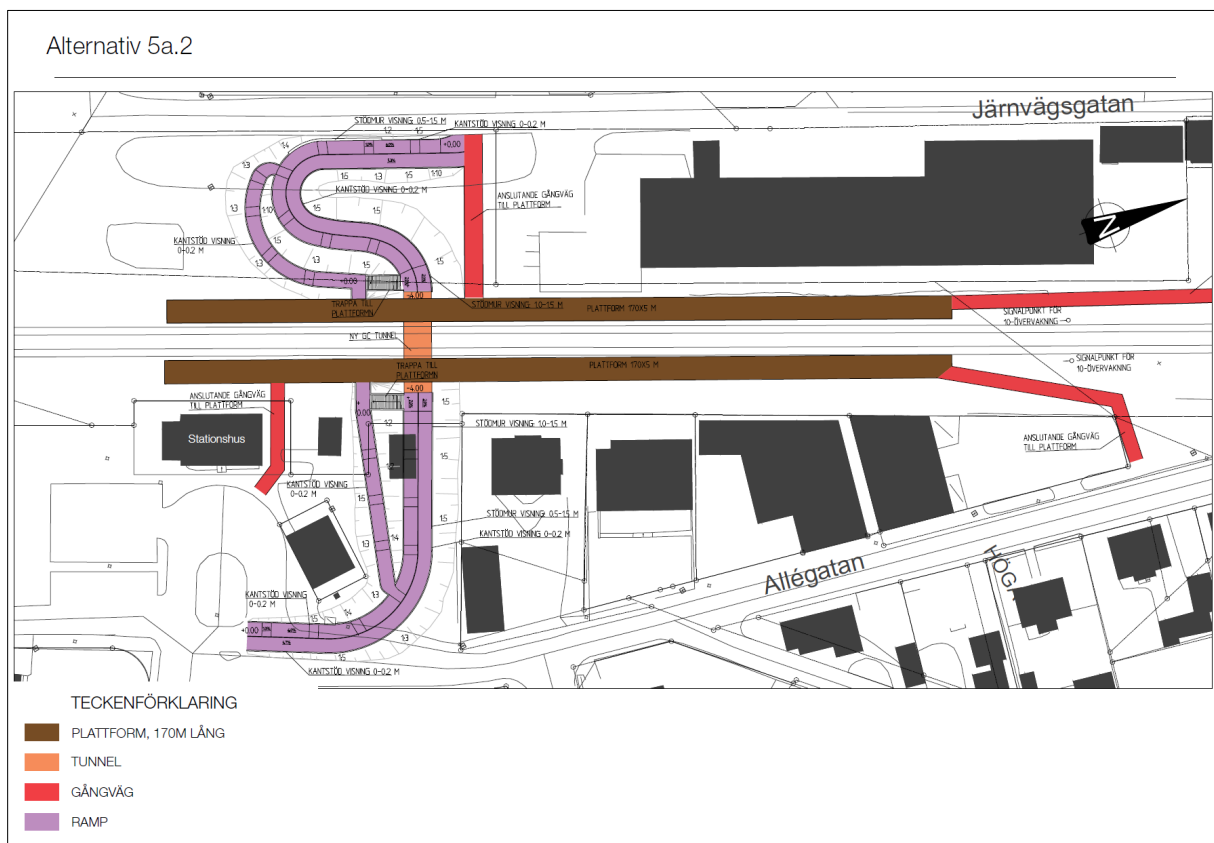

Figur 20 Alternativ 5B Plattformar vid stationen åt norr, med planskildhet söder om stationen

5.1.7. Alternativ 5A2

Baserat på feedback i processen har en variant av Alternativ 5 (senare 5A) tagits fram. Plattformar placeras likadant som alternativ 5A parallellt vid stationshuset och mot Järnvägsgatan och planskildhet görs med en järnvägsbro och går under spåret med anslutningar till respektive sida. Passagen flyttas något söderut för att ge minskat intrång mot fastigheter på norra sidan. Anslutningarna puttats söderut och riktningen för gång- och cykel är omvänd i passagen, och trappan har bytt riktning. Ytterligare rampanslutningar för gående görs för att förbättra tillgängligheten genom en genare ramp till/från respektive plattform, exempelvis underlättar detta för rörelsehindrade vid plattformbyte.

På östra sidan kopplar stationen mot centrums förlängning vid Järnvägsgatan och rampen når upp till ytan framför stationshuset. I norr ansluter plattformen på västra sidan mot Storgatan, och på södra sidan Allégatan, för att inte signalera en allt för gen väg via plankorsningen till huvudtågspårets plattform.

Figur 21 Alternativ 5A2 Plattformar vid stationen åt norr, med planskildhet mot Järnvägsgatan/stationsentrén

5.2. Utvärderingsmatris för studerade alternativ

Alt.	Beskrivning	Relevans måluppfyllelse (Låg/Medel/Hög)	Gå vidare Ja/Nej	Kommentar <i>Allmän kommentar samt motiv till bortsortering om Nej</i>
1	-Planskild passage för Storgatan (underfart) -Parallella plattformar -Mötesstation förlängs 100m -Järnvägsspåret höjs in mot och över planskildheten -Anslutning till plattformar via ramp och trappa från Storgatan -Hållplatslägen för buss på Storgatan -Sidospår kortas/förskjuts	Hög	Nej	Motivering: Nej pga: -underfart för Storgatan, branta ramper och svår situation för centrum -dyrt alternativ -dålig koppling till ytor för pendelparkering från östra plattformen
2	-Plankorsning för Storgatan -Parallella plattformar ca 115m söder om Storgatan -Planskilda plattformanslutningar -Plattformanslutning kopplas ej direkt till/från plankorsning Storgatan för minskad risk för spårspring -Hållplatslägen för buss på Storgatan -Sidospår kortas/förskjuts	Hög	Nej	Motivering: Nej pga: -läge för plattformar, det är inte tillräckligt långt norrut för att vara nära Storgatan och inte tillräckligt långt söderut för att vara nära stationshuset. -ökad risk för spårspring vid Storgatan mot huvudtågspårets plattform
3	-Plankorsning för Storgatan -Saxade plattformar vid stationshuset -Planskild plattformanslutning -Plattformanslutning kopplas ej direkt till/från plankorsning Storgatan för minskad risk för spårspring -Hållplatslägen för buss på Storgatan eller vid stationshuset -Sidospår behålls	Hög	Nej	Motivering: Nej pga: -saxade plattformar på grund av svårighet att få bra koppling till samhället och planskildhet + plattformarnas placering
4	-Plankorsning för Storgatan -Saxade plattformar vid stationshuset -Planskild plattformanslutning -Plattformanslutning kopplas ej direkt till/från plankorsning Storgatan för minskad risk för spårspring -Hållplatslägen för buss på Storgatan eller vid stationshuset -Sidospår förskjuts	Hög	Nej	Motivering: Nej pga: -saxade plattformar på grund av svårighet att få bra koppling till samhället och planskildhet + plattformarnas placering
5a	-Plankorsning för Storgatan -Parallella plattformar vid stationshuset -Planskild plattformanslutning under spår och plattformar -Plattformanslutning kopplas ej direkt till/från plankorsning Storgatan för minskad risk för spårspring -Hållplatslägen för buss på Storgatan eller vid stationshuset -Sidospår kortas/förskjuts	Hög	Ja	Motivering: Ja på grund av: -planskildhet som ansluts på plattformen vid bra läge för tågens uppehåll/dörrar -bra koppling till Järnvägsgatan och stationshuset, bra koppling mellan tätortens olika delar -bra koppling till möjliga ytor för parkering
5b	-Plankorsning för Storgatan -Parallella plattformar vid stationshuset -Planskild plattformanslutning under spår i södra änden av plattformarna, men inte plattformar -Plattformanslutning kopplas ej direkt till/från plankorsning Storgatan för minskad risk för spårspring -Hållplatslägen för buss på Storgatan eller vid stationshuset -Sidospår kortas/förskjuts	Hög	Nej	Motivering: Nej pga: -planskildheten ger dålig koppling till plattformarna, enbart i ände -långt från Storgatan skapar omväg för västra delen av samhället och kopplingen mot huvudtågspårets plattform (också ökad risk för spårspring)
5a2	-Plankorsning för Storgatan -Parallella plattformar vid stationshuset -Planskild plattformanslutning under spår och plattformar -Plattformanslutning kopplas ej direkt till/från plankorsning Storgatan för minskad risk för spårspring -Hållplatslägen för buss på Storgatan eller vid stationshuset -Sidospår kortas/förskjuts -Rampanslutningar för gående direkt till plattformarna	Hög	Ja	Motivering: Ja på grund av: -planskildhet som ansluts på plattformen vid bra läge för tågens uppehåll/dörrar -bra koppling till Järnvägsgatan och stationshuset, bra koppling mellan tätortens olika delar -bra koppling till möjliga ytor för parkering -bra tillgänglighet för rörelsehindrade.

5.2.1. Sammanfattning studerade alternativ

Genom processen har alternativ tagits fram och studerats i numrerad ordning, där alternativ 1–4 togs fram till workshoppen och alternativ 5A och 5B formades utifrån mötets synpunkter. Planskildhet vid Storgatan medför höga kostnader med en mer omfattande planskildhet. Samtidigt är utrymmet för framför allt den västra sidan av Storgatan mot Järnvägsgatan mycket utmanande trots maximala lutningar i rampen. Järnvägsspåret/mötesstationen förlängs och lyfts upp vid planskildheten för att det profilmässigt ska gå att få till vägen under. Alternativet är svårt att få till, och skulle bli både kostsamt och omständligt att bygga.

Alternativ 2, 3 och 4 och diskussionen formade alternativ 5A och 5B där saxade plattformar skulle skapa en dålig koppling, samtidigt som dispens för spärrstaket bedöms minska problem med spårspring vid parallella plattformar. Vid en jämförelse av alternativ 5A och 5B bedöms kopplingen mellan stationen och centrum bli betydligt bättre med 5A, samtidigt som det ger den mest gena kopplingen till parkering. Den i utredningen föreslagna kombinerade gång- och cykeltunneln, alternativ 5a, och plattformanslutningen stödjer kommunens inriktning för attraktivt stationssamhälle, förbättrade kommunikationer och fokus på hållbara transporter som nämns i Fördjupad översiktsplan för Brålanda.

Beslut togs att gå vidare med alternativ 5A.

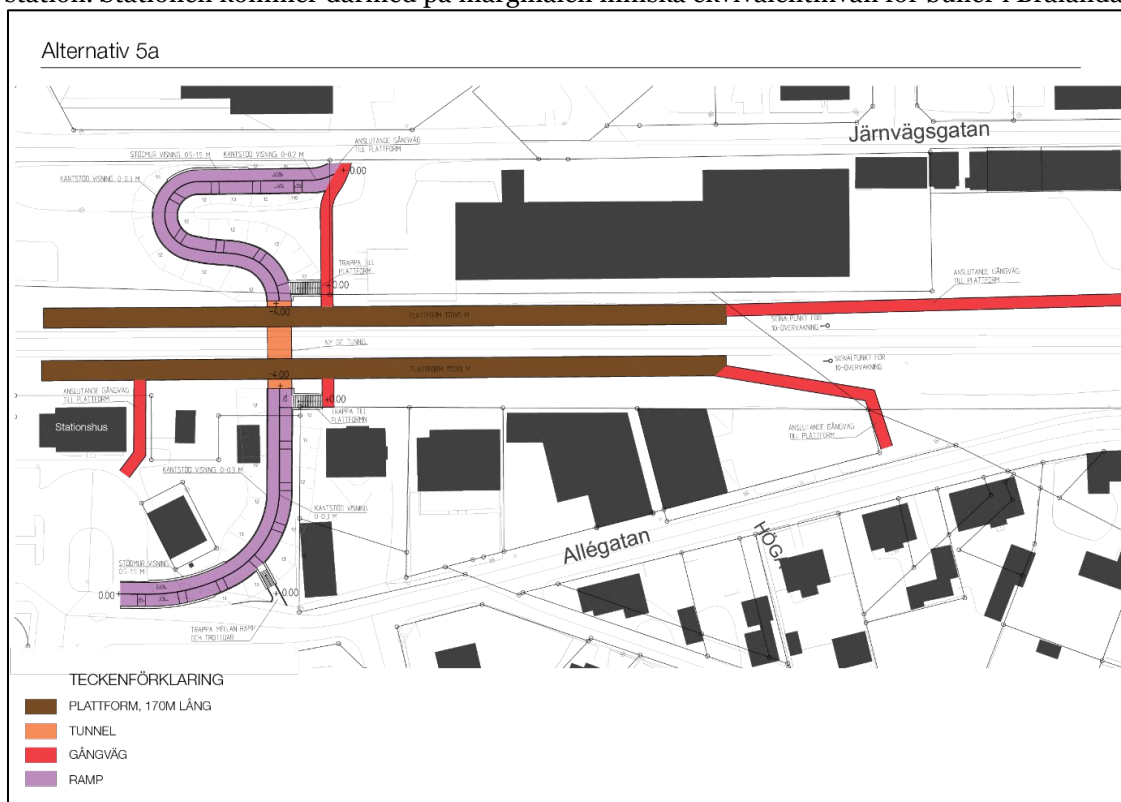
6 Rekommendation

6.1. Utformning alternativ 5a

Placering i anslutning till stationshuset för 5a ger koppling till samhällets historiska läge. Samtidigt som planskildheten vid 5A bedöms kunna knyta stationshusets entré och östra sida på ett bra sätt mot Järnväggsgatan och änden på västra delens centrumbbyggelse och framtida parkering. Gångvägar i norra änden på plattformarna skapar koppling mot centrum. Den östra plattformens norra anslutning görs mot Allégatan för att minska risken för att plankorsningen vid Järnväggsgatan ska uppfattas som huvudvägen mellan centrum och den östra plattformen.

Placeringen av plattformarna enligt 5a sammanfaller med den del av Brålanda mötesstation där det historiskt var flest spår i bredd, dvs där kontaktledningsbryggorna står längst ifrån de två spåren som blir i lösningen. Enligt Trafikverkets normer får kontaktledningsbryggor inte stå på plattform. Placeringen medför att stationens kontaktledningsanläggning inte påverkas av plattformsutbyggnaden, vilket minskar kostnaden för stationen.

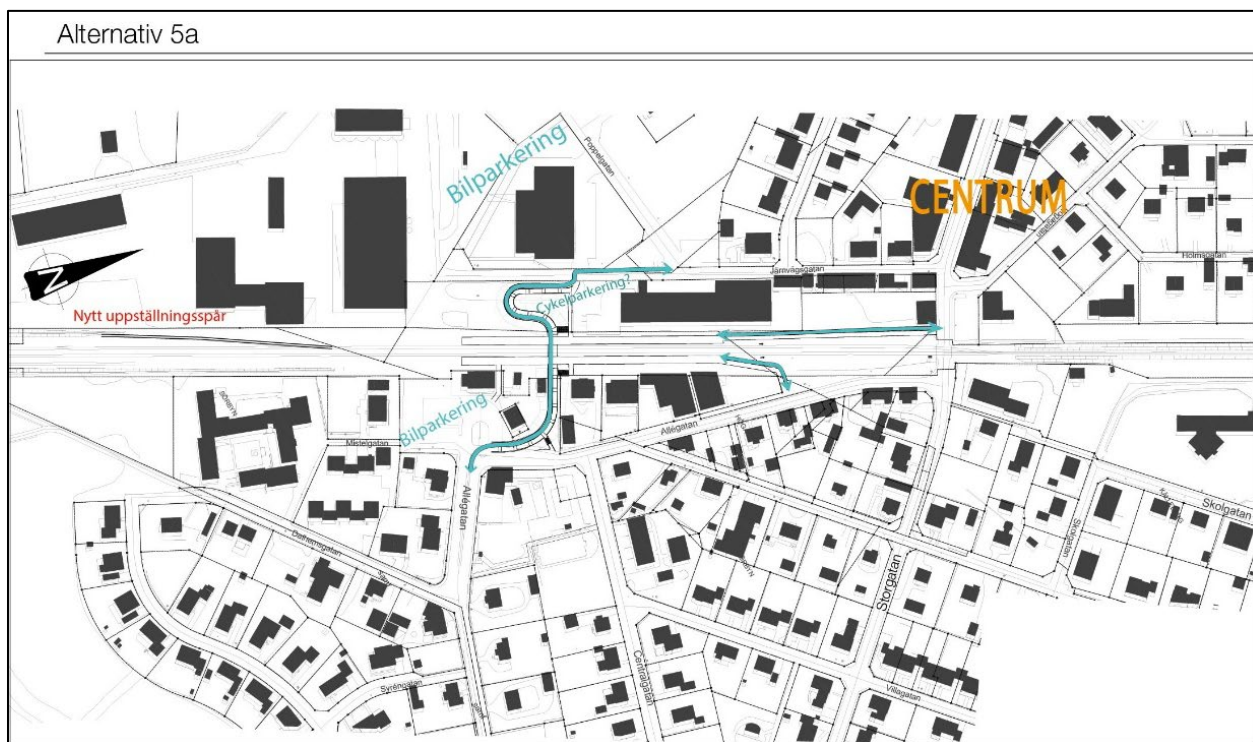
En tunnel under kräver mindre vertikal förflyttning jämfört med en bro över järnvägen. En utformning med järnvägsbro där gång- och cykelvägen går under bron föreslås i lösningen och byggs genom lansering av bron från endera sidan. De delar av stationen som tillhör järnvägen, plattformar och trappor mm, ligger inom befintlig järnvägsfastighet. Bedömningen är därför att järnvägsplan inte behövs för att genomföra utbyggnaden av stationen. Trafiken på aktuell sträcka påverkas inte i mängd (antal tåg per dygn) av åtgärden, utöver att tågen har lägre hastighet vid uppehåll än vad de har utan station. Stationen kommer därmed på marginalen minska ekvivalentnivån för buller i Brålanda.

Figur 22 Utformning av valt alternativ 5A

6.2. Koppling till samhället

Den nya stationens koppling till samhället. Gående och cyklister har möjlighet att röra sig från/genom stationen till Brålandas alla olika delar.

Figur 23 Koppling till samhället, valt alternativ. Turkosa linjer visar möjlig färdväg för gående och cyklister

6.3. Visualisering

Visualisering av föreslagen station med placering av underfart.

Figur 24 Stationsutförning med underfart, och tänkbara placeringar av väderskydd och anslutande kommunala ytor. Vy mot norr.

Figur 25 Stationen och den nya GC-underfarten sett från Allégatan

6.4. Genomförande

En övergripande geoteknisk bedömning har gjorts (i form av ett utlåtande) av Mats Christersson, specialist geoteknik, på Trafikverket. Bedömningen har gjorts för schakt, ramper och bro under järnvägen i Brålanda baserat på erfarenhet i området, jordartskarta och ritningar i Batman för GC-port Sörbyn i Brålanda. I utlåtandet konstateras följande:

- GC-planskildheten i Brålanda, km 371+712 Sörbyn från 1987, användes som diskussionsunderlag. Nämnad GC-tunnel studerades i Batman (system för befintliga broar).
- Enligt jordartskartan är det samma förhållande kring stationshuset som vid CG-tunnel Sörbyn.
- Det konstaterades att det är en s.k. plattrams-bro vid GC-tunnel Sörbyn. Samma konstruktion rekommenderades för GC-stationen (hel bottenplatta).
- Den kan troligen ”byggas” på leran utan problem. Den bör lanseras från endera sidan.
- Pumpstation erfordras. Pumpning av dagvatten. Inte så högt grundvatten så att pumpning av denna erfordras.
- Täta ramper behövs inte, konventionell konstruktion med asfalterad gångbana.
- Förankring av konstruktionen behövs inte då vattentrycket inte är så högt.
- Pumpning till kommunens dagvattensystem.

Plattramsbro bör byggas med hjälp av lansering från endera sidan. Kostnadsskillnaden för att bygga bron har mindre påverkan utifrån bredd och längd. Plattramen föreslås byggas med 8 m fri öppning, och 18,4 m längd (under spåren inklusive plattformsbredd) med rambenen specialutformade på norra sidan med trappor parallellt med spåret.

Plattformar kan med fördel utformas med hjälp av L-stöd. I bakkant från plattformen byggs plattformen med L-stöd, alternativt ansluts mot befintlig markyta.

När stationen byggs kommer en yta (tillfällig nyttjande) behövas för att bygga bron. Detta är tänkt att ske på västra sidan av spåret och kräver att kommunen som markägare med angränsande fastighetsägare tillåter detta (för att inte Järnvägsplan ska krävas). Lansering av bron sker genom att banan stängs ca en vecka vid lanseringen av järnvägsbron. Då byts också kontaktledningsbryggan vid underfarten över järnvägen.

Stationen bedöms kunna byggas utan att järnvägsplan genomförs baserat på att Trafikverkets tillkommande anläggning ligger helt inom Trafikverkets befintliga fastighet. Regelverket avseende buller bedöms inte triggas givet att Brålandas sammantagna bullersituation inte kommer öka så som regelverket för järnvägsplan kräver, tvärtom förväntas bullersituationen förbättras något i Brålanda när samma antal tåg som i jämförelsealternativet utan station istället för att köra igenom orten i 160 km/h bromsar in och gör uppehåll. Plattformarna förväntas även dämpa visst hjul-räl ljud. En förutsättning för att järnvägsplan inte kommer krävas är att påverkade fastighetsägare (Vänersborgs kommun) ger tillfällig nyttjanderätt för Trafikverkets projekt inkl behov av yta för lansering, samt att kommunen och eventuella påverkade angränsande fastighetsägare ger tillstånd för att anlägga anslutningar till GC-passagen under spåret, och att dessa driftas- och ägs av kommunen.

6.5. Grov kostnadsindikation (GKI)

Kostnads kalkyl är upprättad och redovisas separat. Totalkostnad för Brålanda station är beräknad till 108,6 miljoner kronor i prisnivå 2023-01.

Förutsättningar för kalkylen är angivna i GKIn och inkluderar rekommenderad utformning, att plattrambro och ramp kan anläggas utan pålning och vattentätt tråg samt att tillfällig nyttjanderätt kan fås av kommunen som markägare inkl bygglov för anslutande ramper.

7 Finansiering

7.1. Vad avgör om det blir en ny station?

Finns det resenärer, vill någon stanna?

Ja Brålanda uppfyller kriterierna och är utpekad inom VGRs Västtågsutredning att vara den första stationen att anläggas. Tågen Karlstad-Göteborg kan stanna, dvs inga nya tåg, befintlig trafikering.

Är det genomförbart att bygga en station i Brålanda med tanke på...

Trafikering: Varje stopp kostar restid, krävs det mer kapacitet?

Ja det krävs åtgärder för att lindra den påverkan på tidtabellen som ett tågstopp i Brålanda innebär. Utredningen föreslår därför att så kallad Samtida infart införs i Brålanda och Säffle. Eftersom detta sammanfaller med andra nyttor som Trafikverket ansvarar för, finansieras detta av staten.

Byggbart: Är det rimliga förutsättningar att bygga en station i Brålanda?

Ja banans utformning lämpar sig väl till att anlägga plattformar och plats finns i samhället. Förslaget utredningsalternativ innebär också mindre påverkan på befintlig anläggning vilket borgar för att investeringskostnaden blir rimlig. Till exempel så påverkas inte befintliga plankorsningar, kontaktledningar och spårväxlar nämnvärt. Däremot behöver befintligt sidospår, vars funktion måste finnas i Brålanda, förskjutas söderut inom driftplatsen.

7.2. Finansiering och avtal

7.2.1. Grundprincip finansiering av statlig infrastruktur

Nationell plan – beslutas av regeringen, definierar uppdrag och pengar till Trafikverket.

Regional plan – delmängd av den Nationella planen som Länsplaneupprättare (VGR) ansvarar för. Kan samfinansiera åtgärder i nationell plan.

Medfinansiering – innebär att en annan part, till exempel kommun eller företag, finansierar eller delfinansierar statlig infrastruktur.

7.2.2. Avtal och överenskommelser

Trafikverket har inte något uppdrag att bygga nya stationer från våra uppdragsgivare VGR eller Regeringen.

VGR kan med - och samfinansiera åtgärder i kommunal och statlig infrastruktur, t.ex. kommunala GC-vägar eller järnvägsanläggning.

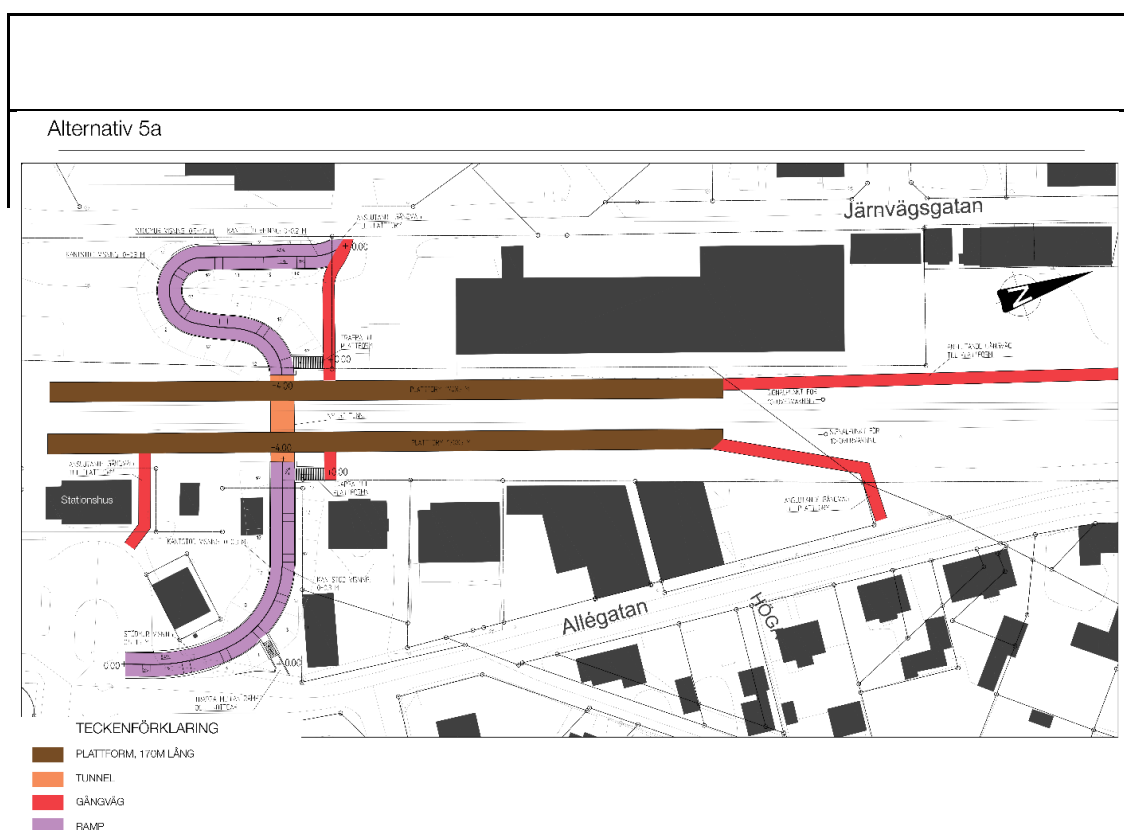
Trafikverkets hållning är att den trimning av järnvägsanläggningen i Brålanda och Säffle som är nödvändig för ett tågstopp i Brålanda ska bekostas av Trafikverket och att stationsanläggningen bekostas av kommun och region.

Avtal behöver tecknas mellan Trafikverket, Vänersborgs kommun och Västra Götalandsregionen om finansiering och genomförande av åtgärder.

8 Samlad effektbedömning (SEB) av åtgärden

För utredningar med åtgärds kostnad över 100 Mkr måste samlad effektbedömning göras. Detta krav avser att skapa ett beskrivande beslutsunderlag till studien för namngivna objekt. Utifrån att Brålanda är ett samverkansprojekt är samlad effektbedömning inte ett strikt krav.

En samlad effektbedömning har tagits fram utan samhällsekonomisk beräkning (NNK) utifrån relevanta delar av SEB-mallen i syfte att beskriva möjligheter och konsekvenser av åtgärden Brålanda.

Figur 26 Förordat utredningsalternativ 5a

Nuläge och brister: Brålanda är beläget längs Norge/Vänerbanan i Vänersborgs kommun. Driftsplatsen är den nordligaste mötesstationen före förgreningen mellan banan mot Norge och Värmland vid Skålebol. Stationen i Brålanda har inte varit i drift sedan 1971. Samhället trafikeras enbart av busstrafik i nuläget med huvudsaklig målpunktsriktning Vänersborg. Samhället har dålig kollektivtrafikkoppling i riktning Trollhättan/Göteborg och norr ut. Centrum i Brålanda har två korsningar över järnvägen. Plankorsningen vid Storgatan samt en gång/cykelväg ca 300m norr om Storgatan. Samhället saknar praktisk förbindelse mellan östra- och västra delen söder om Storgatan, då Industrigatan ligger söder om bostadsbebyggelsen och därigenom främst fungerar som koppling för industrin längs Industrigatan.

Åtgärdens syfte: Åtgärden syftar till att möjliggöra tåguppehåll i Brålanda, samt att skapa en förbättrad trafiksituation med bättre koppling till stationen och mellan samhällets två halvpor på ömse sida av järnvägen.

Förslag till åtgärd:

Föreslagen åtgärd är byggnation av två sidoplattformar för 170 m långa tåg, en planskildhet under järnvägen med plattformsförbindelser och spärrstaket mellan plattformarna. Åtgärden är kostnadsberäknad till 108,6 Mkr.

8.1. Sammanfattande tabeller - SEB

Samhällesekonomisk analys - sammanfattning

Effekter som inte har värderats i kalkylen				
Berörd/påverkad av effekt		Bedömning	Sammanvägd bedömning	Kortfattad beskrivning och bedömning
Miljö	Klimat	Positivt	Positivt	Åtgärden bidrar till överflyttning från väg till järnväg, med merutnyttjande av tågen på sträckan vilket ger ett resurseffektivt transportssystem
	Hälsa	Positivt		Ökad andel kollektivtrafik medför fler anslutningsresor med gång/cykel samt bättre förbindelse tvärs järnvägen i Brålanda
	Landskap	Försumbart		Ingen påverkan
Övrigt	Resenärer	Positivt	Positivt	Resenärer får stora restidsförbättringar med tåget till/från Brålanda, samtidigt som genomgående resenärer inte påverkas negativt genom nyttjande av samtidig infart för att bibehålla befintlig mötesbild
	Godstransporter	Försumbart		Ingen påverkan
	Persontransportföretag	Positivt		Ökade intäkter genom ökat upptagningsområde från Brålanda, med oförändrade operativa kostnader
	Trafiksäkerhet	Positivt		Trafiksäkerheten samlat förbättras när det sker överflyttning från väg till järnväg
	Övrigt	Negativt		Ökad anläggningssmassa ger ökade drift- och underhållskostnader
Sammanvägd effekter som ej ingår i nuvärde			Positivt	Stora vinster för resenärer, tågtransportbolag, ökad fysisk aktivitet och ett energieffektivare transportsystem bedöms överskrida ökade driftskostnader

Fördelningsanalys - sammanfattning

Fördelningsspekt	Kön: restid, reskostn, restidsosäkerhet	Lokalt/ Regionalt/ Nationellt/ Internationellt	Län	Kommun	Trafikanter, transporter, externt berörda	Näringsgren	Trafikslag	Åldersgrupp	Åtgärds-specifika fördelningsspekt
Störst nytta/ fördel	Kvinnor	Regionalt	Västra Götaland	Vänersborg	Resenärer	Spannmål	Spår	Vuxna: 18-65 år	Neutralt
(störst) negativ nytta/ nackdel	Neutralt	Neutralt	Neutralt	Neutralt	Övriga externt berörda	Neutralt	Neutralt	Neutralt	Neutralt

Transportpolitisk målanalys – sammanfattning

4. Transportpolitisk målanalys	Bidrag till FUNKTIONSMÅLET	Medborgarnas resor	Tillförlitlighet	Positivt bidrag
			Tryggt & bekvämt	Positivt bidrag
		Näringslivets transporter	Tillförlitlighet	Inget bidrag
			Nöjdhet & kvalitet	Inget bidrag
		Tillgänglighet regionalt/ länder	Pendling	Positivt bidrag
			Tillgänglighet storstad	Positivt bidrag
			Interregionalt	Positivt bidrag
		Jämställdhet	Jämställdhet transport	Positivt bidrag
			Lika möjlighet	Positivt bidrag
		Funktionshindre	Kollektivtrafiknätet	Positivt bidrag
		Barn och unga	Skolväg	Positivt bidrag
		Kollektivtrafik, gång och cykel	Gång & cykel, andel	Positivt bidrag
	Kollektivtrafik, andel		Positivt bidrag	
	Bidrag till HÄNSYNSMÅLET	Klimat	Mängd person- och lastbilstrafik	Positivt bidrag
			Energi per fordonskilometer	Positivt bidrag
			Energi bygg, drift, underhåll	Negativt bidrag
		Hälsa	Människors hälsa	Ej bedömt
			Befolkning	Ej bedömt
			Luft	Ej bedömt
			Vatten	Ej bedömt
			Mark	Ej bedömt
			Materiella tillgångar	Bedöms inte fn
		Landskap	Landskap	Ej bedömt
			Biologisk mångfald, växtliv, djurliv	Ej bedömt
			Forn- och Kulturlämningar, Annat kulturarv, Bebyggelse	Ej bedömt
		Trafiksäkerhet	Döda & svårt skadade	Positivt bidrag

8.2. Fullständig analys

Effekter som inte värderats monetärt (ingår inte i beräknat nettonuvärde)

I tabell 2.6a beskrivs de samhällsekonomiskt relevanta effekterna av åtgärden som av olika skäl inte varit möjliga att värdera monetärt. Normalt sett redovisas en samhällsekonomisk effekt antingen i tabell 2.5a eller 2.6a. Det kan emellertid vara så att endast delar av effektens samhällsekonomiska konsekvenser kan värderas monetärt. I sådana fall kan det vara motiverat att i tabell 2.5a beskriva de delar av effekten som inte ingår i värderingen i tabell 2.5a. Beräkningarna i avsnitt 2.1 och bedömningarna i avsnitt 2.2 är underlag för den sammanvägda bedömningen av om åtgärden är lönsam eller olönsam. Den sammanvägda bedömningen görs i avsnitt 2.3.

Tabell 2.6a Effekter som inte värderats monetärt

Effekter som inte ingår i beräkningen av nettonuvärde men som ingår i den sammanvägda bedömningen						
Berörd/ påverkad av effekt		Effektbenämning, kortfattad beskrivning och bedömning		Bedömning	Samman-vägd bedömning	Bedömt av
TRAFIKANT EFFEKTER	RESENÄRER	Restid - total	<i>Resenärer till och från Brålanda får kortare restider med åtgärden till målpunkter som nås med tåg. Uppehållet planeras att genomföras utan att extra gångtid krävs genom att nyttja tidsvinst av samtidig infart i Säffle för Göteborg-Karlstadtågen. Resenärer mellan Värmlandsbanan och Norgebanan kan få kortare restid genom att byte kan ske i Brålanda jämfört med Öxnared.</i>	Positivt	Positivt	Upprättaren
	GODSTRANSPORTER	Kostnad för godsköparen - tåg, båt, flyg	<i>Ingen effekt för godståg</i>	Försumbart	Försumbart	Upprättaren
	PERSONTRANSPORTFÖRETAG	Biljettintäkter	<i>Persontransportföretagen får ökade biljettintäkter för resenärer till och från Brålanda</i>	Positivt	Positivt	Upprättaren
EXTERNA EFFEKTER (Följeffekter för samhället)	TRAFIK-SÄKERHET (TS)	Trafiksäkerhet- totalt	<i>Spärrstaket och ny planskildhet minskar risken för spårsprung och flyttar GC-flöden från framförallt Storgatans plankorsning till den säkrare och nya planskildheten vid stationen. En överflyttning från bil till tåg kommer medföra ökad trafiksäkerhet</i>	Positivt	Positivt	Upprättaren

KOSTNADER UNDER LIVSLÅNGD	INBE-SPARADE KOSTNADER I JA	KLIMAT	CO2-ekvivalenter	Stationen och tåget medför överflyttning från väg (buss och bil) till järnväg, och specifikt till tåg som redan trafikerar sträckan. Därigenom minskar utsläppen. Planskildheten bedöms också på marginalen bidra till överflyttning av resor inom Brålanda från bil till GC-trafik, med minskade utsläpp som följd.	Positivt	Positivt	Upprättaren
		HÄLSA (exkl trafiksäkerhet)	Luft	Överflyttning till järnväg och gång/cykel medför minskad vägtrafik i Brålanda och längs vägnätet. Detta förbättrar luftkvaliteten.	Positivt	Positivt	Upprättaren
			Människors hälsa - buller	Tågtrafikens buller förväntas bli oförändrat eller minskat i Brålanda till följd av att tåg som gör uppehåll har lägre hastighet och därigenom mindre bullerpåverkan. Överflyttningen till tåg väntas också påverka bullersituationen i Brålanda positivt.	Positivt		Upprättaren
		LANDSKAP	Barriäreffekter – övrig trafik (inkl cykel och gång)	Barriäreffekter i Brålanda minskar till följd av planskildheten	Positivt	Positivt	Upprättaren
		ÖVRIGA EXTERNA	Slitage järnväg	Utökat antal tåg som bromsar och gör uppehåll i Brålanda medför mer slitage på spåranläggningen jämfört med JA	Negativt	Negativt	Upprättaren
KOSTNADER UNDER LIVSLÅNGD	INBE-SPARADE KOSTNADER I JA	Inbesparade kostnader i JA	Flytt och nybyggnation av stickspår medför framtida inbesparade reinvesteringskostnader	Positivt	Upprättaren		
		Ej angett	Anläggningsmassan ökar med nya plattformar och informationsutrustning etc som ska drifas	Negativt	Upprättaren		

Fördelningsanalys

Den samhällsekonomiska analysen (CBA) baseras på principerna för samhällsekonomisk effektivitet genom kriteriet för samhällsekonomisk lönsamhet. Detta kriterium innebär att samhällets totala välfärd anses öka om summan av alla positiva nyttoeffekter av åtgärden minus summan av alla negativa nyttoeffekter (den totala kostnaden) av åtgärden är större än noll. Den traditionella samhällsekonomiska analysen tar emellertid inte hänsyn till vem som får nyttan eller drabbas av kostnaderna, vem som vinner och vem som förlorar på åtgärden. Därför kan den samhällsekonomiska analysen behöva kompletteras med information om fördelningseffekterna av den analyserade åtgärden. En sådan analys visar hur nyttan och kostnaderna av den aktuella åtgärden fördelas på olika grupper av medborgare, till exempel för kvinnor och män, för olika ålders- och inkomstgrupper, för olika samhällssektorer eller för olika delar av landet.

I tabell 3.1 redovisas - om inget annat sägs - hur direkta förändringar av nyttan (fördelar eller intäkter respektive nackdelar eller kostnader) fördelas på olika grupper och kategorier. De slutliga fördelningskonsekvenserna är ofta mycket svåra att fastställa eftersom de påverkas även av indirekta effekter som kan uppstå till exempel genom marknadsförändringar och ändringar i skatte- och transfereringssystem. Det kan trots detta vara av visst värde att redovisa en uppskattning av den direkta och omedelbara fördelningen av positiva och negativa nyttoeffekter.

Om en fördjupad fördelningsanalys har gjorts (till exempel en särskild analys av regionala expansionseffekter eller analys av regionala inkomsteffekter med Samlok-modellen) ska den redovisas i avsnitt 3.2 Fördjupad fördelningsanalys.

Om en företagsekonomisk konsekvensbeskrivning har gjorts ska den redovisas i avsnitt 3.3 Företagsekonomisk konsekvensbeskrivning.

3.1 Fördelningsanalys

Tabell 3.1 Fördelningsanalys

Fördelningsaspekt	Största nytta/fördel	Näst största nytta/fördel	(största) negativa nytta/nackdel	Motivering	Underlag och kompetensområde för dem som gjort bedömningen
Delanalys kön: tillgänglighet persontrafik	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>	<i>Neutralt</i>	<i>Kvinnor reser statistiskt något mer med kollektivtrafik än män</i>	<i>Upprättaren</i>
Lokalt/regionalt/nationellt/internationellt	<i>Regionalt</i>	<i>Nationellt</i>	<i>Neutralt</i>	<i>Regional pendling följt av nationella resor</i>	<i>Upprättaren</i>
Län	<i>Västra Götaland</i>	<i>Värmland</i>	<i>Neutralt</i>	<i>VGR följt av Värmland som får direkt tågförbindelse till Brålanda</i>	<i>Upprättaren</i>
Kommun	<i>Vänersborg</i>	<i>Färgelanda</i>	<i>Neutralt</i>	<i>Del av Vänersborg följt av anslutande resor från Färgelanda</i>	<i>Upprättaren</i>

Trafikanter, transporter och externt berörda	<i>Resenärer</i>	<i>Persontransportföretag</i>	<i>Övriga externt berörda</i>	<i>Resenärers restidsvinster och persontransportföretagens ökade intäkter, men ökade drift- och underhållskostnader</i>	<i>Upprättaren</i>
Näringsgren	<i>Spannmål</i>	<i>Ej relevant</i>	<i>Neutralt</i>	<i>Förbättrade pendlingsmöjligheter för Toppfrys bedöms gynna spannmål indirekt</i>	<i>Upprättaren</i>
Trafikslag	<i>Spår</i>	<i>Cykel</i>	<i>Neutralt</i>	<i>Trafik på spår och cykel gynnas av åtgärden</i>	<i>Upprättaren</i>
Åldersgrupp	<i>Vuxna: 18-65 år</i>	<i>Barn: <18 år</i>	<i>Neutralt</i>	<i>Pendlingsresor följt av ungdomars resor till gymnasie</i>	<i>Upprättaren</i>
Åtgärdsspecifik fördelningsaspekt	<i>Neutralt</i>	<i>Neutralt</i>	<i>Neutralt</i>	<i>Ej angett</i>	<i>Upprättaren</i>

Bedömning av bidrag till en hållbar utveckling utifrån kriterier för ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter

En hållbar utveckling är en utveckling som för oss närmare ett tillstånd av långsiktig hållbarhet. Långsiktig hållbarhet är ett övergripande mål för hela samhällsutvecklingen. Den vanligaste definitionen finns beskriven i Brundtlandrapporten (FN-rapporten "Vår gemensamma framtid" från 1987). I den beskrivs hållbar utveckling som "en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov". Hållbar utveckling handlar därför inte bara om en god miljö, utan den förutsätter god balans mellan tre delar som är ömsesidigt beroende av varandra: ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. När man bedömer om en enskild åtgärd bidrar till hållbar utveckling ska man därför bedöma de ekologiska, ekonomiska och sociala konsekvenserna på lång sikt, samt balansen mellan dem. Det finns för närvarande inget enkelt sätt att avgöra om huruvida en åtgärd bidrar till en hållbar utveckling eller inte, men det kan delvis mätas med mått för samhällsekonomisk effektivitet och med utfall för de transportpolitiska funktions- och hänsynsmålen. Det betyder emellertid inte att summan av utfallen för de transportpolitiska funktions- och hänsynsmålen är lika med åtgärdens bidrag till en hållbar utveckling.

Sammanfattning av åtgärdens bidrag till hållbar utveckling

	Hållbarhet	Sammanfattning av åtgärdens bidrag till hållbar utveckling	Bedömt av (namn, kompetensområde)
Bidrag till långsiktig hållbarhet	Ekologisk hållbarhet	<i>Åtgärden bidrar till energieffektivare och koldioxideffektivare transporter, där överflyttning från väg till järnväg samt förenklande av GC-resor inom Brålanda samhälle medför ett positivt bidrag</i>	<i>Upprättaren</i>
	Samhälls-ekonomisk hållbarhet	<i>Åtgärden medför en effektivisering av resor med bättre/kortare restider, och till en mycket låg samhällsekonomisk driftskostnad givet att tågen redan trafikerar sträckan men utan uppehåll.</i>	<i>Upprättaren</i>

	Social hållbarhet	<i>Planskildhet och station kommer medföra förbättrad samhällsstruktur i Brålanda, och bättre koppling till andra orter i järnvägsstråket. Detta bidrar till bättre social hållbarhet för Brålanda och omkringliggande orter.</i>	Upprättaren

Bedömning av bidrag till transportpolitisk måluppfyllelse

<p>Bedömningen av vilket bidrag åtgärden ger till de olika målen ska göras utifrån från en absolut skala. Följande skala används:</p> <ul style="list-style-type: none"> • positivt bidrag = grönt • negativt bidrag = rött • inget bidrag = ofärgat • ej bedömt = grått <p>Att skalan är absolut innebär till exempel att "inget bidrag" i måluppfyllelseanalysen skiljer sig från bedömningen "försumbart" i den samhällsekonomiska analysen. När man ska bedöma bidrag till måluppfyllelse har "inget bidrag" en absolut betydelse.</p> <p>Observera att de olika delarna i nedanstående tabell bygger på olika dokument som kommit olika långt i besluts- och konsensusprocesser. Utformningen av tabellen är inte slutlig, utan den kommer att behöva uppdateras framöver.</p>

Transportpolitisk målanalys

	Mål	Bedömning och motivering	Bedömt av (namn, kompetensområde)
Funktionsmålet¹			
Medborgarnas resor. <i>Medborgarnas resor förbättras genom ökad tillförlitlighet, trygghet och bekvämlighet.</i>	Tillförlitlighet	<i>Positivt bidrag: Beroendet av planskildhet Storgatan minskar vilket förbättrar tillförlitligheten</i>	Upprättaren
	Trygghet & bekvämlighet	<i>Positivt bidrag: Planskildheten med bidrar till en tryggare miljö i samhället, och tåguppehållen ger ökad bekvämlighet för pendlare</i>	Upprättaren

<p>Näringslivets transporter. Kvaliteten för näringslivets transporter förbättras och stärker den internationella konkurrenskraften.</p>	Tillförlitlighet	Inget bidrag:	Upprättaren
	Kvalitet	Inget bidrag:	Upprättaren
<p>Tillgänglighet regionalt och mellan länder. Tillgängligheten förbättras inom och mellan regioner samt mellan Sverige och andra länder.</p>	Pendling	Positivt bidrag: Tågstoppet skapar stora förbättrade möjligheter till pendling till och från Brålanda	Upprättaren
	Tillgänglighet storstad	Positivt bidrag: Mycket stor förbättrad koppling till Göteborg	Upprättaren
	Tillgänglighet till interregionala resmål	Positivt bidrag: Förbättrad tillgänglighet till Värmland och Norge	Upprättaren
<p>Jämställdhet. Arbetsformerna, genomförandet och resultaten av transportpolitiken medverkar till ett jämställt samhälle.</p>	Jämställdhet - lika möjlighet att utforma sina liv (valmöjlighet)	Positivt bidrag: Fler får möjlighet att pendla och nå resmål på lika kostnadsvillkor	Upprättaren
	Lika påverkansmöjlighet	Positivt bidrag: Bättre förutsättningar att påverka med kollektivtrafik	Upprättaren
<p>Funktionshindrade. Transportsystemet utformas så att det är användbart för personer med funktionsnedsättning.</p>	Kollektivtrafiknätets användbarhet för funktionshindrade	Positivt bidrag: Bättre möjlighet att korsa järnvägen, och nå tåg med plant insteg för effektiva kollektivtrafikresor	Upprättaren
<p>Barn & unga. Barns möjligheter att själva på ett säkert sätt använda transportsystemet, och vistas i trafikmiljöer, ökar.</p>	Skolväg - gå eller cykla på egen hand	Positivt bidrag: Bättre möjligheter att nå Trollhättan, Åmål och andra tågpendlingsrelationer	Upprättaren
<p>Kollektivtrafik, gång & cykel. Förutsättningarna för att välja kollektivtrafik, gång och cykel förbättras.</p>	Andel gång- & cykelresor av totala kortväga	Positivt bidrag: Planskildheten bidrar till förenklade möjligheter till kortväga gång- och cykelresor i Brålanda	Upprättaren

			<p><i>Positivt bidrag: Tåget skapar förbättrade möjligheter till kollektivtrafikresor till jobb, och nya arbetsmöjligheter som idag inte finns för Brålanda</i></p>	Upprättaren
Hänsynsmål²				
<p>Klimat. Transportsektorn bidrar till miljö kvalitetsmålet. Begränsad klimatpåverkan nås genom en stegvis ökad energieffektivitet och ett brutet beroende av fossila bränslen. År 2030 bör Sverige ha en fordonsflotta som är oberoende av fossila bränslen.</p> <p>Bakgrund till bedömningsgrunder finns i "Trafikverkets kunskapsunderlag och klimatscenario för energieffektivisering och begränsad klimatpåverkan", 2014:137.</p>		<p>Påverkan på mängden personbils- och lastbilstrafik i fordonskilometer.</p>	<p><i>Positivt bidrag: Främst personbilskilometer bedöms minska genom överflyttning från väg till tåg</i></p>	Upprättaren
		<p>Påverkan på energianvändning per fordonskilometer.</p>	<p><i>Positivt bidrag: Minskad vägtrafik i kombination med att tågtrafiken i Brålanda redan passerar tårtorten och därigenom skapar resemöjligheten med mycket låg tillkommande energibehov</i></p>	Upprättaren
		<p>Påverkan på energianvändning vid byggande, drift och underhåll av infrastruktur.</p>	<p><i>Negativt bidrag: Ökad anläggningsmassa ger ökad energianvändning</i></p>	Upprättaren
<p>Hälsa. Transportsektorn bidrar till att övriga miljö kvalitetsmål nås och till minskad ohälsa. Prioritet ges till de miljöpolitiska delmål där transportsystemets utveckling är av stor betydelse för möjligheterna att nå uppsatta mål.</p>	Människors hälsa	<p>Antalet personer exponerade för bullernivåer högre än riktvärden för buller</p>	<p><i>Inget bidrag</i></p>	Upprättaren
		<p>Antalet exponerade för höga bullernivåer, det vill säga bullernivåer högre än 10 dBA över riktvärdena</p>	<p><i>Inget bidrag</i></p>	Upprättaren
		<p>Betydelse för förekomst av områden med hög ljudmiljö kvalitet</p>	<p><i>Inget bidrag</i></p>	Upprättaren
		<p>Fysisk aktivitet i transportsystemet</p>	<p><i>Positivt bidrag: Ökad gång- och cykel tvärs järnvägen i Brålanda samt ökad mängd anslutningsresor med fysisk aktivitet till tågresor</i></p>	Upprättaren

	Befolkning	Barn, funktionshindrades och äldres möjlighet att på egen hand ta sig fram till sina mål	<i>Positivt bidrag: Ökade möjligheter till att nyttja tåg</i>	Upprättaren
		Tillgängligheten med kollektivtrafik till fots och med cykel till utbud och aktiviteter	<i>Positivt bidrag</i>	Upprättaren
	Luft	Vägtransportssystemets totala emissioner av kväveoxider (NOx) och partiklar (PM10).	<i>Positivt bidrag: Minskning av vägtrafik och busstrafik till följd av tågstoppet</i>	Upprättaren
		Halter av kvävedioxid (NO2) och inandningsbara partiklar (PM10), i tätorter med åtgärdsprogram för miljö kvalitetsnormer, samt i tätorter där övre utvärderings-tröskeln överskrids.	<i>Inget bidrag</i>	Upprättaren
		Antalet personer exponerade för halter över MKN.	<i>Inget bidrag</i>	Upprättaren
	Vatten	Kvalitet på vatten ur ett dricksvattenförsörjningsperspektiv	<i>Inget bidrag</i>	Upprättaren
	Mark	Betydelse för förorenade områden	<i>Inget bidrag: Området för planskildheten är ej inventerat</i>	Upprättaren
		Betydelse för skyddsvärda områden	<i>Inget bidrag</i>	Upprättaren
		Betydelse för bakgrundshalt metaller	<i>Inget bidrag</i>	Upprättaren
		Betydelse för bakgrundshalt sulfidjordar	<i>Inget bidrag</i>	Upprättaren
Betydelse för skyddsvärda områden under driftskede		<i>Inget bidrag</i>	Upprättaren	
Landskap	Landskap	Betydelse för upprätthållande och utveckling av landskapets utmärkande karaktär och kvaliteter – avseende delaspekterna skala, struktur eller visuell karaktär.	<i>Inget bidrag: Åtgärden bedöms inte påverka landskapets karaktär</i>	Upprättaren
	Biologisk mångfald	Betydelse för mortalitet	<i>Inget bidrag</i>	Upprättaren

		Betydelse för barriärer	Inget bidrag	Upprättaren
		Betydelse för störning	Inget bidrag	Upprättaren
		Betydelse för förekomst av livsmiljöer.	Inget bidrag	Upprättaren
		Betydelse för att värna den naturliga, inhemska biologiska mångfalden.	Inget bidrag	Upprättaren
	Forn- och kulturlämningar, annat kulturarv, bebyggelse	Betydelse för utpekade värdeområden.	Inget bidrag	Upprättaren
		Betydelse för strukturomvandling.	Positivt bidrag: Stationen kommer medföra ökade möjligheter för Brålanda och därigenom bättre möjligheter till arbets- och pendelresor för invånare som bidrar till strukturomvandling av Brålanda	Upprättaren
		Betydelse för möjligheten att avläsa karaktär och samband	Ingår i "Betydelse för upprätthållande och/eller utveckling av landskapets utmärkande karaktär och kvaliteter - avseende delaspekterna skala, struktur eller visuell karaktär"	Ej relevant
		Betydelse för förfall av infrastrukturens egna kulturmiljövärden respektive god skötsel av dessa värden.	Positivt bidrag: Stationen återkopplar befintligt stationshus med samhället och dess tidigare centrala station, vilket kopplar samman historiska kulturmiljövärden	Upprättaren
		Betydelse för utradering	Inget bidrag	Upprättaren
Trafiksäkerhet	Döda & allvarligt skadade. Minskat antal omkomna och allvarligt skadade.	Positivt bidrag: Planskildhet för GC i samhället och överflyttning från väg till järnväg bidrar till minskat antal döda och allvarligt skadade	Upprättaren	

Medverkande kompetenser och personer: Samma som ovan Ja Nej

Patrik Sterky, Maja Duveborn

Eventuell kommentar:

9 Fortsatt arbete

Följande bedöms viktig för det fortsatta arbetet framåt.

- Avtal avseende genomförande mellan Vänersborgs kommun, Västra Götalandsregionen och Trafikverket.

10 Bilagor

Utredningsalternativ 1

Utredningsalternativ 2

Utredningsalternativ 3

Utredningsalternativ 4

Utredningsalternativ 5A

Utredningsalternativ 5A2

Utredningsalternativ 5B

Visualisering 1, *Stationsutformning med underfart, och tänkbara placeringar av väderskydd och anslutande kommunala ytor. (Vy_01_DJI_0067)*

Visualisering 2, *Stationen och den nya GC-underfarten sett från Allégatan (Vy_02)*

Vänersborgs kommun Brålanda stationsområde 2028

11 Källor

Regeringsuppdrag. Längre och tyngre tåg. Trafikverket 2020.

Utredning Norge-Vänerbanan, Göteborg-Skälebol-(Oslo/Kil). Trafikverket Region Väst/Ramboll 2021.

Fördjupad översiktsplan för Brålanda. Vänersborgs kommun. (pågående).

12 Kvalitetsgranskning

Genomförd:	2023-03-18
Utförd av:	Anna Hasemann, Kreera samhällsbyggnad

13 Avslut av utredning

2023-**-** Mats Persson PLväu/digitalt signerad

Datum och underskrift av ansvarig för genomförande av utredningen

2023-**-** Alma Hultén C PLväu/digitalt signerad

Godkänd - datum och underskrift av chef

Trafikverket, Göteborg. Besöksadress: Vikingsgatan 2-4.
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 020-600 650

trafikverket.se

§ 181

Omfördelning av budget 2024 från valnämnden till finansförvaltningen

KS 2024/389

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att omfördela intäktsbudget om 1 000 tkr och utfall om 1 204 tkr i statsbidrag för valet till Europaparlamentet, från valnämnden till finansförvaltningen 2024. Därmed anpassas kommunens interna budget efter rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Sammanfattning av ärendet

För att kommunerna ska hantera statsbidrag och liknande redovisningsmässigt korrekt, ger Rådet för kommunal redovisning (RKR) ut rekommendationer avseende intäkter. Av denna framgår att bidrag utan villkor och restriktioner ska redovisas som generella statsbidrag. Det innebär att bidraget betalas ut till kommunen och kommunfullmäktige har att fatta beslut om fördelning av budget till valnämnden som ansvarar för valet till Europaparlamentet. Det är viktigt att kommunerna redovisar statsbidraget på samma sätt, då statistik från kommunernas redovisning ligger till grund för fördelningen i det kommunala utjämningsystemet, som är en annan del av de generella statsbidragen.

I mål- och resursplan 2024-2026 tillfördes valnämnden extra kommunala medel för att finansiera arbetet med valet till Europaparlamentet. Dessutom beräknades ett statsbidrag om 1 000 tkr som budgeterades som intäkt i valnämndens budget. Utifrån RKR:s rekommendationer behöver budget och utfall justeras internt i kommunen.

Kommunstyrelseförvaltningens ekonomikontor föreslår därmed att kommunfullmäktige beslutar att omfördela intäktsbudget om 1 000 tkr och utfall om 1 204 tkr i statsbidrag för valet till Europaparlamentet, från valnämnden till finansförvaltningen 2024.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-09-23 § 134
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-03

Utdragsbestyrkande

§ 134

Omfördelning av budget 2024 från valnämnden till finansförvaltningen

KS 2024/389

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att omfördela intäktsbudget om 1 000 tkr och utfall om 1 204 tkr i statsbidrag för valet till Europaparlamentet, från valnämnden till finansförvaltningen 2024. Därmed anpassas kommunens interna budget efter rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Sammanfattning av ärendet

För att kommunerna ska hantera statsbidrag och liknande redovisningsmässigt korrekt, ger Rådet för kommunal redovisning (RKR) ut rekommendationer avseende intäkter. Av denna framgår att bidrag utan villkor och restriktioner ska redovisas som generella statsbidrag. Det innebär att bidraget betalas ut till kommunen och kommunfullmäktige har att fatta beslut om fördelning av budget till valnämnden som ansvarar för valet till Europaparlamentet. Det är viktigt att kommunerna redovisar statsbidraget på samma sätt, då statistik från kommunernas redovisning ligger till grund för fördelningen i det kommunala utjämningsystemet, som är en annan del av de generella statsbidragen.

I mål- och resursplan 2024-2026 tillfördes valnämnden extra kommunala medel för att finansiera arbetet med valet till Europaparlamentet. Dessutom beräknades ett statsbidrag om 1 000 tkr som budgeterades som intäkt i valnämndens budget. Utifrån RKR:s rekommendationer behöver budget och utfall justeras internt i kommunen.

Kommunstyrelseförvaltningens ekonomikontor föreslår därmed att kommunfullmäktige beslutar att omfördela intäktsbudget om 1 000 tkr och utfall om 1 204 tkr i statsbidrag för valet till Europaparlamentet, från valnämnden till finansförvaltningen 2024.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-03

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2024-09-03

Dnr: KS 2024/389

Handläggare

Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
0521-721155

Mottagare

Kommunstyrelsen

Omfördelning av budget 2024 från valnämnden till finansförvaltningen

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att omfördela intäktsbudget om 1 000 tkr och utfall om 1 204 tkr i statsbidrag för valet till Europaparlamentet, från valnämnden till finansförvaltningen 2024. Därmed anpassas kommunens interna budget efter rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Sammanfattning av ärendet

För att kommunerna ska hantera statsbidrag och liknande redovisningsmässigt korrekt, ger Rådet för kommunal redovisning (RKR) ut rekommendationer avseende intäkter. Av denna framgår att bidrag utan villkor och restriktioner ska redovisas som generella statsbidrag. Det innebär att bidraget betalas ut till kommunen och kommunfullmäktige har att fatta beslut om fördelning av budget till valnämnden som ansvarar för valet till Europaparlamentet. Det är viktigt att kommunerna redovisar statsbidraget på samma sätt, då statistik från kommunernas redovisning ligger till grund för fördelningen i det kommunala utjämningsystemet, som är en annan del av de generella statsbidragen.

I mål- och resursplan 2024-2026 tillfördes valnämnden extra kommunala medel för att finansiera arbetet med valet till Europaparlamentet. Dessutom beräknades ett statsbidrag om 1 000 tkr som budgeterades som intäkt i valnämndens budget. Utifrån RKR:s rekommendationer behöver budget och utfall justeras internt i kommunen. Kommunstyrelseförvaltningens ekonomikontor föreslår därmed att kommunfullmäktige beslutar att omfördela intäktsbudget om 1 000 tkr och utfall om 1 204 tkr i statsbidrag för valet till Europaparlamentet, från valnämnden till finansförvaltningen 2024.

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Valnämnden

§ 180

Tilläggsanslag till socialnämnden 2024 och 2025 mot bakgrund av generella statsbidrag till äldreomsorgen

KS 2024/573

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 14 812 tkr i budget 2024 och 23 772 tkr i budget 2025. Erhållna statsbidrag, som avser ökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden och minskad andel timanställda inom vård och omsorg om äldre, ska redovisas som generella statsbidrag under kommunens finansförvaltning. Finansiering sker genom att budgeten för generella statsbidrag utökas med 14 812 tkr i budget 2024 och 23 772 tkr i budget 2025.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden begär i beslut 2024-08-29 § 111 tilläggsanslag om 14 857 tkr i budget 2024 och 23 836 tkr i budget 2025. Budgetmedlen avser dels 5 560 tkr för ökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden, dels 33 133 tkr för att minska andelen timanställda inom vård och omsorg om äldre. Motsvarande medel tillförs kommunen under 2024 och 2025 som generella statsbidrag.

Efter socialnämndens beslut har Socialstyrelsen reviderat sitt beslut och justerat ned statsbidraget för 2024 till 14 812 tkr och för 2025 till 23 772 tkr.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 14 812 tkr i budget 2024 och 23 772 tkr i budget 2025. Erhållna statsbidrag som avser ökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden och minskad andel timanställda inom vård och omsorg om äldre ska redovisas som generella statsbidrag under kommunens finansförvaltning. Finansiering sker genom att budgeten för generella statsbidrag utökas med 14 812 tkr i budget 2024 och 23 772 tkr i budget 2025.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-09-23 § 133
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-10
- Socialnämndens beslut 2024-08-29 § 111

Utdragsbestyrkande

§ 133

Tilläggsanslag till socialnämnden 2024 och 2025 mot bakgrund av generella statsbidrag till äldreomsorgen

KS 2024/573

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 14 812 tkr i budget 2024 och 23 772 tkr i budget 2025. Erhållna statsbidrag, som avser ökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden och minskad andel timanställda inom vård och omsorg om äldre, ska redovisas som generella statsbidrag under kommunens finansförvaltning. Finansiering sker genom att budgeten för generella statsbidrag utökas med 14 812 tkr i budget 2024 och 23 772 tkr i budget 2025.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden begär i beslut 2024-08-29 § 111 tilläggsanslag om 14 857 tkr i budget 2024 och 23 836 tkr i budget 2025. Budgetmedlen avser dels 5 560 tkr för ökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden, dels 33 133 tkr för att minska andelen timanställda inom vård och omsorg om äldre. Motsvarande medel tillförs kommunen under 2024 och 2025 som generella statsbidrag.

Efter socialnämndens beslut har Socialstyrelsen reviderat sitt beslut och justerat ned statsbidraget för 2024 till 14 812 tkr och för 2025 till 23 772 tkr.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 14 812 tkr i budget 2024 och 23 772 tkr i budget 2025. Erhållna statsbidrag som avser ökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden och minskad andel timanställda inom vård och omsorg om äldre ska redovisas som generella statsbidrag under kommunens finansförvaltning. Finansiering sker genom att budgeten för generella statsbidrag utökas med 14 812 tkr i budget 2024 och 23 772 tkr i budget 2025.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-10
- Socialnämndens beslut 2024-08-29 § 111

2024-09-10

Dnr: KS 2024/573

Handläggare

Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
0521-721155

Mottagare

Kommunstyrelsen

Tilläggsbudget till socialnämnden 2024 och 2025 mot bakgrund av generella statsbidrag till äldreomsorgen

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 14 812 tkr i budget 2024 och 23 772 tkr i budget 2025. Erhållna statsbidrag, som avser ökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden och minskad andel timanställda inom vård och omsorg om äldre, ska redovisas som generella statsbidrag under kommunens finansförvaltning. Finansiering sker genom att budgeten för generella statsbidrag utökas med 14 812 tkr i budget 2024 och 23 772 tkr i budget 2025.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden begär i beslut 2024-08-29 § 111 tilläggsanslag om 14 857 tkr i budget 2024 och 23 836 tkr i budget 2025. Budgetmedlen avser dels 5 560 tkr för ökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden, dels 33 133 tkr för att minska andelen timanställda inom vård och omsorg om äldre. Motsvarande medel tillförs kommunen under 2024 och 2025 som generella statsbidrag.

Efter socialnämndens beslut har Socialstyrelsen reviderat sitt beslut och justerat ned statsbidraget för 2024 till 14 812 tkr och för 2025 till 23 772 tkr.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar tillföra socialnämnden tilläggsbudget om 14 812 tkr i budget 2024 och 23 772 tkr i budget 2025. Erhållna statsbidrag som avser ökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden och minskad andel timanställda inom vård och omsorg om äldre ska redovisas som generella statsbidrag under kommunens finansförvaltning. Finansiering sker genom att budgeten för generella statsbidrag utökas med 14 812 tkr i budget 2024 och 23 772 tkr i budget 2025.

Beredning

Ärendet har beretts av ekonomikontoret som även haft dialog med socialförvaltningen inför socialnämndens hantering av frågan. Ekonomikontoret har även stämt av med socialförvaltningen efter socialstyrelsens nya reviderade beslut om statsbidragets omfattning.

Underlag

Beslut och handlingar från socialnämndens möte 2024-08-29 § 111.

Thomas Sannemalm
Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Socialnämnden
Ekonomikontoret

§ 111

Tilläggsanslag till socialnämnden mot bakgrund av generella statsbidrag till äldreomsorgen

SOC 2024/157

Beslut

1. Socialnämnden begär tilläggsanslag hos Kommunfullmäktige för 2024-2025 om 5 560 tkr, avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för att öka bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden. Beloppet fördelas på 2 650 tkr år 2024 och 2 910 tkr år 2025.
2. Socialnämnden begär tilläggsanslag hos Kommunfullmäktige för 2024-2025 om 33 133 tkr avseende generellt statsbidrag som tilldelats Vänersborgs kommun för att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre. Beloppet fördelas på 12 207 tkr år 2024 och 20 926 tkr år 2025.

Sammanfattning av ärendet

Vänersborgs kommun har erhållit statsbidrag gällande:

- att öka bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden i syfte att ge incitament att öka sjuksköterskebemanningen och den medicinska kompetensen inom äldreomsorgen
- att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre.

Statsbidragen är prestationsbaserade och Vänersborgs kommun har tilldelats medel för prestationer som uppnåtts under perioden år 2022-2023. Det rör sig om 5 560 tkr i statsbidrag för att öka bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden och 33 133 tkr för att minska andelen timanställningar.

För att kommunerna ska hantera statsbidraget redovisningsmässigt korrekt, har Rådet för kommunal redovisning (RKR) angett att statsbidraget till äldreomsorgen, ska klassificeras som ett generellt statsbidrag och inte som ett riktat bidrag. Det innebär att bidraget betalas ut till kommunen och kommunfullmäktige har att fatta beslut om fördelning av pengarna till socialnämnden som ansvarar för kommunens äldreomsorg. Det är viktigt att kommunerna redovisar statsbidraget på samma sätt, då statistik från kommunernas redovisning ligger till grund för fördelningen i det kommunala utjämningsystemet, som är en annan del av de generella statsbidragen. Mot bakgrund av detta äskar socialnämnden medlen då de avser satsningar som genomförts inom nämndens ansvarsområde.

Utdragsbestyrkande

2024-08-29

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-08-12

Sändlista

Handläggare av ärendet
Kommunstyrelsen

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 165

Försäljning av fastigheten Penséen 14

KS 2019/468

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner försäljningen av fastigheten Penséen 14 med adress Edsgatan 3 och Edsgatan 5 till AB Vänersborgsbostäder (556489–0274) för en köpeskilling om 15 750 000 kronor, i enlighet med bifogat köpeavtal.

Realisationsvinsten som uppstår redovisas under kommunens centrala finansförvaltning.

Bilaga/bilagor

Bilaga 3: Förslag till köpeavtal Penséen 14

Sammanfattning av ärendet

Vänersborgs kommun står inför en försäljning av fastigheten Penséen 14 till det helägda kommunala bolaget AB Vänersborgsbostäder. Kommunen köpte nämnda fastighet år 1998 av en stiftelse som kommunen själv förvaltar. I köpekontraktet från år 1998 framgår att kommunen vid en eventuell framtida överlåtelse har vissa skyldigheter gentemot stiftelsen. På grund av detta har en god man utsetts att företräda stiftelsens intressen i avtalsfrågan. Vänersborgs kommun och den gode mannen har kommit överens om tolkningen av avtalet och om kommunens och den nye ägarens skyldigheter utifrån stiftelsens stadgar.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-09-23 §117
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-17
- Förslag till köpeavtal Penséen 14

§ 117

Försäljning av fastigheten Penséen 14

KS 2019/468

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner försäljningen av fastigheten Penséen 14 med adress Edsgatan 3 och Edsgatan 5 till AB Vänersborgsbostäder (556489–0274) för en köpeskilling om 15 750 000 kronor, i enlighet med bifogat köpeavtal.

Realisationsvinsten som uppstår redovisas under kommunens centrala finansförvaltning.

Bilaga/bilagor

Bilaga 2: Förslag till köpeavtal Penséen 14

Sammanfattning av ärendet

Vänersborgs kommun står inför en försäljning av fastigheten Penséen 14 till det helägda kommunala bolaget AB Vänersborgsbostäder. Kommunen köpte nämnda fastighet år 1998 av en stiftelse som kommunen själv förvaltar. I köpekontraktet från år 1998 framgår att kommunen vid en eventuell framtida överlåtelse har vissa skyldigheter gentemot stiftelsen. På grund av detta har en god man utsetts att företräda stiftelsens intressen i avtalsfrågan. Vänersborgs kommun och den gode mannen har kommit överens om tolkningen av avtalet och om kommunens och den nye ägarens skyldigheter utifrån stiftelsens stadgar.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-17
- Förslag till köpeavtal Penséen 14

2024-09-17

Dnr: KS 2019/468

Handläggare
Maja Smochina
maja.smochina@vanersborg.se
0521-722427

Mottagare
Kommunfullmäktige

Försäljning av fastigheten Penséen 14

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner försäljningen av fastigheten Penséen 14 med adress Edsgatan 3 och Edsgatan 5 till AB Vänerns bostäder (556489–0274) för en köpeskilling om 15 750 000 kronor, i enlighet med bifogat köpeavtal.

Realisationsvinsten som uppstår redovisas under kommunens centrala finansförvaltning.

Sammanfattning av ärendet

Vänerns kommun står inför en försäljning av fastigheten Penséen 14 till det helägda kommunala bolaget AB Vänerns bostäder. Kommunen köpte nämnda fastighet år 1998 av en stiftelse som kommunen själv förvaltar. I köpekontraktet från år 1998 framgår att kommunen vid en eventuell framtida överlåtelse har vissa skyldigheter gentemot stiftelsen. På grund av detta har en god man utsetts att företräda stiftelsens intressen i avtalsfrågan. Vänerns kommun och den gode mannen har kommit överens om tolkningen av avtalet och om kommunens och den nye ägarens skyldigheter utifrån stiftelsens stadgar.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Vänerns kommun förvaltar Ellen och Knut Petrés stiftelse. Kommunen är även ägare till fastigheten Penséen 14, som kommunen köpte av stiftelsen år 1998. I köpekontraktet daterat den 20 december 1998 mellan kommunen och stiftelsen finns bland annat en klausul som innebär att kommunen förbinder sig att inte överlåta fastigheten till utomstående, det vill säga juridisk person ej helägd av Vänerns kommun. Det framgår också att om kommunen önskar avhända sig fastigheten skall fastigheten i första hand hembjudas till säljaren till en köpeskilling motsvarande bokfört värde.

Samhällsbyggnadsnämnden har inkommit med en hemställan om försäljning av fastigheten Penséen 14. Kommunen står därmed inför en överlåtelse av fastigheten till det helägda kommunala bolaget AB Vänerns bostäder. Enligt 2 kap. 21 § 1 st. stiftelselagen (1994:1220) får en förvaltare inte handlägga frågor som rör avtal mellan honom och stiftelsen. Av tredje stycket samma lagrum framgår att om förvaltaren enligt första stycket är förhindrad att företräda stiftelsen, får tillsynsmyndigheten på förvaltarens begäran förordna en god man att företräda stiftelsen i förvaltarens ställe.

Länsstyrelsen har på kommunens begäran utsett en god man att företräda stiftelsens intressen i avtalsfrågan. Vänerns kommun tolkar klausulen i ovan nämnda köpekontrakt som att kommunen, vid en överlåtelse till utomstående, är förbunden att i

första hand erbjuda stiftelsen att köpa tillbaka fastigheten. Eftersom AB Vänersborgsbostäder är ett helägt kommunalt bolag och därmed inte någon utomstående, så föreligger det inte någon skyldighet att i första hand låta stiftelsen köpa tillbaka fastigheten. Vänersborgs kommun har framfört denna tolkning av köpekontraktet till den gode mannen, som delar kommunens bedömning om att överlåtelsen inte föranleder någon hembudsskyldighet till stiftelsen. Den gode mannen har lämnat några synpunkter på det föreslagna avtalet mellan Vänersborgs kommun och AB Vänersborgsbostäder. Vänersborgs kommun har justerat innehållet i det föreslagna avtalet i enlighet med den gode mannens förslag.

Realisationsvinsten som uppstår vid försäljningen beräknas uppgå till ca 12 000 000 kr. Realisationsvinsten redovisas under kommunens centrala finansförvaltning.

Beredning

Ärendet har handlagts av samhällsbyggnadsförvaltningen och beretts i kommunstyrelseförvaltningen. En extern avtalsjurist har anlitats i frågan om tolkning av köpekontraktet från år 1998.

Pernilla Bertilsson

Chef, Juridik- och säkerhetskontoret

Bilagor

Förslag till köpeavtal Penséen 14

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden

AB Vänersborgsbostäder

Den gode mannen Johan Pellegrini

KÖPEAVTAL

För köp av fastighet

AVTALSPARTER

Säljare

Andel: 1/1

Vänerns borg kommun (212000-1538)
462 85 Vänerns borg

Köpare

Andel: 1/1

AB Vänerns borgsbostäder (556489-0274)
462 85 Vänerns borg

ÖVERLÅTELSEOBJEKT

Fastigheten Vänerns borg Penséen 14 med adress Edsgatan 3 och Edsgatan 5, 462 34 Vänerns borg

ÖVERLÅTELSEFÖRKLARING

Säljaren överlåter och försäljer härmed ovannämnda fastighet till köparen.

KÖPESKILLING

Köpeskillingen är bestämd till FEMTONMILJONERSJUHUNDRAFEMTIOTUSEN (15 750 000) KRONOR.

TILLTRÄDESDAG

Tillträde sker den dag när köpeskillingen i sin helhet är erlagd, dock senast den 31 december 2024.

AVTALSVILLKOR

§1 KÖPESKILLINGENS ERLÄGGANDE

Köpeskilling ska i sin helhet erläggas inom 30 dagar från kommunfullmäktiges beslut vunnit laga kraft. Säljaren utställer faktura på köpeskilling inom 5 dagar från kommunfullmäktiges beslut vunnit laga kraft.

§2 LIKVIDAVRÄKNING

Likvidavräkning skall upprättas per tillträdesdagen.

§3 KÖPEBREV

Köpebrev upprättas när köpeskilling erlagts.

§4 INTECKNINGAR, SERVITUT OCH NYTTJANDERÄTTER

Säljaren garanterar att det arrende som belastar fastigheten är uppsagt till den dagen då arrendeavtalet löper ut, 2025-04-14. Säljaren garanterar att fastigheten är fri från andra in-teckningar, servitut och nyttjanderätter annat än de som är införda i fastighetsregistret. Se bilagt fastighetsregisterutdrag.

§5 FÖRSÄKRING

Säljaren förbinder sig att hålla fastigheten försäkrad till och med tillträdesdagen.

§6 FARAN FÖR FASTIGHETEN

Säljaren står för faran om fastigheten av våda skadas eller försämras mellan kontraktsdagen och den avtalade tillträdesdagen. Faran övergår härefter på köparen, även om fastigheten ej tillträts på grund av köparens dröjsmål.

§7 ÄGANDERÄTTENS ÖVERGÅNG

Parterna är överens om att äganderätten till fastigheten övergår först på tillträdesdagen.

§8 FÖRDELNING AV INKOMSTER OCH UTGIFTER M M

Intäkter från fastigheten skall tillfalla säljaren i den mån de avser tiden innan tillträdesdagen varefter intäkterna skall tillfalla köparen.

Säljaren skall betala skatter, räntor och andra periodiska utgifter för fastigheten av vad slag de vara må, om de avser tiden före tillträdesdagen.

Från och med tillträdesdagen övergår betalningsskyldigheten på köparen, som också får fastighetens avkastning i form av hyresintäkter efter tillträdesdagen.

Säljaren garanterar, att på fastigheten belöpande

- el-anslutningsavgifter
- VA-anslutningsavgifter

erlagts, därest sådan ersättningsskyldighet inträtt, såvida parterna ej avtalat annat i detta kontrakt.

Säljaren garanterar, att annat åläggande från miljö- och hälsoskyddsnämnd eller annan myndighet inte föreligger än vad som angivits i detta kontrakt.

§9 MOMSREGISTRERING

Säljaren är vid undertecknandet av detta köpekontrakt ej registrerad som frivilligt skattskyldig för moms och bedriver ej skattepliktig uthyrning på tillträdesdagen.

§10 RENGÖRING M M

Säljaren skall senast på tillträdesdagen bortforsla lös egendom som inte ingår i köpet. Underlåter säljaren att göra detta, äger köparen - om ej annat avtalats - rätt att bortforsla egendomen på säljarens bekostnad alternativt tillgodogöra sig egendomen. Köparen accepterar att säljaren ej kommer att städa fastigheten i samband med tillträdesdagen.

§11 LAGFARTS- OCH LÅNEKOSTNADER

Med köpet förenade lagfartskostnader betalas av köparen.

§12 ÖVERLÄMNANDE AV HANDLING

På tillträdesdagen skall säljaren till köparen för hans undertecknande överlämna kvitterat köpebrev avseende fastigheten och övriga handlingar som erfordras för att köparen skall få lagfart. Säljaren skall vidare till köparen överlämna aktuellt gravationsbevis eller motsvarande utdrag ur fastighetsregistret, ev fysiska pantbrev, hyreskontrakt, serviceavtal, tomtkarta (bilaga 2) och andra handlingar rörande fastigheten, vilka är av betydelse för köparen som ägare av denna.

§13 PANTFÖRSKRIVNING

Säljaren förbinder sig att, i samband med köpeskillingens erläggande, i det fall långivaren önskar, biträda köparens pantförskrivning av pantbrev avseende fastigheten innan köparen erhållit lagfart.

§14 SKADESTÅND M M

Skulle köparen eller säljaren ej fullborda sina åtaganden enligt detta avtal, äger motparten rätt till skälig ersättning. Skulle åsidosatt åtagande vara av väsentlig betydelse för part har denne dessutom rätt att häva köpet.

§15 FASTIGHETENS SKICK

Köparen bekräftar härigenom att denne före undertecknandet av detta överlåtelseavtal noggrant undersökt och besiktigat fastigheten. Köparen är väl medveten om fastighetens tidigare användning. Köparen godkänner härigenom fastigheten i befintligt skick – såväl mark som byggnad(er).

Säljaren har fullgjort sin upplysningsplikt och har uppmanat köparen att noga undersöka och besiktiga fastigheten. Köparen har dessutom undersökt de förhållanden av alla slag, som kan ha betydelse för nyttjandet. Köparen har själv skaffat sig noggrann kännedom om de planbestämmelser, myndighetsbeslut och dylikt, som berör fastigheten.

Köparen avstår med bindande verkan från alla anspråk mot säljaren på grund av faktiska fel, rådighetsfel, rättsliga fel eller andra fel och brister, inklusive s.k. dolda fel, av slag de må vara rörande fastigheten. Föreliggande friskrivning omfattar även sådana anspråk eller krav som har riktats mot köparen från tredje man på grund av gällande miljölagstiftning inklusive offentligrättsliga krav för efterbehandling av förorenad mark ut över vad som uttryckligen framgår under "Säljarens garantier" lämnar Säljaren inte några garantier och påtar sig inte heller i övrigt något ansvar utöver vad som följer av detta Kontrakt.

Köparen är medveten om att byggnadernas ytor ej varit föremål för kontrollmätning, varpå skillnad i angiven yta i objektsbeskrivning och verklig yta kan föreligga.

§16 SÄLJARENS GARANTI

Säljaren garanterar

- att utan köparens medgivande intet nu gällande avtal, av slag det vara må, förändras eller nya avtal träffas rörande fastigheten,
- att åläggande från miljö- och hälsoskyddsnämnd eller annan myndighet inte föreligger än vad som angivits i detta kontrakt,
- att fastigheten för närvarande ej är momsregistrerad.
- att fastigheten på tillträdesdagen är obelånad och ev. pantbrev fria för köparen.

§17 SÄLJARENS SKYLDIGHET

Från och med tillträdesdagen överlåter säljaren på köparen sina rättigheter.

§18 KÖPARENS GARANTI

Från och med tillträdesdagen övertar köparen säljarens skyldighet enligt alla för fastighetens behöriga skötsel träffade avtal, vilka köparen tagit del av, såsom exv. rörande renhållning, leverans av vatten och elektricitet.

Köparen förbinder sig att i alla relevanta delar överta och iaktta de villkor som Vänersborgs kommun har förbundit sig till, i förhållande till Ellen och Knut Petrés stiftelse, gällande hembudsskyldighet och vite vid en eventuell vidareförsäljningen av fastigheten. Se bilaga 3 köpekontrakt 1998-12-20.

Det antecknas att fastighetens bokförda värde hos kommunen dagen för undertecknande av detta köpekontrakt uppgår till 3 845 802 kronor.

§19 Information till Ellen och Knut Petrés stiftelse genom god man

Det antecknas att den i anledning av detta köpekontrakt av länsstyrelsen utsedde gode mannen, advokaten Johan Pellegrini, informerats och delar bedömningen att överlåtelsen inte föranleder någon hembudsskyldighet till stiftelsen utifrån köpekontrakt 1998-12-20, bilaga 3.

§ 20 KOMMUNFULLMÄKTES GODKÄNNANDE

Köpare och säljare är överens om att köpet skall återgå i sin helhet och inget skadeståndsanspråk ska utgå från någon av parterna om

- överlåtelsen inte godkänns vid sammanträde i Kommunfullmäktige under 2024.

BILAGOR

Följande bilagor tillhör köpekontraktet:

1. FR-utdrag
2. Kartbilaga
3. Köpekontrakt 1998-12-20

Ort och datum

AB Vänersborgsbostäder

Köpare (Gunnar Johansson)

Ort och datum

Vänersborgs kommun

Säljare (Hans Larsson)

Ort och datum

AB Vänersborgsbostäder

Köpare (Håkan Falck)

Här med bevittnas att ovanstående namnteckningar är egenhändigt undertecknade (inkl
namnförtydligande)

§ 172

Översyn av bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB

KS 2024/287

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner de föreslagna ändringarna i bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB, i enlighet med bilagor.

Bilaga/bilagor

Bilaga 12: Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB - föreslagen ny version

Bilaga 13: Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB - föreslagen ny version

Sammanfattning av ärendet

En översyn har genomförts av bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB. I samband med denna översyn har en rad förändringar föreslagits, vilka framgår av bilagorna. Några ändringar är rent redaktionella och vissa ändringar har också gjorts utifrån förändringar i lagstiftningen, exempelvis för att en lag har bytt namn eller att innehållet i en bestämmelse har förändrats. De föreslagna nya versionerna av bolagsordning och ägardirektiv återspeglar dessa ändringar. Parallellt med översynen av bolagsordning och ägardirektiv har även uppdragsavtalet för Vattenpalatset Vänerparken AB setts över. Uppdragsavtalet har setts över inom ramen för ett annat ärende (KS 2024/270) men under handläggningen av innevarande ärende har skrivningarna i bolagsordningen och ägardirektivet även granskats så att de i tillämpliga delar stämmer överens med innehållet i uppdragsavtalet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-09-23 § 125
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-11
- Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB - Nu gällande
- Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB - Nu gällande
- Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB - med markerade ändringar
- Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB - med markerade ändringar
- Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB - föreslagen ny version
- Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB - föreslagen ny version

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

§ 125

Översyn av bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB

KS 2024/287

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner de föreslagna ändringarna i bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB, i enlighet med bilagor.

Bilaga/bilagor

Bilaga 8: Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB - föreslagen ny version

Bilaga 9: Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB - föreslagen ny version

Sammanfattning av ärendet

En översyn har genomförts av bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB. I samband med denna översyn har en rad förändringar föreslagits, vilka framgår av bilagorna. Några ändringar är rent redaktionella och vissa ändringar har också gjorts utifrån förändringar i lagstiftningen, exempelvis för att en lag har bytt namn eller att innehållet i en bestämmelse har förändrats. De föreslagna nya versionerna av bolagsordning och ägardirektiv återspeglar dessa ändringar. Parallellt med översynen av bolagsordning och ägardirektiv har även uppdragsavtalet för Vattenpalatset Vänerparken AB setts över. Uppdragsavtalet har setts över inom ramen för ett annat ärende (KS 2024/270) men under handläggningen av innevarande ärende har skrivningarna i bolagsordningen och ägardirektivet även granskats så att de i tillämpliga delar stämmer överens med innehållet i uppdragsavtalet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-11
- Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB - Nu gällande
- Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB - Nu gällande
- Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB - med markerade ändringar
- Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB - med markerade ändringar
- Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB - föreslagen ny version
- Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB - föreslagen ny version

Utdragsbestyrkande

2024-09-11

Dnr: KS 2024/287

Handläggare

Maja Smochina
maja.smochina@vanersborg.se
0521-722427

Kommunfullmäktige

Översyn av bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner de föreslagna ändringarna i bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB, i enlighet med bilagor.

Sammanfattning av ärendet

En översyn har genomförts av bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB. I samband med denna översyn har en rad förändringar föreslagits, vilka framgår av bilagorna. Några ändringar är rent redaktionella och vissa ändringar har också gjorts utifrån förändringar i lagstiftningen, exempelvis för att en lag har bytt namn eller att innehållet i en bestämmelse har förändrats. De föreslagna nya versionerna av bolagsordning och ägardirektiv återspeglar dessa ändringar. Parallellt med översynen av bolagsordning och ägardirektiv har även uppdragsavtalet för Vattenpalatset Vänerparken AB setts över. Uppdragsavtalet har setts över inom ramen för ett annat ärende (KS 2024/270) men under handläggningen av innevarande ärende har skrivningarna i bolagsordningen och ägardirektivet även granskats så att de i tillämpliga delar stämmer överens med innehållet i uppdragsavtalet.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen i dialog med ledningen för Vattenpalatset Vänerparken AB.

Pernilla Bertilsson

Chef, Juridik- och säkerhetskontoret

Bilagor

Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB – nu gällande

Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB – nu gällande

Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB – med markerade ändringar

Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB – med markerade ändringar
Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB – föreslagen ny version
Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB – föreslagen ny version

Sändlista

Handläggare av ärendet

Kommunstyrelsen
Vattenpalatset Vänerparken AB

BOLAGSORDNING FÖR VATTENPALATSET VÄNERPARKEN AB

§ 1 Firma

Bolagets firma är Vattenpalatset Vänerparken AB.

§ 2 Styrelsens säte

Styrelsen har sitt säte i Vänersborgs kommun.

§ 3 Bolagets ändamål och föremålet för bolagets verksamhet

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att bedriva bad- och simhallsrörelse, tillhandahålla lokaler för fysisk träning och motion samt bedriva kioskrörelse.

Bolagets syfte är att med iakttagande av kommunrättsliga självkostnads-, likställighets- och lokaliseringsprincipen – kommunala grundprinciper som regleras i kommunallagen och av diverse domstolsavgöranden – fullgöra de uppgifter som kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun bestämmer och som faller inom ramen för de kommunala befogenheterna. Bolaget ska företräda Vänersborgs kommuns intressen i koncernen samt bedriva härmed förenlig verksamhet.

§ 4 Likvidation

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Vänersborgs kommun.

§ 5 Kommunfullmäktiges rätt att ta ställning

Kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun ska få ta ställning till beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt, innan bolaget fattar beslut i frågan.

§ 6 Offentlighet

Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kapitel Tryckfrihetsförordningen (1949:105, TF) och Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL).

Frågan om utlämnande av handling avgörs av verkställande direktören eller efter dennes bestämmande. Vägran att utlämna handling ska på sökandens begäran prövas av styrelsen.

§ 7 Aktiekapital

Bolagets aktiekapital ska utgöra lägst 3 000 000 kronor och högst 12 000 000 kronor.

§ 8 Antalet aktier

I bolaget ska finnas lägst 30 000 aktier och högst 120 000 aktier.

§ 9 Styrelse

Styrelsen består av lägst tre och högst sju ledamöter med minst två och högst fem ersättare. Styrelsen utses av kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun, för tiden från den ordinarie bolagsstämman som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den bolagsstämman som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige utser även ordförande och vice ordförande i bolagets styrelse.

NCC Property Development AB har rätt att nominera en av styrelseledamöterna som sedan tillsätts av kommunfullmäktige. Avstår NCC Property Development AB från att nominera styrelseledamot äger kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun rätt att utse samtliga styrelseledamöter enligt ovan.

§ 10 Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utses av bolagsstämman en revisor med en ersättare.

Revisorns och ersättarens uppdrag gäller till slutet av den ordinarie bolagsstämman, enligt 9 kap 7 § 1 stycket Aktiebolagslagen (2005:551, ABL), som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 11 Lekmannarevisor

För samma mandatperiod som gäller för bolagets revisor ska kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun utse en lekmannarevisor med ersättare som enligt 9 kap. 1 § Kommunallagen (1991:900, KL) valts för granskning av styrelsen och övriga nämnders verksamhet.

§ 12 Kallelse till bolagsstämman

Kallelse till bolagsstämman ska ske tidigast fyra och senast två veckor för stämman genom brev med posten.

§ 13 Utomståendes närvaro vid bolagsstämman

Allmänheten har rätt att närvara vid bolagsstämman eller på annat sätt följa förhandlingarna vid bolagsstämman. Detta med de begränsningsmöjligheter som följer av 7 kap. 6 § ABL.

§ 14 Bolagsstämma

Ordinarie bolagsstämma hålls årligen inom sex månader efter räkenskapsårets utgång.

På ordinarie bolagsstämma ska följande ärenden behandlas:

1. Stämmans öppnande,
2. Val av ordförande vid stämman,
3. Godkännande av dagordning,
4. Upprättande och godkännande av röstlängd,
5. Val av en eller två protokollsjusterare,
6. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad,
7. Föredragning av framlagd årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorns granskningsrapport,
8. Beslut om
 - a. fastställelse av resultat- och balansräkning,
 - b. dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,
 - c. ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och verkställande direktör.
9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisor med ersättare,
10. Anteckning om Vänersborgs kommuns fullmäktiges val av styrelseledamöter samt ersättare för dessa,
11. Anteckning om Vänersborgs kommuns fullmäktiges val av lekmannarevisor samt ersättare för denne,
12. Val av revisor samt revisorsersättare och
13. Annat ärende, som ankommer på stämman enligt ABL eller bolagsordningen.

§ 15 Firmatecknare

Styrelsen får inte bemyndiga annan än styrelseledamot eller verkställande direktör att teckna bolagets firma. Bolagets firma får tecknas av endast två personer i föreningen.

§ 16 Räkenskapsår

Kalenderår ska vara bolagets räkenskapsår.

§ 17 Inspektionsrätt

Kommunstyrelsen i Vänersborgs kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån det inte föreligger hinder på grund av bestämmelser i OSL.

§ 18 Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får inte ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun.

Ägardirektiv

Vattenpalatset Vänerparken AB

Innehållsförteckning

1. Bolaget som organ för kommunal verksamhet	1
2. Syftet med bolagets verksamhet.....	1
3. Kommunens direktivrätt	1
4. Ekonomiska mål och riktlinjer	2
5. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt	2
6. Underställningsplikt.....	3
7. Informationskyldighet	3
8. Suppleanters inträde m.m.....	4
9. Förvaltningsberättelsens innehåll	4
10. Samordning	4
11. Instruktion för verkställande direktör	4
12. Allmänhetens rätt att ta del av bolagets handlingar.....	4
13. Lekmannarevisionens uppgifter.....	5
14. Bolagsdag.....	5

Dokumenttyp Ägardirektiv	Dokumentnamn Ägardirektivet – Vattenpalatset Vänerparken AB	Antagen KF 2014-05-21, § 60	Version
Dokumentägare Kommunstyrelsen	Dokumentansvarig Kommunjurist	Reviderad	Giltighet Tillsvidare
Dokumentinformation Direktiv rörande kommunens intentioner med bolaget		Publicerad på hemsidan	
Andra styrande dokument som omnämns Aktiebolagslagen (2005:551), Kommunallagen (1991:900), Tryckfrihetsförordningen (1949:105), Bolagsordningen för Vattenpalatset Vänerparken AB och Vänersborgs kommuns företagspolicy			

1. Bolaget som organ för kommunal verksamhet

Bolaget är organ för kommunens verksamhet och därför underordnat Vänersborgs kommun. Kommunfullmäktige har det yttersta ägaransvaret för bolaget.

Kommunfullmäktige har enligt bestämmelserna i 3 kap. 16-18 §§ kommunallagen (1991:900, KL) särskilda skyldigheter avseendet bolaget.

Bolaget står i sin verksamhet under kommunstyrelsens uppsikt och har att följa av kommunfullmäktige och av kommunstyrelsen, med stöd av delegation, utfärdade direktiv.

Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom:

- a) gällande bolagsordning,
- b) gällande ägardirektiv,
- c) gällande företagspolicy,
- d) av fullmäktige och av kommunstyrelsen enligt ovan utfärdade särskilda direktiv och
- e) förekommande avtal mellan kommunen och bolaget.

Vid en extraordinär händelse skall bolaget ställa möjliga resurser till kommunens förfogande efter förfrågan.

2. Syftet med bolagets verksamhet

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att driva och utveckla bad- och simhallsrörelse.

Bolagets ska, med iakttagande av kommunrättsliga principer, erbjuda möjligheter till varierat utbud för medborgarna i Vänersborgs kommun att ta del av frisk- och hälsofrämjande aktiviteter.

Bolaget ska företräda Vänersborgs kommuns intressen i koncernen samt bedriva därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska samverka med Vänersborgs kommun i syfte att utvecklas som besöksort.

Bolaget ska bidra till ett ekologiskt hållbart samhälle.

3. Kommunens direktivrätt

Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa utfärdade direktiv - om de inte står i strid mot tvingande bestämmelser i aktiebolagslagen (2005:551, ABL) eller annan lag eller författning.

4. Ekonomiska mål och riktlinjer

Mål

Bolagets verksamhet ska bedrivas utifrån affärsmässiga och långsiktigt ekonomiskt hållbara principer.

Bolaget uppdras att aktivt arbeta för att minska det ekonomiska beroendet av kommunen.

Bolaget fastställer självständigt avgifter, taxor, hyror, med mera för sin verksamhet.

Bolaget skall ha en god soliditet.

Riktlinjer

Bolagets penningflöde skall ingå i Vänersborgs kommuns koncernbank.

Bolaget skall årligen enligt kommunens ekonomikontors instruktioner tillhandahålla kommunstyrelsen det underlag kommunstyrelsen begär för upprättande av kommunens sammanställda redovisning enligt lagen (1997:614) om kommunal redovisning.

Bolaget skall i styrelsen fastställa regler och riktlinjer för bolagets finansförvaltning. Dessa skall underställas kommunstyrelsen för beslut.

Bolaget ska vid eventuell långfristig upplåning vända sig till Vänersborgs kommun.

5. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 1 § KL utöva fortlöpande uppsikt över den kommunala verksamhet som bedrivs i hel- och delägda bolag.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt stärks i 6 kap. 1 a § KL, som stadgar att kommunstyrelsen ska i årligt beslut pröva om den verksamhet bolaget har drivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförs inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska denna lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsen har med hänsyn till det ovan nämnda rätt till den information från bolaget som kommunstyrelsen anser erforderligt för att kunna fullgöra sitt åliggande.

Kommun- och bolagsledningen skall kontinuerligt samråda genom så kallad presidieöverläggningar.

6. Underställningsplikt

Bolaget skall bereda kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun möjlighet att ta ställning till beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt, innan bolaget fattar beslut i frågan.

Härmed avses

- åtgärder som innebär ny eller ändrad inriktning av verksamheten,
- ingående av avtal eller överenskommelser vilka – oavsett kontraktsvärdet – är av strategisk eller principiell betydelse för kommunen,
- fusion av företag,
- bildande och förvärv av dotterföretag eller överföring av bolagets verksamhet på dotterbolag,
- övriga frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

Bolaget äger inte rätt att uppta lån utan kommunfullmäktiges godkännande.

Förslag om beslut om investering av betydelse eller med långsiktig väsentlig inverkan på bolagets ekonomi eller verksamhet skall underställas kommunen i dess egenskap av ägare, för ställningstagande innan genomförande påbörjas eller avtal träffas med extern part. Beslutsunderlag skall, förutom beskrivning av projektet, innehålla investeringskalkyl och finansieringsförslag.

Skulle styrelsen ha olika meningar om en fråga är av sådant slag, att den skall underställas fullmäktige, skall samråd ske med kommunstyrelsen innan beslut fattas.

7. Informationsskyldighet

Bolaget skall hålla kommunen väl informerad om sin verksamhet och det åligger bolaget att till kommunen snarast översända:

- a) protokoll från bolagsstämma
- b) protokoll från styrelsesammanträde
- c) delårsrapporter
- d) bolagets årsredovisning
- e) revisionsberättelse

Innehåller protokoll, som skall översändas till kommunen, sådan uppgift att bolaget inte är skyldigt att tillhandahålla handling vari uppgiften återfinns, äger bolaget rätt att utesluta uppgiften. Av till kommunen översänt material skall framgå att sådan åtgärd vidtagits.

8. Suppleanters inträde m.m.

Suppleant ska alltid kallas till styrelsesammanträde. Suppleant har rätt att yttra sig vid styrelsesammanträde även om denne inte ersätter ledamot.

Närvarande suppleant har att iakttaga motsvarande tystnadsplikt som gäller för ledamot.

9. Förvaltningsberättelsens innehåll

Bolagets styrelse skall i förvaltningsberättelsen lämna uppgifter – utöver det ABL i detta hänseende stadgar – redovisas hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det kommunala syftet med densamma.

10. Samordning

Bolaget ska om möjligt samarbeta med kommunen beträffande upphandlings- och inköpsfrågor.

Bolaget ska om möjligt samordna sina IT- och telesystem med kommunens.

Verkställande direktören i bolaget ska delta i de ledningsmöten som kommunen kallar till.

Bolaget ska samråda med kommunstyrelsen innan det fattas beslut om anställning av verkställande direktör.

De styrande dokument som gäller för Vänersborgs kommun ska i tillämpliga delar gälla för bolaget. Kommunstyrelsen fastställer, efter samråd med bolaget, en skriftlig förteckning över vilka dokument som omfattas. Förteckningen ska revideras vid behov.

För styrelsearvoden och ersättningar ska gälla de regler som fastställts av kommunfullmäktige.

11. Instruktion för verkställande direktör

I den instruktion som styrelsen enligt 8 kap. 29 § ABL har att meddela för verkställande direktör, ska det anges i vilken omfattning verkställande direktören skall anmäla de beslut vederbörande fattat för styrelsen. De anmälda besluten ska upptas i styrelseprotokollet.

12. Allmänhetens rätt att ta del av bolagets handlingar

Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som

gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. tryckfrihetsförordningen (1949:105, TF) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL).

Frågan om utlämnande av handlingar avgörs av verkställande direktören eller någon annan som vederbörande utser. Vägran att utlämna handling ska på sökandens begäran prövas av styrelsen.

13. Lekmannarevisionens uppgifter

Bolagets lekmannarevisorer skall - mot bakgrund av det kommunala syftet med bolagets verksamhet - pröva om verksamheten utövats på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Revisionsberättelsen skall innehålla uttalande om hur denna prövning utfallit och om bolagets utveckling mot bakgrund av uppställda mål.

14. Bolagsdag

Bolaget ska årligen sedan årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapport tillställts kommunen och i god tid innan bolagsstämman delta i ett informationssammanträde vid kommunstyrelsen.

Vid informationssammanträdet ska i vart fall ordföranden och verkställande direktören delta, men styrelsen äger själv rätt att skicka fler representanter.

Lekmannarevisorererna i bolaget kan kallas av kommunstyrelsen och ska då närvara för att besvara frågor om bolagets verksamhet. Frågor ska inte besvaras om det därigenom skulle röjas uppgifter som omfattas av sekretess.

Vid informationssammanträdet är representanter för bolaget befriade från den tystnadsplikt som aktieägarna enligt ABL äger förfoga över.

Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB

Innehållsförteckning

Arbetsordning/Reglemente för xxx.....	1
Syfte	1
Sammansättning.....	1
Arbetsformer	1
Sammanträden och protokoll.....	1
Arvodering.....	1

Dokumentinformation Ange en kortare beskrivning av dokumentets innehåll t.ex. "policyn beskriver syfte, ansvar och principer för lokalförsörjningen".		Dokumentansvarig Ange godkännande chefs titel	
Antagen Ange beslutsdatum och ev §	Antagen av Ange beslutsinstans eller tjänstepersons titel	Reviderad Ange beslutsdatum och § för senaste revidering	Giltighet Ange "tillsvidare" om inget annat beslutats
Aktualiserad Ange datumet för dokumentets senaste aktualisering	Diarienummer KS 2023/578	Intranät ☐	Hemsida ☐
Dokumentmottagare ☐ Förvaltningsorganisation ☐ Kommunala bolag ☐ Allmänheten ☐ Förtroendevalda			
Andra regelverk som omnämns Ange de lagar, förordningar, föreskrifter, taxor eller styrande dokument som omnämns t.ex. "Kommunallagen (KL 2017:725)			

Firma~~Uppdrag och verksamhetsområde~~

§ 11 §

Bolagets firma är Vattenpalatset Vänerparken AB.

Säte~~Styrelsens säte~~

§ 22 §

Styrelsen har sitt säte i Vänersborgs kommun.

Verksamhetsföremål~~Bolagets ändamål och föremålet för bolagets verksamhet~~ betsformer

§ 33 §

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att, inom ramen för de befogenheter som följer av kommunallagen (2017:725, KL), bedriva bad- och simhallsrörelse, simundervisning, tillhandahålla lokaler för fysisk träning och motion samt bedriva kioskrörelse.

~~Bolagets syfte är att med iakttagande av kommunrättsliga självkostnads-, likställighets- och lokaliseringsprincipen – kommunala grundprinciper som regleras i kommunallagen och av diverse domstolsavgöranden – ska fullgöra de uppgifter som kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun bestämmer, och som faller inom ramen för de kommunala befogenheterna.~~ Bolaget ska företräda Vänersborgs kommuns intressen i koncernen samt bedriva härmed förenlig verksamhet.

Ändamålet för bolagets verksamhet

§ 4

Bolaget ska, med iakttagande av gällande kommunalrättsliga principer, erbjuda allmänheten ett varierat utbud av frisk- och hälsofrämjande aktiviteter.

Likvidation

§ 54 §

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Vänersborgs kommun.

Kommunfullmäktiges rätt att ta ställning

§ 65 §

Kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun ska få ta ställning till beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt, innan bolaget fattar beslut i frågan.

Offentlighet

§ 76 §

~~Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kapitel Tryckfrihetsförordningen (1949:105, TF) och Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL).~~

~~Frågan om utlämnande av handling avgörs av verkställande direktören eller efter dennes bestämmande. Vägran att utlämna handling ska på sökandens begäran prövas av styrelsen.~~
~~5 §~~

Aktiekapital

~~§ 77 §~~

Bolagets aktiekapital ska utgöra lägst 3 000 000 kronor och högst 12 000 000 kronor.

Antalet aktier

~~§ 88 §~~

I bolaget ska finnas lägst 30 000 aktier och högst 120 000 aktier.

Styrelse

~~§ 99 §~~

Styrelsen består av lägst tre och högst sju ledamöter med minst två och högst fem ersättare. Styrelsen utses av kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun, för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige utser även ordförande och vice ordförande i bolagets styrelse.

~~NCC Property Development AB har rätt att nominera en av styrelseledamöterna som sedan tillsätts av kommunfullmäktige. Avstår NCC Property Development AB från att nominera styrelseledamot äger kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun rätt att utse samtliga styrelseledamöter enligt ovan.~~

Revisorer

~~§ 1010 §~~

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utses av bolagsstämman en revisor med en ersättare.

Revisorns och ersättarens uppdrag gäller till slutet av den ordinarie bolagsstämman, ~~enligt 9 kap 7 § 1 stycket Aktiebolagslagen (2005:551, ABL)~~, som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

Lekmannarevisorer

~~§ 1111 §~~

För samma mandatperiod som gäller för bolagets revisor ska kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun utse en lekmannarevisor med ersättare som ~~enligt 9 kap. 1 § Kommunallagen (1991:900, KL)~~ valts för granskning av styrelsen och övriga nämnders verksamhet ~~(10 kap. 5 § och 12 kap. 4 § KL)~~.

Kallelse till bolagsstämma och extra bolagsstämma

~~§ 1212 §~~

Kallelse till bolagsstämma ska ske tidigast sex fyra och senast två veckor före stämman skriftligen genom brev med posten. Kallelsetiden gäller även om den extra bolagsstämman ska behandla fråga om ändring av bolagets bolagsordning.

Utomståendes närvaro vid bolagsstämman

§ 1313 §

Allmänheten har rätt att närvara vid bolagsstämman eller på annat sätt följa förhandlingarna vid bolagsstämman. Detta med de begränsningsmöjligheter som följer av 7 kap. 6 § ABL.

Bolagsstämma

§ 1414 §

Ordinarie bolagsstämma hålls årligen inom sex månader efter räkenskapsårets utgång.

På ordinarie bolagsstämma ska följande ärenden behandlas:

1. Stämmans öppnande,
2. Val av ordförande vid stämman,
3. Godkännande av dagordning,
4. Upprättande och godkännande av röstlängd,
5. Val av en eller två protokollsjusterare,
6. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad,
7. Föredragning av framlagd årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorns granskningsrapport,
8. Beslut om
 - a. fastställelse av resultat- och balansräkning,
 - b. dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,
 - c. ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och verkställande direktör.
9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisor med ersättare,
10. Anteckning om Vänersborgs kommuns fullmäktiges val av styrelseledamöter samt ersättare för dessa,
11. Anteckning om Vänersborgs kommuns fullmäktiges val av lekmannarevisor samt ersättare för denne,
12. Val av revisor samt revisorsersättare och
13. Annat ärende, som ankommer på stämman enligt ABL eller bolagsordningen.

Firmatecknare

§ 1515 §

Styrelsen får inte bemyndiga annan än styrelseledamot eller verkställande direktör att teckna bolagets firma. Ett bemyndigande får endast avse två personer i förening. Bolagets firma får tecknas av endast två personer i föreningen.

Räkenskapsår

§ 1616 §

Kalenderår ska vara bolagets räkenskapsår.

Inspektionsrätt

§ 1717 §

Kommunstyrelsen i Vänersborgs kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån det inte föreligger hinder på grund av författningsreglerad sekretessbestämmelser i OSL.

Ändring av bolagsordning

§ 1818 §

Denna bolagsordning får inte ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun.

Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB

(Reglemente för nämnder. Arbetsordning för kommunfullmäktige, råd, beredningar och utskott.
Bolagsordning eller ägardirektiv för bolag. Denna mall kan även användas för liknande
dokument inom andra instanser och organisationstyper så som förbund och stiftelser med
mera)

Innehållsförteckning

Arbetsordning/Reglemente för xxx.....	1
Syfte	1
Sammansättning.....	1
Arbetsformer	1
Sammanträden och protokoll.....	1
Arvodering.....	1

Dokumentinformation Ange en kortare beskrivning av dokumentets innehåll t.ex. "policyn beskriver syfte, ansvar och principer för lokalförsörjningen".		Dokumentansvarig Ange godkännande chefs titel	
Antagen Ange beslutsdatum och ev §	Antagen av Ange beslutsinstans eller tjänstepersons titel	Reviderad Ange beslutsdatum och § för senaste revidering	Giltighet Ange "tillsvidare" om inget annat beslutats
Aktualiserad Ange datumet för dokumentets senaste aktualisering	Diarienummer KS 2023/578	Intranät ☐	Hemsida ☐
Dokumentmottagare ☐ Förvaltningsorganisation ☐ Kommunala bolag ☐ Allmänheten ☐ Förtroendevalda			
Andra regelverk som omnämns Ange de lagar, förordningar, föreskrifter, taxor eller styrande dokument som omnämns t.ex. "Kommunallagen (KL 2017:725)			

1. Bolaget som organ för kommunal verksamhet

Bolaget är organ för kommunens verksamhet och därför underordnat Vänersborgs kommun. Kommunfullmäktige har det yttersta ägaransvaret för bolaget.

Kommunfullmäktige har enligt bestämmelserna i 103 kap. ~~16-18~~ §§ kommunallagen (2017:725~~1991:900~~, KL) särskilda skyldigheter avseendet bolaget.

Bolaget står i sin verksamhet under kommunstyrelsens uppsikt och har att följa av kommunfullmäktige och av kommunstyrelsen, med stöd av delegation, utfärdade direktiv.

Förutom genom lag ~~och författning~~ regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom:

- a) gällande bolagsordning,
- b) gällande ägardirektiv,
- c) gällande bolagsföretagspolicy,
- d) av fullmäktige och av kommunstyrelsen enligt ovan utfärdade särskilda direktiv och
- e) förekommande avtal mellan kommunen och bolaget.

Vid en extraordinär händelse skall bolaget ställa möjliga resurser till kommunens förfogande efter förfrågan.

2. Syftet med bolagets verksamhet

~~Bolaget har till föremål för sin verksamhet att driva och utveckla bad- och simhallsrörelse.~~

~~Bolagets ska, med iakttagande av kommunrättsliga principer, erbjuda möjligheter till varierat utbud för medborgarna i Vänersborgs kommun att ta del av frisk- och hälsofrämjande aktiviteter.~~

~~Bolaget ska företräda Vänersborgs kommuns intressen i koncernen samt bedriva därmed förenlig verksamhet.~~

~~Bolaget ska samverka med Vänersborgs kommun i syfte att utvecklas som besöksort.~~

Bolaget ska bidra till ett ekologiskt hållbart samhälle. Bolagets ska utifrån gällande bolagsordning driva och utveckla bad- och simhallsverksamhet inom Vänersborgs kommun samt erbjuda möjlighet till bad i varmbassäng och simundervisning.

Bolaget ska samverka med kommunen, kommunala bolag samt kommunens övriga samarbetspartners för att marknadsföra och utveckla besöksverksamheten inom Vänersborgs kommun utifrån bolagets uppdrag inom bad- och simhallsverksamhet.

Bolaget ska i sitt uppdrag agera på lösningsfokuserat sätt gentemot Vänersborgs kommun och andra parter, och inför framtida förändringar som kan uppstå avseende drift, skötsel och nyttjande.

Bolaget ska, med iakttagande av kommunrättsliga principer, erbjuda möjligheter till varierat utbud för allmänheten att ta del av frisk- och hälsofrämjande aktiviteter.

Bolaget ska företräda Vänersborgs kommuns intressen i koncernen samt bedriva därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska bidra till ett ekologiskt hållbart samhälle.

3. Kommunens direktiv rätt

Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa utfärdade direktiv - om de inte står i strid mot tvingande bestämmelser i aktiebolagslagen (2005:551, ABL) eller annan lag eller författning.

4. Ekonomiska mål och riktlinjer

Mål

Bolagets verksamhet ska bedrivas utifrån affärsmässiga och långsiktig ekonomiskt hållbara principer.

Bolaget uppdras att aktivt arbeta för att minska det ekonomiska beroendet av kommunen.

Bolaget fastställer självständigt avgifter, taxor, hyror, med mera för sin verksamhet.

Bolaget skall ha en god soliditet.

Riktlinjer

Bolagets penningflöde skall ingå i Vänersborgs kommuns koncernbank.

Bolaget skall årligen enligt kommunens ekonomikontors instruktioner tillhandahålla kommunstyrelsen det underlag kommunstyrelsen begär för upprättande av kommunens sammanställda redovisning enligt lagen (1997:614) om kommunal redovisning.

Bolaget skall i styrelsen fastställa regler och riktlinjer för bolagets finansförvaltning. Dessa skall underställas kommunstyrelsen för beslut.

Bolaget ska vid eventuell långfristig upplåning vända sig till Vänersborgs kommun.

5. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 1 § ~~2 st.~~ KL ~~utöva fortlöpande~~ha uppsikt över ~~den~~ kommunala verksamhet som bedrivs i hel- och delägda bolag.

Kommunstyrelsens ~~förstärkta~~ uppsiktsplikt ~~stärks återfinns~~ i 6 kap. ~~91 a~~ § KL, som stadgar att kommunstyrelsen ska i årligt beslut pröva om den verksamhet bolaget har drivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska denna lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsen har med hänsyn till det ovan nämnda rätt till den information från bolaget som kommunstyrelsen anser erforderligt för att kunna fullgöra ~~sintt~~ uppsiktspliktåliggande.

Kommun- och bolagsledningen ska ~~H~~ kontinuerligt samråda genom så kallade ~~presidieöverläggningar~~.

6. Underställningsplikt

Bolaget skall bereda kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun möjlighet att ta ställning till beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt, innan bolaget fattar beslut i frågan.

Härmed avses

- åtgärder som innebär ny eller ändrad inriktning av verksamheten,
- ingående av avtal eller överenskommelser vilka – oavsett kontraktsvärdet – är av strategisk eller principiell betydelse för kommunen,
- fusion av företag,
- bildande och förvärv av dotterföretag eller överföring av bolagets verksamhet på dotterbolag,
- övriga frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

Bolaget äger inte rätt att uppta lån utan kommunfullmäktiges godkännande.

Förslag ~~till om~~ beslut om investering av betydelse eller med långsiktig väsentlig inverkan på bolagets ekonomi eller verksamhet ska ~~H~~ underställas kommunen i dess egenskap av ägare, för ställningstagande innan genomförande påbörjas eller avtal träffas med extern part. Beslutsunderlag ska ~~H~~, förutom beskrivning av projektet, innehålla investeringskalkyl och finansieringsförslag.

Råder det tvekan eller finns det meningsskiljaktigheter i ~~Skulle~~ styrelsen ~~ha olika meningar~~ om en fråga är av sådant slag, att den ska ~~H~~ underställas fullmäktige, ska ~~H~~ samråd ske med kommunstyrelsen innan beslut fattas.

7. Informationskyldighet

Bolaget ska ~~H~~ hålla kommunen väl informerad om sin verksamhet och det ålig~~ger~~ bolaget att till kommunen snarast översända:

- a) protokoll från bolagsstämma,
- b) protokoll från styrelsesammanträde,
- c) delårsrapporter,
- d) bolagets årsredovisning,
- e) revisionsberättelse.

Innehåller protokoll, som ska ~~H~~ översändas till kommunen, sådan uppgift ~~som~~ bolaget inte är skyldigt att tillhandahålla kommunenhandling vari uppgiften återfinns, äger bolaget rätt att utesluta uppgiften. Av ~~till kommunen översänt material skall framgå att sådan åtgärd vidtagits~~ handlingen ska i sådant fall framgå att uppgiften uteslutits och på vilken grund uppgiften uteslutits.

8. ~~Ersättares~~ ~~Suppleanters~~ inträde m.m.

~~Ersättare~~ ~~Suppleant~~ ska alltid kallas till styrelsesammanträde.

~~Ersättare~~ ~~Suppleant~~ har rätt att yttra sig vid styrelsesammanträde även om denne inte ersätter ledamot.

Närvarande ~~ersättares~~ ~~suppleant~~ har att iakttaga motsvarande tystnadsplikt som gäller för ledamot.

9. Förvaltningsberättelsens innehåll

Bolagets styrelse ska ~~H~~ i förvaltningsberättelsen lämna uppgifter – utöver det ~~som~~ ABL i detta hänseende stadgar – ~~redovisas~~ hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det kommunala syftet med densamma.

10. Samordning

Bolaget ska om möjligt samarbeta med kommunen beträffande upphandlings- och inköpsfrågor.

Bolaget ska om möjligt samordna sina IT- och telesystem med kommunens.

Verkställande direktören i bolaget ska delta i de ledningsmöten som kommunen kallar till.

Bolaget ska samråda med kommunstyrelsen innan det fattas beslut om anställ~~ning~~ av verkställande direktör.

Av kommunfullmäktige och kommunstyrelse antagna kommungemensamma styrdokument ska gälla för bolaget i den utsträckning som anges i kommunens beslut. Kommunen ska meddela bolaget om varje sådant beslut.

~~De styrande dokument som gäller för Vänersborgs kommun ska i tillämpliga delar gälla för bolaget. Kommunstyrelsen fastställer, efter samråd med bolaget, en skriftlig förteckning över vilka dokument som omfattas. Förteckningen ska revideras vid behov.~~

För styrelsearvoden och ersättningar ska gälla de regler som fastställts av kommunfullmäktige.

11. Instruktion för verkställande direktör

I de ~~riktlinjer och anvisningarn~~ ~~instruktion~~ som styrelsen enligt 8 kap. 29 § ABL ~~har att meddela förger den~~ verkställande direktör~~en~~, ska det anges i vilken omfattning ~~den~~ verkställande direktören ska ~~H~~ anmäla de beslut vederbörande fattat för styrelsen. De anmälda besluten ska upptas i styrelseprotokollet.

12. Allmänhetens rätt att ta del av bolagets handlingar

Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. tryckfrihetsförordningen (1949:105, TF) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL).

~~Frågan om utlämnande av handlingar avgörs av verkställande direktören eller någon annan som vederbörande utser. Vägran att utlämna handling ska på sökandens begäran prövas av styrelsen.~~

13. Lekmannarevisionens uppgifter

Bolagets lekmannarevisorer ska ~~H~~ - mot bakgrund av det kommunala syftet med bolagets verksamhet - pröva om verksamheten utövats på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Revisionsberättelsen skall innehålla uttalande om hur denna prövning utfallit och om bolagets utveckling mot bakgrund av uppställda mål.

14. Bolagsdag

Bolaget ska årligen sedan årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapport tillställts kommunen och i god tid innan bolagsstämman delta i ett informationssammanträde vid kommunstyrelsen.

Vid informationssammanträdet ska i vart fall ordföranden och verkställande direktören delta, men styrelsen äger själv rätt att skicka fler representanter.

Lekmannarevisorerna i bolaget kan kallas av kommunstyrelsen och ska då närvara för att besvara frågor om bolagets verksamhet. Frågor ska inte

besvaras om det därigenom skulle röjas uppgifter som omfattas av sekretess.

Vid informationsammansättningen är representanter för bolaget befriade från den tystnadsplikt som aktieägarna enligt ABL äger förfoga över.

Bolagsordning för Vattenpalatset Vänerparken AB

Innehållsförteckning

Firma	1
Säte	1
Ändamålet för bolagets verksamhet.....	1
Likvidation	1
Kommunfullmäktiges rätt att ta ställning	1
Aktiekapital	1
Antalet aktier	2
Styrelse	2
Revisorer	2
Lekmannarevisorer.....	2
Kallelse till bolagsstämma och extra bolagsstämma	2
Utomståendes närvaro vid bolagsstämman.....	2
Bolagsstämma	3
Firmatecknare	3
Räkenskapsår	4
Inspektionsrätt	4
Ändring av bolagsordning.....	4

Dokumentinformation Ange en kortare beskrivning av dokumentets innehåll t.ex. "policyn beskriver syfte, ansvar och principer för lokalförsörjningen".		Dokumentansvarig Ange godkännande chefs titel	
Antagen Ange beslutsdatum och ev §	Antagen av Ange beslutsinstans eller tjänstepersons titel	Reviderad Ange beslutsdatum och § för senaste revidering	Giltighet Ange "tillsvidare" om inget annat beslutats
Aktualiserad Ange datumet för dokumentets senaste aktualisering	Diarienummer KS 2023/578	Intranät ☐	Hemsida ☐
Dokumentmottagare ☐ Förvaltningsorganisation ☐ Kommunala bolag ☐ Allmänheten ☐ Förtroendevalda			

Andra regelverk som omnämns

Ange de lagar, förordningar, föreskrifter, taxor eller styrande dokument som omnämns t.e.x.
"Kommunallagen (KL 2017:725)

Firma

§ 1

Bolagets firma är Vattenpalatset Vänerparken AB.

Säte

§ 2

Styrelsen har sitt säte i Vänersborgs kommun.

Verksamhetsföremål

§ 3

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att, inom ramen för de befogenheter som följer av kommunallagen (2017:725, KL), bedriva bad- och simhallsrörelse, simundervisning, tillhandahålla lokaler för fysisk träning och motion samt bedriva kioskrörelse.

Bolaget ska fullgöra de uppgifter som kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun bestämmer. Bolaget ska företräda Vänersborgs kommuns intressen i koncernen samt bedriva härmed förenlig verksamhet.

Ändamålet för bolagets verksamhet

§ 4

Bolaget ska, med iakttagande av gällande kommunalrättsliga principer, erbjuda allmänheten ett varierat utbud av frisk- och hälsofrämjande aktiviteter.

Likvidation

§ 5

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Vänersborgs kommun.

Kommunfullmäktiges rätt att ta ställning

§ 6

Kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun ska få ta ställning till beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt, innan bolaget fattar beslut i frågan.

Aktiekapital

§ 7

Bolagets aktiekapital ska utgöra lägst 3 000 000 kronor och högst 12 000 000 kronor.

Antalet aktier

§ 8

I bolaget ska finnas lägst 30 000 aktier och högst 120 000 aktier.

Styrelse

§ 9

Styrelsen består av lägst tre och högst sju ledamöter med minst två och högst fem ersättare. Styrelsen utses av kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun, för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige utser även ordförande och vice ordförande i bolagets styrelse.

Revisorer

§ 10

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utses av bolagsstämman en revisor med en ersättare.

Revisorns och ersättarens uppdrag gäller till slutet av den ordinarie bolagsstämman, som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

Lekmannarevisorer

§ 11

För samma mandatperiod som gäller för bolagets revisor ska kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun utse en lekmannarevisor med ersättare som valts för granskning av styrelsen och övriga nämnders verksamhet (10 kap. 5 § och 12 kap. 4 § KL).

Kallelse till bolagsstämma och extra bolagsstämma

§ 12

Kallelse till bolagsstämma ska ske tidigast sex och senast två veckor före stämman skriftligen. Kallelsetiden gäller även om den extra bolagsstämman ska behandla fråga om ändring av bolagets bolagsordning.

Utomståendes närvaro vid bolagsstämman

§ 13

Allmänheten har rätt att närvara vid bolagsstämman eller på annat sätt följa förhandlingarna vid bolagsstämman. Detta med de begränsningsmöjligheter som följer av 7 kap. 6 § ABL.

Bolagsstämma

§ 14

Ordinarie bolagsstämma hålls årligen inom sex månader efter räkenskapsårets utgång.

På ordinarie bolagsstämma ska följande ärenden behandlas:

1. Stämmans öppnande,
2. Val av ordförande vid stämman,
3. Godkännande av dagordning,
4. Upprättande och godkännande av röstlängd,
5. Val av en eller två protokollsjusterare,
6. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad,
7. Föredragning av framlagd årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorns granskningsrapport,
8. Beslut om
 - a. fastställelse av resultat- och balansräkning,
 - b. dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,
 - c. ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och verkställande direktör.
9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisor med ersättare,
10. Anteckning om Vänersborgs kommuns fullmäktiges val av styrelseledamöter samt ersättare för dessa,
11. Anteckning om Vänersborgs kommuns fullmäktiges val av lekmannarevisor samt ersättare för denne,
12. Val av revisor samt revisorsersättare och
13. Annat ärende, som ankommer på stämman enligt ABL eller bolagsordningen.

Firmatecknare

§ 15

Styrelsen får inte bemyndiga annan än styrelseledamot eller verkställande direktör att teckna bolagets firma. Ett bemyndigande får endast avse två personer i förening.

Räkenskapsår

§ 16

Kalenderår ska vara bolagets räkenskapsår.

Inspektionsrätt

§ 17

Kommunstyrelsen i Vänersborgs kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån det inte föreligger hinder på grund av författningsreglerad sekretess.

Ändring av bolagsordning

§ 18

Denna bolagsordning får inte ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun.

Ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB

(Reglemente för nämnder. Arbetsordning för kommunfullmäktige, råd, beredningar och utskott.
Bolagsordning eller ägardirektiv för bolag. Denna mall kan även användas för liknande
dokument inom andra instanser och organisationstyper så som förbund och stiftelser med
mera)

Innehållsförteckning

1. Bolaget som organ för kommunal verksamhet.....	1
2. Syftet med bolagets verksamhet.....	1
3. Kommunens direktivrätt	2
4. Ekonomiska mål och riktlinjer	2
5. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt.....	2
6. Underställningsplikt	3
7. Informationsskyldighet	3
8. Ersättares inträde m.m.	4
9. Förvaltningsberättelsens innehåll	4
10. Samordning.....	4
11. Instruktion för verkställande direktör	4
12. Allmänhetens rätt att ta del av bolagets handlingar	5
13. Lekmannarevisionens uppgifter	5
14. Bolagsdag.....	5

Dokumentinformation Ange en kortare beskrivning av dokumentets innehåll t.ex. "policyn beskriver syfte, ansvar och principer för lokalförsörjningen".		Dokumentansvarig Ange godkännande chefs titel	
Antagen Ange beslutsdatum och ev §	Antagen av Ange beslutsinstans eller tjänstepersons titel	Reviderad Ange beslutsdatum och § för senaste revidering	Giltighet Ange "tillsvidare" om inget annat beslutats
Aktualiserad Ange datumet för dokumentets senaste aktualisering	Diarienummer KS 2023/578	Intranät ☐	Hemsida ☐
Dokumentmottagare ☐ Förvaltningsorganisation ☐ Kommunala bolag ☐ Allmänheten ☐ Förtroendevalda			
Andra regelverk som omnämns Ange de lagar, förordningar, föreskrifter, taxor eller styrande dokument som omnämns t.e.x. "Kommunallagen (KL 2017:725)			

1. Bolaget som organ för kommunal verksamhet

Bolaget är organ för kommunens verksamhet och därför underordnat Vänersborgs kommun. Kommunfullmäktige har det yttersta ägaransvaret för bolaget.

Kommunfullmäktige har enligt bestämmelserna i 10 kap. kommunallagen (2017:725, KL) särskilda skyldigheter avseendet bolaget.

Bolaget står i sin verksamhet under kommunstyrelsens uppsikt och har att följa av kommunfullmäktige och av kommunstyrelsen, med stöd av delegation, utfärdade direktiv.

Förutom genom lag regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom:

- a) gällande bolagsordning,
- b) gällande ägardirektiv,
- c) gällande bolagspolicy,
- d) av fullmäktige och av kommunstyrelsen enligt ovan utfärdade särskilda direktiv och
- e) förekommande avtal mellan kommunen och bolaget.

Vid en extraordinär händelse skall bolaget ställa möjliga resurser till kommunens förfogande efter förfrågan.

2. Syftet med bolagets verksamhet

Bolagets ska utifrån gällande bolagsordning driva och utveckla bad- och simhallsverksamhet inom Vänersborgs kommun samt erbjuda möjlighet till bad i varmbassäng och simundervisning.

Bolaget ska samverka med kommunen, kommunala bolag samt kommunens övriga samarbetspartners för att marknadsföra och utveckla besöksverksamheten inom Vänersborgs kommun utifrån bolagets uppdrag inom bad- och simhallsverksamhet.

Bolaget ska i sitt uppdrag agera på ett lösningsfokuserat sätt gentemot Vänersborgs kommun och andra parter samt inför framtida förändringar som kan uppstå avseende drift, skötsel och nyttjande.

Bolaget ska, med iakttagande av kommunrättsliga principer, erbjuda möjligheter till varierat utbud för allmänheten att ta del av frisk- och hälsofrämjande aktiviteter.

Bolaget ska företräda Vänersborgs kommuns intressen i koncernen samt bedriva därmed förenlig verksamhet.

Bolaget ska bidra till ett ekologiskt hållbart samhälle.

3. Kommunens direktiv rätt

Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa utfärdade direktiv - om de inte står i strid mot tvingande bestämmelser i aktiebolagslagen (2005:551, ABL) eller annan lag eller författning.

4. Ekonomiska mål och riktlinjer

Mål

Bolagets verksamhet ska bedrivas utifrån affärsmässiga och långsiktigt ekonomiskt hållbara principer.

Bolaget uppdras att aktivt arbeta för att minska det ekonomiska beroendet av kommunen.

Bolaget fastställer självständigt avgifter, taxor, hyror, med mera för sin verksamhet.

Bolaget skall ha en god soliditet.

Riktlinjer

Bolagets penningflöde skall ingå i Vänersborgs kommuns koncernbank.

Bolaget skall årligen enligt kommunens ekonomikontors instruktioner tillhandahålla kommunstyrelsen det underlag kommunstyrelsen begär för upprättande av kommunens sammanställda redovisning enligt lagen (1997:614) om kommunal redovisning.

Bolaget skall i styrelsen fastställa regler och riktlinjer för bolagets finansförvaltning. Dessa skall underställas kommunstyrelsen för beslut.

Bolaget ska vid eventuell långfristig upplåning vända sig till Vänersborgs kommun.

5. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 1 § 2 st. KL ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i hel- och delägda bolag.

Kommunstyrelsens förstärkta uppsiktsplikt återfinns i 6 kap. 9 § KL, som stadgar att kommunstyrelsen ska i årligt beslut pröva om den verksamhet bolaget har drivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska denna lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsen har med hänsyn till det ovan nämnda rätt till den information från bolaget som kommunstyrelsen anser erforderlig för att kunna fullgöra sin uppsiktsplikt.

Kommun- och bolagsledningen ska kontinuerligt samråda genom så kallade presidieöverläggningar.

6. Underställningsplikt

Bolaget skall bereda kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun möjlighet att ta ställning till beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt, innan bolaget fattar beslut i frågan.

Härmed avses:

- åtgärder som innebär ny eller ändrad inriktning av verksamheten,
- ingående av avtal eller överenskommelser vilka – oavsett kontraktsvärdet – är av strategisk eller principiell betydelse för kommunen,
- fusion av företag,
- bildande och förvärv av dotterföretag eller överföring av bolagets verksamhet på dotterbolag,
- övriga frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

Bolaget äger inte rätt att uppta lån utan kommunfullmäktiges godkännande.

Förslag till beslut om investering av betydelse eller med långsiktig väsentlig inverkan på bolagets ekonomi eller verksamhet ska underställas kommunen i dess egenskap av ägare för ställningstagande innan genomförande påbörjas eller avtal träffas med extern part. Beslutsunderlag ska, förutom beskrivning av projektet, innehålla investeringskalkyl och finansieringsförslag.

Råder det tvekan eller finns det meningsskiljaktigheter i styrelsen om en fråga är av sådant slag, att den ska underställas fullmäktige, ska samråd ske med kommunstyrelsen innan beslut fattas.

7. Informationsskyldighet

Bolaget ska hålla kommunen väl informerad om sin verksamhet och det åligger bolaget att till kommunen snarast översända:

- a) protokoll från bolagsstämman,
- b) protokoll från styrelsesammanträde,
- c) delårsrapporter,
- d) bolagets årsredovisning,
- e) revisionsberättelse.

Innehåller protokoll, som ska översändas till kommunen, sådan uppgift som bolaget inte är skyldigt att tillhandahålla kommunen, äger bolaget rätt att utesluta uppgiften. Av handlingen ska i sådant fall framgå att uppgiften uteslutits och på vilken grund uppgiften uteslutits.

8. Ersättares inträde m.m.

Ersättare ska alltid kallas till styrelsesammanträde. Ersättare har rätt att yttra sig vid styrelsesammanträde även om denne inte ersätter ledamot.

Närvarande ersättare har att iakttaga motsvarande tystnadsplikt som gäller för ledamot.

9. Förvaltningsberättelsens innehåll

Bolagets styrelse ska i förvaltningsberättelsen lämna uppgifter – utöver det som ABL i detta hänseende stadgar – hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det kommunala syftet med densamma.

10. Samordning

Bolaget ska om möjligt samarbeta med kommunen beträffande upphandlings- och inköpsfrågor.

Bolaget ska om möjligt samordna sina IT- och telesystem med kommunens.

Verkställande direktören i bolaget ska delta i de ledningsmöten som kommunen kallar till.

Bolaget ska samråda med kommunstyrelsen innan det fattas beslut om anställning av verkställande direktör.

Av kommunfullmäktige och kommunstyrelse antagna kommungemensamma styrdokument ska gälla för bolaget i den utsträckning som anges i kommunens beslut. Kommunen ska meddela bolaget om varje sådant beslut.

För styrelsearvoden och ersättningar ska gälla de regler som fastställts av kommunfullmäktige.

11. Instruktion för verkställande direktör

I de riktlinjer och anvisningar som styrelsen enligt 8 kap. 29 § ABL ger den verkställande direktören, ska det anges i vilken omfattning den verkställande direktören ska anmäla de beslut vederbörande fattat för styrelsen. De anmälda besluten ska upptas i styrelseprotokollet.

12. Allmänhetens rätt att ta del av bolagets handlingar

Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. tryckfrihetsförordningen (1949:105, TF) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL).

13. Lekmannarevisionens uppgifter

Bolagets lekmannarevisorer ska - mot bakgrund av det kommunala syftet med bolagets verksamhet - pröva om verksamheten utövats på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Revisionsberättelsen skall innehålla uttalande om hur denna prövning utfallit och om bolagets utveckling mot bakgrund av uppställda mål.

14. Bolagsdag

Bolaget ska årligen sedan årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapport tillställts kommunen och i god tid innan bolagsstämman delta i ett informationssammanträde vid kommunstyrelsen.

Vid informationssammanträdet ska i vart fall ordföranden och verkställande direktören delta, men styrelsen äger själv rätt att skicka fler representanter.

Lekmannarevisorerna i bolaget kan kallas av kommunstyrelsen och ska då närvara för att besvara frågor om bolagets verksamhet. Frågor ska inte besvaras om det därigenom skulle röjas uppgifter som omfattas av sekretess.

Vid informationssammanträdet är representanter för bolaget befriade från den tystnadsplikt som aktieägarna enligt ABL äger förfoga över.

§ 168

Antagande av arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen

KS 2023/578

Beslut

Kommunfullmäktige antar Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen enligt bilaga och upphäver därmed ”Regler för Demokratiberedningen” antagna 2018-11-21 § 146

Bilaga/bilagor

Bilaga 8: Antagandehandling; Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har i samråd med demokrati- och jämställdhetsberedningen tagit fram ett nytt förslag till arbetsordning för beredningen. Den nya arbetsordningen bedöms inte medföra ändringar i sak utan snarare bättre överensstämma med hur de nuvarande reglerna tillämpas idag. Flertalet ändringar syftar till beredningens namnbyte. Initialt görs ett tydliggörande i arbetsordningen att beredningen är en sådan ordinarie beredning som omnämns i 44 § i kommunfullmäktiges arbetsordning kontra en sådan beredning som avses i 47 § och som ska inrättas för beredning av visst ärende eller fråga. Sedan ärendet behandlades vid demokrati- och jämställdhetsberedningen har kommunstyrelseförvaltningen lagt till ett förtydligande att ledamöter och ersättare väljs för tiden till utgången av fullmäktiges mandatperiod.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-09-23 § 119
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-05
- Demokratiberedningens beslut 2024-05-29 § 6
- Jämförelsedokument; Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen
- Antagandehandling; Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen
- Nu gällande regler för demokratiberedningen

2024-09-23

§ 119

Antagande av arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen

KS 2023/578

Beslut

Kommunfullmäktige antar Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen enligt bilaga och upphäver därmed ”Regler för Demokratiberedningen” antagna 2018-11-21 § 146

Bilaga/bilagor

Bilaga 4: Antagandedokument; Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har i samråd med demokrati- och jämställdhetsberedningen tagit fram ett nytt förslag till arbetsordning för beredningen. Den nya arbetsordningen bedöms inte medföra ändringar i sak utan snarare bättre överensstämma med hur de nuvarande reglerna tillämpas idag. Flertalet ändringar syftar till beredningens namnbyte. Initialt görs ett tydliggörande i arbetsordningen att beredningen är en sådan ordinarie beredning som omnämns i 44 § i kommunfullmäktiges arbetsordning kontra en sådan beredning som avses i 47 § och som ska inrättas för beredning av visst ärende eller fråga. Sedan ärendet behandlades vid demokrati- och jämställdhetsberedningen har kommunstyrelseförvaltningen lagt till ett förtydligande att ledamöter och ersättare väljs för tiden till utgången av fullmäktiges mandatperiod.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-09-05
- Demokratiberedningens beslut 2024-05-29 § 6
- Jämförelsedokument; Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen
- Antagandehandling; Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen
- Nu gällande regler för demokratiberedningen

Utdragsbestyrkande

2024-09-05

Dnr: KS 2023/578

Handläggare

Johan Högmark
johan.hogmark@vanersborg.se
0521 72 26 05

Mottagare

Kommunfullmäktige

Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen enligt bilaga och upphäver därmed ”Regler för Demokratiberedningen” antagna 2018-11-21 § 146

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har i samråd med demokrati- och jämställdhetsberedningen tagit fram ett nytt förslag till arbetsordning för beredningen. Den nya arbetsordningen bedöms inte medföra ändringar i sak utan snarare bättre överensstämma med hur de nuvarande reglerna tillämpas idag. Flertalet ändringar syftar till beredningens namnbyte. Initialt görs ett tydliggörande i arbetsordningen att beredningen är en sådan ordinarie beredning som omnämns i 44 § i kommunfullmäktiges arbetsordning kontra en sådan beredning som avses i 47 § och som ska inrättas för beredning av visst ärende eller fråga. Sedan ärendet behandlades vid demokrati- och jämställdhetsberedningen har kommunstyrelseförvaltningen lagt till ett förtydligande att ledamöter och ersättare väljs för tiden till utgången av fullmäktiges mandatperiod.

Beredning

Ärendet har beretts i samråd med demokrati- och jämställdhetsberedningen

Underlag

- Jämförelsedokument; Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen
- Antagandedokument; Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen
- Regler för Demokratiberedningen” antagna 2018-11-21 § 146

Johan Högmark
Avdelningschef Beredningssekretariatet

Bilagor

- Antagandedokument; Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen

Sändlista

Handläggare av ärendet

§ 6

Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen

KS 2023/578

Beslut

Demokrati- och jämställdhetsberedningen ställer sig bakom förvaltningens förslag till arbetsordning.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett reviderat förslag till arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen.

Beslutsunderlag

- Jämförelsedokument: Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen
- Kommunfullmäktiges beslut 2024-02-07 Svar på motion om att utöka demokratiberedningen till en demokrati-och jämställdhetsberedning

Demokrati-och jämställdhetsberedningens behandling under sammanträdet

Ordföranden förslog ovanstående beslut till avgörande och fann att beredningen bifallit förslaget.

Sändlista

Handläggare

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen

Innehållsförteckning

Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen.....	1
Syfte	1
Sammansättning.....	1
Arbetsformer	1
Sammanträden och protokoll m.m.....	1
Stödresurser.....	2
Arvodering.....	2

Dokumentinformation Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen		Dokumentansvarig Chef för avdelningen för hållbar utveckling	
Antagen	Antagen av Kommunfullmäktige	Reviderad Ange beslutsdatum och § för senaste revidering	Giltighet Ange "tillsvidare" om inget annat beslutats
Aktualiserad Ange datumet för dokumentets senaste aktualisering	Diarienummer KS 2023/578	Intranät ☐	Hemsida ☒
Andra regelverk som omnämns Kommunallagen (2017:725) Bestämmelser om arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer.			

Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen

Demokrati- och jämställdhetsberedningen är en ordinarie fullmäktigeberedning i Vänersborgs kommun. Utöver vad som föreskrivs om fullmäktigeberedningar i lag eller annan författning gäller dessa **nedanstående** regler för demokrati- och jämställdhetsberedningen.

Syfte

1 §

~~Utöver vad som föreskrivs om fullmäktigeberedningar i lag eller annan författning gäller dessa regler för demokratiberedningen.~~ Demokrati- och jämställdhetsberedningens verksamhetsområden är:

- a) ytterligare stärka förtroendet för det demokratiska systemet,
- b) bidra till ett större samhälleligt engagemang bland invånarna,
- c) utveckla formerna för invånarnas delaktighet.

Sammansättning

2 §

~~Ledamöterna och ersättarna i demokratiberedningen väljs av nyvalda kommunfullmäktige för tiden till utgången av fullmäktiges mandatperiod.~~

Demokrati- och jämställdhetsberedningen ska bestå av en ledamot och en ersättare från varje parti som är representerat i fullmäktige. Ledamöterna och ersättarna **måste bör** återfinnas bland fullmäktiges ledamöter och ersättare och väljs för tiden till utgången av fullmäktiges mandatperiod.

Bland ledamöterna väljer fullmäktige en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts till ledamöter.

Arbetsformer

3 §

Demokrati- och jämställdhetsberedningen har endast beredande uppgifter. Fullmäktige kan inte delegera beslutanderätt till demokrati- och jämställdhetsberedningen.

Demokrati- och jämställdhetsberedningen äger rätt att i fullmäktige väcka ärenden, ~~eller göra en framställningar~~ och ge förslag till beslut inom sitt verksamhetsområde.

Avser demokrati- och jämställdhetsberedningen väcka ett ärende **eller göra en framställan** i fullmäktige ska en avstämning göras med fullmäktiges presidium före ärendet kan tas upp i fullmäktige för remittering till berörda nämnder/kommunstyrelsen.

Sammanträden och protokoll m.m.

4 §

~~Demokrati- och jämställdhetsberedningens sammanträdestider bör ligga i anslutning till kommunfullmäktiges sammanträden.~~

Fullmäktige medger att sammanträdena i demokrati- och jämställdhetsberedningen får vara offentliga. Ordförande avgör vilka sammanträden som ska vara offentliga.

Ordförande bestämmer vilka, utöver ledamöterna och ersättarna i beredningen, som får delta i sammanträdet.

För demokratiberedningen ska i tillämpliga delar gälla vad som i kommunallagen är föreskrivet om nämnder i fråga om tidpunkt för sammanträdena, beslutsförhet och protokoll.

Vidare gäller det som är föreskrivet om nämnder i Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer.

Stödresurser

5 §

Demokrati- och jämställdhetsberedningen ska få administrativt stöd i form av sekreterare och utredarresurser från kommunstyrelsens förvaltning. Inriktningen och omfattningen på det administrativa stödet, liksom demokrati- och jämställdhetsberedningens löpande arbete, ska planeras tillsammans med den chefstjänsteperson som har det direkta ansvaret för demokrati- och jämställdhetsfrågorna.

Demokrati- ~~och jämställdhets~~beredningen får kalla anställda i kommunen, revisorer eller ledamöter från nämnder till sammanträdet för att lämna upplysningar.

Demokrati- ~~och jämställdhets~~beredningen får också från kommunens anställda, revisorer och nämnder begära in skriftliga yttranden och upplysningar som behövs för att beredningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Initiativrätt

~~Vidare ska demokratiberedningen följa den verksamhet inom kommunen som hör till beredningens verksamhetsområde och hos fullmäktige göra de framställningar som beredningen finner påkallade.~~

Arvodering

§ 6

Arvoden utgår enligt kommunens ~~B~~bestämmelser om arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda.

Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen

Innehållsförteckning

Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen.....	1
Syfte	1
Sammansättning.....	1
Arbetsformer	1
Sammanträden och protokoll m.m.....	1
Stödresurser.....	2
Arvodering.....	2

Dokumentinformation Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen		Dokumentansvarig Chef för avdelningen för hållbar utveckling	
Antagen 2018-11-21 § 146	Antagen av Kommunfullmäktige	Reviderad Ange beslutsdatum och § för senaste revidering	Giltighet Ange "tillsvidare" om inget annat beslutats
Aktualiserad Ange datumet för dokumentets senaste aktualisering	Diarienummer KS 2023/578	Intranät ☐	Hemsida ☒
Andra regelverk som omnämns Kommunallagen (2017:725) Bestämmelser om arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer.			

Arbetsordning för demokrati- och jämställdhetsberedningen

Demokrati- och jämställdhetsberedningen är en ordinarie fullmäktigeberedning i Vänersborgs kommun. Utöver vad som föreskrivs om fullmäktigeberedningar i lag eller annan författning gäller nedanstående regler för demokrati- och jämställdhetsberedningen.

Syfte

1 §

Demokrati- och jämställdhetsberedningens verksamhetsområden är:

- a) ytterligare stärka förtroendet för det demokratiska systemet,
- b) bidra till ett större samhälleligt engagemang bland invånarna,
- c) utveckla formerna för invånarnas delaktighet.

Sammansättning

2 §

Demokrati- och jämställdhetsberedningen ska bestå av en ledamot och en ersättare från varje parti som är representerat i fullmäktige. Ledamöterna och ersättarna bör återfinnas bland fullmäktiges ledamöter och ersättare och väljs för tiden till utgången av fullmäktiges mandatperiod.

Bland ledamöterna väljer fullmäktige en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts till ledamöter.

Arbetsformer

3 §

Demokrati- och jämställdhetsberedningen har endast beredande uppgifter. Fullmäktige kan inte delegera beslutanderätt till demokrati- och jämställdhetsberedningen.

Demokrati- och jämställdhetsberedningen äger rätt att i fullmäktige väcka ärenden, göra framställningar och ge förslag till beslut inom sitt verksamhetsområde.

Avser demokrati- och jämställdhetsberedningen väcka ett ärende eller göra en framställan i fullmäktige ska en avstämning göras med fullmäktiges presidium före ärendet kan tas upp i fullmäktige för remittering till berörda nämnder/kommunstyrelsen.

Sammanträden och protokoll m.m.

4 §

Demokrati- och jämställdhetsberedningens sammanträdestider bör ligga i anslutning till kommunfullmäktiges sammanträden.

Fullmäktige medger att sammanträdena i demokrati- och jämställdhetsberedningen får vara offentliga. Ordförande avgör vilka sammanträden som ska vara offentliga.

Ordförande bestämmer vilka, utöver ledamöterna och ersättarna i beredningen, som får delta i sammanträdet.

För demokratiberedningen ska i tillämpliga delar gälla vad som i kommunallagen är föreskrivet om nämnder i fråga om tidpunkt för sammanträdena, beslutsförhet och protokoll.

Vidare gäller det som är föreskrivet om nämnder i Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer.

Stödresurser

5 §

Demokrati- och jämställdhetsberedningen ska få administrativt stöd i form av sekreterare och utredarresurser från kommunstyrelsens förvaltning. Inriktningen och omfattningen på det administrativa stödet, liksom demokrati- och jämställdhetsberedningens löpande arbete, ska planeras tillsammans med den chefstjänsteperson som har det direkta ansvaret för demokrati- och jämställdhetsfrågorna.

Demokrati- och jämställdhetsberedningen får kalla anställda i kommunen, revisorer eller ledamöter från nämnder till sammanträdet för att lämna upplysningar.

Demokrati- och jämställdhetsberedningen får också från kommunens anställda, revisorer och nämnder begära in skriftliga yttranden och upplysningar som behövs för att beredningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Arvodering

§ 6

Arvoden utgår enligt kommunens bestämmelser om arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda.

Regler för Demokratiberedningen

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
DEMOKRATIBEREDNINGENS VERKSAMHETSOMRÅDE	1
INITIATIVRÄTT	1
ANTAL LEDAMÖTER OCH ERSÄTTARE	1
MANDATTID	2
STÖDRESURSER	2
DELTAGANDE OCH YTTRANDERÄTT	2
SAMMANTRÄDEN OCH PROTOKOLL M.M.	2
ARVODERING	3

Dokumenttyp Regler	Dokumentnamn Regler för Demokratiberedningen	Antagen 2018-11-21 § 146	Antagen av Kommunfullmäktige	
Dokumentägare Kommunkansliet	Dokumentansvarig Kanslichef	Reviderad -	Giltighet Tillsvidare	
Dokumentinformation Uppdragsbeskrivning och regler för Demokratiberedningen		Diarienummer KS 2018/261		
Ämnesområde Politik			Intranät ☐	Hemsida ☒
Andra styrande dokument som omnämns Kommunallagen (KL, 2017:725), Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer (KF, 2017-11-22 § 176), Bestämmelser om arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda (KF, 2018-06-20 § 88)				

Inledning

Utöver vad som föreskrivs om fullmäktigeberedningar i lag eller annan författning gäller dessa regler för demokratiberedningen.

Demokratiberedningens verksamhetsområde

1 §

Demokratiberedningens verksamhetsområden är:

- a) ytterligare stärka förtroendet för det demokratiska systemet,
- b) bidra till ett större samhälleligt engagemang bland invånarna,
- c) utveckla formerna för invånarnas delaktighet.

Demokratiberedningen har endast beredande uppgifter. Fullmäktige kan inte delegera beslutanderätt till demokratiberedningen.

Initiativrätt

2 §

Demokratiberedningen äger rätt att i fullmäktige väcka ärenden och ge förslag till beslut inom sitt verksamhetsområde.

Vidare ska demokratiberedningen följa den verksamhet inom kommunen som hör till beredningens verksamhetsområde och hos fullmäktige göra de framställningar som beredningen finner påkallade.

Avser demokratiberedningen väcka ett ärende i fullmäktige ska en avstämning göras med fullmäktiges presidium före ärendet kan tas upp i fullmäktige för remittering till berörda nämnder/kommunstyrelsen.

Antal ledamöter och ersättare

3 §

Demokratiberedningen ska bestå av en ledamot och en ersättare från varje parti som är representerat i fullmäktige. Ledamöterna och ersättarna måste återfinnas bland fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Bland ledamöterna väljer fullmäktige en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts till ledamöter.

Mandattid

4 §

Ledamöterna och ersättarna i demokratiberedningen väljs av nyvalda kommunfullmäktige för tiden till utgången av fullmäktiges mandatperiod.

Stödresurser

5 §

Demokratiberedningen ska få administrativt stöd i form av sekreterare och utredarresurser från kommunstyrelsens förvaltning. Inriktningen och omfattningen på det administrativa stödet, liksom demokratiberedningens löpande arbete, ska planeras tillsammans med den chefstjänsteperson som har det direkta ansvaret för demokratifrågorna.

Deltagande och yttranderätt

6 §

Fullmäktige medger att sammanträdena i demokratiberedningen får vara offentliga. Ordförande avgör vilka sammanträden som ska vara offentliga.

Ordförande bestämmer vilka, utöver ledamöterna och ersättarna i beredningen, som får delta i sammanträdet.

Demokratiberedningen får kalla anställda i kommunen, revisorer eller ledamöter från nämnder till sammanträdet för att lämna upplysningar.

Demokratiberedningen får också från kommunens anställda, revisorer och nämnder begära in skriftliga yttranden och upplysningar som behövs för att beredningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Sammanträden och protokoll m.m.

7 §

För demokratiberedningen ska i tillämpliga delar gälla vad som i kommunallagen är föreskrivet om nämnder i fråga om tidpunkt för sammanträdena, beslutsförhet och protokoll.

Vidare gäller det som är föreskrivet om nämnder i Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer.

Arvodering

8 §

Arvoden utgår enligt kommunens Bestämmelser om arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda.

From: Anders Strand
Sent: 2024-10-08 09:41:39
To: Johan Högmark
Subject: Sv: Fyllnadsval nämndeman

Hej Johan,

Vi nominerar Tomas Eklind tomas.eklund@sd.se som nämndeman till tingsrätten.

Vänlig Hälsning
Anders Strand
Gruppledare SD Vänersborg
070-6840801

Från: Johan Högmark <johan.hogmark@vanersborg.se>
Skickat: den 19 augusti 2024 08:56
Till: Anders Strand <anders.strand@vanersborg.se>
Ämne: VB: Fyllnadsval nämndeman

Hej, platsen som nämndeman efter Jimmy Lindqvist är fortfarande tom om ni vill komma in med en nominering

Med vänlig hälsning

Johan Högmark
Avdelningschef/Kommunsekreterare
Beredningssekreteriatet
Vänersborgs kommun
462 84 Vänersborg
Besöksadress: Sundsgatan 29

Telefon: 0521-72 26 05
E-post: Johan.Hogmark@vanersborg.se
Hemsida: www.vanersborg.se

Information om hur Vänersborgs kommun hanterar personuppgifter enligt
GDPR: www.vanersborg.se/personuppgifter

Från: Johan Högmark
Skickat: den 19 augusti 2024 08:55
Till: Johansson Mona-Lisa - TVB <Mona-Lisa.Johansson@dom.se>
Ämne: Sv: Fyllnadsval nämndeman

Hej, det stämmer, igen ersättare har ännu utsetts

Med vänlig hälsning

Johan Högmark

Avdelningschef/Kommunsekreterare

Beredningssekretariatet

Vänersborgs kommun

462 84 Vänersborg

Besöksadress: Sundsgatan 29

Telefon: 0521-72 26 05

E-post: Johan.Hogmark@vanersborg.se

Hemsida: www.vanersborg.se

Information om hur Vänersborgs kommun hanterar personuppgifter enligt

GDPR: www.vanersborg.se/personuppgifter

Från: Johansson Mona-Lisa - TVB <Mona-Lisa.Johansson@dom.se>

Skickat: den 15 augusti 2024 14:40

Till: Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun <kommun@vanersborg.se>

Ämne: Fyllnadsval nämndeman

Du får inte e-post ofta från mona-lisa.johansson@dom.se. [Se varför det här är viktigt.](#)

Hej!

Såvitt jag kan se har vi ännu inte fått någon efterträdare till J Lindqvist.

Med vänlig hälsning

Mona-Lisa Johansson

Administratör, Administrativa avdelningen, Vänersborgs tingsrätt

0521-270263 • mona-lisa.johansson@dom.se • [Vänersborgs tingsrätts webbplats](#)

[Så behandlar vi personuppgifter](#)

Entledigande av nämndeman

BEGÄRAN

Jimmy Lindqvist har den 12 februari 2024 begärt att få avsäga sig uppdraget som nämndeman.

TINGSRÄTTENS BESLUT

Nämndemannen Jimmy Lindqvist entledigas enligt 4 kap. 8 § första stycket rättegångsbalken från uppdraget som nämndeman vid Vänersborgs tingsrätt från och med den 12 februari 2024.

Niclas Johannisson

Lagman

Administrativa enheten

Vänersborgs kommun

462 85 Vänersborg

Fyllnadsval av nämndeman

Nämndemannen Jimmy Lindqvist har blivit entledigad från sitt uppdrag som nämndeman. Han är vald av kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun. Enligt 4 kapitlet 8 § 4 stycket rättegångsbalken ankommer det i denna situation på kommunfullmäktige att förrätta fyllnadsval.

Tingsrätten emotser besked om resultatet av fyllnadsvalet.

I tjänsten

Mona-Lisa Johansson
Administratör

Bif: Beslut om entledigande

From: Anders Strand
Sent: 2024-10-08 09:48:32
To: Johan Högmark
Subject: Nominering socialnämnden

Du får inte ofta e-post från anders.strand@sd.se. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Hej Johan,

Sverigedemokraterna nominerar Jennifer Strand till ledamot i socialnämnden efter Tomas Eklind och Anders Rudh (anders.rudh@hotmail.se) som ny ersättare.

Med vänlig hälsning,
Anders Strand
Gruppledare SD Vänersborg
070-6840801

From: Johan Högmark
Sent: 2024-09-30 08:24:55
To: Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun
Subject: VB: Entledigande från Socialnämnd

Från: Tomas Eklind <tomas.eklund@sd.se>
Skickat: den 29 september 2024 17:40
Till: Johan Högmark <johan.hogmark@vanersborg.se>
Ämne: Entledigande från Socialnämnd

Du får inte ofta e-post från tomas.eklund@sd.se. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Hej Johan

Jag önskar bli entledigad från mitt uppdrag som ledamot i socialnämnden

Mvh Tomas

Regards/Med Vänlig Hälsning

Tomas Eklind

Sverigedemokraterna Vänersborg

M: +46 706 384 122

Email: mailto:tomas.eklund@sd.se

From: Joakim Sjöling
Sent: 2024-10-13 14:11:48
To: Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun
Cc: Anneli Guilotte
Subject: Nomineringar

Hej

Till ny ledamot i Socialnämnden nomineras:
Kenneth Borgmalm

Till ny ersättare i socialnämnden nomineras:
Eva Andersen

Till ny ledamot i Miljö- och hälsoskyddsämnden nomineras:
Hans Norén

Vänligen
Joakim Sjöling
Ordf. Socialdemokraterna Vänersborg

§ 116

Avsägelse som ledamot i socialnämnden

KS 2024/362

Beslut

Kommunfullmäktige entledigar Marita Engqvist (S) från uppdraget som ledamot i socialnämnden från och med den 1 september 2024.

Sammanfattning av ärendet

Marita Engqvist (S) inkom med avsägelse från uppdraget som ledamot i socialnämnden den 12 juni 2024.

Beslutsunderlag

- Avsägelse som ledamot i socialnämnden

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Ordföranden föreslog ovanstående beslut till avgörande och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Marita Engqvist
Vaktmästeriet
IT-Kontoret
Lönekontoret

From: Joakim Sjöling
Sent: 2024-10-13 14:11:48
To: Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun
Cc: Anneli Guilotte
Subject: Nomineringar

Hej

Till ny ledamot i Socialnämnden nomineras:
Kenneth Borgmalm

Till ny ersättare i socialnämnden nomineras:
Eva Andersen

Till ny ledamot i Miljö- och hälsoskyddsämnden nomineras:
Hans Norén

Vänligen
Joakim Sjöling
Ordf. Socialdemokraterna Vänersborg

§ 131

Avsägelse av uppdrag som ledamot i Miljö- och hälsoskyddsnämnden

KS 2024/411

Beslut

Kommunfullmäktige entledigar Öyvind Larsen (S) från uppdraget som ledamot i miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

Öyvind Larsen (S) har inkommit med avsägelse från sitt uppdrag som ledamot i miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Beslutsunderlag

- Avsägelse av uppdrag som ledamot i Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Ordföranden föreslog ovanstående beslut till avgörande och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Öyvind Larsen (S)
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Vaktmästeriet
IT-Kontoret
Lönekontoret

§ 129

Avsägelse av uppdrag som ersättare i kultur- och fritidsnämnden

KS 2024/509

Beslut

Kommunfullmäktige entledigar Marie Ulander Slättmyr (S) från uppdraget som ersättare i kultur- och fritidsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

Marie Ulander Slättmyr (S) har inkommit med avsägelse från sitt uppdrag som ersättare i kultur- och fritidsnämnden.

Beslutsunderlag

- Avsägelse av uppdrag som ersättare i kultur- och fritidsnämnden

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Ordföranden föreslog ovanstående beslut till avgörande och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Marie Ulander Slättmyr
Kultur- och fritidsnämnden
Vaktmästeriet
IT-Kontoret
Lönekontoret

From: Joakim Sjöling
Sent: 2024-09-13 08:17:34
To: Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun
Cc: Anneli Guilotte
Subject: Nominering

Hej

Till ny ersättare i Kultur- och fritidsnämnden efter Marie Ulander Slättmyr nomineras Sara Johansson.

Vänligen
Joakim Sjöling
Ordförande Socialdemokraterna Vänersborg

Handläggare

Johan Högmark
johan.hogmark@vanersborg.se
0521 72 26 05

Motionsredovisning hösten 2024

Beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen.

Sammanfattning

Av 30 § i kommunfullmäktiges arbetsordning framgår att kommunstyrelsen för kommunfullmäktige två gånger per år ska redovisa de motioner som inte har beretts färdigt eller vunnit bifall. Redovisningen ska göras på kommunfullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

I bifogade förteckningar redovisas de motioner som lämnats in till kommunfullmäktige men som ännu inte avgjorts. Av de bifogade förteckningarna framgår också de motioner som bifallits av kommunfullmäktige från och med 2016-01-01 med redogörelse för deras nuvarande status.

Kommunfullmäktige har använt beslutsformuleringen ”att anse motionen besvarad” när motionens intentioner tillgodosetts genom nuvarande regelverk/organisation/åtgärder eller då det förelegat hinder mot att fullgöra motionens intentioner. De ärenden där kommunfullmäktige beslutat att anse motionen besvarad har uteslutits från redovisningen tillsammans med motioner som fått avslag.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen antagen den 2 juni 2021 § 127, punkten 1.1 - Brådskande ärenden.

Underlag

- Rapport - Redovisning av öppna motionsärenden hösten 2024
- Rapport - Redovisning av bifallna motioner fr.o.m. 2016-01-01

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista för beslut

Kommunfullmäktige

Postadress:
Vänerns kommun
462 85 Vänerns borg

Besöksadress:
Sundsgatan 29
Vänerns borg

Telefon:
0521-72 10 00

Webbplats:
www.vanersborg.se

E-post:
kommun@vanersborg.se

Redovisning av inkomna men ej avgjorda motioner

Period 2016-01-01-2024-10-15

Dnr	Inkom	Ärendebeskrivning och lägesinformation	Motionär
2022/106	2022-02-15	Motion om minskad tvångsanslutning till vatten och avlopp Ärendet återremitterades av kommunfullmäktige 2023-12-13	Lena Eckerbom Wendel (M)
2023/229	2023-01-31	Motion om hantering av kommunal skolbyggnad där undervisning upphör på grund av politiska beslut Kommunfullmäktige beslutade 2023-03-15 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Tor Wendel (M)
2023/955	2023-10-10	Motion om att undersöka möjligheten att få information om vissa historiska och/eller kända platser via QR-kod Kommunfullmäktige beslutade 2023-10-18 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Torbjörn Moqvist (SD)
2023/963	2023-10-16	Motion om att utreda möjlighet att skapa ett kommunalägt energibolag Kommunfullmäktige beslutade 2023-10-18 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Anders Strand (SD)
2023/1049	2023-12-04	Motion om policys och varumärken Kommunfullmäktige beslutade 2023-12-13 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Henrik Harlitz (M) och Tor Wendel (M)
2023/1074	2023-12-11	Motion om att införa resegaranti i färdtjänsten Kommunfullmäktige beslutade 2023-12-13 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Ida Hildingsson (V)
2023/1076	2023-12-11	Motion om att inkludera hanteringen av skyddade personuppgifter i socialtjänstens systematiska kvalitetsarbete Kommunfullmäktige beslutade 2023-12-13 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Ida Hildingsson (V)
2023/1080	2023-12-12	Motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas Kommunfullmäktige beslutade 2023-12-13 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Ida Hildingsson (V) Göran Svensson (MBP)
2023/1082	2023-12-13	Motion om att utreda om nollbasbudgetering är ett lämpligt verktyg för kostnadskontroll Kommunfullmäktige beslutade 2023-12-28 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Anders Strand (SD)
2023/1083	2023-12-13	Motion om gång- och cykelväg över hamnkanalen till Blåsut Kommunfullmäktige beslutade 2023-12-28 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Anders Strand (SD)
2024/64	2024-01-02	Motion om byggande av en Gradäng vid Huvudnässkolans Aula Kommunfullmäktige beslutade 2024-02-07 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Tor Wendel (M)
2024/93	2024-01-30	Motion om digital anslagstavla i Brålanda, Vargön och Vänersborg Kommunfullmäktige beslutade 2024-02-07 att remittera motionen till kommunstyrelsen	Göran Svensson (MBP)

2024/161	2024-02-26	Motion om att utreda möjligheterna att införa E-förslag som verktyg för medborgardialog istället för dagens medborgarförslag Kommunfullmäktige beslutade 2024-03-13 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Anders Strand (SD)
2024/190	2024-03-12	Motion om att låta kommunstyrelsen betala hyran för tomma lokaler Kommunfullmäktige beslutade 2024-03-13 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Tor Wendel (M)
2024/263	2024-04-09	Motion om lokala insatser mot telefonbedrägerier Kommunfullmäktige beslutade 2024-04-17 att remittera motionen till kommunstyrelsen.	Cecilia Prins (L) och Gunnar Henriksson (L)
2024/267	2024-04-09	Motion om inköp av portabla metalldetektorer Kommunfullmäktige beslutade 2024-04-17 att remittera motionen till kommunstyrelsen	Göran Svensson (MBP)
2024/310	2024-04-30	Motion om barn- och ungas inflytande i Vänersborg och kommunalpolitiken Kommunfullmäktige beslutade 2024-05-15 att remittera motionen till kommunstyrelsen	Cecilia Prins (L)
2024/371	2024-06-18	Motion om att införa fri ledsagning och ledsagarservice Kommunfullmäktige beslutade 2024-06-19 att remittera motionen till kommunstyrelsen	Ida Hildingsson (V)
2024/372	2024-06-18	Motion om att erkänna och uppmärksamma den internationella dagen för att bekämpa islamofobi Kommunfullmäktige beslutade 2024-06-19 att remittera motionen till kommunstyrelsen	Ida Hildingsson (V)
2024/568	2024-08-28	Motion om att kommunen kan vara behjälplig med hämtning av invasivt växtmaterial Kommunfullmäktige beslutade 2024-09-11 att remittera motionen till kommunstyrelsen	Göran Svensson (MBP)

Redovisning av bifallna motioner

Perioden 2016-01-01-2024-10-15

Ärenden i grå text bedöms som slutförda.

Dnr (KS)	Inkom	Ärendebeskrivning och lägesinformation	Motionär
2016/112	2016-02-24	Motion om barnomsorg på kväll, natt och helg Bifölls av kommunfullmäktige §13 2017-02-22. Uppdraget slutfördes genom besvarande av barn-och utbildningsnämnden samma år.	Adam Frändelid (V)
2016/275	2016-06-21	Motion om kommunens indelning i valkretsar vid valet 2018 Motionen bifölls 2016-10-12, § 176. Uppdraget är slutfört då kommunen endast har en valkrets idag.	Marie-Louise Bäckman (KD), Lena Eckerbom Wendel (M) och Tove af Geijerstam (L)
2016/332	2016-09-16	Motion om konstgräsplan för fotboll Motion om att kommunen skulle utreda förutsättningarna för att anlägga en konstgräsplan för fotboll inom centralorten. Förslaget bifölls och utredningen genomfördes. Bedöms slutfört.	Adam Frändelid (V)
2016/348 Uppdrag 2018/145 2024/134	2016-09-22	Motion om kommunala bidrag gällande marknadsföring, evenemang och sponsring Motionen bifölls 2018-03-28 och utmynnade i uppdrag KS 2018/145 "Utredning - Hantering av bidragsansökningar för marknadsföring, evenemang och sponsring". Kommunstyrelsen har i beslut den 3 maj 2023, § 94, antagit Regler för evenemangs- och marknadsföringsbidrag inom kommunstyrelsens verksamhetsområde. Kommunfullmäktige antog "Policy för sponsring och donationer", "Riktlinje för sponsring och donationer" och uppdrog kommunstyrelsens att ta fram ett styrande dokument för marknadsföring av externa evenemang och verksamheter för antagande av fullmäktige den 2024-02-07, § 11. Kommunfullmäktige beslutade 2024-06-19 att återta uppdraget till kommunstyrelsen rörande framtagandet av ett styrande dokument för marknadsföring av externa evenemang då den styrningen ansågs vara en förvaltningsfråga. Uppdraget bedöms med detta som slutfört.	Stefan Kärvling (V)

2016/357	2016-09-27	Motion om Tågstopp Brålanda "Kommunfullmäktige bifaller motionen och konstaterar att frågan om tågstopp är en del av det arbete som framöver behöver bedrivs på ett tydligare sätt för att visa att kommunen satsar på Brålanda. Därmed är motionen besvarad och avslutad för Kommunfullmäktiges del." Bedöms slutfört.	Stefan Kärbling (V)
2016/373	2016-10-10	Motion om att vidga uppdraget för kvarteret Läroverket Motionären yrkade att vidga planeringen för kvarteret Läroverket med en ny samlingslokal som anpassas i byggnadsstil så den smälter in i kulturaxelns arkitektur. Motionen bifölls 2018-03-28. Det ursprungliga syftet med motionen har delvis förfallit genom färdigställandet av den nya	Dan Åberg (M) och Henrik Josten (M)

		sessionssalen. Det pågår vid tidpunkten för redovisningen ingen aktiv utredning för planeringen av kvarteret läroverket. Uppdraget får bedömas slutfört tills en sådan utredning återupptas.	
2017/256	2017-05-12	Motion om rimliga villkor för förtroendevalda i alla partier Motionärerna yrkade sammanfattningsvis att de beslut som minskade förtroendevaldas tillgång till handlingar skulle omprövas. Motionen bifölls 2018-11-21 och föranledde uppdragsärende 2019/190. Kommunfullmäktige beslutade 2021-02-17 "att förvaltningen i likhet med andra kommuner gör handlingar till kommunstyrelsens AU tillgängliga. I första hand till kommunstyrelsens förtroendevalda samt där så är möjligt även till allmänheten." Samtliga partier har idag tillgång till KSAU's handlingar. Dessa kan även begäras ut av allmänheten efter protokollsjustering skett. Uppdraget bedöms därför slutfört.	Stefan Kärbling (V), Marianne Ramm (V) och Lutz Rininsland (V)
2017/294	2017-06-13	Motion om skolpersonalens arbetsbelastning och arbetsmiljö Motionen bifölls 2018-01-31 och uppdraget slutfördes genom barn- och utbildningsnämndens yttrande 2018-11-21.	Stefan Kärbling (V)
2018/107	2018-03-14	Motion om att prioritera vägar och järnvägar Kommunfullmäktige beslutade 2018-11-21 att bifalla motionen. Motionen intentioner var bland annat upprättandet av en prioriteringsordning avseende infrastrukturprojekt. Status Uppdraget är slutfört. Fullmäktige godkände uppdragsredovisningen i november 2021 (KS 2019/189) och fastställde att kommunstyrelsen behandlar en prioriteringslista var fjärde år inför behandlingen av de regionala och nationella infrastrukturplanerna	Dan Åberg (M)

2018/266	2018-08-22	<p>Motion om att ompröva hanteringen av ärenden där handlingarna är mycket omfattrika</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2021-10-20 att bifalla motionen. Motionens intentioner var bland annat att ge förtroendevalda förutsättningar att vara bättre pålästa i omfattande ärenden.</p> <p>Status</p> <p>Uppdraget har koppling till Motion om att ompröva hanteringen av ärenden där handlingarna är mycket omfattrika, KS 2018/266, och "Uppdrag - lika villkor till allmänna handlingar för förtroendevalda", KS 2019/190. (dnr 2021/417). En workshop i demokratiberedningen har genomförts februari 2023 med motionen som tema. Resultatet av denna har överlämnats till handläggare.</p>	Lutz Rininsland (V)
----------	------------	---	---------------------

		Kommunfullmäktige förklarade uppdraget slutfört 2023-09-13 § 140	
2018/271	2018-08-27	<p>Motion om att inrätta ett naturreservat längs Göta Älv och Lillån till Restad Gård</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2020-09-23 att avslå motionen och uppdrog kommunstyrelsen att ta fram en prioriteringsordning över skyddsvärda naturområden i kommunen.</p> <p>Status</p> <p>Uppdraget har ärendenummer 2020/359 och utgör en del av Naturvårdsplanen (KS 2019/214) som kommunstyrelsen 2022-01-26 beslutat att genomföra samråd kring. Uppdraget bedöms därför slutfört.</p>	Marika Isetorp (MP), Per Sjö Dahl (MP), Anna-Karin Sandberg (MP), Anders Wiklund (MP)
2019/45	2019-01-02	<p>Motion om det är på tiden att gå vidare – kommunfullmäktige direktsänds på webben</p> <p>Kommunfullmäktige biföll motionen 2020-04-15 och beslutade att kostnader och eventuella investeringar kan hanteras inom kommunstyrelsens budget.</p> <p>En förutsättning för beslutet är att webbsändningen redan vid införandet görs tillgänglig även för invånare med hörselnedsättning genom textning eller teckentolkning i direktsändning alternativt i efterhandsändning.</p> <p>Status</p> <p>Textade webbsändningar av fullmäktiges sammanträden sker rutinmässigt idag. Uppdraget bedöms slutfört.</p>	Lutz Rininsland (V)

2019/129	2019-03-04	<p>Motion om hållbar ekonomi</p> <p>Fullmäktige biföll motionen 2019-11-27, § 174, som bland annat yrkade på en inventering av fastigheter lämpliga för avyttring.</p> <p>Status</p> <p>Uppdraget bedöms slutfört genom fullmäktiges beslut angående överlämnad rapport i saken, ärende KS 2020/364, 2020-12-16, § 172.</p>	Carl-Ewert Berg (KD) Gunnar Henriksson (L) Dan Åberg (M)
2019/156 Uppdrag 2022/383	2019-03-13	<p>Motion om centrumnära ställplatser för husbilar</p> <p>Kommunfullmäktige biföll första att-satsen 2022-06-22 och uppdrog kommunstyrelseförvaltningen att samordna ett utredningsuppdrag med uppdragsstart efter att detaljplanearbete för lämpliga områden vunnit laga kraft. Bedöms inte slutfört.</p>	Anders Strand (SD)
KS 2019/158	2019-03-13	<p>Motion om upphävande av vattenskyddsområde</p> <p>Beslut</p> <p>Kommunfullmäktige bifaller motionen och ansöker hos Länsstyrelsen om att upphäva vattenföreskrifter och vattenskyddsområde för Elgårde 1:24, samt begär, med stöd av miljötillsynsförordningen, att miljö- och hälsoskyddsnämnden upphör med tillsynen av vattenskyddsområdet.</p> <p>Status</p> <p>Samhällsbyggnadsnämnden har 2021-12-22 lämnat in en ansökan hos Länsstyrelsen i överstämmelse med kommunfullmäktiges beslut. Uppdraget bedöms därför slutfört.</p>	Gunnar Lidell (M)

2019/196	2019-04-03	<p>Motion om öppenhet på den digitala anslagstavlan</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2020-02-12 att bifalla motionen.</p> <p>Motionens intentioner innefattade att nämndernas handlingar skulle göras tillgängliga för allmänheten på den digitala anslagstavlan, med beaktande av eventuella restriktioner av lagar och föreskrifter. Förvaltningen hade föreslagit avslag.</p> <p>Status</p> <p>Beslutet generade Uppdrag - Tillgängliggöra nämndernas handlingar på hemsidan, KS 2020/137 som redovisades för fullmäktige 2021-11-17.</p> <p>Uppdraget har koppling till Motion om att ompröva hanteringen av ärenden där handlingarna är mycket omfattande, KS 2018/266, och "Uppdrag - lika villkor till allmänna handlingar för förtroendevalda", KS 2019/190. Förvaltningarna bedömer att de publicerar handlingar med beaktande av eventuella restriktioner av lagar och föreskrifter och att uppdraget därför är slutfört.</p>	Lutz Rininsland (V)
----------	------------	---	---------------------

2019/300	2019-06-18	<p>Svar på motion om resursfördelningsmodell till Kunskapsförbundet Väst</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2019-10-23 att bifalla motionen.</p> <p>I motionen yrkades att "Vänersborgs kommunstyrelse initierar en diskussion med Trollhättans stad om att revidera resursfördelningsmodellen som finansierar KfV för att möjliggöra för en enskild ägarkommun att finansiera verksamheter i KfV som är av särskild vikt för den kommunen, utan att detta påverkar principen om 60/40."</p> <p>Status</p> <p>Uppdraget bedöms slutfört genom diskussion vid Ägarsamrådet för Kunskapsförbundet Väst den 9 februari 2021. Se redogörelse nedan under 2019/397.</p>	Henrik Josten (M) och Gunnar Lidell (M)
----------	------------	--	---

2019/397	2019-10-09	<p>Svar på motion om Fortsätt, men gör rätt!</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2020-12-16 följande:</p> <p>"Kommunfullmäktige bifaller motionens yrkande att kommunledningen i samråd med Trollhättan och med direktionen för Kunskapsförbundet söker att åstadkomma en lösning på frågorna i denna motion.</p> <p>Kommunfullmäktige beslutar också att föreslå Vänersborgs kommunledning att påbörja diskussion med kollegorna i Trollhättans stad angående motion om resursfördelningsmodell (KS 2019/300) vid något av vårens (2021) Ägarråd om KfV."</p> <p>Status</p> <p>Uppdraget bedöms slutfört med hänvisning till nedanstående redovisning.</p> <p>Vid Ägarsamrådet för Kunskapsförbundet Väst den 9 februari 2021 under punkt 7 står det;</p> <p>7 Motion "Fortsätt – men gör rätt"</p> <p>Vänersborgs kommun behandlade vid sammanträde 2020-12-16 § 173, motionen "Fortsätt- men gör rätt". Motionärerna menar att friskolornas fakturor ska tillställas kommunens ekonomiavdelning, varifrån betalning av fakturorna enligt förslaget ska ske, inte hos Kunskapsförbundet Väst.</p> <p>Motionen lyftes på dagens ägarsamråd, eftersom Kommunfullmäktige biföll motionens yrkande genom att besluta att kommunledningen i samråd med Trollhättan och med direktionen för Kunskapsförbundet söker att åstadkomma en lösning på frågorna i denna motion.</p> <p>Motionen diskuterades en kort stund. Ordföranden konstaterade att det inte är idé att föra diskussionen vidare till Trollhättans stad, utan i stället jobba vidare med de regler som finns. Bedöms slutfört.</p>	Lutz Rininsland (V) och Stefan Kärbling (V)
----------	------------	---	---

2019/425	2019-10-21	<p>Motion om att utreda möjligheten att införa Rättviksmodellen i Vänersborgs kommun</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2022-06-22 att bifalla motionen men ansåg samtidigt den färdigbehandlad med hänvisning till pågående arbete med förbättrat företagsklimat. Bedöms slutfört.</p>	Anders Strand (SD)
2020/141 Uppdrag 2022/96	2020-03-11	<p>Motion om att införa bostad först som norm i kommunens hemlöshetsarbete</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2021-09-22 följande:</p> <p>”Kommunfullmäktige bifaller motion om att låta utreda frågan om att införa bostad först som norm i kommunens hemlöshetsarbete vidare.”</p> <p>Status. En utredning togs fram till kommunstyrelsen som 2024-05-02 § 71 beslutade följande:</p> <p>Kommunstyrelsen noterar informationen och förklarar motionen som ligger till grund för utredningen färdigbehandlad.</p> <p>Kommunstyrelsen beslutar att erhållat statsbidrag från Socialstyrelsen på 525 000 kronor överlämnas till socialnämnden för genomförande av en förstudie och att resultatet återrapporteras till kommunstyrelsen.</p>	Marie-Louise Bäckman (KD) Robert Johansson (KD) Carl-Ewert Berg (KD)
2020/252	2020-06-12	<p>Motion om Ta bort hinder för att etablera verksamhet i Vänersborg</p> <p>Kommunfullmäktige bifaller motionen och anser färdigbehandlad med hänvisning till pågående strategiska etableringsarbete. Bedöms slutfört.</p>	Henrik Harlitz och Tor Wendel, Moderaterna (M)

<p>2020/253</p> <p>Uppdrag KS 2022/578 SBN 2022/274</p>	<p>2020-06-12</p>	<p>Motion om översyn av dagens internhyra Kommunfullmäktige beslutade 2021-03-17 att bifalla motionen.</p> <p>Motionen och dess yrkanden tolkades av förvaltningen i sammanfattningen av ärendet som att den syftade till att utveckla den ekonomiska förvaltningen samt underhållet av kommunens fastigheter. Motionens intentioner bedömdes vidare kunna behandlas inom samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde, pågående uppdrag och ordinarie budgetprocess.</p> <p>I motionen yrkades</p> <ul style="list-style-type: none"> - att Kommunfullmäktige konstaterar att trots beslutad budget ger dagens underhållsskuld i nuläget inte Samhällsbyggnadsnämnden förutsättningar för "en god ekonomisk hushållning" av kommunens ägda fastigheter. - att en åtgärdsplan för att snarast åtgärda underhållsskulden tas fram snarast, samt - att grundorsaken till att underhållsskulden existerar och inte åtgärdats tidigare trots kännedom utreds, i syfte att ge förslag på åtgärder i avsikt att situationen inte ska uppstå igen. <p>Status Samhällsbyggnadsnämnden har ett uppdrag att ta fram riktlinje för interna hyressystem. En arbetsgrupp med samtliga berörda förvaltningar är startad. Uppdraget med d.nr KS 2022/578 och SBN 2022/274 behandlades vid kommunstyrelsen 2023-01-25 men återremitterades. Bedöms inte slutfört.</p>	<p>Tor Wendel (M)</p>
<p>2020/325</p>	<p>2020-09-08</p>	<p>Motion om systematisk uppföljning av beslut Kommunfullmäktige beslutade 2021-03-17 följande:</p> <p>"Kommunfullmäktige bifaller delvis motionens första attsats, och ger därmed kommunstyrelsen i uppdrag att två gånger om året redovisa en uppföljning av kommunfullmäktiges givna uppdrag fram till dess att uppdraget anses fullgjort. Sammanställningen ska redovisas till kommunfullmäktige i april och i oktober varje år.</p> <p>Kommunfullmäktige bifaller motionens andra attsats och rekommenderar att liknande uppföljning också utförs på samtliga förvaltningar på sätt som passar verksamheten och nämnden bäst."</p> <p>Status Uppdraget bedöms som "slutfört" genom återkommande redovisningar till fullmäktige som denna.</p>	<p>Stefan Kärvling (V) Lutz Rininsland (V)</p>

2020/364

Uppdrag
2021/235

2020-10-12

Yttrande över uppdraget Hållbar ekonomi - fastigheter för avyttring

Ärendet uppkom som en följd av Motion om hållbar ekonomi 2019/129.

Kommunfullmäktiges beslutade 2020-12-16 följande:

"Kommunfullmäktige lägger sin porten Hållbar ekonomi – fastigheter för avyttring till handlingarna.

2020/408	2020-11-17	<p>Motion om klarläggande kring offentlig miljö som konstform Kommunfullmäktige beslutade 2021-10-20 att bifalla motionen.</p> <p>Motionens avsåg bland annat klargörande av ansvarsfördelning rörande den "Offentliga miljön som konstform".</p> <p>Uppdraget ligger i dnr 2021/416. Har också bäring till ärendet "Antagande av riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö" (KS 2021/225) som återremitterades och där KFN:s yttrande inkom 18 februari 2022. Uppdraget bedöms som slutfört genom kommunfullmäktiges beslut i KS 2022/225 den 21 september 2022 att anta riktlinjer för arbetet med konstnärligt gestaltning i offentlig miljö med reservation för att uppdrag riktats till kultur och fritidsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden att revidera sina reglementen. Bedöms slutfört.</p>	Tor Wendel (M)
2020/446 KS 2021/235	2020-12-15	<p>Motion om korrigerig av kommunens fastighetsbestånd Kommunfullmäktige beslutade 2021-10-20 att bifalla motionen. I motionen yrkades att;</p> <ul style="list-style-type: none"> - att av Kommunfullmäktige beslutad Lokalförsörjningspolicy följs, dvs "Kommunen ska i första hand äga lokaler där det bedrivs kommunal verksamhet. Avyttring av kommunens lokaler bör efter en konsekvensbedömning ske om det inte finns ett långsiktigt behov av lokalerna för kommunens verksamheter", - att i de fall där konsekvensbedömning så medger, att Kommunfullmäktige ger de valda representanterna i AB Vänersborgsbostäders styrelse i uppdrag att skyndsamt, men under ordnade former, säkerställa att de bostäder som idag Socialnämnden hyr av Samhällsbyggnadsnämnden, övergår till AB Vänersborgsbostäder, <p>-Att framtida investeringar i boenden avsedda för Socialförvaltningen görs av AB Vänersborgsbostäder i enlighet med gällande Ägardirektiv.</p> <p>Status Handläggare bedömer motionen som verkställd och meddelar att förslag på försäljning av fastigheter lyfts som separata ärenden till samhällsbyggnadsnämnden. Bedöms därmed slutfört.</p>	Tor Wendel (M) Marie-Louise Bäckman (KD) Gunnar Henriksson (L)
2021/120	2021-02-12	<p>Motion om att avskaffa taxan vid tillsyn enligt strandskyddslagstiftningen om inget fel har begåtts. Kommunfullmäktige biföll 2022-05-11 att initiera ett arbete med att ändra taxan vid tillsyn enligt strandskyddslagstiftningen. Kommunfullmäktige beslutade att anta en ny plan och bygglovstaxa i ärende 2023/651, 2023-06-21, § 98. Uppdraget bedöms därmed slutfört.</p>	Stefan Kärbling (V) och Pontus Gläntegård (V)
2021/121	2021-02-12	<p>Motion om att revidera Vänersborgs kommuns plan- och bygglovstaxa gällande avgift för tillsyn enligt miljöbalken och plan och bygglagen Kommunfullmäktige beslutade 2022-05-11 att bifalla att revidera Plan- och bygglovstaxan. Byggnadsnämnden har lämnat förslag till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutade att anta en ny plan och bygglovstaxa i ärende 2023/651, 2023-06-21, § 98. Uppdraget bedöms därmed slutfört.</p>	Gunnar Lidell (M)

2021/357	2021-09-21	Motion-Servicecenter i Brålanda Kommunfullmäktige beslutade 2022-10-12, § 202 att avslå motionen men att bifalla ett förslag i linje med förslagsställarens intentioner. Uppdraget ska återredovisas inom ett år från beslutsdatum. Kultur- och fritidsnämnden har den 22 september 2023 inkommit med förslag till fullmäktige att anse uppdraget slutfört. Kommunfullmäktige beslutade 2023-12-13 kultur- och fritidsnämnden att rapportera för uppdraget på nytt inom ett år. Bedöms inte slutfört.	Göran Svensson (MBP)
2021/386	2021-10-18	Motion om fria besök på Torpa kretsloppspark för Vänersborgs kommuninvånare Kommunfullmäktige beslutade 2022-10-26 § 162 att delvis bifalla motionen genom att öka antalet fria besök från 4 till 8. Bedöms slutfört.	Henrik Harlitz (M), Magnus Ekström (KD), Gunnar Henriksson (L)
2021/392	2021-10-19	Motion om tillskapande av inflytandecafé för särskoleelever Motionen bifölls 2022-06-22 men ansågs färdigbehandlad med hänvisning till pågående projektarbete med utveckling av ungdomsinflytande. Bedöms slutfört.	Ann-Britt Fröjd (C)
2021/438	2021-11-16	Motion om utredning av Norra skolan som centralt placerad förskola Kommunfullmäktige beslutade 2022-12-14, § 198 att bifalla motionen. Uppdragsärendet med direktiv har d.nr KS 2023/289. Kommunfullmäktige beslutade 2024-05-15 att notera informationen rörande en utredning för Norra Skolans lokaler. Man beslutade dock även att lokalernas användning skulle utredas ytterligare med åiterrapportering till kommunfullmäktige första kvartalet 2025. Bedöms därmed inte slutfört	Henrik Harlitz (M) och Henrik Josten (M)
2021/439	2021-11-17	Motion om att inventera behov av förskolor och grundskolor i centrala Vänersborg Kommunfullmäktige beslutade 2022-12-14, § 199 att delvis bifalla motionen. Uppdragsärendet med direktiv har d.nr KS 2023/289. Kommunfullmäktige beslutade 2024-05-15 att notera informationen rörande en utredning för Norra Skolans lokaler. Man beslutade dock även att lokalernas användning skulle utredas ytterligare med åiterrapportering till kommunfullmäktige första kvartalet 2025. Bedöms därmed inte slutfört	Stefan Kärvling (V)
2021/464	2021-12-13	Motion om erbjudande av modersmålsundervisning Kommunfullmäktige beslutade 2022-10-26, § 161 att delvis bifalla motionen som blev ett uppdrag hos Barn- och utbildningsnämnden. Kommunfullmäktige uppdrog barn- och utbildningsnämnden att undersöka möjligheten att tillämpa fjärrundervisning vid behov. Barn- och utbildningsförvaltningen har meddelat att de använder fjärrundervisning för modersmålsundervisning. Uppdraget bedöms därför slutfört.	Ola Wesley (SD)

2020/407	2020-11-17	Motion om uppdatering av Företagspolicy för Vänersborgs kommun Kommunfullmäktige beslutade 2020-11-18, § 163 att remittera motionen till kommunstyrelsen som sedan bifölls 2023-05-17 § 77. Ny bolagspolicy antogs samma sammanträde i svar till motionen. Uppdraget bedöms därför slutfört.	Tor Wendel (M)
----------	------------	--	----------------

2022/267 BN 2024/21 KS 2024/259	2022-06-20	<p>Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar Kommunfullmäktige beslutade 2023-06-21 att bifalla en av att-satserna i motionen; "Att en översyn genomförs av kommunens parkeringsnorm så den medverkar till fler parkeringsplatser per lägenhet och med möjlighet till laddning av elbilar." Handläggs på Byggnadsförvaltningen i ärende BN 2024/21 och KS 2024/259. Kommunstyrelsen beslutade 2024-08-28 § 151 att uppdra kommunstyrelseförvaltningen att tillsammans med miljö- och byggnadsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen utreda parkeringsfrågan och ta fram förslag till ändringar i styrdokument som rör parkering. Bedöms därmed inte slutfört.</p>	Dan Åberg och Tommy Christensson (M)
2022/315 SBN 2022/313	2022-09-05	<p>Motion om möjligheten och lämpligheten att anlägga motionsrunda i Frändefors Kommunfullmäktige biföll motionen 2023-09-13, § 138. Motion syftade till "att möjligheten och lämpligheten att anlägga en "motionsrunda" i Frändefors utreds." Uppdraget resulterade i ärende SBN 2022/313. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2024-04-11 att ställa sig bakom en utredning som tagits fram med anledning av motionen. Bedöms därmed slutfört.</p>	Tor Wendel (M) och Kristina Edvinsson (M)
2022/377 Uppdrag 2023/995	2022-10-13	<p>Motion om framtida förslag om utökning verksamhetsområde Motionen föreslog: - Att det utreds om det vore lämpligare att beslutsförslag om nya verksamhetsområden bereds av Miljö- och hälsoskyddsnämnden istället för samhällsbyggnadsnämnden." Motionen bifölls av kommunfullmäktige 2023-10-18. Uppdragsärendet har d.nr 2023/995. Bedöms inte slutfört.</p>	Tor Wendel (M)
2022/425	2022-10-24	<p>Motion om att utöka demokratiberedningen till en demokrati- och jämställdhetsberedning Kommunfullmäktige biföll 2024-02-07 första att-satsen i motionen, "Demokratiberedningen byter namn till Demokrati- och jämställdhetsberedningen" och avslog övriga att-satser. Namnbytet i styrande dokument är pågående. Bedöms därmed inte slutfört.</p>	Ida Hildingsson (V) Lutz Rininsland (V), Stefan Kärbling (V), Gunilla Cederbom (V)
2023/733	2023-06-19	<p>Motion om utredning av alternativa lösningar för finansiering och förvaltning av kommunala solcellsanläggningar Kommunfullmäktige beslutade 2023-11-15 § 195 att bifalla motionen och uppdra samhällsbyggnadsnämnden att företa utredningen enligt motionens intentioner. Samhällsbyggnadsnämnden meddelade genom beslut 2024-05-16, § 90 att fortsatt utredning av frågan kommer att ske i samband med framtagandet av kommunens nya internhyressystem. Bedöms därmed inte slutfört.</p>	Tor Wendel (M)

Vänerns kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Benny Augustsson

Handläggare

Johan Högmark

johan.hogmark@vanersborg.se

0521 72 26 05

Redovisning av medborgarförslagsärenden hösten 2024

Beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen.

Sammanfattning

Av 31 § i kommunfullmäktiges arbetsordning framgår att kommunstyrelsen

för kommunfullmäktige två gånger per år ska redovisa de medborgarförslag som inte har beretts färdigt eller vunnit bifall. Redovisningen ska göras på kommunfullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

I bifogade förteckningar redovisas de medborgarförslag som lämnats in till kommunfullmäktige men som ännu inte avgjorts. Av de bifogade förteckningarna framgår också de medborgarförslag som bifallits av kommunfullmäktige eller nämnd från och med 2018-01-01 med redogörelse för deras nuvarande status.

Kommunfullmäktige har använt beslutsformuleringen ”att anse medborgarförslaget besvarat” när medborgarförslagens intentioner tillgodosetts genom nuvarande regelverk/organisation/åtgärder eller då det förelegat hinder mot att fullgöra medborgarförslagens intentioner. De ärenden där kommunfullmäktige beslutat att anse medborgarförslaget besvarat har uteslutits från redovisningen tillsammans med medborgarförslag som fått avslag.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen antagen den 2 juni 2021 § 127, punkten 1.1 - Brådskande ärenden.

Underlag

- Rapport - Redovisning av öppna medborgarförslagsärenden hösten 2024
- Rapport – Redovisning av bifallna medborgarförslag hösten 2024

Benny Augustsson

Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista för beslut

Kommunfullmäktige

Postadress:

Vänerns kommun
462 85 Vänerns borg

Besöksadress:

Sundsgatan 29
Vänerns borg

Telefon:

0521-72 10 00

Webbplats:

www.vanersborg.se

E-post:

kommun@vanersborg.se

Redovisning av öppna medborgarförslagsärenden

Ej avgjorda medborgarförslagsärenden 2024-10-14

D.nr KS	Inkom	Ärendebeskrivning och lägesinformation
2022/365	2022-10-06	Medborgarförslag om fler event och aktiviteter riktade till unga i Vänersborg Vidareremitterades av kommunstyrelsen till kultur- och fritidsnämnden som inkommit med yttrande 2023-03-24.
2023/852	2023-09-01	Medborgarförslag om att bygga ett sol och regnskydd vid Boule-banan på Sjövallen Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kultur- och fritidsnämnden 2023-09-13 som därefter remitterade ärendet till samhällsbyggnadsnämnden. Samhällsbyggnadsnämnden föreslog kultur- och fritidsnämnden att bifalla medborgarförslaget i beslut 2024-09-19.
2023/853	2023-09-01	Medborgarförslag om att bygga ett sol och regnskydd vid Boule-banan på Sjövallen Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kultur- och fritidsnämnden 2023-09-13. Samhällsbyggnadsnämnden föreslog kultur- och fritidsnämnden att bifalla medborgarförslaget i beslut 2024-09-19.
2023/951	2023-10-09	Medborgarförslag om att införa Vagg av vänlighet Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen 2023-10-18. Ärendet är avhängigt annat ställningstagande och kan hanteras därefter.
2023/956	2023-10-10	Medborgarförslag om skyltar med positiva meddelanden i kommunen Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen 2023-10-18. Ärendet behandlas på kommunstyrelsens sammanträde 2024-10-09.
2023/978	2023-10-25	Medborgarförslag om att införa digitala barnskydd mot pornografi Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen 2023-11-15.
2023/985	2023-10-01	Medborgarförslag om att avskaffa Vattenpalatset Vänerparken AB:s bokningskrav för besök på helger Kommunfullmäktige remitterade ärendet till kommunstyrelsen 2023-11-15. Vattenpalatsets styrelse har inkommit med yttrande till kommunstyrelseförvaltningen.
2023/1050	2023-12-04	Medborgarförslag om att säkra barnens skolväg i vinterväglag Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till samhällsbyggnadsnämnden 2023-12-13
2024/155	2024-02-19	Medborgarförslag om att Storgatan i Brålanda övergår från statligt till ett kommunalt väghållarskap Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen 2024-03-13. Ärendet har remitterats till samhällsbyggnadsnämnden som beräknar behandla ärendet i oktober.

2024/167	2024-02-08	Medborgarförslag om att kommunen startar en kampanj att Håll Vänersborg rent! Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till samhällsbyggnadsnämnden 2024-03-13.
2024/171	2024-03-04	Medborgarförslag om styrd belysning över fotbollsplanerna vid Sportcentrum Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till samhällsbyggnadsnämnden 2024-03-13.
2024/172	2024-03-04	Medborgarförslag om dränering och större sopsäck vid hundrastgårdar i centrala Vänersborg Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till samhällsbyggnadsnämnden 2024-03-13.
2024/173	2024-03-04	Medborgarförslag om att det behövs fler akutboende för hemlösa i Vänersborg Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen 2024-03-13. Ärendet behandlas på KSAU 2024-10-14
2024/183	2024-03-08	Medborgarförslag om statistiken i Vänersborgs kommun Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen 2024-03-13. Ärendet behandlas på KSAU 2024-10-14
2024/226	2024-03-21	Medborgarförslag om att bygga vår egna Smögenbrygga eller Mariestads sjöbodstorg Kommunfullmäktige beslutade 2024-04-17 att remittera ärendet till kommunstyrelsen.
2024/309	2024-05-06	Medborgarförslag om renovering av konstverket Andarnas skepp Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kultur-och fritidsnämnden 2024-05-15.
2024/312	2024-05-06	Medborgarförslag om att montera upp grindar vid båtbyggorna på Sanden Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till samhällsbyggnadsnämnden 2024-05-15
2024/345	2024-05-27	Medborgarförslag om att främja pollinerande insekters överlevnad Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till samhällsbyggnadsnämnden 2024-06-19
2024/348	2024-05-29	Medborgarförslag om att uppföra ett minnesmärke för att hedra veteraner på veterandagen 29 maj Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen 2024-06-19.
2024/352	2024-06-03	Medborgarförslag om att införa sortering av hårdplast på kretsloppsparken Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till samhällsbyggnadsnämnden 2024-06-19
2024/356	2024-06-05	Medborgarförslag om uppröjning av promenadslingan längs Karls Grav samt anläggning av grillplatser Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till samhällsbyggnadsnämnden 2024-06-19
2024/370	2024-06-18	Medborgarförslag om studentfirande i plantaget Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen 2024-09-11. Ärendet remitterades till Kunskapsförbundet väst 1 oktober 2024.
2024/395	2024-07-18	Medborgarförslag om trafikåtgärder på Djupedalsvägen Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till samhällsbyggnadsnämnden 2024-09-11

2024/398	2024-08-05	Medborgarförslag om att bygga brygga vid/runt Sanden Kommunfullmäktige remitterade ärendet till kommunstyrelsen 2024-09-11
2024/399	2024-08-05	Medborgarförslag om ett levande modernt och fint torg för medborgarna Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen 2024-09-11
2024/401	2024-08-09	Medborgarförslag om att anlägga gång- och cykelväg längs väg 2056 Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till samhällsbyggnadsnämnden 2024-09-11
2024/532	2024-08-23	Medborgarförslag om badbrygga vid Holmängen Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till samhällsbyggnadsnämnden 2024-09-11
2024/540	2024-08-26	Medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen 2024-09-11. Ärendet remitterades till samhällsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och rådet för hälsa och social hållbarhet 2024-10-01.
2024/575	2024-09-02	Medborgarförslag om att planera solpanelparker på parkeringar och liknande ytor Kommunfullmäktige remitterade ärendet till kommunstyrelsen 2024-09-11. Ärendet vidareremitterades till samhällsbyggnadsnämnden 2024-10-01
2024/576	2024-09-05	Medborgarförslag om att låta Artscape måla Vattentornet (Marierovägen) Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen 2024-09-11.
2024/577	2024-09-05	Medborgarförslag om konsthall och kulturverksamhet i Vattenverkets hus vid Skräcklan Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kommunstyrelsen 2024-09-11.
2024/578	2024-09-02	Medborgarförslag om att satsa på vertikala vindkraftverk Kommunfullmäktige remitterade ärendet till kommunstyrelsen 2024-09-11.
2024/580	2024-09-08	Medborgarförslag om en samlingsplats för barn och unga i Frändefors Kommunfullmäktige överlämnade ärendet till kultur- och fritidsnämnden 2024-09-11.
2024/583	2024-09-10	Medborgarförslag om att bygga badbrygga/badpir på Fredriksberg Ärendet kommer behandlas vid kommunfullmäktige 2024-10-23
2024/586	2024-09-16	Medborgarförslag om att anställa personal som förhindrar rekrytering av barn och ungdomar till kriminella gäng Ärendet kommer behandlas vid kommunfullmäktige 2024-10-23

Redovisning av bifallna medborgarförslag

Perioden 2018-01-01-2024-10-14

Ärenden i grå text bedöms slutförda.

Dnr	Inkom	Ärendebeskrivning	Lägesinformation
KS 2019/171 SBN 2019/240	2019-03-19	<p>Svar på medborgarförslag om utdelande av matavfallspåsar i papper</p> <p>Ärendet överlämnades av fullmäktige till Samhällsbyggnadsnämnden som 2019-10-17, §104, beslutade följande:</p> <p>Beslut Samhällsbyggnadsnämnden tar i beaktning medborgarförslaget under utställningen av avfallsplan och avfallsföreskrifter som sker mellan 18 oktober till 27 november 2019.</p> <p>Sammanfattning av ärendet Ett medborgarförslag har inkommit till kommunen om att använda papperspåsar till matavfall som läggs i sopkärlen för hushållsavfall.</p> <p>Kretslopp och Vatten har upphandlat tjänst om att ta emot av avfallet, och det ska vara förpackat plastpåsar. Upphandlingen upphör 2021-05-31. Inför en ny upphandling kan medborgarförslaget tas i beaktning.</p>	Uppdraget bedöms vara slutfört.
KS 2019/332	2019-08-09	<p>Medborgarförslag om att rena vattnet i Vassbotten</p> <p>Kommunfullmäktiges beslutade 2020-06-17, § 75, följande</p> <p>Beslut</p> <ol style="list-style-type: none">1. Kommunfullmäktige bifaller medborgarförslaget om att lämpliga analyser utförs och att lämpliga åtgärder sätts in för en förbättrad vattenkvalitet i Vassbotten.2. Kommunfullmäktige uppdrar åt miljö- och hälsoskyddsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden att tillsammans utarbeta lämpliga åtgärder. Detta kan göras t ex genom kommunens kommande naturvårdsplan, dagvattenplan och som aktiviteter kopplade till kommunens miljöprogram. <p>Status Miljö- och byggnadsförvaltningen har inkommit med nedanstående uppdragsredogörelse. Uppdraget bedöms därmed fullgjort.</p>	Uppdraget bedöms slutfört.

		<p>Åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i Vassbotten sker i olika former i kommunal regi. Många av åtgärderna pågår fortlöpande och är en del i det ständiga förbättringsarbetet.</p> <p>Exempel på genomförda/pågående åtgärder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vattenprovtagning och analyser <p>Miljöövervakning görs återkommande i Vassbotten, dels genom det provtagningsprogram som Miljö och hälsa ansvarar för och dels provtagning genom samordnad recipientkontroll för Vänerns vikar.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vasslätter <p>Vassändaviken är ett prioriterat område för vasslätter, en åtgärd för att minska igenväxningseffekter och för att gynna biologisk mångfald.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Våtmark i Brättelund <p>Våtmarken anlades under 2021 för att rena dagvatten. Näringsämnen fångas upp i dammen istället för att rinna ut i Vassbottenviken och bidra till övergödning. Våtmarken förhindrar också att odlingsmarken nedströms översvämmas. Samtidigt har en ny livsmiljö för vattenälskande växer och djur skapats. Våtmarken är också ett trevligt utflyktsmål.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dagvattenplan på väg att beslutas - Förslag till naturvårdsplan som tematiskt tillägg till översiktsplanen har tagits fram och är nu ute på samråd till 11 april 2022. <p>I naturvårdsplanen har Vassbotten pekats ut som ett objekt med högt naturvärde (naturvärdesklass 2). Naturvårdsplanen innehåller bland annat rekommendationer gällande åtgärder i vattenmiljöer och i underlaget till naturvårdsplanens beslutsdokument finns bland</p> <p>annat en utredning av skyddsvärd natur där flera områden vid Vassbotten finns med i prioriteringslistan över områden som kan vara aktuella att skydda genom naturreservat eller andra skyddsformer i framtiden.</p>	
KS 2019/404	2019-10-11	<p>Svar på medborgarförslag om Assistanshund som hjälpmedel</p> <p>Kommunfullmäktiges beslutade 2021-05-12, § 69, följande:</p>	Uppdraget är slutfört.

		<p>Kommunfullmäktige bifaller medborgarförslaget och ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda och fatta ett formellt beslut i frågan om assistanshund som hjälpmedel.</p> <p>Slutfört uppdrag ska återrapporteras till kommunfullmäktige inom ett år.</p> <p>Status</p> <p>Uppdrag - Assistanshund som hjälpmedel KS 2021/274. Kommunfullmäktige beslutade 2022-10-24 att anse uppdraget som slutfört.</p>	
KS 2020/74 SBN 2020/80	2020-01-28	<p>Medborgarförslag om gång- och cykelväg från E45 längs Rösebovägen till Brasmerud korsning</p> <p>Ärendet överlämnades av fullmäktige till Samhällsbyggnadsnämnden som 2020-05-19, § 40, beslutade följande:</p> <p>Samhällsbyggnadsnämnden meddelar att intentionen i förslaget är god och att den kommer att behandlas i cykelplanen tillsammans med övriga regionala cykelvägar.</p> <p>Förslagsställaren hade yrkat utredning ang. gång- och cykelväg från E45 längs Rösebovägen till Brasmerud korsning.</p>	Uppdraget bedöms slutfört
KS 2020/296 MHN 2020.1178	2020-08-04	<p>Medborgarförslag om bakteriemätning i Vassbotten</p> <p>Ärendet överlämnades av fullmäktige till Miljö- och hälsoskyddsnämnden som 2021-05-19, § 16, beslutade följande:</p> <p>Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att bifalla medborgarförslaget genom att det framledes kommer att utföras badvattenprovtagningar vid Korseberg där det finns anlagda bryggor.</p> <p>Status</p> <p>Uppdraget bedöms slutfört med hänsyn till redovisningen ovan under KS 2019/332</p>	Uppdraget bedöms slutfört.
KS 2021/157	2021-03-08	<p>Svar på medborgarförslag om att göra kommunen djur och människovänligare</p> <p>Beslut</p> <p>Kommunfullmäktige anser ärendet besvarat men uppdrar åt Miljö- och hälsoskyddsnämnden att tillsammans med samhällsbyggnadsnämnden utreda möjligheterna till att anlägga fruktlundar/ skogsträdgårdar i kommunen. Ärendet är därmed färdigbehandlat för kommunfullmäktiges del.</p>	Uppdraget bedöms slutfört

		<p>Status</p> <p>Samhällsbyggnadsnämnden har i beslut 2022-01-28 § 2 uppdragit till gatuenheten att utreda möjligheten att anlägga fruktlundar/skogsträdgårdar i kommunen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden/Miljö och hälsa finns tillgänglig som stöd och som rådgivande funktion i utredningsarbetet.</p>	
KS 2021/131	2021-02-17	<p>Svar på medborgarförslag om badmöjligheter i Vänersborgs kommun</p> <p>Bifölls 2022-05-11. Kommunfullmäktige ger samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att utreda möjligheterna till att utveckla befintliga kommunala badplatser utifrån medborgarförslaget intentioner och anser därmed medborgarförslaget besvarat.</p> <p>Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2023-05-25 § 84 att "förvaltningens utredning är genomförd och att behovet av utveckling av befintliga badplatser inte föreligger i nuläget utöver de som nämns i tjänsteskrivelsen."</p>	Uppdraget bedöms slutfört.
KS 2019/394	2019-10-08	<p>Svar på medborgarförslag om trafiksäkerhetsåtgärder vid övergångsställe vid Rånnum skola i Vargön</p> <p>Kommunfullmäktige bifaller medborgarförslaget när det gäller blinkande varningssystem och ger samhällsbyggnadsnämnden uppdraget att utreda möjligheten att montera lämplig, låg LED-lyktstolpe på varje sida av övergångsstället. Det finns nämligen ingen belysning i närheten av de utsatta gångtrafikanterna idag. Elektricitet måste ju ändå dras fram till det blinkande varningssystemet. Kommunfullmäktige avslår övriga delar av förslaget. Ärendet är därmed färdigbehandlat för kommunfullmäktiges del.</p> <p>Bifölls 2022-05-11</p> <p>Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2022-10-13, § 101, att belysningen skulle anses tillräcklig då den bytts till LED och konstaterade att varningsblinkerssystemet nu var på plats.</p>	Uppdraget bedöms slutfört.
KS 2021/339	2021-08-26	<p>Svar på medborgarförslag om att Vänersborgs kommun initierar en samfällighetsförening för förvaltning av Nordkroken s:1</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 2022-09-21 att bifalla medborgarförslaget. En samfällighetsförening har nu bildats.</p>	Uppdraget bedöms slutfört.
2022/184	2022-04-13	<p>Medborgarförslag om fartnedsättande åtgärder och övergångsställe på Restadvägen</p> <p>Kommunfullmäktige biföll förslagen 2023-04-19</p> <p>Handläggare meddelar att man har bättrat på det förhöjda övergångsstället vid Bruksvägen och åtgärdat den förhöjda korsningen med Ekevägen så</p>	Uppdraget bedöms slutfört.

		de anser att de uppfyllt medborgarförslaget	
2022/366	2022-10-07	<p>Medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen Kommunfullmäktige biföll delvis förslaget 2023-09-13 på sätt att barn- och utbildningsnämnden och samhällsbyggnads nämnden gavs uppdrag att låta elever och bespisningspersonal vara mer delaktiga i skapandet av menyer så att de rätter som serveras är de rätter som eleverna äter”.</p> <p>Ansvarig handläggare meddelar att kostenheten arbetar enligt kommunfullmäktiges beslut 2023-09-13 § 126. Exempelvis genom att personal är delaktiga i skapandet av menyer. I enhetschefernas övergripande mål som kommer diskuteras i samband med medarbetarsamtalen är delaktighet ett av dem.</p> <p>Ett samarbete mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen pågår, dels i frågan om måltidsråd. Samarbetsgraden varierar på de olika skolorna.</p> <p>Uppdraget anses verkställt.</p>	Uppdraget bedöms slutfört.
2022/777	2023-02-15	<p>Medborgarförslag om att utrusta grönytor i Skräcklan med fotbollsmål och klätterrep Medborgarförslaget bifölls delvis av samhällsbyggnadsnämnden 2023-09-21 på så sätt att ytan skulle förses med fotbollsmål.</p> <p>Fotbollsplanen är byggd, kommer öppnas till våren när gräset växt till sig enligt handläggare.</p>	Uppdraget bedöms slutfört
2022/369	2022-10-10	<p>Medborgarförslag om belysning vid rugbyplan på Sportcentrum Vänersborg Kommunfullmäktige beslutade 2023-10-18 att bifalla första attsatsen i medborgarförslaget. Det vill säga att utreda kostnaden för att sätta upp belysning vid rugbyplanen på sportcentrum.</p> <p>Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2024-02-29 § 32 Kostnad för belysning vid rugbyplan på sportcentrum, Vänersborg</p> <p>”Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna och översända kostnadsberäkningen till kommunfullmäktige och kultur- och fritidsnämnden för kännedom.”</p>	Uppdraget bedöms slutfört
2022/283	2022-07-06	<p>Medborgarförslag om minnessten för att hedra våra Veteraner i fredens tjänst Kommunfullmäktige biföll delvis medborgarförslaget 2023-10-18.</p> <p>Beslutet tas i beaktning i årets MRP-arbete.</p>	Uppdraget är ännu inte slutfört.

2023/679	2023-04-28	<p>Medborgarförslag om en liten basketplan vid Sjövallen Vänersborg Samhällsbyggnadsnämnden biföll medborgarförslaget om en liten basketplan på Sjövallen Vänersborg 2023-11-16.</p> <p>Planeras byggas under 2025.</p>	Uppdraget är ännu inte slutfört.
2024/329	2024-05-16	<p>Medborgarförslag om att etablera ett utegym på gräsmattan vid Roddklubben Samhällsbyggnadsnämnden biföll förslaget 2024-09-19.</p> <p>Planeras byggas under 2025.</p>	Uppdraget är ännu inte slutfört.

Dokument

Utskriftsdatum: 2024-10-16

Utskriven av: Johan Högmark

Diarienummer: Kommunstyrelsen

Sekretess: Visas ej

Beskrivning av sökning:

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2024.3539	I	Beslut om ny revisor samt ordförande i kommunrevisionen	Johan Högmark
2024-09-13		Bengtsfors kommun	Beredningssekretariatet
KS 2024/214		Val av ny revisor till Fyrbodals kommunalförbund	BESLUT
2024.3549	I	Svar på medborgarförslag om justering av stängningsdagar i skola och förskola	Eva Johansson
2024-09-17		Barn- och utbildningsnämnden	Beredningssekretariatet
KS 2024/225		Medborgarförslag om justering av stängningsdagar i skola och förskola	BESLUT
2024.3673	I	Svar på uppdrag gällande att skapa förutsättningar i Brålanda bibliotek för kommunal service	Johan Högmark
2024-09-26		Kultur- och fritidsnämnden	Beredningssekretariatet
KS 2021/357		Motion om Servicecenter i Brålanda	BESLUT
2024.3710	I	Svar på remiss av medborgarförslag om att bygga ett sol- och regnskydd på Sjövallen	Johan Högmark
2024-09-30		Samhällsbyggnadsnämnden	Beredningssekretariatet
KS 2023/852		Medborgarförslag om att bygga ett sol och regnskydd vid Boule-banan på Sjövallen	BESLUT
2024.3711	I	Svar på remiss av medborgarförslag om att bygga ett sol och regnskydd i form av en carport vid Boulebanan, Sjövallen	Johan Högmark
2024-09-30		Samhällsbyggnadsnämnden	Beredningssekretariatet
KS 2023/853		Medborgarförslag om att bygga sol och regnskydd i form av en carport vid Boulebanan, Sjövallen	BESLUT
2024.3712	I	Svar på medborgarförslag om att etablera ett utegym på gräsmattan vid Roddklubben	Johan Högmark
2024-09-30		Samhällsbyggnadsnämnden	Beredningssekretariatet
KS 2024/329		Medborgarförslag om att etablera ett utegym på gräsmattan vid Roddklubben	BESLUT
2024.3900	I	Inbjudan till Nätverk om Nationella minoriteter och urfolk	Stina Marie Hansson
2024-10-15		SKR Evenemang	Beredningssekretariatet
			KALLELSER